

I:ee: 5 .

x

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

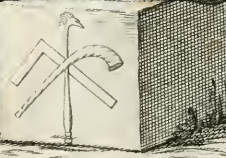
R. Collin Chaloyr. Reg. fecit Bruxelles 1880.

OBELISCVS
PAMPHILVS

ſapientia Egypti
Mathem^{ca} Pythag
Philolog^{ia} Græcor
Aſtolog^{ia} Chald

דבאבם
𐤀𐤎𐤁𐤏𐤃
AMBPHC
𐤀𐤎𐤁𐤏𐤃

Is. Aug. Caninius Rom. inventor et del.
C. Bloemaert sculp.

ATHANASII KIRCHERI
E SOC. IESV

OBELISCVS
PAMPHILIVS.

HOC EST,
INTERPRETATIO
Noua & hucusque intentata

OBELISCI HIEROGLYPHICI

Quem non ita pridem ex Veteri Hippodromo Antonini Caracallæ
Cæsaris, in Agonale Forum transtulit, integritati restituit,
& in Urbis Æternæ ornamentum erexit

INNOCENTIVS X.
PONT. MAX.

In quo post varia Ægyptiacæ, Chaldaicæ, Hebraicæ, Græcicæ Antiquitatis,
doctrinæque quæ Sacræ, quæ Profanæ monumenta, Veterum tandem
Theologia, hieroglyphicis inuoluta symbolis, detecta
è tenebris in lucem afferitur.

ROMÆ, Typis Ludouici Grignani. Anno Iubilei MDCL.

SVPERIORVM PERMISSV.

ATLANTA, GA. 1888

W. B. LEECH
PUBLISHER

THE
SCIENTIFIC
SERIES

INNOVATIVE
PUBLICATIONS

In the year 1888, the first issue of this series was published. It was a landmark event in the history of scientific publishing. The series has since grown to include a wide range of subjects, and its impact on the scientific community is incalculable.

W. B. LEECH, Publisher
1234 Peachtree Street, N.E., Atlanta, Ga.

INNOCENTIO X · PONT · OPT · MAX ·
Lilia, palmam, oleamq, Columba reuincit in unum?
Florida victricis secula pacis amat.
Romæ Anno Iubilæi MDCL.

INNOCENTIO X.
 PONTIFICI
 OPT. MAX.

VITAM ET FELICITATEM.

BELISCVM mysticis illustrem
 Sphyngebis, quem in Agonali Fo-
 ro magnificentia Veterum æmula,
 non ita pridem TVA erexit BEA-
 TITVDO, vti vnum ex Antiqui-
 tatum mundo superstium maximis,
 ita ignotis, quibus inuoluebatur ar-
 canis euolutum Sacratissimis pedi-

bus TVIS sisto Oedipus nouus, vt posteris constet, igno-
 ta hucusque prisca sapientiæ sacramenta post tot seculo-
 rum curricula, eo potissimum tempore detecta Orbi il-
 luxisse, quo ei præesset ΠΑΜΦΙΛΟΣ. Et quamuis onus sa-
 nè Aetna grauius, Herculeisque formidandum hume-
 ris mihi impositum agnoscam; ea tamen fuit Imperij
 TVI vis & efficacia, vt quæ humani ingenij limites
 excedere videbantur, solo nutu extorseris. Prodiit hic
 eo ipso tempore, quo in tanta Christianæ Reip. pertur-
 batione TV BEATISSIME PATER, vt Mun-
 do naufrago subuenires, in supremum Nauarchum,
 non sine admirabili diuinæ prouidentia consilio ele-
 ctus, Naui D. PETRI præesses; eo, inquam, tem-
 pore, quo INNOCENTIVS ad nocentium ex-

tirpationem ; huius nominis DECIMVS, ad Mundi integritatem ; P A M P H I L I V S, id est, Amor omnium, ad mutui Amoris concordiam, fausto non fine, omine à D E O datus est; quo & Columba viridi oliuæ ramo conspicua ad irati Numinis placationem, pacisquè tranquillitatem exoritur; quo L I L I A in Mundi iucunditatem vernant; Principes Orbis & Urbis Basilicæ ad Religionis incrementum instaurantur, ad perfectam denique iustitię administrationem Arx Capitolina pristino splendori restituitur, ne quid siuè insignibus T V I S, siuè gloriosis actionibus adesset, non boni ominis plenum argumentis, non felicibus plenum præfagijs. Sub hoc itaque Sacratissimo Nominis T V I Auspicio Opus hoc Hieroglyphicum in lucem prodit: quod iussisti, pro ingenij mei tenuitate, D E O dante, præstiti. Quod si B E A T I T V D I N I S T V A E oculis minimè indignum compere-ro, calcar addes alasque ad reliquos Urbis superstites Obeliscos pari ausu explicandos. Interim D E V M O P T. M A X. cuius vices in terris geris, quiq; tot T E signis in Mundi felicitatem præsignauit, exoro, vt Vitam quoquè eos T I B I in annos proroget, quibus omnia, quæ gentilitijs T V I S notis indicantur, impleta cū gaudio videamus. V A L E B A S I S E T F V L C I M E N T V M O R B I S, & Religiosum Ordinem meum, tot T I B I titulis addictum, meque vnà sub P A M P H I L I A E C O L V M B A E alarum Vmbra paternè fouere non graueris.

Romæ 4. Octob. 1650.

B E A T I T V D I N I S T V A E

Sacratissimis pedibus aduolurus,

Humillimus & Obsequentissimus Seruus

Athanasius Kircherius Soc: IESV.

EXPLI-

EXPLICATIO VESTIBVLI
OBELISCI PAMPHILII:

Per quod ingreditur ad meritas laudes

ADM: R. P. ATHANASII KIRCHERI,

EIVS LIBRI AVTHORIS,

IACOBVS ALBANVS
GIBBESIVS,

Med: Doct.

SCAZON

Saturnus.

ENTEM volucrem, fronte quam vides primà
Kircheriani codicis, cædro digni,
Docti, expoliti, nosce, quid velit, Lector.
Ille, ille messor turrium, vorax ille
Gurges, nec vnquam sæculi satur damno,
Oblivionis rebus institor magnis,

A Eternitatis macra posthumæ blatta,
En, quid fruatur *Saturnus*, immò prostrernat.
Libratus altè Pharia cum ioco læuo
Tropæa vertit, quæ Sesostris, & Lagus
Fixere non sic, æmulum decus cælo,
Clarumquè mundo nomen vt perennarent.
Sed stulta regum vota rex premit maior:
Æquale superis nil finit Deus nasci;
Durare certè. Rebus is dabit finem.
Sic nec superba Pyramis, Colossifusè
(Esto illa marmor, hunc Corinthus excudat)

Fama.

Necessitatem vitet. Obreuis *Fama!*
Vndè apta pennis, attamèn catenata,
Nequit vagari, aut expedire clangorem
Virgo per vrbes buccinà, Croni iussu.
Obliteratas tristis ob notas Copti,
Notas sagaces, inuolucra naturæ,
Diuùm magiam, fronte lachrymabundà
Comparet, alas, vt tubam, gerens pronas,
Quòd sacra circum ferre non licet signa.
Tralucet olim, nubibus nigris, Titan;
Et fluctuanti sæpè subdidit vortex
Tutamen ipse. Sempèr est spei rima.
Quis credidisset, vincsta dùm truci præda
Staret draconi non suum expiatura
Cepheì puella facinus, à Iouis nato
Manicis solutam vindici fore vxorem,
Pòst & coruscum paritèr ætheri sidus?

Ità quis putàffet, gloria laboranti
 Aegyptiorum, vixque iam leui famæ
 Obelùm relicte, proximos sibi quondàm
 Quos metuit axis, Teutonum grauem terrà
 Enasciturum pugilem, adesa qui sciret
 Proferre in æuum, pyrgus vt ruat, monstra ?
 ATHANASIVS hic est, nomen aggerans factis,
 KIRCHERVS. Hinc iam, grata turba doctorum,
 Affurgite viro, vosquè forte gaudete
 Vestra, Minores, anguis annulum naçi.
 Pædore fœdam, & cæca claustra perpeffam
 Instat nitore reddere, ac viæ cæli
 Famam patentis tamdiù retardatæ.
 Oris figuram percipe, & manus ambas,
 Pedemquè lustra, terga cum modo toto
 Hominis, Amice. Fœminæ notat vultus
 Cupidinem discendi (Achiuus orator
 Philomathiam vocàrit) infatigatam.
 Plumæ per humeros arduam indicant Spartam
 Huic excolendam: detinet stylus dextram,
 Lauam tabeliæ, quò sacrata victuris
 Arcana prodat Memphios catæ libris.
 Centum recumbit artibus magistrorum.
 Substratus imo dat *Cubus* pedi fundum,
 Obscurà vt in re, perditisquè fragmentis
 Vis innuat consilij, labor duri
 Tenaxquè cæpti. Quis timet *feram Nili*,
 Quamuis dolosam, & corda nube solertem
 Ofplere crassa, nè scientias captent;
 Si lapsus astris influit potens veri
Hermes, supremi fidus orbis interpres,
 Mens ipse superùm ? Cernis, è palimpsesto
 Vt doceat, vt demonstret, vt nihil celet
 Sublimiorum rituum, ac veterum ?
 Hac luce, noster intimos finis mundi
 Scrutatur Author: more fert Sibyllino
 Responsa; facili Gordium manu extricat;
 Ad Sphingam pro sùs Oedipus. Vide quantum
 Nunc specimen edat: PAMPHILVS Pater iussit
 Committi Acum, *Berninus* archite statatur,
 Facit loqui *Ille*. Quale, dic, viris instar!
 Facit loqui ille Ceteris orgijs digna,
 Quæ sunt Anubis adyta, non foràs danda.
 Procùl, profani; este procùl; en monet pressis
 Digno labellis *Horus*; at fauetote
 Vos pura linguis capita, vos Agonales.
 Gentem volucrem, nosce, quid velit, Lector,
Kircheriani codicis, cedro digni.

EPISTOLA PARÆNETICA

AD RECONDITÆ LITERATURÆ

PERITOS LECTORES.

In qua quadripartito paragraphorum contextu, totius instituti operis ratio modus, diuisio, stylus, methodus; præterea, quâ Author in hieroglyphicæ literaturæ instauratione processerit, vnâ cum Authorum quâ Impres-
sorum, quâ MM. SS. Bibliothecarum, Ergasteriorum, Musæorum, eorumque omnium, qui non nihil tum ad huius præsentis Operis, tum Oëdipi expeditionem promouendam subsidij contulerunt, catalogo; exponitur; ac tandem præsentis Obelisci interpretationem eo rigore ad veterum mentem peractam esse concluditur; vt dictæ interpretationis contextum, nihil aliud, quàm quod in ea exposuit Author, significare posse; singulari specimine demonstratum exhibeatur.

§. I.

Occasio huius Operis.

Quatuor lustra iam propè aguntur, Lector Beneuole, quo VRBANO VIII. Pontificatum gerente, Romam, vt in Obelisca Romanis specimen quoddam exhiberem hieroglyphicæ interpretationis, è Gallia vocor; cuius literaturæ hucusque incognitæ ex peruerso Manuscripto Arabico Codice instaurationem me moliri fama ferebatur: negotium Magno illo Literatorum Mecenate Nicolao Pereiscio Parlamenti Aquensis in Gallia Narbonensi Senatore ardentè perurgente; in hoc hieroglyphico puluere dum desudo, dici vix potest, quanta fuerit successus tam insolentis moliminis omnium penè Literatorum expectatio, quanta in explorando modo & ratione curiositas; Et quemadmodum res humano eorum æstimatione ingenio imperuias moliri videbar, ita non defuerunt diuersa Momorum iudicia, quibusdam suscepti negotij curam approbantibus, nonnullis eam ridentibus, atque illud mihi (parturiunt montes) occinentibus, aliquibus etiam, vt in huiusmodi arduæ negotiationis moliminibus vsu venit, aduasiuè obrudentibus; alijs denique alia oblatrantibus, quibuscum maiori forsân, quàm cum ipsis hieroglyphicis monstris decertandum erat; imò eò res deuenerant, vt in defensionem mei, ad præferuida Aduersariorum iudicia obtundenda, specimine publico opus fuerit. Prodrorum itaque (Optum, in quo instituti mei rationem methodumque, quam in hieroglyphicorum interpretatione tenerem, ad totius Europæ Literatos præmittendum duxi, cuius vi & efficacia conuicti, paulò mitius de suscepto negotio iudicarent. Et sanè ad votum res euenit: Hic enim vbilibet locorum cum eo applausu, quam literæ maximorum huius temporis Litera-
torum

rorum ad me data testatur, exceptus, præter spem meam tantū potuit, ut quos primò
 Oblectatores, hos iam Sollicitatores, imò suscepti negotij Promotores inuenerim; Dum
 exiguo Prodromi specimine allecti, clauem me ad huiusmodi reconditam literaturam
 non literis tantum, quas suo tempore oportuniùs luci dabimus, sed & libellis impressis,
 me inuenisse palam testati sunt. Ego uerò horum sollicitatione animatus, calamum
 audacius torquens, primò lingue antiquæ Pharaonicae Thesaurum Arabico-Latino-
 Aegyptiacum, unà cum supplemento in Prodromum, publici iuris feci; ut sic antiquæ
 Aegyptiorum lingue, hucusque post tot secula incognita instaurationem, doctrinalis eo-
 rundem symbolica lingua appositè exciperet; nè quicquam ad ardua nostra molimina
 necessarium omisisse uideremur. Oedipum itaque Aegyptiacum, in quo ab ipsis fun-
 damentis hieroglyphicæ literaturæ originem, progressum, interitum, & instauratiōem,
 tripartito trium tomorum opere demonstrarem, ex omnigena Veterum Orientalium
 Sapientia, & Doctrina condidi; Verum cum Italià, repentino bellorum turbine con-
 cussa, Mecenas tanti Operis deesset, Virique autoritate & potentia insignes, ob va-
 rias diurnasque Orbis calamitates, obstetricantes manus sumptuosissimo Operi admo-
 uere minimè possent; hinc factum est, ut Opus bellorum incommodis ueluti autonitū,
 in hunc usque diem suspensum haberet. Accidit tandem singulari DEI providen-
 tia, ut INNOCENTIUS X. PONTIF. MAX. Mundo ortus,
 post insignia quæ Sacre, quæ Profanae magnificentie monumenta, felicitis recordatio-
 nis SIXTI V. PONT. MAX. gloriosa uestigia secutus, Heroicum quo-
 que Animum suum ad Obeliscum in Urbis ornamentum erigendum adijceret; Sed cum
 ad ultimum Operis complementum, aliud nihil, quam symbolorum in eo contentorum
 notitia desideraretur; atque eam ob rem huiusmodi mysteriorum Hieromantes in-
 quireretur & interpres; placuit tandem Suae Beatitudini mea tenui opera uti, in li-
 teraturæ omnium ignotissimæ & subtilissimæ expositione. Magnæ itaq; Animæ imperia,
 id est, Obelisci mihi commissi interpretationem magno animo aggressus sum, quam &
 hoc præsentis Opere Reipublicæ Literariæ exhibeo, alterum Oedipi specimen; qua porro
 dexteritate interpretis functus sum officio, Literatorum, qui hoc Opus legere dignabun-
 tur, sit iudicium. Certè quicquid boni in publicum emerferit inde, totum id primò
 Suae Beatitudini, cuius felicibus Auspicijs prodit, Lector acceptum referat uelim.

Huic subiungo Augustissimum Imperatorem, qui iam à multis annis insignem
 se exhibuit, tum huius, tum reliquorum de Aegyptiaca literatura voluminum promo-
 torem; hic cum intellexisset, solà characterum peregrinorum penurià, dicta Opera re-
 moram pati Reip. Lit. forsàn perniciosam, pro sua ingenti & innata munificentiā mox
 tantum expensarum, quantum abundè ad necessarios Orientalium linguarum typos
 conficiendos, & reliqua incepta opera perficienda sufficeret, unà cum annuo subsidio;
 largiter sanè & munificè administrauit. Quæ hic adiungo, ut Lector intelligat in-
 comparabiles huius Cæsarei & uerè inuicti animi uirtutes, qui immensa bellorum
 hostiumque undique irruentium scuitic quodammodo obrutus, ita tamen Marti stu-
 deat, ut à limine suo Palladem, raro Principibus proposito exemplo, neuiquam exclu-
 dat. Quante autem indigna mea Persona, uti & studiorum captorum prosecutio
 Cæsareæ benignitati cure fuerit; Epistola proprio motu ad me transmissa testatur
 uoluit, quam & hic ad posteritatis memoriam, adiungendam duxi.

EPISTOLARUM
 FERDINANDI III.
 IMPERATORIS

A. D. A. V. T. H. O. R. E. M.

Reuerende in Christo Pater, Audiui non sine magna mea voluptate, quàm laudabili non solum cepto, sed & felici progressu Reuerentia Tua aliquot iam annorum labores in eruendis, cum alijs verustatis monumentis, tum præcipue in Orientalium linguarum explicandis notis ac characteribus impendat. Quando igitur non ad publicam modò vtilitatem, sed ad laudem & comendationem Germanicæ Nationis pertinere intelligo, quæ præclare, ceppisti, perfici, Rectè faciet Reuerentia Tua, si instituto suo institerit, operamque dederit, vt eius laboris fructus, quamprimùm in publicum prodeat. Quàm in re habet me, & habebit non modò boni operis fautorem, & hortatorem, sed & protectorem. De quo eidem hisce constare volui, ceteroquin etiam gratiam meam Casaream tibi quàm benignissimè offerens. Ratisbonæ 3. Oct. 1640. Ferdinandus.

Cum verò Opera Aegyptiaca, maiores solito moras traherent, solamque characterum arabicorum penuriam tanta tarditatis causam S. Cas. M. intellexisset; ad Magnum Hetruriae Ducem alias dedit, (utpotè quem cognouerat probatè nota Arabicos characteres ex Typographio Mediceo superstites possidere,) quibus Serenitatem suam de concedendis huiusmodi characteribus, ad operam editionem sollicitat; quarum tenorem pariter hoc loco oportune subiungendam duxi, vt quid in literarum negotio promouendo Primates deceat, Casare præeunte, discant.

EPISTOLA EIVSDEM.
 FERDINANDI III. IMP.
 AD MAGNUM
 HETRURIAE DUCEM.

Melare Dilect. V. nolo, P. Athanasium Kircherum Soc. IESV. Sacerdotem, natione Germanum, iam pridem hortatu meo illustrandis Orientalium linguarum ac antiquitatum arcanis insudare. Quando igitur is mihi significauit, habere Dil. V. Matrices characterum Arabicorum melioris, & sapiùs probatæ notæ, quæ sibi ad adornandù opus suù haud exiguo esse possint adiumento, amanter Dil. V. requirere volui, vt dicto P. Athanasio dictarum Matricum suarum haud grauatim facere velit copiam. Erit id non solum mihi pergratum, sed & Dil. V. ad memoriam posteritatis honorificum, cui amantissimè Confobrini affectum offerens, omnia ex animi sententia euenire opto. Ratisbonæ 12. Febr. Ann. 1641. b S. II.

Methodus, & distributio Operis.

Porrò Methodus, quam in totius Operis dispositione seruandam duximus, ea est, qua sequitur.

Opus hoc præsens; quod Obeliscum Pamphilium à gloriosa Pamphiliorum familia, è qua INNOCENTIUS X. P. M. ad Supremum humanarum rerum fastigium ascendit, nuncupauimus; primum in quinque libros, & hos singulos in decades, id est, quinquaginta capita Iubilæi secuturi sacrum Vti symbolum, ita felix auspiciam partiti sumus; Et quoniam fabrica altissima, fundamenta profundissima suo Veluti iure requirebat; Primum librū à primæua literarum Origine ordiri Visum est; & quoniam primi illi literarum inuentores longæuæ Vitæ homines, scientias traditione acceptas, non chartis aut flexibilibus materiæ codicillis, sed saxis, contra omnes temporum iniurias probe munitas committebant; hinc Obeliscorum Originem, erectionemque à primordijs rerum Usque ad Cambysis literaturæ præfæ destructoris tempora; secundam seculorum successum contexuimus; ut quid circa singulorum Obeliscorum, tum hic Roma, tum & alibi superstium erectionem memoratu dignum contigerit, Curiosum Lectorem minimè lateret. Quoniam Verò Obeliscorum erectorum historia frustranea Videbatur esse, nisi Literaturæ in ipsi insculptæ ratio, & Methodus constaret; hinc de Symbolorum hieroglyphicorum primæ institutione, & progressu, de sacrarum literarum fabrica, & propagatione, de præfæ omnium seculorum Scriptoribus argumentum amplissimum, quod Secundus liber exhibet, adnectere Visum est; in quo doctrinam sacram iniurijs temporum propè abolitam in Varijs Veterum monumentis sinceram quidem, at non nisi in minimas Veluti particulas quasdam, pro cuiusque Authoris notitia, quam obtinere poterat, Variè dispersitam, ad incudem reuocamus, ex omnibus superstium monumentorum pæncralibus selectam, instauratamque suæ integritati restituimus; quam incredibili labore, quanto animi corporisque nisu, eum solum latere non posse arbitror, qui Opus hoc mente voluerit, pariq; ausu inaccessam huiusmodi Vetustatis caliginem ingressus, à nemine hucusque penetratos literaturæ abstrusissima recessus aperire attemptauerit.

Cum præterea Veterū Aegyptiorum Simiæ Græci, pleraque compilata, Varijsq; modis, & nominibus doctrinam Aegyptiorum transformatam, sui iuris fecerint; Mystagogiam Græco-Aegyptiacam exhibere Visum est, in qua parallela quadam comparatione fabulas Græcorum ad Aegyptias, ritus item, & ceremonias in sacrificijs obseruatas sub Varijs allegorijs relatas, amplè profecuti sumus, quam Tertius liber exhibet.

Hoc peractò, supererat Obelisci nostri præsentis interpretatio, quam ut sine confusione ob oculos curiosi Lectoris exponeremus, singulos maioris momenti Hieroglyphicis scorsim exponendos duximus, ut in Symbolorum excogitandorū architectura ingenium, solertia, ratio, & Methodus Veluti in idea quadam elucesceret; hoc enim præstito futurū sperabamus, ut Lector in actuali interpretatione sine confusione
proce-

E P I S T O L A

mentum, quod sicuti plerumque sensuum phantasmatis expositum, ita deceptione non caret, ad prioris certitudinem non pertingit; Verè tamen scientiæ, Aristotele teste, citulo triumphat. Moralis denique demonstratio, cum ab humanarum actionum experimento dependeat, scientiam quidem parit, sed talem, qualem moralium rerum conditio permittit, quæ & fides humana dicitur, & sic hoc loco eam accipio, & ut plurimum Authoritati dicentis inimitur; similem ob causam Authoritas reuelantis Dei fidem parit, omni scientia certiore; soli, ut dixi, Authoritati reuelantis Dei, ut potè qui cum infinite sapiens, & bonus sit, nec falli nec fallere possit, inixam; Est huius imitatrix quedam Authoritas humana, cui insistendum est, nisi omnium præteritarum rerum historias irritare, & annihilare velimus. Habet autem suam hæc certitudinem, omnium Unanimi Doctorum calculo testimonioque comprobata, & hucusque recepta; omnesque prophane Ecclesiasticeque historie, uti & Authorum Veterum passim receptorum monumenta, posueris relicta continet; quæ cum à multis seculis ab omnibus ad hæc usque tempora recepta sint, necessariam quoque fidem merentur; sine qua meritò omnium humanarum rerum, ut dixi, actiones labascere, nihil certi aut scribi, aut dici possit, omnia dubijs perplexa squalerent. Nō loquor hîc de Authoribus historijsquæ suspectæ fidei, sed de ijs, qui authoritatem sibi à multis seculis cum præcellenti fama præscripserunt. Atque huic Veterum probatorumque scriptorum Authoritati, quam demonstrationem moralem, siue Authoritativam dicimus, nos insistentes, rerum in hoc præsentî Obelisco contentarum interpretationem, ita, ni fallor demonstravimus; ut, stante dicta Authoritate, quiuis sensatus fateri cogatur, hæc expositionem & iustam esse, & aliud præterquam quod dictum est, exhibere minimè posse; loquendo semper de essentiali rerum significatione; in minutioribus enim rebus, aliam quoque, & aliam significationem eos habere potuisse, non difficor; eam tamen dico fuisse talem, quæ minimè ab essentiali rerum significatione ablueret, in quibus tamen omnibus nolim Lectorem ad meam interpretationem ita constringere, ut ei liberam iudicandi voluntatem adimam; sed è quo Lectori, rationes tantam, quæ Veritatem propositam convincere possent, adducere volui. His igitur propositis, iam demonstrationem nostram cum bono Deo aggrediamur. In confesso est apud omnes, & tanquam certum ex primo libro probatis suppono; primos post Catechismum mortalium, de altissimis, tum nature, tum divinitatis mysterijs discurrisse Aegyptios; quæ quidem philosophandi ratio, tantæ famæ & celebritatis fuit, ut nemo Veterum Sapientum magnum sibi quidpiam in scientiarum acquisitione nactus videretur, nisi Aegyptiorum sapientia aliquo modo fuisset imbutus; qua & Mosè præter reliquas scientias potissimum instructum sacer textus docet Actorum 7. his verbis: Et eruditus est Moyses omni sapientiâ Aegyptiorum; de qua sapientia habetur quoque l. 3. Reg. c. 4. Et præcedebat sapientia Salomonis, sapientiam omnium Aegyptiorum. Supponitur igitur, vel ex ipsis Sacris literis, Aegyptijs fuisse quandam philosophandi rationem, quam sapientiam dixerunt; Cum itaque sapientia sit rerum excellentium, & altissimarum causarum notitia, queritur primò, quid illa fuerit? Certè omnium Authorum consensu illa nihil aliud fuit, nisi de Deo, de Angelis, demonibusque, de divinis in Mundo administris, de Mundorum

diversi-

P A R Æ N E T I C A.

diuersitate, & ordine, quo in eos influunt, de attractu Deorum, Geniorumque in diætorum Mundorum indiuidua, descensu; de astrologicis electionibus, de ritibus, & ceremonijs, quibus singuli per congruam rerum sacrificijs conuenientium applicationem, boni quidem attrahendi, mali autem fugandi sint. Quomodo denique per diuinarum huiusmodi operationum notitiam, ultra omnem fortuna rotā elati deformes, bonorumque omnium participes fieri possint, qui finis, totiusque sapientie Aegyptiacæ complementum est; De quibus omnibus, cum ubique passim in hoc Opere di seruerimus, superuacaneum esse ratus sum, hic eadem cū tedio repetere; Lector consulat totū librum secundum, & libri tertij capita 6. 7. 3. 9, uti, & pleraque in reliquis libris sparsim tradita, ubi Aegyptiorum dogmata omnium seculorum Authoribus ita comprobamus, ut nemo amplius de rei veritate dubitare iure possit.

Suppono secundò ex paulò ante citatis Authoribus, Sapientiam illam nihil aliud fuisse, quàm sacram & symbolicam diætarum rerum scientiam, Obeliscis incisā, uti toto hoc Opere passim demonstratum est, quod adedò verum est, ut si quis huic contradicere ausus fuerit, is eadem temeritate omnium seculorum Authoribus se contrauenturum esse nouerit, qui hanc memoratam sapientiam non alia de causa hieroglyphicam, hoc est, sacram sculpturam dixerunt, nisi quod eam veluti sacram, & diuinam scientiam, uti solis Sacerdotibus cognitam, ita plebeis solo intuitu venerandam, aestimarent, & ceu perpetuò duraturam saxi obeliscisque insculptam, tanquam unicum patriæ munimentum, monumentumque propositum relinquereut; Trismegistus futuram horum Obeliscorum, religionisque auitæ ruinam, nescio quo instinctu præuidens, ita exclamabat. O Aegypte, Aegypte, religionum tuarum solæ supererunt fabulæ, & æquè incredibiles posteris suis, solaque supererunt verba lapidibus incisa, tua piè facta narrantibus, & inhabitabunt Aegyptum Phænix aut Indus, aut aliquis talis, diuinitas enim repetet cælum, deserti homines toti morientur, atque ita Aegyptus Deo, & hominibus viduata deferetur; hoc est, doctrina ab antiquis Patribus de Deo accepta, sola lapidibus, id est, Obeliscis sub tropicis veluti inuolucris abscondita, incisa supererit; Hominibus verò superstitionum vitiorumque labe diffluentibus, Aegyptus diuina ope destituta, in ultimam tandem ruinam fatiscens corruet, quibus verbis fusiùs disferentem vide S. Augustinum lib. 17. de ciuitate Dei. Saxi itaque doctrinam suam sacram incisam, vel ex ipso Mercurio testatum habemus. Verùm hanc veritatem præ cæteris omnibus admodum graphicè describit Tamblichus, in initio statim suæ de Aegyptiorum mysterijs philosophiæ. Aegyptij scriptores putantes omnia inuenta esse à Mercurio, suos libros Mercurio inscribebant; Mercurius præest sapientiæ, & eloquio. Pythagoras, Plato, Democritus, Eudoxus, & multi alij ad Sacerdotes Aegyptios accesserunt, dogmata huius libri sunt Assyriorum, & Aegyptiorum. Pythagoras, & Plato didicerunt philosophiam, ex columnis Mercurij in Aegypto; columnæ Mercurij plenæ doctrinis. Sed vide quæ de hisce fusiùs libro 1. cap. 2. & 3. item libro 2. cap. 1. 2. 3. 4. &c. tradidimus.

Patet itaque Authorum consensu, hanc sapientiam hieroglyphicam, ceu sacram
quandam

E P I S T O L A

quandam eternitate dignam doctrinam, saxis, id est, Obeliscis, Sphyngebis, Abacis simulacrisq; incisam fuisse; quod quidem demonstratione non indiget, cum id & Obelisci, & innumerorum simulacrorum fragmenta, ex Aegypto ab Imperatoribus Romam traducta, in hoc Mundi theatro, nullo non loco literatorum virorum oculis obuia, uti ex libro 2. patuit, inter qua, & noster hic Obeliscus Pamphilius; cuius interpretationē hoc Opere exhibuimus, unus est, sat superq; testentur.

Habemus itaque ex suppositis, Aegyptios reconditam de altissimis diuinitatis & naturę mysterijs habuisse scientiam; habemus etiam, hanc eandem scientiam ab Aegyptijs, Obeliscis cæterisque monumentis insculptam fuisse: præterea habemus plerosque Græcię philosophos, totiusque adeo sapientię Græcicę Antesignanos, ex huiusmodi saxis suam deriuasse sapientiam; Cum itaque & doctrina ab Authoribus tradita in hunc usque diem supersit, supersint & ipsa Obeliscorum saxa, ab omni temporum iniuria in hunc usque diem immunia, hieroglyphicorumq; splendore, post tot secula conspicua, & admiranda, que sub abditijs variorum Symbolorum inuolucris, doctrinam traditam arcanè contineant; Cum, inquam, hæc omnia, ut toto hoc Opere traditum fuit, supersint, nihil quoque aliud desiderari potuit, nisi ut doctrina dicta, ium Obelisco nostro, tum cæteris insculpta aptè combinaretur, & tandē ex mutua vtriusque comparatione, singulari industria peracta, reconditę Veritatis enuclearetur sacramentum; quod cum ante nos nemo, quod sciam, tentauerit, nemo quoque mirari debet, doctrinam hieroglyphicam omnium opinione abolitam hucusque fuisse existimatam. Donec nos tandem, Deo duce, Authorum sensus figuris adaptantes, reconditam Veritatem in eam lucem, quam hoc Opere, equi Lectoris iudicio, exposuimus, traduxerimus. Ne autem ultra modestię limites sapere, aut plüs quam oportet, mihi metipsi tribuere videar, quomodo primò in huius rei cogitationem deuenirim; & quomodo tandem, quibusue medijs intentum Opus in executionem vrsirim, hic ea, quæ decet, ingenuitate & sinceritate, candido Lectori aperiendum duxi.

Cum ab ineunte etate semper incredibile mihi fuerit, in reconditarum rerum notitiam desiderium, atque in linguarum peregrinarum studium, animus accensissimus; contigit, ut absolutis Philosophię & Theologię studijs, quodam tempore in Obeliscorum à Sixto V. erectorum Volumen, figuris exoticis conspicuum incidere, quarum intuitu stupefactus; dum ex lectione intelligo, hosce Obeliscos esse hieroglyphicos veterum sapientiã insignitos, tametsi à nemine hucusque penetratos, explicatosque, summo Veritatis indaganda desiderio incensus, ita mecum ratiocinabar: Characteres super sunt, & quidem à tot seculis sinceri, & incorrupti; doctrina quoq; quam significant, haud dubiè alicubi latebit; Si non in Latinorum Græcorumque, saltem in Orientalium abditijs monumentis eius adhuc supererunt nonnulla vestigia. His itaque occultis, & vehementibus stimulis agitatus, prius instituto, quod moliebar, Deo per preces & orationes assiduas, ex vna parte cõmendato, cuius ope haud dubiè aliquid me effecturum, nescio qua abdita presensione cognoscebam; ex altera parte, sine linguarum Orientalium notitia, quarum iam aliquam mihi notitiam compararam, in vanum me laboraturum aperte videbam; unde vtriusq; armatus subsidio, totis viribus, & intensissimo studio vigilisq; uti in hieroglyphicę literaturę, ita & in idiomatũ studium

incum-

P A R Æ N E T I C A.

incubui. Contigit interim, ut eo ipso tempore, bellorum tumultibus Germania extorris, dum varias nationes peragro, hoc unicum intenderim, ut ubicunque liceret, de rebus Aegyptiacis, Authoribusque meum institutum respicientibus, minutam acciperem informationem; nec defuit votis meis diuina bonitas, dum in libros, & subsidia varia, inexpectato casu, vero diuinae voluntatis me incitantis symbolo, incidi. Multorum itaque annorum labore, tum visis lustratisque praecipuis Germaniae, Galliae, & Italiae Bibliothecis, tum hic Romae potissimum omnes eos Authores siue manuscriptorum, siue impressos, Latinos, Graecos, Hebraeos, Arabicos, Chaldaeos, Aegyptiacos, Syriacos, Armenos, Aethiopicos, aliisque sub linguis Europae & scitis editos, in Bibliothecis, Vaticana, Angelica, Barberina, Sfortiana, Collegiorum Soc. Iesu, aliorumque priuatis Musaeis latentes, qui aliquam rerum Aegyptiacarum mentionem faciebant, perlectos trutinando, loca singulorum intenso studio, & pertinaci speculatione in certas quasdam series rerum, non sine sumptibus excerpenda curauim; ita ut quaecunque de hieroglyphicis animalibus, plantis, instrumentis, sacrificijs, ritibus, lapidibus, coronis, stellis, ceterisque figuris sacra doctrina seruientibus reperirem, in classes, ut dixi, singula seorsim seposuerim; deinde ex omnibus, quae nancisci licuit Aegyptiacis monumentis characteres hieroglyphicos, secundum classes pariter deprompserim; Quo pacto analyticae artis subsidio, per artificiosam combinationem, figuras singulas cum textibus Authorum, figuris correspondentibus, multorum annorum labore incessabili, & operatione paucis nota tentataque contuli. Qua quidem singulari industria factum est, ut paulatim in abditam rerum notitiam peruenirem, contextusque hieroglyphici rationem aperte cognoscerem. Atque hisce fundamentis feliciter iactis, eodem tandem profeci, ut iam nullam prorsus in communiorum hieroglyphicorum significatis difficultatem reperirem. Verum cum multa hinc inde occurrerent symbola abstrusa sanè, & quasi imperuia, quorum figura, nec hominem, nec animal, nec plantam, nec certam figuram ex ijs, quae nota nobis esse poterant, haberent; sed incognita nobis vasa, variaque in sacris visitata suppellectilia referrent, nec libri essent, qui eorundem vel umbratilem notitiam innuerent; Hinc idola & simulacra, lapidum fragmenta, gemmae, amuleta, periapta, Camæa Telismata Gnosticorum, ex omnibus Gazophylacijs Antiquitatum tum Romae, tum alibi superstitiibus consulendaque excerpenda fuerunt; ex quorum continua, & incredibilis laboris combinatione, dum figuras cum figuris, apices cum apicibus, instrumenta cum instrumentis studiosè confero, Dei gratia, id, de quo dubitabam, perfectè cognoui; Quaecunque enim in Obeliscis hinc inde confusè, obscure, & imperfectè incisa fuerant, ea ita clarè expressè, & perfectè in dictis vel statuarum, vel abacorum, camæorumque monumentis reperi, ut de veritate significatorum amplius dubitare non liceret; quae & noua tandem cum Authorum locis, & textibus combinatione conferendo, tandem veritatem rerum, Dei luminum patris gratia, adeptus sum.

His itaque laboribus, hisce subsidijs, uti Obelisci huius praesentis, ita omnium ceterorum interpretationem aggressus, tandem profeci. Ex quo luculenter quoque mihi patuit, Aegyptiacam literaturam nunquam interijisse, sed semper in Authorum Veterum monumentis hinc inde sparsim latuisse, solum defuisse hucusque unum, qui sparsam

E P I S T O L A

sparsam doctrinam ex abstrusis monumentis erutam, cum ipsis hieroglyphicis figuris aptè conferret; quod cum hucusque ante me à nemine factum sit, mirum non est, hanc hieroglyphicam doctrinam omnium ferè opinione prorsus abolitam, ut dixi fuisse existimatam. Secundò patuit quoquè, quod, quaecunque in Hermetis, Platonis, Pythagoræ, eorumque sectatorum monumentis arcana habentur & abdita, ea ex huiusmodi doctrina hieroglyphica profluxisse; differentia nulla alia intercedente, nisi quod eam doctrinam, quam Aegyptij abstrusiorum symbolorum cortice inuolutam, paucis & non nisi sacerdotalis ordinis viris sapientia conspicuis, aperirent; illam veluti expansam, inuolucrisque euolutam suæ sectæ hominibus traderent Hermetici, Pythagorici, & Platonici sectatores; de quibus passim toto hoc libro.

Habemus igitur modum, industriam, & rationem, quâ in hieroglyphicâ literaturæ instauratione processimus; quæ cum ex omnium Authorum probatissimorum consensu constet, & ab intentione Aegyptiorum nè in minimo declinet, nemo de factæ interpretationis veritate, nisi incredulus forsan, & pertinacioris cerebri ambiget. Sed obijcient mihi hoc loco certorum quorundam Authorum allegationem, qui cum suspensæ fidei videantur, interpretationem quoque dubiam facere possint; quorû obiectioni, ut abundantiùs respondeam, quem Authorum selectum habuerim, ostendere visum fuit; Primò itaque præter Hermeticorum, Platoniorum, & Pythagoræorum volumina, quæ summa diligentia, & intenso studio identidem peruolui; totum Plotinum quoque, Philonem, F. Iosephum, Porphyrium, Iamblichum, Numenium, Synesium, Plutarchum, Apuleium, aliosque Pythagoricæ Platonicæque scientiæ alumnos, summo studio, eos cum figuris conferendo, trutinavi. Postea SS. Patrum monumenta, Dionysij, Tertulliani, Origenis, Iustini Martyris, Clementis Alexandrini, Arnobij, Lactantij Firmiani, Eusebij, Cyrilli, Athanasij, Augustini, aliorumque, quos in Secundo Libro citauimus volumina, quæ de Aegyptijs rebus in ijs traderent, consului; loca quoque, quæ ex Sanchuniathone Zoroastre, Sibyllinisque oraculis, Orpheo, Biti, Artepchio, Hecateo, Pherecide, Beroso, Manethone, Ario, Calosyri aliisque, quorum opera hoc tempore desiderantur, seorsim ex iisdem excerpsti; quibus in centonem confarcinatis, quantum profecerim, liber ostendet. Post hæc Historicos, Oratores, Poëtas, Lexicographos, & Grammaticos adortus sum, Herodotum, Sefichorum, Hesiodum, Homerum, Demetriû Phaleræum, Pausaniam, Athenæum, Diodorum, Suidam, Harpocrationem, Phontium, Iul. Pollucem, Ciceronem, Martianum Capellam, Apuleium, Virgiliû, Ouidium, Plinium, Lucianum, Lucanum, Lucretium, Iuuenalem, Persium, Statium, aliosque innumeros circa Aegyptiacas res adij, singula loca studiosè notando. Ex Hebrais verò & Chaldeis, libros Zohar, Authore R. Simeone Ben lochai, librum Iezira, Micra baggedolâh eiusque commentatores Rabbinos, Abenezra, Rassi, Radak, Balbag, Baal Hatturim, R. Manasse, opus cuius titulus Schilte gibborim, Rambâ deniq; doctorem perplexorû. Ex Chaldeis Thargum Babyloniu, & Hierosolymitanu, Thalmudica opera, præsertim, quæ intitulantur gnabadah zarâ, id est, teruitus aliena siuè idololatria; Iochaidis Zohar, opus Pardes nuncupatu, cum reliquis Cabalisticis Authorum monumentis, ubi complures Rabbinos haud contemnendos allegatos reperiet Lector; quos cum pleraque argumento nostro minimè absona tradere comperis-

sem,

P A R Æ N E T I C A.

Sens, dignos, qui in probatorum Authorum album reciperentur, existimavi; cum & inter quisquillas subindè pretiose margaritæ contingat inuentio. Ex Arabibus quos passim citamus, sunt Gelaldinus, Salamas, Aben Candathi, Algazel, Abenregel, Albuchasem, Geographia Nubiana, & ea quam Abulfeida prodidit; cum alijs innumeris, quos passim allegamus, quos inter principem sanè locum obtinet Abenuaschia de cultu & religione veterum Aegyptiorum, quem citatum reperies apud Rambam in more Nebuchim; Alter est Abenephi, qui præ ceteris curiosus antiquitatis Aegyptiæ scrutator extitit, cuius sanè fundamenta veterù lucernâ olent, Aegyptiaciq; idiomatis quod Coptû dicimus, haud imperitus, uti ex allegatione nominum patet; hic præ ceteris lampada mihi ad Aegyptiaca adyta tradidit. Cuius codicem cum olim Pereiscio monstrassem, ingenti is cõtinuò gaudio perfusus, ab eo tempore nullum non lapidem mouit, ad hieroglyphicæ instaurationis negotium promouendû; quæ ita esse, confirmat Gassendus in vita dicti Pereiscij fol. 265. his verbis: Aderam interea, dum accersitum quoq; voluit Athanasium Kircherum Germanum, Virum è Soc. IESV, Auenionem commorantem. Is perhibebatur eximiè callere hieroglyphicorum, mysteria, quam ob rem ipsi adiutandum, tum varios libros transmiserat, tum Isiacæ mensæ superius descriptæ exemplum. Et quoniam eidem præ manibus erat insignis codex MS. hoc est Author Arabicus Rabbi Barachias Nephi, (lege Abenephius) à quo dicebatur tradi ratio hieroglyphicorû; idcirco illû exorauit, ut ad se accedens, tum codicè ipsum, tum specimen quoddâ interpretationis notarûq; suarum adterret; cum fecisset, dici non potest, quâ ardentèr illû animauerit, ut Coptû opus perficeret, editionemq; maturaret. Fuit Vir deinceps Româ vocatus; sategit autem Peirescius nò modò apud Mutium Vitelliscum Soc. IESV Generalem; sed etiam apud Cardinalem Barberinum, ut ei stimulos adderent, & satis otij facerent, quò id opus breui prodiret. Hæc Gassendus. Quæ hic adiungere volui, ut omnia legitima auctoritate cõstarent. Porro ex Syris valde profuit S. Ephrem, & Mor Isaac, qui vnus fuit ex Patribus Concilij Niceni, Episcopus Mesopotamiæ, cuius philosophia ex Bibliotheca Maronitarû extracta penes me est; cum alijs in sacram Scripturam Cõmentarijs Syriacis. Ex Aethiopicis, variæ epistolæ ex Aethiopia de informatione rerum Aethiopicarum Romam transmissæ, & in Vaticano conditæ. Ex Copticis subsidio fuerunt varia Ritualium fragmenta, tum in Bibliotheca Vaticana, tum apud Petrum de Valle Equitem recondita, tum ex Aegypto ad me translata, denique opus intitulatum lingua Aegyptiaca instaurata, à nobis Superioribus annis hæc Rome editum, uti & opus, quæ dicitur Scala magna. Ex quibus singulis aptas instituto nosstro materias deprompsimus. Antiquariorum Gazophylacia & Ergasteria fuerunt, primum Viri æterna memoria digni Nicolai Pereiscij Aquis Sextijs in Prouincia Narbonensi Senatoris amplissimi, hic pro zelo, quo in huiusmodi studia promouenda ferebatur, qui quid fuit in antiquitatum gazophylacijs rerum Aegyptiacarum rarum, id descriptum ad me Romam in hieroglyphicæ instaurationis subsidia transmisit.

Secundum fuit Francisci Card. Barberini, cuius præses Leonardus Senensis; deindè Claudij Menedrij, quod tamen post mortem eius dissipatû, in diuersorum manus peruenit. Tertium fuit Francisci Angelomi ad portam Pincianam, viri scriptis nò

E P I S T O L A

minus, quam antiquarum rerum notitia comprimis clari, cuius praefes, Petrus Bellonius nepos. Quartum fuit Francisci Qualdi Equitis S. Stephani, Aegyptiacis rebus instructissimum, in Campo Carleo; quod hoc anno Regi Christianissimo donatione, sub cura PP. Minimorum in Monte Pincio cecidit; Succedit huic Ioan. Baptista Casali ad radicis Montis Auertini, tum Aegyptiaca suppellectile, tum omni genere rerum cuprimis spectabile. Deinde M. Malesij Iuris-Consulti Romani, quod post mortem cecidit Patribus Theatinis in monte Quirinali, Ioannis Bapt. Romani ex Augustiniana familia, quod eo factis functo, subhaeratum, alieno iuri cecidit; quorum omnium, ne quis me suspecta fide in hoc opere versatum esse dicere possit, ab ipsis met factam authenticationem Operi preposuimus. Fuerunt & priuata Musa Petri Stephanonis, Hippoliti Vitelleschi, & Petri de Valle Equitum; Parauij, Io. Rhodij vir ingenio & moribus perpolitus; praeter reliquis vero Illust. Cassiani à Puteo Equitis, qui vi communis omnium literatorum Patronus, & Mecenas, sic nunquam etiam cessat, quàm cõsilio quàm auxilio bonorum commune Reip. Literaria promouere. Hisce omittere nequiuim quin subiungerem Erga Serion M. Ducis, Haeruriae totius Italiae rebus omnibus, quae desiderari possunt, instructissimum, quam vulgò Galleriam vocant, ex quo ingenium hieroglyphicorum suppellectilem extractam, meis vobis cõcessit Excellentissimus Medicus Io. Nardius. Idem praestiterunt olim Ferdinandus Imperator, Neapoli; Pannormi Illustriissimus Carolus à Vintimillia, Melita D. Abela Vicecancellarius reru rarissimarum possessores; venio ad externos, apud quos primo loco occurrit Gazophylacium Cesareum, deinde Serenissimus Ducis Baenariae S. R. I. Electoris Monachij, ex quibus tum à Marco Marci Medico clarissimo, & amico singulari, sum à diuersis Societatis nostrae Patribus varia suppeditata fuerunt. Ut suo tempore, Deo conlente patebit.

Accesserunt hisce doctissima clarorum virorum monumenta, Luce Holstenij & Leonis Alatii, horum ille, si nullus, certe instructissimum Platonicoꝝ Pythagoraeque voluminum manuscriptorum, museum possidet, quorum quidem copiam non inuitus, sed summa & profusa liberalitate, & zelo, quo promotionem literarum urget, concessit; Porro Parisijs praeter ceteris, varijs suppeditatis non parum profuit, insignis ille Naudaeus librorum literarumque Helluo indefessus. Profuerunt & doctissimi Petauij varia doctrina repleta volumina; apud Anglos Seldeni, & Granij; apud Batauos opera clarissimorum luminum Scaligeri, Salmasij, Heinsij, Vossij, Buxhornij; apud Danos vero Bangij, Beringi, Bartholini, in mittendis instituto meo oportunitis subsidijs liberalitas; quibus demum subiungo P. Iacobum Viuam Soc. Nostrae, studiorum meorum coadiutorem fidelissimum amantissimūq; virum laboribus indefessum, quibus tandem fractus, dum Lauretum petit, ibidem factis functus meliorem vitam suspicatus est, vir longiori vita dignus; agmen tandem claudie P. Leo Santius Collegij Romani Soc. Iesu Superioru, studioru praefectus, vir ingenio sublimis, & omnigena eruditione instructus, qui nunquam ad operis incepti prosecutionem me instimulari oportuit; & consilij excitato subuenire destitit, quibus quidam omnibus, & singulis gratitudinem debent, hisce posteritati contestatam esse volumus. His itaque

singulis

P A R Æ N E T I C A .

singula aptè inter se combino, incredibilem sanè in secretioribus Sphyngebis enodandis lucem hausi; Verum duo mihi opponere poterunt huius temporis Critici, Hermetica videliret opera, & philosophiam mysticam Aristotelis, deindè Arabes Authores, quos passim allego. Atque de Hermeticis lib. 1. fol. 36. abundè differuimus, ubi tamen notandum, non deesse quosdam, qui eos Gnosticis ascribant; quibus quidem nõ omninò contradixerim; nam, dato non concessõ, eos à Gnosticis editos, non tamen inde sequitur, eos Hermetis genuinam doctrinam non continuisse; Cum enim Gnostici Aegyptij præ reliquis insignem habuerint rerum Aegyptiacarum notitiam, uti ex superstitibus eorum talismatis in varijs lapidibus pretiosis incisis patet; imò hoc unicũ intenderint, ut Aegyptia dogmata superstitionesque ab inferis resuscitarent; fieri certè non potuit, quin libros veterum summo studio & zelo, ex quibus aliquod suæ proseminandæ sectæ subsidium habere poterant, inquisuerint, atque ex bibliothecis Aegypti erutos descripsissent ediderintq; inter quos etiam esse potuerunt, quos dixi, libri Hermetici, & proindè minimè inferendum, hosce ab ijdem confictos, aut veluti suppositivum quendam partum Mundo obrufos; cum maiorem altioremque doctrinam quam nefarijs huiusmodi hominibus fuisse putemus, contincant. Sed audiamus de his Iamblichum, quem solà sua, qua pellet autoritate obirectantium ora conclusurum confido, ita enim de mysterijs, inquit fol. 353. edit. Bas. His itaq; discretis facilè solvuntur dubia, que in libris Aegyptijs, quos legisti, concepiße dicis. Qui enim Mercurij titulo circumferuntur, opiniones Mercuriales continent, et si sæpè philosophorum Græcorum stylo loquantur, sunt enim ex lingua Aegyptia in Græcam translati à viris philosophiæ nõ imperitis. Accedo ad philosophiam illam mysticam Aristotelis iuxta Aegyptiorum mentem conscriptam, de quibus non minor est inter modernos Criticos controversia: Hanc Abenama Arabs teste, Francisco Rosio, in præfatione, primùm, & olim detectam ex Græco in Arabicam linguam transtulerat, quam deindè divini Numinis providentia in Bibliotheca Damascena vulgò Schàm, inuentam, per Mosem Ro-uassium Medicum Italicæ, & Arabicæ haud imperitum tunc temporis in Cypro degentem Verbotenus in Italicam linguam transferri caravit Nicolaus Rosius Ra-uennas; quam & in Italiam secum delatam opera vsus Petri Nicolai Castellani, Philosophi & Medici Fauentini, tempore Leonis X. Pontificis, Latini iuris fecit, que quidem philosophia talis est, ut non immerito hieroglyphicæ literaturæ exemplar esse possit. Et si non desint, qui eam Numenio ascribant, nonnulli etiam Ammonio Sacco, cuius ope primùm Platonicæ Scholæ reflorescere caperunt; qui & hunc inter cætera Platonicæ opera, veluti arcanum & non reuelandum thesaurum secum abdidisse haud inuerisimile est; Aristotelis autem hanc fuisse, & non alterius, ex ore Platonis decerptam, eiusdem philosophiæ lib. 1. p. 3. edit. Romæ, his verbis adstruit. Plato itaque olim animæ dedit plura attributa, quorum nos auriti testes sumus, sed non scripsit illum, alioquin enim Lector mentem eius deprehendisset; & in multis alijs locis Metaphysicam suam, sicuti & libros de anima, de mundo, de ortu & interitu allegat. Vndè liquet, Aristotelm hanc philosophiam in senectute, & ultimis vitæ suæ temporibus, & post mortem Platonis, nè

E P I S T O L A

fer san Platone viuento plagij conuinceretur, edidisse. Quem thesaurum paucis notum, deinde Ammonius Saccus, aut alius quispiam ex familia Platoniorum multo post tempore nactus, sui iuris fecit. Hunc autem minimè Numenio aut Sacco adscribi posse; sed Aristotelis Platicum partum esse, indè conuincitur, quod tantà ingenij subtilitate conscripta sit, ut nulli operum Aristotelicorum, siuè materiè sublimitatem, siuè diuinarum, sublimissimarumque rerum notitiam spectes, cedere videatur. Simplicis itaque, ne dicam abiecti animi foret, qui tam altum, & sublime opus, quo vel solo immortalitatem nominis sibi comparare poterat, aut Numenius, aut Ammonius Saccus, hanc gloriam alteri suppresso proprio nomine conferret. Quod verò nonnulli obijciant, nescio quos acronismos, in eodem occurrentes, id est, discursus quosdam inueniant, qui sequentibus post obitū Philosophi seculis librū conscriptum arguant; cæ Criticorum huius temporis sunt persuasiones; dato enim non concessio, acronismum quendam in dicto libro occurrere; minimè tamen indè hunc librum Aristotelis non esse, concludi posse assero. Cum huiusmodi acronismi subindè à posteris interpretibus, quemadmodum in multis hodierna die monumentis videre est, vel ad obscuritatem contextus tollendam, vel propria phantasiè stimulatione adijciantur. Hinc quoque in codices, qui primò ab authoribus priscis cōtinuato cōtextu perscripti erant, in libros & capitula à posteris peracta profluxit distinctio: Vnde patet acronismos, si quando in peructustis monumentis occurrunt; non Authori, sed Authoris Scholiastæ & interpreti adscribendos esse. Hanc itaque mysticam philosophiam veram veterum Aegyptiorum doctrinam continere, quam ab ijs haustam Plato suis discipulis oretenus deindè tradiderit; traditam post mortem Platonis, Aristoteles primum scriptis comprehensam vulgarit, ex sequentibus patebit, siquidem adeò præcisè hieroglyphicā doctrinam attingit, ut ea expansa eiusdem interpretatio dici possit. Nam exactè combinando huius dictæ philosophiæ contextum, cum Obeliscorum doctrinam eundem prorsus esse, reperi; Quod ut Lector *Verodivinus* comperiat, specimen huius in quatuor primis Obelisci nostri Schematismis (quorum interpretationem à fol. 398. usque ad fol. 355. huius Operis exhibuimus) Lectori curioso proponam; ut vel ex hoc ipso, quid de dicto Opere sentiendum sit, colligere possit. Verum ut Veritas per partes pateat, rem exemplo comprobabimus, Quid aliud in præfatione lib. 1. cap. 1 huius dictæ philosophiæ facit, nisi ut ostendat, se hieroglyphicam doctrinam profundissimam, & non nisi rarioribus sublimioribusque ingenijs peruiam, dicto opere emulari; imò ut hoc distinctius præstet, rerum in toto opere dicendarum veluti quandam anatomiam, & totius operis epigraphem præmittit, quæ adeo congruit primis Obelisci nostri Schematismis (quas epigraphas veluti quasdam etiā nos rerum in toto Obelisco contentarum appellauimus) ut viua eorundem interpretatio dici possit. Sed cū hæc minimè, sine textus, cum figuris hieroglyphicis exacta collatione percipi possint. prius verba ipsa Aristotelis (ubi in principio, & suam Metaphysicam & libros de anima citat) deindè eadem primis nostri Obelisci Schematismis applicabimus; ut sic Veritas per partes innotescat. Ita autem loquitur Aristoteles l. 1. c. 1. linea 11. editionis primæ Romanæ. Et nos quidem in Methaphysica iam perfecimus sermonem explicantem causas huiusmodi, & probauimus eas in sermonibus

P A R Œ N E T I C A

de anima, & natura, operationibusque vtriusque, vbi per rationem perfectam & necessariam declaramus, quod impossibile est, substantias esse absque fine, sic etiamsi finis à sapiente non præfigatur, cessabit eius inquisitio, siquidem huius præsuppositio in scientia, adiuuat multum considerantem. Cui tamen sollicitudo, & industria sunt necessariæ ad progrediendum. Igitur nobis quoque in hoc Opere, quod est compendium philosophiæ, intentio constitui debet; quæ est contemplari vniuersum secundum inentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum adeò occultas; quod non alius potest ad secreta huiusmodi scientiæ peruenire citra difficultatem, quamuis sit ingenij subtilis & recti, nec vtatur negligentia. Proponemus autem cuncta theoremata Operis, deindè singula tractabimus; primaria igitur intentio nostra in hoc Opere est contemplari Deum, quomodò differt ab alijs, quodque Mundus & tempus existunt sub eo; amplius quod Deus est author causarum, quodque creauit singula pro ratione singulorum. Et quod is illuminat intelligentias, per eas autem medias intellectum, per intellectum verò medium animam vniuersalem cœlestemque; & per animam mediam illustrat naturam generabilium corruptibiliumque. Et quòd opus sit ab eo sine motu, & quod motus rerum omnium est ab eo, & ad eum. Siquidè omnia mouètur motu essentiali & naturali ab eo, in eo, & ad eum. Postea verò considerabimus mundum intellectiuum referentem bonitatem eius, formasque diuinas inexistentes, & quod ab eo profluit bonitas in singula. Si quidem quatenus sunt bona, assimilantur ei, sed propter cortices expressionem veram eorum non attingimus. Præterea enarrabimus naturam vniuersalem cœli, qualiter inest potentia illi ab intellectu, enarrabimus etiam siderum dignitatem & lucem. Item considerabimus naturam sublunarem, quomodò virtus immittitur illi, quæ manifestatur in rebus sensibilibus materialibus alterabilibus & corruptibilibus. Deindè describemus & reddemus dispositionem animarum rationalium in descensu & ascensu, & reddemus causam vnionis earum ad corpora, dicemus etiam de anima honorabili, quæ habet mores intellectiuos; nec submergitur desiderijs mundanis & sordibus corporis. Similiter narrabimus animam turpem coinquinatamque, & deindè speculabimur dispositionem animæ sensualis & vegetatiuæ, nec non qualitatem animæ terræ, & ignis & aquæ aliorumque elementorum, atque hæc latentia sicuti præfati sumus, declarabimus per figuras proposito sufficientes hætenus Aristoteles. *Quid porro aliud hæc descriptio est, nisi diuina quædam, & expressa primorum Obelisci nostri Schematismorum interpretatio, & epitome quædam rerum in Obelisco nostro contentarum? atque in primo quidem quando Deum Causarum authorem dicit creatorem singula pro ratione singulorum, quid aliud innuit, nisi archetypum Mundum, in quo præexistunt rerum omnium creandarum exemplaria, & quod is differat ab alijs, & sine motu moueat omnia, nisi in vnitatis suæ solitariæ centro consideratum, æternum, immensum, & omnia animantem? an non trinum dixit, quando dixit, in eo, ab eo,*

per eum omnia moueri desiderio essentiali & naturali, *An non sub particula in eo Νιβω, hoc est, causa causarum, primum rerum principium, prima diuinitatis forma, ut Aegyptij loquuntur. In Ab Eo, secunda diuinitatis forma, mens secunda rerum in primo intellectu conceptarum dispositrix & adaptatrix, per seipsum Verò, seu ad ipsum, ut aliquot exēplaria habent, spiritus pantamorphus, tertia diuinitatis forma, rerum conceptarum dispositarūq; executrix, seu dextra Dei digitus appositè denotatur?* adeoque hæc tria, triformi Dei nature, id est Mundo archetypo, quæ per globum serpentiferum alatum aptè indicabant, perfectè congruunt? Secundo, quid aliud per Mundum intellectualem, nisi Mundum Angelicum, qui cum sit figura & exemplar bonitatis eius proximum, aptè Aegyptij per figuras humanas proximè post Mundum Archetypum positas, ut ex primis Schematismis patet, locauerunt? quid per Symbolorum, quibus instruuntur, varietatem aliud indicant, nisi formarum diuinarum ijs inexistentium varietatem, qua in inferiora continuò influunt? quæ & consentiunt verbis Aristotelis. Postea mentem veterum secuti; considerabimus mundum intellectiuum, referentem bonitatem eius; formasque diuinas inexistentes, & quod ab eo, scilicet Mundo intellectu bonitas in singula &c. Tertiò cum dicit: præterea enarrabimus naturam vniuersalem cæli, qualiter inest ipsi vis ab intellectu, siderum quoque dignitatem & lucem. Quid aliud indicat, nisi Mundum Siderium, cui præfunt intelligentiæ, cuius velut anima, moderatrix omnium est Osiris sub forma accipitris, qui lucis, & vitæ symbolum est, alijsque eius proprietatibus indicata, ut & globo serpentifero, qua vitæ & fecunditas, quam Mundo Siderio continuò influit, signabatur. Iterum cum dicit: Enarrabimus etiã naturam sublunarem, quomodo virtus Cæli immittitur illi, quæ manifestatur in rebus sensibilibus, materialibus, alterabilibus & corruptibilibus. Quid aliud indigitat nisi quartum hierogrammatismum Schematismi primi, hoc est Mundum hyleum seu Elementarem per angulosas figuras, triangula quadrata, pyramides aptè indicatum, uti fusè suo loco ostendimus. Denique quid per animas honorabiles, mores habentes intellectiuos mundanis materijs non immeritas, & per animas turpes coinquinatasque, nisi Geniorum cum bonorum cum malorum, (nam hi passim ab Aegyptijs cum anima confunduntur) operationes innuit, qui elementis, aëri, aquæ, igni, terræ, ceterisq; mixtis, sensuali, & vegetabili naturæ uti præfunt, ita omnia administrant, ordinant, disponunt in bonum vel malum finem; in bonum, ut Agathodæmones; in malum, ut eorum ἀντίχθοι; quo quidem Aristoteles ad particularia reliqua Obelisci Schemata, & indiuidua, uti & nos respexisse videtur. Hæc autem Aristotelem non ex se dixisse, sed ex mente veterum Aegyptiorum, & iuxta eorundem hieroglyphicam doctrinam reconditam, & quasi inaccessam, expressè dicit his verbis: intentio nostra est contemplari Mundum, secundum mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum adeo occultas, quod non alius potest ad secreta huiusmodi scientiæ peruenire citra difficultatem, quamuis sit ingenij subtilis, & recti, nec vtatur negligentia; & in fine præfationis: atque hæc omnia latentia, sicuti præfati sumus, declarabimus per figuras,

(non

P A R Æ N E T I C A

(non alias nisi hieroglyphicas) proposito nostro sufficientes . *Que Iamblichus quoque de mysterijs fol. 352. his verbis attestatur: (Atque ita Aegyptiorum tractatus de principijs desuper ad postrema progrediens, ab uno descendit in multitudinem, ab uno videlicet gubernatam Deo, Ubique indefinita natura sub quodam termino definito imperiose comprehensa, præcipue verò ab excelsa omnium causa unitate.)*

Vides igitur quam admirabili connexione nostra hæc interpretatio cum verbis Aristotelis paulò ante citatis concordet . Sed dicit aliquis hoc loco; si hieroglyphica doctrina Platonis, & Aristotelis temporibus iam cognoscebatur: ergò falsum est, et alibi diximus, ante Alexandri tempora iam fuisse perditam . Respondeo, dupliciter doctrinam hieroglyphicam hoc loco considerari posse; primò abstractam, & sine ulla reflexione ad sculpturas sacras factà . Secundo, prout ipsis hieroglyphicis in Columnis, seu Obeliscis incisa spectatur; si eam primo modo consideremus, certum est, memoratam doctrinam nullo unquam tempore fuisse abolitam, sed in Hermeticorum, Pythagoræorum, Platoniorum, aliorumque Authorum monumentis, etsi sparsim traditam conservatamque fuisse, ut sæpè probatum est . Alteram verò hieroglyphicam, qua veluti cortice, & involucri quodam arcane condebatur, fuisse perditam, cum nullis à Cambysis temporibus quicquam in enodatione eius præstare ausus sit: quod & ipsum Aristoteles in diætâ illa sua Theologia mystical. 14. c. 14. his verbis testatur :

Sapientes Babylonij, & Aegyptij acumine mentis introspexerunt intellectualis Mundi species complexi scientiâ aliundè traditâ, vel ex seipsis inuenta, quam etiam professionem ipsi sibi vendicarunt, siquidem enarraturi, aliquid utebantur doctrina intellectualia, non autem humanaria, ut nonnulli alij, qui consulentes eos, adhuc non sibi visi sunt satis firmiter discere ex sententijs locutione redditis; conceptus animorum acceptos scribebant, uti oculata fide legimus, in lapides per figuras, idem in omnibus scientijs artibusque facientes, quos locabant in templis tanquam paginas perlegendas, talesque aderant libri eorum utenfiles, quod fecerunt, ut indicarent etiam, quod intellectus agens immaterialis creavit omnia, secundum propriâ essentiâ cuiuslibet rationem, similitudinemque, quale optimum fuit, pulcherrimumque documentum, per quod utinam etiam indicarent, qua ratione attingerent formas illas mirandas & absconditas, sic enim illorum Sacramentum esset laude dignius, qualis conditio paucis viris contingit . Ex quibus aperte colligitur, Aristotelem, Platone traduce, fuisse imbutum doctrina hieroglyphica, eamque summè approbasse, non tamen characteres cognovisse; Undè aliquem, qui eas interpretaretur, optasse videtur; eorumque sensum reconditum, tam sublimem esse, ut paucis, aut vix ullis ad tantum donum peringere datû, tandem fateatur . Et tales fuisse Pythagoram, & Platonem, quos cum ex columnis Mercurij doctrinam suam hausisse Iamblichus asserat, non est dubium quin aliquam, & si non uniuersalem horum characterum notitiam, hausserit .

Paret quoque, quod semper in præcedentibus inculcauimus, characteres hosce minimè à sapientibus institutos, ut ipsi veluti ex alphabeto, verba componerent; sed esse

E P I S T O L A

esse hosce characteres intellectuales siue ideales, sub quibus multa paucis comprehendant, ut proinde Aristoteles plurimum hanc scribendi rationem, veluti Angelicis mentibus vicinam probauerit; efficientiam præterea eos, ex rebus similitudinem quandam ad Numina habentibus, obtinere; queis una cum analogis ceremonijs & ritibus, vti & intellectuali contemplatione, ea ad fauores præstandos se sistere posse arbitrabantur. Quod Iamblichus in aureo illo de Aegyptiorum mysterijs libro ostendit his verbis: Imitantes Aegyptij ipsam vniuersi naturam fabricamque Deorum, ipsi quoque mysticarum reconditarumque notionum imagines quasdam in symbolis conficiendis ostendunt, quemadmodum & natura rationes occultas in apparentibus formis, quasi symbolis exprimit, & Dij veritatem idearum per manifestas imagines exprimunt.

Cùm ergo perspiciant, superiora omnia, inferiorum similitudine delectari, atque insuper optent, à superioribus bonitate repleri, quatenus pro viribus imitentur, meritò & ipsi conuenientem Superis modum agendi pro viribus offerunt, quando occulta mysteria rerum abditarum, symbolis inferunt manifestis, in quibus interpretandis dimitte voces, accipe sensus. *Et fol. 354.* (Iam verò hæc non oratione rationeque nuda speculari solent; sed admonent insuper atque docent, ad excelsiora communioraque & superiora fato, naturam nostram progredi ad ipsum Deum, Opificemque Mundum; quatenus neque materiam ferat secum, neque aliud quicquam præter opportuni temporis obseruantiam, idque sacrorum opera nos consequi docent, atque simul efficiunt. Tradidit hanc quoque viam nobis ipse Mercurius, sed interpretatus est eam Propheta Bitis Ammoni regi inuentam in adytis templi, in Vrbe Sain Aegypti; literisque sacris, id est, hieroglyphicis insculptam, præbuit quoque nobis nomen DEI discurrens per vniuersum) qui nihil aliud est, quàm character ille Tauticus, toties hoc Opere descriptus, & celebratus, quæ adeò clara sunt, ut totum institutum nostrum exposuisse videantur.

Ex his igitur omnibus luculenter patet, nos sensus reconditos Authorum, tanquam ad filum Ariadnæ secutos, analyticæ seu combinatoriæ artis subsidio, multorum annorum labore, & speculatione, tandem Deo duce, & doctore, in arcana & hieroglyphica sacramenta penetrasse. Et quamuis innumera Theologiæ mysteria præsens hic noster Obeliscus contineat, explicatu dignissima, ea tamen omnia Oedipo reseruauimus, in quo, diùm Authorum memoratorum sensus arcanos & mysticos cum mysticis Obeliscorum figuris aptè conferimus, sub paucis figuris integrorum Veterum voluminum doctrinam contineri, docemus. Deinde quinam hi characteres in magia naturali, aut theurgica usum habeant, quam in medicina, quam in diuinatorijs artibus, quam in politica rectè beateque administranda, quam in chymia cæterisque reconditijs facultatibus, Deo dante, demonstramus. Lector eum, si quandoque publicæ lucis fuerit, adire poterit, vbi & perfectam omnium hieroglyphicorum hoc tempore reperibilem combinationem per tabulas artificiosè digestas reperiet, ita ut quecunque hoc Opere prodidimus, non nisi radius illius doctrinæ, quam in Oedipo exhibituri, Deo dante, sumus, videri possit, sed de hisce satis.

De Aequiuocatione nominum, & Stylo tùm ab Autho-
re tùm ab alijs Scriptoribus vsurpato .

Aequiuocatio nominum & Numinum passim, Ubique toto hoc Opere occurrit maxima, quam haud dubie plus aequo Criticus cauillari non Verecundabitur: Sed hoc ipso imperitiam suam continuò deteget, dum veterum in Numinū Deorumque denominatione confusionē diuersitatemque quā tertio huius Operis libro exponimus, & desinimus, minime se penetrasse demonstraturus est; Fuit enim Aegyptijs hoc proprium, à quibus illud ad se deriuarunt Græci; unius Dei nomen varijs, aut Dijs, aut Genijs applicare; in quantum nimirum vnum & idem Numen diuersam denominationem sortitur ex rebus, circa quas occupatur; si itaque subinde Osirin cum Momphra, vel Hēphra, aut Nephra, aut similibus inter se cōfundimus, nolim eos me statim praeponeri, & confusi iudicij, in rebus discernendis instabilis, condemnare; nisi enim totum Opus à fronte ad calcem peruoluerint, nūquam rectum de traditarum rerum doctrinā iudicium formaturos se nouerint, cum enim in ipsa interpretatione non omnia in prioribus tradita libris repetere liceat; Lectoris prudētia erit, citata sōlia adire, & inde tandem de rei Veritate, aut falsitate iudicare. Sed haec de aequiuocatione sufficiant.

Quod denique ad scribendi stylum in huius decursu Operis vsitatum attinet, nec illum ex aequo placituram omnibus satis perspicio, cum in eo subinde mihi displiceam metipsum; nam dum in ea vbertate materia, singula conor attingere, idque quam breuissimè, miscens interdum profana sacris, medica politicis, naturalia Metaphysicis, historica Theologicis, Cabalica Magicis, Barbarā barbaricis Mathematica Chemicis; eaque variā auctoritate, vti Græca, Latina, Hebraica, Chaldaica, Syra, Arabica, Aethiopica, Persica, Armenica, Copta, Samaritana, Aegyptia stabilire contendo, vix rerum chaos effugere licuit, praesertim, quando, quod vsu & ratione collegerim, oratione subtili, & pressa, ad Atticorum aures ceteres explicare non vsquequaque, vacauerit. Sape & maioris prudentiorisque ingenij putem, loco suo, & tempore, potissimum in materia abstrusa, & intentata cultum negligere; & Enthusiasmo indulgere, quam nimis religiose in omnibus obseruare; imò vtilius tempestiuè manum tabula submouere, quam perficiendis tantoperè elimandisque singulis immorari. Ergo nec Tullianam phrasin, nec numeros semper amplectimur; nec in alterius, ut dici solet, magistri Verba iuramus; Sed quo sit Verborum rerumque consonantia maior; polychromatico generi, veluti in muscis, pro ascensus, descensuque Varietate amplius indulgemus; ut etiam interdum, quod aiunt, Apolline pleni ab imis illis natura recessibus, in poëticos campos diuertamur. Vnum id semel, & clarè testatum omnibus volumus, nullam nos linguam exoticam, hinc adducturos, cuius non mediocrem salutem, quae est Dei gratia, cognitionem habeamus, neque Authores illos, quos non m-

E P I S T O L A

fonte ipſo ſedulò , ſtudioſè , & ſepius repetitâ lectione expenderit ; Quod verò in huiusmodi libris Orientalium allegationem minutam & præciſam non fecerimus , cauſam fuiſſe ſcias , confuſam illam Orientalium ſcribendi rationem , quæ plerique libros ſuos , ſine nomine ſubindè , aut exordio librorum corroſo , interdum ſinè diſtinctione vlla , continuato paſſim ſtylo exarant . Acceſſit hiſce alia difficultas in allegatione Authorum Hermetis , Iamblichi , Plutarchi , Eusebij , Herodoti ſimilium quæ innumerorum , quorum plerique diuerſis locis & temporibus editi , diuerſum emendatione Tranſlatorum ordinem , & diuiſionem ſortiti ſunt . Quo factum eſt , ut præciſam textus citationem non ſemper ponere liceret ; hinc ne ex diſpari librorum editione diuerſitas , & ex hac malæ fidei ſuſpicio oriri poſſet , ſoliũ vnâ cû loco , in quo editus eſſet Author , quo utebamur , ſerè ſemper allegare coacti ſumus , quod & in materijs continuato ſtylo conſcriptis , cuiusmodi eſt Plutarchi de Oſiride , & Iſide hiſtoria , alijsque quibuscunq; à nobis præſtitum eſt . Quæ cum ita ſint , nihil aliud reſtat ; niſi ut Opus feliciffimis tanti Mæcenatis Auſpicijs , cum bono DEO ordiamur ; in quo ſi quicquam laude dignum occurrerit , id bonorum omnium LARGITORI DEO , qui ſolus infantium linguas diſertas facit , vnicè adſcribas velim , ſin minus in re tam ardua , difficili , & intricato molimine , conatum promptamq; Rei lit. promouendæ voluntatem ratam habere non grauaberis , memor illius . In rebus arduis etiam voluiſſe tantùm , ſat eſſe , vale .

E Collegio Romano 19. Septembris anno Iubilæi, 1650. eo ipſo die . Quo Illuſtriſſimus , & Reuerendiſſimus D. C A M I L L V S A S T A L L V S ſtudiorum meorum vti particeps , ita eorundem Fautor & Promotor vnicus , in Sacrum Purpuratorum patrum Senatũ adſcirus , S. R. E. Card. PAMPHILIVS ab INNOCENTIO X. dictus fuit , à cuius benignitate , doctrina , prudentia , atq; in literatos potiſſimùm viros propenſione ſingulari , maxima non in Remp. duntaxat Literariam , ſed & in totum Chriſtianum Orbem emolumenta emanatura nihil dubito , cui proindè à DEO O. M. vitam longam , regimen felix , & tandem beatæ immortalitatis fruitionem vnicè expoſco .

HISTORIA OBELISCI PAMPHILII

A prima eiusdem in Aegypto erectione, vsque ad
vltimam eius erectionem factam,

A B

INNOCENTIO X. P. O. M.

§. I.

De prima Erectione facta à Sothi Rege Aegypti.

AVDAX haud dubiè facinus commississe censebor; si quidpiam certi, circa primum huius Obelisci Authorem Erectoremque in tanta tamque tenebricosa vetustatis caligine adstruere & determinare attentauero. Sedenim cùm ita mihi natura comparatum sit, vt nil digniùs homine putem, quàm ingenium in abditis reconditisque potissimùm rebus vti experiri; ita & aleam in hisce iaciendam ducere, quod si me fefellerit, nihil superest, nisi vt in conatu laudem reponam. Certè vt ad quandam saltem eius noticiam peruenirem, nullum non moui lapidem; Chronologos non Latinos tantùm, sed & Græcos, Hebræos, Arabesque pertinacissimo studio peruolui; apud quos, quid circa præsens hoc argumentum obseruauerim, Lectori paucis aperio.

Anno ab Orbe Condito, iuxtà Hebræorum computum bismillesimo sexcentesimo octuagesimo quarto; à diluuiò millesimo vigesimo octauo; ab exitu filiorum Israël, Mose Duce, ex Aegypto ducentesimo circiter; Aoth Iudice Israëlítico populum DEI moderante; ante Christum 1366. surrexit in Aegypto Rex quidam excelsi pectoris Manuphta nomine, quem Eusebius Amenophin, Manethon *ⲙⲉⲛⲟⲩⲏⲩ* *Menuphti*, Africanus & Philo Ammenephten, hoc est, Memphis Dominum vocant; qui dùm potentiam Aegyptiorum partim DEO vindice per Mosen, partim per Primatùm Regni in mari rubro summersionem, clade omnibus seculis memoranda, oppidò imminutam debilitatamque videret, conuocatis Sacerdotibus, Conciliisque vltro citroque habitis, primò quidem ad religionem auitam patriumque Deorum cultum, deinde ad publica quoque monumenta in Deorum honorem à prædecessoribus erigi solita instauranda, animum adiecit, quibus egregijs moliminibus dùm distinetur, morte præuentus, Filio suo Sothis Hæredi Regni, quæ animo præclare statuerat, executioni mandanda reliquit. Hic Sothis animi generositate patri minimè dispar, præcellas parentum cogitationes morte suspensas ad incudem reuocatas, tum tandè compleuit, cùm pristino decori & magnificentiæ Aegyptum restituit.

Manuphta
primus initi-
ator Obeli-
sco: um post
Moysem.

Sothis filius
Menuphta in
tentionem
Patris in exe-
cutionem
deduct.

H I S T O R I A

Hic inter alia memoranda, à Manethone recēta, tūm hieroglyphicā tot Ægypti cladibus ferè abolitæ doctrinæ, tūm potissimū Obeliscorū instauratiōe, consilio, & monitis sacerdotū (penes quos, & sacra Hermetis de tūmis arduisque mysterijs volumina adhuc supererant, & haud exiguus, tūm characterum sacrorum vsus, tūm patriorum rituum, consuetudinum, legumque à prædecessoribus constitutarum, atque in ad; tis conseruatarum, notitia vigebat) magno animo aggressus est.

Primò quidem, teste Plinio, quem lib. 1. fol. 65. allegamus, vnà cum filio Rameffe 8 Obeliscos in vrbe principe, quæ à cultu Solis Heliopolis dicta fuit, quorum, & historiam citato loco describimus, erexit: Ex quibus præfens hic noster Obeliscus Pamphilius vnus est, mysteriorum nō minùs, quàm apicis sublimitate cum primis spectabilis; verum antiquæ sapientiæ symbolum, cuius & argumentum l. 5. c. 3. ob oculos ponimus curiosi Lectoris. Sothis itaque hiscē agiratus consilijs, à supremo Numine molimina sua, veluti felici quodam auspicio inchoanda duxit; multos itaq; Obeliscos, quos omnes; partim Supremo Numini, partim patrijs Genijs dedicatos, ad Zelū in auita religione instaurāda cōmonstrandum, erexit; nam & semper cum Sacerdotibus conuersabatur, & arcana diuinitatis præ cæteris tanto studio rimabatur, vt & ipse sacros libros vndique conquisitos studiosè peruolueret, aliosque componi curaret, indè amicus Deorum nuncupatus. Atq; hoc ita esse expressè docet Manethon apud Africanum in fragmento quodam Bibliothecæ Pereiscianæ; in quo ita habetur. Σέθης ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς ἰχθῆς πολλὰς τὰς πυραμίδας; ἔτος τὸ 6 ἑξήκοντες εἰς θεῶν ἐγένετο, καὶ πέντε αὐτὸ ἐτάλατο γράφειν βιβλὸν ἦν ὡς μίγα χθῆνα ἐν Αἰγύπτῳ γινόμενος ἐκπαύων, Sothis 63. annis regnans, erexit multas pyramides (intellige Obeliscos) hic enim primus Deorum contemplator, siuè quod idem, de Dijs multa sapienter contemplabatur, & sacrum librum mandauit conscribi, quem veluti ingentis pretij rem in Ægypto existens, possidebam.

Quæ paulò aliter habentur in Sozomenis Eusebij folio 15. in exemplari purè Græco. Ὡς τρεῖς Σέθης, ὁ πῶν μεγίστην πυραμίδα ἐγένετο, ἦν φησὶν Ἡρόδοτος ὑπο γέροντος γινόμενος. ὅς καὶ ἑξήκοντες εἰς θεῶν γέροντι. ὡς μετανοήσαντα αὐτὸν πέντε ἔτην συγγράφει βιβλὸν ὡς μίγα χθῆνα Αἰγύπτῳ ἔειπεσι. Tertius Rex fuit Suphis (meliùs Sothis) qui maximam pyramidem erexit, quam Herodotus à Cheope dicit erectam, & factus est contemplator Deorum; & meditatus est sacrum librum conscribere, qui magni dicitur pretij & cæsus abud Ægyptios. Verùm hæc expressiùs adhuc describit Abenephius his verbis. في هذا الايام كان في مصر ملك صوطيس واقام كثيرين من المسلمين فرعون وكان ملك ذسك وذقش فيهم الاسرار الاحوت وامر لكيان ان يكتبوا كل ما وجدوا من كتب للمؤمنين وقالوه حبيب الالهة م

Sauhis verò Rex Ægyptum diebus illis erexit multas acus Pharaonis, id est, Obeliscos, & fuit Rex religiosus, & incidit in ijs mysteria diuinitatis, & præcepit Sacerdotibus, vt narrant quidquid inuenirent de libris sacris, & dictus est amicus Deorū. Et quamuis hæc adducta testimonia ad institutum nostrum stabiliendum in tanta vetustatis abyssò abundè sufficere possent, nihilominùs præter ea

O B E L I S C I P A M P H I L I I.

quoque tria potissimum nos hunc Obeliscum à Sothis erectum ad credendum inducunt; quorum prius est, Argumentum Obelisci, alterum mensura correspondens mensuræ à Plinio traditæ; Tertium ipsa est Obelisci Syngrapha siue inscriptio; Prius ita ostendo; cum enim hic Obeliscus solus inter cæteros Romæ superstites supremæ diuinitatis Hemphra sit inscriptus, ut suo loco videbitur, & summa triformis Diuinitatis mysteria exhibeat; Sothis autem ex citatis Authoribus Obeliscos suos supremo quoque Numini dicauerit, & summa eiusdem in ijs mysteria insculperit, certè magnum inde nobis argumentum suppeditatur, ad credendum, hunc Obeliscum à Sothis erectum esse. Quòd verò ad mensuræ congruentiam attinet, antequam illam ostendamus, primò verba Plinij adducenda sunt l. 36. c. 8. *Postea*, inquit, *& alij Regum in supradicta urbe scilicet Heliopolitana Sothis quatuor numero quadragenùm octonùm cubitorum longitudine erexit, Rameses autem, quo Regnante illum captū est, quadragenùm;* itaq; Sothis vnà cū Ramasse filio coadiutore regni 8. Obeliscos, partim 48. cubitorū, partim 40 cubitorū, quorū illi in palmos resoluti 96. h. i. 80. serè palmorū lōgitudinem adæquant; & totidē noster Obeliscus, si 4. inde demas, palmos cōtinet. Cū itaq; nulli alij ex Rom. Obelisc. hanc mensurā obtineāt præter nostrū, asserere cogemur hūc Obeliscū eundem esse, quem olim Heliopoli erexerat Sothis; vide Lector sol. 66. vbi hæc omnia fusius protecti sumus. Sed procedamus ad hypographē Obelisci: Certè hunc Obeliscū à Sothis erectū innuit subscriptio Obelisci, qui in latere II. Meridion. inter vltimos characteres circa basin Obelisci figurā exhibet canis sedentis cum cruce anata, quod hieroglyphicū canis Iudis, siue Mercurij in cælum trāslati symbolum est; & teste Horo, Sothis dicitur, Græcis *ἰσχορύων*, id est, canicularis sidus; cum enim Sothis Rex ex Mercurij libris literas sacrasque disciplinas institauerit, imò Nomen sibi ex Mercurij nomine (quem in cælum translatum sub figura canis colentes Sothis, siue quod idem est, ob sagacitatem in inueniendis rebus admirabilem, canē dicebant) assumpsit, in memoriam facti in fine Obelisci signum Sothis, siue canis sedentis veluti syngrapham quādam, siue subscriptionem posuit, ut & nomen suum, & sacræ disciplinæ Authorem, Genium suum occultè proprio suo nomine insinuaret, quasi diceret, Sothis Sothis inter cælites, translato, sæcundo naturæ Genio tutelari erexit; Deorum enim nomina, Reges Aegyptios ex summa diuinitatis ambitione assumpsisse, varijs in locis probatum fuit, iisdemq; sua dedicasse molimina, in reliquorum Obeliscorum interpretatione ostendetur. Vides igitur Lector non sine ratione nos adactos hæc asseruisse.

Alia argumēta hunc Obeliscū à Sothis erectum.

Sothis ante dictus.

Quòd si quispiam obijciat, ab alijs Regibus hunc Obeliscum erigi potuisse; huic obiectioni satisfaciam; vbi prius aliqua ad rei maiorem dilucidationem præmiserō.

Sciendum itaque est, Reges Aegypti potentia inclytos non nisi ad maxima, insolita, & regia magnificentia digna monumenta, cuiusmodi pyramides

H I S T O R I A

ramides & maiores Obelisci sunt, animum adiecisse; minorum verò erigendorum curâ tùm Sacerdotibus, tùm priuatis hominibus relicta; quos verisimile est tantis diuitijs & potentia instructos minimè fuisse, vt tam vastas, & sumptuosas moles è montibus eruerent, eruras sacris literis insculperent, insculptas erigerent; sed hæc propria potentia, ambitionis, gloria immortalitatisque apud posteros consequenda, Regum superbissimorum argumenta fuisse, ei soli constare poterit, qui excelsum horum Regum Aegypti in portentosis barbararum molium fabricis, animum probè nouerit. Vndè & fabrica huiusmodi insolentes, Historici libris insertas, veluti admirandum quid, & omnibus seculis memorandum posteritati consignare voluerunt. Priuatos autem amplioris fortunæ homines, minorum solum modò Obeliscorum, vt & simulachrorum, idolorumque hieroglyphicorum, quorum ingens vbique locorum passim copia reperitur, operibus videlicet, potentia viribusque eorum proportionatis, erectioni intendisse, quilibet prudens faciliùs coniecturare poterit, quàm ego vel multis verbis demonstrauero.

Prima ti minores Obeliscos erigunt.

Dubium itaque nullum est, huiusmodi tam memorabilium operum fabricas nullo non tempore, tùm apud Aegyptios, tùm reliquas Mundi nationes in summa admiratione fuisse; Imò Imperatores Romanos, dùm maximorum omnium, quos in Aegypto reperire poterant, Obeliscorum, secundam Romæ erectionem moluntur; hoc præ cæteris summo quoque studio curasse referunt Auctores, vt viris historiarum, antiquitatumque peritiâ claris in Aegyptum, Romano iam subiugatam imperio, amandatus, quantum fieri posset, exactam de Regibus tantarum molium primis Erectoribus, eorumq; gestis, sacrarumq; literarum ratione informationè, quem admodum de Cornelio Gallo Strabo refert, acceptam, posteritati consignarent; neque enim hæc abludunt à curiosi Augusti ingenio, neque Plinium quadraginta annis post Augusti tempora Mundo illucescentem ea latuerunt; Vt proindè iam non mirer, eum tam in horum Regum descriptione curiosum fuisse; cùm enim indefessus similibus rerum indagator esset, tùm ab ijs, qui Aegyptum lustrarant; & translato Obelisco præsentibus fuerant, tùm ex libris ipsis, qui fortè nobis ignoti tunc temporis exstabant, singularum rerum exactam notitiam haurire potuit.

Argumenta à Regibus aliorum Obeliscorum erectoribus.

Fuerunt autem nouem Aegypti Reges, quantum ex omnium sæculorum Historicis comperire licuit, eorum Obeliscorum, quos Romana potentia Vrbis inuexit, erectione celebres; quorum Misrà, Hermetè, & Mesramuthi in minores erexisse, primo libro probatum fuit; Ramesses verò omnium maximum, quem etiam num miramur, in Lateranensi Campo constitutum, erexit; Nuncorius quem & Momphencur appellamus, eum quem in Campo Vaticano à Sixto V. erectum nostris temporibus suspicimus. Psammirtaus, quem Senneseptæum Plinius vocat, Flaminium; Campomartium, & Salustianũ, siue Ludouisium Sefosiris. Simarres verò & Ephies,

O B E L I S C I P A M P H I L I I .

Ephies vel Aphrius duos rafos, quos Claudius Cæſar ante Mauſoleum Aui ſui Auguſti olim erexit; vno, modò ſubterraneo ad Sanctum Rocchum, altero à Sixto Quinto in Exquilino Colle erecto. Cùm itaque inter re- cenſitos erectores, Sothis non compareat, conſtet tamen, Sothin vnà cum Rameſſe filio ſuo 8 fuiſſe Obeliſcorum erectorem; certè patet Obeliſcos reliquos Pamphilium, & Barberinum, forſan etiam Saluſtianum, & Campomartium à nullo alio, quàm Sothi erectos fuiſſe, cùm aliorum præterquam memoratorum Regum nomina ab Authoribus non ponantur. Quinam verò in Aegypto ſuperſtitum Obeliſcorum erectores fuerint, ſuo loco dicetur; Hoc enim loco tantùm de Obeliſcis Romanis, quorum Erectores primos, ſummo ſtudio, & cura Cæſares per viros doctos inquiri curabant, diſceptamus. Ex hoc itaque diſcurſu, clarè, ni fallor patet, hunc Obeliſcum verè à Sothi erectum eſſe, vnumque fuiſſe ex 8. à Sothi & Rameſſe Heliopoli erectorum; quod & ex Africano, Abenephio & Plinio, iam patuit; patuit etiam, vel ex ipſius argumento, & epigraphâ hieroglyphicâ, quam baſis lateris meridionalis apertè docet in Canis ſedentis ſiue Sothis ſymbolo. Quæ cùm ita ſint, nihil aliud reſtat, niſi vt hiftoriam ſequentem pari paſſu proſequamur.

§. I I.

De ſecunda Ereptione facta Romæ ab Antonino Caracalla Cæſare.

DV R A V I T prima Obeliſcorum in Aegypto facta erectio, vti & ſacrarum diſciplinæ vſus, vſque ad Cambyſem, qui, vti in primo libro narratum fuit, ſuſque deque vertens omnia, magnam fecit Obeliſcorum ſtragem, vt proinde non immeritò, teſte Plutarcho, Machera ſiue gladius ab Aegyptijs dictus ſit; atque ab hoc tempore Sacerdotibus, partim exilibus, partim occiſis, Aegyptus monumentis ſacris viduata luxit ad tempora Imperatorum Romanorum, quorum primus Auguſtus Aegypto, in Romani populi poteſtatem redactâ; anno ante ſalutis aduentum vigefimo octauo, pro Cæſareæ mentis amplitudine, ad nouam Obeliſcorum Ereptionem animum intendit, miſſis viris rerum antiquarum vnde quaque peritis, qui informationem de ſingulis acciperent, in Urbem in ſolito Cæſareæ magnificentiæ ſpecimine duos de ferri curauit; cuius exemplo inſtimulati ſuccedentes ordine Imperatores, ſinguli ſimile quidpiam ad nominis immortalitatem conſequendam attentauerunt. Nam poſt Auguſtum Caius Caligula Nepos, Obeliſcum Nuncorij maximum ex Aegypto in uſitata nauis forma, quam infra deſcripſimus, delatum, in Circo Vaticano nouiter à ſe erecto, conſtituit. Poſt hunc Claudius duos alios ex Aegypto delatos ante Mauſoleum Auguſti aui ſui, anno poſt Chriſtū 57.

erexit;

Caracalla
Obeliſci Pam-
philij ſecundus
erector.

erexit; Secutus hunc ducentis & duobus ferè post annis Antoninus Caracalla in nouo quem ad Prætoriana Castra struxerat, Circo, anno post Christum 249. hunc nostrum Obeliscum Pamphilum in Circi decus erexit.

Vtrum verò dictus Obeliscus à dicto Imperatore ex Aegypto translatus sit, vtrum iam ab alij translatus eousque sine hoc apotheoseos honore inglorius permanferit, tametsi ex gestis Caracallæ deprehendi non possit, verisimile tamen est, cum ad prædecessorum exemplum, vnà cum alijs monumentis eo ipso tempore delatum esse. Fuit autem Circus Caracallæ omnium aliorum Circorum, quorum nonnulla Romæ adhuc supersunt vestigia, integerrimus, ad Castra Prætoriana in viâ Ardeatina, à mœnibus vrbis mille ferè passuum intercapedine distitus. In hoc itaque erectus præsens Obeliscus, intra duas metas, velut in Mundo Sol quidam constitutus insigni maiestate fulgebat; verum successu temporis, siue à Barbaris, siue terræ motu in nostra vsque tempora prostratus, quantum stragis suscepisset, multiplici sua fractura lat ostendit.

Locus Obelisci.

§. III.

De Tertia Ereptione facta Romæ, ab INNOCENTIO X. Romano Pontifice.

ANNO itaque 1649. Sapientissimus Pontifex INNOCENTIVS X. Cum non ita pridem ex gloriola Pamphiliorum familia, ad suprema Mundi Gubernacula ascendisset, præcellas dignasque Pontifice cogitationes pectore voluens, prædecessoris SIXTI V. gloriosa vestigia secutus; vt urbem iam diuersorum Pontificum publicis operibus fabricisq; splendidissimis eximiè nobilitatam, nouo cumularet ornamento, & imple inter alia, quæ sacra quæ profana, quibus in Anni Iubilei splendorem erigendis occupabatur, monumenta, Obelisci quoque destinavit erectionem. Initis itaque vltro citroque consilijs, præ cæteris tandem Romæ superstitijs, partim terra obrutis, partim fœdè deformatis, is tandem, quem olim in Circo suo Caracalla crexerat, quemque à dicta Pontificis familia Pamphilum intitulandum duximus, non sine diuina prouidentia, vt potè qui priscæ religionis cultusque diuini mysteria, orthodoxæ religioni haudquaquam absimilia contineret, secernitur. In totius itaque machinationis directore deputatur Reuerendissimus & Illustrissimus D. Lucas Torregianus Archiepiscopus Rauennas, qui vti est iudicio, & prudentia singulari, ita rebus huiusmodi in executionem deducendis vir sanè peridoneus; In Architectum verò seligitur Laurentius Berninus Eques, perspicacitate ingenij singularis, quem Michaeli Angelo Bonarotæ, siue Sculptoriæ, siue Architectonicæ artis. excellentiam spectes, vti nobilissima eius, quibus Urbem exornauit, opera satis demonstrant, pænè supparem centeo; cui fidelem manum adhibuit

Inflamatio Obelisci.

Ludo

O B E L I S C I P A M P H I L I I .

Ludovicus Berninus frater , fraternæ gloriæ strenuus æmulator ; Locus denique erigendo Obelisco opportunus deligitur olim Agonalis. Circi nomine insignitus, hodiè forum Romanum in Urbis medietate situm, magifico Pamphiliorum Pontificiæ familiæ Palatio illustre, præterea irrequiæta populi , nundinisque celeberrimum .

Rebus itaque hoc modo prudenter dispositis ; mox Obeliscus in quinque distractus partes è Circo Caracallæ summo labore erutus, chamicis cylindrisque impositus, ergatarum aliarumque machinarum varia industria tractus, in constitutum locum transfertur ; Et uti moles oppidò ponderosa ; ita alta quoque, quibus imponeretur, fundamenta veluti iure suo postulabat ; quibus iaciendis dum strenuè insistitur , interim in Obelisco tam sædè deformato integritati suæ restituendo impigrè defudatur . Difficultas non exigua oriebatur in ijs characteribus, qui in varie deformato deerant, fideliter reponendis ; Nam hi vel supplendi erant proprio ingenio excogitati, vel relinquenda in Obelisco spatia characteribus destituta ; quorum prius uti difficile, nè dicam temerarium ; ita posterius Obelisco, nescio quam turpitudinem adferebat. Itaque ab Antiquitatum peritis viris suasum fuit, ut cauea illa , ex qua Obeliscus erutus fuerat, nouo scrutinio exploraretur, si quidem partes tam notabiles haud dubiè eodem loco adhuc alicubi terrâ obrutas latitare, nescio quibus indicijs inducti credebât ; quod dum improbo sanè labore tentatur , tandem omnia ad vnum fragmenta, non sinè singulari Dei dispositione inuenta sunt ; verùm cum hæc Obelisci correspondentibus faciebus sine summa deformatione aptè coagmentari non possent , prudentia Architecti effectum est, ut in eorum loca fragmenta ex eodem lapide Pyrite singulari industriâ inserta, Obeliscum suæ integritati restituerent ; Meum porro erat singulis sua hieroglyphica genuina ex antiquis fragmentis excerpta assignare, & deinde inculpè datradere ; quod qua fide, cura, diligentia & sinceritate per M. Antonium Caninium præstitum sit , authentica testimonia operi suffixa docebunt . Eluxit præterea in coagmentandis partibus singulare Architecti ingenium , dum partes partibus sinè vllis fetreis retinaculis tam subtiliter connexuit , ut ex vnico saxo eminus intuentibus confectus videretur . Interea fundamenti mole ex imo ad extimam vsque terræ superficiem in tricenum pedum altitudinem sub ouali forma emergente , alia parerga ad reuerentiam & ornamentum moli conciliandum præparantur . Nam ut celeberrimus in vrbe locus insignem haberet cum splendoris ornamento coniunctam utilitatem , placuit *Deuitudinis suæ* Obeliscum supra fontem in rupis formam excauatum exaltare . In rupis verò quadripartitis lateribus totidem inferi voluit Colossos, vario symbolorum apparatu insignitos , qui quadripartitam Mundi faciem symbolis suis graphicè exhiberent ; E crateribus verò siue phialis , quas brachio stringunt, quadripartitus aquarum fluxus veluti per salebrosas rupis catadupas in subiectam rupi vastissimam concham iu-

Translatio
Obelisci.

Integratio O-
belisci.

Obeliscus Ru-
pi impositus
sculpturis in-
signi .

eundò murmure strepituquè præcipitaretur . Cuius quidem insignem
 symmetriam dum hæc edimus, vti necdum omnibus numeris absolutam
 sic neque apponere licuit . Supra hanc itaque rupem triplici basium ful-
 cimento Pyramidis (vti figura præcedens ostendit) substrato per partes quatuor
 Ergatarum ope Obeliscus extollitur. Structura siue pegma huic operi de-
 stinatū tuic Architecti industriâ singulare, & ad maximè ponderis molem
 summa facilitate, & celeritate erigendam aptissimum . Numos verò quos
 INNOCENTIVS X. P. M. ad posterorum memoriam excudi iussit;
 in citatâ figura contemplare, inscriptiones quoque, quas Obelisci abaco in-
 cidi voluit, hîc ad posterorum memoriam apponendas duxi.

Ex parte Orientali Obelisci, in intermedio Abaco; hæc
 posita fuit inscriptio.

INNOCENTIVS X. P. M.

OBELISCO ÆGYPTIO QVATERNIS FONTIBVS
 EX AQVA VIRGINE DEDVCTIS IMPOSITO
 NATALI DOMO PAMPHILIA MAIOREM IN
 AMPLITVDINEM EXTRVCTA
 AGONALE FORVM AMPLIFICATVM EXORNAVIT
 VRBI ROMÆ MAIESTATEM ANTIQVÆ
 PVLCHRITVDINIS ÆMVLAM
 RËSTITVITA

Ex parte Meridionali Obelisci, in Meridionali Abaci
 parte, hæc legitur inscriptio.

HERMETICVM OBELISCVM
 A SOTHI REGE HELIOPOLI ERECTVM
 AB IMPERATORE CARACALLA ROMAM DELATVM
 INTER CIRCI CASTRËNSIS RVDERA
 IACENTEM FRACTVMQVË
 INNOCENTIVS X. P. M.
 AD ORNANDVM ERVDITIS ÆGYPTIORVM
 MYSTERIIS AQVÆ VIRGINIS FONTEM
 TRANSTVLIT, INSTAVRAVIT, EREXIT.

OBELISCI PAMPHILII

In Abaci verò Obelisci Occidentalis parte, hæc proponitur. inscriptio.

INNOCENTIVS X. P. M.

AMÆNAM SALVBKITATEM CVM MAGNIFICA
ERVDITIONE CONIVNGENS
LITERATVM HERMETICIS ÆNIGMATIS LAPIDEM
AQVÆ VIRGINIS FONTI IMPOSVIT
AD SEDANDAM CORPORVM
ET ACVENDAM INGENIORVM
SITIM.

Tandem in Septentrionali Abaci Obelisci parte vltima, videretur inscriptio in hunc sensum.

SVPER MONSTRA ÆGYPTIA AVREA
INSIDET COLUMBA
HOC EST SVPERSTITIOSAS SECTAS VERA
CALCAT RELIGIO
QVÆ PACIS OLEAM GESTANS
VIRTVTVM LILIIS REDIMITA
OBELISCVM PRO TROPHÆO SIBI STATVENS
ROMÆ TRIVMPHAT.

Atque hæ sunt inscriptiones; quæ quidem ob situm Fori, ad quem se Architectus accommodare debebat, in Obelisco non perfectè respiciunt 4. Mundi plagas, sed medio fere quadrante à genuinis plagis differunt; ita vt anguli Obelisci 4. dictis plagis fere respondeant. Atq; prima quidem Inscripção lateris I. Orientalis, Turrianorum, Vrsinorum, que respicit Palatia; Inscripção verò secunda, quæ in Latere 2. Australi Obelisci continetur, Fori Latus Pamphiliano Palatio conspicuum respicit, respondetque inscripção, inscripção, quam olim Sothis in hoc eodem Australi Obelisci Latere hieroglyphicâ peregerat. Tertia Inscripção respicit Plateam Altempfianis, & Collegij Germanici ædibus illustram; Quarta demum Inscripção Latus Fori respicit, Ecclesiâ S. Iacobi Hispanicæ Nationis celebre; Fuerunt præterea & aliorum quorundam in tam nobile, & conspicuum opus, ingeniorum Lusus, quorum hic nonnullos apponere placuit.

HISTORIA

INNOCENTIVS X.

Cum anno instaurandæ iustitiæ sacro ex uno Virginis Aquæ fonte, quatuor effudit fluvios, antiqui Paradisi, hoc est, iustitiæ specimen exhibet, & seculum renouat.

INNOCENTIVS X.

Quaternis Aquæ Virginis fontibus ad ornatum, & commodâ Urbis apertis, magnificentiâ Pontificiam, superinductis Regum Aegyptiorum arcanis, patefecit.

INNOCENTIVS X.

Marmoreo Aquæ Virginis monumento Aegyptiorum Obeliscum imponens, metam posuit Romæ Magnificentiæ.

Dum ineunte expiationis anno Aegyptium Obeliscum suis Fontibus admouet Romæ, vel ipsos Solis digitos lustrare Aquæ Virginis potuit.

Vbi certabatur olim in puluere, nunc in aquis luditur, ò gratas temporū vicis

Quò se sublimius erigit hîc Memphis, è submissis Romam adorat.

Ænigma,

Virgo Romana dorso candido Nigellum Aegyptium gestat ad nundinas.

Atque hic est OBELISCVS PAMPHILIVS toti futurus posteritati memorabilis, omnium eorū, quæ Romæ sunt monumentorum, & ornatissimū, & splendidissimū, cui quidem ad absolutam perfectionem nihil deesse videbatur, nisi hieroglyphicæ Literaturæ, quâ omnium oculos, animosq; feriebatur, vera certa, & fidelis interpretatio; SVÆ BEATITVDINI id muneris meæ placuit tenuitati committere; quo quidem munere; quomodo functus sim, peritorum iudicium esto. Iussa magnæ animæ ut potui, & ut intentatum hucusque argumentum ferebat, exequi pro modulo meo conatus sum; in quo, si quid mancum, mutilum & imperfectum reperit Lector, id solum meæ insufficientiæ, omne vero bonum, & laude dignum ut supra quoq; dixi, Soli bonorum omnium Largitori DEO adscribat velim.

CHRONOLOGIA

REGVM, CÆSARVM, PONTIFICVM

Qui Obeliscorum erectione æternam sibi apud posteros famam,

Nominisque immortalitatem pepererunt, à Misraim

filio Cham, vsque ad INNOCENTIVM

X. Pont. Opt. Max. extensa.

RIA Seculorum interualla cum primis digna sunt consideratione, quibus tanquam in diuersorum Theatrorum apparatu humani generis historiæ & res gestæ fuerunt exhibitæ. Primum est ab Orbe condito vsque ad diluuium: Alterum à diluuiio vsq; ad Olympiadum initium. Tertium ab Æleæorum Rege Iphito Olympiadum Authore ad sequentium seculorum successiõnem continuatum. Primum non immeritò ἀδελφῶν Cenforinus vocat; vti ex Mundi immutatione imperium, ita nullam quoque posteris rerum à primæuis illis Mundi hominibus gestarum notitiam, nisi quam Sacri nos codices docent, reliquit. Alterum *μυθῶν* Deorum Dearumque fabulis ita confusum, vt neq; in hoc quicquam sit, quod sibi perfectè & exactè respondeat, & non nisi analogica quædam lux scriptoribus veritatis rerum inuestigandarum desiderio accensis affulgeat. Tertium verò optima ratione à Cenforino vocatur *ιστορικῶν*. Ad huius enim initium, temporum tam exacta descriptio, tam distincta rerum in orbe gestarum notitia exhibetur, vt de rerum ab Historicis traditarum veritate, nullus amplius dubitandi locus reliquus esset possit. Prius meliores huius temporis Chronographos Salianum & Torniellum, secuti, 1656. annorum spatio; Alterum 1622. Tertium ad annum hunc nostrum currentem annorum 2421. curriculo definiimus. Tametsi verò ex Arabum monumentis aliquo modo ostendere possimus, ante diluuium Obeliscorum siue Pyramidum erectione in vsu fuisse, veruntamen cum hoc negotium chronographicum præterea, quæ præsentì hoc opere, iam tradita sunt, in Oedipo ex professo discutiamus; ne Lectorem multiplici Authoritatum allegatione confunderemus, eum ad citatos tractatus consultius remittere visum fuit. Quare Chronologiam nostram bonis aurbus
auspi-

C H R O N O L O G I A

auspicemur. Prorektor autem in hoc præludio, me annos Regum Ægypti haudquaquam præcisè, utpotè qui in tanta Historicorū diuersimodè opinantium confusione exactè determinari minimè possint; Sed quantum ingenij vires, & variæ, ex mutua historicorum comparatione coniecturæ permiserint, definire præter propter, & ad certas & indubitatas Æras adstrictos, ad me contra Sciorum quorundam peruiaciam præmuniendum, determinare voluisse. His itaque præmonitis.

Diluuij annus iuxta communem opinionem omnium ferè Chronologorū incidit in annum ab Orbe condito.

Dominati sunt Mundo Noëmus cum tribus filijs, Sem, Cham, Iaphet, Arphaxad, Canaam vsq; ad Turris ædificationem.

Turris ædificatio peracta fuit, anno à Mundo condito.

Quo tempore celebres fuerunt Nēbrod, Ninus siue Belus, Semiramis, Regni Assyriorum fundatores. Hos secuti sunt Nachor, Sarus, Thare Pater Abraham, Cham Zoroaster, cum octo filijs, & potissimum Ægypti Dominus Misraim, primi Astrologiæ cultores. Noë moritur anno ab orbe condito,

Ortus Abrahæ incidit in annum Mundi.

Post annos verò 174. vitæ suæ transactos moritur anno Mundi.

Floruerunt ab ortu ad mortem Abrahæ & ultra, Melchisedech, Zoroaster Misraim, quem quidam Misram, nonnulli Mithram, alij Osirim vocāt, qui primus Ægypti Rex, & Pharaon. Hermes, Tautus, siue Mercurius Trismegistus, & filius Misraim, Misramuthis. Hi primi ad nominis gloriam,

immor-

A Condito Mundo.	A Diluuiō.	Ante Christum.
1656		2394
1931	275	2119
2006	350	2044
2039	383	2011
2213	557	1837

O B E L I S C I O P A M P H I L H .

immortalitatemque consequendam,
Authore Hermete, Obeliscos hieroglyphicorum doctrinā illustres Betsames, siue in Vrbe Solis erexerunt. Cuiusmodi iuxta nostram æstimationem sũnt; Mahutæus, Mediceus, Monticelius, alijque similes in finimæ classis Obelisci; contigitquæ ferè sub finē vitæ Abrahæ, anno

Ortus Iosephi Patriarchæ

Mors Iosephi

A morte itaque Abrahæ vsque ad ortum Moyfis 2513; anni à morte vero Ioseph vsque ad ortum Mosi 175. anni præterierunt, quo tempore Isaac, Iacob, cum reliquis duodecim filiis celebres Mundo fuerunt. In Ægypto, Misraimo, Hermete, Mesramuthi si defunctis, successerunt alij Reges, qui traditam à prædecessoribus doctrinam hieroglyphicam totis viribus promoverunt; Vndè Sacerdotum ordo, quorum Putiphar Heliopolis Sacerdos, cuius filiam Ascenez, Iosephus, teste sacra Scriptura, in vxorē accepit, vnus fuit; Idololatria sacrorumque animalium cultus, studium quoque Theologiæ, & Philosophiæ secretioris, vti & Mathematicarum, si vlllo alio, hoc maxime temporum interuallo, viguit; vt alibi probabitur.

A Conditio Mundo.	A Diluio	Ante Christum.
2213	575	1837
2289	633	2761
2399	743	1651
<hr/>		
2464	808	1586
2484	828	1566
2544	888	1506

Mosis ortus incidit in annum
Moses 20. annorum, teste Philone
in omni scientia Aegyptiorū, & Chal-
dæorum eruditus fuit.

Moses 80. annorum, educit filios
Israel ex Aegypto, cum maxima Regni
clade.

Mori-

C H R O N O L O G I A

	A Conditio Mundo.	A Diluuiio.	Ante Christum.
<p style="text-align: center;"><i>Moritur Mosès.</i></p> <p>Post Mosèn Regnum Ægypti vti ex- haustum, ita maximam quoque sacro- rum studiorum iacturam fecit, vsque ad Manuphta Regem.</p>	2584	908	1469
<p><i>Manuphta Rex</i>, hoc est Memphis Dominus, quem alij Amenophin, alij Amenophin appellant, vti Regni, ita sacræ doctrinæ, Obeliscorumque pri- mus instaurator fuit, anno post mortè Mosès 100. qui incidit in annum quem securus est</p>	2684	1028	1366
<p><i>Sothis</i> filius, successor patris, qui ani- mo conceptam à Manuphta Obelisco- rum erectionem magno animo execu- tus est; Erexit autem octo obeliscos Heliopoli vnà cum filio Rameffe, quo- rum hic Obeliscus noster Pamphilius vnus est; cæteri verò quinam sint, suo loco & tempore tradetur; contigit au- tem hæc Obeliscorum erectio anno cir- citer.</p>	2714	1058	1336
<p><i>Rameffes</i> filius Sothis, Nepos Manu- phtæ, præter illos, quos vnà cum patre conregnans erexit, post mortem patris Regni successor, omnium qui vnquam facti sunt, maximum Obeliscum, The- bis erexit, videlicet Lateranensem, anno Hoc eodem tempore famà doctrinæ Ægyptiorum reflorescentis, ex Græcia in Ægyptum se contulerunt Orpheus, Linus, Musæus, Amphion. Vixit hoc eodem tempore Sanchuniathon Phœ- niciarum historiarum peruetus Scrip- tor, & hieroglyphicæ doctrinæ com- mentator Bitis Propheta; Phœnix quo- que & Cadmus Ægypti patrias literas, Phœnicibus & Græcis primi tradiderūt.</p>	2753	1097	1297
<i>Troia</i>			

OBELISCI PAMPHILII.

Troiae excidium incidit in annum,
Rege Ægypti Proteo cum Alcandra
vxore. Heli, Samuel, floret.

Sesoftris siue Sefosiris, id est, ger-
men Ofiridis, omnium qui vnquam
Ægypto præfuerunt, Regum potentif-
simus, duos, Plinio teste, Obeliscos ere-
xit; confundunt hunc quidam cum
Sefach, perperam, vt in serie operis vi-
debitur. Vixit hoc tempore Saul:

Mompencur, id est, Memphis Do-
minator, filius Sesoftris, quem Plinius
corruptè Nuncorium vocat, ingentem
Obeliscum, at rasum erexit; forsan
morte præuentus eundem literis insi-
gnire non potuit; quem Caius Caligu-
la Cæsar Romam delatum in Circo suo
Vaticano erexit. Vixit autem anno.

Simarres Rex Ægypti, quem ego
eundem esse puto cum Simande, siue
Smende, vel vt alij Simandio; signifi-
cat autem. *Simendes* vt ex dictionario
nostro patet in lingua Ægyptiaca idem,
quod hircum sacrum; hic magni ani-
mi vir, & acerrimus hieroglyphicæ do-
ctrinæ promotor, præter innumera fa-
bricarum mirabilium monumenta,
templa, labyrinthos, simulacra, Obelif-
cum quoque erexit, sed rasum; vixit tē-
pore Dauidis. Homerus floret, & Hero-
dorus.

Inuum Regni Salomonis incidit in
annum.
Lycurgus Floret.

Marres & *Aphres* Reges Ægypti,
quorum hunc alij Vaphres appellant;
cuius literæ ad Salamonem extant; se-

f cun-

A Conditio Mundo.	A Diluio	Ante Christum.
2871	1215	1179
2893	1237	1157
2947	1292	1102
2986	1331	1064
3020	1365	1030

OBELISCI PAMPHILII.

	A Condico Mundo.	A Diluuiio.	Post Christum.
cundum nonnullos erexerūt Obeliscos rastos, quem Claudius ex Ægypto delatum erexit ante Mausolæum. Videlicet in Dynastia Æthiopum vltima, vt paulò post sequitur.	3022	1366	1028
<i>Psammitao</i> , quem Plinius Sennefer-tæum appellat, quem alij inter vltimos Reges Ægypti perperam collocât; nos veriùs ex Manethone docti, eum in Dynastia XXVI. ponimus. Erexit hic Heliopoli vnum è maioribus Obeliscis recõditæ eruditionis plenum, quem Augustus Romam conductum, in Circo Maximo erexit, viguit hoc seculo maximè doctina hieroglyphica.	3243	1587	807
<i>Olympiadum initium</i> , quarū instaurator Rex Ælæorum Iphitus, incidit in annum Mundi. Qui & <i>Ioathan</i> Regis Israel fuit I.	3278	1622	772
<i>Roma condita</i> Olympiade VII. Et hoc loco nos ponimus, Reges Marrem, Aphrem vel Vaphrium Obeliscorum ratorū erectores, vltima videlicet Dynastia Æthiopum.	3300	1644	750
<i>Nectanabus</i> , quem alij Nechao vocant, quidam cum Amasi confundūt, Rex vltimus Ægypti, Obeliscum prægrandem erexit Memphi, quem indè ablatum Rex Ptolomæus Philadelphus Alexandria in templo Arsinoes erexit: vixit hoc tempore Pythagoras, & ordine sequentes.	3310	1654	740
Septem Græciæ sapientes, Thales Milesius, Stesichorus, Sappho, Pherecides, Epimenides, Anaximander, Simonides, Solon, Æsopus, Phocilides, Xenophanes, Anacreon, Epicharmus, Pindarus.			

OBELISCI PAMPHILII.

	A Conditio Mundo.	A Diluio	Ante Christum.
<p><i>Cambyſes Rex Perſarum Ægyptum</i> anno 4. Regni ſui in poteſtatem ſuam redactam, Obeliſcis quæ deiectis, quæ combuſtis, deſtruxit Olympiade 63. anno ab Vrbe cõdita 227. Tarquinio Superbo Romæ dominante anno Florent à Cambyſe uſque ad Alexandrum Magnum Hecataeus hiſtoricus, Pythagoras, Æſchylus tragicus, Ariſtides, Archilaus phyſicus, Empedocles, Democritus, Hippocrates, Euripides, Sophocles, Heraclitus, Meliſſus, Thucydides, Meton, Protagoras, Socrates, Ariſtophanes, Xenophon, Cteſias. Architas Tarentinus, Plato, Demoſthenes, Diogenes, Cynicus, Ariſtoteles, Ariſtarchus, Philolaus aliique in numero.</p>	3528	1782	522
<p><i>Alexander Macedo</i> Olympiad. CXI Florent hoc tempore, Euclides, Xenocrates, Crates, Heraclides, deinde Theophrastus, Megasthenes, Demetrius phaleræus, Menander, Strabo Læpſacenus, Theocritus, Aratus, Apollonius Rhodius, Epicurus, Zeno, Beroſus, Callimachus, Chryſippus, Polybius, Cenſorinus, Ennius, Panthus, Carneades, Terētius, Hipparchus, Lucretius poëta, Cicero, Ptolomæus, ab Alexandro uſque ad Auguſtum, ſpatio trecentorum & amplius annorum.</p>	3719	1973	331
<p><i>Auguſtus Cæſar</i> pulſis Græcis, Ægyptum Romano connexuit Imperio. Atque hic primus fuit, qui animum adiecit ad ſecũdam Obeliſcorum erectionem, quã & Romæ perfecit; duos autem inſignes ex Ægypto delatos erexit, vnum in Circo maximo, olim à</p>	4022	2276	28

C H R O N O L O G I A

	A Conditio Mundo.	A Diluuijo	Post Christum.
<p>Pfammirtao erectum, quem modò Flaminium dicimus; alterum in Cam- po Martio horis monstrandis deputa- tum. Florent sub hoc Virgilius Hora- tius, M. Manilius Astronomus; Ex He- bræis Hillel, Schamai, Jonathan Vzie- lides, Simon Ben Iochai, Propertius, Tibullus, Catullus, Ouidius.</p>			
<p style="text-align: center;">CHRISTVS Saluator Mundi.</p>	4049	2397	I
<p><i>Caius Caligula</i> Obeliscum à Mom- phencure olim in Ægypto erectum Romam translatum reerexit in Circo Vaticano à se constructo. Floruit hoc tempore Philo Hebræus, Dionysius Areopagita.</p>	4090	2438	41
<p><i>Claudius Cæsar</i>; duos obeliscos rasos erigit ante Mausoleum Augusti; quorū primum Sixtus V. deinde in Colle Ex- quilino ante ædem Liberianam S. Ma- riæ Maioris erexit; altero in ruinis Mau- solæi adhuc perseuerate. Floruerūt hoc tēporis spatio fere 200. annorum, Pli- nius, Solinus, Fl. Iosephus, Iuuenalis, Fauonius, Plutarchus A. Gellius, Lucia- nus, Appianus, Ælianus, Phlegon, Pto- lomeus, Gnostici, Pausanias, Diogenes Laertius, Athenæus, Apuleius, & ex SS. Patribus, Iustinus Martyr, Clemens A- lexandrinus, Tertullianus, Origenes.</p>	4106	2454	57
<p><i>Antoninus Caracalla</i> Cæsar erexit hunc nostrū Obeliscum in Hippodro- mo sui nominis, quo temporum iniuria prostratum in Agonalem Circum trā- stulit, ibiq; erexit INNOCENTIVS X. PAMPHILIVS. Floruerunt hoc tem- pore, Minutius Felix, Iulius Africanus; Ammonius, Apollonius Thyaneus, Phi-</p>	4299	2647	250

OBELISCI PAMPHILII.

	A Condito Mundo.	A Diluio	Post Christum.
Philoftratus eius vitæ Scriptor, Alexã- der Aphrodifæus, Herodianus, Ploti- nus, Cenforinus, Ioannes Stobæus.			
<i>Constantinus Magnus</i> , Thebis Obe- lifcum omnium maximum tranfuexit Alexandriam, vt eum Constantinopoli erigeret; fed morte præuentus est. Floruerūt hoc tempore Arnobius, La- ctantius, Athanafius, Porphyrius, Iam- blichus, Eumenius.	4363	2716	313
<i>Constantius</i> filius Constantini Obe- lifcum Thebis à Patre Constantino A- lexandriam deuectum, Romam tran- stulit, atque in Circo maximo consti- tuit, quem inde ablatum SIXTVS V in Campo Lateranenfi denuò erexit.	4392	2746	341
<i>Theodofius</i> Cæfar, alium erexit Cõ- ftantinopoli.	4432	2786	381
<i>Toula</i> Romã Captã, omniã antiqui- tatum monumenta, vti & Obelifcos euertit.	4600	2954	550
SIXTVS V. Gloriofæ memorie, immenfa animi magnitudine incitatus prostratorum Obelifcorum erectionẽ ex omnibus Pontificibus primus ag- greffus est, & primũ quidem Obeli- fcm ingentem à <i>Nuncorio</i> olim in Æ- gypto, deinde à <i>Caio Caligula</i> Romæ erectum, reerexit in Campo Vaticano.	5636	3990	1586
Secundum Obelifcum ab <i>Smárre</i> o- lim in Ægypto erectum, à <i>Claudio</i> ante Maufolæum reerectum, reerexit in col- le Exquilino ante ædem S. MARIÆ Maioris, anno	5637	3991	1587
Tertiũ Obelifcũ à <i>Rameffe</i> olim The- bis erectum, à Cõftantino verò Impera- tore indè auulfum, atque Alexandriam dela-			

C H R O N O L O G I A

	A Conditio Mundo.	A Diluuiio	Post Christum.
delatum, deindè Romam deuectum, & in Circo maximo à Constantio Imperatore Constantini Magni filio erectum, Sixtus V. reerexit in Campo Lateranensi; anno	5638	3985	1588
Quartum Obeliscū à Psammirtao olim Heliopoli erectum, & ab Augusto in Circo maximo reerectum, Sixtus V. indè erutum reerexit ad portam Flaminiam; anno	5639	3986	1589
Hosce omnes secutus INNOCENTIVS X. PONTIF. OPT. MAX. Obeliscū à Sothi olim Heliopoli erectum, & ab Antonino Caracalla in suo Circo reerectum, tandem ex Circi ruiniserutum in Circo Agonali, siuè foro Romano, (vulgò <i>la Piazza Nauona</i>) gloriose erexit; anno	5699	4043	1649

Cuius Exemplo secuturos Pontifices incitandos, ad similia gloriosa magnificentiæ opera animum adiecturos, nihil dubito.

*Summa annorum à prima erectione ad ultimam
elapsorum.*

E Lapsi itaq; à prima Obelisci huius erectione à Sothi in Ægypto primùm facta, vsq; ad ultimam factam ab INNOCENTIO X. Pont. Opt. Max. Romæ, anno Christi 1649. anni 2985.

Nota Lector nos in hac Chronologia, ut plurimum in annis Christi ab alijs differre tribus annis; cuius rationem alibi insinuamus.

Florentius de Montmorency Societatis IESV
Vicarius Generalis.

CUM Librum P. Athanasij Kircheri Nostræ Societatis Sacerdotis de
Obelisco Pamphilio, aliquot eiusdem Societatis Theologi recogno-
uerint, & in lucem edi posse probauerint, facultatem facimus, vt typis man-
detur, si ijs, quorum interest, ita videbitur, cuius rei gratia has literas ma-
nu nostra subscriptas, sigilloque nostro munitas damus.

Florentius de Montmorency.

Locus † Sigilli.

Io. Baptista Rinalduccius I. V. D.

Obeliscum Pamphiliū hieroglyphicis literis conspicuum inter Hip-
podromi rudera latentem, indè exemptum excelsus INNOCEN-
TII X. P. M. Animus in ipso Agonis Circo, veluti pacis quoddam publi-
cæque magnificentix symbolum excitauit; & ne quicquam Pamphiliani
principatus gloriæ & felicitatis deesset, vir quoque præsto fuit, qui naturalis
ingenij limites penè supergressus, spiritum adderet moli, antea saxo; non
vt fabulosus ille Prometheus, igne nouæ fraudis audaciâ supernis regionibus
crepto; sed tanquam veræ prudentiæ cultor, noua planè sapientiæ inuentione
cælitùs haustâ, ex qua mentium humanarum erroribus medela parari
posset. Fuit is Athanasius Kircherius è Soc IESV, opèris huius Author, qui
sapientiam omnium Antiquorum exquirens, narrationesque Virorum nõ
duntaxat nominatorum, sed & nostris regionibus in nominatorum conser-
uans, in versutias prouerbiorum, & parabolarum singulari ingenio, longo
labore & studio, variorum præterè idiomatum adiumento se inferens, ipse
palam fecit disciplinam doctrine suæ, in notis illius lapidis explanandis; &
quod hucusque nemo vel ausus, vel animo assecutus, hieroglyphicorum
confusas ambages, & pro cuiusque ingenio vel genio distractas significatio-
nes in vnum collectas, & ad sinceræ interpretationis amussim reuocatas,
omnium stupore & admiratione is tandem è tenebris in lucem eduxit. Col-
laudabunt igitur omnes sapientiam eius, tantique muneris beneficium in
seculum decantabunt, & quod tanti Viri pietati ac religioni debetur, laudè
eius in hisce quoq; scriptis enarrabit posteritas. Hoc de libro ad typos rela-
xando, quem iuxta Reuerendiss. S. P. M. mandatum diligenter examinavi,
iudicium ac testimonium fero.

Io. Baptista Rinalduccius I. V. D.

Leo Santius Soc. IESV, Studiorum Sup.
in Coll. Rom. Præfectus.

LEgi Librum, qui inscribitur Obeliscus Pamphilius Authore P. Athanasio Kircherio Soc: IESV, eumque iudico publica luce dignissimū propter admirabilem abstrusissimarum rerum eruditionem, linguarumque peritiam, & erutam e sepulchris secretiore[m] sapientiam Aegyptiorum, Nouum seculi nostri Repertum.

Leo Santius Soc: IESV, Studiorum Sup. in Coll. R. Præf. Et.

Imprimatur, Si videbitur Reuerendis. P. Mag. Sac. P. Apost.

A. Riualdus Vicefg.

Imprimatur;

Fr. Raymundus Capizuccus, Soc. Sac. Pal. Apost. Mag. Ord. Præd.

T E S T I M O N I A

Antiquariae literaturæ Professorum de præsentis Opere.

Nota ad Lectorem.

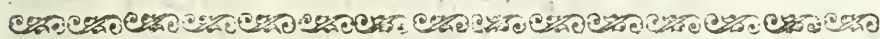
Quamuis probè mihi conscius, tanta rerum Authenticatione non indigerim, quia tamen in ea tempora incidimus, quibus si nunquam, certè ingeniorum æstus in literario negotio maxime se exerit; atque adeò in rebus nouis arduis, intentatisque, cuiusmodi præsentis Operis argumentum spondet, in tanta quoque incognitarum vulgo, uti Antiquitatum, ita linguarum varietate, faciliè fictionis alicuius & mala fidei suspicio in animis Criticorum oriri possit; ne me tam turpi mala fidei crimine obnoxium temerè iudicarent; hinc præuisis maledicorum iaculis, uti in hoc Orbis & Urbis Theatro, in tanta Literatorū frequentia, nouum Oedipum exponere placuit; ita summa quoque cauiela & circumspeditione, contra Sphyn gem mihi procedendum esse existimaui. Quocirca in hunc finem Viros fide dignos, & longa rerum experientia instructos, qui de hoc opere perfectum iudicium formare possent, qui & ipsi in eadem arena contra obliuiosam temporum vetustatem decertarent, testes adsciscere visum fuit; qui quidè uti omnia mea prius exactè discusserunt, atque inter se singula contulerunt; ita quoque huius mea fidelis & sincera Opera apud posteritatem testes esse voluerunt, ut sequitur.

Fran-

Francisci Gualdi Ariminensis Equitis S. Stephani.

VTi rerum antiquarum exiti semper studiosissimus; ita memini, me pridem inter alia singulari cura in Obeliscum (qui nuperrimè in Foro Agonali erectus fuit) dum adhuc in Hippodromo in plures partes fractus iaceret, indagasse, vtrum frustra omnia, etiam minora, quæ characteres hieroglyphicos continebant, adhuc superessent; deprehendique ex singulari Numinis beneficio, etiamnum superesse; Quod adhuc studiosius exactiusque examinaui, dum nuper in restauratione eiusdem Obelisci characteres hieroglyphici inciderentur, in frustis lapideis de nouo eidem Obelisco insertis, vbi deprehendi omninò fideliter ac syncerè easdem penitus figuras seu characteres, qui in antiquis illis frustis extabant, in hisce recenter substitutis fuisse incisos Quæ præterea Author ex meo Musæo de prompta allegat Ægyptiaca monumenta, ea fideliter & syncerè me præsentè descripta esse assero; quod etiam, vt de huius rei veritate apud posteritatem constaret, hac mea manu ac sigillo testari non dubitavi. Ita testor.

Franciscus Gualdus Ariminensis Eques S. Stephani.

II.

Francisci Angelomi.

Hieroglyphica, quæ ex Veteribus fragmentis, Obelisci huius præsentis decerpta in noua fragmenta, quibus integritati suæ restitutus est Obeliscus, cum multorum annorum indagazione & examine, dum adhuc in Hippodromi ruinis iaceret, probè mihi nota sint; Ego infra scriptus summa fide & sinceritate, necnon diligentia extraordinaria Authoris de prompta insculptaque genuinis locis ita reddita esse, vt vix vllum inter nouas & veteres figuras discrimen quis dignoscere possit, hiscè testari volui, præterea quæ Author in hoc opere allegat, ex meo Musæo de prompta hieroglyphica monumenta, ea pariter syncerè & fideliter, vti germanum virum decet, iuxta archetypa delineata incisaque esse, hisce fidem facio, nè alicui dubiæ imposterum fidei in tanti momenti argumento suspicio subreperet; ita in quâ testor. Romæ 14. Augusti 1650.

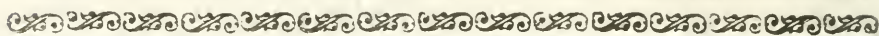
Franciscus Angelomus.

Cui & stipulor Io. Petrus Bellorius.

Ioannes Baptista Casalius Romanus .

EGo infraſcriptus hoc meo Chirographo apud Poſteritatem teſtatum volo, me characteres ſeu figuras in Obeliſco Pamphilio de nouo incitas diligenter ac ſtudioſè examinawe, ac contuliſſe cum figuris , quæ adhuc in antiquis fragmentis uidebantur, comperiſſeque nil de nouo additum, confictumque, aut mutilatum; ſed reſpondere omnia fideliter primis illis veterum fragmentorum characteribus, ac figuris, ſub directione huius Operis Authoris, quod idem teſtor de fragmentis Aegyptiacis ex meo Muſæo ab Authore depromptis. Kalend. Auguſti. Anno à Chriſto nato 1649.
Ita teſtor.

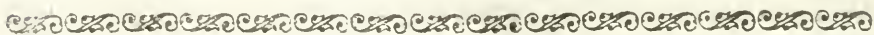
Ioannes Baptiſta Caſalius Romanus .

Leonardi Auguſtini Senenſis Antiquarij .

Obeliſcus præſens, dum adhuc in Hippodromo, qui ad Caſtra Prætoriana, & ſepulchrum Cæcilie F. Merelli ſitus eſt, iaceret, uti multorum annorum inſpectione haud mihi incognitus fuit, ita vel maximè in reſturatione ſua hoc præterito anno facta mihi innotuit, cuius quidem hieroglyphica, quæ in fragmentis continèbantur, teſtor, in noua, quibus integratus fuit Obeliſcus, ea fide translata eſſe, ut nemini poſteriorum de ſuoc aliquo ſuborto, utpotè qui incitori quotidie ferè aſtiterim, ſuſpicio naſci debeat. Ea verò quæ ex Ergaſterio Franciſci Cardinalis Barberini, cui præſum, Authori conceſſa ſunt fragmenta Aegyptiaca, eo quoque candore excerpta eſſe, ut nemo de ueritate rei dubitare poſſit, quæ & propria manu ſubſcribere uolui.

Leonardus Auguſtinus Senenſis.

R. P. Fr. Marci Lucenſis, Ord. S. Franciſci.

EGo Fr. Marcus Lucenſis Ordinis Minorum Obſ. Prouinciæ uerò Romanæ reformatæ Theologus, linguæ Arabicæ profeſſor, Miſſionis Aegypti à Sacra Congregatione de Propaganda Fide Præfectus deputatus; uidi & examinaui antiquitates Aegyptiacas in hoc Opere contentas, eaſque fideliter

deliter citatas & allegatas inueni ; utpotè qui in eodem Aegypti Regno ad annos 12. in Propagandæ Fidei cura vixerim, vniuersumque Regum vnacum superstitibus monumentis perlustrârim, præsertim quæ de Obeliscis cæterisque monumentis hieroglyphicis, tum in veteri Memphi, tum Heliopoli, Thebarumque loco, quem hodie Hesne vocant, alijsq; hinc indè locis supersunt, tum quæ de libris ad linguam Coptitarum (quibuscum conuixi) quæ antiqua Aegyptiorum lingua est, peculiaria enarrantur. Atque hæc ita se habere tanquam oculatus testis affirmo. Datum Romæ in Conuentu Sancti Francisci Transtyberini 13. Kal. Septemb. 1650.

*Fr. Marcus Lucensis Ord. S. Fran.
qui supra manu propria.*

V I.

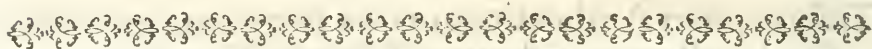
Testimonium Authenticum circa fragmenta instaurati
Obelisci Pamphiliij datum, à P. Iacobo Viua è Socie-
tate IESV Authoris Socio.

NON te Amice Lector, latere arbitror Obeliscum nuperrimè in Foro Agonali erectum, olim quidem, dum adhuc in Hippodromo iaceret, constitisse ex vno integro saxo; postea verò Barbarorum furore Humi afflictum prostratumque in plura frustra fuisse diffractum, quorum nonnulla in hoc casu tantum vitij accepêrunt, ut in Obelisci restauratione alicui vsui amplius esse nequierint; vnde oportuit in eorum locum substituere ex simili lapide (quem vulgò *Granito rosso* vocant) alia frustra, quæ priorum lacunas supplerent, quod eâ Artificum industriâ factum, ut vix apparentibus commissuris in vnum denuò ac integrum saxum coaluisse videatur. Præterèa (quod potissimum ad rem nostram facit) omnes ac singulæ Hieroglyphicorum imagines ac figuræ, quæ desiderabantur, incisæ fuerunt in hisce nouiter adiunctis fragmentis & quidem eo penitus modo, situ, ordine, ac loco, quem in integro olim Obelisco obtinebant, ita ut, Candidus Lector; nouerit nil omnino de nouo additum, mutatum, aut ex proprio sensu confictum. (excepto in vnico exiguo spatio ob certâ rationem, cuius in Opere fit mentio) sed omnia ex antiquis fragmentis ingenti cura ac studio decerpta suis quæque locis fideliter fuisse insculpta ac translata &c. quod haud adeo difficulter fieri potuerit: siquidem singulari Numinis prouidentia factum, ut omnia prorsus prædicta antiqua fragmenta adhuc reperta fuerint eo ipso in loco, vbi humi prostrata iacebat moles, ex quibus, ut dixi, facile præfatas Hieroglyphicorum figuras excerpere licuit: atque hæc fragmenta ad maiorem fidem faciendam & ne vllus fortè maleuolorum cauillationibus patere;

locus, singulari curâ pro posteritate adhuc asseruantur, vt cuilibet, qui id expetierit exhiberi deinceps valeant: certiusque Orbi constet, Obeliscum hunc nuper erectum per omnia omninò similem illi, quem olim Antonin. Caracalla Imper. in Hippodromo collocauerat. Quod idem de reliquis antiquitatum monumentis ex varijs Ergasterijs Rom. depromptis & scrupulosè ab Authore exhibitis iudicandum est.

Quæ omnia, prout hæcenus commemorauit, ita se penitus habere, ego Iacobus Viua è Societate IESV sincera fide testor ac affirmo, vt potè oculatus horum omnium testis ac indiuiduus comes, ac Socius Authoris. Quod quidam eò promptius lubentiusque præsto, quod operam meam collocari video in Opere præclarissimo, ac instantissimis votis ab vniuersâ Eruditorum schola, iam pridem desideratissimo; ac proindè spero omninò Candidum Lectorem prædicta amplius in dubium deinceps minimè reuocaturum. 10. Ianuarij 1650.

Iacobus Viua Soc: IESV.

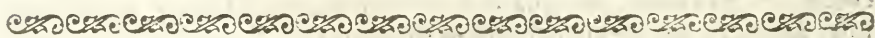
Authenticatio Linguarum in hoc Opere adductarum.

I.

**Io. Baptista Ionæ Galilæi Hebraicæ & Chaldaicæ linguæ
in Sapientia Romana Professoris.**

Vidi Hebraicorum Chaldaicorumq; Authorum in hoc Opere mirabili allegatos textus, & vti in fontibus ipsos cognoui verè & fideliter citatos, ita quoque huius rei testimonium propria manu factum dare volui. Romæ 24. die Aug. 1650. Ita testor.

Ioan. Baptista Iona.

II.

**R. P. Philippi Guadagnoli Theologi & Arabicæ linguæ
in Athenæo Romano Professoris Pontificij.**

Textus Arabicos in hoc Opere ex Arabum monumentis, quâ MM. SS. quâ impressis, quorum ego nonnullos Authori amico contuli, excerptos, summa fide & sinceritate allegatos esse, hisce testari volui. Romæ 14. Septemb. 1650.

Ego Philippus Guadagnolus Cler. Minor.

R. P.

R. P. F. Antonius ab Aquila Ord. Min. Præd. Obser.

EGregium Opus cui titulus est *Obeliscus Pamphilius*, Authore R. P. Athanasio Kircherio è Soc. IESV vidi ac perlegi, & in eo præter Arabicorum textuum sinceram allegationem interpretationemque, multa præterea Antiquitatis præclara, recondita, scituque dignissima documenta ex Orientalium Authorum, potissimum Arabum abditis penetralibus deprompta reperi; quæ & summum Reip. Lit. emolumentum conferre, & alijs ad aliquid in simili argumento audendum stimulos addere possint, Ita sentio & testor. Romæ in Conuentu S. Petri in Monte Aureo, die 11. Septemb. Anno Iubilæi 1650.

Fr. Antonius ab Aquila Scrib. Ord. Min. Obser.

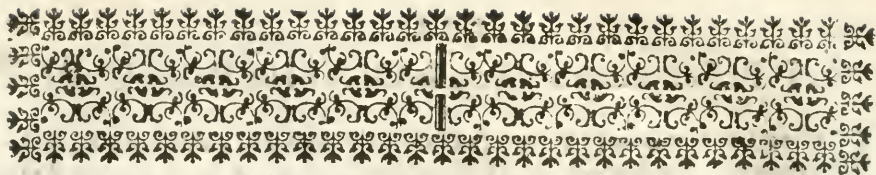
Theol. & Arabica lingua Professor.

Testimoniū Maronitarum.

Cum Nos Infrascripti Arabica & Syriaca in hoc Opere adducta testimonia cum ipsis Autographis Arabicis; Abulhesian, Mahumed, Abnabdalla, Elhessedi, Salamas, Athenephi, cæterisque Authoribus Arabicis (quorum nonnulli ex nostra Bibliotheca extracti sunt) verbatenus contulerimus; neque vllam discrepantiam inuenerimus. In Syriacis verò Syriacorum locorum ex ipsis Authoribus nobis notis, ex quibus deprompta sunt, Typothetæ extiterimus, omnia summa fide, & integritate adducta esse repererimus; huius rei testimoniū propria manu subscriptum esse volumus. Romæ 5. Septemb. 1650. Ita testamur nos infrascripti.

Petrus Domitius Chesruenensis.

Petrus Tulensis, Maronita e Monte Libano Colleg. Alumni.

I N D E X

P R A E F A T I O N V M .

Capitum, Paragraphorum, Problematum, Distinctionum, Digressionum, Hierogrammatismorum, & Explicationum.

O B E L I S C I P A M P H I L I I

L I B E R I .

De Literarum, & Obeliscorum Origine.

P <i>Ræfatio.</i>	pag. 1.
Caput I. <i>De primæua literarum Origine, eorundemque primis inuentoribus.</i>	2
II. <i>De libris, & Scriptoribus primis post diluuium.</i>	8
§. 1. <i>De Zoroastro, & quisnam is fuerit?</i>	11
III. <i>De Mercurio Trismegisto, & quisnam proprie is fuerit, & de libris ab eo lingua Ægyptiaca conscriptis.</i>	21
<i>De libris Mercurij Trismegisti.</i>	32
Digress. <i>Virum Pœmander & Asclepius veri Hermetis Trismegistinum suppositum parius sint?</i>	35
IV. <i>De Obeliscorum origine, & quis primus eorum fuerit Author?</i>	44
V. <i>De materia Obeliscorum.</i>	49
VI. <i>De differentijs, & dimensione Obeliscorum, & de eorum ex Ægypto in Urbem translatione.</i>	51
§. 2. <i>De differentia Obeliscorum.</i>	Ibid.
§. 3. <i>De proportione Obeliscorum.</i>	52
§. 4. <i>De dimensione Obeliscorum.</i>	53

INDEX

Proble-

I N D E X C A P I T V M.

- Probl. I. *Altitudinem Obelisci, si truncatus non fuisset, sed lateribus continuo fluxu in ultimum punctum confluentibus, ad infar Pyramidis excurrisset, reperire.* Ibid.
- Prob. II. *Quantitatem superficiale[m] Obeliscorum inuestigare.* 54
- Prob. III. *Soliditatem Obeliscorum inuestigare.* 56
- Prob. IV. *Gravitatem suæ pondus Obeliscorum inuenire.* 57
- VII. *De multitudine, & varietate Obeliscorum, tum Romæ, tum alibi superstitium & de eorum erectioribus.* Ibid.
- VIII. *De Obeliscorum erectioribus in particulari, & quinam Obelisci à singulis Ægypti Regibus sint erecti.* 62
- §. 1. *De Obeliscis à Misra, et Mesramuthsi erectis, primis Ægypti Regibus.* 63
- §. 2. *De Obeliscis à Sothi, et Rameffe filio eius erectis.* 65
- §. 3. *De Obelisco Rameffæo omnium, qui in Ægypto facti sunt, maximo.* 67
- §. 4. *De Obeliscis à Sefostri, & Momphencur filio erectis.* 68
- §. 5. *De Obeliscis à Momphercur Pharaone erectis.* 70
- §. 6. *De Senniferteo, siue melius Psammeo-Ammirteo, aut Psammirtao, eiusque Obelisco.* 72
- §. 7. *De Obeliscis à Simarre, Aphrie, & Nectabi erectis.* 74
- IX. *De secunda Obeliscorum, post ruinam à Cambyse Ægypto illatam, erectione.* 76
- §. 1. *De Obeliscis Augusti, Romæ erectis.* Ibid.
- Tabula quantitatis Umbrarum, quas Obeliscus Campo Martius Sole in ☉ ☽ ♃ ♄ ♅ ♆ constituto projiciebat, &c.* 18
- §. 2. *De Obeliscis Caij Caligulæ Cæsaris.* 81
- §. 3. *De Obelisco Claudij Imperatoris.* 82
- §. 4. *De Obelisco Antonini Caracallæ Imperatoris, & aliis 44. Romam adductis.* 83
- §. 5. *De Obelisco Constantini Magni, & Constantij Imperatorum.* Ibid.
- X. *De potentijs mechanicis, quibus Obelisci primo in Ægypto, deinde Romam translati, ibidem erecti sunt.* 46

I N D E X C A P I T V M.
O B E L I S C I P A M P H I L I I
L I B E R I I.

Apparatus ad hieroglyphicam Explicationem.

<i>Præfatio.</i>	92
Cap. I. <i>De primo hieroglyphicorum institutore, eorumque fabrica.</i>	93
II. <i>De propagatione doctrinæ hieroglyphicæ, & de tempore quo illa duravit.</i>	99
III. <i>Utrum succedentibus seculis doctrina hieroglyphica prorsus fuerit deleta, & an Orphæus, Linus, Pythagoras, Plato, aliique Scriptores eiusmodi doctrinæ nouitiam habuerint?</i>	104
IV. <i>Quinam Authores ante, & post ruinam Ægypti à Cambyse illatam, fuerint, qui de Ægyptiorum mysterijs tractarint; ex quibus patebit, hieroglyphicam doctrinam per libros continua successione traditam minimè interijisse, sed libris conseruatam ad vltima tempora peruenisse.</i>	106
V. <i>De symbolis & hieroglyphicis in genere.</i>	114
§. I. <i>De literis, & Alphabeto Ægyptiorum.</i>	123
VI. <i>De Alphabeti mystici structura, & fabrica.</i>	124
VII. <i>De secundi, tertij, quaru generis literis sapientibus, vstiatas.</i>	133
VIII. <i>De lingua Copta, siue Pharaonica.</i>	139
Digress. <i>Utrum hieroglyphicis symbolis Ægypti subindè inferuerint Characteres, & nomina linguæ vulgaris, Ægyptiacis Characteribus scripta?</i>	146
IX. <i>Quid in interpretatione Obelisci Psemosertao præstiterit Hermapion, & utrum attigerit verum Sacerdotum Ægyptiorum sensum?</i>	147
X. <i>De Obelisci seu Pyramidis quadrilateræ hieroglyphicæ mysterijs in genere.</i>	156
Distinct. I. <i>Pyramidis seu Obelisci mysteria hieroglyphica.</i>	160
Distinct. II. <i>De Pyramidis & Obelisci mysterijs.</i>	168
Epilogismus. <i>De numeris mysticis sub Obeliscorum figuris contentis.</i>	178

INDEX CAPITVM.
 OBELISCI PAMPHILII
 LIBER III.

Mythologia Aegyptiaca, qua non Aegyptiacæ duntaxat doctrinæ in sacris sculpturis ratio, sed & Græcanicæ sapientiæ ad normam Aegyptiacæ
 Παράλληλως institutæ Methodus traditur
 demonstraturque.

<i>Præfatio.</i>		184
Caput I. <i>De mystica fabularum interpretatione.</i>		185
II. <i>De Deorum mystica significatione.</i>		187
III. <i>Apud Ægyptios Sacerdotes nihil non mysticum fuisse.</i>	191	
IV. <i>De quadrupartita Ægyptiorum Theologia super historiam Osiridis & Isis fundata.</i>	193	
V. <i>De historia Osiridis, Isis, Typhonis, & Hori.</i>	194	
VI. <i>Historia Osiridis, Isis, Hori, Typhonis ad Physicas significationes traducta.</i>	197	
VII. <i>De Sole, & Luna per Osiridem, & Isidem significatis.</i>	202	
VIII. <i>De Tropologica significatione, seu morali interpretatione Osiridis, Isis, Hori, Typhonis.</i>	104	
IX. <i>De Historiæ Osiridis, Isis, Hori, Typhonis interpretatione anagogica, seu de sublimi Ægyptiorum sapientia per hanc indicata.</i>	207	
X. <i>De mystica significatione Deorum. Coeli, Saturni, Iouis, Iunonis, Neptuni, Plutonis.</i>	218	
	<i>Mystica significatio Proserpine.</i>	224
	<i>Explicatio symbolorum fig. I. Schemat. III. quam sequenti folio vide.</i>	225
XI. <i>De mystica significatione Apollinis, Bacchi, Herculis, Mercurij.</i>	230	
	<i>Explicatio symbolorum fig. II. Schematismi præcedentis, vide fol:</i>	230
	<i>Alia explicatio symbolorum.</i>	230
	<i>Explicatio symbolorum fig. IV. Schematismi III. quam vide folio 226.</i>	235

INDEX CAPITVM.

<i>Explicatio figuræ sequentis.</i>	<i>Ibid.</i>
XII. <i>De Musarum & Apollinis mystica significatione.</i>	239
XIII. <i>Deos omnes ad unum Solem, ad Lunam omnes Deas reuocari.</i>	246
<i>Explicatio figuræ siue Schematismi sequentis:</i>	251

O B E L I S C I P A M P H I L I I
L I B E R I V.

Ideæ Hierogrammaticæ, quotquot in O B E L I -
S C O P A M P H I L I O continentur,
seorsim expositæ & ex omnigena
doctrinæ demonstratæ,

<i>Præfatio.</i>	255
<i>Idea siue Hierogram. I. De Bone eiusque hieroglyphica significatione.</i>	256
<i>Figura Apidis iuxta signa, quibus Veteres Scriptores eum descriperunt.</i>	261
<i>Hierogram. II. De Ariete, eiusque hieroglyphica significatione.</i>	269
<i>Schema hieroglyphicum ex Museo M. Milesij I. C. Romani.</i>	273
<i>Explicatio Schematis hieroglyphici.</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Hierogram. III. De Hirco, eiusque hieroglyphica significatione.</i>	274
<i>Hierogram. IV. De Leone, eiusque hieroglyphica significatione.</i>	282
<i>Expositio Iconismi Physica.</i>	284
<i>Hierogram. V. De Cane, eiusque hieroglyphica significatione.</i>	292
<i>Expositio Schematismi Anubis.</i>	295
<i>Expositio figuræ Physica.</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Hierogram. VI. De Cynocephalo, siue Cercopitheco, eiusque hieroglyphica significatione.</i>	297
<i>Hierogram. VII. De Feluro, siue Felis mystica & hieroglyphica significatione.</i>	302
<i>Hierogram. VIII. De Amphibijs, siue de Hippopotami hieroglyphica significatione.</i>	204
<i>Hierogram. IX. Crocodilus, siue de Crocodili hieroglyphica significatione.</i>	396

Hiero-

I N D E X C A P I T V M.

Hierogram. X. <i>Accipiter, siue de Accipitris hieroglyphica significacione.</i>	308
Hierogram. XI. <i>Noctua, siue de Noctuæ hieroglyphica significacione.</i>	315
<i>Explicatio figuræ.</i>	310
Hierogram. XII. <i>Coturnicis, siue de Coturnicis hieroglyphica significacione.</i>	321
Hierogram. XIII. <i>Columba, siue de Columbæ hieroglyphica significacione.</i>	322
Hierogram. IV. <i>Ibis, siue de Ibis hieroglyphica significacione.</i>	323
Hierogram. XV. <i>Vpupa, siue de Vpupæ significacione hieroglyphica.</i>	327.
Hierogram. XVI. <i>Scarabæus, siue de Scarabæi hieroglyphica significacione.</i>	333
<i>Forum quæ dicta sunt in Anacephalæosi.</i>	345
Hierogram. XVII. <i>Serpentis, Aspidis, & Draconis.</i>	347
Hierogram. XVIII. <i>De humana figuræ varia transformatione exprædictis animalibus facta,</i>	352
Hierogram. XIX. <i>De vegetabilium hieroglyphicis.</i>	353
§. 1. <i>De ferula, & iunco Nilotico, thyrsis, seu baculis ex ijs fieri solitis.</i>	Ibid.
§. 2. <i>De thyrsô papyraceo, & iunceo.</i>	356
§. 3. <i>De Loto, eiusque sceptris, coronis, tutulis.</i>	357
§. 4. <i>De Persea hieroglyphica, eiusque thyrsis.</i>	306
§. 4. <i>Rami hieroglyphici.</i>	361
Hierogram. XX. <i>De hieroglyphicis Geometricis instrumentalibus, & Kyriologicis.</i>	364
§. 1. <i>De charactere Tautico, siue cruce ansata omnium hieroglyphicorum Principe.</i>	Ibid.
<i>Explicatio figuræ.</i>	375
<i>Explicatio figurarum Schematismo IV. exhibitæ.</i>	378
§. 2. <i>De Sphæra & Circulo.</i>	379
§. 3. <i>De Circulo, & angularibus figuris.</i>	384
§. 4. <i>De Triangulo, Quadrato, &c.</i>	388
§. 5. <i>De hieroglyphicis instrumentalibus, & Kyriologicis.</i>	389

INDEX CAPITVM.
 OBELISCI PAMPHILII
 LIBER II.

Actualem Obelisci interpretationem continens.

<i>Præfatio.</i>			391
Cap. I. <i>Diatribrosis siue Anatomia Obelisci Pamphilij,</i>			392
II. <i>Obelisci Pamphilij argumentum.</i>			394
III. <i>Obelisci Pamphilij interpretationis partitio.</i>			397
Latus Orientale Schematismi I.			398
Hierogrammatismus I.			398
Schematismi I.			
Hierogram. II. <i>Qui effluxum iriformis Numinis in Genialem</i>			
<i>Mundum exhibet.</i>			409
Hierogram. III. <i>Influxum Triformis Numinis in Mundum Side-</i>			
<i>rium exhibens.</i>			417
Hierogram. IV. <i>In Mundū Elemen. Numinis influxum exhibēs.</i>			441
Interpretatio Schematismi I. Lateris II. Meridionalis.			
<i>Qui Triformis Numinis, in Austri plagam, diffusionem exhibet.</i>			436
Schematismus I. Lateris III. Occidentalis.			445
<i>Triformis Numinis in Occidentalem plagam influxum exhibens, Ib.</i>			
Schematismus I. Lateris IV. Borealis.			
<i>Triformis Numinis Borealem plagam influxum exhibens.</i>			448
<i>Anacephaleosis erothematica cū nonnullis reflexionibus circa dicta</i>			454
Interpretatio Schematismorum	Interpretatio Schematismorum		
Lat. I. Orientalis. 466.	Lat. III. Occident.		
<i>Schematis. I.</i>	467	<i>Schematis. I.</i>	521
<i>Schematis. II.</i>	469	<i>Schematis. II.</i>	Ibid.
<i>Schematis. III.</i>	476	<i>Schematis. III.</i>	525
<i>Schematis. IV.</i>	482	<i>Schematis. IV.</i>	528
<i>Schematis. V.</i>	489	<i>Schematis. V.</i>	533
<i>Schematis. VI.</i>	499	<i>Schematis. VI.</i>	537
Interpretatio Schematismorum	Interpretatio Schematismorum		
Lat. II. Meridionalis. 500.	Lateris IV. Septentr.		
<i>Schematis. I.</i>	500	<i>Schematis. I.</i>	543
<i>Schematis. II.</i>	Ibid.	<i>Schematis. II.</i>	Ibid.
<i>Schematis. III.</i>	507	<i>Schematis. III.</i>	547
<i>Schematis. IV.</i>	509	<i>Schematis. IV.</i>	551
<i>Schematis. V.</i>	512	<i>Schematis. V.</i>	554
<i>Schematis. VI.</i>	516	<i>Schematis. VI.</i>	558

Nomina Authorum, qui in hoc Opere citantur .

Ordine Alphabetico .

- A** Bamo .
 R. Abarbanel Hebr. e od. imp. Ven.
 Abenephi Arabs, M. S. Arab.
 Abenezra Hebræus, in Micrah hagged.
 Abenuafchia Arabs, M. S. Arab.
 Abn- Abdalla Arabs, M. S. Arab.
 Abulheffan Arabs, M. S. Arab.
 R. Abraham Hebræus ; cod. impr. Basilææ .
 Acta Apostolorum .
 Aelianus .
 Africanus .
 Agazaël Arabs, M. S. Arab.
 Ammed Ben Ioseph Altiphafi, M. S. Ar.
 R. Akiba Hebræus, cod. impr.
 Alkiba Philofophus .
 Alcmæon Crotoniates, apud Plur.
 Alexander ab Alexandro .
 Alkandi apud Gelaldinum, M. S.
 Alphonfus de Spiria; apud Aldrouand.
 Ammianus Marcellinus .
 Anaxagoras .
 Anebo, apud Euseb.
 Annus Viterbienfis Pseudo-Berosus .
Antiphon .
 Antiochus .
 Antonius Augustinus, de medalijs .
 Apion Alexandrinus .
 Apollodorus .
 Apollonius Rhodius .
 Apuleius .
 Aratus .
 Arrianus .
 Aristagoras .
 Aristæus, apud Plut.
 Aristoreles .
 Arnobius .
 Artephi Arabs, M. S.
 S. Athanasius .
 Athenagoras .
 Athençus .
 Auctor Copticæ Scalæ magnæ Aegyptiæ . M. S. Petri de Valle .
 Auctor Hist. Scolast.
- S.** Augustinus .
 Baal Hatturim, Hebræus. in Micrah haggedolâh .
 Bartholomæus Marlianus de Topographia Urbis .
 Basilides .
 R. Becchai Cod. impress. Ven.
 Beniaminus Hebræus. Cod. impress. Leydæ .
 Bernardinus Gomefius. Apud Aldrouandû
 Berofus . apud Euseb. Clement. Philon.
 Biris Propheta Aegyptius .
 Bocacius Poeta Italus -
 Boisardus de Diuinationibus .
 Bulengerus de diuinat.
 Cabala Hebræorum variorum Authorum
 Cadmus ex Plutarcho .
 Callimachus .
 Callixenus Phænix. ex Plut.
 Calosiris apud Heliodorum .
 Cassiodorus .
 Castaneda apud Euf.
 Castor Thales. apud Clem.
 Caufinus .
 Cælius Rhodiginus .
 Cheræmon. ex Plut.
 Chronicon Alexandrinum .
 R. Chype Hebræus M. S.
 Cælius Calcagninus .
 Cæsar Riuera de Mundo magico .
 Choulus Antiquarius .
 Cicero .
 Chrifippus de deuinat.
 Ciccus Afculanus .
 Claudiamus .
 Claudius Saturninus de coronis .
 Clemens Alexandrinus I. stromat.
 Codex Syriacus M. S. Bibl. Vat.
 Columella .
 Commentarius vetus Hebraicus M. S. Romæ in Biblioth. Neophyt.
 Cornelius Gemma .
 Cornelius Tacitus .

N O M I N A A V T H O R V M.

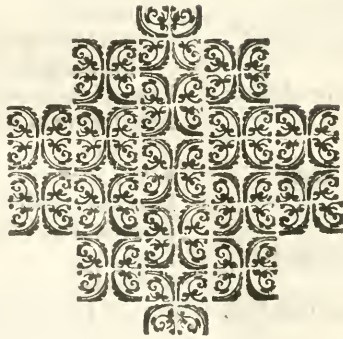
- S. Cyrillus .**
 Damascius, apud Plotinum .
 Damigeron .
- Lib. Danielis Prophetæ .**
 Dardanus .
 David Rex .
 Demetrius Phaleræus .
 Democritus .
 Deenus .
 Demodotus .
 Didymus Alexandrinus .
 Diodorus Siculus .
 Diogenianus, ex Nat. Comit.
 Dionysius Rhodius, de Somnis .
 Dionysius Areopagita .
 Dionysius Halicarnassæus .
 Dioscorides .
 Dominicus Fontana .
 Donatus .
- Elheffadi Arabs, M. S. Arab:**
 Elias Leuita, Askenaki cod. Impr.
- R. Eliczer in Micrah haggedolah .**
 Elluchafem Medicus Babyl. M. S. Arab.
 Empedocles Agrigentinus .
 Epies Sacerdos Aegyptius, apud Euseb.
- S. Ephrem Syrus .**
 Epimenides .
 Epicharmus, de Somnijs .
 Epiphanius .
 Ericius Puteanus .
 Eudoxus .
 Euripides .
 Eusebius :
 Euximenes .
- Lib. Exodi .**
M. Fabius Caluus, de Reg. Urb.
 Franciscus Patritius .
 Fulgentius, Mytholog.
 Galatinus .
 Galenus .
 Galaldinus Arabs, M. S. Arab.
 Grezferus .
 Gennadius Massiliensis .
 Genebrardus .
 Geographus Nubianus Arab. cod. Im.
 Georgius Cedrenus Histor.
 Gorionides, siue Ioseph Ben Gorion.
 Cod. Impress.
 Goropius Becanus hieroglyph.
- S. Gregorius Nyssenus .**
S. Gregorius Thaumaturgus .
 Gregorius Turonensis .
- R. Hakadosch M. S.**
R. Hannasse Cod. Impress.
R. Hau Geon M. S. Heb.
 Hecatæus apud Plut. Euseb. Clem.
 Hellanicus ibid.
 Heliodorus rerum Aethiop.
 Heraclitus .
 Hermodorus .
 Hermippus Beirutenfis de Somnijs.
 Hermateles de Ludis .
 Hermolauus .
 Herodotus .
 Hervvartius .
 Heraclitus .
 Hesiodius .
- D. Hieronymus .**
 Hieronymus Aleander in Tab. Heliac.
 Hippocrates .
 Homerus .
 Horapollo Hieroglyphica .
 Horus Niliacus Gram.
 Hyginus .
 Ialkuth Comment. Hebr.
 Iamblichus de Myst. Aegypt.
 Iaricus .
 Iezirah Cabalisticus Cod. M. S.
 Ioannes Baptista Porta Magia Nat.
 Ioannes Calsianus Collat. Ver. PP.
 Ioannes Chrysofomus .
 Ioannes Eusebius Nierenbergius de Lit.
 inuent.
 Ioannes Opfopæus Oracula Sibyllina, &
 Zoroastrea .
 Iob .
- R. Ioseph Ben Carnitol M. S. Heb.**
 Ioseph Hebræus M. S. Heb.
 Ipsicrates .
 Ireneus .
 Isaias .
- R. Iuda Ben Leui, Cod. Impr. Mant.**
 Ionathan Ben vziel, Thargum .
- S. Iudas Apostolus .**
 Iulianus Apoitata .
 Iulius Firmicus .
- S. Iustinus Martyr .**
 Iuuenalis .
 Kaab Arabs M. S. Arab.
 Kamus Dictionarium Arab.
 Kafadi Arabs M. S. Arab.
 Kiranides .
 Lactantius Firmianus .
 Lactius de Vitis Phil.

N O M I N A A V T H O R V M.

- Laurentius Pignorius. *Mensa, Iſiaca.*
 Leo Aegyptius, de coronis.
D. Lipsius.
 Lucanus, *Pharſal.*
 Lucianus.
 Lucretius, de *Nat. rerum.*
 Ludouicus Carreus, *Expoſit. Cabalic.*
 Lylus Giralduſ, *Synt. Deor.*
 Macrobius, *Saturnal.*
 Maſſeus, *Hiſt. Ind.*
 Mahumed Arabs, *M. S. Arab.*
 Malchus, *Vita Pythag.*
R. Manahem Hebræus, *Cod. Impr.*
R. Maſſes, *Schilte Gaborim Impr. Mant.*
 Manethon, *apud Euf. Af. Clem. Ioseph.*
 M. Manilius, *Aſtronicón.*
 Mantuanus Poëta.
 Marcellinus, *vide Ammianus Hiſtor.*
 Marſilius Ficinus, *Theologia Platon.*
 Martianus Cappella, *Philologia.*
 Maximus Tyrius.
R. Meir Hebræus, *Impref.*
 Mercatus, *Platonicus.*
 Mercurius, *vide Trismegift. varia in Pi-*
 madr. & Aſclep. Exemplaria.
 Metaſthenes Perſa, *apud Ammianum apoc-*
 ryphum.
 Minutius Felix, *in Octauio.*
 Mnaſeus, *apud Plat.*
 Moſchus Phœnix, *apud Eufeb.*
 Mor Iſaac Syrus, *M. S. Syriaci.*
R. Moſes Gerundenſis, *Cod. Impref.*
 Nonnius.
 Olaus Magnus Gothus, *Hiſt. Sept.*
 Onkelus Chaldaicus, *Paraphr. Genef.*
 Origenes.
 Orpheus, *apud Clem. Euf. Arnob. Laſt.*
 Oſthanes.
 Ouidius, *Metamorph.*
S. Pachomius Abb. *Alphabet. myſt.*
 Palladius.
 Palæphatus.
 Paraphraſtes Chaldæus, *Ionathas Ben-*
 Vziel.
 Pardes Hebræus, *M. S. Heb. de Cab. Heb*
 Paruta.
S. Paulus.
 Pauſanias.
 Petronius Arbitr.
 Petrus Comeſtor.
 Petrus Crinitus.
 Petrus Gylilius Gallus, *in Typ. Vr. Byza.*
 Pherecides Syrus, *M. S. Fragmentum.*
 Pheſtus.
 Ph lammon Muſicus.
 Philo Hebræus, *de Vita Moyſis, & Prouid.*
 Philochorus, *M. S.*
 Philoſtrates.
 Phornutus.
 Picus Mirandulanus, *Heptapl.*
 Pierius Valerianus, *Hieroglyph.*
 Pigafetra.
 Pineda.
 Piſander Phyſicus, *apud Cauſin.*
 Placiades, *apud Rhodigin.*
 Plato.
 Plethon, *Comment. Oracul. Zoroaſt.*
 Plinius.
 Plotinus.
 Plutarchus, *de Oſir. & Iſid.*
 Polæmon, *apud Plur.*
 Pontanus.
 Porphyrius, *de Abſtin.*
 Procopius, *Hiſtor.*
 Prodromus Coptus noſter.
 Propertius.
 Proclus.
 Proſper Alpinus.
 Prudentius.
 Pſellus, *Comment. Orac. Zoroaſt.*
 Ptolomæus Mendefius, *apud Eufeb.*
 Publius Victor.
 Pythagoras, *Aureum Carmen.*
 Rabborh, *Comment. in Pentat. Impr.*
 Radak Hebræus, & idem quod *F. Dau d*
 Kimchi.
 Rambam Hebræus, *idem quod R. Moyſes*
 ſilius Maimon.
 Raphaël Aquilanus.
 Raſſi Hebræus, *idem quod R. Salamon*
 Iarri.
 Raſis.
 Raze Galeia *M. S.*
 Rodericus Toletanus.
 Ruellius.
 Ruffinus.
 Saadias Hebræus, *Comment. in Dan.*
 Salamas Ben Kâdaathi Arabs, *M. S. & Im.*
 Salmas Hebræus.
 Salianus.
 Sanchuniathon, *Phœnix ex Eufeb. alijsq;*
R. Schlomo, *Cod. Impref.*
 Scholiaſtes Nicandri.
 Seneca.

N O M I N A A V T H O R V M.

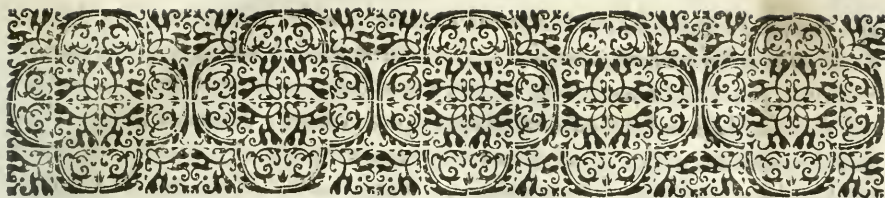
<p>Sophonias Monachus Gazensis,
M. S. Samaritanum.
Serenus Author Antiquus.
Séruius Honoratus.
Simeon Ben Iochai Zohar.
Sixtus Senensis Biblioth.
Socrates.
Solinus Polyhystor.
Sonchus Memphites, Sacerdos Agypt.
 apud Plut. & Strab.
Sophocles Poëta.
Sozomenus Histor.
Speusippus Pret.
Strabo Geograph.
Stratus.
Suetonius.
Suidas.
Sylburgius.
Syluaticus.
Sybilla.
Synesius, de Prouident.
R. Tanakus Bar-Haia M. S.
Tatianus.
Tarralion.
Tertullianus.
Tetzes Chiliad.</p> | <p>Thalmud, de Seruitute aliena.
Thargum Chaldaicum.
Thargum Hierosolymitanum.
Thargum Samaritanum.
Theatrum Viræ Humanæ.
Theocritus Idyll.
Theogenes.
Theophrastus, de Plant.
Thefeus Ambrosius, de Orig. Ling.
Thomas Torquemade Histor.
Timotheus Thamyris.
Trismegistus, vide Mercurius.
Tyberianus Poëta.
Valerianus, vide Pierius.
M. Varro Terentius.
Valtrius.
Villalpandus.
Villanouanus.
Vincentius Cartarius.
Volaterranus.
Xanthus Lydius.
Xenocrates Chalcedonius.
Xenophon.
Zohar Auth. Iochaide.
Zoroastres.</p> |
|---|---|

INNOCENTIO X PONT MAX

OBELISCI PAMPHILII LIBER I.

DE

Litterarum, & Obeliscorum Origine.

P R A E F A T I O.

*N*egotium aggredimur tantò sanè difficilius, quanto pauciora nobis restant in summa raritate Authorum subsidia, ita ut, quod dolendum, de priscis seculorum revolutionibus, nihil nobis prater desiderium, ad fugitivam antiquitatem instaurandam, relictum sit. Nam quæ hodiè apud Orientales extant de primævorum hominum gestis, etsi multa egregia & cognita digna contineant, minimè tamen dissimulandum est, multa in ijs reperiri, quæ castigatoribus iudicijs non usque ad eò satisfaciant. Argumento sit omnium eorum, qui de Chronologicis rebus commentati sunt, summa diversitas, ut inter tot, duo eadem de re vix conveniant. Notatur & hæc literaria calamitas in Aegyptiacorum Scriptorum monumentis; apud quos tanta est, uti de Regum nominibus, ordine, serie, de tempore, quo quisque Aegypto cum potestate præfuit; ita & de gestis eorum operibusque memorandis discrepantia, ut cui subscribas, vix dispicias. Cuius quidem rei rationem aliam non inveni, nisi maximam temporum, nominumque æquivocationem, quibus accessit linguarum imperitia, quæ factum est, ut Hebraica Græci, Persæ Chaldaica, Latini Græca, omnes denique cum Arabibus Aegyptiaca nomina ita sædè corruerint, ut, quid de prima eorum Origine sentiendum sit, vix dignoscatur.

Maxima difficultas instituti.

Corruptio Nominum.

Hanc itaque Historicorum confusionem, cum mecum haud infrequenter perpendifsem, oppido perplexus hæsi; siquidem ex una parte difficillimum & plenum alic

aleæ opus, quod aggrediebar ad tot tricas enodandas mihi, non dicam formidinem, sed & pene desperationem incutebat. Ex altera parie licentia quadam latentis veritatis, qua in tanta Auctorum Syntaxi, non obstantibus diversis diversorum placitiis subsolfacebam indicia, ad audendum aliquid, calcaria addobant; & vicie tandem formidinem, vicie difficultates omnes pertinax mentis constantio, & ingens in eruendis huiusmodi Aegyptiorum monumentis desiderium. Unde spreta omni difficultate & labore, magno animo post exactum primò temporum scrutinium, æquivo-
 corumque examen, naturali Aegyptiorum Genio, dogmatumque ab ijs institutorum rationibus methodoque, lingua ad hæc patriæ, à me non ita pridem in Thesaurò linguæ Copte instauratæ, idiotismis unicè incumbendum duxi. Quarum tandem rerum notitiâ fretus, singulisque ritè inter se combinatis, in veritatum quarundam hucusque desideratarum notitiâ, DEO duce, devenimus; quas in Oedipo fusè, hic verò pro Operis conditione brevius curioso Lectori communicandas duximus.

Author quid
in hoc opere
præliterit.

Cùm enim novum, & vix ab ullo, quod sciam, tentatum Interpretationis specimen exhibere nobis sit animus, attamen ad scopum intentum minimè sine firmo solidoq; fundamento nos pertingere posse speremus; Hinc, ut fabrica nostra esset magis fundata; De Literarum Origine, earundemque inuentoribus primò præludendum censuimus, ut sic interpretationis nostræ filium ordine nature protensum, ansam curiosis Lectoribus, ad abdita antiquitatis penetralia penitus subeunda præberet; sed jam his ita præmissis rem ipsam cum bono DEO ordiamur.

C A P V T I.

De primæua Literarum origine, earundemque primis inuentoribus.

On post diluuium duntaxat, sed & ante illud Scripturæ & Literarum usum fuisse, ostendit primò unanimis omnium ferè Latinorum, Græcorum, Hebræorum, Chaldæorum, Arabum, Samaritanorum, Æthiopum, Aegyptiorum consensus; & ut in hoc opere majori sinceritate, ingenuitate, & candore procedamus, singulorum verba eà linguâ & caractere, quo conscripta sunt, adducemus. Atque ut à Protoplatto incipiam; fuisse eum, uti literarum inventorem, ita & librorū Scriptorem apertissimè Suidas tradit his verbis: τέλει τέχνην καὶ γράμματα τέλει ἐπισημαίνουσι λογικὰ καὶ ἀλογα. τότε πρῶτον αἱ ἐφευρέθησαν, καὶ καθ' ἑομοίαν καὶ ἰσόμεν γράψασιν καὶ ἀγραφοί; τότε πάντα ἐνεήμασα. Huius, inquit, sunt artes, & literæ, huius scientiæ rationales & non rationales, huius prophetiæ sacrarūq; operationes, huius leges scriptæ & non scriptæ; huius inuentiones &c. cui Hebræi astipulantur qui in hunc locū Genesl: liber generationum Adam, cōmentantes, pleriq; librū Adamo à Deo dictatum interpretantur. Rabboth. ואמרו ול רבותינו שאדם אבינו ול מחבר את ספר כל מצות שמכרו אלהים בגן עדן

Arte diluuii
quis literarū
& scriptionis
usus.

Suidas.
Adamus Au-
thor omnium
artium &
Scientiarum.

Genesis. 5. 1

Rabboth Cō-
mentarius in
Genesim.

posuit librū præceptorū, quæ Deus ipse dedit in horto Eden. Rabbi Tanakus Bar Haja, in Rabboth, dicit fuisse librū, in quo omnia à principio mundi usq; ad summationem eius explicarentur, & in virtute eius filios Adam, Seth & Henoch prædixisse diluuium, & in illo, uti Zohar quoque innuit, contineretur, quod non venturus sit Rex Messias, donec omnia quæ in mente Creatoris conceptæ erant, crearentur animæ: Verba ejus sunt: **אין מלך משה בא עד שיבראו כל הנשמות שעלו במחשבה להבראות האלו הן הנשמות האמרות כספר של אדם זה ספר תלדות אדם**

Non venturus est Rex Messias, donec create fuerint omnes animæ, quæ ascenderunt in cogitatione Dei, ut crearet eas; & hæc sunt animæ in libris Adam insinuate hisce verbis. Et hic est liber generationum Adam; Quod si de secundo Messia adventu intelligatur, tolerari potest; ultimum tamen à Rabbinis in gratiam plebis Judaicæ appositum, affictumque facile elucescit. Vide R. Abarbanel, Rambam, Akiba, Ialkuth in hunc locum.

R Tanakus, Bar Haja, in Rabboth.

Quis liber fuerit ab Adamo scriptus, & quid contineat.

Ben Teachi in Zohar.

R. Abarbanel, Akiba, in libro intitu. Ial. Ialkuth, hoc est peria pastoralis.

Chaldaicum Thargum Vzielidish hoc loco quoq; habet, **הרה ספרא דכרונא בני אדם**

hic est liber memorie gestorum à filiis hominum. Mor Isaac in Philosophia sua Syriaca idem affirmat, ut paulò post videbitur. Huic astipulatur traditio Arabum, ita Abulhessan, Mahumed, Abdalla Elhessadi in Historia Saracenicæ:

ثم انزل الله عليه احد وعشرين صحيفة كان فيها سورة متقطعة الاحرف وهو اول كتاب انزله الله وهو اول لغة فيه من الفرائض والشرايع والسنن وتفسير الاحرف والوعن والوعيد واخبار الدنيا وكان الله تعالى قن بين في ذلك اهل كل زمان وصورهم وسيرهم مع ملوكهم وما يحدثون في الارض حتى الماكول والمشروب قال فلما نظر ادم عم الى ذلك كله عرف ما يكون في اولاده ذكاً ذكاً شديداً رحمة لهم ثم امره الله ان يكتبها بالاقلام واخذ جلود اضان وادبغها حتى صارت بيضا وكتب فيها تسعاً وعشرين حرفاً

Thargum Chaldaicum Ionathan.

Mor Isaac in Philosophia sua Syriaca M. S.

Arabes Abulhessan, Mahumed, Abdalla, Elhessadi in M. S. Histor. rum, ab obeliscarum.

id est, deinde tradidit ipsi Deus 21. paginas suis exaratas, & incisas literis, fuit hic primus liber, & prima lingua conscriptus; continebat autem præcepta, & traditiones in generationes secuturas; & interpretationem literarum, pacta, statuta, & promissiones, & historias mundi totius exhibebat, & representavit Deus excelsus in hisce generationes hominum singulas, & figuras eorum, & directiones eorum cum Regibus eorum, cum omnibus, & singulis, quæ in terra gererentur usque ad cibos, & positiones. Deinde cum Adam vidisset in hisce ea, quæ filijs suis debebant accidere, fleuit planctu magno. Tunc præcepit illi Deus, ut scriberet ea calamo, & accepit pelles ex pecoribus, & preparavit ipsas usque dum fierent alba, & scripsit in eis 29. literis, &c. Porro ab Adamo literarum, scriptionisque inventum ad Sethum devolutum est, cujus libri etsi inter apocryphos numerentur, ingens tamen horum librorum fama per omnia Authorum monumenta volans, illum aliqua jussu patris scripta re ipsa tradidisse verisimile est. Scripsisse autem illum libros septem, in primo Panarij recitat Epiphanius, atque à

Quid contineat libri Adam ex opinione Arabum.

Libri 7. Seth attribuit.

Gnosticis Sethianis Archonticis falso suppositos esse probat; Occasionem autem hujus figmenti accepisse videntur ex eo, quod, ut refert Iosephus lib. 1. Antiq. filij Seth sideralem scientiam ad cœlestium rerum cognitionem excogitarunt; & cum scirent prædixisse Adamum duos universales rerum interitus; alterum incendio, alterum diluvio; veriti, nè inventa sua prius perirent, quam pernoscerentur, excitatis duabus Columnis, utriusque sua inventa inscripserunt: ut si lateritiam diluvio deleri contingeret, lapidea superstes hominibus discendi copiam faceret, & illa, quæ ex lapide fuerat extructa, per ignem pereunte, lateritia restaret. Has refert Iosephus, suis adhuc temporibus in Asia extitisse. Author operis imperfecti in Matthæum exponens illud; *Vidimus Stellam eius in Oriente*, meminit cujusdam Scripturæ Seth de Stella apparitura in ortu Messie his verbis: *Audi vi aliquos referentes de quadam Scriptura gentis cuiusdam scite in ipso principio Orientis iuxta Oceanum, apud quos ferebatur Scriptura quadam inscripta nomine Seth de Stella apparitura in ortu Messie, que per generationes filiorum hominum; patribus referentibus filiis suis, habebatur deducta.* Cassianus verò Collatione 8. cap. 2. 1. introducit Serenum Abbatem Authorem antiquissimum, dicentem: *Scientiam omnium naturarum per successiones generationum, semen Seth ex paterna usque ab ipso Adamo traditione suscipiens, donec divisum à sacrilega propagine Cham, perduravit, quemadmodum sancte præceperat, ita etiam, vel ad utilitatem, vita communis exercuit. Cum verò fuisset impie generationi permittum, ad res profanas, & noxias, que pie didicerat, instinctu quodam demonum derivavit, curiosaque ex ea maleficiorum artes, atque prestigias, magicaque; superstitiones audacter instituit, docens posteros suos, ut sacræ illa cultura divini nominis derelicta, vel elementa hæc, vel ignem, vel aëreos Dæmones venerarentur, & colerent. Hæc igitur curiosarum rerum notitia quomodo diluvio non perierit, ac supervenientibus seculis innotuerit, perstringendum breviter puto. Quantum itaque antique traditiones ferunt, Cham filius Noë, qui superstitionibus illis, & sacrilegis artibus infectus fuit, sciens nullum se posse super his librum in Arcam prorsus inferre, in qua erat unà cum patre iusto, ac sanctis fratribus ingressurus, scelestas artes, ac profana commenta diversorum metallorum laminis, que scilicet aquarum non corrumpentur iniuria, & durissimis lapidibus insculpsit, que diluvio peracto, eadem; quæ ille claverat, curiositate perquirens, sacrilegiorum, & perpetuæ nequitiæ seminarium transmisit in posteros. Hac itaque ratione illa opinio vulgi, quæ credunt, Angelos maleficia hominibus tradidisse, in veritate completa est. hæc ille.* Huic congruunt, quæ S. Augustinus lib. 18. de Civit. Dei. & Petrus Comestor recitat de quatuordecim Columnis, septem arcis, & totidem lateritijs, artium, scientiarumque Canonibus insignitis, à Chamo Noëmi filio erectis. Epiphanius in Panario suo mentionem quoque facit certi libri inticulati, *Re elatio Adæ*, quando Deus immisit soporem in illum; & ut Augustinus contra Faustum meminit certi libri Genealogiæ filiorum Adæ, uti & pœnitentiæ Adam, qui tamen à Papa Gelasio sunt declarati tanquam apocryphi. Thomas Torquemade

Ioseph. lib. 1.
antiquis.

Filij Seth
columnis
committunt
sideralem
scientiam.

Scriptura
Seth de Stella
apparitura
in ortu Mes-
sæ.

Cassianus.

Cham impi-
us res pie tra-
ditas ad usum
profanum
convertit.

Quomodo
libri ante di-
luvium ad
posteros post
diluvium tra-
ducti sint.

D. August. 1.
18. de Civ.
Petri Co-
mestor.
14. Columnæ
à Chamo ere-
ctæ, in qui-
bus doctri-
nam tradi-
tam exhibit
Epiph in Pan.
Liber intitu-
latus, *Reve-
latio Adæ.*

Aethiopes
Libros Seth
& Enoch se
habere glo-
siantur,

Quid S. Au-
gustinus de
libris Enoch
sentiat.

Tertullianus
de libris E-
noch judicij

Cur libros
Enoch He-
braei non re-
cipiant.

Adam instituit filium suum Seth, Seth mandata patris, institutaque libris compre-
hendit, quos & filijs suis posteris tradidit. Aethiopum quoque gens maximè
gloriatu[r] libris Seth & Enoch; de quibus vide Recentiores de rebus Abyssi-
nis Scriptores. Enoch verò scripsisse libros ad eò probabile est, ut de eo
dubitare, minimè præsumptuolum ac temerarium esse putem. Cùm & hu-
jus mentionem faciat S. Iudas in Epistola sua Canonica, imò S. Augusti-
nus lib. 15. de Civ. id palàm fateatur, verba ejus sunt: *Scriptisse quidem non-
nulla divina Enoch illum septimum ab Adamo; negare non possumus.* Et alibi:
*Henoeh septimus ab Adam in Canonica Apostoli Iudæ propheta se predicatur; cu-
jus scripta, ut apud Iudæos, & apud nos in autoritate non essent, nimia fecit an-
tiquitas, propter quam videbantur esse suspecta, nè proferrentur falsa pro veris.*
*Nam & proferuntur quedam; que ipsorum esse dicuntur ab eis, qui pro suo sensu
passim quod volunt, credunt; sed casitas Canonis, non recepti, non quòd eorum ho-
minum, qui Deo placuerunt, reprobetur autoritas, sed quòd ista esse non credantur
ipsorum.* Hæc S. Augustinus. Tertullianus in libro de habitu mulierum,
occurrentes ijs, qui dicunt librum hunc, si ante diluyium fuit scriptus; con-
servari non potuisse: Scio, inquit, *Scripturam Enoch, que nunc ordinem Ange-
lis dedit, non recipi à quibusdam. quia nec in armarium Iudaicum admittitur. Opi-
niot, non puta verunt illam ante Cataclysmum editam, post eum casum orbis omnium
rerum abolitorem, salvam esse potuisse; Si ista ratio est, recordentur pronepotem
ipsius Enoch fuisse superstitem Cataclysmi Noë, qui utique domestico nomine, &
hereditaria traditione audierat, & meminerat, de proav[er]i sui penes Deum gratia,
& de omnibus predicatis eius; cum Enoch filio suo Matsale nihil aliud manda-
verit, quàm ut noticiam eorum posteris traderet. Igitur sine dubio potuit Noë
in predicationis delegatione successisse, vel quia & aliàs non tacuisset, tam de DEI
conservatoris sui dispositione, quàm de ipsa domus sue gloria. Hoc si non tam expe-
ditè haberet, illud quoque assertionem Scriptura illius tueretur: proinde potuit abole-
factam eam violentia Cataclysmi, in spiritu rursus reformare, quemadmodum &
Hierosolymis Babylonicà expugnatione deletis, omne instrumentum Iudaicæ literatu-
re per Esdram constat restauratum. Sed cum Enoch eadem Scriptura etiam de Do-
mino predicavit, à nobis quidem nihil omninò reticendum est, quod pertinet ad nos.
Et legimus omnem Scripturam edificationi habilem, divinitus inspirari, à Iudæis po-
steà, iam videri reiectam, sicuti & cætera ferè que Christum sonant. Neque utique
mirum hoc, si Scripturas aliquas non receperunt de eo locutas, quem & ipsum coram
loquentem non erant recepturi. Ideò accidit, quòd Enoch apud Iudam Apostolum te-
stimonium possidet. Ex quo quidem testimonio luculenter apparet, Iudæos
hocse non recipere ideò, quòd nimis apertè de Messia Christo videlicet,
DEO & homine in carne venturo vaticinarentur, sicuti eandem ob causam
Rabbi Iakadosch Sacrosanctam Triadem apertius confitentem reijciunt.
Visis igitur & recensitis libris qui ante Cataclysmum scripti à primis Pa-
tribus memorantur, jam videndum quoq; est, quid hi libri continuerint,
& de qua materia tractarint. De libris Enoch, Origines & Procopius eos*

continuisse ajunt multa vaticinia, videlicet de his, quæ eventura erant filiis ac nepotibus Patriarcharum, defuaturis Hebræorum sceleribus & poenis, de mundi Salvatore ab eis occidendo, de eorundem everfione, captivitate, & dispersione inter gentes perpetua. Annii in Commentarijs super Berofum Apocryphum ex Iosepho, scribit, in eodem Enoch volumine fuisse celebre vaticinium de geminis totius terræ cladibus, altera per inundationem, altera per incendium futuris. Origenes apud Sixtum Senensem in 28 hom. lib. Num. unâ cum Tertulliano tradunt argumentum libri Enoch fuisse præter prophetias, de numero & nominibus Stellarum, & ipsarum secretis virtutibus, de descensu filiorum Dei ad filias hominum, de Gigantibus ex Angelorum coitu progenitis, de extremo judicio Dei erga impios; de quo præfens testimonium prolatum est. Verùm hæc omnia fusi in secundo tomo Oedipi, ubi aliquot ex libris Enoch Græca & Arabica fragmenta, quæ mira continent, produçimus.

Quid libri Enoch continerent.

Annii Pseudo-Berosus.

Origenes.

Porro non defunt, qui ex illo Geneseos loco, ubi Enos filius Seth primus nomen Dei invocare cœpisse dicitur, apertè Scripturam nominis Dei tunc viguisse velint; textus enim Hebræus ita habet: **אֱלֹהִים לְקָרָא**

Genf. 4. ult.

Tunc cœpit invocare nomen Dei Tetragrammaton sive quatuor literarum.

Angelus in Thargum.

Aut ut in paraphrasi Chaldaica habetur: **בְּכִין שְׂרִיאָו בְּנֵי אֱנִשָּׂא לְצִלְאָה בְּשֵׁם יְהוָה**

Tunc inceperunt filij hominum orare in nomine Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Dei mysterioso: vel ut luculentius adhuc paraphrasis Chaldaica Ionathan

Syrus M. S. in Com: Genes.

scribere nomen Dei. Quasi Enos primus divini cultus jecerit fundamenta,

ritusque incœperit cœrimonijs colendi Deum per signa externa, sive per

imagines quasdam aut characteres, per quos orationum devotio excitaretur,

ac verisimile est, nomen illud ineffabile Dei, beneficiorum divinatorum

veluti mnemosynon quoddam à Sanctis Patriarchis portarum superliminaribus,

alijsque locis sanctioribus fuisse inscriptum, incisumvè, ut bene

docet citatus Codex; accedit hisce, quòd Iosephus lib. 2. Antiqu. c. 11.

mentionem fecit Epistolæ cujusdam ab Alexandro magno ad Aristotelem

præceptorem suum scriptæ de sepulchro Cainan filij Enos in civitate Per-

fiacæ invento, cujus Epitaphium literis Hebraicis scriptum fuisse de diluvio

futuro Alexander testatur; sed hæc uti profus Apocrypha, ita ijs meritò re-

probatis ad alia progrediamur. Atque ex hisce adductis testimonijs sat super-

que patet, litterarum scriptionisque inventum ante communem orbis

cataclysmum in usu fuisse, à primævis patribus inventum, propagatumque.

Cùm enim ab Adamo usque ad diluvium mundus in immensum

amplificatus, & totus penè non secus ac modò, Orientis angustijs tantam,

tamque sæcundam humani generis propaginem minimè continen-

tibus

Nomen Dei Tetragrammaton ante diluvium in magna veneratione.

Apocryphus Alexandri de Cainan scripto.

ribus habitaretur; fieri certè non potuit, quin uti genus humanum, ita & artes vitæ humanæ necessarias maximè propagarent; maximum præterea commercium, sine quo humana societas conservari minimè posset, vigeret; hoc verò sine literarum invento institui haudquaquam posset, rationi prorsus consentaneum est, credere, ante diluvium nullibi tam necessarium inventum defuisse. Iterum cùm potentium à seculo virorum, Gigantumque ambitio magna ubique locorum incrementa sumeret, verisimile quoque est, ad laudem, nominis famam, divinitatemque apud posteros adipiscendam, gesta sua, inventaque faxis & lapidibus, uti paulò ante ex Iosepho, ostendimus, incidisse. Imò Camum filium Noë mi centum circiter annos ante diluvium natum, cùm curiosissimus, & supra quam dici potest nominis gloriam apud posteros consequendi cupidissimus esset, normam & rationem, quam primævi isti homines, cùm in politica vivendi ratione, tùm in artium reconditarum usu tenerent, diligentissimè signatam, Arcæque illatam, ad alterius mundi posteros transfudisse, in sequentibus ostenditur. Patet igitur propositum.

CAPUT II.

De Libris, & Scriptoribus primis post diluvium.

Literas, Scriptionisque inventum ante diluvium in usu fuisse, satis fu-
perque, ni fallor, in præcedentibus ostensum est; neque id aquis per-
ijisse, credibile est; sed per Noëmum, eiusque filios utriusque mundi specta-
tores ad posteros propagatum, etiam post diluvium usque ad Mo-
sen (quem multi nescio quibus frivolis rationibus adducti, Scripturæ primum inven-
torem perperam faciunt) nullo non tempore viguisse, cùm Sacræ, tùm
profanæ eruditionis monumenta satis testantur. S. Clemens in libro Re-

s. Clement.

Libri Cham
post diluviū.Parades in
Sephiruth

אמרו רבי חסבן נוח למר חכמת השמים ומדעת הטבע
מבני קין וכתבם בלוחות הנחשו והביאם אל אחורוני מכול

Berofus apud
Eusebium l. 5.

Dicunt Rabini nostri, quod Cham filius Noë didicit artes, & scientias à filiis Kam, easque scripsit in tabulis æneis, tradiditque posteris post diluvium. Berofus Apocryphus lib. 5. docet: Anno quinto Nini literis, & legibus germanos formasse Tuisconem Gigantem, Sallam Samnites, & Celtiberos Tubalem.

Psalmi non-
nulli quibus
Patriarchis
adscripti.

Iob 8.

R. Meir.

Nonnullos quoque Psalmos Davidis, diversis ante Mo-
sen Patriarchis adscribunt, ita centesimum nonum compositum à Melchisedech volunt He-
bræi, ab Abrahamo verò Psalmum octuagesimum octavum. In libro Iob
cap. 8. Baldad Suites remittit Iobum ad generationem pristinam, & dili-
gentem memoriæ Patrum investigationem; ubi Rabbi Meir expressè ait,

eum

eum ad Annales Patrum remissum; quasi diceret Baldad Suites ad Iobum, *Consule libros primorum patrum, & memoriam sive monumenta antiquorum*; Moyses quoque Num: 21. libri bellorū Domini meminit his verbis: עלכן יאמר ספר מלחמות יהוה בספרא קרבין דעכיד יהוה. *Ideò dicitur in libro bellorum, quæ fecit Dominus.* Quod clarissimum testimonium est librorum ante Mosen scriptorum. Neque officiant, quæ contra hæc obijcit Ioannes Eusebius Nierenbergius noster; qui cum omnibus rationibus nitatur convincere scripturam in ventum ante Moysen non fuisse; certè sibi ipsi in multis contrariari cogitur. Sufficiat hoc unicum argumentum demonstrativum ad omnia ejus argumenta, & allegata innumera loca evertenda. Hieroglyphica literatura Ægyptiorum, ipsomet teste ante Mosen jam à 400. annis fuit in usu, sed hieroglyphicis Ægyptiorum multa vocabula linguæ Ægyptiacæ vulgaris Coptæ, id est, Scripturæ intermixta reperiuntur, imò Alphabetum ipsum literarum Ægyptiarum, quod in 3. libro producemus à rimogisto constructum, satis, & luculenter ostendit. Ergo Scriptura ante Mosen fuit in usu. Minorem fuisse in sequentibus demonstrabimus, & aliquot ejus specimina jam in Prodro, & eius Supplemento, uti & in hoc præsentis opere, dedimus.

Literæ & Alphabetum literarum Ægyptiarū fuerunt ante Mosen.

Porro non ignoro varios libros circumferri, qui de futuris rerū eventibus varia enunciant, quos alij primævis Patriarchis, alij alijs SS. Patribus, & Prophetis adscribunt. Quos nos omnes ad tres Classes revocamus. Ut sint aliqui verè revelante Deo à viris Sanctis scripti, & in terram defossi, suo tempore reperti. Ita invenimus libros ante devastationem Templi, & Urbis Hierosolymitanæ in Sancto Sanctorum repertos, qui enunciabant excidium Urbis, de quibus ita Gorionides in sua de excidio Urbis historia: בימים ההם נמצא מכתב כתוב על הצור הימים הראשנים ויקראו אותו ויחנה כתוב בו לאמור בעת אשר ימלא בנין ההיכל ויחיה מרובע או יחרס וכאשר נלכדה אנטוכיא ויהרסו חיל הרומיים ויפרצו את פאת ההיכל וימחרו היהודיים לבות את פרצת פאת ההיכל ככלותם לבנות והנה ההיכל מרובע והם לא זכרו את דברי המכתב ההוא וגם נמצא כחוב בקיר בית קדש הקדשים לאמור כאשר יחיה הבנין מרובע או ימלוך מלך על ישראל וימלך מולך ומושל בכל ארץ ישראל ועם הארץ מקצתם אמרו כי הוא מלך ישראל והכהנים אמרו כי הוא מלך הרומיים

In diebus illis inventum fuit scriptum juxta formam literarum antiquis seculis usitatarum exaratum; legeruntque illud, & ecce sensus eius. Eo tempore, quo implebitur templum, & erit figura quadratum, tunc destruetur. Cùmque capars que Antiochia vocabatur, vi capta destrueretur à Romanis, diruereturque angulus Templi, Iudæi subidò reparantes rupturam huius anguli Templi murum reedificarunt, completoque opere Templum et vastum quadratum, neque meminerant Iudæi verborum inveni scripti. Invenitumque eodem tempore in muro domus Sancti Sanctorum scriptum dicens,

Gorionide: sive Ioseph Ben Gorion.

cum Templum fuerit quadratum, tunc regnabit Rex super Israël potens in tota terra Israël; populus autem interpretabatur de Rege Israël vero; Sacerdotes vero de Rege Romanorum. Sed de hisce fufiffimè Oedipum tractantem consule. Alij ut plurimum sunt ex illusione dæmonum substituti, in ventrique, cuiusmodi sunt; quæ in veteribus sepulchris subindè reperiuntur, huius farinae est illa narratio ab Aeliâno tradita lib. 13. variæ historiæ. Xerxes, inquit, effosso vetusto Bely monumento, vitream urnam reperit, ubi jacebat in oleo cadauer, non tamen plena fuit urna; vacuamque à summis labris ferè palmæ spatium habuit. Adjacebat urnæ exigua columna, in qua scriptum continebatur, eum qui Sepulchrum aperisset, neque replevisset urnam, pessimè habiturum. Quo lecto Xerxes exparuit, & oleum celerrimè iussit infundi; non tamen impletum est. Qui iterum infundi iussit; sed neque sic implere potuit, donec frustratus omni infundendi labore cessasset. clausoque monumento summâ cum maestitia discederet. Neque verò falsum habuerunt, quorum pronuncia, significatrix exiit erat columna. Nam quinquaginta Myriadum exercitus adversus Græcos conscripto, magnam cladem accepit, & reversusque turpissima morte vitam finivit, noctu in strato a proprio filio interemptus. Tertij generis sunt, qui vel ab hominibus argutis scripti, defossi que in terram sub nomine alicuius Sancti viri deceptorie, & per imposturam exarati; vel ad Principum vitia carpenda, aut ad mundo bona ventura malaviè enuncianda, loco, & tempore opportuno adinventi; cujusmodi sunt duò sequentia. Castaneda in historia Ind. Orient. lib. 1. c. 28. refert quædam carmina, quæ sub Emanuele Lusitanæ Rege, Anno Domini M. D. V. eruta fuerunt in promontorio Lunæ, quod vulgo appellatur Rocca de Sintra; inscripta in quadrata vetusti operis columna marmorea, quæ sic habebat:

Volventur saxa, literis ex ordine lectis;

Cum videas Occidens Orientis opes.

Ganges, Indus, Tagus erit mirabile visu

Merces commutabit suas uterque tibi.

Quos versus Sybillinos esse prædicti Authores sibi persuaserunt, eisque quasi ex Sybillæ antro profusis, fidem præstiterunt. Cum tamen postea compertum fictos, & impositos fuisse à quodam Hermo Charado Lusitano, qui illos marmoris inscripserat, defoderatque; ut situ, humoreque terre aliquantulum deformati, vetustatis indicium exhiberent, rursusque per mercenarias operas refoderat, ut hoc tam nobili monumento Regis gratiam avidè in Orientis opes intenti, pecuniamque aucuparetur: Huius formæ sunt, quæ Antonius Augustinus narrat de libris Annij Viterbiensis: & Rodericus Toletanus narrat de arca, cum pannis Toleti inuentis, Arabum irruptionem instantem his verbis enunciantem: *Cum contingeret seras françoi, palatium atque arcam aperiri, & que in ea sunt videri, tunc scito gentes eiusmodi Hispanias inuasuras, suoque dominio submissuras; Non absimile huic recitat Alphonsus de Spiria lib. 3. de fortalicio fidei. Mirabile, ait, accidit in Regno Castellæ Civitate Toleticæ circa Annum Domini M. CC. XLIII. Friderico II. & Honorio Papa, regnante in prædicto Regno Ferdinando, tunc Iudeus quidam comminuendo*

unam rupem pro vinea amplianda, in medio lapidis inuenit concauitatem unam, nullam penitus dimensionem habentem, neque scissuram, & in concauitate illa reperit unum librum, quasi folia lignea habentem, qui liber tribus linguis scriptus erat, videlicet Hebraicè, Græcè, & Latinè, & loquebatur de triplici mundo ab Adam usque ad Antichristum, proprietates hominum cuiusque mundi exprimendo; principium verò tertij mundi, posuit in Christo sic: In tertio mundo Filius Dei nascetur ex Virgine Maria, & pro salute hominum patietur; quod legens Iudeus statim baptizatus est, erat etiam scriptum, quòd tempore Ferdinandi Regis Castellæ liber debebat inueniri: Plena huiusmodi passim fucorum reperies pleraque historia- rum monumenta, quæ tamen seipsis statim refutantur. Si enim Seth huius libri author fuit, quomodo Latina, & Græca lingua hic intrarant, nondum natæ? aut quo characteris genere scriptus liber? Certè huiusmodi passim quoque reperias in libro intitulato, Lignum vitæ, in Cosmocrítica Cornelij Gemmæ, in Theatro vitæ humanæ, alijsque operibus, quæ consule.

Non ignoro quoque multos passim Apocryphos libros circumferri, cuiusmodi sunt Testamentum duodecim Prophetarum, vti & Pœnitentia Adam, apud S. Augustinum contra Faustum. Reuelatio Adæ, librique Seth à S. Epiphanio damnati, quos ad Authoritatem perfidiæ suæ conciliandam Sethiani heretici falso supposuerunt, quibus, inquam, fidem haberi nolim, cum quiuis iudicio pollens, nescio quid ad alterinum, & spurium sub ijs latere facillè deprehendere possit. Hinc tamen inferri quoque nolim, libros ante aut post diluuium immediatè scriptos non fuisse, cum id constanti, ut dictum est, Authorum vetustissimorum traditioni repugnet. Verùm ut hanc rem solidius astruamus, jam alteram partem huius materiæ aggrediamur, in qua nobis incumbit demonstrare, à profanis quoque Authoribus libros ante ipsum Moysen exaratos, quod dum facimus, primò quinam propriè fuerint celebres illi tot Authorum monumentis agitati Zoroaster, & Mercurius Trismegistus, quid, & quomodo scripserint, videamus; vt sic hieroglyphicè literaturæ primordia ab ipsis fundamentis, & secundum ordinem seculorum faciliùs demonstrantur.

§. I.

De Zoroastro, & quisnam is fuerit.

Tanta est omnium penè Authorum de Zoroastro opinio- num varietas, vt vix sit, qui cum altero concordet. Quare nòs antequam ulterius progrediamur, totam hanc Controuersiam ex fundamentis examinandam duximus, vt quisnam tam celebris Author fuerit, certò constare possit. Arnobius quatuor Zoroastres ponit, primum Chaldæum, alterum Bactrianum; tertium Pamphylium, qui & Erus dictus, quartum Armenium Hoftanis filium, ut & Clemens lib. 4. recognitionum. Suidas quintum Persemedum, sextum Proconnessum, de quo vide Plinium, Lactantium lib. 2.

Quor, & quales fuerint Zoroastres.

c. 14. Manassem in politicis. Sixtus Senensis duos fuisse Zoroastres refert. Alterum ex Diogene Laërtio Persam Magorum Principem, Magiæ verum inventorem; Alterum Bactrianorum Regem, à Nino in bello victum, veræ Magiæ primum corruptorem, ita Iustinus. Histertium adjungit Clemens Alexandrinus Zoroastrum Erum, qui de seipso hoc scriptum reliquit: *Conscripsi Zoroaster Arimæus, genere Pamphilius, qui in bello mortuus ad inferos descendit, & à Dijs hæc didici.* Hunc Erum Plato refert lib. 15 de rep. c. 12. eo die, quo mortuus fuerat, supra pyram positum reuixisse. Alij nullum Zoroastrum vnquam fuisse velunt: ita Goropius Becanus, sed hæc opinio cum omnibus bonis Authoribus contraria sit, merito repudianda est.

Goropius Becanus.

Porrò Iustini ille Zoroaster magnam Auctoribus induxit perplexitatem. Siquidem illum Bactrianorum Regem à Nino devictum, Diodorus Sicanus non Zoroastrem, sed Oxyartem appellat: ita in manuscriptis Iustini Codicibus quoque se vidisse testatur Ligerius apud Franciscum Patricium in Zoroastro. Nos relicta hac Authorum altercatione, quis ille Zoroastres fuerit, tùm manifestabimus; vbi prius de Ethymologia nominis quædam præmiserimus.

Etymon Zoroastri.

Zoroaster itaque nomen alij derivant à Ζῶν & ἄστρον quasi diceret, vivens astrum. Quidam, ut Laërtius, eum Chaldaica voce, ἀσεβόμεν dicit vult sacrificatorem aliorum; sed cum non videam, quomodo hæc vox Chaldaica esse possit, merito eius originem reprobendam judicavi. Nonnulli ex vtraque lingua confusum deriunt, à Chaldæo quidem צוּרָא *tsura*, quod figuram, signum, imaginem interpretamur, & à Græca voce ἀστρὸν *astron*, quod sidus significat; quasi diceret, figura, imago, signum astrorum; alij ab alijs nominibus, & linguis falsò deductis deriunt, de quibus vide

Vera Zoroastri derivatio ex Chaldaica lingua.

Goropium. Nos dicimus Chaldaicum vocabulum esse, & deriuari à verbo צוּרָא *tsura*, vel צוּרָא *tsuar*, quorum illud nomen, figuram; hoc verbum, figurare significat, ex אש & סתר quod ignem absconditum significat, quasi diceretur צוּרָא סתר *Zairaster*, formans idola ignis absconditi; vel etiam צוּרָא סתר *Tshuraster*, id est signum, figura, simulacrum rerum secretarum

Zairast.

absconditarumque, cui congruit etymon Persicum زَرَسْت; Quæ omnia quàm aptè quadrent Zoroastri, in sequentibus patefiet. Fuit igitur hoc nomen commune omnibus ijs, qui abstrusarum rerum scientiam, ac magiam exercebant, & non secus ac Osyris omnibus ijs, qui religionem, & politicam viuendi rationem primis temporibus in Ægypto introduxerunt, excolueruntque, commune fuit, vt postea dicitur. Vndè consequenter sicuti plures Osirides, Saturni, Beli, (quæ cognomina fuerant eorum, qui præclare & insigniter de humano genere meruerunt) ita plures fuere Zoroastres, id est omnes ij, qui magicarum artium, aliarumque secretiorum scientiarum inventores, cultoresque primis ijs seculis fuerunt, vt Berofus Eusebianus, & Xenophon quisquis ille fuerit, in æquiuocis suis appri-

mè

mè demonstrant, & nos fusè agemus de ijs in primo tomo Oedipi cap. de Osiride, & Ifide. His igitur ita suppositis.

Dicimus primò Zoroastrem illum famosum Magiæ inuentorem alium non fuisse, nisi Cham filium Noë; fuisse autem ei hoc nomen impositum, ob admiranda, quæ vi magica operabatur; quod nomen alij postmodum simile professionis institutum sectantes tanquã magnificũ, & quod, nescio quid diuinum præferret, affectarunt; sicut in Ægypto occulta & abstrusa reuelantes *ἰσοπεραχ* appellatos in Prodramo ostendimus. Vti &

Osirides quoque dicti sunt, qui varijs inuentionibus rerum, religionisque cultu homines ad meliorem vitam reducerunt, obque id diuinis honores meriti sunt. Atq; hæc ita esse Abenephi his verbis ostendit: *وكان حم*

بن ذوق وهو اول من الناس الذي اوري التمجيدات الاصنام وادخل في الدنيا الظلمات بحال السحر وكان في مصر واسمها صور استجر هو ادريس الثاني يعني ذار سر مري

Fuit autem Cham filius Noë, & primus ostendat cultum idolorum, & in mundum primus introduxit Magicas artes, & nomen eius Zuraflir, ipse Adris secundus, hoc est, Ignis perpetuus.

Chamum igitur primum Zoroastrem fuisse ita probamus; Cham, primò Chaldæus fuit natione, deindè primus post diluuium Magiæ introductor; ut fusè alibi docuimus; teriò immediatè hic post diluuium vixit, quo omnes Authores Zoroastrem vixisse volunt huic astipulatur Gregorius Turonensis lib. 1. hist. Franc. *Primogenius*, inquit, *Chami filius Chus* fuit, Cham autem fuit totius artis Magiæ inuente Diabolo, & primus Idolatriæ repertor; primusque statuam adorandam statuit, stellas & ignem de cælo labi magicis artibus, ei adscribunt, vocatusque est, cum ad Persas transisset Zoroaster, quod Stelam viuentem interpretantur, siue vt nos deriuamus, formans idolum ignis absconditi, siue signum, & figurã rerum absconditarum. Huic fauēt D.

Clem. lib. 4. recognit: Ignis enim cultum Chamum Zoroastrem primùm docuisse homines, Agathias auctor est, de quo nos pleribus de pyrolatria Ægyptiorum. Boissardus in Apollonio Tyanæo, expresse hoc idem è varijs auctoribus docet his verbis: *Audiuerat Nini tempore Zoroastrem Ba-*

etrianorum Regem, multa de magia doctuisse, & scripsisse, que apud Babylonias feruabantur. Is autem fuit Cham filius Noë, qui ante Cataclysmum magicam artem didicera, & postea exercuit, & alios docuit, statimque à diluuii patris ebrj virilia contrahens, fascino illum incantauit, ne posset imposterum gignere. Quidam Zoroastrem secundum fuisse volunt eum, qui in sacris literis vocatur Misrim, vel eius

filium Chami nepotem, qui artem magicam mirabili efficacità exercuit. Astrorum enim peritiã nouerat perfectissimè, & ex ijs omnia humana, & inferiora corpora regi, & foueri censebat. Ex astris scintillas quasdam carmine magico elicere studens, à Dæmone succensus est, & interfectus; Cùmque hac violenta morte à Dæmone sublatus esset, nihilominus eius discipuli illius discipline pertinaciter adhaeserunt, illumque Deorum amicum crediderunt, asserueruntque vehiculo fulminis in cælum fuisse sublatum; corpus illius in Assyria conditum est; prædixerat enim Assyrijs, tamdiu eos Or-

bi

Zoroaster Cham fuit, & cur ita dictus.

Abenephius lib. de sic a lib. Ægypti.

Cham primus Zoroaster.

Gregorius Turonensis.

Zoroaster primus Magiæ, & Idolatriæ post diluuium inuentionor.

Clemens lib. 4 recognit.

Boissardus

Chami impudencia.

bi terrarum cum summo imperio imperaturos, quamdiu suos cineres, & reliquias integras, & inuiolatas conseruarent. Quæ omnia congruunt ijs, quæ Plinius,

Berosus.

Didymus Alexandrinus.

Rabbinorum de Cham placita. Rassi.

Abenezra in locum Cenes.

R. Hannasse in libro cui titulus Magghen haggibborim.

Hamanim simulachra Solis a Cham.

Beniaminus in Itinerario suo describit formam Chamanim Idolorum.

Ritus & ceremoniæ Soli exhibitæ à Chamii filijs.

Suidas, alijque de Zoroastre scripserunt. Berofus hunc Zoroastrem eundem quoque facit cum Cham, quem & Cameses, id est impudicum uocat, Ægyptiorum Saturnum. Didymus Alexandrinus pari ratione τὸν Ζωροάστρου μὴδὲνα ἄλλοι ἢ τὸν καὶ υἱὸν Νῶε ἴσται. Zoroastrem nullum alium, quem Cham filium Noë fuisse, non semel fatetur, cui omnes ferè Rabbini consonant. Rassi in 9. Caput Gen. Et uidit Cham pater Chanaan uerenda patris sui, & sentit, Chamum magicâ arte castrasse patrem; & deindè concubuisse cum eo. וירא את ערות אביו ויש אומרים סרסו ויש אומרים רבעו. Et uidit uerenda patris sui, dicuntq; quod castrauerit ipsum, & concubuerit cum eo. Et paulò post confirmat ex uerbis Noë euigilantis maledicentisq; impudicæ actioni Cham his uerbis: אחת גמרת לי שלא אוליד בן רביעי אהר לשמשני ארוך כנך רביעי: Tu causasti mihi sterilitatem, ut quartum filium mihi generare non potuerim, sit igitur maledictus quartus filius tuus: &c. Abenezra uerò in hunc eundem locum ex hoc facto totam posteritatem Chami, DEO vindice Idololatriæ peccato inhæsisse putat; ubi hæc uerba: עבד עבדיו עבדיו, dicit significare עבד זרה seruitutem alienam, id est, idololatriam; uel idololatriæ inuentorem, והכנסים הם עבדים בעו עבדך שקלל נח את הם, & Cusij cultores fuere Idolorum, eò quod Noë Cham maledixit. In libro intitulo Magghen haggibborim, id est, Scutum fortium, expressè quoque Cham dicitur cultum ignis inuenisse his uerbis: והם בן נח הראשון שמוצא את עובדים והוא ראשון שהביא עבדה זרה בעולם ולמד אנשי שפתו העבדה האש

Cham uerò primus fuit, qui inuenit idola arte fabrefacta, & primus qui in mundum introduxit seruitutem alienam, & docuit homines familie sue cultum ignis.

Idola quoq; Solis, quorum mentionem facit Isaias 17. cap. n. 8. his uerbis: Et non uidebit salus, seu lucos, & solaria, si e delubra.

vbi Radak expressè Chamanim à proprio nomine sic dicta idola Solaria, inuentionem filiorum Cham fuisse docet. Quod & Beniaminus in suo

Itinerario confirmat, ubi ait fuisse simulachrum ad similitudinem Orbis Solaris factum ab ijs, qui Solem fontem ignis pro DEO colebant. Verùm

cùm hoc unicum testimonium omnia nostra huculque allegata authenticare possit, hic descriptionem ejus uerbotenùs adducam: ועם מבני כוש הם בעלי כוכבים ועבדי שמש עשו להם מזבחות בחוץ העיר שנראה עד זמננו בזה מקום והם בבקר יקומו ובאים אל המנים נעשוים בכשוף בצלם כידור השמש ובמראה השמש הקדור נראה שהוא נשרף באש ובחמון הגדול וכל אנשים הם עובדים עליו

Gens ex filijs Chus astrorum contemplatrix Solem pro DEO colit, aris frequentibus, & magnis extra urbem, per omnia loca ad dimidium milliare exstructis.

Summo itaque mane uulgo excurretur, aditurque Sol, cui in cunctis aris simulachra sunt sacrata ad similitudinem Orbis Solaris magicis artibus exstructa. Ex oriente autem Sole orbis illi incendi uidentur, & magno strepitu sonant. Habent autem singuli singulas acerras in manibus, tam femina, quam uiri, omnesque pa-

riter

riter Soli thura adoleūt. De quibus plura in Oedipo de Statua Memnonis.

Unde ego arbitror hæc simulacra *Chammon*, ab ipso Cham nomine, & etymon suum deriuasse. Est enim Cham idem Chaldæis quod calor, siue etiam ipse Sol *Chamma*, hoc est, calor mundum vniuersum, penetrando calefaciens: Unde ex hoc reor quoque nomen *Hammon*, quo Ægyptij fecunditatem Solis symbolicè innuebant profluxisse. Cui astipulatur Macrob. lib. 2. c. 21. *Hammonem, quem Deum Occidentem Lybiæ existimant, arietinis cornibus fingunt, quibus maximè id animal euolet, sicut Sol radijs.* Verùm reliqua huc pertinentia vide in primo tomo Syntagm. 3 cap. de Ammone Ioue Ægyptio, & de Oraculo Hammonio, fonteque Solis in sequentibus. Verùm cum de Zoroastribus maxima sit concertatio, nec facile sese Authores ex tanta perplexitate euoluere possint; Nos cum Latinis, Hebræis, Arabibus, Græcisque, Orientalium, comparantes Authorum monumenta, quid tandem de Zoroastre sentiendum sit, aut quisnam fuerit primis Magiæ inuentor, intimius scrutari conabimur. Et ex probatis quidem probabile est, primum Zoroastrem Chamum fuisse; reliquos autem vel ipsi Synchronos, vel saltem non remotos ab huius ætate fuisse. Inter cæteros autem celebris admodum habetur Zoroastres Perfomedes sapiens

Hammon
Unde dicitur.

Macrobina.

apud eos, qui in Astronomia teste Suida excelluit. Qui etiam primus nomen dedit ijs Magis, qui ciuilia tractarunt; de quo Authores mira referunt, teste Plinio; Eum eodem die, quo natus est, risisse; eidemque cerebrum ita palpitasse, ut impositam pelleret manum; futuræ præfagio Scientiæ; eundemque in deserto caeco vixisse annos 20, ita temperatè, vt vetustatem non sentiret. Obijisse autem cælesti igne concrematum, sicuti optauerat. ita Suidas: *Ζωροάστρης, προσμύθηδης σφδός τῆς κοτῆς ἀστρονομία ὅς κεν ἠδὲ τοῦτος ἤρξατο τῶν παλαιῶν τῶν πολιτισμῶν ὀνόματος τῶν μαγῶν, ἐγένετο πρὸς τῶν τετραίων ἔτησι φ'*. Et si porò Suidas hoc loco Zoroastrum sub Nino Rege igne concrematum, diuersum à Perfomede videatur facere, examinatis tamen Chronologorum monumentis gesta reperi vtriusque prorsus eadè, etsi non in idem prorsus tempus videantur coincidere. Nam & Epiphanius, eum Astrologiæ, doctrinæ prauæ, & magiæ inuentorem Nembrodi Gigantis ætate fuisse asserit. Fuit enim Ninus Nembrodi Nepos ex filio ejus Belo genitus. Nembrod autem fuit filius Chus, hic autem filius Chami fuit, qui etiam auus Nembrod, Atauus Beli. Eusebius affirmat eum iisdem temporibus cum Semirami, & Abrahamo vixisse; Semiramini verò nemo ignorat Nini fuisse uxorem; qui Niniuen urbem condiderit Anno à diluuiio 291. & sequenti 292. dicitur teste Iosepho Abraham natus; consonant itaque tempora. Unde luculentè patet Eudoxi, & Aristotelis error maximus. Quorum vterque teste Plinio Zoroastrem 6000. annorum Platonis mortem præcessisse opinatur. Hoc autem prorsus erroneum; & Chronicis Authorum tam Sacrorum,

Zoroaster
Perfomedes
qualis, & mir-
re de natiuitate
eius.

Error Eudoxi
& Aristotelis
in Chronicis.

quàm profanorum monumentis rectè contrarium, ita ostendo. Plato juxta Eusebium obiit Olympiade 108. ad quam à diluuiio computantur anni

2058. quibus si demamus 300. circiter annos, quibus à diluuiò Ninus, Semiramis, Zoroaster, & Abraham convixerant, relinquentur à Zoroastre ad Platonis obitum, anni circiter 1758. non autem 6000. anni, neque obstat, quòd hic nonnulli annos Lunares fingant; quibus ratio Chronologica nullâ ratione congruit.

*Hermodorus,
Plutarchus.*

*Comenius
Chronicus
Zoroastri.*

*Xanthus Ly-
dius.*

Suidas.

*Cham pri-
mus Zoroas-
ter est.*

*Chami Colo-
nia quamam?*

*Chaldæi,
& Persone-
dus Zoroaster
vnus & item
Cham fu r.*

Haud absimilis huic error deprehenditur apud Hermodorum Platonium, & Plutarchum, qui Zoroastrem scripserunt Troianum excidium præcessisse 5000. annis, cum tamen ex Chronica notitia Troia anno à diluuiò 1124. euerfa demonstretur, à quibus si dempseris 300. reliqui anni 824. temporis à Zoroastre ad Troiæ euerfionem monstrabunt. In hunc errorem omnes illi, qui Plutarchi auctoritatem secuti sunt, incidisse videntur, vt Themistius. Hinc erroris quoque arguitur Xanthus Lydius, qui tradit *ἐξ τῆς Ἐγγυ δὴ βασιν δὲ τὴ Ζωροάστρη ἐξ ἀκρίβια ἰμ γερουβυ.* à Zoroastre ad Xerxis expeditionem 600. esse annorum interuallum. Si enim ab annis diluuij ad Xerxem 1725. dempseris 300. remanebunt 1425. annorum à Xerxis expeditione ad tempora Zoroastri spacium. Hinc denique Suidas quoque falsitatis insinuat, qui hoc interuallum tantum quingentorum annorum asserit, cum sit 824. annorum, vt ex subductione patet. Solam igitur difficultatem hujus controuersie ex temporum non rectè assignatorum ignorantia ortam, quis non videt? His igitur præmissis.

Dicimus Secundò. Verum illum, & primum Zoroastrem fuisse filium Noëmi Chamum, totius Magiæ, & Idololatriæ inuentorem, qui illicitas artes, & scientias, quas ab improba Kainitarum propagine ante cataclysmum didicerat, post eum posteris suis sollicitè traditas docuit, vt in præcedentibus varijs in locis ostensum fuit. Cum enim mira à Mathufala cum quo ante diluuium pluribus conuixerat annis, de Patre suo Enoch translato audisset, artes quoque improbas Kainitarum sollicitè quæsisset, post diluuium diuinitatem, raptumque ex hoc mundo affectans, eorum opera talia præstitisse traditur, vt omnes eum tanquam Numen quoddam venerarentur. Ægypto igitur numerosa sobole repletâ, is relicto Regno filio suo Misraim, aliàs colonias quæsiturus in Chaldæam, Persiam, Medæam, ad Assyriæ populos se contulit; vbi Astrologiam, & magicas artes professus, istiusmodi nomen apud indigenas meruit, vt vbique Numinis loco habitus passim Zoroaster, hoc est, ignis arcani simulacrum audiret. Apud Persas quoque & Medos, Chaldææ contiguas gentes, ignis cultum docuit, qui & in hunc vsque diem permanfit. Hinc factum est, vt Authores duos Zoroastres, vnum Chaldæum, alterum Persomedem fuisse passim arbitrentur, perperam tamen. Fuit enim vnus Cham, qui primò nominis sui famam magicis arti us, & Astrologicæ diuinationis peritiâ, longè latèque diffundens, substitutoque in locum suum filio suo Chus, ipse in vicinam Persidem novam propaginis suæ Coloniam introducturus migravit, vbi eam nominis gloriam varijs suis præstigijs apud populum adeptus est, vt mortuus inter

Numina Perfidis relatus *Muspds*, hoc est, candefactus lapis, Zoroaster, viuum fidus; Sol, ignis viuens, *soods*, Magus, id est, Sapiens vocaretur, Qui demum prout Persis prædixerat, cœlesti igne consumptus in conseruationem Regni, cineres suos conseruari præcepit. In Bactriam quoque Perfidi contiguam, Coloniam intröduxisse verisimile est, vndè postea fama dimanârît Bactrianorum Regis magiæ inuentoris; quamuis facilius crediderim, hunc Regem Bactrianorum non Zoroastrem, sed Oxyartem, vti supra quoque ex Iustini Codice ostensum est, appellatum, vnumque è posteris ejus Magia clarum fuisse, qui primi Zoroastris nomine, & artibus assumptis, Thaumaturgi famam apud posteros mereri affectârît.

Muspds,
quid apud
Persas?

Colonia
Chami in Ba-
ctriam.

Secundus Zoroaster fuit Chus filius Cham Chaldæus, disciplinarum paternarum sedulus inuestigator, imò Heres, qui & nomen Patris sui Cham affectans, artes dæmonis ope partas docuit filium suum Nembrodygantem, qui primus ope earum Regnum Babylonix inuasisse fertur, à quo, & per quem traduce manu propagata noxiæ disciplina, totam Assyriam sensim repleuere; Chus autem Zoroastrem fuisse dictum, supra ex Gregorio Turonensi probatum est; Nembrodygantum autem Magum, & Idololatram fuisse, paulò post probabitur. Hinc postmodum omnes ij, qui magicâ arte admiranda patrarent, Zoroastres sunt vocati. Quod, vt supra diximus, idem sonat in lingua Chaldaica; (quæ toti passim Assyriæ, ejusque partibus Chaldææ, Mediæ, Persiæ, vicinisque regionibus vernacula erat) hæc figura ignis arcani, siuè signum absconditum; quod nomen, vt erat grandæ & magnificum, ita non nisi rerum secretissimarum, siuè licitarum; siuè illicitarum inuentoribus indebatur, nomenquè solis in Chaldæa competebat Magis, non secus ac in Ægypto *sooudubnch* nomen de humano genere optimè, vt supra diximus, meritis competebat vitis, arcanorum reuelatoribus. Porro in hac magica arte præstantes Ninum filium Nembrodygarum, Nachor, imò Thare patrem Abrahami fuisse, omnes ferè Rabbinidocent, qui ignis cultum, quem Cham pater eorum instituerat, vna cum magia, & Astrologia tradita, insigniter promouerunt. Vndè, & urbem ignis cultui deputatam, *Ur*, id est, ab igne dictam omnes ferè interpretes sentiunt; Abrahamum quoque jussu DEI de *Ur Chaldæorum* eductum, nè impijs sceleratissimorum hominum sacrificijs pollueretur, præter S. Hieronymum, plerique alij in hunc locum commentatores asserunt. Verùm, cum hujusmodi cultus nullibi scituus, quàm à Rabbinis describatur, ad eos Lectorem remitto.

Secundus
Zoroaster
Chus filius
Cham.

Nembrodygantum
filius Chus
propagator
Idololatriæ.

sooudubnch
Pfontom-
phan-
chi
quales apud
Ægyptios.

R. Becchai quoque eum hoc loco impium, & idolis deditum dicit, ideoque in voce נון Nun inuersum esse, de quo varia Rabbidorum contentio est. Vide quæ de hoc fusiùs scribunt Baalhatturim in mickrahaggedolah in locum Iosue c. vlt. R. Manahem hoc loco in sine Peraschath. Tractatus Sopherim. Iochai in librum Zohar, alijque.

R. Becchai
in 8. Gen.

Baalhatturim
in mickrahag-
gedolah.
R. Manahem
in ult. Iosue.
Iochai in lib.
Zohar.

Ex quo tertio patet, ignis cultum in Babylone, Mesopotomia, Perfide

Ignis cultus
à quo inlli-
tutus.

institutum, à nemine nisi à Chamo, Zoroastre illo famosissimo, & totius idololatriæ superstitionis inuentore, & propagatore. originem habuisse, quem superstitiæ fuisse hoc tempore, in præcedentibus ostendimus, quemque à Nino demùm interfectum profanæ tradunt historiæ. Nonnulli cœlesti igne tactum perijisse volunt. Quicquid sit, cum hoc eodem tempore Chus alter Zoroaster, atque in arte magica singularis viueret, facile vnus gesta cum alterius à Scriptoribus confundi potuerunt. Sufficit igitur, nos hic ostendisse Zoroastres omnes Chaldæos, & ex familia Chami descendentes fuisse. Quod verò quidam Zoroastrem ex familia Semi deducant, ijs non facile assenserim. Cùm Zoroastres omnes castæ istius, ac diuinæ Religionis, quam Semi filij omni studio propagare solebant, corruptores fuerint, & extirpatores.

Quis fuerit
Zoroaster
Pamphylus.

Quæ verò de risu in natiuitate, de dentium continuo ordine, de palpitatione cerebri, similibusque portentis, quæ in Zoroastre eluxerunt, Authores varij tradunt: non quidem de nostro hoc Zoroastre, sed de alio quopiam celebri mago Zoroastres sibi nomen assumente, siuè is Pamphylus fuerit, siuè Proconnesius, quos multò post tempore in Assyria floruisse constat, dicta crediderim. Et veritatem assertionis nostræ facile videbit, qui multa Græcorum commenta in serie historiarum tradenda, corrupta, nouerit. Assignato igitur vero illo Zoroastre, ac tempore eius, quo vixit, jam vtrum is libros quosdam scripserit, & ad posteritatem transmiserit, examinandum est.

Libri Chami
siuè Zoroa-
stres.

Dico igitur fieri non potuisse, vt Cham peritissimus Astrologiæ, ac vniuersæ naturæ consultus, ad instantiam suorum filiorum Chus, & Misraim charissimorum pignorum non aliqua scripserit; cùm vt per regulas, & præcepta in magica arte operandi, labili filiorum memoriæ, tot in primævi mundi rebus addiscendis occupatæ consuleret; tùm vt ad nominis sui famam, & immortalitatem, cuius auidissimus erat, consequendam, posteros in admirationem raperet eorum, quæ in primo ante diluuium æuo, haud dubiè à primis Patribus miranda fieri viderat, didiceratque.

Suidas

Suidas hinc consentit, imò de quibus scripserit, his verbis refert: Ζωροάστρης περσομήδης σοφὸς ὄντων ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ. ὃς καὶ περὶ τοῦ ἡέξαι τοῦ παρ' αὐτοῦ πρὸς τὴν αἰνῶν οὐρανοῦ τῶν μαθῶν, φέρεται τοῦ αὐτοῦ εἶναι φύσιος βιβλία δ'. εἶναι λίθων πημάτων ἐν, καὶ ἀστρονομικὰ ὑποτιλισματικὰ βιβλία ἰ'. Zoroastres Persomedes ceteros Astronomos Sapientia superans, qui etiam primus fuit Author magorum nominis apud ipsos recepti. Circumferuntur autem eius libri quatuor de natura, de lapidibus pretiosis, vnus, prædictionum ex inspectione Stellarum libri quinque. Neque interest, quòd Suidas eum vocet Persomedum, quem nos passim Chaldæum diximus. Siquidem Persomedus, & Chaldæus vnus & idem est, vt in præcedentibus diximus, neque etiam tunc temporis lingua Persica à Chaldæa distincta vsurpabatur; sed Regionestantum erant nomine distinctæ, Persia quidem dicta ob equorum in ea prouenientium præstantiam; Chaldæa autem, siuè Regio Chasdim à primo Duce Chus, quasi diceret Chusdim, quæ vnà cum Mesopotamia

Libri Zoroa-
stres ex Sui-
da.

Persia dicta
ab equorum
præstantia,
& Chasdim
dicuntur à
Chus, quasi
diceret Chuf-
dim.

tamia, Media sub vno nomine Assyriæ comprehendebantur, vti ex Choro-graphia nostra primo tomo Oedipi proposita patebit, Lingua igitur eum Chaldaea materna, quæ toti passim Assyriæ vulgaris erat, & vernacula, quæcunque scripsit, exarasse certum est.

Contentitque meis rationibus Picus Mirandulanus in epistola quadam ad Marfilium Ficinum data, in qua se Chaldaicos quosdam libros adeptum gloriatur. Verba subiungo: Chaldaici, inquit, hi libri sunt, si libri sunt & non thesauri. *Audi inscriptiones: Pauris Egze, Zoroastris, & Melchiar Magorum Oracula. In quibus, & illa quoque apud Græcos mendosa, & mutila circumferuntur; leguntur integra, & absoluta. Tum est in illa, Chaldeorum Sapientum brevis quidem, & salebrosa, sed plena mysterijs interpretatio. Est etiam, & libellus de dogmatis Chaldaice Theologie. Tam Persarum, Græcorum, & Chaldeorum in illam diuina. & locupletissima enarratio. Scripsisse quoque Plinio teste, de agricultura fertur. Hermippus ille, quem sæpè Athenæus citat, eum inter alia vicies centena millia versuum (qui tamen manifestus error est, quem alibi refutamur) scripsisse tradit. Æthiopici Authores, hujus quoque dùm mentionem faciunt, libros ejus de magia, & demonibus citant, quos alibi allegamus.*

Picus Mirandulanus de libris Zoroastris.

Hermippus apud Athenæum de 1.0000. verbis à Zoroastro compositis.

Gelaldin Arabs in historia sua de viris illustribus, sæpè meminit libri زرسن hoc est, Zoroastri de somnijs, eorumque interpretatione. Armeni quoque hujus famosissimi Magi in suis historijs mentionem faciunt. Tempus me deficeret, si singula, quæ de hoc scripserunt, aut ejus libros citaverunt Authores, hic adducenda forent.

Gelaldin Arabs de libris Zoroastris.

Porro cùm, vt in præcedentibus dictum est, libri Zoroastris Chaldaicè lingua scripti sint, non immeritò hoc loco queri potest, à quonam postmodum Græci facti fuerint? Certè inter alios antiquiores Scriptores Berosum horum vti indefessum scrutatorem, ita & accuratum eorundem interpretem egisse reperio, cui & Iosephus astipulari videtur. Quis porro fuerit hic Berosus, & qui in Chaldeorum arcana penetrauerit, idem Iosephus tradit his verbis contra Apionem: λέγω δὲ νυνὶ ἡδὴ τὰ ἐξ Ἰησοῦ χυδαίου ἀναγραφήματα καὶ ἰσορημίνα ἐξ ἑμῶν, ἅπερ ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ ἐξ τῶν ἄλλων τῶν ἡμετέριον γράμματα: καί τις τὴν Βηρωσοῦς, ἀπὸ χυδαίου μὲν τὴν γένεσιν, γράμματα δὲ τῶν χυδαίων φιλοσοφούντιος αὐτῶν εἰς τὰς ἑλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς. Τὸ πρῶτον ὁ Βηρωσοῦς τὰς ἀρχαιοτάτας ἀπακολεθῶν ἀναγραφάς ἐξ ἑτὲ τῶν γνησίων κατακλυσμῶν καὶ τῶν ἐν αὐτῷ φθωρῶν τῶν ἀθεωμένων καθ' ἑπὶ μωσῆος ἕτους ἰσθρῆκεν, καὶ ἐξ ἑτὸς λάρνακος ἐν ἡ Ναχῶς ὁ τῶν γένεσιν μὲν ἀρχηρὸς διὰ τῆς θεοστυχίας αὐτῶν τῶν ἀκρωμάτων τῶν ἀρεμάτων ὄσον. ἅτα τῶν ἀπὸ Νωχῆ καταλέγει καὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν θεοστυχίας. Nunc itaque dicenda sunt ea, quæ apud Chaldaeos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata, quæ multam habent concordiam cum nostris voluminibus etiam de alijs rebus. Testis autem horum est Berosus, vir genere quidem Chaldeus, notus autem eis, qui doctrinæ, eruditionique congaudent, quoniam de Astronomia, & Chaldeorum Philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit. Igitur Berosus, antiquissimas secutus historias de facto diluuijs, & hominum in ea corruptione, sicuti Moyses, ita conscripsit; simul & de Arca, in qua generis nostri Princeps seruatus est, deuicta scilicet ea in summitatem montium

Libri Zoroastris Chaldaicè scripti, à quonam in Græcam linguam translati.

Berosus quis propriè fuerit.

Iosephus.

Berosus quo tempore vixerit & quid scripserit.

Armeniorum; deinde scribens eos, qui ex Noë progenitis sunt, tempus eorum adjicit. Et paulò post: Ipsam verò Chaldæorum conscriptionem fide dignam existimandum est, quando cum Archiviis Phœnicum concordare videntur, quæ ex Beroso conscripta sunt. Meminit Gorionides, alijque Rabbini in libris Milchamoth Adonai huius Berosi. Inter cæteros autem liber Halichoth olàm, in quibus passim allegantur **כר הושיע בספר זכרונות כסריים** Bar Hosea, in libris historiarum Chaldæorum.

Etymon Berosi.

Arabes quoque eum vocant **براسا** Barasa, ita Abenephi, quem alibi citauimus. Fuisse autem Berosum Chaldæum, ipsum nomen ostendit; **Bar** enim Chaldaicè idem significat, ac filium. **ושיע** *Hosea* autem nomen Patris eius est, quasi diceres Barhosea, filius Hosea, sicuti Abensina Arabes vocant filium *Sima*: Fuit autè Sacerdos, quia (teste Diodoro lib. 3. eundem gradum in sua Repub. tenent Chaldæi, quem Sacerdotes in Ægypto; fuit etiam Scriba publicus, siuè Notarius, quia penes solos Sacerdotes erat publica fides annalium, temporum, gestorum, Regum, vt Metasthenes in libro de judicijs temporum; hunc solum, Metasthenes teste, Persæ in Monarchiæ Assyriorum temporibus sequuti sunt. Floruit autem multò ante Alexandrum magnum, quod inde constat, quòd Metasthenes Persa Sacerdos, qui frequentem facit Berosi in suis libris mentionem, sub ipsum

Metasthenes Persa.

Quo tempore floruerit Berosus.

Julianus Chaldæus Philosophus.

initium Regni Græcorum floruerit, quique Plinio teste, apud Athenienses disciplinas Chaldaicas Olymp. 46. professus, statuam aureâ linguâ in Gymnasio publico constitutam, ob insignem rerum, historiarumque antiquissimarum peritiam meruit, Græcosque proinde æternum literarum vsuum credere coëgit: Ab hoc, ni fallor, sua habuit Iulianus Chaldæus Philosophus, dictus Teurgus; de quo ita Suidas: **Ἰουλιανὸς χαλδαῖος φιλόσοφος πατρὸς τῆ κληθῆντος Θεουργῆ Ἰουλιανὸς ἐγραφε περὶ δαμνίων βιβλίον ἑξ ἑπτὰ, ἀθεοπάτων δὲ ἐστὶν. ὁ λακτιπίου πατρὸς Ἰουλιανὸς μέγιστος, ὁ πῖτα τὸ τελεσιουργικὰ χαλδαίων: Scripsit de Dæmonibus libros quatuor, sunt autem ad custodiam cuiusque hominum membra, qualia sunt Chaldaica illa Sacra, quæ Teleurgica vocantur; cujus & filius quædam theurgica versibus scripsisse fertur, videlicet, initiatoria & oracula, & alia quæcunque hujus Scientiæ arcana, quæ Suidas vocat **λόγια θεουργικὰ**, ex quibus Proclum sua quæque sumpsisse ipsemet fatetur, dùm eius **λόγια** adducta explicat, vt suo tempore videbitur. Librum quoque de Zonis, quæ quid fuerint, suo loco in Theologia Chaldaica declarabitur. Adducuntur etiam à Porphyrio Symbolus, & Pallas quidam, qui res Magorum Græcè conscripserunt. Porro Chaldæorum libros in Arabicam linguam conuersos, Author est Auerroës.**

وفلسفه جزمان کلدیون هی اکماله من فلسفه التي جزمان ارستطلس
Philosophiam apud Chaldaeos perfectiorem fuisse, eâ quæ apud Græcos tempore Aristotelis. Sed hæc omnia Oracula, magicaque scripta, aliundè originem non habuerunt, nisi à Zoroastro è Chaldæo in Græcum, vel à Beroso, vel Iuliano, aut quouis alio traducta; Non nescio Berosum ab Annio Viterbiensi prolatum supposititium partum, & nullius apud eruditos auctoritatis esse;

vndè

vnde quandoque de Berofo loquimur, de vero illo Berofo, non de Anniano nos loqui hoc loco protestamur. Certè hi libri Zoroastræ (teste Clemente) in tanta fuere veneratione, vt eos Christianos, qui Prodicum hæresin sequerentur, gloriari solitos, eius se arcanos libros possidere, referat.

Clemens in libris recognitionum.

Et Porphyrius in Plotini vita narrat, Christianos multos ex antiqua Philosophia profectos, Adelphij & Acylini fuisse sectatores, eosque Alexandri Lybici, Philocomi, Demostrati Lydi, plurimos libros circumtulisse, & reuelationes quasdam Zoroastris, Zostriani, Nicothei, Allogenis, Mesi, aliorumque huiusmodi palàm ostendentes, multos decipientes, & ipsi ante decepti. Qui assererent Platonem intelligibilis essentia profundum minimè penetrasse. Eaque de causa Plotinum multas in ea argumentationes intulisse, atque contra eos librum scripsisse, qui contra Gnosticos est.

Porphyrius in vita Plotini.

Amelium quoque Auditorem eius libros quadraginta composuisse contra librum Zostriani, ipsumque Porphyrium multis argumentis ostendisse, librum Zoroastri ab illis inscriptum adulterinum, nouumque esse, & ab illis confictum, qui struebant hæresin, vt eorum institutiones esse Zoroastris veteris crederentur. Ex quo loco apparet manifestè, in tam magna Zoroastrum fuisse æstimatione, vt multi, vel rationibus, vel autoritate, quâ eius esse crederentur, Platonis dogmata Theologica posse conuelli, & nouam in Theologia Christiana hæresin, vel constituere, vel constitutam confirmare, se posse, considerent.

Libri Gnosticorum Zoroastri inscripti falsi sunt.

Dubium igitur nullum est, de Zoroastrorum monumentorum veritate, cum multis ante Christum annis à diuersis Authoribus in præcedentibus citatis non infrequens fiat mentio. Ex quorum officina postmodum innumera alia monumenta prodierunt, huius generis videntur esse Syriani oracula, quem Suidas decem libros in *λόγια*, hoc est, in Zoroastris oracula scripsisse refert; Iuliani quoque Chaldaei Philosophi, in quem 28. libris commentatum Iamblichum eius auditorem Damascius bis recitat, sub titulo perfectissimæ Theologiæ Chaldaicæ his verbis:

Magna auctoritas librorum Zoroastris apud veteres.

Syrianus in Zoroastris oracula.

Damascius. Iamblichus in eadem.

ὡς ἐν τοῖς χαλδαϊκοῖς ὁμολογούμενος ὁ ἰάμβλιχος, sicut in Chaldaicis fatetur Iamblichus. Huius Zoroastris Oracula fuis commentarijs profecuti sunt Pfellus & Plethon, qui penes nos sunt, & quos haud infrequenter citamus, ab Opsopæo Parisijs primùm editos anno 1608. Verùm hæc de Zoroastre, eiusque Origine, gestis, libris scriptis sufficiant. Nunc ad Trismegistum declarandum nos conferamus.

C A P V T I I I.

De Mercurio Trismegisto, & quisnam propriè is fuerit, & de libris ab eo in lingua Ægyptiaca conscriptis.

Quemadmodum variam successu temporum ex æquiocatione vocum circa Zoroastrem perplexitatem incurrerunt Authores, ita & circa Mer-

Mercurium, quem à rebus gestis, & dignitate, sapientiaque non immeritò *Τελευσιον* appellarunt. Quoniam verò exacta huius Authoris discussio plurimum in hisce nostris moliminibus momenti habet, ita quoque summâ, quâ fieri potest, diligentia, & sollicitudine, illa hoc loco tractanda est, ut tandem ex multiplici Authorum combinatione, quis tam omni suo memorabilis Author fuerit, quos libros quauè lingua scripserit, innotescat, ut hoc veluti fundamento assertionum nostrarum posito, in hoc tam intricato Antiquitatis Labyrintho tutius, & sine errore procedamus.

Varij Mercurij.

Mercurios antiquitas tres numerauit. Primus Cœli, & Himeræ, hoc est, diei filius habitus est. Secundus, Liberi patris & Proserpinæ. Tertius, Iouis & Maïæ, quibus alij addunt quartum, Ioue & Cyllene genitum. Quintus citatur à C. Cotta Pontifice, ut est apud Ciceronem; & hunc dicit Argum occidisse; Vndè & *Αργυροβίτης* dicitur, propter cuius cædem Iouis iussu factam, ut ab Argi Actæonis filij custodia, Io Inachi filiam in vaccam mutata liberaret, relicta Græcia cum Io fugere coactus est: Hanc fabulosam narrationem Macrobius interpretatur. *Argum, inquit, esse Stellarum fixarum Orbem, Mercurium, Solem, cuius ortu interimatur Argos, id est, luce sua intensa euanescent, reliquæ stel.*

Mercurius
Αργυροβίτης
quis?

Mercurius
Legislator, &
litterarum
inuentor.

Mercurius igitur Astronomiæ famâ vbique conspicuus in Ægyptum veniens ab omnibus honorificè, propter eruditionem, litterarumque cognitionem, & politicæ peritiâ, exceptus est; Leges enim dedisse Ægyptijs, & modum vitæ tranquillæ, & ad conseruationem Societatis, vitæque humanæ accommodatæ præscripsisse; ritus item Sacrorum literis Ægyptiacis mandasse, Sacerdotum Collegia instituisse, quorum singuli peculiaribus cæremonijs Deos patrios colerent, iisque pro anni temporibus Sacrificia facerent. Atque ita Græcorum nobis referunt monumenta, apud Ciceron: Clementem, Arnobium, aliosque: Sanchoniaton,

Sanchoniaton
Berythius
vetustissimus
Scriptor

Thautus
quis?

Berythius, qui paulò post Moysen vixit, Phœnicumque historiam scripsit, ut est apud Diodorum, eum qui apud Phœnices Thauthus diceretur; apud Ægyptios Thoth vocatum fuisse tradit, præterea eundem Saturni scribam fuisse, atque inter Deos relatam, litteras inuenisse; multa circa Deorum honores, Sacra, Astrologiam, Musicam, & naturam primum obseruasse; palestram, choræam, & lyram reperisse, atque ob eloquentiam, quam docuit, à Græcis *Ἑρμῆς*, id est, Interpretem dictum. An verò Hermes ille, qui ut Diodorus ait, Osiridi & Isidi à consilijs fuit, is idem sit, qui Argum occiderit, etsi nullo antiquitatis, vel indicio, vel testimonio affirmare, aut negare possimus; si tamen Diodoro, alijsque fides habenda est, dicerem Orpheum primò, deindè alios Græcos, quæ Ægyptiorum erant, (quod & Strabo lib. 17. fatetur) ad suos transfulisse, ac proindè litterarum inuentionem non

Hermes siue
Thautus.

An Thautus
& Trismegistus
idem sit

Mercurio Argi occisori, sed Theutho Ægyptio cum Platone sentio tribuendam, ut in sequentibus fusè demonstrabimus. An autem Theuthus hic, seu Hermes inuentor litterarum idem fuerit cum Mercurio Trismegisto, de quo disputamus, in dubium vocari potest. Certè Mercurium hunc Osiridis

& Isi-

& Ifidis temporibus fuisse, Diodorus ostendit hâc inscriptione, Ifidis Sepulchro incisa:

Εγώ ειμι η βασιλισσα της ολης γωγης, η πασιδουτα του Ερμου.

Ego Isis sum Regina totius regionis, edocta ab Hermete; Et in libro, Sacro Hermetis, vbi colloquium est inter Isidem, & Horum filium, multa fit de Hermete mentio; vbi eum sæpe appellat mentem, fingitque aliquando Deum Vniuersi Principem cum Hermete loquentem, eumque animæ suæ animam vocantem, atque ipsi hominum formationem assignantem:

Βελης δ' ο πατηρ παντων και καθυζητης ο Τρισμεγιστος Ερμης.

Consilij pater omnium, & Magister Trismegistus Hermes. Ex quo luce clariùs videri posset, cum Hermetem, qui à Consilij Isidi fuerat, eundem fuisse Trismegistum; Cùm verò ipse Trismegistus suis in dialogis fateatur, alium fuisse ante se hujus nominis. Certè vnum & eundem dicere nequimus; sed vt veritas per partes innotescat; quid Hebræi, Chaldæi, Syri, Arabes, Ægyptij, de primo & secundo Hermete senserint, jam tandem aperiamus.

Est vetus quidam Commentarius hic Romæ in Collegio Neophytorum, cui nomen מלכיצדק ביה *domus Melchisedech*, qui, vbi tractat de vita, moribus, & origine Melchisedech Regis Salem, mentionem quoq; frequentem Hermetis nostri facit, quem & *Idaris* vel *Adaris* vocatum, multiplicem fuisse vult: ita vt primum Hermetem siuè Adris dicat Henocho, filium Iared,

Henocho
Adaris vocatus ab Hebræis, ab Arabibus Idris

litterarum, rerumque omnium ad humanam vitam conseruandam necessariarum fuisse inuentorem: Iustitiæ, & pietatis cultorem eximium; Verè in DEVM fidei, cultusque diuini primum Assertorem, qui ob virtutes, & DEO Opt. Max. beneplacita opera ante communem mortalium conditioni præfinitum tempus raptus ambulauerit cum DEO, perpetuâ admirandorum operum ab ipso in terris gestorum relicta memoriâ, ita vt qui ex posteris Noë mira viderentur facere, *Adris* dicerentur. Verùm verba ipsa allego: ויש לחנך שם אדריש ויהי אחר אדריש אחרו שמו בלעץ חרמים כי הוא היה ראשון שהקים המדרשנות והוא מוצא האותיות וחכמות הלימודות הוא מוסר לאנשים התורות ומצות להיות בטוב והעבדת האלוהות לפיכך לקח אותו אלחים ויחלך את האלחים כגון עדן וכלם שהם בקיאים וחכמים הגדולים אחריו הם נקראים בשם אדריש מפני שהם דורשים בדברו הכבד והאלוהות *id est, Fuit autem Henocho nomen Adris, & post eum alius Adris, cui nomen in lingua barbara Hermes, quoniam is primus constituit Scholas, in quibus Scientias à Protoplasto, eiusque filio Seth sibi traditas docuit; ipse inuentor litterarum, & mathematicarum artium, is tradidit leges, & bene viuendi disciplinam, cultumq; diuinum, idèò abstulit eum Dominus, & ambulauit cum DEO in horto Eden, hinc factum est, vt omnes, qui scientijs, & secretiorum artium notitiâ ex posterioribus in mundo clarent, Adris, hoc est, rerum occultarum inuestigatores dicerentur.* Putat autem talem Hermetem fuisse Melchisedechum ex Chananæorum genere oriundum, qui ob summam Sapientiam, & rerum diuinarum notitiam publicus sit factus diuinæ legis instructor, Sacrorumque Præsul. Verba subiungo: והיה מן אדרישן אחד מלכיצדק מביה כנען מלך שלם והיה כוהן גדול לאל עליון ועל תרגום בבליה

Ex Bibl. Neophytorum
Vrb. M. S.

Et unus ex huiusmodi Adrisin fuit Melchisedech בבליה משמש אל-עיליה
 Rex Salem ex domo Chanaan, erat enim Sacerdos Dei excelsi, & juxta Tharigum
 Babylonicum, Minister coram Domino Deo excelso. Vel ut hoc loco pulchre ha-
 bet Syriacum exemplar: *Et fuit religiosus Sacerdos Dei excelsi.* Atque hucusque memoratus Commentarius; quæ om-
 nia conueniunt Arabum traditionibus; nam & hi primum Hermetem
 Hénoch fuisse volunt, quem & Idris vocant; Ita Ahmed Ben Ioseph Alt-
 iphafi apud Gelaldinum in historia rerū Ægyptiacarū his verbis: *واستحلف
 مهليال ابنه يرد ودفن الوصية اليه وعلمه جميع العلوم واجمعه بما يحدث
 في العلم وفطري النجوم في الكتاب الذي انزل على ادم وولد ليرد حنوح وهو هرميس
 وهو ادريس النبي عم وكان الملك في هذا وقت محوول بن حنوح ودفن الله اجدوه وصبيه
 جده وعلوم النبي عنده وولد بمصر وخرج منها وطاق الارض كلها وكان فطر في
 علم النجوم والهندسة والهيبة وكانت ملته الصينية وهي تودين الله والظهاره والصلاه
 والضوم وغير ذلك من رسوم التعبدات وكان اول من تكلم في هذا العلوم واخرجها من
 قوة الى الفعل ووصع فيها الكتاب ورسوم فيها تعليم ثم سار الى بلذ الحيشة والنوحيه
 id est, Succesit Mehaliel filius eius, & tradidit ei precepta bona, & docuit
 eum omnes Scientias, & celebrauit ipsum, famosumque reddidit in peritia Scientie
 inspectionis astrorum, & in libris, quos deduxit super eum Adam, & genuit Irad
 Hanuch, ipse est Hermes, ipse Idris Propheta, super eum pax, & fuit Rex in diebus
 illis Mohhuel filius Hanuch, cui pater bonam instructionem dedit, & Scientias,
 quas apud se, ipsi tradidit, & genuit eum in Aegypto (ante diluuium) & egressus
 est inde, & peragrauit rotam terram, fuit autem ei Sabæorum Regio, ipse adhesit
 DEO, docuitque eum, purificationes, orationes, jeiunia, & alia huiusmodi cultus
 diuini signa, & fuit peritus in inspectione astrorum, & in Geometria, & diuinis
 Scientijs, fuitque primus, qui de hisce differuit, easque de potentia in actum eduxit;
 scripsitque de ijs librum, in quo signauit doctrinam eorum, deinde profectus est in
 Aethiopiam & Nubiam &c. Eadem refert Kaab apud Mahumed ebn ab-
 dalla, & Kafadi in libro Sectarum, narratione de Idris: *وكان ادريس عم
 صورة سميت عم وهو اول من حظ باقلام بعد النبي سميت وكان ادريس
 Fuit autem Adris pax super eum, similis Seth, & primus qui exarauit calamo post Prophetam
 Seth, fuitque semper deditus cultui diuino, &c. Vaab quoque Chronista Ara-
 bum apud Allezar ita de eo tradit: *ان ادريس اول من اخذ السلاح وجهاه سميل
 الله وقتال بني قافيل واول من لبس الثياب وكانوا قبل ذلك يلبسون باجلون وهو اول
 من اتخذ الميزان والمكيال وعلوم النجوم وادرسه الله
 Fuit autem Idris primus, qui fecit, bo- numque apprehendit, & certauit in uisjs Domini, occidendo filios Cain, primus quo-
 que, qui uestium usus, cum prius non, nisi pellibus tecti incederent, docuit; pri-
 mus quoque qui mensuras & pondera, atque Astronomiam docuit. Clarissime
 autem præ omnibus alijs, Alkandi apud Gelaldinum Author Arabs capite
 de Sapientibus Ægypti: *جزمان اجرهيم كان جنتنر هو ميس وهو ادريس التثنية عم
 وهو المثلث لانه نبي وملك وحكيم وهو الذي صب الرصاص رعبا بصاها وكان جها وله****

Achmed
 ben Altipha-
 fi apud Ge-
 laldinum in
 hist. M. S.

Mahumed
 Abdalla lib.
 de Sectis
 M. S.

Vaab Chro-
 nista apud
 Ellazar M. S.

Alkandi
 apud Gelal-
 dinum M. S.

paulò ante citatus Commentarius proxime quadrat, qui Henochem Hermetem, siuè Adris quoque vocat, quasi diceret Afsiris. Apud Persas quoque inuenio Osirim dictū ادريس *Adras*. Vt proinde ex omnium Orientalium monumentis, Osiris constet notitiâ. Certè, quæcunque hoc loco ex Arabum monumentis deduximus, Diodori traditionibus maximè quadrant, vt in primo tomo Oedipi declarabitur, & doctè omnia in commentario in Tarich Regum Persiæ, à Ioanne Svvicardo confirmantur.

His igitur ita ritè præmissis, dico primò, ab Enochò ante diluuium, omnem Sapientiam Ægyptiorum principium habuisse, erat enim is, qui præ omnibus alijs ante diluuium à Protoplasto ipso instructus, veram rerum diuinarum notitiam hausèrat, Posterisque suis tradiderat, tantique fuisse non solùm ob admirabilem Sapientiam, rerumque humano generi necessariarum inuentionem, sed etiam ob impenetrabilem ex hoc mundo raptum nominis, vt multi ex posteris eum tanquam Numen quoddam colendum proponerent. Vndè verisimile est, quod Arabestradunt, Chamum rerum exoticarum, curiosissimarumque ante diluuium, non tantùm improbas artes à Kanaitis (vt suprâ quoque probatum est) didicisse; sed & Scientias de DEO & Angelis, de arcanis denique naturæ ab ipso Mathusala filio Henocho paternarum traditionum hærede accepisse, artiumque licitarum cum illicitis commixtione à paterna traditione profus degenerem legem condidisse. Quam deinde Trismegistus quidam ex Chananæa stirpe Chami descendens, separatis ab illicitis licitis, in meliorem, & Religioni diuinæ conformiorem, quantum Ethnico Philosopho solo naturæ lumine fulso, in tanta rerum deprauatione, licuit, rédegerit; quem quidem verum illum, & tantopere ab Authoribus celebratum secundum Hermetem Trismegistum fuisse, infra probabitur; Hermetem autem Trismegistum dictum fuisse ob similitudinem, & Analogiam quandam operum primi Hermetis Trismegisti verisimile est, quem *Idris* Arabes, Hebræi *Hanoch* dicunt; quem & Trismegistum dicunt citati Arabes ob tres insignes prærogatiuas. Primò, quòd Sacerdos Dei esset, & primus vias Domini iustas peruersis monstraret mortalibus, deinde ob summam rerum naturalium peritiam, quâ rerum humanarum necessitati omnibus modis suis inuentionibus succurrere studebat: cum nullâ Rempublicâ sine legibus, & ordinationibus consistere diù posse nosset. Tertio, Maximum quoque dictum ob civilis vitæ cultum, legumque conditionem, quæ sunt veluti Sal quidam humanæ societati conseruandæ necessarius. Præterè Henochem, siuè primum illum Hermetem, primum post filios Seth Astronomiam excoluisse, temporis, annorumque rationem decuisse, ex cuius monumentis postero mundo relictis, secundus Adris siuè Hermes nosser sua de diuisione temporum principia deduxerit, atque ad posteros transtulerit, Ægyptij cum Arabibus volunt. Habent enim Ægyptiorum arcaniores Astrologi, pro certo, Annum ciuilem Ægyptiorum fuisse diuisum in tot dies, quot primus

Cham Mathusala filij Henocho discipulus, doctrinam sacram post diluuium propagauit.

Trismegistus Hermes & Adras secutus à Chamo multa hauit.

Hanoch cur Trismegistus sit dictus.

Adris inter homines vixerit. Nam Sacra Scriptura eum expresse trecentos sexaginta quinque annos, quot videlicet annus ciuilis Ægyptiorum dies

Tot annos
vixit Henoch
quot dies in
año.

habet, vixisse: sic enim 23. versus cap. 5. Gen. habet: יְחִי כָּל יְמֵי חַנוּךְ חֲמִשָּׁוָשִׁים שָׁנָה וְשֵׁשֶׁת חֳדָיִם וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה
 ἡμετέρας ἑξήκοντα πέντε ἔτη ἑξακλίσια ἰξήκοντα πέντε;

Et facti sunt omnes dies Enoch trecenti sexaginta quinque anni, &c. Cùm verò Adris secundùm hanc eandem partitionis anni rationem docuerit posteros Ægyptios, vt in Astronomia Ægyptiorum fusè ostendimus, verisimile est eum hæc habuisse ex prioris Hermetis monumentis per Chamum postero mundo communicatis; Cùm itaque hocce Adris vitæ annos mysterio vacare minimè cognoscerent, hinc arcanum illud Ægyptiorum hieromanticum de mundi reuolutione prodijisse probabile est, videlicet cœlestes Deos stationes suas in Arce magna singulis centenis annis mutare, & post peractum circuitum 36500. annorum omnia in pristinum statum restitui.

Quod & Platonem subolsfecisse certum est, dùm circulum παλιγγενεσίας, quem & in hunc usque diem Platonicum appellamus annum, dictorum fere annorum numero definit: cùm enim firmamentum singulis fere centenis annis vnum in circulo magno, hoc est, Zodiaco, minutum conficere obseruarent, 100. in 360. ducta, dabunt 36000, quibus si 5. dies ἡμετέρας in 100. annos ductos adjeceris, habebis 36500. annorum numerum; rerum omnium complementum, Iubilæi magni numerum; & monadis in multitudinem abeuntis, in monadem reditus; id est in pristinum rerum omnium statum, vt Plato ita ab Ægyptijs edoctus, opinatus est, hi ex mystico annorum vitæ numero Idris, speculati sunt. Quem & nonnulli ex recentioribus secuti sunt in firmamenti reuolutione, sed vide, quæ de hisce

Posteri quoque Hermetis Nomen Osiris & Adris ambierunt.

curiosa quæuis in Astronomia nostra hieroglyphica tradidimus. Cùm igitur talis, tantusque fuerit Henoch, verisimile est posteros eius exemplo excitatos operum magnitudine famam aucupantes Osires seu Idris ter maximos, id est, summorum Sapientum nomen ambijisse, ac inter cæteros Chamum præ omnibus Noëmi filijs ambitionis labe infectum, tam speciosi nominis titulo triumphasse: certè non desunt luculentissima huius assertionis vestigia. Vt proinde intrepidè inferre audeam, primùm omnium, antiquissimumque Trismegistum fuisse Henochum, vt Arabes sentiunt. Chamum verò, quem & cum Zoroastre confundimus, vtroque nomine iactabundum, ambitionum illum Adris titulum sibi per superbiam, vel insolentiam summam vendicasse. At tautum è Chami progenie prodeuntem, verum scilicet Mercurium illum Trismegistum, de quo tractamus, communi omnium suffragio secundum Hermetem, siue Adris existimatum, Chamo ambitionum tantum huius nominis titulo triumphante insolensceteq; verum ne quicquam proprii ingenij coniectura asseruisse videar, assertionis meæ

Secundus Adris Hermetis Trismegistus fuit.

Diodorus.

rationes, ex ipsis probatis Authoribus comprobandas duxi. Primò, Diodorus lib. 1. Biblioth. expresse narrat fuisse Mercurium Scribam, Notarium

Sacrorum, seu Confiliarium Osiridis: καὶ τὰς ἑλλήνας διδάξει τὸν τῶν θεῶν τὴν Ἑρμηνεῖαν ἵνα ἔσται ἄν Ἑρμῆς ἀπὸν ὄνομασθεαι: Καθόλου τὰ τὰς θεῶν τὸν Ὀσίριον τὸν ἴχοντος ἰεραρχαμίας τὰ ἀπαντ' αὐτῶν θεοσκοπικῶν ὄψαι, καὶ μάλιστα γρηῶσαι τῆ τῶν συμβολία. Vnde Hermes, id est, interpret, & enunciator vocatur; Osiridis denique Notarius erat Sacrorum, cum quo is omnia communicabat, & cuius maxime consilio utebatur. Quæ omnia confirmantur ex Sacro Sermone Hermetis, & ex Sanchoniarone, qui eum dicit Saturni Scribam fuisse; Saturnus autem fuit pater Idris, siue Osiridis, fuitq; vt in præcedentibus ex varia Chronologia ostensum est Chamatenus seu Chamī filius Misraim, vt postea ostendemus, qui dicitur esse Saturnus Iunior, idèoque in Isidis Epitaphio scriptum est: Εγὼ εἰμι ἡ τῆ νεοτῆτε κατὰ θεῶν Θουράτη προσβυτάτη. Ego sum Iunioris Saturni Dei filia natu maxima. Imò ipsum nomen Camephes, quo in Sacro Sermone vitur Hermes, id ipsum penè demonstrare videtur, ita autem ait: ὡς τὸ γὰρ τίκνον ἄρε, καὶ πηπὸς γὰρ, ἐπακῆς Θεωρεῖαι, ἧς ὁ μὲν καμῆφης ἐτυχεῖν ἐπακῆσαι ὡς ἔρμῃ τὸ πάντων ἔργων ὑπομνησε τορῶν, ὡς γὰρ τὸ πάντων θεογανῆτορος καμῆφης. Mentem adhibe ὀ Hore fili; occultam enim audis contemplationem, quam Auus Camephes audit ab Hermete, qui omnium rerum commentaria scripsit ab omnium progenitore Camephe. Iam examinemus singulas huius contextus partes, vt tandem assertionis nostræ veritas elucescat. Notum est ex præcedentibus, Horum esse Osiridis filium; Osirin siue Misraim Chamī; id est Camephes filium esse. Vbi nota hanc vocem *Camephes* corruptam, & pro ea, quemadmodum tùm alibi, tùm in Ægyptiacæ linguæ restitutæ supplemento, fusiùs ostendimus: *Camephra*. Copticè $\chi\alpha\epsilon\epsilon\epsilon\psi$ ponendam, quasi diceret, *Cham Deus* Hanc enim eandem ob rationem Coptitæ Veteres eam vrbem, quam Græci ἑρμοπολιν appellarunt $\chi\alpha\epsilon\epsilon\epsilon\psi$ id est, *Cham Deus noster*. (de quo vide nostrum Supplementum ad Prodrorum) vocarunt. Chamus igitur Hori proauus fuit, Chamephes autem, siue Misraim progenitor Hori; Noëmus igitur, aut Chamus (confundunt enim Authores hoc nomen) erit Saturnus Senior, à quo Chameph, siue Misraim, id est, Chamī filius, Saturnus Iunior, Sermones, Scientias, artesque à primo illo termaximo Idris Enocho per Mathusalem traditas, cum quo 8. annos ferè vixit, accepit. Ab hoc autem alium quempiam ex Chamī stirpe pgnatū magni ingenij virū eas participasse, filioq; suo *Tat* siue *T hoth*, doctrinam veram à spuria separando, tradidisse, probabile est. Sed & hæc omnia ex citato Sacro Sermone innotescunt. Ἀλλ' ἔν αὐτῶν δισόδοχος ὁ τῶν υἱὸς ὄμῃ καὶ ὡς ἀλλήλων τῶν μαθημάτων τέτων οὐκ εἰς μακρὸν δὲ καὶ ὁ Λοκλήπιος ὁ Ἰμυθῆς σπάνιος καὶ ἠφαισὸβελος ἄλλοι τῶν. Etat autem ei successore *Tat*, scilicet *Thoth*, filius simul & discipulus horum dogmatum. Et non multò post: *Asclepius Imuthes, varus, Hiphestobulus, & alij*. Et deinde: Βελῆς δ' ὁ πατὴρ πάντων καὶ κατηγητὸς ὁ Τεταμίριος Ἑρμῆς. Ιατρικῆς δ' ὁ Ασκληπιὸς Ἡταῖος: Ἰχθυος τε καὶ ῥωμῆς πάλιν Ὀσίριος, μεθ' ὧν ὦ τέκνον; ἀπὸς σὺ. Φιλοσοφίας τε Ἀρθεβασσηνῆς, ποιητικῆς τε πάλιν ὁ Ἡρῆθῆς, id est, *Council* quidem pater omnium, ac *Magister Termaximus Hermes*. *Medicine* verè *Asclepius Vulcani filius*. *Virum* verò, & roboris rursus *Osiris*. Post quos tu filii mi;

Mercurius
Trismegistus
Scriba Sa-
turni.

Trismegistus
in Pimandro
& Asclepio.

ante Pharaones fuisse, atque consequenter tempore Abrahamæ, quo primæ Pharaonici imperij fundamenta jacta sunt, vt fusiùs in nostra Chronologia in Oedipo ostendemus. Huic nostræ opinioni fauent Orientalium traditiones, qui ipsum cum Misraim filio Cham passim confundunt, ita tradunt, tum Arabes, quos suprâ citauimus, tum Alkandi & Altiphasi apud Gelaldinum his verbis: *أدریس دومصر بن جیتر بن حم بن نوح* *Adris ipse Misraim filius Beuber, filius Cham, filius Noë.* Et suprâ idem Author clariùs rem exponit: *جزمان اجر اعمیر عم کان دومصر هر میس وهو انرجیس الثانی* *Tempore Abraham fuit in Aegypto Hermes, ipse Adris secundus, & reliqua quæ sequuntur, quæ confusio nata est ex eo, quòd singuli Chami posterì, hujusmodi ambitiosos titulos sibi assumerent. Si qui verò eum paulò ante Moysem vixisse cum Eusebio ponunt, non equidem facillè magnæ authoritatis viro contradixero, potuit enim fieri, vt hoc tempore fuerit alius quidam hujus nominis Hermes, vel vt Hebræi in Zohar innunt, Iethro gener Moyse, vir Sapientiâ illustris, quem tamen verum istum Trismegistum primum Scientiæ Aegyptiacæ fundatorem fuisse, vt credam, induci vix possum: Cùm hanc scientiam multò ante Moyse tempora in Aegypto viguisse alibi fusè ostendamus. Noster igitur ille Hermes primus Aegyptiacæ Sapientiæ fundator, alio vixisse non potuit, nisi eo, quo ostendimus tempore. Hoc enim eodem tempore verisimile est, Chamum, Chusium, Chanaanum, Misraim, cæteramque Zoroastris progeniem, quorum omnium nepos, pronepos, abnepos Hermes noster erat (videlicet tempore regni Deorum, quorum ipse vnus numerabatur) viguisse, præ omnibus alijs sententijs tanquam veriorem, historijsque omnibus magis concordem amplectimur. Eundemque esse in Aegypto Thoth, Theutum, Adris, Hermetem, quem in Chaldæa, Babylonia, Persia Zoroastrem dictum ostendimus. Sic vnus & idem Chamus & Misraim in Aegypto & Phœnicia Thoth, Adris, Saturnus; in Babylonia & Chaldæa Zoroastres dicti sunt, à quo omnes postmodum rerum cælestium notitiâ clarè, inuentionumque gloria celebres, in Chaldæa Zoroastres, in Aegypto & Phœnicia Thoth, Adris, Saturni, Mercurij appellati sunt. Atque hæc vnica æquiuocorum nominum varietas, & multitudo vnica fuit tantarum apud Historicos & Chronologos controuersiarum causa. De annis, quibus Hermes noster vixit, non minorem apud Authores controuersiam reperiò, sunt qui illum cum Noë velint conuersatum, & eodem Duce in Italiam venisse autumant; ita Chronicum Alexandrinum, quod in sequentibus adducemus; huic sententiæ subscribunt omnes ij, qui Noëmum abortu Abrahamæ anno quinquagesimo mortuum volunt; tametsi nos meliores Chronologos secuti merrem Noëmi triginta annis, Abrahamæ ortum anteuertamus; vtrique sententia cum ijs, quæ de Trismegisto tradimus, suam tueri potest authoritatem. Suppono itaque primo illos Patriarchas Noëmidas, Sem, Cham, & Iaphet, eorumque progeniem, Iugulimæ vitæ fuisse, adeò, vt nonnullos ex sacris litteris, ad ipsa vique loca plurimo*

Hermes nepos, pronepos, abnepos Chanaan, Cham.

ra peruenisse, demonstrari possit; Quod seculum & Hermetem nostrum propè accessisse, ex gestis eius luculenter ostenditur. Quem nonnulli 180. annos vixisse putant, ita Rosselius in Trismegistū cōmentator; At cum 190. annis vixisse, in suo Mercurio Trismegisto opinatur Boissardus. Quidam Trismegistum cum Zoroastre confundentes, eum 100. annis in deserto contemplationi rerum vacantem vixisse, & tandem humano generi erudiendo superfuisset, ita Xanthus Lydius. Alij eum tot annos vixisse existimant, quot prior ille ante diluuium Hermes, quem Enoch diximus, videlicet 365. diebus, ita Abenuaschia de agricultura Ægyptiorum:

وكان جميعها الأيام عر ميس عواد ريس التثنية ثلاثمائة وخمس وستين سنة وهو جزمان
 والكهانة يتساوى الزمان والسنة حنوح عواد ريس اول
 Et fuerunt anni dies Her-
 mis, ipse est Adris secundus, trecenti sexaginta quinque anni, quibus equauit, annos
 @ tempus Henoch, ipse Adris primus. Hanc sententiam utpotè mysticis rationibus turgentem, ideò libentiùs receperunt Aegyptij, quòd animam prioris Hermetis, id est Hanuch, in hunc nostrum Hermetem *Ἡρμά τὴν ὑπερβαλλόντων*, transuolurum supersticiosiùs opinarentur: Noseorum sententiæ adstipulamur, qui Hermetem 190. annos artigisse memorant; huic enim innixi, siuè eum ante, siuè post Abraham ortum dicamus, semper tamen, eorum quæ de ipso retulimus, gestorum insignem cum temporibus assignatis consonantiam exhibebimus. Noë mortuus est 350 annis post diluuium Abraham ortus est 383. post diluuium secundùm nos; secundùm alios 292. annis; atque sic Noë mortuus fuisset 58. annis post natiuitatem Abrahamæ; siuè quod idem est, Abraham vixisset cum Noë mortuo superstitite 58. annis. Secundùm nostram verò sententiã, ut ex Chronologia nostra patet, Noëmi mors Abrahamæ ortum anteuertisset 33. annos. Quidquid sit, quamcumque sententiã tenebimus, semper ætatem 190. annorum Mercurij nostri vsque ad Isaacidis tempora, filiorumque propaginem deducemus, quæ omnia, cùm ex Chronologia nostra huic operi præfixa, luculenter pateant, eo Lectorem remittimus. Discussio igitur tempore, & qualitate Mercurij Trismegisti, jam tempus postulat, ut de libris eius etiam aliquid pari passu dicamus, nè tam diuini Authoris monumenta consultò præterijisse videamur.

De Libris Mercurij Trismegisti.

I Amblichus in libro de mysterijs Aegyptiorum refert Mercurium hunc Trismegistum, non tantùm Philosophiæ, sed & totius Aegyptiacæ Sapientiæ, quam & lingua Aegyptiaca tradiderit, fuisse Authorem & Principem, producitquè testimonium Seleuci & Manethi veterum Authorum asserentium, scripsisse eum de vniuersa Aegyptiorum Sapientia in lingua Aegyptiaca, libros triginta sex millia & quingentos viginti nouem: quorū in particulari recensentur de Dijs Emphyreis libri centum: de dijs æthereis libri centum: de Dijs cælestibus libri mille, quorum plerique ex lingua

Libri Mercurij Trismegisti ex Seleuco & Manetho apud Amblichum.

Aegy-

Verum libri
Trismegisti
adhuc super-
sint.

in Aegyptum profectos scientiam hausisse, idem Iamblichus docet. Porro-
vtrum hodiernâ die prisorum adhuc Codices veteri linguâ Aegyptiacâ
hoc tempore supersint, meritò quis dubitare posset. Certè tempore Cle-
mentis eos supersuisse paulò ante vidimus: de modernis itaque tempori-
bus quaestio est. Certè vti nulla res me tam dubium, perplexumque tenuit,
quam hoc ipsum, ita nihil majori quoque cura, diligentiaque inquisisse
me memini, quo id consecutus videor, ut jam certi aliquid me in medium
proferre posse confidam. Nam cum Aegyptijs litteratis vltro citroque in-
stituto commercio; intellexi tandem, hujusmodi Codices veteri linguâ
scriptos aliquos adhuc superesse: verùm eorundem Catalogum à Michaële
Schaia Coputa ad me transmissum, & in Supplemento ad Prodromum Co-
ptum impressum, hic repetendum duxi.

S Y N O P S I S

Librorum veterum Aegyptiorum Aegyptiacâ linguâ
conscriptorum, quæ in diuersis Aegypti Bibliothecis
praesertim in illa Cayri Madrafe dicta,
adhuc supersunt.

- I. $\text{ϚENΠΙΚΩΣΕΩΣ ΕΤΩΣ ΠΥΛΗ ΝΕΛΕΤΕΤΕ ΖΩΣ}$
Id est, De Mundo superiore, ejusque ordine.
- II. $\text{ϚENϚϚ ΝΕΛΕΝΣΑΓΓΕΛΩΣ ΝΕΛΕΠΟΥΦΩΣΙΟ}$
Id est, De DEO, & Angelis, eorumque natura.
- III. $\text{ϚENΘΡΕΚΙΑ ΗΤΕΠΠΑΣ ΛΕΩΣ ΓΩΠΤΙΩΣ}$
Id est, De Religione veterum Aegyptiorum.
- IV. $\text{ϚENΠΑΣ ΕΛΕΩΝΩΣ ΝΕΛΕΠΟΥΣΤΑΓΓΕΣ ΕΒΟΥΠΙΚΩΣΕΩΣ}$
Id est, De Dæmonibus, eorumque ordine, & officio in mundo
- V. $\text{ϚENϚΦΩΣΙΟΝ ΤΕΠΙΚΕΩΝ}$
Id est, De natura Fluminis Nili,
- VI. ϚENΠΑΣ ΒΙΡΠΥΧΕΣ
Id est, De Nomis Aegypti.
- VII. $\text{ϚENΠΩΤΕΡΩΣ ΝΕΛΕΠΟΥ ΠΕΡΩΣ ΝΕΛΕΠΟΥΘΩΣΩΣ}$
Id est, De 12. signis Zodiaci, & de Influentijs eorum.
- VIII. $\text{ϚENΠΑΣ ΟΝΗ ΗΤΕΤΕΤΙΩΣ}$
Id est, De mansionibus Lunæ.
- IX. $\text{ϚENΠΟΥΡΩΣ ΝΕΛΕΠΟΥΡΩΣ ΕΒΟΥΣ ΕΝΤΕΠΑΣ$
Id est, De Póderibus, & Mensuris, tam nouis, quam antiquis.
- X. $\text{ϚΙΣΤΟΥΡΙΑ ΠΥΧΕΣ ΝΕΛΕΠΕΣΩΒΕΣ ΝΕΛΕΠΟΥΡΩΣ}$
Id est, Historia Aegypti, & Regum eius, & Sapientum eius

XI. *ἱστορία πικρῶν ἰσθηριῶν ἰσχυρῶν*
Id est, Historia Animalium Aegypti.

XII. *Σεμιαδὸς ἰσθηριῶν*
Id est, De Mensibus Aegyptiorum.

XIII. *πικρῶν ἰσθηριῶν πικρῶν καρπῶν πικρῶν ἰσθηριῶν*
Id est, De Plantis, Floribus, Fructibus, eorumque vsibus in
facris.

XIV. *Σεμιαδὸς πικρῶν ἰσθηριῶν πικρῶν ἰσθηριῶν*
Id est, De omni genere feminum, granorum, lapidum,
atomatum, eorumque vsibus in Sacris.

Atque hi sunt librorum tituli, qui in Aegypto adhuc superesse dicuntur; virum verò hi Mercurij sint, vel alterius cujusdam Authoris, non habeo quod dicam; cum omnes sine Authoris nomine ad me transmissi sint;

Certe quinque priores nescio quid Hermeticum olent. Quicquid sit, ex hoc exiguo specimine clarè patet, & libros veteri lingua identidem transcriptos adhuc conseruari. Verùm de hisce vide, quæ fusiùs tractauimus in Prodròmo Copto; ejusque Supplemento thesauro linguæ Aegyptiacæ restitutæ annexo. Verùm antequam hoc Caput concluderè, omittere non potui, quin quorundam de veritate librorum Hermeticorum, tanquam supposititiorum, injustam censuram hoc loco examini subderem, vt veritate cognitâ, quid verè tandem sentiendum sit, pateret.

DIGRESSIO.

*Vtrum Pœmander & Asclepius veri Hermetis Trismegisti?
 num suppositiui partus sint?*

ITa quibusdam ingenijs à natura comparatum est, vt ijs potissimum rebus, quæ longo seculorum ordine à quibusuis doctissimis Authoribus in pretio & æstimatione fuerunt, suamque Authoritatem solidissima doctrina hucusque sine violentia sustinuerunt, expungendis, infringendis, penitusque abolendis operam impendant; quo quidem nihil aliud pro scopo habere videntur, nisi vt doctrinam tot insignium, grauiumque virorum æstimatione partam prorsùs aboleant, aliosque hoc pacto omnium pratentorum temporum Scriptores cæcos fuisse, se verò solos Aristarchos illud *ἀντιεπιτολή* sollicitùs ambientes; insolenti sanè & intolerabili ostentatione, mundo venditent. Quæ sanè molimina præterquam quòd limites modestiæ excedant, ingeniumque arrogans & temerarium arguant, mirum quoque dictu est, quam graue Reipublicæ Literariæ detrimentum inferant, cum hoc pacto nihil propè sit, siuè sacra, siuè profana monumenta spectes, quod cum maxima animorum confusione & perplexitate inextricabi.

*Omnia in dicitur
 remanent.*

*Resp. Lit. per
 niosos.*

cabili in dubium vocari non possit; quodque diuellere, & è medio tollere non liceat; Vndè ego eam semper scruatam iustitiam esse ratus sum, quæ multo tempore, diuturno Veterum studio, pertinaci doctissimorum hominum labore, sedula sapientissimorum Patrum inuestigatione trita fuit, quos si quis cæcos fuisse, aut ijs rerum vetustarum Scientia antepone- re sese audacius præsumpserit; eum ego ijs appotuerò, quibus similes Plutarchus in dialogis, his verbis:

Τίνα νομίζεις γλαφύειν παντοκρείων ἔργα. ἔφ.
 Ἰσοδόφον Βασιλῆον

Quemadmodum igitur præposterum hoc iudicium, & vehemens contra- dicendi pruritus, in varijs partim & magni momenti argumentis, hoc criti- co seculo aduertitur; ita vel maximè in celeberrimis libris Pœmandro & Asclepio, genuinis Mercurij Trismegisti doctissimorum omnium ferè se- culorum hominum calculo approbatus in dubium reuocandis elucescit; Quàm verò dictos libros suppositiij partus falsò, quàm iniuste & imperite similes Philologastri, arguant; mearum partium esse ratus sum, hoc loco ostendere.

Obiectio nes
 Aduerlat.o.
 tum.

Contradictionis cardo in hisce potissimùm versatur, quòd multa- passim in memoratis voluminibus occurrant, quæ posteriorum sæculorum doctrinam sapiant; quòd nimis aperte de Sacra Triade, de Verbo diuino, disputet, quòd in ijs de fidei nostræ mysterijs clariùs, quàm ab Ethnico Philosopho præstari possit, ratiocinetur. Quòd denique Græcorum, qui tunc temporis, quò Mercurius hæc scribebat, necdum esse poterant, men- tionem faciant. Vt itaque lis optima methodo decidatur:

Suppono Primò ex præcedentibus fusè allatis, Mercurium Trismegi- stum Abrahæ temporibus floruisse, eundemque maximè diuinitatis arca- norum studio, & inuestigationi deditum fuisse. Secundò eum non Græcâ sed Ægyptiacâ linguâ suâ posteris monumenta consignasse. Tertio, eum à primæuis mundi Patriarchis, quorum cum nepotibus conuersatus fuerat, multa de natura DEI, de beneficiis in humanum genus collatis, & confe- rendis accepisse; vt proinde mirum non sit, tam eum propè Orthodoxæ Theologiæ Sacramenta attingisse; quibus suppositis,

Hermeticos
 libros legiti-
 mos ex Au-
 thoritatibus
 SS. PP. or-
 tenditur.

Dico Primò, hosce libros proprios & genuinos Hermetis Trismegisti partus esse; cuius testis est S. Iustinus Martyr, & omnium Orthodoxorum Philosophorum vetustissimus, qui paulò post mortem S. Ignatii mundo natus, anno verò, ipso testante, post Christum 150. Apologiam contra Gentes scripsit, hic in calce parænetici sui hæc habet de Trismegisti volu- minibus; postquâ enim eas ad Sybillina, Prophetarûq; monumenta studio- sè peruoluenda exhortatus esset his verbis tandè suam concludit parænesin:

S. Iustinus
 Martyr &
 Philosophus,

εἰ δὲ τις οἴοιτο ὡς ἂν τῶν ἁρισβυβλίτων παρ' αὐτοῖς ὀνομασθέντων φιλοσόφων, καὶ ὧδε τὸ Θεὸν μεγα-
 θικῶς λέγειν, Ακμῶνος τε καὶ Ἐρμῆ ἀκρίβως. Ακμῶνος μὲν ἐστὶν οὗτος ὧδε αὐτὸς λόγος πάγκρατος τῶν
 Θεῶν ὀνομαζόμενος. Ἐρμῆς τὸ σαφῶς καὶ φανερῶς λέγειν τοῦ Θεοῦ νοήσασθαι μὲν ἐστὶ χαλεπὸν φεράσαι τε
 ἀδύνατον. ᾧ καὶ νοήσασθαι δύνατον πάντα ἔχον τίμηρ' εἰδέναι ἀρεσκή. ὅπ' ἕδαμῶς ἐπίχει ὧδε
 ἢ τις

ἢ τῆς ἀρχῆς, Θεοσεβείας μὴ θάλασσαν. διὸν τε ἢ ὅτι τῶν θεοφιλῶν μόνον τῆς διὰ τῆς Θείας ἐπινοίας διδασκόντων ἕμις. hoc est: *Quòd si quis maneat ab antiquissimis Philosophis de suo discere Ammonem, (lege Ammonem) & Mercurium audiat; Ammonem, qui in sermonibus suis Deum nominat occultissimum. Mercurium verò discretè dicentem Deum intelligere esse difficile, eloqui vero impossibile etiam ei, qui potest intelligere. Certò igitur persuasum esse oportet, haud aliunde rectum Dei cultum posse percipi, quàm a solis Prophetis, ex auctoritate diuini Spiritus nos docentibus. Quæ omnia prout S. Iustinus citat, inueniuntur Capite 8. Pæmandri, & in Asclepio varijs in locis. Cùm itaque Iustinus Mercurium vocet antiquissimum, & Pæmandrum, Asclepiumque ad diuinæ naturæ vnitatem contra Gentes concludendam adducat; Certum est, eos post Christum, quemadmodum Aduersarij contendunt, nequaquam scriptos esse potuisse, multò minùs ab Hæreticis eò tempore vigentibus. Nouimus autem Iustini temporibus primo post Christum seculo præter Simonem Magum, Hermogenem, Cerinthum, Ebionem, Marcionem, Basilidem, Carpocratem, & Gnosticos, alios Hæreticos non fuisse, qui tantò ingenio pollerent, ut parisi sublimitatis & doctrinæ libros concinnate potuerint; accedit quòd dicti Hæretici potius eorum, quæ de Patre, de Verbo, & Spiritu Opifice, Mercurius sapienter in scriptis suis, & quantum lumen naturæ permisit, rectè dixit, sensitque, destructores potius, quàm assertores fuerint; Iustino successit Origenes, qui & ipse adducens memorata Mercurij Scripta, sic contra Gentes concludit: *Philosophia enim neque in omnibus legi Dei contraria est, neque omnibus consona; multi enim Philosophorum veterum, id est Mercurius & Filato, unum esse Deum, qui cuncta creauit, dixerunt, atque in hoc consentiunt legi, aliquanti autem hoc adiiciunt, quòd Deus cuncta per Verbum suum fecerit & regat, & Verbum Dei sit, quo cuncta moderentur; in hoc non solum legi, sed & Euangelij quoque consona scribunt.**

Libri Hermetici post Christum non potuerunt supponi.

Origenes' hanc. XIII. in 26. cap. Gen.

Non dicam hic de Tertulliano, Clemente, alijsq; quos suo loco opportunius citabimur; certè Lactantius Firmianus hæc vno circiter seculo posterior, tam apertè de Mercurij memoratis operibus loquitur, ut sola eius auctoritas ad notam insillatam abstergendam sufficiens esse possit, sic enim loquitur l. 1. c. 6. *Nunc ad diuina testimonia transeamus, sed prius vnum profiteram, quod est simile diuino, & ob nimiam vetustatem, & quod is, quem nominamus ex hominibus inter Deos relatus est; Apud Ciceronem C. Cotta Pontifex disputans contra Stoicos de Religionibus & de varietate opinionum, quæ solent esse de ijs, ut more Academicorum omnia faceret incerta, quinque fuisse Mercurios ait, & enumeratis per ordinem quatuor, quintum fuisse eum, à quo Argos occisus sit, ob eamque causam in Aegyptum profugisse, atque Aegyptijs leges ac litteras tradidisse; Hunc Aegyptij Thoth appellant, à quo apud eos primus anni sui Mensis, scilicet September, nomen accepit, idem oppidum condidit, quod etiam nunc Ερμόπολις vocatur, & Saita seruant, & colunt eum religiosè, qui; tametsi homo fuerit antiquissimus, tamen & instructissimus omni genere doctrinæ, ad eò ut ei multarum rerum & artium scientia Trismegisto cognomen imponerent. Hic scripsit libros & quidem mul-*

Lactantius Firmianus de vera Rel.

tos ad cognitionem diuinarum rerum pertinentes, in quibus maiestatem summi ac singularis Dei asserit, iisdemque nominibus appellat, quibus nos Deum & Patrem, ac nè quis nomen eius requireret, ἀνώμωον, scilicet sine nomine esse dixit, eò quòd nominis proprietate non egeat, ob ipsam scilicet unitatem. Verba eius sunt : ὁ δὲ Θεὸς ἄν, ὁ δὲ εἰς ὀνόματος ἔωρος δέεται, ἐστὶ γὰρ ἐν ἀνώμωος; & paulò post; quia quod Mercurius ille Ter maximus, cuius suprà mentionem feci, Deum non modò ἀμήτορα sed & ἀπάτορα appellauit. Verba quæ citat hic ex Trismegisto, sunt deprompta ex Asclepio; vt proindè nemini sensatori Philosopho, de fæco suborto suspicio esse possit, aut debeat; Hunc eundem librum Asclepium fusè citat S. Augustinus; lib. 8. de Ciuitate Dei, cap. 23. 25 & 26. quæ cum fusiora sint, quàm vt pro temporis breuitate exscribi potuerint, ad eos Lectorem remitto.

S. Augustinus
lib. 8. de Ciuitate
Dei.

Patet itaque in summa semper æstimatione fuisse hosce duos Mercurijlibros Pœmandrum & Asclèpiū; non apud prophanos tantùm Auctores, sed & sanctos Patres, qui horum authoritate fulti tanquam antiquissimorum, suam de Deo trinò & vno sententiam omnibus modis contra eas stabilire contenderunt; hoc autem tanto studio non præstitissent, si non sciuissent, eos & antiquissimos, & veros & genuinos Hermetis partus esse, & apud omnes istius temporis Philosophos summo in pretio fuisse; imò sufficientes ad gentes suæ πλουθίας conuincendas. Atque hic est Theutus ille celebris inuentor litterarum, cuius librorum, studiorumque Plato in Phædro meminit, eumq; ex persona Thamuz Regis Ægypti, nunc εὐθὺς τεχνικώτατον, Theuth artificem maximum, πατέρα τῶν γραμμάτων, litterarum Parentem vocat, aitque eum libros suos, litteris nouis à se inuentis exaratos Thamuzo subtiliorum rerum, quæ in eo cõtinebantur, ignaro ostendisse, ab eodem reprehensum, quòd suis inuentis Characteribus oblivionem potius, quàm earum rerum, quæ priuata & ore tenus tradita instructione meliùs animis hominum inferuntur, perceptionem intellectionemq; induceret. Sed audiamus verba Platonis:

Plato in Phædro.

ἤκουσα πίνυν πρὸς Ναύκρατον τῆς Αἰγυπτίων γένεσι τῶν ἐκείναι παλαιῶν πιαθειῶν, ἔτι καὶ τὸ ὄργανον τὸ ἐξ ἑσθ, ὃ δὴ καλεῖσιν ἰβιν. αὐτῷ τὸ ὄνομα τῶν δαίμων ἦν αὐτὸ Θεὸς. Τὸ πρῶτον ἀριθμῶν τε καὶ λογισμῶν ἐυρεῖν, καὶ γραμματέων, καὶ ἀστρονομίαν, ἐπιπυτίας τε καὶ κυβέαι, καὶ δὴ καὶ γράμματα. Βασιλέως δ' ἂν πρῶτον ὅλος Αἰγύπτου ὅλης Θάμης πρὸς τὴν μεγάλην πόλιν τὴν ἄνω τέτυκε, ὅτι καὶ Ἕλληνας Αἰγυπτίας Θέβας καλεῖσιν, καὶ τὸν Θεὸν Ἀμμωνᾶ. ὡς δὲ τὸν ἑλθῶν τὰς τέχνας ἐπέδειξε, καὶ ἔφη δῆν ἀδαδθῆναι τῆς ἄλλοις Αἰγυπτίοις. Αὐδὺν equidem circa Naucrati in Ægypti priscorum quendam indigetum Deorum exiuisse, cui dicata sit auis, quam Ibis vocant. Demoni autem ipsi nomen esse Theuth; hunc primum, & numerum, & numeri computationem inuenisse, & Geometriam, & Astronomiam, talorum lusum, & alex ludos, & litteras; Erat tunc totius Rex Ægypti Thamuz (sue Osiris, sic enim Hebræi & Chaldæi Osirin & Adonim vocant) & in amplissima Ciuitate, quam Græci Ægyptias Thebas vocant, habitasse; Deumq; Urbis illius custodem, Ammonem. Ad hunc Regem Theuth profectus, artes suas demonstrauit, edixitq; oportere illas deinceps Ægyptijs ceteris distribui.

Patet igitur Pœmandrum & Aſclepium Hermeticos libros minimè ſuppoſititios habendos, neq; à quopiam Hæreticorum primò poſt Chriſtum ſeculo florentium ſupponi potuiſſe; Cum iam tunc iſob ſummam veruſtatem in ſumma apud omnes exiſtimatione fuerint; neq; vllum quoque, quantum quidem ſedula inueſtigatione colligere licuit, iſtorum temporum hæreſeos veſtigium ſub ijs deprehendatur, quin potius cum de Deo, de Mente opifice; de eius in mundum corporeum influxu; de Deo Genijſque attrahendis per caſtam & ſanctis operationibus ſœcundam vitam tractent, ratiociniaque ſecundum lumen naturæ inſtituta contineant, turpiſſimis primi ſæculi, atque occulta Dæmonum operatione contaminati ſectis, tantum abeſt vt conſona ſint, vt potius plurimum diſſona ijs cenſeri debeant, tamenſi non negem, multa in ijs Orthodoxæ Religioni contraria, ſed hoc Ethnico Philoſopho lumine ſupernaturali fidei deſtituto condonendum eſt.

A nullo Hæretico ſuppoſiti ſunt.

Multis itaque annis ante Chriſtum ex Ægyptiaca lingua in Græcam conuerſi ſunt, quiſquis tandem tranſlator eorum fuerit, certè S. Cyrillus meminit, quindecim librorum Hermetis de Dei natura tractantium, quos ab Athenienſe quodam tranſlatos in Græcū aſſerit. Quæ ſi vera ſunt, haud vero abſimile eſt, inter eoſdem fuiſſe Pœmandrū quoq; & Aſclepium; quorum hunc tandem Apuleius, qui Iuſtino ferè Synchronus fuit, latini iuris fecit. Plato adeò ſibi in Zoroaſtræis & Hermeticis operibus ſui juris faciendis complacuit, vt qui diligenter horum ſcripta inter ſe contulerit, eadem ferè, ſiue phraſin, modumque dicendi, ſiue myſticas rationes ſpectes, deprehendat; quæ omnia fuſiſſimè in Oedipo deducimus. Imò Pſellus & Plethon in Zoroaſtræa oracula commentantes, poſtquam multa de DEO & Intelligentijs, de Ideis in mente diuina exiſtentibus, de Geniorum & Dæmonum choris, & varijs claſſibus in dictis oraculis contentis, diſceparunt, tandem totum diſcurſum hiſ verbis claudunt: *τέτων δὲ δογμάτων τὰ πλείω καὶ Ἀεισιπέλους καὶ Πλάτων ἐδίδαξαν τοὺς διὰ τοῦ Πλωτῖνου καὶ Ἰαμβλίου, Πορφύριου τὴν καὶ Ἐρμούλου πᾶσι κατὰ κολομβίαν, καὶ ὡς Θείας φωνῆς ἀσυλλογίστως τὰυτὰ ἐδίδαξαν.* Atque Plato quidem & Ariſtoτέλης plures ex enumeratis opiniones receperunt. Plotinus verò, Iamblichus, & Proclus, eorumque diſcipuli omnes in vniuerſum approbarunt, & non ſecus, ac diuinas voces abſque vllò diſcrimine, & examine admiſerunt. Hos ſecutus eſt Rabbi Simeon Ben Iochai, qui in Zohar, dum de diuinis attributis altiffimè diſputat, mentionem facit haud infrequentem librorum Hermeticorum hiſ verbis: *כמו נקרא בספרי חרמים שבלעץ נדקלים* Quemad-

Quis tranſlator librorum Hermeticorum fuerit.

Plotus in Oraculis Zoroaſtris.

Ben Iochai in Zohar.

Mercolis id eſt quod Mercurius.

modum legimus in libris Hermetis, quem Barbari dicunt Mercolis, id eſt Mercurii. Huic aſtipulatur Akiba, Saadias, alijque ex Mecubalim haud infimæ notæ, quos ſuo loco allegabimus. Quid Arabes de Hermete, cuiſque libris cenſuerint, in præcedentibus fuſe allegatum inuenies. Quòd vero Aduerſarij hic obijciant, eos, quod aperiè de Sacra Triade, & Verbo diuino loquantur, imò Euangelicas quaidam veritates propè verū attingant, ideo difficile

vide-

videri ab vlllo ante Christum Philosopho fuisse compositos; his responde-
 mus: Hanc eandem ob causam Platonem, & Philonem reprobandos, cum
 vterque tam subinde propè veritates qualdam Evangelicas attingant, vt
 Christiani Doctores videri possint, imò nonnulli ex posterioribus Cento-
 nes Evangelicos ex ipsis Platonice libris concinnare ausi sunt; & de Pla-
 tonicis quidem cum Christianorum dogmatum consonantia fulsè in V. li-
 bro huius Operis. De Philone Iudæo aliqua hoc loco adducenda duxi,
 qui in Hexamero τὸν Θεὸν γυνικώτατον καὶ δεύτερον τὸ Θεῶν λόγον, *Deum secundis-
 simum, secundum Verbum Dei* vocat, quæ omnia Hermetis verbis in
 Pæmandro consonant; *Deus τριῦςque sexus fecunditate plenissimus, alteram
 mentem Opificem genuit.* Philo ἡλιον λόγον Θεῶν, *Solem Verbum diuinum* dicit; di-
 cit & hoc Pæmander ἰλιον τὸν Θεῶν, & in Euangelio ipsa Veritas: *Ego sum lux
 Mundi; & Ecclesia: Sol iustitie Christus Deus noster.*

Præterea vocat Philo ex Platone Verbum Θεῶ ἀπειρα καὶ ἀγέλον ἄνω λόγον,
 λόγον ἀεσιτόρον ἰόν. *Figuram Dei, & Angelum Verbi ipsius, & primogenitū filium,*
 vocat & iisdem nominibus S. Paulus Christum, *Splendorem Patris, & figu-
 ram Subsstantiæ eius, primogenitū filium Patris, & magni Consilij Angelū.* Sacre lite-
 re in alio loco; & nē quis tropicè illos locutos dicere possit, audiat quæ Phi-
 lo in lib. de Intom. de hoc Verbo dicat: ἔχει γὰρ ἄρχοντα ἑπὶ κείμῳ τον δημιουργοῦν
 λόγοι τὸ πάντος δι' ὅτιν μοι' ἐκάνον ἀεσιτὸν δύναμις ἀγέννητος, ἀπέραντος, ἐξ ἐκείνου ἀεσιτὸν σαα,
 καὶ ἐπικρατῶ καὶ ἀρχὴ τῶν δι' αὐτὸ δημιουργηθέντων ἐστὶ δι' τὸ πατὴρ λέει ἀεσιτόρον, καὶ τέλει καὶ ὁ-
 νιμος γήσος ἡδός. *Habet enim subiectus inferior mundus p̄ inuip̄ Opifex Verbum omniū
 Dominū, qui post ipsum est prima Virtus increata, infinita, ex ipso emanans, incum-
 bit autem et imperat his, quæ ab ipso facta sunt, est autem perfectissimū primogenitū, et
 perfectus & fecundus filius.* Quæ omnia adeò Euangelio D. Ioannis conso-
 nā sunt, vt à Christiano posterioris sæculi conficta videri possint. Fuit
 igitur argumentum est eorum, qui Mercurij citatos libros ideò suppositi-
 tios putant, quod fidei nostræ mysteria nimis aperte attingant. Nouerint
 ipsi Deum Opt. Max. vt olim per Asinam Baal, ita quoque subinde per
 sublimioris ingenij Philosophos locutum, ineffabili quadam ratione eo-
 rundem se intellectibus operationibusque commiscuisse; vt quemadmo-
 dum nihil humano intellectu dignius est, quam ea nosse, quæ ad diuinam
 naturam & beneficia in genus humanum collata pertinent; quorumque
 causa ipse adeò mundus & quæ in mundo sunt, condita essent, ita altissima
 quoq; omnium mysteria, in medio infidelitatis & gentiliorum errorum
 tenebris veluti scintillas quasdam nullo non tempore ad diuitias gloriæ bo-
 nitatisque suæ demonstrandas, elucescere voluerit. Quid quæso Clemens,
 Origines, Arnobius, Lactantius, Augustinus & Eusebius toto Evangelicæ
 demonstrationis suæ libro aliud cōtendunt, nisi vt fidei nostræ mysteria ex
 Pythagæorum, Platonicoꝝ, cæterorumque Græciæ Philosophorum mo-
 numentis contrā gentiles concludant? Sicuti enim Deus per Sybillinos li-
 bros & oracula locutus, multa de Verbo Dei incarnato; de Sacramentis ab

Plato & Phi.
 Christiani
 scripserunt.

Philo.

Philo de In-
 sumijs.

Deus super-
 naturali qua-
 dam ratione
 naturalis o-
 perat: omnibus
 hominis se
 miscet.

eo institutis, de morte & passione Christi, de vltimo iudicio pronunciauit, ita & veterum Philosophorum contemplationibus naturalibus, supernaturalia quedam diuinorum mysteriorum semina (quæ est ipsius infinita bonitas) inspergens, in vberissimi fructus segetem educere tandem sibi complacuit. Quæ dum dico, nemo existimet, me aut sentire aut asserere, Pythagoram, Platonem, cæterosq; eius sectatores, diuina quæ eruclarunt mysteria, reuelatione quadam aut supernaturali fidei actu à Deo hausisse; sed dico, Platonem pleraq; de Deo & Verbo opifice ea fide dixisse, quam summa vetustissimorum Ægypti scriptorum, potissimum Mercurij Trismegisti, scriptorumque eiusdem autoritas in animo eius generare poterant; Cùm enim multorum annorum. Secnuphidis Ægyptij Sacerdotis discipulus, reconditoria quæuis ex Mercurij libris proferria aduerteret, (habebant enim omnes Ægyptij Sacerdotes Hermetis libros, teste Clemente, eo prorsus loco, quo iam Sacerdotes Orthodoxi sacrarum paginarum tenent monumenta) ea tamquam aprissimam ingenij sui materiam amplexus, posteritati, multis insuper ex proprio ingenio additis, consignauit. Quæ omnia ex Strabone, Clemente, Eusebio, Plutarcho, aliisque his verbis ostendit Franciscus Patricius in libro, qui Plato & Aristoteles mysticus intitulatur: *diuinorum scientiam tametsi Hierophanta illi, quibus solis commendabatur & asseruabatur in arcanis, tamen obsequijs ac tempore deuicti peregrinis etiam communicabant, vti ante secula multa Orpheo sunt comunicata ab Ethimune Sacerdote, Aglaophemo ab Ochlapo, Soloni à Sonche, & à Psenophe. Pythagoræ verò à Perenite, & Platoni tandem à Sachoniato & à Secnuphide. Quæ partim Clemens, partim Plutarchus tradidere. Obtinuit ergò Plato à præceptoribus hisce, vt non solum viua voce mystica illorum dogmata sibi reuelarentur, sed etiam Hermetis libri ostenderentur, a quibus, vt apparet, ea dogmata desumpsit, sed & in arcanis habere, sicuti Hierophanta illa in arcanis asseruabant, didicit, idque in mare postea habuit, vt ea vel non scriberet, vel scriberet in enigmate. Esse autem ea de quibus Plato scripsit, dogmata Ægyptiorum, ita verum est, vt vel ipse id fateatur in præfatione mysticæ Theologiæ secundum mentem Ægyptiorum ab Aristotele edita, vbi apertè sic dicit; *Se velle contempleri mundum secundum mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum, (intelligit hieroglyphica) adeò occultas, vt nullus alius possit ad secreta huiusmodi scientiæ peruenire.* Sed dicent Nomen Trismegisti temporibus Platonis, non dicam in vsu, sed nè ab vllò quidem citatum fuisse, & consequenter à posterioribus confictum nomen videri. Respondeo, aliud esse in vsu, aliud non citatum esse, siquidem fieri potuit, vt tametsi apud Græcos, cæterasque gentes illud in vsu esset, Græci tamen Sapientiâ florentes hoc eum nomine non allegarint, nè gloriam suam, quam maximè ambibant, ex tero Philosophotam specioso titulo obscurare viderentur, eaque ab ex tero didicisse hoc ipso confiterentur, quorum se inuentores apud posteros haberi maluissent; vti enim Græcorum ingenium erat ambiciosum, & gloriæ, supra quam dici potest audidum, ita certum est, eos*

Quin in Ægypto fuerint Græcorum Philosophorum Magistri.

Græci eum nominis Trismegisti non meminerint

Atheniensium Regem Moysi supparem fuisse, Trojanumque excidium 329. annis præcessisse, à Sacra, profanaque historia ostenditur. At Syriorum, Argiuorumq; Regna Græcorum fuisse, neminem tam temerarium esse puto, qui sit negaturus; Cùm Cecrops primus fuerit, qui Atheniensium Urbis ab Ἀθηνᾶ, id est, Minerua nomen dederit, primus cultus Deorum in Græcia promotor. Hellenem verò Deucalionis filium vniuersæ Græciæ nomen Ἑλλάδα primùm dedisse, ex Phocilide apertè docetur, quem & paulò post Moysen floruisse constat.

Sed dicent: Tempore Moysis Græciam nondum Viris illustribus, & doctrinâ conspicuis imbutam fuisse. Contra hoc argumentum ponimus illud Philonis in vita Moysis, qui apertè asserit Moysis instituendi gratia non ex Ægypto tantùm Viros doctissimos, sed & ex Græcia aduocatos, qui cum omni Scientiarum genere imbuerent; quem locum cùm in sequentibus adducamus, ad eum Lectorem remitto: Vt interim Orpheum, Linum, Amphionem vno circiter post Moysen seculo florescentes, Sapientissimos Græciæ Philosophos taceam. futile igitur argumentum, nè dicam indignum hominibus Philologis, dùm Græcorum nomen posteris seculis confectum inconsultiùs ascribere non verentur.

Quis verò Hermetis librorum translator fuerit, etsi non certò constat, sunt tamè qui Biti Prophetæ eorundè translationè adscribant; nonnulli Philoni Biblico translatori Sanchuniatonis, alij volunt à Philippo & Ario ex Ægyptiaco in Græcum traductos, sed audiamus de hisce iudicium Patricij, qui de translatione eorum in libro de Mercurio Trismegisto ita loquitur: Quo ergò modo libelli Trismegisti & Asclepius eius auditoris Græce leguntur, facili est responsio ex iisdem Asclepio & Iamblichò. Nam ille in definitionum libello, in hæc verba scribit: καὶ τῶν ἀσπεσιστα τῶν ἐλλήνων ἔστι ἐν Βελιθίωντων τὴν ἡμετέραν ἑρμηνείαν ἰσχυρὰ μεθερμηνεύσασα. Et etiam obscurissima, cùm postea Græci voluerint nostrum Dialectum in propriam interpretari; Iamblichus autem de hisce Mercurij libris ita loquitur: His ergò ita discussis, dilucidà & planà solutio est nodorum, in quos ais incidisse te ex Mercurij libris: qui enim circumferuntur Mercurij titulo, Mercuriales sententias complectuntur, tametsi Philosophorum lingua sæpè utantur, eò quòd ferè transcripti ab Ægyptiaco idiomate, à Viris Philosophiæ non imperitis. Sed instabunt hoc loco iterum, non nisi à paucis mentionè fieri Pæmandri & Asclepij, atque adeò ea loca alijs libris competere posse à Mercurio conscriptis. Respondeo, opus non fuisse Pæmandri & Asclepij mentionem ab omnibus fieri; cùm hi libri vt plurimùm in modum dialogi contexti Orientaliù more passim sine titulo prodierint antiquitùs; posteris tandem temporibus, titulos suos naeti sint, sufficitaliquos ex SS. PP. eos sub Asclepij & Pæmandri nomine intitulasse. Prætereà hos libros Hermetis esse, luculentissimum signum est, quòd non Hermetis tantùm ingeniò, sed & hieroglyphicæ doctrinæ ab eodem institutæ perfectè, vt in decursu huius operis videbitur, consonent, siquidem multa ijs continentur, siuè nomina Ægyptiaca, siuè

Philo.

Græcorum
nomen siuè
Hellenorum
paulò post
Molen ortù.

Quis Hermeti-
corum li-
brorù trans-
lator.

*Franc. Patri-
stus.*

Iamblichus.

conceptus hieroglyphicos consideres, quæ à nullo nisi ab Hermete, vel Hermetis discipulo confici potuerunt. Verùm cum de hîcè fusiùs in Oedipo, & in 2. libro hujus Operis actû sit, eos Lector curiosus adire poterit. Manet igitur Hermeticos libros, de quibus hucusque fusiùs, quàm par erat, disse-ruimus, veros & genuinos Hermetis partus esse, omnium seculorum Authoritate cõprobatos; quos si nonnulli perniciosis ingenij oppugnare insistât, illis nihil aliud opponere possum, nisi, quòd eadè priorsùs temeritate, qua isti Hermeticos libros reprobant, eadem & ego Pythagoricos & Platonicos, & omnium veterum Authorû Scripta, imò ipsam Sacram Scripturam, & omnium bonorum Authorû libros, per fas, & nefas inuadere, & reprobare possem; quæ licentia sanè intolerabilis, & Deo, hominibusque inuisa audacia, vt ab animo meo Deus auertat, obnixè precor.

Concludo tandem ex hucusque dictis, & litteras Aegyptias ante Moysen in Aegypto extitisse, & Trismegistum iisdem libros varios posteritati consignasse, quod erat propositum, & consequenter secundam post Hebraicam *αιεροση* in Orbe fuisse linguam Aegyptiacam. Nihil porro restat, nisi vt quales fuerint Obelisci, quique eorundem inuentores, erectoresque primi, discutiamus.

CAPVT IV.

De Obeliscorum origine, & quis primus eorum fuerit Author.

SAxa illa Aegyptiorum hieroglyphica, quorum latera quadrangula basi in formam acutissimarum pyramidum propè apicem, lateribus interrupto cursu aliquantulum inclinatis, in punctum confluunt, à Græcis ob similitudinem veruum, quæ referunt, *ὄβηλοι*, primùm, seu obeli, diminutiuo verò vocabulo, postmodum *κατατην κατάχρησιν*, siue per abusum introducto, *ὀβελίσκοι* Obelisci dicti sunt. quod nomè in hunc vsq; diem à Græcis mutuatum retinent Latini. Itali verò hoscoldem ob acus figuram, qua ex lato in acutum lateribus sensim pro rata proportione gracilescentibus in vnum punctum coeunt, vocant *Aguglia*; Haud absimili etymo illos Arabes vocant *مسلة فرعون* *messale pharaon*, id est acus Pharaonis, eò quòd propriè inuentum fuerit Pharaonû primorum Regum Aegypti; Aegyptij denique Sacerdotes eos, aptissimo sanè, vti omnia alia ad mysteria sub ijs latentia concinnè indicanda, nomine appellant *κντεβηρη* hoc est, *digitos Solis*; cuius etymi rationè passim in hoc opere assignatâ videbis: sunt autem Obelisci vt paucis eos describam, nihil aliud quàm *Columna hieroglyphica quadrilatera sensim versus apicem gracilescentes, & deindè in paruum pyramidem truncata.* De his igitur eorumque mysterijs, & abditis arcanis in toto opere disceptaturi, ibi disceptationis nostræ primordia auspicabimur, vbi prima fuerunt huius institutionis incunabula. Quæritur itaq; quisnam fuerit primus horum obeliscorum Author?

Cer.

Definitio
Obelisco:u.

Obelisci ab
Arabibus di-
cuntur Acus
Pharaonis.

Obelisci di-
cuntur ab
Aegyptijs
Digni Solis.

Certè ante diluuium pyramides fuisse, & in ijs gesta primorum hominum incisa, Arabum schola docet. Volunt enim pyramides illas celeberrimas Memphi superstitas ante diluuium ædificatas, ita Salamas Kandaathi in historia Aegyptiaca, Propositione 7.

الهرايم التي بمصر وهي قطيعة كبيرة واكبرها الهرمان الزمان ويجيزه مصر فرجي المييل يقال ان بنيتها سمور بن سهاوق بن شرباق قبل الطوفان قيل ان هرميس المثلث بالحكمة الذي تسمية العبرانيين حنوخ وهو ان ريس عم ليعلم بالطوفان بناءا وادعيا الاموال والنعمة وجميع ما يحاق عليه من الدثور والهلاك وكل هرم مروج القاعه منحروبا الشكل ارتفاع عموده ثلثماية وسبعة عشر نراعا بحيث به اربعة لسطوح متوسوات الاضلاع كل ضلع اربعةماية وستون نراعا

Gelaldinus
in Historia
Aegypti.

Pyramides que sunt in Aegypto, magna sunt, & multe, dua præ reliquis maiores in ripa Nili occidentali spectantur. Dicitur quod edificauit eas Schur filius Schaluck, filius Schariak ante diluuium; dicitur quoque quod Hermes Trismegistus propter sapientiam suam ita dictus, quem & Hebræi Henoch dicunt, & est Idris, super eum pax, cum præcognouisset diluuium, eas edificauit, in easque coniecit omnes suas diuitias, & libros, & quidquid habebat pretiosum, & dignum conseruatione. Est autem omnis pyramis quadrata quoad basim, ceterum figura perpolitata, excolitur eius altitudo perpendiculariter considerata trecentis & septemdecim cubitis; in cuius acumine conuidentur superficies equales laterum; unumquodque latus longitudinem habet quadrangentorum sexaginta cubitorum, vbi nota 317 cubitorum altitudinē Arabes oculorū tantum æstimatione, 460. verò cubitos cum basi simul sumpsisse.

Pyramides
Aegypti-
nae ante
diluuium à
quo erecte.

Alij ex Arabibus, quos paulò ante citauimus, tradunt, Chamum eiusque posteros, post diluuium pyramides aquarum inundatione destructas, quarumque ipse ante diluuium notitiam habuerat, supra fundamentis veterum, alijsque in hunc usque diem in Aegypto superstitibus, supra extructis instaurasse, vt sic memoriam proauorum suorum apud posteros continuaret; donec venit secundus Hermes, qui primus pyramides in obeliscos mutasse dicitur, tanquam aptiores ad, in ijs, sapientiæ suæ monimenta consignanda: ita Abenephi.

Cham alias
erexit post
diluuium su-
pra fundam-
entum prio-
rum ædifica-
tas.

وهرميس هو اول الذي اقام العمود والاسطوان من حجر الزين يقالون المسلات
فرعون وقتش بهم العلوم الذي وجدهم
Hermes autem primus fuit, qui erexit obeliscos
nas illas, quas Acus Pharaonis dicunt, & in ijs insculpsit, quas inueniat scientias.

Verùm vt hæc omnia exactius explicentur, paulò altius ordiri visum est. Ex præcedentibus satis superque, ni fallor, ostensum fuit, quomodo per continuam Patriarcharum successionem, artes & scientiæ ex priori ad posteriorem mundum sint propagatæ. Chamumque primum fuisse rerum, quas ante diluuium obseruat, curiosarum prepropagatorem, cum nimis famæ apud posteros propagandæ studiosissimus esset, gloriosa nomina priorum Patriarcharum sibi ambitiosius arrogasse; & ad similitudinem Idris primi, Idris secundi, & Mercurij siue Hermetis Trismegisti nomen affectasse; cum verò doctrinam à priori Mercurio traditam in maximos abu-

fus

Mercurius
deprauatam
doctrinam
Chami emen-
dat, saxisque
infulpsit.

Hermes di-
uinos hono-
res ob inuen-
ta sua con-
secutus est.

Aegyptiorū
Sapientia
ante Moysen

Chronicon
Alexandrinū.

sus & impias superstitiones traduxisset; hunc secutus vir sapientissimus ex Chananæ stirpe progenitus, vetus inquam post diluuium Hermes, qui Zelø Religionis instimulatus, perversam Chami doctrinam longè lateque serpente & animos mortalium miserrima superstitionum labe deprauantem, cohibuit. Sinceram doctrinam à primis Patribus traditam pro magnitudine ingenij sili à Deo dati, omnibus modis restituere, restitutam ad posteros propagare conatus est; quamuis & hic eam non ea sinceritate qua ex fontibus emanarat haustam traduxerit; sed suis adhuc obnoxiam nequis Hinc Characteres novos, & nouam scribendi rationem omnibus communem instituit, vt doctrina cōmunis libris consignata, & ad mores formandos instituta in animis hominū capacium fructus intentos proferret. Eam verò, quæ diuiniore recōditioresq; sensus cōtineret, Philosophiā ac Theologiam ab omni prophanorū, Idiotarumq; intelligentia remotam, alio characterum genere summo ingenio institutorum, columnis obeliscisq; insculptam, contra omnes iniurias temporis, veluti perennantem solis Sacerdotibus, Philosophis, Propheris, quorum ipse gradus, ordines & officia instituit, conseruandam, solisque sui ordinis hominibus propagandam tradidit. Plurima quoq; Humano generi vtilissima inuenit, ob quæ tantos honores apud seculi sui homines consecutus est, vt eum non in Sacerdotem tantū, sed in Regem assumpserint, & postmodū ob mirabilem eius sapientiam, & omnigenam doctrinam, operaque ab iplo peracta toti posteritati memoranda, diuinos honores decreuerint, vti ex præcedentibus patuit. Atq; hic est Hermes ille verè Trismegistus, totius Ægyptiacæ sapientiæ fons & origo, hieroglyphicæ literaturæ primus institutor, obeliscorum inuentor & erector, à quo omnes reliqui Reges & sacerdotes instituti ad doctrinam ab Hermete sapientissimo traditam propagandam, atque in faxeis columnis siue obeliscis incidendam, animum adiecerunt. Contigit autem hæc prima institutio paulò antè mortem Abrahami, vsque ad Iacobi ætatem vti in præcedentibus ostensum fuit.

Præterea cū dicta sapientia Ægyptiorum, vt ex sacris Litteris patet, multò ante Moysen præcesserit, & iam tempore Iosephi diuinorū factorūq; cultus in Ægypto vigeret, in propatulo est, à nullo alio nisi ab hoc dicto tempore institutam promanare potuisse. Quæ tamen, vti fieri assolet, demum succedentibus temporibus à Sacerdotibus deprauata in manifestum omnium superstitionum Seminarium declinavit; vt in sequentibus dicitur.

Verū nē quis me solis coniecturis vsū suspicari possit; ad rerum assertarum confirmationem adduco Chronicon Alexandrinum, quod de Mercurio nostro Trismegisto sic loquitur. *Misraimo in imperio successit, Mercurius seu Fannus Pici Iouis filius, è stirpe Chami prognatus, cuius inauguratio contigit ea, quæ sequitur, ratione. Exincto (inquit Chronicò) Pico seu Ioue Regnum Italiae filius eius Fannus è Ianigenum profapia, qui & Mercurius, annos triginta quinque administravit, vir sagax, callidusque & Mathematicus; qui primus auri*

auri metallum in occidente reperit, eiusque conflandi rationem; sed cum intellexisset, se magna apud fratres suos à Ioue patre de varijs pellicibus, quas habuit Picus Iuppiter, prognatos invidia flagrare (eius enim occidendi consilium caperant) cum ingenti auri pondere Italià excessit, atque in Aegyptum se cōtulit ad stirpem è Chamo Noëmi filio, patruo suo oriundam, à qua perhonorificè exceptus est, qui dum ibi perageret, præ se contempsit omnes, aureumque amiculum indutus philosophabatur apud Aegyptios, quibus multà prædicebat euentura, natura enim erat peringemosus. Aegyptij ergo eum adorantes Mercurium Deum pronunciarunt, ut qui futura prænunciaret, illisque à Deo oracula & responsa de futuris veluti internuntius referret, aurumque subministraret, quem opum largitorem appellabant, aureumque Deum vocabant Mercurio itaque in Aegyptum veniente ait Chronicon, ἡ βασιλεύσει τῶν Αἰγυπτίων πόλις ἐκ τῆς γῆς τῆς Χάμης ὁ θεὸς ἕρμης ἔπιτος πλεῖστοις τοῖς ἐπιποσάν τοι Αἰγυπτίοι τὸν Ἑρμῆν βασιλεῖα, καὶ ἡ βασιλεύσει τῶν Αἰγυπτίων ἐπὶ αὐτῶν ἐν Ἰσσηφινίᾳ. Regnabat, inquit, Mercurio in Aegyptum veniente, quidam ex Chami genere apud Aegyptios Mefrem nomine (seu quod idem est Misraim) cui factis functio Aegyptij Mercurium Regem successerunt, qui annos triginta novem magnificè admodum regnavit; & hunc variarum rerum inventorem extitisse, verba in ordinem redegisse, & multa indidisse rebus nomina, fuisse litterarum quoque repertorem, instituisseque quo honore, & quibus sacris, quique Dij colerentur. Astrorum quoque motus & anni partiendi rationem inuenisse; Quam ob causam summo in honore apud Osiridem seu Misraimum habitum, Isidisque seu Rheæ vxoris Misraim consiliarium in absentia mariti fuisse, fuscè tradit Diodorus Siculus l. 1. c. 2. quem consule. Quibus nostra paulò ante adducta sententia ita stabilitur, ut de ea vix amplius dubitare quis possit; sed ut ex longiore forsà quàm par erat, discursu tandem ad propositum scopum reuertamur. Diximus paulò superiùs, prius post diluuium generis humani Patriarchas, prioris ævi Patriarchas secutos, in pyramidibus suorum inventorum monumenta inscripsisse; cum verò Hermes videret, non adeò commodè pyramides propter nimiam laterum obliquitatem Scripturam recipere; aliud pyramidis genus mysticæ Scripturæ accommodatiùs architectatus est, teste Iamblichò; videlicet Columnas illas Obeliscorum, quæ Columnæ Mercurij ab Authore dicuntur, de quorum mysteriosa figura vide in fine huius libri. Præerat Ægyptiaco Regno tunc temporis, uti ostensum fuit, Misraim, curiosissimus rerum exoticarum scrutator Saturnus Iunior, qui à Scriba & Consiliario suo Mercurio, de noua Columnarum fabrica edoctus, primus omnium animum adiecit, ad illos non tantùm ad nomina sui famam apud posteros consequendam, summâ magnificentiâ erigendos, sed & ad in ijs nouam illam Philosophiæ & Theologiæ ab Hermete inuentam rationem incidendam; quam tamen, morte præventus in executionem, uti conceperat, deducere non potuit: Atque hoc ita esse docet Plinius; qui primum Obeliscorum inventorem facit Mitram aut Mefrem corruptè: nam in manuscriptis Plinij hodiernâ die in Bibliotheca Vaticana superstitibus,

Trismegistus
vixit in Italia
per aliquod
tempus cum
lanigenis.

Mercurius
Trismegistus
Rex Aegypti

Inuenta Mer-
curij Trime-
giti.

Cur Hermes
ita in Obeli-
scis calcul-
pserit.

Mercurius
cum Misraim
vixit, cuius &
Scriba &
consiliarius
fuit.

Plinius.

tibus,

Misraim dictus Misra, Mestres.

tibus, vbi impressa hucusque Plinij exemplaria habent, Mitres, Mephres, aut Mesphees, manuscriptum habet luculento sanè vocabulo Mestres, quod idem esse cum Misraim, quem & Mesres, & Mesra, & Mithras dictum fuisse in præcedentibus ostendimus. Verùm hoc morte sublato, successit in locum paris filius, partim eiusdem cum patre nominis, partim diuersi, quem Iosephus lib. 1. contra Appionem corruptè Mephramutosin; Sanctus Theophilus verò lib. 3. ad Autolyceum Methramuthosin; Eusebius denique Mispharmutosin, iuxtà trium præcedentium nominum Mephres, Mitres & Mephres corruptionem, vocant. Nos verò nomen ex Ægyptiacæ linguæ instauratione eum veriùs $\epsilon\epsilon\tau\pi\alpha\epsilon\iota\sigma\iota\sigma\iota\epsilon$, id est, *Mesramuthisis*, scilicet, ex Mesra & Matre Iside; Mesram verò Osirin vocatum, alibi fuisse ostendimus. $\epsilon\epsilon\tau\theta$ linguâ Ægyptiacâ matrem, $\iota\sigma\iota\epsilon$ Isidem notat, quasi diceret, ex Mesra siuè Osiride & Iside matre progenitum.

Mesramuthisis quis, & cur sic dictus

Obelisci primi erecti sunt in On, quæ est Heliopolis.

Atque hic opus erectionis Obelisci patris morte impeditum prosecutus, primum specimen erectionis Obeliscorū, teste Plinio, Heliopoli, quæ olim On, & Bethemes dicebatur, vbi suam residentiam, habebat, dedit; Hermeticarum, paternarumque artium, & scientiarum avidissimus sectator; qui cum in On, siuè Bethemes, aut Heliopoli vitam ageret in perpetua Sacerdotum conuersatione, cuius pater, (Plinio teste) cum in somno de Obeliscis erigendis, nescio à quo Numine, monitus crederetur; ad Numini obsecrandum filium vota patris soluere voluisse. Quâuis verisimilius sit eum hoc somno ficto, Deorum sibi conuersationem ambitiosius arrogasse; & vt opus, quod machinabatur, majori admiratione, & veneratione apud subditos, & posteros reciperetur, talia confinxisse.

Mesramuthisis in somno de Obeliscis erigendis monitus.

Sed obijciat hoc loco quispiam, quomodo Mesramuthisis immediatè Mesraimum sequatur, cum ejus Successorem paulò ante Mercurium constituerimus. Respondeo, Defuncto Mesraimo, Mesramuthisin exiguæ admodum ætatis & Regni incapacis fuisse: ejus verò loco Mercurium Regnum triginta nouem annis administrasse. Quo quidem tempore maximè hieroglyphica doctrina per totam Ægyptum inclaruit. Hoc verò vita functo Mesramuthisis jam adultus successit, qui, vt dictum est, cum curiosissimus paternarum scientiarum esset; nouam hieroglyphicam doctrinam, ab Hermete inuentam miris modis auxit, & promouit; quæ omnia in nostra Chronologia Regum Ægypti, primo Oedipi tomo inserta fuisse ostendimus. Incidit dominium hujus in tempora, quo Iacobi Patriarchæ filij Isaac progenies in toto Oriente illustris habebatur; qui fuit annus ab Orbe condito 2279. à diluuiò 623. ab ortu Abrahæ 240. à morte ejusdem 65. secundum probabiliorem Chronologorum computum; inciditque in annum ante Christum ferè 1774. Quæ quidem, Eusebij traditioni apprimè congruunt, qui circa hoc idem tempus Mesramuthisis Regnum ponit, vide Chronographiam Operi præfixam. Atq; hæc de prima Obeliscorum Origine sufficiant, nunc ad particularem horum omnium descriptionem accedamus.

Quo tempore regnauit Hermetus Trismegistus.

C A P V T V.

De Materia Obeliscorum.

NE quicquam myſteriorum tam arcanæ Obeliſcorum machinationi deeſſet; materiam lapidis, primi illi hieroglyphicæ literaturæ inventores elegerunt, myſterijs quæ continebant, congruam. Fuit hæc marmoris quoddam genus, varijs coloribus guttatim veluti aſperſum, duritiæ propè indomabile, & Porphyretico minimè cedens; quam Græci *πεγπικίλοι*, Latini, *Petram Thebaicam*, Itali, *Granito roſſe*, vocant. Saxifodina hujus eſt vicina Thebis celeberrimæ quondam Ægyptiorum Regiæ, ad montes, quæ Æthiopiam & Nili catadupas reſpiciunt in Auſtrum vergens. Et tamenſi nullum marmoris genus Ægypto deſit, hoc tamen præ cæteris, ob, neſcio, quam myſterioſam naturæ ſub eo latentem machinationem Hieromyſtæ elegiſſe viſi ſunt. Nullus enim hucusque in mundo Obeliſcus ab Ægyptijs alio, præterquam hoc marmore conſectus (quod non caret myſterio) a quoquam viſus eſt. Mirum quoque, hoc marmor alio niſi Ægyptio ſolo minimè gaudere; quòd verò nonnulli ex columnis Eccleſiæ S. Catharinæ in monte Sinai contendunt, dictum montem hujusmodi Saxifodinis gaudere, non equidem facile negauerim, cum montis Sinaici plicæ cum cliuis Ægyptijs per ſubterraneas venarum catenas continuari notius ſit, quàm dici debeat, & fuſè nos in Chorographia Ægypti oſtendimus. Non neſcio quoque in Lacu Benaco & Comano, Iluà quoque alijsque Italiæ montibus, vti & in Suecia hujusmodi Saxi genus reperiri; quòd tamen cum hoc ſiue duritiem, ſiue varietatem macularum ſpectes, nequaquam comparandum eſt. Quòd alij porrò ſupponant, Ægyptios hoc marmoris genere uſoſeſſe, eò quòd aliiſ caruerint, falſum eſt; cum vt paulò ante diximus, nullo non marmoris genere Ægyptus abundet. Habet Ægyptus marmor grifei ſiue cineritii coloris duritiæ prædicto haud impar, cujuſmodi ſunt Columnæ, quibus Panthet hic Romæ veſtibulum innitur; cuius vtriuſque tanta hic Romæ copia paſſim reperitur, vt nulla ferè Eccleſia, nullum antiquitatis monumentum, nullus denique Ciuitatis Romanæ angulus ſit, vbi non occurrat. Vndè luculentum ſignum, à Romanis Principibus reſenſita marmora nullo non tempore in ſummo pretio fuiſſe; ac proinde maximis expenſis ea ex Ægypto Romam aduexiſſe. Habet præterea Ægyptus Alabaſtrem, & marmor pharium, & porphyreticum, habet opalinum ſubſtantiæ coloris, & chryſiten, quæ omnia diuerſis Deorum ſtatuis & Sacrificiorum vaſis fabricandis ſeruiebant. Soli Obeliſci ex pyrite hoc noſtro variegato conſiciebantur, ob myſticas quaſdam rationes, quas paulò poſt indicabimus.

Opponent hoc loco, Ægyptios pro Obeliſcis alio marmore, præterquam hoc, non uſos fuiſſe, eò quòd nullum aliud ei marmor duritiæ, tenacitate, &

Marmoris
genus, quo
Obeliſcos
faciebant, e-
rat myſticis
rationibus
inſignitum.

Omnes Obeliſci ex marmore pyrite conſecti ſunt, & cur.

Ægyptus
omni mar-
mo e abundat.

Cur Ægyptij
nullo alio
præterquam
marmore py-
rite in Obeliſcis uſi ſint.

duratione sit comparandum. Repono ego, cur non porphyriten, quo Ægyptus abundat, pyrite, & solidius & durabilius elegerunt? Responderunt, venas huius porphyritis non eius magnitudinis, quam ipsi desiderabant, lapides subministrasse. Quod si hoc, quæro ego, cur non saltem minores illos Obeliscos, quos passim hic Romæ habemus obuiam, ex porphyrite aut altero marmoris genere confecerint? alia verò monumenta Obeliscis minoribus multò maiora, ex reliquis marmoribus construxerint? Dico igitur, cum Ægyptii Obeliscos in honorem Numinis Solaris erigeret, non quamuis materiem, sed quæ huius Numinis proprietates per certam quandam analogiam maximè exprimeret, (cuiusmodi erant Obelisci ex pyrite, ut postea dicitur assumpsisse; verùm ut quæ hucusque dicta sunt, luculentius patefiant; Plinii verba adduco, qui lib. 36. c. 8. sic loquitur: *Thebaicus, inquit, lapis intersunctus aureis guttibus, inuenitur in Ægypti parte Ægypto adscripta, circa Syenen verò Thebaicis. Syenites, quem ante πνερόλιθον vocabat. Trabes ex eo ficere Reges quodam certamine Obeliscos vocantes: Solis Numini consecratos; radiatorum eius argumentum in effigie est, & ita significatur nomine Ægyptio. Primus omnium id instituit Mitres, qui in Solis Urbe regnabat, somnio iussus, & hoc ipsum inscriptum est in eo; Etenim Sculpturæ illius effigiesque, quas videmus, Ægyptia sunt litera. Habet porro pyrites noster Ægyptius quadruplicem à natura sibi insitæ mixturæ compositionem; principalis lapidis substantia rubro colore fulget, cui nunc crystallinæ, seu Amethystinæ, iam cinereæ, vel cærulei coloris, modò nigri; seu pharii marmoris particulæ hinc indè per totam substantiam lapidis commixtæ spectantur. Quam rerum mixturam cum Ægyptij intuerentur; eam dignam sanè, apertissimamque suis mysterijs repræsentandis materiem elegerunt. Cum enim Soli eos dedicare statuerint; Sol verò in quatuor mundi elementa suum dominium potissimum exerat, dominium hoc Solis per Obeliscos, quos & supra, eos *νεφέλιον*, hoc est, *digitos Solis*, appellasse diximus, denotarunt, ita ut per quadruplicem mixturam haud dubiè quatuor elementa, & per pyrei quidem coloris particulas, *Ignem*, per crystallinas, & Amethystinas pellucas *aërem*; *cæruleam lympham*, per cæruleas, per nigras denique particulas *terram*, pulchrè, & ingeniosè indigitarint, de quibus vltimum huius libri Caput consule, vbi fusiùs omnia explicata reperies. Vides igitur quantò ingeniò Ægyptij in aptis materiebus pro fabricis suis eligendis laborarint, & quomodò nihil non mysticum ad sua ingeniosè repræsentanda assumpserint? Patet igitur ex dictis, cur pro Obeliscis non nisi hoc pyrite variegato vsi sint; certè si alicubi Obelisci alterius coloris comparuerint, tibi certissimum id signum sit, eos in Ægypto minime factos, sed ab exteris Ægyptiorum æmulis, aut postremis temporibus, quo hieroglyphica literaturà jam exoleuerat. Talis fuit Obeliscus in honorem Solis à Phœnicibus erectus, cum turbinata, siuè conica superficie, rùm incisis figuris, materiâque, & colore ab ijs Obeliscis, quos Soli dedicabant Ægyptii, diversifimus,*

Plinius lib. 6
c. 8. de mar-
more Ægyptio

Primus ere-
ctor Obeli-
scorum Mit-
res, siuè ut
nos Misraim.

Mixtura py-
ritis quadru-
plex, 4. ele-
mentorum
Symbolum
est.

Obelisci in
Ægyptiaca
lingua dicitur
Digitus
Solis.

Obeliscus à
Phœnicibus
erectus qua-
lis?

simus, qualem ex Syria Romam Antoninum Heliogabalum Imperatorem adduxisse Herodianus refert. Patet igitur Aegyptios pyriten elegisse principaliter propter analogiam quandam qualitatum eius, ad qualitates Solis; deinde etiam propter lapidis huius admirabilem duritiem, & ab omni aëris injuria immunitatem. Vide quæ de hisce fusiùs in ultimo huius libri capite de mysteriosa figura Obeliscorum tractauimus.

CAPVT VI.

De differentijs, & dimensione Obeliscorum, & de eorum, ex Aegypto in Urbem translatione.

§. I.

De differentia Obeliscorum.

Quadruplicem inter Obeliscos hic Romæ superstites differentiam obseruauimus; vel enim magnitudine vel proportione, vel sculptura, vel rasura differunt. Primò si magnitudinem spectes, sunt inter Obeliscos minimi, sunt mediocres, sunt maximi. Audio in Aegypto multos adhuc cerni, decem aut duodecim pedes non excedentes; sunt nonnulli & hic Romæ viginti aut triginta pedum; sunt alij septuaginta & octuaginta, sunt denique centum quadraginta pedum altitudinis, ut in Operis extextu videbitur.

Secundò differunt proportione, sunt quidam Isædri, siue æqualium laterum; alij inæqualium; vti prioris generis Obeliscorum bases quadratum, ita horum Parallelogrammum exprimunt, id est, duo quælibet latera opposita, ad duo reliqua opposita comparata, notabilem latitudinis habent differentiam. Quo verò sine id Aegyptij Hieroglyphi fecerint, vix constet: Varij varias adducunt rationes; sunt qui velint, mysterijs rem non carere; alij putant, hanc eos differentiam constituisse, ut æqualium laterum Numini; inæqualium verò laterum Regibus ad diuinitatem assumptis inscripti dignoscerentur; quod tamen falsum esse, alibi fusè demonstrabitur. Dico itaque huius differentia aliam rationem non fuisse, nisi venarum mineralium ex quibus excidebantur, defectuosam constitutionem, aut in iam excisis quandam ex rupturis, scissuris, aliisque lapidis vitijs natam deprauationem, quæ ad molis vel excisæ vel excidendæ conditionem sese, ut poterant accommodare cogeabantur. Et quoniam si totam molem iuxta basim quadratam æquare voluissent, multum de intenta ingentis saxi mole decessisset. Hinc studio, ut debita saxæ molis altitudo seruarietur, ingenioso sanè errore lateri aliquantulum ademptum fuit. Dixi ingenioso labore, quia, per hunc ipsum defectum, in signe sanè mysterium, vti in Capite de mysteriosa Obeliscorum figura explicabitur, more Aegyptiis solito inuenerunt.

Tertiò differunt Obelisci, quòd alii characteris insignes, alii sine

Varia Obeliscorum differentia.
I.

I I.

Cur in quibusdam Obeliscis duo latera opposita ad alia duo inæqualia sint.

I I I.

iis veluti rasi conspiciantur: de quibus in sequentibus fusiùs tractabitur.

I V.

Quarta deniq. Obeliscorum differentia consistit in diuersitate characterum; sunt alii prorsus simili characterum forma, & ordine, alii prorsus diuersa insigniti, quos sane argumenti diuersitatē arguere, notius est, quàm dici debeat. Atque hæc de differentiis Obeliscorum breuiter dicta sufficiant, nunc ad proportionem & dimensionem Obeliscorū progrediamur.

§. I I.

De proportione Obeliscorum.

Obeliscus nihil aliud est, quam Pyramis truncata

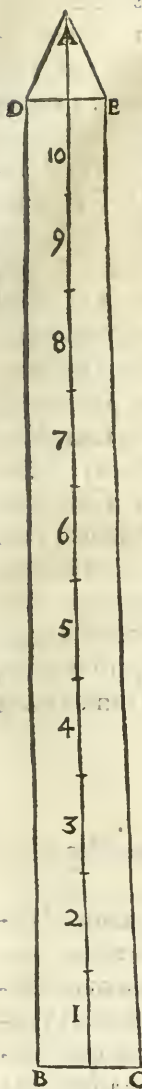
Diximus in præcedentibus, Obeliscum nihil aliud esse, quàm pyramidem truncatam, quæ quidem truncatio hisce potissimum de causis instituta fuit ab Aegyptiis Sapientibus. Primò, nè lateribus in vltimum Pyramidis punctum coeuntibus fabrica monstruosæ altitudinis mole informis, tractationi, erectionique ob rupturæ periculum inidonea redderetur. Secundò, quia sub hac enormi molis altitudine hieroglyphica symbola superiori Pyramidis regioni inscripta prorsus euanescentia, oculos animumque fugiebant. Tertio, quia moles Pyramidis facillè ventis ob excessiuam altitudinem æuari poterat. Quarto denique, ob rationum mysticarum copiam, quam in Obeliscis maiorem, vt postea dicitur, quàm in Pyramide inueniebant. His rationibus adducti, Pyramides in Obeliscos truncabant, ea tamen seruata proportione, quæ & decorem summum fabricæ excitarer, & mysteriis, quæ potissimum intendebant, haudquaquam, vt suo loco dicitur, careret. Nam proportionem, quantum summâ diligentiam adhibita obseruare liquit, in omnibus ferè Obeliscis hanc adhibuerunt; altitudinem Obelisci, quæ ab infima base ad truncatæ molis basin defumitur, in decupla proportione constituerunt ad latus quadratæ basis inferioris; ita vt si Obeliscus fieret, cuius basis latus vnus palmi fuerit, altitudo inter basin inferiorem, & truncatam superiorem, sit decem palmorum futura, ita si Obelisci cuiuspiam basis latus fuerit 4. palmorum, altitudo memorata futura sit palmorum 40. & si 10. palmorum infimæ basis latus habuerit quispiam Obeliscus, altitudo eius 100 palmorum reputabitur: & sic de cæteris. Quæ quidem proportio non tantum commoda est, & facilis, sed & ingeniosa, & magna secum mysteria voluens, vt postea patebit. Porrò latus superioris quadrati, vbi truncatio incipit, ad latus quadrati inferioris proportionem constituebant subsesquialteram; id est ex latere inferiori in tres partes æquales diuiso, pro latere basis superioris accipiebant. Pyramidion verò terminans Obeliscum, altitudine suâ æquabat latitudinem inferiorem, siuè latus basis infimæ Obelisci. In Obeliscis verò inæqualium laterum, palmus ille, qui vt plurimum strictiori lateri decedebat, adungebatur altitudini, quamuis non in omnibus hanc adeò Mathematicè sum-

Proportio Obeliscorū quo ad altitudinem.

Proportio basis Obeliscorum ad truncatam aream.

pferint proportionem, vt non plùs, minùsue, subindè à vera proportione deflexerint. Verùm proportiones declaratas in fequenti Schemate contemplare.

Sit Obeliscus ABC . cuius basis infimæ latus fit BC ; truncatæ latus DE . Pyramidion DEA . Sit verò basis BC 10. palmorum. Si itaque vnique ex 10. hisce palmis latitudinis 10. alios palmos attributos in longitudinem duxeris, habebis 100. pedum altitudinis Obeliscû truncatum $DEBC$ quæsitum: cuius latus DE superiùs ad latus BC inferiùs in proportione subsesquialtera est, id est, basis inferioris constituet latus DE , eò scilicet in loco, vbi truncatio fiebat; vnum verò latus DA , vel EA pyramidij æquat latus BC , basis inferioris Obelisci. Atque hæc est proportio, quam vt plurimum Ægyptii in Obeliscorum fabrica adhibebant, cui non tamen eo cum rigore insistebant, vt non subinde aliquid plùs pro varia Architectorum intentione, aut molis conditione, adiungerent. Verùm vt captui Lectoris omnia magis fiant obuia, ordine, & methodo Mathematicis vsitata, iam dimensionem eorundem aggrediamur.

§. III.

De dimensione Obeliscorum.

Problema I.

Altitudinem Obelisci, si truncatus non fuisset, sed lateribus continuo fluxu in vltimum punctum confluentibus, ad instar pyramidis excurrisset, reperire.

Sit paradigmatis loco Obeliscus Vaticanus $ABCDG$, cuius basis infima AB palmos 12. CD suprema 8., altitudo totius EF inter vtramque basin ab infima vsque ad pyramidion interiecta 108., latitudo verò media 10. palmos habere compertum est. Si itaque scire velis, in quantam altitudinem excurrisset dictus Obeliscus, si latera in punctum confluxissent, hæc id industriâ explorabis. Sit Obelisci trapezium, siue latus $ACDB$; protrahantur iam latera AC & BD , vsque dum in punctum G confluant, hoc peracto, ex C puncto linea CH ducatur, parallela ad FE , siue ad GE altitudinem totius Obelisci AB , nascenturque ex hac sectione duo triangula AHC , & AEG , similia inter se, & consequenter proportionata; eritq;

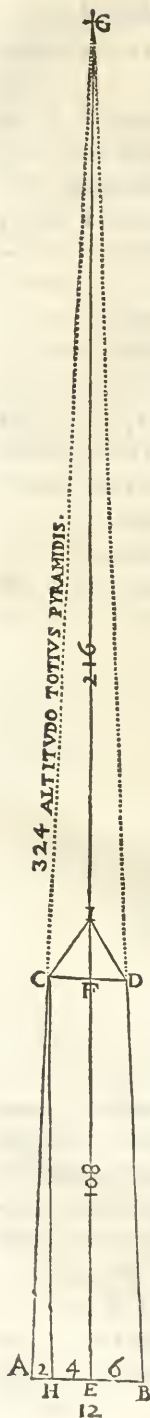
iuxta

juxtà 6. sexti l. *Elem. Eucl.* ut latus AH ad latus HC, ita latus AE ad latus EG, cum itaque tria hic nota habeantur, videlicet CH, quæ est EF altitudo Obelisci 108. palmorum; & AE, quæ est basis infimæ medietas 6. palmorum (basin enim totam AB 12. palmos habere comperimus) & AH denique 2. palmorum; cum enim CD basis superior sit 8. palmorum, erit medietas eius CF 4. & secabit consequenter CH parallela ad EF ex semibasi AE 6. palmorum, palmos 2. Notis igitur AH, AE, & EF, notus erit EG axis totius Pyramidis; si fiat ut AH 2. ad HC 108: ita AE 6. ad EG; prodibit enim factâ operatione juxtâ regulam proportionum, EG altitudo Obelisci, si in Pyramidem sensim abijisset, altitudo sc. 324 palmorum quæsita; Obeliscus igitur si continuo fluxu in Pyramidem excurrisset, futurus erat 324. palmorum, ut dictum; Pyramidis verò truncatæ altitudinem FG habebis, si altitudinem Obelisci EF à tota altitudine subduxeris, videlicet 108. à 324. Reliquum enim dabit 216. palmos, altitudinem truncatæ Pyramidis quæsitam. Hoc pacto inuenimus Obeliscum nostrum Pamphylium, si in apicem vltimum excurrisset, fuisse positus ponendis Pyramidem 133. palmorum; non secus in cæterorum omnium Obeliscorum dimensione procedes.

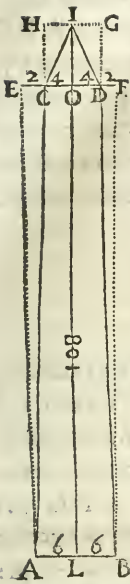
Problema I I.

Quantitatem superficalem Obeliscorum inuestigare.

Cum omnes Obelisci sint tetraedri, id est, quatuor lateribus constent, vnam superficiem in æqualium laterum Obeliscis, siuè quòd idem est, vnam superficiem in Isædris Obeliscis inuestigasse sufficiat. Sit itaque Obelisci Vaticani superficies extima ABCDI, & cupias scire, quot ea palmos quadratos contineat; ita operare: protrahatur linea CD suprema in puncta EF vtrinque: & ex A & B inferioris basis punctis ducantur lineæ AE & BF ad EF normales, & ad OL lineam mediam Pyramidis parallelæ; nasceturque quadrangulum EFAB, cujus latus AB vel EF, in latus AE vel BF ductum producet aream totius EFA B; Verbi gratia, BA est 12. palmorum, & AE, 108. quæ in se ducta dant 1296. palmorum quadratorum aream, EFA B. Quia verò hæc summa superficiem Obelisci CDAB excedit, ab ea subtrahenda sunt triangula AEC & BDF,

Dimensio areæ totius Obelisci.

vt vera superfici ei Obelisci area habeatur, quod quo pacto praestandum sit, videamus. Cum EF latus sit oppositum lateri AB; erit id per 26. primi El. Eucl. BA lateri æquale, hoc est, 12. palmorum. Cum prætereà CD ex suppositione sit 8. palmorum, hi subtrahenti à 12. reliquos faciunt 4. palmos, duos pro EC basi trianguli ECA, & duos pro DF basi trianguli DFB. Iterum cum latera dictorum triangulorum AE & FB sint æqualia lateri OL, quæ est 108. palmorum; fiet, vt si 2. in 108. hoc est, latus EC in latus EA ducantur, prouentiant 216. , cuius dimidium 108. dabit aream trianguli ECA, in palmis quadratis quæsitam, cui alterum triangulum DFB æquale additum dabunt 216. palmos quadratos, quæ est area vtriusque trianguli. Hanc denique si subduxeris à summa totius quadrati EFAB, remanebunt 1080. area superfici ei Obelisci CDAB quæsitam, qui numerus in 4. Obelisci latera multiplicatus, producet tandem aream superficialem Obelisci truncati ABCD 4320. palmorum quadratorum. Restat dimensio pyramidij CID, cujus superficialem quantitatem faciliè habebis hoc ingenio; cum basis CD 8.

Pyramidij dimensio quoad areã.

palmorum sit; & OI latus 12 ex suppositione superius demonstrata. Duc hæc duo latera in se, & prodibunt 96. quadrangulum CDHG, cuius dimidium 48. dat aream vnus lateris Pyramidij quæsitam, hanc multiplica per 4. , & summa 192. dabit in quadratis palmis aream superficialem totius Pyramidij: hi adjuncti præcedenti summae 4320. assignant 4512. totius Obelisci aream superficialem in palmis quadratis quæsitam.

Si verò quispiam scire cupiat quantitatem lineæ AC vel BD superficierum Obelisci terminatricem, is ita procedet. Cum enim hæc linea AC, sit veluti hypotenusa quædam, quæ angulum rectum ALO vel quod idem est AEC subtendat, ea necessario per 17. 1. lib. 1. El. Eucl. longior erit linea OL, hoc est, EA linea; excessus itaq; illius ad hanc inquitur, quem hac praxi habebis. Coniungantur quadrata linearum EC & EA in vnum; & ab aggregato extrahatur radix quadrata: hæc enim per 47. 1. dabit quantitatem lineæ CA quæsitam. Ex grat. linea EC duorum palmorum in se ducta dabit 4. quadratum; & linea AE 108. palmorum in se ducta dabit 11664. quadratum lineæ EA, quibus si jungatur quadratum lineæ EC quatuor; emerget quadratum lineæ AC 11668 palmorum per 47. 1. duobus prædictis simul sumptis æquale. Ex hoc denique quadrato radix extracta dabit 108. + 4 quæ est quantitas AE vel BD lineæ superficierum Obelisci terminatricis quæsitam. Si verò iterum quispiam scire desideret, superfici ei Obelisci, si in Pyramidem excurrisset, quantitatem; facile id habebit, si, vt in Pyramidij paulo ante dimensione, processeris. Verum paradigma repetam. Cum in præcedenti problemate altitudinem Pyramidis EG si in

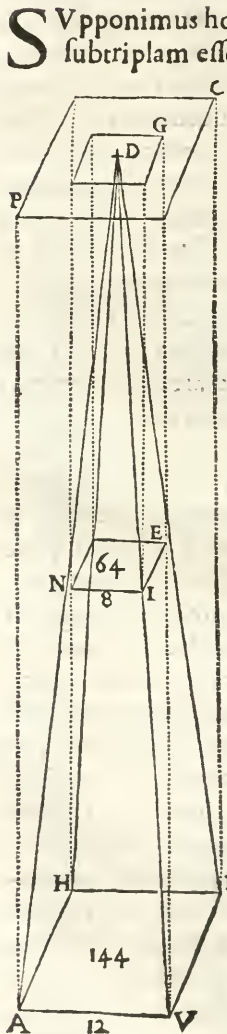
Dimensio Obelisci si in Pyramidem excurrisset.

eam terminasset Obeliscus 324 palmorum inuenerimus: basiautem Obelisci ex suppositione sit 12 palmorum, ita superficiem triangularem A B G Pyramidis inquires, multiplica 12 basim scilicet per 324 altitudinem Pyramidis & productum 3888 dimidia, dimidiumque prodet 1944 palmos quadratos, quę sitę superficię A B G quantitatę quę sitā, hanc quadruplica, & summa 7776 palmorum quadratorum dabit quantitatem totius Pyramidis, quoad superficiem exteriorem quatuor laterū, quod erat faciendum.

Problema I I I.

Soliditatem Obeliscorum inuestigare.

Dimensio Soliditatis Obelisci, si in Pyramidē excurrisset.

Supponimus hoc loco Primò ex 12. lib. Elem. Eucl. omnem Pyramidem subtriplam esse sui prismatis; cognitā quoque altitudine Obelisci, si in Pyramidem excurrisset per Probl. 1. prisma eius incognitum esse nequit. Hujus enim prismatis tertia pars dabit Soliditatem Pyramidis nostrę A B G primo Problemate propositę. Cognito quoque excessu, quo Pyramis Obeliscum superat; habebitur & prisma, ejus excessus, & consequenter ejus tertia pars Pyramidis Obeliscum excedentis quantitas. Verū rem Geometrico ratiocinio ostendamus. Imagine-mur itaque duas Pyramides in pręsenti-figura, quarum prima A B D, altera N E D; latus basis prioris A V sit 12. palmorum, qui in se ducti constituent basin totius A B 144. palmorum quadratorum; superioris verò basis latus N I sit 8. palmorum, qui in se ducti, dabunt superficiem quadratam basis N E 64. palmorum quadratorum. Circumscribatur quoque prisma A C circa basin Pyramidis A B D; & aliud prisma N G, circa basin N E. Hoc peracto, multiplica quadratum basis 144. palmorum per altitudinem Pyramidis, quam in 1. Problemate 324. palmorum reperimus; & cubicatione peracta, habebitur prisma A C 46656. palmorum cubicorum, siuē Solidorum. Cujus tertia pars 15552. dabit totam Soliditatem Pyramidis A B D in palmis cubicis, si in eam Obeliscus excurrisset.

Verū cū Obeliscus Pyramis truncata sit, hoc pacto Soliditatē ejus reperies. Quadratū N E basis duc in altitudinem suę Pyramidis, & produceretur prisma, cujus tertia pars quantitatem Pyramidis truncatę manifestat. Hęc iterum ex tota Pyramide subducta, Obelisci

licī

lisci quæsitam soliditatem relinquet: sed rem exemplo demonstrêmus. Sit Pyramis truncata N E D, basis eius N E quadratum sit 64 palmorum quadratorum, qui ducti in altitudinem dictæ Pyramidis. (quam Problemate primo 216 palmorum inuenimus) producent prisma N G 13824 palmorum cubicorum: cuius prismatis tertia pars 4608 palmorum cubicorum dabit Pyramidis truncatæ N E D soliditatem quæsitam. Porrò hujus Pyramidis Soliditas à Soliditate totius Pyramidis. 15552. palmorum cubicorum subducta, relinquet 10944. Obelisci truncati A B N E Soliditatem in palmis cubicis quæsitam. Pyramidij verò Soliditatem ita reperies, cum latus Pyramidij sit 8. palmorum, & altitudo ejus. 12. multiplica 8. in 12. cubicè, & provenient pro prismate ejus 768. 3. cujus tertia pars 256. palmorum cubicorum dabunt Pyramidij Soliditatem, quæ conjuncta cum Soliditate Obelisci constituunt 10688. palmorù cubicorum soliditatem totius quæsitam.

Soliditas Obelisci Vaticanij in palmis.

Problema I. V.

Grauitatem, siue pondus Obeliscorum inuenire.

Fiat primò ex eadem petra, siue materia Obelisci cubus palmaris, eà quæ fieri potest diligentia accuratè quadratus; deinde huius dicta ratione parati cubi pondus exactissimâ librâ ponderabis. Hoc pacto nos Archimedæ methodo insistentes, omni diligentia adhibitâ huiusmodi palmaris cubi pondus inuenimus pendere 87, fere libras. Habito itaque vnus cubi palmaris pondere, in totius ponderis noticiam facillimo negotio peruenies hoc pacto. Cum paulò ante, Obeliscum, quoad soliditatem suam 16088. palmorù cubicorum repererimus, habebis pondus totius Obelisci, si 87 in 16088. duxeris: summa enim 929856. dabit libras, quibus grauatur totus Obeliscus. Si verò pondus totius Pyramidis A B D scire desideras, ducito 87 libras in soliditatem totius dictæ Pyramidis, quam supra 15552 palmorum cubicorum reperimus: & productum 1353024. dabit totius Pyramidis, si truncata non fuisset pondus in libris quæsitum. Hæc industria omnium aliorum Obeliscorum pondus infallibili ratiocinio inuestigabis.

Pondus Obelisci quæsitæ?

CAPVT VII.

De multitudine, & varietate Obeliscorum, tum Romæ, tum alibi superfluum, & de eorum erectioribus.

Obelisci, quantum summâ diligentia adhibitâ comperire licuit, in Vrbe duodecim reperuntur, quos omnes in tres classes diuidimus. Sunt quidam minores, vt Mahureus, Mediceus, Scauro-Cælius, & iste qui Romano Collegio adhsit. Sunt nonnulli magnitudine mediocres, vt noster hic Pamphilius, Barberinus, Exquelinus, Salustianus. Sunt denique alij maxi-

Romæ superfluitas ad huc 12. Obelisci.

mi, vt Vaticanus, Lateranensis, Flaminius, Campomartius, subterraneus adhuc. In vniuersum, vt dixi, duodecim, de quibus ordine agendum.

Obeliscus Mahutus. *Mahutus* sic dictus, quòd ante Ecclesiam S. Mahuti, id est, Bartholomæi (hoc enim nomine ab Arabibus mutuato vocatur S. Bartholomæus) nationis Bergomatum è regione nouæ Ecclesiæ S. Ignatij Soc. IESV, erectus sit.

Obeliscus Mediceus. *Mediceus* ab hortis Mediceorum, siue Magni Ducis Ferrurij, in quibus erectus est, sic nuncupatus. Hortus hic deliciosissimus est, & in monte Pincio, eo in loco, vbi olim horti Salustij pensiles spectabantur, situs, magnâ externorum frequentia visitatur. *Scauro-Cælius* sic dictus, quòd inter Clivum Scauri & Cælium montem in Mathæiorum hortis erectus conspicitur; cuius superior pars hieroglyphicis spectabilis, inferior rasa manet. alius vicinus Romano Collegio Soc. IESV, ante cuius portas cursum Romanum spectantes, visitur, basis eius principalis adhuc erecta est, reliquis duabus partibus, vicinarum domuum angulis fulcimenti loco insertis.

Obeliscus Pamphilus. Porro ex mediocribus sunt: primò noster hic *Pamphilus*, cuius historiam huic libro præfixam vide. *Veranus*, quem & in Prodomo Barberinum diximus; quòd à Cardinale Barberino in Verano agro extra muros sit detectus, qui & modò iuxta Palatium eiusdem in monte Quirinali in tres partes contractus, prostratusque iacet. *Exquilinus*, sic dicitur ab Exquilino monte, in quo ad Basilicam Liberianam, S. Mariæ Maioris dictam, à Sixto V. Pontifice erectus conspicitur, rasus est, & nullis hieroglyphicis insignitus. *Salustianus*, sic dictus ab hortis Salustij, in quibus olim erectus spectabatur, eodem in loco hodie Villa magnificentissima Ludouisiõrũ est, in qua etiam num iniuria temporum prostratus iacet in duas partes contractus. Porro ex maximis Obeliscis, primò occurrit *Vaticanus*, in Campo Vaticano, in quo erectus est. *Flaminius*, à via vel porta Flaminia, ad quam iuxta edes S. Mariæ, vulgò de populo, eleuatus videtur. *Campomartius*, denique, à Campo Martio, in quo terra subrutus fundamentis seruit Palatiorum vicinorum, sic dictus. Vnum latus eius hieroglyphica literaturâ in signo ex cella quadam priuata domus conspicuum se offert, est integer, & magnitudine suâ æquat quasi Flaminium.

Atque hi sunt duodecim Obelisci, qui in Vrbe superstites adhuc in propatulo conspiciuntur. Præter hos quidem multos alios adhuc sub terra in ruinis hinc inde latere nihil dubito, & ex Publij Victoris opere de Regionibus Urbis manifestè patet, qui post Caium Caligulam Imperatorem Romam ex Ægypto 44. Obeliscos aduectos esse tradit. Verum præter duos in Mausolæo Augusti, & in hortis Salustij erectos, de cæteris, à quo, & vbi fuerint erecti, nec Publius Victor, nec alius ex Romanæ Urbis Scriptoribus recenset. Quæ verò Pomponius Latus, & alij de Obelisco in Insula Tiberis, & duobus alijs in Agionali, deinde in Flaminio, cæterisque circis erectis, tradunt, nonnulli coniecturas verius, quàm historicas relationes habendas putant, cum non tam, quid factum sit, quam, quid ratione mysticæ Circorum

Publius Victor de Regionibus Urbis.

44. Obelisci Romam translati.

Obeliscus in Insula Tiberis, eiusque vestigia.

eorum fabricæ fieri debuerit, retulerint: ego tamen magnis indicijs impulsus assero, in Insula Tyberina Obeliscum fuisse erectum, cum huius vnum adhuc frustum supersit ante Ecclesiam Sancti Bartholomæi, quod inter cætera quinque, vltimum introeuntibus Templū repaguli loco seruit, accipitribus, & piscibus in signe, quod & in Oedipo exhibemus. Cùm enim Insula Tyberina in formam nauis edificata tradatur; Obeliscum in medio Insulæ erectum mali formam in medio nauis expressisse verisimile est. Cùm præterea Circi mundum, teste Cassiodoro, præferrent, Obeliscum in medio Circorum positum Solem, cuius honori dedicabantur, veluti quandam mundi animam allegoricè significarent, in mysteriis exhibendis Ægyptios secuti, probabile est, in singulis Obeliscos fuisse erectos, verùm de hisce insequentibus fusiùs. Quid verò de 44. Obeliscis à Publico Victore relatis sentiam, paucis ostendo. Et Primò quidem suppono, Imperatores, prout eorum magnificentiam decebat, cæteris spretis non nisi secundæ & tertix Classis Obeliscos in Urbem ex Ægypto transtulisse; hi enim mole præ cæteris conspicui, nescio quid augustum, & admiratione dignum, & præcelsis cogitationibus Imperatorum congruum præferrebant, cuiusmodi moles tantâ ambitione quærebant, vt is plus, digniusque quiddam præ cæteris præstituisse censeretur, qui maiorem Obeliscum erexisset. Cùm itaque hanc æmulationem Imperatorum viderent, alii ex primoribus Romanæ Urbis eos secuti, quisque pro hortis, & ornamentis ædificiorum priuatorum ex Ægypto saxa, Idola, Simulachra, Obeliscos minores occasione cratis nauicæ, quâ maiores Romam vehebantur, procurabant. Minores enim Obeliscos crati vnâ impositos, vti & plurimas hic Romæ Columnas ex Pyrite superstites, cum innumerabili penè fragmentorum copiâ, quas passim in omnibus angulis deprehendimus, facillè, nec non sine aliquo nauis emolumento erat conducere, siquidem omnes hæc minores moles pro Saburra & libramento ratis seruire poterant. Fuisse autem ex 44. Obeliscis Romam adductis plerosque minimos, ipse Publicus Victor dicit, cuiusmodi in hunc diem duo hic Romæ spectantur, vna ad Ecclesiam Aræ Cæli nomine indigitatam, alteram in Palatio Cardinalis Sacchetti, quorum vterque tempore Pauli III. Romæ detectus, non excedit 15. palmos. Cur verò reliqui non compareant, facillè est coniecere: cùm enim minores essent, facillè alio transferri, aut etiam fracti, dissipari poterant. Vndè in communi illa Obeliscorum strage & Urbis vastatione à Gothis prostrati, successu temporû, vel terra altiùs defossi, vel fundamentis ædificiorum inserti, vel partibus etiam variè dissipatis, aut etiam in flumen proiectis, nullum eorum vestigium, ampliùs superesse minimè mirum videri debet, iis, qui temporum vicissitudinem, mutationem Statuum, atque iniquam Imperatorum sortem probè nouerit.

Marlianus in Topographia Urbis refert de altero Obelisco in agro Verano propè Ecclesiam S. Laurentii, quem anno 1630. Franciscus Car-

Malum in nauis exprimebat.

Circi referrebant mundū. Obeliscus in medio Sole.

Imperatores Romani non nisi majores Obeliscos erigebant.

Vnde tanta Ægyptiorū monumentorum in Vrbe copia.

Obeliscus in Ara Cæli, & Palatio Cardinalis Sacchetti.

Barthol. Marlianus in Topographia Urbis.

dinalis Barberinus ex Vineâ Curtij Saccociæ erutum, atrio Palatij Quirinalis Barberinorum inuexit, vbi adhuc in tres partes contractus jacet superflus; cuius mysteriosissimam doctrinam vide explicatam in Oedipo Ægyptiaco.

M. Fabius
Caluus.

Haud absimilem sortem eum Obeliscum subijsse puto, quem M. Fabius Caluus in descriptione Romæ Veteris in Circo Floræ (cuius rudera hodiè adhuc spectantur in Valle, inter collum hortorum Salustij, & montem Viminalem interiecta) prostratum tradit, quem ego eum esse puto, qui hodiè in hortis Medicis erectus spectatur. Verùm hæc de Romanis Obeliscis, quorum aliqua notitia haberi potuit, dicta sufficiant.

Obelisci in
Ægypto in-
perdites.

In Ægypto plurimos adhuc superesse, tum relatione testium oculatorum, tum ex Arabum monumentis constat. Plerique ex Ægypto reduces asserunt, in vicinis Cairi ruderibus complura Obeliscorum fragmenta adhuc passim reperiri; imò P. Iosephus Marcellaria è Soc. nostra, qui dum in Æthiopiam iter susciperet, maximâq; Ægypti partem lustraret, ait in Asna vrbe, quam suprâ Thebas antiquas esse ostendi, complures adhuc spectari partim erectos, partim prostratos, quos & Pigafetta in quodam suo itinera-rio notauit. Hoc idem varij diuersorum Ordinum Religiosi, qui ibidè in propagandæ Religionis negotio degunt, ad me scribunt, præsertim in Cairo, & Alexandriæ vicinis locis, de quibus in Oedipo copiosior dabitur dicen-di materia. Inter alios verò prænobilis, & clarissimus D. Mathias Balbiski ingenij viuacitate, & antiquitatum notitiâ insignis, in lacu quodam iuxtà Mataream certi Obelisci vt, & Alexandriæ vestigia notauit, quorum delineationem ab ipsomet citatò Domino factam in Oedipo proferemus; Confir-mat hæc omnia P. Marcus de Luca ex Ord. S. Fran. de Obseruantia, qui dum hæc scribo ex Ægypto in qua 11. annos vixerat, redux asserit, præter duos Alexandriæ superstites, Cairi quoque eorundem varia fragmenta reperi, omnium autem Maximum Matareæ in quodam lacu erectum hieroglyphicis spectabilem videri, ad quem tamen non nisi certis anni temporibus, deficcatis videlicet ex inundatione Nili aquis in dicta lacuna receptis, aditus sit; præterea Thebis plurium Obeliscorum fragmenta spectari asserit. Plura quoque retulit de monasterij. Rulri Deir elachmur vocant Arabes, inscriptionibus hieroglyphicis; vt & de Palatio fascinationibus, & incâ-tationibus celebri ad ripam Nili sito, eiusque hieroglyphicis, sed & de conchæ amoris Cairi superstitis forma in ouali figura adaptata, plena hieroglyphicis, quæ omnia suo tempore, si Deus vitam largitus fuerit, produ-centur. Geographus Nubianus, in suo geographico opere, duos adhuc spectatæ molis Alexandriæ superesse refert: his verbis.

Geographus
Nubianus.

وبالاسكندرية المسلمتان فرعون وعمما حجران على طولهما مردعان وعلا عما اضيف من اسفلهما وطول الواحدة منها خمس قيم وعرض قواعدها في كل واحد من وجوهها عشرة اشبار محيط الكل اربعةون شمرا وحكي صاحب كتاب العجايب انهما منهوكتان من جبل قريم في غربي بلاد مصر وعليهما مكتوب انا يتخبر بن شران بتبيت هذه المدينة

Et in Alexandria sunt duæ acus Pharaonis, sunt autem hæ acus lapides secundum longitudinem eorum quadrati, & altitudo eorum strictior inferioribus partibus eorum; & longitudo uniuscuiusque ex illis duabus est quinque perticarum; & basis in omni latere, seu facie decem palmorum est, & circumferentia uniuscuiusque quadraginta palmorum; & refert liber mirabilium, quod sint excisi ex monte Tarim in occidentali Regione Aegypti, & super eas scriptum, quod Iaamar filius Sadad edificauit hanc Ciuitatem. Et paulò post situm earum describit his verbis:

وهذه مسلة الوحدة في ركن اليلد من الجهة الشرقية والثانية من هذه المسلات في بعض المدن. Et vnus ex his duobus Obeliscis est in angulo Ciuitatis ex parte Orientali, et secundus in alia Ciuitatis parte. Quæ consona sunt relationibus eorù, qui illas partes curiosè perlustrarunt. Quòd verò mensura Arabum non vsquequaque respondeat, indè factum est, quòd maiorem tantùm partem, quæ extrà terram eminebat, mensi fuerint, reliqua intrà terram abdita: ità retulit, quem suprà citauimus, Mathias Balbiski.

Sed & horum locorum omnium Chorographiam vide in Oedipo nostro Ægyptiaco. Certè Obeliscos innumeros terra haustos in Ægypto adhuc latere, nullus dubitauerit, qui Ægyptiorum in Sole colendo ardorem penitiùs fuerit contemplatus. Constantinopoli audio duos adhuc Obeliscos superesse, à Theodosio in eius Vrbs ornamentù ex Ægypto translatos, nam in Circo maximo Byzantino, quem Fl. Constantinus olim magnificè ad Romanorum Circorum formam construxerat, cuius reliquæ antequam Vrbs à Turcis caperetur, adhuc supererant, duo Obelisci adhuc cernuntur, de quibus Petrus Gylius Gallus in Topographia sua Byzantina his verbis: *In medio Circo, quem Græci Hippodromum appellant, Obeliscus ex Thebaico lapide factus extat, cuius cum non meminerit antiqua Regionum descriptio; & meminerit Obelisci Thebaici quadrati, quem ponit in V. Regione, arbitraret hunc terremoto euersum, translatum fuisse in Hippodromum à Theodosio post editam descriptionem Regionum; nisi hæc Theodosianorum multorum meminisset operum, nisi præteriret nonnulla in commemoratione Regionum, quarum postea meminit in generali descriptione Vrbs. Habere igitur plures Obeliscos Constantinopolis potuit, ex quibus nunc superest ille Thebaicus, quem in V. Regione ponit antiqua Regionum descriptio, duos adhuc extantes vidi, cum primùm venissem Bizantium, vnum in Circo Maximo, alterum intra Claustrum Regium, in latere primi collis vergente ad Septentrionè, quadratum ex lapide Thebaico factum, erectum iuxtà domum vicluariarum officinarum Regiarum, sed paulò post euersum. Et extra Claustrum elatum, vidi iacentem longum triginta quinque pedes, cuius singula latera, si benè memini, senos pedes lata perimetrum illius efficiebant 24. pedum. Alter verò in medio Hippodromo pro meta in hunc diem constat supra 4. reseras æneas, latus quoquo versus sesquipedem, altus tantundem, sustentatas basi, & stylobatis; & paulò post, quibus in quadrum dispositis totus Obeliscus susinetur, cuius quidem quadrati singula latera lata sunt circiter 6. pedes, ab in o ad summum sculpta notis Ægyptiacis. Atque hunc Obeliscum à Theodosio Imperatore erectum, epigramma sequens*

Descriptio
Obeliscorù
Constanti-
nopoli super-
stitum.

In latere stylobatæ Occidentali Obelisci, missum clarè demonstrat:

ΚΙΩΝ ΤΕΤΡΑΠΛΕΤΡΟΝ ΔΕΙΧΘΟΝΙ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΑΧΘΟΣ,
ΜΟΥΝΟΣ ΑΝΑΣΤΗΣΑΣ ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ,
ΤΟΔΜΗΣΑΣ ΠΡΟΚΛΟΣ ΕΠΕΚΕΚΑΒΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟΣΟΣ ΕΣΤΗ,
ΚΙΩΝ ΗΛΙΟΙΣ ΕΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ *γιο.*

Huius interpretationem, seu sensum videas in Orientali latere Obelisci, pro ut sequitur:

In latere Orientali inscriptum sequens epigramma Latinis literis, sed paululum exesit, sed ut legere potui, sic sese habet:

DIFFICILIS. QVONDAM. DOMINIS. PARERE. SERENIS.
IVSSVS. ET. EXTINGTIS. PALMAM. PORTARE. TYRANNIS.
OMNIA. THEODOSIO. CEDVNT. SVBOLIQVE. PERENNI.
TERDENIS. SIC. VICTVS. DVOBVSQVE. DIEBVS.
SVB. IVDICE. PROCLO. SVBLIMFS. ELATVS. AD. AVRAS.

Verùm tamen cùm vnus ex Porphyrite elaboratus hieroglyphicis careat, vti à veterum Ægyptiorum ingenio absona, ita inter vltimorum Ægypti Regum opera meritò recensendus. Examinatis itaque reliquijs Obeliscorum, nihil restat, nisi vt à quibus ij erecti sint, & à quibus Romam adducti, exploremus.

C A P V T V I I I .

De Obeliscorum Erectoribus in particulari, & quinam Obelisci à singulis Ægypti Regibus sint erecti.

ANtequam primam Obeliscorum erectionem determinemus, nonnulla prius hoc loco supponenda duximus; vt sic discursus redderetur solidior, & firmioribus argumentis instituti nostri ratio fulciretur.

Suppono itaque Primò, filios Chami, Chus, Misraim, Phuth, Cainan, vti & filios Semi, tam longæuæ vita fuisse, vt nonnullos ad ipsa Iacobi, & Iosephi tempora perdurasse, in præcedentibus dixerimus; inò ipsum Semum fratrem Chami quingentis annis post diluuium vixisse, ipsæ sacræ literæ aperte testantur lib. 11. Gen. Nam vt suprâ quoque ex Arabum doctrina ostensum est, cùm tam læcundam progeniem Ægyptus non caperet, vnumquemque ex filiis sibi Prouinciam, totam proinde in varia dominia distributam, elegisse; Cùmque omnes dominandi ambitione tenerentur, singulos Regis sibi titulum vendicasse, nominaque, nescio quid diuinitatis redolentia adsciuisse, vndè deindè famosum illud in Ægypto Deorum Regnum, quod in citata Oedipi parte fusè describimus, natum sit; hi enim omnes traditiones patris Chami secuti, cùm in artibus & scientiis prorsùs similes essent, non exiguè cõfusionis Historicis præbuerunt occasionem. Hinc Osirin, Solem, Vulcanum, Mercurium, Mithram, Menam, Vexorem, Apim, Saturnum, quos alii diuersis successiuè temporibus, ego eodem ferè tempore vsque ad Abrahami ortum, nonnullos etiam

Longa vita primorum mundi post diluuium Patriarcharum.

Deorum in Ægypto Regnum quodnam, & quale fuerit?

ad

ad ipsa Iosephi tempora diuersis Aegypti partibus, finitimisque Regionibus imperasse, clarè ex Orientalium traditione Scriptorum demonstro. Misraim verò, (à quo & Aegyptus מצרים *Misraim* dicta fuit.) cum Auctoritate, potentia, & ingenio summus esset, primùm Aegypti in formam Regni reducta, se Regem constituisse, multaque præstitisse, ob quorum admirationem passim à posteris diuinitatis honores sit consecutus; nunc Sol, modò Osiris, iam Mithras aut Mitres, nunc Saturnus, Apis, alijsque nominibus, diuersis nationibus vsitatis, insignitus; primus Aegypti Pharaeo. Que nomina dum ambitiosius sibi arrogantes posterius Reges vsurpant; historicos ferè omnes in summam confusionem deduxit maxima illa nominum æquiuocatio, quam in Oedipo nostro, quantum ingenij vires dederunt, euoluere conati sumus.

Misraim.

P. imus Aegypti Pharaeo Misraim.

§. I.

De Obeliscis à Misrae & Misramuthi erectis, primis Aegypti Regibus.

Misraim itaque (quem alij, vt supra patuit, corruptè Mitrem, alij Mithrem, quidam Mespheem, aut Mespheem vocant, nonnulli etiam cum Osiri, Api, Sole, Sothi, Cælo, Saturno, & Mena cõfundunt) primum nos Aegypti Regem & Pharaonem constituimus. Qui, quomodo Duce Mercurio, animum adiecerit ad Obeliscos erigendos, quomodo etiam morte eius negotium impeditum, filio eius Horo (quem corruptè Mephramuthisin, nos verius Mesramuthisin, quasi diceret, ex Mesra, siue Osiri, & matre Isi genitum, ex Aegyptiaco idiomate, restituiimus) institutore eodem Mercurio executioni mandatum sit, fusè in præcedentibus Cap. 4. ostendimus. Quinam verò illi Obelisci fuerint, etsi certè determinari non possit, coniectura tamen haud exigua ducimur, ex maioribus haudquaquam fuisse, cum vt fieri assolet, prima rerum principia verius à paruis originem suam, quàm à magnis sortiantur: succedentibus verò temporibus crescente Regum superbiâ, & magnificentiâ, semper maiores, & maiores non tam hieroglyphicæ disciplinæ ostentandæ gratia, quàm ex insolentium molium magnitudine, gloriæ apud posteros sibi comparandæ ambitione erectos fuisse. Verisimile itaq; videtur, primos Obeliscos fuisse ex ijs, quos nos inferioris classis ponimus, cuiusmodi sunt Mahutæus, Mediceus, Monticælius, alijque Romæ superstites hinc similes. Hos enim omnes eodem tempore factos, cum Characterum, tum doctrinæ sub ijs latentis identitas, Characterumque similitudo luculenter demonstrat, videnturque fuisse veluti primæ, nouæque doctrinæ multiplicata quædam exemplaria. Cum enim lapidis substantia durissima esset, & primis illis temporibus, quæ artes necdum ad tantam perfectionem peruenerant, ad laborandum diffi-

Mesramuthis Aegyptiacè

ⲙⲉⲥⲣⲁⲩ

ⲙⲉⲥⲣⲁⲩ

ⲙⲉⲥⲣⲁⲩ

quasi diceret ex Misrae &

Ili genitus.

Mesramuthis, minores

erigunt Obeliscos, & qui-

nã au illi.

Misraim pri-
mus Obeli-
scorum ere-
ctor.

Plinius lib. 36
cap. 8.

lis videretur, hinc à paruis Obeliscis eos incepisse verisimile est; donec ars sculptoria frequenti exercitio prouectior, tandem Reges magnificos ad maiores semper, & maiores lapides excindendos, instimularetur. Misraim itaque, siue quod idem est, Mitres aut Mesres primum fuisse huius negotij auctorem, Plinius tradit: *Circa Syenen verò Thebaidis Syenites, quem ante pyropæilon vocabat, trabes ex eo fecere Reges quodam certamine, Obeliscos. vocantes Solis Numini sacros. Radiorum eius argumentum in effigie est, & ita significatur nomine Aegyptio. Primus omnium id instituit Mesres, (ita enim exemplar Vaticanum habet) qui in Solis Urbe regnabat, somnio iussus, & hoc ipsum scriptum est in eo.* Huic consonant, quæ apud Arabum Historicis reperio, de prima Obeliscorum institutione; dicunt enim, vt excitatis supra patuit, Mesram primum fuisse, qui Obeliscos erexerit, quos filius eius Mesramuthis, quem Nacraus vocant, miris operibus promouerit. Sic enim loquitur Salamas Ben Kamdaathi, in libro, quem hortum mirabilium mundi vocat: *وذكر ال اول حبار ابن مصر ملك اسمه فقراوس دار الأرض بأجل مملكة حتى اعجبه مكان مصر وبناعها وسمها جسم ابيه وسكنها واذقن الصنایع والحكم بها واقام الاسنظمين وفتح عليها كل علم حليل* Dicitur autem primus Gygas Aegypti fuisse filius *Mesra Rex, nomen eius Nekraus; habitabat in terrâ cum indigenis Regni sui usq; ad Agabak locum Mesra, ubi Ciuitatem edificauit, quam & nomine patris sui vocauit Mesra, quam & inhabitauit, varias artificiosas res in ea collocans; erexit quoque Columnas, in quibus incidit omnem Scientiam pulchram.* Quænam verò hæc Vrbs Solis fuerit, quænam Vrbs Mesra, & quonam tempore hæc fundata fuerint, fusiùs suis locis declarabitur. Sufficit nobis hoc loco ostendisse Misraim, & filium eius Mesramuthisin, instructore Mercurio fuisse primum Obeliscorum erectorem; & Obeliscos, quos erexerunt, fuisse ex minoribus, qui hodiè Romæ spectantur, & magnitudine, & literaturâ characterum æquales; cuiusmodi sunt, quem Mahutaum, Mediceum, Monticælium, indigitauimus.

Sacerdotes
quoque ex
minoribus
Obeliscis,
nonnullos
erexerunt.

Horum exemplum secuti deinde non tantum Reges, sed & Sacerdotes passim animum ad similes Obeliscos simili characterum mysticorum forma adornatos adiciebant: vt potè quæ non tantum ad arcanarum rerum notitiam, sed & amuletorum loco seruirent ad patriam à malorum incursum muniendam, vt suo loco fusiùs ostenditur; quinam verò hi Reges fuerint, ne sciremus temporum inuidit antiquitas; donec tandem post exitum filiorum Israël ex Aegypto, cum totum Regnum tam calamitoso casu interitus Aegyptiorum in mari rubro concussum, & quasi destructum esset, Reges posteri de Regno in pristinum splendorem, & magnificentiam restituendo solliciti; omnibus modis laborarunt, vt autam Religionem, sacrificia, & literas à Mesra, & Mercurio traditas restituerent: opem ad hoc ipsis Sacerdotibus, qui traditam arcanam scribendi rationem illucisque conseruârunt, impigrè ferentibus.

§. I I.

De Obeliscis à Sothis, & Ramesse filio eius erectis.

Primus itaque Rex post mortem Moysis, qui Aegypto in pristinam magnificentiam reducta, Vniuersa summa cum potestate præfuit; fuit Menuphta, quem Eusebius Amenophis, Iosephus Menophis, Africanus Amenophren, Arabes Omer appellant, nos verius iuxta idioma Aegyptiū *Menuphta* vel *Monuphta*, appellamus, quasi diceret Deum Memphis, fuit hic magni animi vir, & paternarum traditionum assertor acerrimus, qui post 40. annorum regimen vitâ functus, Regni reliquit gubernacula filio suo Sothis, à nomine Mercurij, quem Aegyptij *Sothis* vel *Sothis* appellabant, ita dicto. Est autem *Sothis* sidus caeleste, quod nos Caniculam appellamus, Mercurium autem in caelum assumptum huius canis nomine intitulatum, ob sagacitatem, inuentionumque varietatem humano generi necessarium, ob sagacitatem, inuentionumque varietatem humano generi necessarium, alibi fufius ostendimus. Huius itaque nomine *Sothis* appellatus filius Menuphta, Patri animi magnitudine in nullo impar: Regnum adiit ducentis circiter iuxta Eusebium annis post exitum Hebræorum ex Aegypto, tempore videlicet Aoth & Othoniel Iudicum populi Israël; quem & corruptè Eusebius vocat Zethus, vel Zethos, quæ vox parum differt à *Sothis*. Hic itaque scientiâ, autoritate, & potentiâ instructus, Sacerdotum opè, hieroglyphicam doctrinam à prædecessore suo *Sothis* siue Mercurio Melæ traditam, octo, vna cum filio Ramesse, Obeliscis, quos in On, siue Vrbe Solis, erexit, incisam resuscitauit. Regem horum Obeliscorum erectorem Plinius appellat *Sothis*, pro *Sothis*, vitio transcriptorum, qui facile in c mutare potuerunt; de quo tamen cum dubitarem, manuscripta Exemplaria Plinij, quæ in Vaticana Bibliotheca conseruantur, consulenda duxi, in quibus errorem manifestum detexi, ibidem enim loco *Sothis*, apertè nomen *Sothis* reperi, quod postea Mercatum quoq; obseruasse memini. Atque hi sunt Obelisci, quorum duo Romam allati, reliqui duo Alexandria in Aegypto manserunt; Regni coadjutor fuit filius eius Ramesse, vti in historia Obelisci huius demonstraui, quem Theophilus Sethosfos, Iosephus, Sethosis vocat, nos verius Ramesse *Sothisos*, quod iuxta idioma Aegyptiacum nihil aliud, nisi filium *Sothis* significat. Hic vnâ cum patre supradictos Obeliscos erexisse, teste Plinio l. 36. c 8: memoratur; Verùm de vtriusque Regis molimine, audiamus verba Plinij: *Postea, inquit, & alij Regum in supradicta Vrbe, Sothis quatuor numero, quadragenum octonum cubitorum longitudine; Ramesse autem, quo regnauit filium captum est, quadraginta cubitorum; scilicet, alios quatuor. Octo itaque hic habemus Obeliscos à Sothis quatuor, & totidem à Ramesse Sothisos, hoc est, Sothis filio erectos; quales autem hi fuerint, nullâ ratione determinari potest, nisi per materiam, & thema, quod continent, & per mensuram, quam*

Menuphta post Moysen Obeliscorum erector primus.

Sothis Rex Aegypti Obeliscorum erector, à patre destinatorum.

Sothis quid significet.

Sothis

CDC

Filius Sothis Ramesse Coadjutor Regni.

adferunt Authores singulis congruam. Confecit itaque Sothis vnà cum Rameffe 8. Obeliscos, quorum nonnulli altitudinem habebant 48. cubitorum, qui in palmos resoluti, ita vt vnus cubitus duos palmos exæquet, provenient pro singulis Obeliscis Sothis 96. palmorum altitudo, nonnulli verò eùm quadraginta cubitorum altitudinē obtinuisse à Plinio dicantur, hi resoluti in palmos, dabunt singulis 80. palmorū ferè, si paucos demas; longitudinem. Quamuis verò Plinius 4. Sothis, & 4. Ramelli attribuat, nos tamen inuenimus omnes communi, & promiscuâ administratione, ab vtroque erectos. Videamus itaque, num ex mensuræ congruitate inuenire possimus erectores singulorum. Certè, vt sagaciter rem auspicerer, omnium Obeliscorum Romanorum exactam prius in palmis mensuram accepi: & inueni quidem Pamphilium Obeliscum, cuius gratiâ totum hoc Opus molimur, in 74. ferè palmorum altitudinem excutere, cui Barberinus, ille, inquam, què Franciscus Cardinalis Barberinus ex Circo Aureliani in Verano agro erutum à Curtio Saccoccia, in cuius vinea abdebat, certâ pecuniæ summâ redemit, si non equâ longitudine saltē præreliquis. proxima respondet, quamuis basis temporum edacitate consumpta, exactam mensuram vt inuenirem, negauerit. Cùm itaq; nullum alium huius mensuræ inter Romanos Obeliscos repererim, hos inter reliquos octo, duos esse, quos Sothis cum Rameffe olim erexerat, haud improbabili conjecturâ conuictus assero. Sed mensura ab Authoribus relata, vti incerta est, ita quoque non tantopere eidem, vt quisquam confidat, velim. Neque enim Authores, nisi ex relatione aliorum, eam tradidèrunt, quòd verum esse monstrant mensuræ Obeliscorum Romanorum à Plinio relatæ, quæ mensurationi à me summâ diligentiam comperæ, vt postea dicitur, minimè respondent; plerisque, vel ad oculum, vel vnà cum fulcris, aut ornamentis apici impositis, Obeliscorū altitudinem metientibus. Sed neq; proportionē decuplam in omnibus exactam reperi, proportionē in alio & alio à vero nunc deficiente, nunc id excedente. Sed ad propositū: Reliquos verò duos, aut in Ægypto remansisse, aut diuturnitate temporis terra obrutos; notitiam posterorum fugisse. Hos autem similes ferè esse, & magnitudine, & doctrinâ, quam continent, tunc videbitur, cùm explicationem singulorum auspiciabimur. E reliquis verò Obeliscis, duos Romam aduectos, reliquos Alexandria remansisse, ita ostendo: Fuerunt nonnulli Obelisci, teste Plinio, longi quadraginta octo cubitorum, qui, vt dictum est, in pedes resoluti, conficiunt nonaginta sex palmos. Cùm, verò inter ceteros duo supersint, huius ferè magnitudinis, eos eosdem esse, quos Sothis olim in Heliopoli erexerat, conijcimus, cùm nulli alij huius magnitudinis Romæ spectentur, nisi me proportio basis ad altitudinem fefellerit; quæ non in omnibus tam accurata est; nam prior Campo-martius sub terra adhuc latens loco fundamenti vicinorum ædificiorum seruit, ad cuius tamen aspectum peruenitur per cellam subterraneam fabri cuiusdam lignarij, quem vnà cum in scrip-
ptione

Obeliscus
Pamphilii
us à Sothis
erectus, vii &
Barberinus.

Obeliscus
Campomartius
erectus à Sothis.

ptione in Oedipo delineatum vide. Alter est Salustius, in hortis Ludouifjjs hodiè adhuc superstes, vnà cum basibus paris ferè cum Campo-martio magnitudinis, quantum ex proportione, omnibus Obeliscis, communi, conijcere licuit; integros enim mensurare non valuimus, vtpotè superiori parte terrà obrutà: Reliqui duo verò Alexandriè adhuc superstites Geographia Arabica sequentibus verbis me docuit:

والاسكندر ربة المسلمتان فرعون وعمما حجران على طولهما مردعان وعلاهما اضيق من اسفلهما وطول الواحدة منها خمس قيم وعرض قواعدها في كل واحد من وجوهها عشرة اشبار محيط الكل اربعون شبرا وحكي صاحب كتاب العجايب انهما منحدوتان من جبل تريم في غربي بلاد مصر وعليهما مكتوب انا يغمرد بن سوان بنين هذه المدينة

Sunt autem in Alexandria duo Obelisci, lapides videlicet quadrati, quorum partes altiores strictiores sunt inferioribus, & longitudo eorum quinque perticarum; basis verò in omni latere, seu facie decem palmorum est, & circuitus quadraginta palmorum. Sic enim hanc mensuram Arabes determinant, *Kim* arundo est constans 20. palmis, ducti itaque 5. in 20. faciunt præcisè centum palmos, altitudo duorum Obeliscorum, quæ reperiuntur adhuc Alexandriae superstites, quæ præ cæteris consonant proportioni basis ad altitudinem supra insinuatam, dum diximus, latus basis in omnibus Obeliscis ferè decuplam esse altitudinis quòd & in hisce duobus Obeliscis memoratis clarè patet. Cum enim latera singulorum sint decem cubitorum, necessariò altitudo eorum erit centum palmorum; quam monstrant quinque perticæ siue arundines, quarum singulæ 20. palmorum. Cum itaque Plinius dicat, Sothis cum Rameffe ex octo quatuor Obeliscorum singulos quadraginta octo cubitorum, hoc est nonaginta sex palmorum fuisse, erunt duo Romani à duobus Alexandrinis non paucis palmis breuiores. Quæ discrepantia cum me diù perplexum redderet, notavi tandem, Ægyptios tot us Obelisci molem à basi vsque ad apicem pyramidij, centum palmorum longam statuisse, nos verò in Salustio, & Campo-martio Obeliscis 96. palmos tantum à basi vsque ad pyramidion computasse: quod pyramidion cum in dictis Obeliscis quatuor palmorum sit, ij additi ad 96. præcisè constituent 100. palmorum altitudinem, atque adeò quatuor illi Obelisci Sothisij omnes eandem, quasi, habebunt 100. palmorum altitudinem; quibus cum nulli alij equaliores reperiantur, hi probabili cõiecturâ censendi sunt ij Obelisci, quos, teste Plinio, Sothis in Vrbe Solis erexit; sed de hisce fusius in historia Obelisci Pamphiliij.

Alii volunt Obeliscum Salustium 60. tantum palmorum esse. quem nos 66. palm. ex proportione inuenimus.

Kim mensura Arabibus visitata 20. palmorum.

§. III.

De Obelisco Rameffæo, omnium, qui in Ægyptio facti sunt, maximo.

Porrò Rameffes filius Sothis, quem Eusebius Ramifes, Iosephus Ramphes, Herodotus Rampfinitus vocat, cum post obitù Sothis patris Regni gubernacula adijisset, & necdum in dictorù Obeliscorum erectione sibi

Rameffes
omnium ma-
ximum Obeliscum erexit
filium, ope
10000. homi-
num cacumi-
ni alligari cu-
rauit, vt Cal-
cius in molis
erectione se-
gerent Ar-
chitecti.

Obeliscus
Rameffis
ab Augusto
in Circo ma-
ximo à Sixto
V. reerectus
in Campo
Lateranensi.

factū putārat, dignas tanto Rege cogitationes alto fouens pectore, ani-
mum adiecit ad erigendum alium, qui vnquam ad illud tempus visi erant;
maximum, in cuius erectione 20. millia hominum laborasse feruntur, &
quoniam verebatur ne in erectione tanta moles summo pondere frange-
retur; proprium filium suum acumini alligari curauit, vt Architecti reue-
rentiā filij, eiusque cōseruandi amore instimulati, cautiùs, circumspectiùs-
que tanti momenti opus peragerent. Sed audiamus verba Plinij l. 36. c. 8.
& 9. *Rameffes, inquit, quo regnante Ilium captum est, quatuor Obeliscos erexit qua-
dragenum cubitorum: idem digressus inde, vbi Mneuidis Regia, posuit alium longi-
tudine undecenis pedibus, per latera cubitis quatuor, opus id fecisse dicuntur viginti
millia hominum; ipse Rex cum subrecturus esset, verereturque, ne machina ponderi
non sufficerent, quo maiùs pericu'ū curæ Artificum denuntiaret, filium suum ad alliga-
uit cacumini, vt salus eius, apud molientes prodesset lapidi. Hac admiratione operis
effectum est, vt cum Oppidum id expugnaret Cambyses Rex, ventumque esset incen-
dio ad crepidines Obelisci, extinguere ignem iuberet molis reuerentia, qui Urbis nullam
habuerat. Incepit autem hic Regni gubernacula quinto anno post mortem
Aod, qui fuit quartus post Mosēn Israëliti populi Dux, anno. 1310. ante
Christi Saluatoris nostri ortum, Regno præfuit 66. annis iuxta Eusebium.
Atque hic est celeberrimus ille Obeliscus, quem Sixtus Quintus ex circulo
maximo, vbi à Constantino Imperatore olim fuit erectus, erutum ante Ba-
silicam Lateranensem, ingenti ausu erexit anno 1588.*

§. I V.

De Obeliscis à Sefostri, & Momphencur erectis.

Potentia Se-
sostri. Regis.

Rameffem secutus est secundum nostram Chronologiam 118. post
annis famosissimus Ægypti Rex Sefostri, siue Sefostri quod nomen
idem est in lingua Ægyptiaca ac cæcōcipic, id est, germen Osiris: omnium
qui unquam præfuerunt Ægypto Regum potentissimus, cuius gloria tanta
fuit, vt Darius Rex Persidis, cum Memphi statuam suam Sefostri anteponē-
re conaretur, à Sacerdote prohibitus fuerit, Regique causam prohibitionis
suscitanti responderit, necdum se Sefostri gloriam æquasse; vir excelsi ani-
mi, & totum sibi mundum subiugandi desiderio accensus, cuius gesta ad-
miranda vide apud Diodorum. Confundunt quidam hunc Regem cum
Sesach, perperam: cum Sefostri Sesachum, siue Susachim, multis ante læ-
culis præcesserit. Hic enim Ægypto præfuit eo ipso tempore, quo Iudices
populum Israëliticum gubernabant, videlicet 22. annis ab excidio Troiæ,
vri nos susē in Chronologia nostra Ægyptia ostendimus: Sesach autem
in tempora Salomonis, & Roboam incidit, quem plerique cum Simandio,
siue Smendi autoritate Eusebij confundunt. Sefostri igitur, vt vltimum
gloriæ suæ complementum adderet, varia monumenta, prædecessorum
suorū gloriosa molimina scētatus, Sacerdotum instructione erexit: duos ab

eo erectos narrat Diodorus his verbis. *Duos præterea Obeliscos ex lapide duro, utrumque altum cubitis 120. in quibus tum imperij magnitudinem, tum multitudinem veltigalium descripsit, addidit & quas subegit nationes.* Plinius verò vnum ex iis Romam ab Augusto translatum, in Campomartio statutum fuisse, altum 116. palmorum asserit. Cùm itaque Diodori Obelisci à Sofostride erecti ferantur 120. cubitorum, hi in palmos resoluti darent altitudinem 222. pedum, centum videlicet & duodecim palmis longiores ijs, quos refert Plinius; vnde vel insignem errorem contigisse necesse est, vel Plinii Obeliscum nequaquam illum esse existimandū est, quem Sofostri erexit; accedit quod Diodorus suos in Thebis, Plinius suos Heliopoli erectos asserat: Præterea quem Plinius in Campo Martio ab Augusto erectum asserit esse 116. palmorum, ego centum tantum palmorum deprehendi: vnde varijs coniecturis agitarus, tandem conclusi, Obeliscum illum in Campo Martio subterraneum, cuius vestigia ex cella quadam vinaria adhuc conspiciuntur, nequaquam Sofostri, sed Sothis esse existimo, vt paulò antè fuisè ex eiusdem quantitate ostendi. Plinium verò aut eius exscriptorem, ex nòminum affinitate, quam Sothis & Sofostri habent, deceptum, vnum pro altero scripsisse. Sofostri verò Obeliscos in ruinis Thebaicis remansisse; inde siuè magnitudine molis, siuè alijs de causis, minimè dimotos fuisse, ex Arabum descriptione colligo: ait enim Author horti mirabilium mundi, spectari ibidem duas ingentis magnitudinis columnas, quarum prior erecta centum cubitorum à basi vsq; ad apicem, altera adèò vastæ magnitudinis sit, vt loco dimoueri nescia, omnem hominum laborem hucusq; eluserit. Verùm ne quidquam asserere videar non Authenticis testimonijs approbatum, verba Authoris Arabis adduco.

قال المرخون لم يرا اعظم منه واقف على قاعه صوان ووقفه قاعه طول العمود مائة دراع بالعمود وبقره اربعون شبرا وانه قطع من جبل اسوان والعجب كيف حمل هذا العمود
*Columna, inquit, in Thebis aut Morgun, non est illa visa maior, marmorea basi fulcata, & supra basin longitudo eius est 100. cubitorum vsualium: & circuius 40. palmorum, & dicitur quòd sit excisa ex montibus Asuan, id est Thebaicis, & mirum sanè est quomodò ad hunc locum transportari potuerit. Et paulò post sic ait: وفي جبل اسوان هندم الحكماء عمود اخر قدره ولم يفصلواه الى الان ودكر: المهندسون بن العمود لو وقع الى الارض واجتمع عليه اهل الدنيا ما قدروا ان يقيموه
 Est & in montibus Asuan Columna alia a Sapientibus fabricata, qua tamèn loco in hunc vsque diem dimota non fuit, & memenerunt Geometra, quod si caderet in terram, & congregarentur ad eam omnes incole mundi, nunquam egerunt eam. Si itaque vera sunt, quæ Arabes dicunt, verisimile est, illas à Sofostride fuisse erectas, vt potè qui ijs tantum operibus, quæ magnitudinem animi eius prorsus æquarent, & apud posteros admirationem sui excitarent, non ijs quibus similia iam alij ante eum Reges præstiterant, intentum animum habebat. Quos itaque Diodorus Obeliscos, Columnas Arabes dicunt,*

Obelisci à Sofostri erecti quanti, & quales.

Salamas Author mirabilium mundi.

cunt, quarum vna 100. cubitorum altitudinem, 40. verò palmorum periodum habere memoratur: qui numerus soli Columnarum Ægyptiarum, non itidem Obeliscorum proportioni, quorum altitudini ad latus basis decuplam supra ostendimus, optimè quadrat. pari pacto Obeliscos illos, quos Diodorus Sefostrin erexisse meminit, non Obeliscos, sed Columnas fuisse, indè vt credam, inducor; primò, quòd nullus Obeliscus 120. cubitorum, siuè 180. pedum, vel quod idem est 222. palmorum, quales Obeliscos Sefostris fuisse scribit Diodorus, ab Authoribus memoretur, neque enim vltus vnquam maior visus est Rameffeo 148. palmorù. Accedit huic, quòd Diodorus asserat, in iis descriptam fuisse magnitudinè Imperii Sefostris, vctigaliumque multitudinem, similiaque, res ab eo gestas, spectantia, quod de Obeliscis nullâ ratione, vti fusè in sequentibus ostendemus, dici aut potest, aut debet; cùm in Obeliscis non nisi arcana maxima, & solis Sacerdotibus, primoribusque Regni nota, incidi solerent; in solis verò Columnis res publicæ, & gesta Regum, linguâ & characteribus omnibus notis, inscribentur. Patet sanè luculenter, Obeliscos illos, à Diodoro relatos, minimè Obeliscos, sed Columnas fuisse, neque Obeliscum ab Augusto in Campo Martio erectù, Sefostris, sed Sothis aut alterius cuiuspiam, quicquid dicat Mercatus, opus fuisse, iam in præcedentibus ostensum fuit, nisi fortè dicamus, Sefostrin præter Columnas Obeliscos quoque erexisse, quod vt à magnitudine animi eius non discrepat, ita non facillè negauro.

§. V.

De Obeliscis à Momphercur Pharaone erectis.

Post Sefostrin secutus est Momphercur Pharaon, quem Herodorus Feronem; Eusebius Amenophis, alii filium Sefostris volunt esse: crexit hic Patris exemplum secutus Obeliscum post Rameffæum omnium maximum, et si rasum, & hieroglyphicis destitutum, quem Sixtus V. ex Circo Vaticano, vbi eum Caius Caligula, & Nero, collocauerant, translatus; in Campo Vaticano ante Ecclesiam S. Petri, ausu omnibus seculis memorando, erexit. Nomen erectoris primi fuit Momphercur, hoc est, dominator Memphis, quod idem sanè est, quòd Amenophis, siuè Monuphta, hoc est, Numen Memphis. Non enim, aut etiam *Mef*, vel *Monph*, in lingua Ægyptiaca *Menphim*, vti in Chronographia Ægypti docuimus; *hercur* verò, vti ex Dictionario nostro Ægyptiaco patet, *dominatorem* significat; Hinc corruptè hoc nomen Eusebius *Nerbercheres* reddidit, quod paucis literis immutatis ad genuinam Originem suam traducitur, hoc pacto *Mephercur*; vel *Monphercur*, quasi diceretur *Mephercheres*. Hunc Plinius vocat *Noncorium*, corruptum quoque, vti omnia similia nomina; non tamen ita remotum à nostro etymo nominis *Monphercur*, vt ad illud reuocari non possit.

fit, vti vnum cum altero comparanti patebit; sunt enim affinia *Monphercur*, & *Moncur*; quasi diceret, contracte *Monphcur* vel *Monphercur*, dici enim vix potest, quanta in eiusmodi nominú à varijs relatorum etymologiam irreperit corruptio. De hoc *Monphercure*, quem ipse corrupte *Noncorium* vocat, ita refert *Plinius* l. 36. c. 11. *Tertius Romæ in Vaticano Carj & Neronis Principum Circo, ex omnibus vnus omnino fractus est in molitione, quem fecerat Sefosiridis filius Noncorius; eiusdem remanet & alius centum cubitorum quem post ceciditatem viso reddidit ex oraculo. Soli sacrauit.* Variæ sunt Controversiæ circa verba hæc *Plinij* ob diuersitatem sensuum, quæ in Vaticanis exemplaribus leguntur, quæ post *Mercatum*, *Gelenium* *Pigafettam* à me recogniti, sic se habent:

Plinius lib. 36 c. 11.

Primum, ita habet: *Ex omnibus vnus factus imitatione eius, quem fecerat Sefosiridis, filius Noncorius.*

Variæ lectio-
nes circa O-
belisci Non-
corij erectio-
nem.

Secundum, sic: *Ex omnibus illius fratus imitatione, quem fecerat Sefosidis filius Noncorius.*

Tertium, sic: *Ex omnibus vnus fractus imitatione eius, quem fecerat Sefosidis filius Noncorius.*

Quartum: *Ex omnibus fractus in mollitudine, quem fecerat Sefosidis filius Noncorius.*

Quintum: *Ex omnibus fractus in molitione eius, quem fecerat Sefosidis filius Noncorius.*

Sextum: *Ex omnibus vnus omnino fractus est in molitione, quem fecerat Sefosidis filius Noncorius.*

Si verus sensus est primi exemplaris, sequitur falsam esse relationem *Plinij*, videlicet, Obeliscum hunc non a *Nuncorio*, sed ab alio quodam Rege erectum esse. Secundi exemplari sensus, vti difficilis est captu, ita iure veluti suo reprobandus. Tertium exemplar monstrat plures à *Noncorio* erectos Obeliscos in erectionis negotio fractos esse, quod contradicit *Plinio*. Quartum ostendit, Obeliscum fuisse materiam friabilis, & proinde ruptum, quod dici nullâ ratione potest. Quintum, & Sextum aperte asserunt fuisse in ipso erectionis opere contractum, quam sententiam nos verifimiliorem accipimus. Fractum enim fuisse hunc Obeliscum in superiori sui parte, præter inditia manifestæ rupturæ, ipsa quoque proportio Obelisci luculenter ostendit, cum longitudo ad basis latus minime decupla, sicuti in omnibus alijs Obeliscis, reperitur. Quod si vllum, certè luculentissimum indicium est alicuius in superiori Obelisci parte rupturæ factæ. Cum enim dicti Obelisci basis 12. palmorum comperitur, altitudo eius juxta decuplam proportionem, quam infima Obeliscorum latitudo ad altitudinē eorundem habet, 220. pedum foret. Cum jam verò altitudo eius non reperitur nisi 108. juxta proportionem omnibus Obeliscis communem pars abrupta, necessario super 12. palmorum alta. Quod verò in prima sui erectione ruptus sit, ex verbis *Plinij* constat: vnus ex omnibus fractus in molitione; cum nul-

Obeliscus
Vaticanus
non est inte-
ger.

nullus alius è reliquis Regibus Obeliscis in erectione rupturam passus sit, nisi hic Noncorius: quod & videtur tanquam rem memoratu dignam referre: Quanta enim diligentia Reges in erectione Obeliscorum vsi sint, supra patuit ex Obelisco Rameilis, qui vt cautius agerent Architecti, opusque incorruptum assurgeret, proprium filium cacumini alligasse, teste Plinio; fertur, vt Regiæ Sobolis periculum imminens, integritas esset Obelisci. Quòd verò Herodotus, & Diodorus asserant, Obeliscos à Noncoreo erectos centum cubitorum fuisse, id vel mendum est, vel ita intelligendum, vt ab infima basi Obelisci, quam plerumque proportionatam altitudini faciebant; vsque ad apicem, computentur centum cubiti. Verùm vti multa alia, ita & hunc locum in dictis Authoribus corruptum censeo.

Sunt autem à principio Regni Sothis, vsque ad initium Regni huius Regis Monphercur 154. anni, à Rameilis Regni principio 99. à Sefostris patris 33., quæ tempora in annum ferè 1237. post diluuium, in 45. ferè annum post Troianæ Urbis excidium incidunt. Arque hic Noncorius primus fuit, qui rasi Obelisci erector, cum præcedentes Reges omnes Obeliscos literatos erexerint; quod mirum alicui videri posset, cum eo tempore hieroglyphica doctrina maximè floruerit, & Reges potentissimi animos Sacerdotum, ad studiorum promotionem maximis promissis excitarent. Verùm de Obeliscis rasis, eorumque mysteriis fufe in sequentibus.

Monphercur quando erexit Obeliscos.

§. V I.

De Senniferteo, siue melius Psammo Ammirteo, aut Psammirtao, eiusque Obelisco.

PORRò post Monphercorem, siue Nuncorium vsque ad Regem Psammum 400. annorum spatium, maximè hieroglyphicam literaturam viguisse, suo loco demonstrabimus; quo à Sacerdotibus multa & maxima monumenta hieroglyphica, vti Staturæ, Columnæ, aliaque similia constituta sunt, præsertim regnante Simendio, quem nos iuxta suum genuinum nomen Σιενδινο *Simendes*, hoc est, Hircum sacrum nominamus. Psammus itaque Rex, quem alij nunc Psammitem, iam Psammenitum, modo Sennefereum vocant; nos Psammirtao vocamus; Obeliscum hieroglyphicis notis spectabilem erexit Helopoli, quem undè postea translatum Augustus Romæ in Circo maximo erexit, quem varijs quoque dein temporum calamitatibus terrâ obrutum Sixtus V. erutum ante ædem B. Virginis, vulgò *del popolo*, erexit. De quo ita Plinius: *Is autem Obeliscus, quem D. Augustus in Circo Maximo statuit, excisus est à Senniferteo, quo regnante Pythagoras in Aegypto fuit, 125. pedum, & dodrantis præter basin eiusdem lapidis.* Putat igitur Plinius hunc Obeliscum à Semeferteo fuisse erectum, eumque fuisse vltimum Regem post deuastationem Ægypti factam à Cambyse. Verùm, qui

Hieroglyphicorum studium hoc seculo maximè floruit.

Plin. l. 36. circa finem.

Chronologias veterum exactiùs fuerit rimatus videbit, hæc sibi consistere nullâ ratione posse. Cùm plerique Amasim vltimum Regem constituent, eumque tam perturbato tempore regnasse, vt de Obeliscis non dicam erigendis, sed ne cogitandis quidem animum adijcere potuerit. Accedit, quòd tunc temporis hieroglyphica doctrina, veluti interitui pròxima, plurimùm de pristina dignitate perdiderit, neq; ampliùs floreret, imò paucissimi etiam ex Sacerdotibus essent, qui eam exactè callerent, idque ex injuria extraneorum Regum Æthiopum, qui Ægypto dominabantur, quorum & durante Dynastia, Monarchia Ægyptiorum ad Persas translata vnà cum Sapientia, à Verribustradita, quasi interijt. Quomodo igitur Senneferteus vltimus Regum tam exiguo tempore, & in tanta perturbatione rerum; hunc Obeliscum erigere potuerit, non video. Vnde cùm viderem huic Plinij narrationi dicta consentire minimè posse; meque inextricabiles difficultates vitare non posse, hoc æstu agitatus, tandem omni antiquitate consulta inueni, hunc Obeliscum non ab vltimo Rege Senneferteo, sed à Rege Plammirao erectum fuisse, cùm præterea nossem genium Ægyptiorum fuisse nomina, quæ Regibus imponebantur, vt plurimum fuisse composita, vt in nominibus Mesramuthisis, Sothosis, Manuphta, Monphercur, Simendes, alijsque paruit, & in Chronographia nostra Ægyptiaca fusè ex Ægyptiacæ linguæ origine docebitur, tandem deprehendi, Senneferteum, ita enim in exemplari Plinij Vaticano legitur, nomen fuisse ex Plamos, & Amiteo compositum, quasi diceres, Psammirteo; & deinde corrupta, vt omnia alia Regum nomina *Senneferteo*, vel *Semmiserteo* dictû, certè Dynastiæ XXIII. tertium Regem Ctesias apertè vocat Amirteum. Vixit autem secundùm nostram Chronologiam Ægyptiam hic Rex 1527. circiter annis post diluuium, circa principium Olympiadum, & conditæ Urbis; à Sefosiris imperio quasi 340. annis. Atque hic Psammirteo, vel Semmiserteus eo ipso tempore, quo summè in Ægypto florebat disciplina hieroglyphicæ, Obeliscum illum erexit in Heliopoli, quem Augustus indè translatum in Circo maximo erexit, quem post secundam ruinam indè erutum, ante portam Flaminiam, siue ædem B. Virginis, vulgò *del popolo*, altitudinis 110. palmorum spectabilem erexit Sixtus V. Vnde miror, quid Plinio in mentem venerit, quòd altitudinem eius 120. pedum asserat; quòd si verum esset, iam superaret Obeliscum Ramessæum. Sed qui Plinium attentè legerit, eundem in multis similibus deliquisse, reperiet. Quæ omnia fusè à nobis ex Orientalium Scriptorum fragmentis demonstrabuntur, quare hæc tantum indicasse sufficiat. Quid verò de interpretatione hujus Obelisci ab Hermapione facta, & ab Ammiano Marcellino citata, sentiendum sit, ex professo decidetur in sequentibus suo loco.

De Obeliscis à Simarre, Aphrie, & Nectabi erectis.

HVnc Nuncorium alij Reges multo post tempore secuti, Simarres, & Apries; vel melius Vaphrius, ratos similiter Obeliscos erexerunt; sic Plinius: *Sunt. & alij duo, vnus à Simarre positus, alter ab Eraphio, lege Vaphrio; vel Aphrio; sine notis quadragenū octonū cubitorū, quos ad Mausolæum à Claudio positos, teste Strabone, vnum eorum; deindè Sixtus V. ad collem Exquilinum translatum ante ædem B. Virginis erexit sine notis conspicuum, altero sub Ecclesia D. Rochi sepulto. Fuit, & alius ratur erectus à Nectabo Rege, de quo ita Plinius: Alexandria statuit vnum 80. cubitorum Ptolomæus Philadelphus, quom exciderat Nectabis Rex purum; maiusque opus fuit in deuehendo, statuendoque multò, quàm in excidendo. A Satyro Architecto aliqui deuectum tradunt rate. Et paulò post: Excisos autem sex tales in monte eodem, & artificem donatum talentis quinquaginta. Hic autem Obeliscus fuit in Arsinoe positus à Rege suprascripto, munus amoris in Coniugem, eadem que Sorore Arsinoe. Indè eum nauibus incommodum Maximus quidam præfectus Aegypti transulit in forum recisò cacumini, dum vult fastigium addere auratum, quod postea omisit. Quinam verò hi tres Reges Marres, Eraphius, & Nectabis ratorum Obeliscorum erectores fuerint, magna inter Chronologos controuersia est. Nos relinquentes vnicuique suam opinionem, dicimus Smarrem fuisse eundem cum Simarre Æthiope; quem nos primum Dynastiæ XXVI. ponimus, eumque facimus Manassi Regi Israël, & Numæ Pompilij ferè Synchronum. Hic enim cum alienigena esset, nec hieroglyphica calleret; nihilominus ne prædecessoribus suis inferior esset, Obeliscum quoque erigere voluit; sed sine notis. Eraphius verò, quem, & nos Eusebium secuti Apries, alij melius Vaphrium vocant, eiusdem Dynastiæ Æthiopicæ secundus Rex, alium sine notis Obeliscum erexit; incidit hic iuxta nostram Chronologiam in tempora Danielis Prophetæ. Nectanabus verò, quem Herodotus Necum, nos Nectao, Eulébium secuti, vocamus, tertius fuit Æthiopicæ Dynastiæ Rex, à quo Ioachaz Rex Israël occisus est anno post Romam conditam 146. Patet itaque omnes ratorum Obeliscorum, excepto Nuncorio, Erectores Reges origine fuisse Æthiopes, quòd & testati videntur, dum Obeliscos sine notis erigunt: & apparet, quòd Sacerdotes arcanam suam literaturam alienigenis Regibus, vel non manifestandam; obrationes, quas alibi aperiemus, duxerint; vel quòd Reges illam, utpote cuius incapaces erant, neglexerint, solo muto illo Obelisci mysterioso schemate contenti. Sunt qui uelint Vaphrium Regem, paulò ante citatum, temporibus Salomonis vixisse, Literæque à Pineda & Saliano circumferuntur, Salomonis ad Vaphriū, & huius ad Salomonem; quas hic apponendas duxi.*

Plin. l. 36. c. 9.

Altero in ruinis dicti Mausoli adhuc latente.

Plin. loco cit.

Aphrium fuisse eum Regem.

Cur ratos Obeliscos erexerint Reges Æthiope.

Salomon Rex Vaphrio Aegypti Regi amico paterno
Salutem.

Noueris me summi Numinis beneficio Regnum à Davide patre accepisse, à quo Templum DEO caeli, terrarumque Molitori aedificare iussus fuerim, simulque abs te per literas petere, ut ad me ex Regni tui hominibus, fabrisque mittas, qui suam mihi operam nauent, donec, uti par est, cuncta, prout iussus ego sum, accurate perfecero.

Responsum Regis Vaphrij ad Salomonis literas.

Literas tuas simul atque perlegi, cum ingentem animo cepi laetitiam, tum geniale cum vniuerso exercitu, populoque meo diem egi, quòd à Viro optimo, tantoque Numini probatissimo Regnum acceperis. Quòd autem à nobis homines, fabrosque postulas, eorum octoginta millia ad te misi, quorum etiam natalem tibi solum indicare iuuat. Ex Sebrithide praefectura 10000., ex Mendesia & Sebennitide 20000., ex Busiride, Leontipolide, & Bathritide 10000. numerantur, superest ut ijs, quaecunque opus fuerint, abundè suppeditari cures, partim, ne quid inter eos turbarum excitetur; partim, ut aedificatione peracta, salui ad suos, incolumesque reuertantur. Sed hæc *περίεργως*.

Demùm nos Vaphrium Obelisci erectorem posterioribus temporibus floruisse, historijs magis consentaneum amplectimur. Vidisti itaque hucusque Iector, quomodo à Misraim Hieroglyphica disciplina Authore Mercurio promota, erigendorumque Obeliscorum mos nullo non tempore promotus fuerit; non tantùm à Regibus, qui maioribus tantùm erigendis animum adijciebant, curâ minorum erigendorum Sacerdotibus alijsque dignitate conspicuis hominibus relicta: quo adeò inualuisse hanc consuetudinem constat, ut vix vllus Aegypti locus esset tam exiguus, qui non Obeliscis ornaretur. Atque hæc sunt, quæ de primis Obeliscorum Erectoribus praemittenda putauimus, ut series temporum Hieroglyphicæ disciplinæ propagationi vndequaue responderet. Ex quibus patet, rasorum Obeliscorum Erectores fuisse ex vltima Dynastia XXVI. Aethiopum, Aegyptiorum vltima, vergentibus paulatim ad interitum disciplinis Sacerdotalibus, Regumque magnificentia, litterarumque sacrarum promouendarum ardore extincto. Visitaque primis Obeliscorum Erectoribus, iam ordinis ratio postulare videtur, ut & de secundis Erectoribus, qui fuerunt Imperatores Romanorum, agamus, ut sic in opere nostro *εὐμεθόδως* progrediamur.

Multitudo
Obeliscorum
in Aegypto.

De secunda Obeliscorum, post ruinam à Cambyse,
Aegypto illatam, erectione.

§. I.

De Obeliscis Augusti Romæ erectis.

Cambyfes
Aegyptum
occupat, om-
nia evertit.

Augustus
Aegyptum
occupat, O-
beliscos ex
Aegypto de-
latos Romæ
erigit.

Plinius.

Obeliscus
Campomar-
tius horas
designat.

Obeliscus 30
ab erectione
sua annis non
amplius re-
ctè monstrat.

ANno ab V. C. 189. Cambyfes Perfarum Rex, violentiâ armorum po-
titus Aegypto, susque deque vertit omnia, primò in Religionis læ-
uiens monumenta, templa succendit igni, aras euertit, Sacerdotes occidit,
Obeliscos igne & flammâ ita adussit, vt etiamnum vlticium flammarum,
cicatrices veluti commissæ truculentæ, & feritatis vestigia circumferant.
Quam ingentem Aegypti cladem mox secutus est, quasi totalis Sacerdota-
lium disciplinarum interitus; durauitq; miseranda hæc deuastationis facies,
vsque ad tempora Octauiani Augusti, qui decimoquarto Imperij sui anno,
Aegypto in populi Romani potestatem redactâ, cum varia à varijs de ma-
gnificis veterum Agyptiorum operibus, & monumentis inaudisset, atque
ipse Vir excelsi animi esset, & veterum gesta ardentè imitari desideraret,
vt aliquam æternæ Vrbi, & nouitatem, & ornamentum adferret, duos ex
maioribus, qui integri reperiiebantur, Heliopoli per Nilum Alexandriam
primò, deindè huc Romam asportari curauit, quorum priorem à Rege
Psammirtao, corruprè Senneserteo, olim erectum Heliopoli, in Circo ma-
ximo denuè erexit, eumq; Soli, veteres æmulatus, dicauit: Alterum in Campo
Martio à Sothis Rege, (quem alij Zethum, vel Sesostris vt alij volunt, appel-
lant) primò Heliopoli erectum, cuius vestigia adhuc per cellam quandam,
siuè cryptam subterraneam apparent, constituit. Atque hic est celeberrim-
us ille Obeliscus, qui loco gnomonis per vmbra horas in vastissima
area æneis lineis incisas, atq; à Manilio Mathematico delineatas, ostendebat;
Verùm audiamus ipsa verba Plinij l. 36. c. 10. *Es Obelisco, qui est in Campo
Martio, D. Augustus addidit mirabilem vsum, ad deprehendendas per Solis vmbra
dicrum ac noctium magnitudines, strato lapide ad Obelisci magnitudinem, cui par fie-
ret umbra Romæ confecto die sexta hora, paulatimque per regulas (quæ sunt ex ære in-
clusa) singulis diebus decreseret, ac rursus auferet, digna cognita res, & ingenio
fecundo. Manilius Mathematicus apici auratam pilam addidit, cuius vertice um-
bra colligeretur in semetipsam, alia atque alia incrementa saculantem apice; ratione,
vt ferunt à capite hominis, intellecta. Hæc obseruatio triginta iam ferè annis non
congruit, siuè Solis ipsius dissono cursu, & cæli aliqua ratione mutato, siuè vniuersa
Tellure aliquid à centro suo dimota, vt deprehendi, & in alijs locis accipio, siuè vr-
bis tremoribus, ibi tantum gnomone intorto, siuè inundationibus Tiberis sedimento
molis facto, quamquam ad altitudinem imposita rei in terram quoque dicantur iacta
fundamenta.*

Et quandoquidem multi iam dudum à merationem huius operis petierunt, illud in gratiam curiosorum paulò fusiùs deducam. Et ante omnia tria nobis in hoc horologio demonstranda sunt genera horarum. Secundò, longitudo umbræ iuxtà diuersorum temporum, horarumq; rationem considerata. Tertio, ipsa forma horologij. Genus horologij fuit haud dubiè illud antiquum, quo omnes veteres vsi sunt; quod singulos totius anni dies ac noctes diuidit in duodecim æquales horas, siue eæ fuerint longæ, siue breues; hoc à modernis dicitur horologium horarum inæqualium, non quòd horæ ad vnum diem comparatæ sint inæquales, sed quòd horæ huius Scia-terici ad diuersos anni dies comparatæ sint inæquales. Nam hic Romæ minimus arcus diurnus nouem horarum, olim diuidebatur in duodecim horas æquales; & arcus diurnus maximus quindecim horarum pariter in duodecim æquales diuidebatur horas; hinc fiebat, vt duodecim horæ arcus diurni minimi essent, quasi dupli minores, horis duodecim arcus diurni maximi. Hinc singulæ horæ arcuum diurnorum Australium, omnes minores erant horis duodecim singulis, in quas arcus Boreales diuidebantur, donec tandem in æquinociali æquarentur; atque in hoc consistebat horarum antiquarum inæqualitas; quæ de noctibus quoque intelligenda sunt. Hora verò sexta, de qua Plinij textus loquitur, semper ostendebat horam meridianam, quo momento umbra istius die erat minima, quæ vt in alijs horologijs ab ortu continuè vsque ad meridiem crescebat, deinde eadem, quâ creuerat proportione, versus occasum decrescebat. Quantam verò umbram, proijceret singulis horis, ex sequenti tabula addisces, in qua quantitatem umbræ reperies Sole in Cancro, Ariete, vel Libra, & Capricorno constituto.

Descriptio
Horologi in
Campo Mar-
tioscius sty-
lus Obeliscus
erat.

Obeliscus itaque in Campo Martio ideò ab Augusto erectus, vt quem Soli dicauerat, is Solis operationibus exhibendis deputaretur; hic ex Superiorum demonstratione, à plano horizontali vsque ad supremum terminum Sphæræ, quam auratam vertici imposuit Manilius Astronomus, tunc temporis Mathematicum notitia celebris, gnomonis siue Indicis dedit longitudinem; ipse Obeliscus, siue radius continebat, vt suprà patuit, centum ferè palmorum longitudinem, cui si accedat altitudo abaci, supra quem fundabatur, qui tempore Iulij II Pontificis in Campo Martio detectus, inventus est habere septem pedum altitudinem, Mercato teste oculato, qui in palmos resoluti dant duodecim ferè palmos, quibus si Sphæra tripalmaris accedat, dabit totus Obeliscus à plano horizontali vsque ad vltimum Sphæræ auratæ terminum 115. palmos, atque hæc est totalis longitudo Obelisci, siue gnomonis, quo horæ in singulos dies demonstrabantur, quo exactè explorato totius quoque horologii formam habebimus necessariò; vt igitur scias quantitatem umbrarum singulis horis Sole in ☉, ☌, ☽, & ☿ constituto, competentium; sequentem tabulam calculauimus, ex qua dicto citius quantitatem umbrarum singulis horis congruarum reperies; in partibus qualium totus gnomon, id est, Obeliscus, habet 12.; quæ faciliè in pedes, aut palmos per regulam proportionum resoluentur.

Altitudo O-
belisci, seu
gnomonis ho-
rologi.

Tabula quantitatis Vmbrarum, quas Obeliscus Campomartius Sole in ☉, γ, ☌, & ☿, constituto proieciebat; partes vero dictarum umbrarum tales referunt, quales ipse Obeliscus, siue Stylus habere censebatur duodecim.

Horæ A. Mer. P. Mer.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.
	Par. Min.	Par. Min.	Par. Min.	Par. Min.	Par. Min.	Par. Min.
☉	4 0	5 51	9 3	14 50	26 57	61 44
γ ☌	10 48	11 39	14 18	19 27	29 57	62 44
☿	26 20	28 58	32 58	39 15	51 49	85 23

In primo huius tabulæ ordine sunt partes umbrarum, qualium totus Obeliscus est duodecim, singulis horis respondentes, Sole in ☉ constituto. Secundus ordo continet partes umbrarum Sole in γ & ☌ constituto. Tertius ordo verò continet umbrarum partes Sole in ☿ constituto singulis horis respondentes; v. g. Sole in ☉ constituto horâ meridianâ, siue VI. umbra Obelisci erat quatuor partium talium, qualium totus Obeliscus à plano terræ vsque ad vltimum verticem habebat 12. 0. Iterum horâ meridianâ Solè in ☿ constituto umbra Obelisci erat 26. plus 20. min partium talium, qualium Obeliscus erat 12.; Cogitantur autem singulæ duodecimæ partes iterum in alias centum partes diuisæ, ita vt minuta sint centesimæ partes singularum partium duodenarum.

Ratio fabricandi istiusmodi horologium.

Dato itaque gnomone, & datis umbrarum longitudinibus, necessario horologij formam assignabimus; si enim, ducta prius linea meridianâ, ex assignato loco styli iuxta tabellam sumas quatuor partes, in quales totus Obeliscus seu gnomon diuisus est 12. easque in lineam horæ VI. siue meridianæ transferas, assignabunt illæ dictæ quatuor partes punctum tropici in meridiano, siue punctum, in quod meridianâ Obelisci umbra incidit, Sole in primo ☉ gradu constituto, quæ quidem umbra longitudinem habebit quasi 38. palmorum. Si verò quinque partes, cum 51. minutis tales, qualium totus gnomon est 12. in horam V. antè meridiem, & VII. post meridiem ex loco styli transfuleris, dabunt illa tibi puncta Tropici Cancræ, in dictis horarum lineis; non secus puncta Tropici Cancræ inquires in reliquis horarum lineis. porro si decem partes tales, qualium Obeliscus est duodecim, cum 48. minutis in lineam meridianam transfuleris, dabit tibi terminus punctum, in quod umbra Obelisci incidit, Sole in Ariete vel Libra constituto. Si denique 26. partes cum 20. minutis transferas in lineam meridianam, tales videlicet, in quales totus Obeliscus est diuisus 12. dabit tibi terminus punctum, in quod meridiem incidit umbra Obelisci, Sole in Capricorno constituto, quæ umbra duplo maior erit Obelisco; & insuper $\frac{2}{3}$ id est, duabus

bus duodecimis; id est, in linea meridiana à loco styli occupabit vsque ad tropicum Capricorni 249. circiter palmos.

Habitis punctis Tropicorum, & æquinoctialis in linea meridiana, reliquas horas singulas terminabis iuxta partes vmbrae in tabella singulis horis adscriptarum. Et quoniam hora duodecima in hoc horologio incidit in ortum vel occasum Solis, vmbra Obelisci necessariò erit infinita; vti in omnibus gnomonibus in horizontali plano erectis videre est, ad ortum vel occasum Solis, consequenter hora duodecima in hoc horologio determinari non poterat: prima igitur hora huius horologii erat hora I. vltima verò diei erat II., quæ Sole in Cancro constituto habebat vmbrae Obelisci 61. partium, & 44. minorum, tales, quales Obeliscus constituebat duodecim, quæ in palmos resolutæ dabant 527. palmos, & tanta erat vmbra, quæ Sole in Cancro constituto feriebat horam I. & II. Has easdem horas Sole in Ariete, vel Libra constituto feriebat vmbra 536. palmorum. In Bruma verò vmbra hora I. & II. habebat 85. tales partes, quales Obeliscus habebat 12., eratque vmbra 710. palmorum. Duplicetur æquinoctialis vmbra hora I. & II., & habebis 1072. palmos, horologii longitudinem quasitam. Latitudo verò meridiana erit 212. palmorum. Quæ omnia Mathematico ratiocinio ex præcognita gnomonis magnitudine deduximus, vt proinde de rei veritate nemo amplius dubitari possit, inuenimus autem locum Horologii in Campo Martio deputatum paulò longiorem fuisse foro Agonali, quod vulgò *Piazza Nauona*, vocant. Verùm ne quicquam huic materiæ deesse videatur, paulò post formam totius horologii secundùm omnem Symmetriam, à Iacobo Masò Syracusano Soc. nostræ Mathematico, summa diligentia delineatam, ob oculos ponam euriosi Lectoris.

Horologium itaque in Campo Martio, necessariò huius formæ, quæ sequitur, conspiciebatur; cuius linea meridiana FE, intra tropicos AFB, & CED, comprehensa 222. palmorum; GH verò longitudo horologii in 1072. palmorum spatium extendebatur. Numeri intra spacia AC, & BD comprehensi, quantitates dierum, & noctium, quas arcus illi curui exhibebant, indicabant. Vmbra enim Obelisci in vnum ex illis septem incidens, in lateribus ostendebat diem, aut noctem tot horarum esse, quot numerus eidem adscriptus referebat, v. g. vmbra præcisè in arcum AF incidens, diem quindecim, noctem nouem fere horarum Romæ esse notabat. Si verò incideret in æquinoctialem GH, indicabat diem duodecim horarum nocti æquari, & sic de cæteris. Lineæ verò arcus intersecantes, situm & ordinem horarum antiquarum, quibus veteres, vti supra ostensum fuit, & nos tussissimè de ijs in Arte magna lucis & vmbrae, utebantur, demonstrabant. Lineæ verò, teste Plinio, qui illud accurate obseruauit, ex æneis laminis confectæ horizontali plano insertæ, pulchrum ex altiori loco constitutis præbebant spectaculum. Dicit autem Plinius illud triginta post erectionem sui annis, amplius non congruisse, errorisque varias rationes assignat; tamen si fun-

Vmbra in horologio ad ortum vel occasum erat infinita.

§. I I.

De Obeliscis Caij Caligulae Caesaris.

CAius Caligula Caesar magnificus, exemplum Aui sui Augusti secutus, ad simili magnificentiae technasmate immortalitatem comparandam, adiecit animum. Post varia itaque magnificentiae monumenta, Circo, portas, Obeliscum quoque maiorem omnibus istis, qui tunc temporis Romae visi fuerant, erigere decreuit. Expediti igitur Architecti in Aegyptum, maximum, quem inuenire poterant, Obeliscum in Romanae Urbis ornamentum selegerunt. Fuit autem ille praeter ceteris dignus habitus, quem olim Momphercus, alias Noncorius Rex Aegypti Sesostrides erexerat; de quo & fuscus in praecedentibus tractatum est. Hunc Alexandriae naui in eum sinem mirificam architecturam constructa, de qua in sequenti fuscus dicitur, impositum, Ostiam deduxit; nauisque ibidem, veluti munere suo probe functa, submersa, portus fundamenta jecit, turri superestructa. Hunc vero Obeliscum laboriosa multorum hominum tractione Circo suo Vaticano, quem non ita pridem aedificare coeperat, anno salutis nostrae 42. tertio vero anno Imperij Caij intulit, eumque in honorem Augusti Aui sui ex grati animi testificatione erexit, dedicauitque, vti inscriptio testatur, quae ita sese habet:

DIVO CAESARI. D. IVLII. F. AVGVSTO
TIB. CAES. D. AVGVSTI. F. AVGVSTO
SACRVM.

Primus Abacus fundamento impositus erat ex marmore candido $4\frac{1}{2}$ palmorum altus, sequebatur hunc ex Pyrite Thebaico, siue vt vulgo vocant *Granito rosso* $4\frac{1}{4}$ palmorum altum sustentaculum, quod substituebatur alteri abaco tredecim palmorum alto, circumdato cimatio quatuor palmorum ex eodem Pyrite, qui denique excipiebat vltimum vndecim palmorum abacum, post quem super quatuor astragalos ex aere inaurato $1\frac{1}{4}$ palmorum, tandem erigebatur Obeliscus 113. palmorum cum $\frac{1}{2}$. Fuit itaque totus Obeliscus a plano Horizontali vsque ad verticem, quem pila inaurata ornabat, 152. palmis altus, cui, & in communi monumentorum Romanorum clade a Barbaris illata, siue reuerentia molis, siue repugnantia soliditatis structurae, siue alijs de causis, praeter ceteris omnibus paritum, fuit, quem deinde statione sua auulsum Sixtus V. Pontifex in Vaticano Campo ante propyleum Basilicae D. Petri Apostoli erectum, S. Cruci dedicauit; vbi, & in hunc diem non sine admiratione omnium, ceu veteris magnificentiae *παμψηφου* conspiciendum se praebet.

Obeliscus in Circo Vaticano à C. Caligula erectus.

Mensura Obelisci Vaticani.

De Obelisco Claudij Imperatoris.

Post obitum Caij Caligulæ tenuit gubernacula Claudius Augusti Propinquus, vir magnificus, & prædecessorum cognatorum memoriæ perpetuandæ intentus. Hic cum videret insolens illud Mausoleum, ab Augusto, ut sibi, & posterorum suorum Sepulturæ seruiret, inauditâ magnificentiâ in Campo martio constructum esse, illud præter multa alia ornamenta, duobus etiam Obeliscis, tametsi rasis exornandum censuit, ut sic ergâ Auum suum, & grati animi demonstraret significationem, parentumque his monumentis perpetuaret memoriam. Et quamuis nihil apud Historicos reperiatur de hoc Claudij molimine; nullum tamen præter hunc alium illos erexisse, inde luculenter patet, quod Strabo Synchronus Augusto, cum exactissimè descripserit Mausoleum Augusti, Obeliscorum tamen nullam mentionem fecerit; Ammianus verò Marcellinus expressè dicat, post Augusti tempora fuisse erectos: Verba eius audiamus: *Secutaque ceteros alios transtulerunt, quorum unus in Vaticano, alter in hortis Salustij, duo in Augusti monumento erecti sunt.* Fuit autem Mausoleum hoc Augusti erectum in Campo-martio propè ripam Tyberis, iuxtâ viam Flaminiam, eo in loco, Vbi modo S. Rochi templum, è ruderibus eiusdem extructum spectatur illustre; Obelisci erant rasi, & sinè vlla sculptura hieroglyphica; quorum priorem ex subterraneis ruinis erutum Sixtus Quintus in Collem Exquilinum translatum, antè Basilicam Liberianam, siuè S. Mariæ Maioris è Regione hortorum Montalorum erexit: Alter in ruinis hodiè adhuc perseuerat. Porro Obeliscus vterq; sine fulcris, abacis, & sine Pyramidio, quod sex palmorum habebat longitudinem erat 60. palmorù; cum fulcris verò, & abacis, siuè quòd idem est, à plano horizontali vsq; ad Pyramidion, in 96. palmorum altitudinem tota moles emergebat. Ab hoc eodem Imperatore Claudio alius Obeliscus hieroglyphicis spectabilis, ex Ægypto translatus putatur, atq; in hortis Salustij, in ornamentum istius loci omnium amœnissimi, & fabricis oppidò magnificis, vti & arboribus omnis generis visu gratissimis decorati, erectus. Iacet hic moderno tempore in duas partes confRACTUS in hortis Ludouisijs, cuius totam longitudinem 66. palmorum, excepto Pyramidio, quod terra subrutum, mensuram exactam nobis inuidit; latitudinem verò basis 6 $\frac{1}{2}$ palmorum inuenimus, totam verò molem cum abacis, & astragalis 81. palmorù fuisse alibi conijcimus. Quidquid sit, mensuræ Obeliscorum ab antiquis relatæ nostræ minimè respondent, siuè id factum sit quod multi ad oculum tantùm altitudinem eorundum sumerent, siue quod vnâ cum abacis & astragalis, alijs considerandum relinquo. Vndè persuasum sit Lectori curioso, argumentum quo Obeliscos suprâ memoratos Pamphilium Veranum Campo-martium & Salustianum Sothis esse diximus, non tam à mensura, quæ incerta est apud Authores, & meæ mensuræ mini-

Obelisci
Claudij ante
Mausoleum
Augusti ere-
cti.

Strabo lib. V.

Ammianus
Marcellinus.
lib. XVII.

Mensura O-
belisci Exqui-
lini.

Obeliscus
Salustianus.

Mensura O-
belisci Ludou-
isij.

mè congruit, quam pouissimum à doctrinæ identitate desumendum esse.

§. IV.

De Obelisco Antonij Caracallæ Imperatoris, & alijs quadraginta quatuor Obeliscis Romam adductis.

DE Obelisco Caracallæ Imperatoris olim in Hippodromo, modò ab Innocentio X. in Circo Agonali erecto, quem nos Pamphilum intitulamus, cùm particularem relationem in historia fecerimus, hic eidem diutiùs non immorabimur; Sed ad quadraginta quatuor Obeliscos digredimur: quos Publius Victor Romam aduectos esse refert; à quibus tamen, subtracet; Nos arbitramur, hos fuisse omnes infimæ classis, ab Imperatoribus vel priuatis personis vnà cum occasione, quâ maiores ex Aegypto euehebantur vnà translatos, nauis librationi seruisse. Cùm enim tot Columnas, Abacos, Cippos ex Thebaide aduectos esse videamus, verisimile est præ cæteris Obeliscos illos paruos, & literatos fuisse quæsitos lectosque in Romanæ Urbis ornamentum. Verùm cùm de hisce, & similibus alijs Obeliscis suprâ fusiùs egerimus, ne Lectori tædiosâ repetitione nauseam creemus; ad alia digrediamur.

44. Obelisci Romam aduecti.

§. V.

De Obelisco Constantini Magni, & Constantij Imperatorum.

Constantinus Magnus Byzantium, quæ ab eius nomine deindè Constantinopolis dicta est, Romanæ Magnificentiæ æquaturus, dùm templa, Circos, Amphiteatra erigit, ad Obeliscos quoq; in Circo Byzantij constructo erigendos, ne Augusto, Caio, Caracallæ prædecessoribus magnitudine animæ cessisse videretur, adiecit animum.

Expeditis itaque Architectis in Ægyptum, ad inueniendum Obeliscum, magnitudine animi tanti Imperatoris dignum; dùm omnia lustrant tandem Thebis omnium maximum, qui in Ægypto vnquam facti fuerunt à prædecessoribus, siue reuerentia faci pignoris, siue desperatione, molis à loco dimouendæ, derelictum,prehenderunt; quem & ingentibus sumptibus à loco suo diuulsam, trabibusque impositum per Nilum mox deduxerunt Alexandriam. Verùm vti hominum incerta sunt molimina; ita & hanc arduam machinationem mors Constantini secuta, prorsus interrupit; Intereà Imperio in tres filios Constantem, Constantinum, & Constantium diuiso, Constantius tandem pace inicitâ cum Rege Persidis, hoc vnicum intendit, vt subiectis inimicis, defunctisque jam fratribus, totum Romanum, quod in plures diuidebatur, Imperium, sibi subiugatum

Obeliscus Ramefleus à Constantino Magno, Thebis deducitur Alexandriam

Constantius
deuicto Ma-
gnentio ad
Obeliscum
erigendum
adipit animū

acquireret, sed tandem victo, occisoque Magnentio felicibus armis præstitit. Rebus itaque ad vorum succedentibus, Constantius victorijs, triumphisque clarissimus, Romam, quam nunquam aliàs viderat, ingressus; cum incomparabilem illam prædecessorum in fabricarum exquisitissima structura, in mirifica Amphitheatrorum architectura, in Circorum mysteriosa constructione elucescentem magnificentiam penitus contemplatus fuisset, haud ab simili quopiam monumento suæ apud posteros perpetuandæ memoriæ, Nominisque traducendi desiderio rapiebatur. Meminît itaque, istius Obelisci, quem Thebis pater eius Constantinus Alexandriam in ornamentum Urbis Constantinopolitanæ, siuè Romæ nouæ aduexerat; cum iam ante de prodigiola huius Obelisci mole complura referri inaudisset, cum sine prolongatione Romam transuehendum decreuit. . . . Nautis itaque paratur admirandæ structuræ validis compacta trabibus, præterea trecentorum remorum munita præsidio, cui moles Ægyptia conceditur, & sic intra dimidium anni felicibus Euris portui Romano sistitur, atque hinc tandem per Tyberim primò, & deindè chamulcis tractus, Circoque Maximo illatus, intra paucos Menses summâ omnium admiratione in medio Circi erigitur; vt sic ex comparatione maximi huius Obelisci ad Obeliscos ab Augusto ibidem erectos facta; de Constantij potentia, & animi magnitudine, quâ Augusto minimè cæderet, iudicarent posteri. Verùm audiamus verba Ammiani Marcellini exactè eum describentis: *Et quoniam suffiantes*

Nautis prodigiola magnitudini ad Obeliscum deuehendum constructa.

Ammianus
Marcellinus
lib. 17.

Adulatores ex more Constantium, id sine modo strepabant; quòd cum Octavianus Augustus Obeliscos duos ab Heliopolitana Vrbe transtulisset Ægyptia, quorum vnus in Circo maximo, alter in Campo locatus est Martio, hunc recens aduectum difficultate magnitudinis territus, nec contrectare ausus est, nec mouere: discant, qui ignorant veterem principem translatis aliquibus hunc intactum idèd præterisse, quòd Deo Soli speciali munere dedicatus, fixusque intra ambitiosi templi delubra, que contingi non poterant, tanquam apex omnium eminebat. Verùm Constantinus id parui ducens, auulsam hanc molem sedibus suis, nihilque committere in religionem rectè existimans, si ablatum vno templo miraculum Romæ sacraret, id est, in templo mundi totius iacere diu perpeffus est, diu translationi pararentur utilia. Quo conuecto per Alueum Nili, proiectoque Alexandria, nauis amplitudinis antehac inusitata edificata est, sub trecentis remigibus agitanda. Quibus ita prouisis, digressoque vna Principe memorato vrgens effectus intepuit: tandemque serò impositus nauis per maria fluentaque Tybridis veluti pauentis, nè quòd penè ignotus miserat Nilus, ipse parum sub emeatus sui discrimine mœnibus alumnis inferret, defertur in vicum Alexandri tertio lapide ab Vrbe siunctum: vndè Chamulcis impositus, tractusque lenius per Ostiensem portam, piscinamque publicam Circo illatus est maximo. Sola restabat post hæc erectio, que vix, aut ne vix quidem sperabatur, posse compleri, erectisque vsq; periculum altis trabibus, vt machinarum cerneret nemus, innectuntur funes, & longi ad speciem multiplicium liciorum cælum densitate nimia subtexentes; quibus colligatus mons ipse scriptilibus elementis, paulatimque id per arduum inane protentus,

diu-

diuque pensilis hominum milium multis quasi molendarias rotantibus metas, cauea locatur in media, eique Sphæra superponitur abenea anreis laminis nitens, &c.

Atque hic est celeberrimus ille Obeliscus, omnium, quod sciam, qui factus sit maximus, quem à Ramesse filio Sothis Thebis erectum supra fufè demonstraui. Quem què Sixtus V. Gothorum insaniâ prostratum, terrâque obrutum, ingentibus expensis eruit, erutum in Campo Lateranensi ante Palatium, & propylæum Basilicæ, erexit; vbi etiamnum summâ monium admiratione, & stupore exterorum conspicitur.

Verùm progrediamur ad mensuram Obelisci. Obeliscus hic, vti exactâ dimensione à me compertum est, sine fulcris, & abacis, est 148. palmorum; cui si quantitas abacorum accedat, est 173. cum palmorum, quod tamen Publius Victor dicat fuisse 163. palmorum, ea mensura intelligenda est de adminiculis, quibus olim fulciebatur, aureâ pilâ spectabili, quæ cum fulmine tangeretur, dein in locum eius, memoriamque facti addita, fuit flammigera figura: modò Sacræ Crucis signo venerandus, se spectandum præbet. Verùm vt posteritati constaret, à quonam primò in Ægypto erectus fuisset, & quantis sumptibus translatus Romam, atque in Circo maximo erectus sit, ostendit antiqua à Constantio in basi eius facta inscriptio, quæ basis cum in varias partes contracta, vti vnioni fuit inutilis, ita seruire quoque non potuit eiusdem Obelisci substructioni; vnde ommissa basi veteri, nouam constituit Sixtus; quia tamen versus noui abaci angustia capere non poterat, hic eos prout à Mercato ex Archetypo descripta fuerunt, apponendos duxi.

Mensura Obelisci Lateranensis.

Versus plagam Orientalem:

Patris opus, munusque suum, tibi Roma dicauit

Augustus toto Constantius Orbe recepto,

Et quod nulla tulit tellus, nec viderat ætas,

Condidit, vt claris exæquet dona triumphis.

Hoc Deus ornatum genitor cognominis Urbis

Esse volens, cæsa Thebis de rupe reuellit.

Versus plagam Borealem:

Sed grauior Diuum tangebatur curâ vehendis

Quod nullo ingenio, nisi quæ, manuq; moueri

Caucasæam molem discurrens fama monebat.

At Dominus mundi Constantius omnia fretus

Cedere virtuti terris incedere iussit.

Haud partem exiguam montis, pouitq; tumentis

Versus plagam Occidentalem.

Credidit & placido vexerunt æquora fluctu,

Littus ad Hesperium Tyberis mirante carinam.

Interea Romam Tapyro Vastante Tyranno,

Augusti iacuit donum, studiumq; locandi

Non

*Non fastu sprete; sed quod non crederet ullus,
Tanta molis opus superas confurgere in auras.*

Versus plagam Meridionalem.

*Nunc veluti rursus rufis auulsa metallis
Emicuit, pulsatque polos hæc gloria dudum
Auctori seruata suo cum cade Tyranni
Redditur, atque aditu Romæ conuulso reperto
Victor ouans, ubique locat sublimè trophæum
Principis, & munus condignis usquo triumphis.*

Atque hi sunt versus, qui in abaco dicti Obelisci fuerunt reperti. Ex quibus clarè patet, Obeliscum à Ramesse primò in Ægypto erectum, tandem à Constantino Magno Thebis auultum, Alexandriam eò animo, vt in nouæ Romæ Constantinopolitanæ ornamentum cæderet, translatum, morte verò Constantini Alexandria vsque ad vigesimum secundum Constantij Imperij annum substituisse; qui victorijs clarus denique eundem Romam, tractum in Circo maximo, veluti magnificentiæ, & potentiæ Cæsariæ symbolum erexit, quem deindè Sixtus V., injurijs reiporum sepultum, erutumque in Campo Lateranensi erectum S. Cruci, vt dictum est, dedicauit.

C A P V T X.

De potentijs mechanicis, quibus Obelisci primò in Ægypto, deindè Romam translati ibidem erecti sunt.

TAmetsi nullam ferè huius mechanicæ apud priscos Historicos manifestam relationem repererim; quia tamen apud Arabes, vti & in Plinio, Marcellino, Diodoro, Herodoto non nulla haud inobscura tantæ negotiationis vestigia supersunt; eorum subolfactam veritatem tandem nos consecuturos confidimus,

Instrumenta
& n. china,
quibus Obelisci erigebantur.

Duo itaque hoc loco consideranda sunt. Primò, Ratio instrumentorum, quibus cum Veteres Obeliscos suos erigebant; Secundò, Ratio nauium, quibus eosdem ad constitutum locum transferre solebant. De vtraque ratione hoc vltimo huius libri Capite discurrendum est.

Et primò quidem suppono, semper ab origine mundi fuisse qualemque mechanicæ notitiam, quod fusissimè, & ex professo in Oedipo docemus. Est enim mechanica quasi nobis congenita, ita vt vix quicquam in functionibus naturalibus, & locomotuis sine hac præstare valeamus; Et vctem quidem, vt simplicissimum omnium instrumentum mechanicum, ita nullo non tempore in vtu fuisse, asserimus; quis enim nescit, dum aliquid frangere volumus, naturalinos quodam instinctu frangendam rem applicare vel genibus, vel alteri resistenti tanquam hypomochlio, deinde

Mechanica
ars nobis
congenita.

dè vtroque extremum apprehensum curuamus, quo factò fractionem consequi naturaliter scimus. Vel dùm pondus eleuare volumus, non modò id manuum aggredimur ministerio, sed ligno, vel ferro subactò operationem mechanicam perficimus. Cùm verò certa pondera solius vectis ope ob vehementem resistantiam perfici nequirent, vectis multiplicationem, vel per cochleas, aut rotulas, vt illa multiplicatio multitudinem hominum quodammodo æquaret, introductam esse.

Suppono Secundò, ex historijs statim ducentis post diluuium circiter annis, homines animum ad magnificentissima opera adiecisse. Nam, & turrim Babylonicam machinati sunt, & alia opera præstitērunt, ad quæ similia præstanda, vel illuminatissimum, peritissimumque hoc sæculum Architectosque nobilissimos in desperationem conijciant. Quis non miretur Columnam illam à Semiramide, teste Diodoro, ex montibus Armeniæ excisam, & in Babylone erectam, 152. pedum altam, latam 24. ? Quis nescit cætera ardua molimina huius sceminae in Babylone peracta ? In Aegypto verò certum est, Pyramidum non multò post ædificatarum erectionem, in admirationem totam posteritatem meritò traxisse. Quæ tamen nequaquam sine magna mechanicarum peritia confici poterant. Obeliscorum quoque, quos erigebant, insignis multitudo, quantam in mechanicis notitiam ex frequentissimo horum operum exercitio, & diuturna experientia habuerint, soli illi innotescere potest, qui huius facultatis aliquantam notitiam habuerit. Scribit Herodotus ab Ægyptijs integrum templum ex rupe excisum, & per Nilum deductum, erectum fuisse Heliopoli. Labirinthum Ægyptium, ait, tantâ architecturâ constructum fuisse, vt ipse videns tam inuisitata, & humano ingenio maiora, *in fine ita admiratione*, Verba Authoris sunt, suspensus hæserit. Machinas verò, quibus in Pyramidibus construendis vsi sunt Ægyptij, citatus Herodotus in Euterpe fusè describit; quas breuitati studens, libens omitto. Legat quoque mira de Fano Iouis, & Babyloniæ monumentis omnem humani ingenij industriam longè excellentibus, fusè tradita in Clio.

Ex quibus luculenter patet, veteres non tantùm exactissimam habuisse machinarum, quibus in tam inauditis operibus erigendis utebantur, notitiam; sed & ambitione operum mirabilium eos incitante, quotidie maximo experimento fretos, nouas excogitasse, ita vt ausim dicere, nos ad tantam ingenij industriam hisce seculis necdum pertigisse. Certè quicquid Archimedes mirabilium in nauibus à littore submouendis præstitit, id ab Ægyptijs eum hausisse, ad eò clarum est, vt vel id ipse fateatur; imò multa se ab Ægyptiorum Architectorum consuetudine, & conuersatione didicisse, quorum cultura in ea deinde apud posteros æstimatione fuerit, vt eius ingenio nihil denegatum videretur.

Sed dicet forsàn aliquis, Veteres similia opera infinita hominum multitudine se applicante perfecisse, quod dici nulla ratione potest, aut debet; cùm

Columna à
Semiramide
erecta 152.
pedum alta.

Herodotus:
Integrum
templum ex
rupe.

Archimedes
mechanicam
ab Ægyptijs
didicit.

cùm applicatio vel maximi Obelisci erigendi immediata, vix centum homines admittat, imò multitudo tanta potiùs alteri impedimento foret, quàm subsidio. Peracta itaque fuit tentarum molium erectio, machinarum ingeniosè excogitarum subsidio, quibus multitudo veluti in partes varias per funes chordasque, operi proportionatas distributa, immensi ponderis moles nunc attractas exaltabat, modò exaltatas dimittebat. Arabes instrumentis rotarum multiplicatione instructis, chordisque exaltatas fuisse, quod & Herodotus asserit. Quòd verò Plinius dicat, Obeliscū Ramèsseum viginti mille hominum ope erectum, id non ita intelligendum esse existimem, quòd omnes vnà huic Obelisco erigendo se applicuerint; sed quòd tot homines partim in eo ex venis rupium excindendo, partim in eodem effigiando, atque ad constitutum locum promouendo, ac demùm in eo erigendo, diuersis temporibus, & locis occupati fuerint. Probabile itaque est, eos Ergatis & Trochleis maximè vsos fuisse, quòd Arabum historia annuere videtur. Est autem Ergaton nihil aliud, nisi peritrochium in axe inuersum, quorum multiplicatione potentia machinatrix in infinitum quasi augebatur. In Pyramidum ingentibus saxis erigendis Herodotus hoc ingenio eos processisse scribit: Machinam ligneam bifurcatam adhibebant, cui trochlea in superiori parte annexa, funes complicabat; extra verò basin Pyramidis alia machina applicabatur, ergaton ego interpretor, cui alterum chordæ extremum circumplicabatur, quæ machina hominum aut animalium ope circumducta, saxum paulatim in statutum locum ponebat; priorem verò bifurcatam machinam ligneam singulis Pyramidum gradibus admouebant, & sic gradatim opus perficiebant, ita vt tot essent machinæ, quot gradus Pyramidum. Verùm, audiamus ipsa Herodoti verba libro 2. vbi sic de Pyramide Cheopis discurrit. *Fuit autem extructa hæc Pyramis, in speciem graduum quas quidem Scalas, quidam arulas notant. Testisquam eam principio talem effecissent, attollebant reliquos lapides breuibus machinis è ligno factis, ex humo in primum ordinem graduum leuantes; vbi super hunc gradum lapis erat, alteri machinæ imponebatur, quæ in ipso primo gradu stabat, ab hoc enim deindè in alterum ordinem trahabatur super alterã machinam; Nam quot ordines graduum, totidem machinæ erant, secundùm machinã, quæ cum vna & facilis adferendum esset, trènsferebant ad singulos ordines, quoties saxum amoliebantur.*

Pyramidum
ædificata-
rum ratio-
nes Mecha-
nica.

Modus Obeliscos excisos in statum locum transferendi.

Porro Obelisci quem Ptolomæus Philadelphus 80. cuiusborum longum à Rege Nechtanabo ex rupe Thebaica excisum Alexandria statuit, Architectus fuit Satyrus, vti refert Plinius: Ratio verò, quâ cum naui impositum Alexandria deportarent, hæc fuit; Primò fossam profundissimam, quæ sub ipso Obelisco initium duceret, ad ipsum vsque Nilum effecerunt. Quæ deindè aquis Nili repleta, non tam fossam, quàm flumen ingens referebat. In hac fossa veriùs flumine, teste Callixeno Phœnice apud Plinium, duas naues amplissimas ordinabant, quas & lapidibus in tantum onerabant, vt pondus lapidum Obelisci pondere duplò maiùs esset. Hoc peracto, na-

ves firmiter connexas sub ipsum Obeliscum extremitatibus suis in ripis vtrinque pendentem remis subigebant. Subactis verò hoc ingenio intrà Obeliscum nauibus, naues paulatim lapidum exoneratione alleuiabant, donec Obeliscum pendentem exciperent. Exceptum verò hoc pacto per fossam in Nilum, ac deindè Alexandriam deducerent, quemadmodum ex figura 2. Schematismi 1. hic interferto patet, ex qua facillè totius machinationis rationem percipies. Verùm ad dictorum confirmationem adducamus verba Plinij lib. 36. c. 9. *Alexandria, inquit, statuit unum 80. cubitorum Ptolomæus Philadelphus, quem exciderat Neclabis Rex purum, maiusque opus fuit in deuehendo, statuendoque multò, quàm in excindendo. A Satyro Architecto aliqui deuectum tradunt rate; Callixenus à Phœnice fossa perducta usque ad iacentem Obeliscum è Nilo; Nauesque duas in latitudinem patulas, pedalibus ex eodem lapide ad rationem geminatis per duplicem mensuram ponderis oneratas, ita ut subirent Obeliscum pendentem extremitatibus suis in ripis vtrinque; postea egestis laterculis alleuiatas naues excepisse onus statutum. Excisus autem sex tales in monte eodem, & artificem donatum talentis quinquaginta. Hæc Plinius. Simili industria haud dubiè à majoribus per traditionem accepta, reliqui ex posteris in magnis molibus transferendis vsi sunt. Nonnulli volunt Obeliscos ad constitutos locos translatos esse eo tempore, quo maxima esset Nili in Ægypto inundatio; aquis enim terras altius supereminente, nihil facilius erat, quàm extra alueum Nili in quemcumque Ægypti planioris locum onus deportare. Quòd si tamen necessitas ita requireret, Obeliscum Chamulcis, siuè Cylindris impositum, in locum erectionis deuoluebant; in quo posito primò solido fundamento, quod ut plurimum saxum, siuè rupes natiua erat; deindè tandem Obeliscum, trabibus, tabulisque ligneis, lanâ, scæno, stramine factis, contra omnem violentiam munitum, ergatorum, trochlearumque ope erigebant, de quibus omnibus exactiùs tractantem consule Oedipum.*

Quibus verò nauibus, Obeliscis Alexandria Romam aduehendis vsi sint Imperatores Romanorum, Plinius, & Ammianus Marcellinus, referunt. Augusti Cæsaris nauis, quâ major eius Obeliscus aduectus fuerat, cum eum miraculi instar Puteolis in perpetuam rei memoriam asseruaretur incendio tandem, nescio quo casu, periit. Nauis verò, quâ Caius Caligula suum illum Nuncorij adueixerat, omnibus, quæ vnquam in mari visa sunt, mirabilior ad Ostiam subsistit, vbi à Claudio Caji successore submersa in portus fundamentum cessit turri superexstructa, quæ in hunc diem durat; ita Suetonius in vita Claudij, & Plinius citato loco.

Navis verò, qua Ramessus Obeliscus à Constantino Imperatore aduectus fuit, crates erat ex trabibus, & arboribus ingentibus compacta, trecentis, testè Marcellino, remis instructa. Arbor principalis præter alias, quibus vela obtendebantur, tantæ erat crassitie, ut duo eum homines amplecti non possent. Verùm nauis formam, quantum ex actis Constantij Imperatoris, & Ammiano Marcellino, aliisque historijs percipere licuit, eius formæ, quam hic Iconismo 1. fig. 1. exhibemus, extitit.

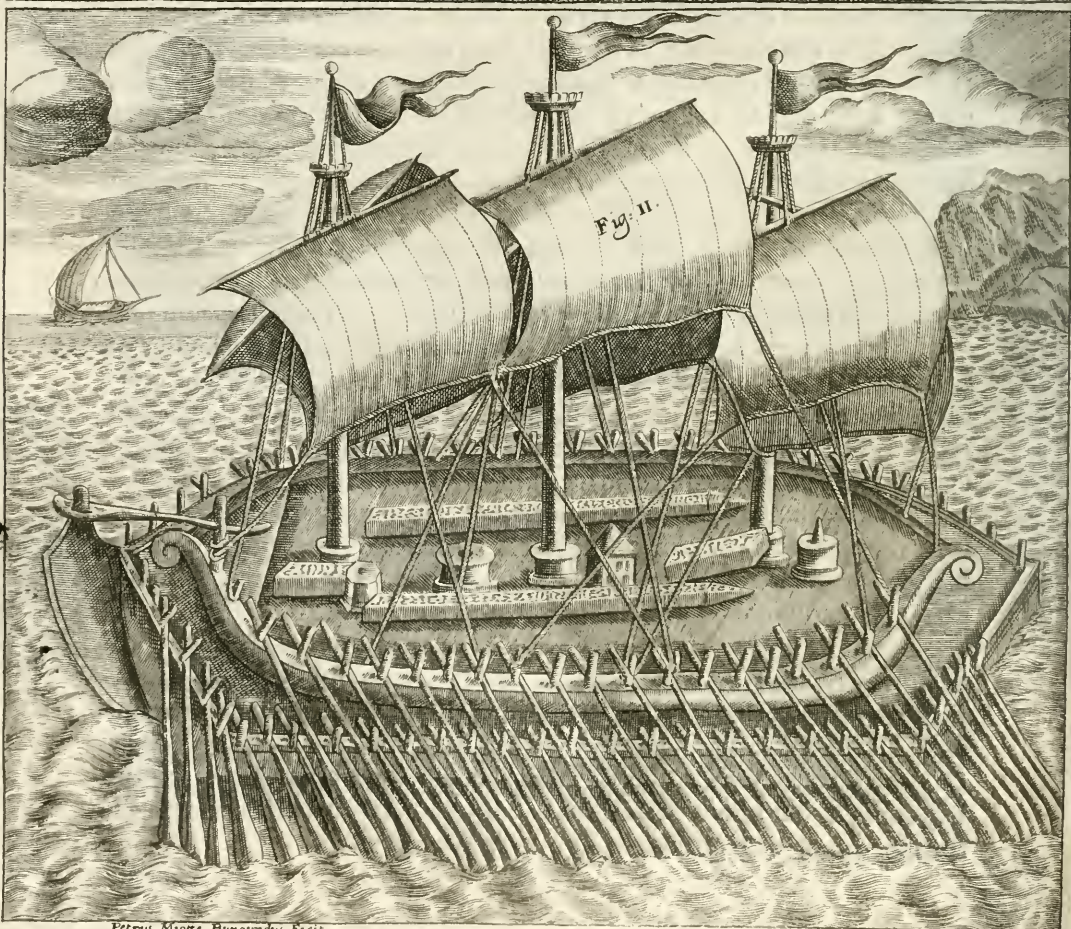
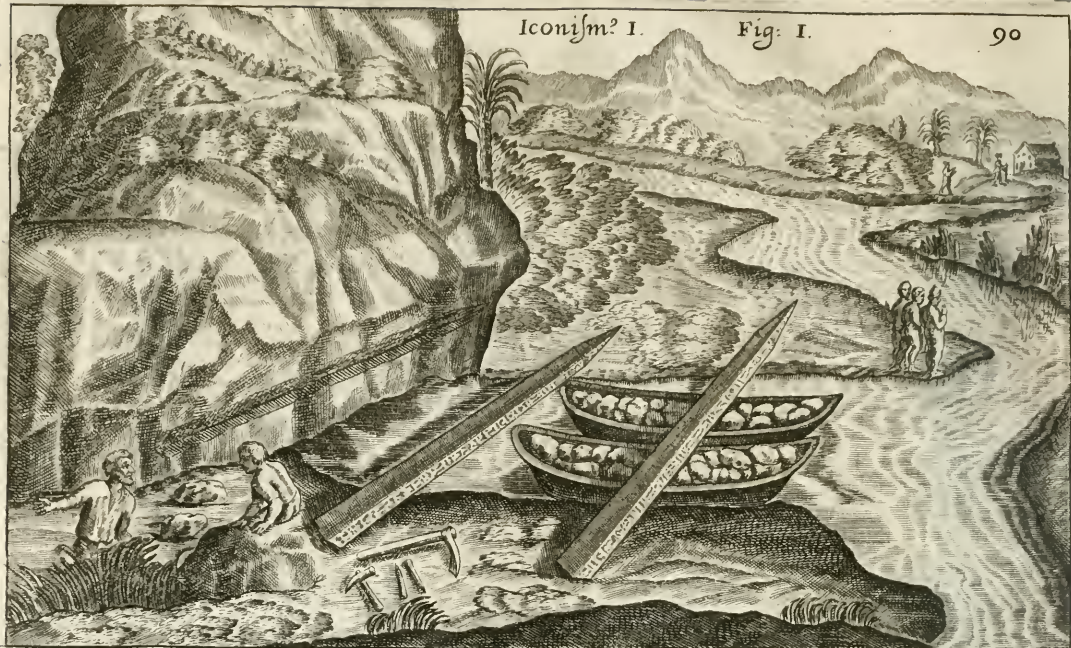
Quo ingenio Obeliscus Neclabis Alexandriam fuerit deuectus.

Plinius l. 36. c. 9.

Tempore inundationis Nili ad destinationem locum deseriebant.

Nauis, quæ detulerat Obeliscum Augusti, Puteolis incendio periit.

Nauis, quæ detulerat Obeliscum Nuncorij in Ostia Tyberina submersa fundamentum Turris inferebat.

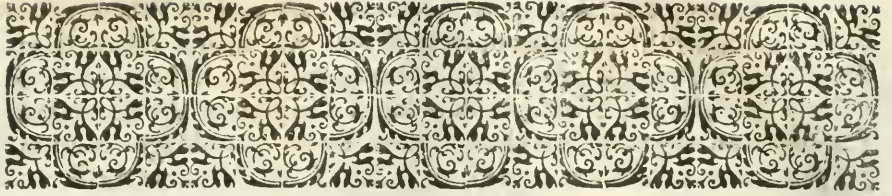

Triumiraque nauium, quibus Obelisci ex Ægypto in Urbem portati sunt, meminerunt Authores, duarum Plinius, Ammianus vnus, & eas omnes maximè cuiusdam, ac prodigiosæ magnitudinis fuisse testantur; & de naue quidem, quâ Obeliscum illum suum Augustus in Urbem inuexit, Puteolis miraculi gratiâ Naualibus perpetuis dicata, deindè igne consumpta paulò ante dictum; de ea verò, quâ Caius Caligula suum Obeliscum Romam transfuxit, hæc inter alia refert Plinius: *Abies admirationis præcipuæ in naui, quæ ex Ægypto Caij Principis iussu Obeliscum in Vaticano Circo statuerum, quatuorque truncos lapidis eiusdem ad sustinendum eum adduxit; quâ nauem nihil admirabilius visum in mari certum est. Centum viginti millia modiorum lentis pro Saburra ei fuisse, longitudo spatium obtinuit magna ex parte Hostiensis portus latere leuo, ibi namque demersa est à Claudio Principe, cum tribus molibus, turrium altitudine, in ea ex ædificatis, obiter Puteolano puluere, aduectisque. Libro verò 36. c. 9. ita habet: Diuus Claudius aliquot per annos asseruatam, quâ Caius Cæsar importauerat, omnibus, quæ vnquam in mari visa sunt, mirabiliorem, turribus Puteolano ex puluere ædificatis perductam Hostiam, portus gratia mersit. Quæ consentiunt relationi Suetonij in vita Claudij: Portum, inquit, Hostia exstruxit circumducto dextra, sinistraque brachio, & ad introitum profundo iam solo mole obiecta, quam quo stabilis fundaret, nauem ante demersit, quâ magnus Obeliscus ex Ægypto fuerat aduectus; congestisque pilis supra posuit altissimam turrim in exemplum Alexandrini phari, ut ad nocturnos ignes cursum nauigia dirigerent. Ad quarum normam Constantium Cæarem suam illam nauem, quam ab Ammiano Marcellino suprâ descriptam, hic exhibemus, construxisse, verisimile est; fuisse autem ex eo genere nauium, quas Rates, siuè Crates vocant, dicti Authores expressis verbis indicant.*

Qui deniq; rationem in Obeliscis à Sixto V. erectis obseruatam desiderat, is Dominici Fontanæ Architecti machinas adhibitas, æri elegantissimè incisas, & à Mercato, Bargæo, alijsque fuscè descriptas consulat.

Atque hæc sunt, quæ de Obeliscorum historia præmittenda duxi; ut sic series & ordo interpretationis nostræ solidiori fundamento nitatur.

OBELISCI PAMPHILII LIBER I I.

Apparatus ad Hieroglyphicam Interpretationem.

P R A E F A T I O.

Difficultas
huius operis.

*D*E Obeliscis, eorumque Erectoribus à nobis pro ingenij viribus, & materia difficultate in precedenti libro fusiùs forsàn, quã par erat, actum est, restat modò, ordinis ratione sic postulante, & doctrinã sub dictorum Obeliscorum veluti cortice, & inuolucro nucleum, medullamque latentem pari passu prosequentes, venemur; sed proh *DEVM* immortalẽ; quanta nobis hic adita tentanda! quàm immensus rerum reconditarum Oceanus nobis superandus! cum quot monstris, & portentis configendum! præsertim dum in immenso illo deserto per itinera incognita per inaccessos antiquitatis calles, per asperos, difficiles, & præruptis scopulis formidandos recessus hærentes, lucibus itinerum, & paucis, usq; non adeò robustis munimur. Sed macite animo; in tanta caligine audendum est aliquid, &

Quid nostri valeant humeri, quid ferre recusant; periclitandum. Ubi vires humana defuerint, aderi diuina bonitas, quæ uti ad hoc audendum me ab ineunte ætate instimulauit, sic & gratiam, ut quod eius ope fieri posse cogitavi, ad id perficiendum, concessuram confido. Rem itaque ulterioribus verborum ambagibus resectis, cum bono *DEO* auspiciemur.

C A P V T I.

De primo Hieroglyphicorum institutore, eorumque fabrica.

Nno circiter trecentesimo ferè post diluuium, ex Stirpe Canaan prodijt vir quidam, omnibus Naturæ dotibus ornatissimus; quemque Natura ad artium, & scientiarum arcana rimanda, nouarumque inuentionem rerum finxisse, DEVS verò ad humanum genus eius ope erudiendū mundo imperito dedisse videbatur. Nominant hunc Arabes *Idris* ab Hebræo *Hadores*, quod disputatorem insignem denotat; Phœnices, teste Eusebio lib. 1. c. 7. *Tautum*, Ægyptij verò *Theoth* corruptè, veriùs *Phaath*, hoc est, DEVM Deorum, Græci *Hermetem Trismegistum* vocant. Erat enim vir acerrimi ingenij, subtilitatis admirandæ, & naturæ scrutator indefessus. Qui perpetuâ, tum Noëmi, tum filiorum, nepotumque conuersatione, de primæui mundi statu, moribus, institutis, disciplinis instructus, hoc vnicum sategit, vt traditas à primæuis mundi Patriarchis disciplinas excoleret, excultas ad posteros consignaret; cumque curiosissimus rerum omnium, quæ humano ingenio comprehendi poterant scrutator esset; vt acquisitam disciplinarum suppellectilem vario vsu, & experientia confirmaret; curiositate rerum inuestigandarum instimulatus, varia mundi loca peragravit.

Crescente interim in Oriente, humano genere in immensum; Noëmus, siue Ianus ipse nouas familiæ suæ Colonias fundaturus, in Occidentales mundi plagas concessit; Ianigenis hisce, & hic socium se iungens ad tantam breui rerum noticiam deuenit; vt Numinis instar habitus, omnibus admirationi esset. Ortis itaque in Hesperio regno, quæ deindè Italia dicta fuit, inter indigenas iurgijs, bellisq; ipse ingenti auri copia comparata, in Ægyptum comeauit, vbi Mesraim Chami secundo genitus filius longè lateq; dominabatur: qui & ipse cum rerum curiosissimus scrutator esset; animumq; ad magna, & ardua intentum perpetuò haberet, opportunè sanè accidebat, vt eius ope fulciretur, qui & animi magnitudine ipsi par; scientiâ verò, & lumine intellectus tantò cum, quantò Sol stellas superaret; adeoque meritò felix censendus sit Princeps ille, qui magna, & grandia dum vult, talis eidè adiungatur, qui grandia, & vult, & potest; magna enim, & ardua indè nasci quis nò videt? Huic igitur Mesræ Regi sociabatur Idris, Scriba; & Consiliarius eiusdem supremus, qui cum Mesræ scientiam à Patribus traditam variâ superstitione coinquinatam, & ad manifestam idololatriam degenerantem comperiret, seriò secum cogitauit, quomodo tanto idololatriæ malo occurrere posset. Et quoniam nequaquam consultum esse videbat, tot tamque alta diuinitatis, & Naturæ mysteria illi propalare populo, quem sciebat & superstitionibus addictissimum, & dictorum sacramentorum incapazem, quemque in varios abusus ea haud dubiè traducturum cognosce-

lc
Th
tha;
mes Tris
gistus, hic
glyphicæ li
reraturæ in
structor.

Noëmus in
Italiam con
cedens no
uas Colonias
suadat.

Mercurius
Trismegistus
Consiliarius,
& Scriba Me
sra.

sce.

scebat. Hinc animum intendit, ad reconditorum Symbolorum fabricam, quâ mysteria diuinitatis, & Naturæ ira exhibebat, vt solis sapientibus & intellectu conspicuis manifesta, plebi verò & Idiotis præter admirationem nihil aliud captu peruium relinqueret, ingenio summo à profanorum lectione munita. Ne tamen tantæ molis arcanum soli sibi referuasse videretur, ingeniosaque Characterum architectura in posteros traduceretur: Sacerdotum, hominum selectissimorum, ingenio & peritiâ rerum excellentium, quibus solis ad Regnum Spes esset, instituit ordinem, quibus artium, scientiarumque reconditarum normam à se præscriptam tradidit; quos & iuramento adegit, ne præter sui Ordinis homines, eandem vlli alteri communicarent; Sacrorum quoque, Sacrificiorumque, & quæcunq; ad cultum DEI pertinerent, normam præscripsit, vt hoc pacto tradita doctrina vniuersi instituto in toto Regno perageretur. Et quoniam videbat, libros ex fragili, & corruptibili materia, vt papyro, corticibus, felijsque palmarum compactos temporum edacitatem effugere minimè posse, ex metalli verò lamina confectos, faciliè alio transferri in Regni præiudicium, aut perdi posse: ne doctrina à se traditâ memoriâ elaberetur; Saxa durissima, & contra omnes temporum iniurias egregiè munita in mysteriosam figuram adaptauit, vt in ijs mirâ quâdam ratione à se inuenta insculptaq; æternitati sisteret. Quibus rebus tam præclare gestis, tantæ apud omnes admirationi fuit, vt eum non hominem, sed Numen quoddâ in terras lapsum reuenti adorauerint; illum jam Tautum, Thoth, vel Thoyth, modò Herimanubin, nunc Marcôrptha, hoc est, DEVM reconditæ inquisitionis indigitantes. Arque hic est primus ille Mercurius termaximus, cunctis Scriptorum monumentis celebratissimus; Theologus, Philosophus, Medicus, Magus, Mathematicus consummatissimus. Primus Literarum, non vulgari tantum vsualibus literis, librisque exarandis inseruentium, sed & doctrinalium, symbolicarumque, vt in Operis decursu videbitur, siuè inuentor, siuè priorum ante diluuium instaurator.

Verùm, ne quispiam hucusque à me confidentiùs enarrata, aut proprio ingenio conficta, aut coniecturis falsis implicata dicere possit, hoc vnicum superest, vt omnia ex omnigena Scriptorum doctrina, quæ asseruimus, confirmarentur stabilirenturque. Quod hoc loco Dei gratiâ assistente nos facturos pollicemur.

Hunc itaque Mercurium post diluuium trecentis triginta circiter annis, hoc est temporibus Abrahami, omni scientia, & perfectâ rerum notitiâ conspicui floruisse, in varia mundi loca peragrasse, iam ex præcedentibus ostensum fuit, & Hebræi primò id asserunt; ita in libro intitulo ביה מלכיעזק *Domus Melchisedech*, cuius in præcedentibus mentionem fecimus, qui præter citata alio loco inter multa hæc habet.

וּרְצָא מִבֵּית כְּנַעַן אִישׁ הַחֵכֶם גְּדוֹל הוּא אֲרָדָשׁ שְׁבַלְעָךְ
וְדַמִּישׁ וְהוּא רֵאשׁוֹן שְׁתַּקִּים הַמְדַרְשׁוֹת וְהוּא רֵאשׁוֹן שְׁמִצָּא

האותיות ואת ההכמות הלימודות ומסר לאנשים סדרי
 הזמנים והאופן לחיות בטוב ולמד אותם את עברת
 האלוהות וכל מה צורך לאנשים לחיות כרצון יהוה ויהי
 שכל בעלי חכמה ודעה אהורו נקראים בשם אדריש
 מפני שהוא היה רורש בכל חכמה ומדעה

*Et egressus est de domo Canaan Vir magne sapientia, Adris nomine, vel
 Barbaro nomine, Hermes. Ipse primus, qui erexit scholas, & inuenit literas, &
 Mathematicas scientias, ipse tradidit hominibus temporum ordinem, legemque &
 rationem politicam bene, beateque viuendi, docuit quoque cultum diuinum, & quic-
 quid hominibus ad viuendum necessarium erat, & factum est, ut omnes scientia
 & disciplina illustres viri post eum vocarentur Adris, eò quòd ipse primus de omni
 Scientia, & doctrina disputasset.*

Quamuis Author prædictus hunc confundat cum Melchisedecho Re-
 ge Salem, his verbis: **ומן אדרשין אחד מלכצדק מלך שלם
 מבית כנען והוא כוחו לאל עליון ואלתרגום בבליה משמש**

Melchise-
 dech falso
 cum Trisme-
 gisto confun-
 ditur.

*Et unus ex Adrisin, siue ijs, qui nomine Adris fuere insigniti, אדריש
 fuit Melchisedech Rex Salem de domo Canaan, & ipse Sacerdos DEI excelsi. Et
 Thargum Babylonicum eum vocat Ministrum coram DEO excelsi. Vel
 ut hoc loco pulchrè docet Syriacum exemplar: ܐܘܪܝܫܐ ܕܥܝܠܝܐ
 Et ipse fuit religiosus Sacerdos DEI excelsi. Certè multi putant, etiam ܐܘܪܝܫܐ*

ex Latinis, hunc Melchisedechum fuisse Trismegistum Sed nos alibi fusè
 hunc errorem refutauimus; etsi enim fuerint Synchroni, & coëtanci;
 Trismegistus tamen noster alius à Melchisedecho extitit. Arabes certè me-
 liùs sentiunt, dùm eum in Ægypto temporibus Abraham vixisse osten-
 dunt, & studia, inuentionesque eius præ alijs graphicè depingunt, ita Al-
 kandi apud Gelaldinum libro de Sapientibus Ægypti, cuius verba in præ-
 cedentibus allegata hic repetenda duxi:

بزمان اجراعيم كان بمصر هرميس وهو ادريس الثانية عم وهو المثلث لان ذي
 ومملك وحكيم وهو الذي صب الرصاص ذهباً وصاماً وكان وله من علوم صنعة
 الكيمياء والنجوم والسحر وعلوم الروحانيين والظلمات الباطنية واسرار الطبيعة
 ومنه متعلمين فطغراس وبنوقلس وارسلان صاحب الكهنة وسقراط صاحب الكلم
 وعلي الحكمة وفلاطون صاحب السياسة والتموس والكلام علي المدن الملوك
 وارسلان صاحب المنطق

Alkandi
 Scriptor Arabs

*In diebus Abraham fuit in Aegypto Hermes ipse est Idris secundus, pax super eum,
 & ipse Trismegistus, quoniam Propheta, & Rex, & Philosophus, & ipse docuit
 artem metallorum, Archimiam, Astrologiam, & Magiam, & Scientiam Spiri-
 tuum, & apotetismatum, siue que de amuletis, & phylacterijs tractat, à quo dein-
 de hauserunt sua Pythagoras, & Bencocles (corruptè Empedocles) Archelaus
 Sacerdos, Socrates Orator, & Philosophus; Plato Author Politicæ, Aristoteles deniq;*

Trismegistus
Scriba Nibiru

Magister Logica. Fuisse autem tempore Ifidis & Osiridis, siuè Mefræ Saturni junioris, cuius & Scribam, & Consiliarium egit, Diodorus expressè monstrat, ut suprà ostendimus, inscriptione Ifidis Sepulchro incisa his verbis :

Diodorus l. 1.
c. 2.

Εγώ εἰμι ἡ βασίλισσα πάσης χώρας ἢ παρθευῖσα ὑπο Ερμῆ.

Ego Isis sum Regina totius Regionis edocta ab Hermete.

Quæ omnia confirmantur à Iamblichò, libro de mysterijs Ægyptiorum, ut infrà docebitur.

Diodorus l. 11
c. 2.

Quòd verò ipse Mercurius in suis dialogis loquatur de alio quodam Mercurio, siuè Hermete ante se, id vel de Henoch, quem suprà ex Orientalium traditione Idrin, siuè Hermetem primum fuisse ostendimus, vel de Noëmo dictum intelligi debet. Porrò Diodorus, quæcunque de Hermete Trismegisto præfati sumus, ita liquidis verbis describit, ut eum acu tetigisse videatur, verba eius adducimus: Ibi enim, dùm de Osiri loquitur, vnà Mercurium eius Consiliarium describit his verbis lib. 1. c. 2.

Mercurij In-
venta.

Mercurium quoque; maximè omnium honoribus ab eo affectum, cui repertorem rerum plurimarum, quibus vitæ hominum consuleretur, voluit. Hunc enim primum, & verba in ordinem redeigisse, & multis indidisse rebus nomina, fuisse quoque literarum inuentorem, instituisseque quo honore, quibusque Sacris colerentur Dij; In primis Observator Astrorum cursus fuit, & Vocum harmonias adinuenit; palestra, numerorumque, & ad corpora curanda Medica artis, Lyra insuper ex nervis trium chordarum instar trium anni temporum repertorem tradunt; Tres enim instituit Voces; acutam ab æstate, grauem ab hyeme, mediam à Vere sumens. Hic & Græcos docuit verborum interpretationem, unde & ipsum Hermem, hoc est, interpretem appellarunt; denique Osiridem hoc nentem Sacro Scriptore (in Græco est ἱερογραμματα) omnia cum eo communicare, eiusque Consilio maximè uti solitum esse. Hæc Diodorus.

Sanchoniaton
Barytius in
historia Phœ-
nicum.

Quòd verò Osiris nullus alius intelligi possit, quàm Mefra filius Chami, Saturnus Ægypti Iunior, primus Rex Ægypti, & Pharao', & per Mefram thisin Horus filius Osiridis & Ifidis, Mercurium quoque Saturno, siuè Mefraim in Ægypto successisse; pulchrè docet Sanchoniaton apud Philonem Biblium, vbi sic dicitur: ἐλθὼν δὲ ὁ κείνος εἰς τὴν χεῖραν ἅπαντων τῶν Αἰγυπτίων ἐδωκε Θεῶν Ταυτῶ; & πᾶσι βασιλεῖον αὐτῶ γενήσεται. Veniens autem Saturnus in Austru Regio em, totam Ægyptum DEOTHauto, siuè Thoth (quem & Mercurium dicimus) dedidit, ibidem ipsum Regem constituendo. Porrò hunc Mercurium in Italiam primò migrasse, & indè in Ægyptum, ingenij summi Mathematicum, & Legiflatorem, & Sacrorum Characterum inuentorem, Regemque ibidem fuisse, expressè Chronicon Alexandrinum asserit his verbis:

Chronicon
Alexandrinum.

Μετὰ τὴν τελευτὴν τῶν αὐτῶ τῶ Πικρῆ καὶ Διὸς, ἐβασίλευσεν ἄστυος ὁ καὶ Ερμῆς τῆς Ἰταλίας ἐπι τεμάκονα πῖν' ἔ, ὅς ἦν ἀνὴρ πανέργος καὶ Μαθηματικός. Οὗτος ἐφεύρεν τὸ μῦταλλον τὸ κρυπτεῖν ἐν τῷ δύσει φεῶτος, καὶ τὸ χρυσόβουλον. Γινέσθ' ὅτι θναυθὴν ἴνται αὐτῶ εἰς δι' ἄλλοι αὐτῶ; πολὺ χεῖρσιν ἐνεκωποσάμενος εἰς ἑσπέρου βολὴν ἀνεχέρησεν καὶ ἀπέχεσται, εἰς τὴν Αἰγυπτίον ὡς ἐν τῇ φυλῇ τῆ Χαμουῖ ἐ Νῶε; ὅι πινεσ ἐδέχαστο αὐτῶ ἐν πμῆ. καὶ διέτρεβεν ἐκείνους φεῶσαι ὡς πάντα καὶ φεῶσαν τὴν χεῖρσιν σελὴν ἐφιλοσόφη ὡς ἄ τις Αἰγυπτίος, λέγων αὐτοῖς Μαθητῆς μελλούτων. ἢ γὰρ φέουσι σφοδρα λογικὸς καὶ φεροσυνεῖν αὐτῶ λέγοντες Θεὸν Ερμῆν, ὡς λέγοντα τα μέλαινα, καὶ ἐξοκονῶντα αὐτοῖς ὅς τῶ Θεῶ τῶν μελλόντων τὴν ἀπόκρισιν καὶ παρέχοντα αὐτοῖς χεῖρσιν. Οὐπῖα καὶ πλετοδὸς πιν' ἐκαλῶν, ὡς τὴν χεῖρσιν Θεῶν

ὀνομάζοντες. Οὗ ἔν αὐτοῖς Ερμῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον ἦλθεν, καὶ ἐβασιλεύσας τῶν Αἴγυπτίων τότε ἐκ τῶν γένους τῆ Χαμῆ ὁ Μεσρέμ, ἔπινος τελευτήσαντος ἐποίησαν οἱ Αἰγυπτῖοι τὸν Ερμῆν βασιλεῖα καὶ ἐβασιλεύσας τῶν Αἴγυπτίων ἰθὺ λθ. *Post mortem Iouis, regnavit Faunus, sive Hermes in Italia triginta quinque annis, Vir Opifex mirabilis, & Mathematicus, qui invenit metallum auri in Occidente, eiusque constandi rationem; sed cum apud fratres suos magna invidia flageret, conuasato ingenti auri pondere Italiam reliquit, atque in Aegyptum se contulit ad stirpem à Cham oriundam, à qua perhonorifice est exceptus, qui dum ibi degeret, se extollens super omnes, aureὰ στολα indutus philosophabatur apud Aegyptios, quibus multa prædicebat euentura. Natura enim erat peringeniosus: adorarunt ergò eum Aegyptij, dicebantque eum Deum Mercurium, cui qui futura prænunciaret, illisque à Deo oracula, & responsa de futuris, veluti internuncius referret, aurumque subministraret, opum largitorem appellabant; aureum Deum vocitantes. Mercurio in Aegyptum veniente, regnabat apud Aegyptios. Mesrem ex Cham genere natus, cui factis functo Aegyptij Mercurium suffecerunt, qui annos 39. summa magnificentia imperavit. Videtur hunc postea confundere Chronicū dictum cum Sefostri, hoc est filio Osiridis, quem a pertis verbis Mercurium Trismegistum appellat his verbis: ἐν τέποις μετὰ ταῦτα χρόνοις ἐβασιλεύσας τῶν Αἴγυπτίων παρ' αὐτοῖς ἐκ τῆς φυλῆς τῆ Χαμῆ Σ. σῶστρις. ὁς ὄνη Ερμῆς ὁ Τρισμέγιστος ἀνὴρ φόβος ἐστὶ σοφία, ὅς ἐφεσπὶν Τρεῖς μεγίστας δυνάμεις ἔχει τὸ τῆ ἀρετῆ καὶ δημιουργεῖ Θεοῦ ὄνομα. μίση Θεοῦ πτα ἔπιν ἔπει, Διο τὸ καὶ ἐκλήθη ἀπὸ τῶν Αἴγυπτίων Τρισμέγιστος Ερμῆς. Regnavit autem ijs temporibus apud Aegyptios primus ex familia Cham Sefostris, & hic fuit Hermes Trismegistus, admirande & terribilis doctrinae vir, qui asserbat, tres esse maximas potentias; ineffabilis, & Opificis DEI nomen, unam Deitatem dicebat esse; & ob id ab Aegyptijs Ter maximus dictus fuit. Quomodo autem eum Sefostri vocet Chronicum; diu anxium, perplexumq; me reddidit, donec tandem in Vaticano exemplari reperi, eum non Sefostrin, sed Sefosirin esse vocatum, quod idem in lingua Aegyptia, ac filium Osiridis significat. Mercurius autem, vti supra ostensum fuit, nunc pro ipso Osiri, jam pro filio eius, modò pro Scriba, & Consiliario eius acceptus fuit. Cum enim Cham Osiris sit dictus, Mercurius autem ex Stirpe Cham oriundus sit, non incongruè Sefostris, id est, germen Osiris, dici potuit. Certè minimè hunc Sefostrin fuisse, quem trecentis circiter annis post Mosen potentia, gloria, rerumque gestarum gloria maximū viguisse, vel hinc patet, quod hic Sefosis fuerit tempore Misrae, quem & Nachor vocat, & primum Aegypti Pharaonem, à quo cæteri nomen desumpserint, nomenet. Hunc verò Sacrarum literarum, siue hieroglyphicarum Authorem fuisse, apertè his verbis ex Manethone docet Eusebius in Sozomenis: Εὐ τῶν Μαθητῶν τῆ Σεβωνίης, ὁς ὄνη Πτολεμαῖος τῆ Φιλαδέλφου Ἀρχιερεὺς τῶν ἐν Αἴγυπτῳ εἰδωλῶν χειραπάτης ἐκ τῆς ἐν τῆ Σπειραδίου γῆ κειμένων εἰδωλῶν σπλῶν ἱερῶν, φησὶ, διαλέκτω καὶ ἱερογραφικῆς γράμμασι κεχραεὺς κτισμένων ὑπὸ Θεοῦ τῆ σοφίης Ερμῆς, καὶ Ερμηνῶς θεοῦν μετὰ τὸν καὶ αὐτοκλυμὸν ἐκ τῆς ἱερῶς διαλέκτου εἰς τὴν ἑλληνίδα φωνῶν γράμμασιν ἱερογραφικῆς καὶ δοποθεσῶν ἐν βίβλοις ὑπὸ τῆ Ἀγαθῶ δάμονος τῆ δούλης Ερμῆ. Πατρὸς τῆ τῶ ἐν τῆς ἀδούλης τῶν ἱερῶν Αἴγυπτίων. Ἀπερσφῶντε τῶ αὐτῶ Φιλαδέλφω βασιλῆ δούπερ Πτολεμαῖῳ. ἐν τῶ βίβλῳ τῆς Σάβηκος γράφων ἡμεῖς βασιλῆ μεγάλην ἱερογραφικῶν Φιλαδέλφου Σεβαστῶ Μακεδῶν Ἀρχιερεὺς καὶ γράμμασιν τῶν ἐν Αἴγυπτῶν ἱερῶν ἀδ-*

Mercurius Trismegistus fuit in Italia.

Hermes Rex Aegypti.

Mercurius Sefostris dictus est.

CECOCIPIC

Manethon apud Eusebium in Sozomenis.

των γίνεσθαι βουλή τις, ὑπάρχειν Ἡλιουπόλιτις τῶν διασότημῶν Πτολομαίω χαίρειν. ἡμᾶς δὲ λογίζεσθαι μίση βασιλῶν πρὸ πάντων, ὧν βύβλη ἡμῶς δεξιόταται πραγμάτων. ἐπιζητῶντί σοι πρὸς μελλόντων τῶ κόσμῳ γίνεσθαι καθὰς ἐκέλευσας μοι ὡδὲ φανησεται ἀΐμαθον ἰερεῖ βιβλία γραφέντα ὑπὸ τῶ σερπῆτιος Τεργιγίς Ερμῆ. ἔρεξο μοι διώστα μὲ βασιλῶ. *Ex Scriptis Manethonis Sebennitæ, qui tempore Ptolomæi Philadelphî Archifacerdos Idolorum, quæ sunt in Ægypto, oraculo doctus imaginum iacentium in terra Syradica, sacrâ dialecto inscriptorum, Sacrifque literis insculptorum à Thoyth primo Hermete, quas interpretatus est post Cataclysmum ex sacrâ Dialecto in linguam Græcam literis hieroglyphicis, & posuit eas in libris Agathodæmon secundus Hermes pater Tat, in adytis templorum Ægyptiorum, quas pronunciauit ipsi Philadelpho Regi secundo Ptolomæo, qui in libro Sothios ita scribit; Regi magno Ptolomæo Philadelpho venerando Manethon Archifacerdos, & Scriba Sacrorum Ægypti adytorum, genere Sebennita; Heliopolita Domino meo Salutem. Nos oportet differere, Maximè Rex, de omnibus rebus, de quibus nos vis examinare; Inquirenti igitur de ijs, quæ mundo euentura sunt, manifestabuntur quæ didici ex libris Sacris Scriptis à proauo Hermete Trismegisto. Vale Domine mi Rex.*

Ex hisce patet primùm ante diluuium Hermetem fuisse eum, qui literas & artes in saxis insculpsit, quæ pulchrè consonant Arabum traditioni; dicunt enim Henoch primum fuisse Mercurium Trismegistum literarum & artium inuentorem; Secundum autem fuisse post diluuium, hunc videlicet nostrum, qui à primo Hermete tradita, saxifque insculpta mysteria artium noua hieroglyphicæ literaturæ inuentione velata, deindè posteritati tradiderit. Sic enim Amed ben Ioseph Altriphafi apud Gelaldinum: *هو اول ليرد حنوح وهو هرميس وهو اول ادريس* hoc est: *Et genitus est Iaredo Henoch, ipse est Hermes ipse Adris; & cætera; quæ fusè ex Arabum doctrina fol. 10. citauimus. Et paulò post:*

دزمان اجر ابراهيم كان بمصر هرميس وهو ادريس النبي
Et in diebus Abraham fuit in Ægypto Hermes ipse Adris secundus; & ipse Trismegistus, fuit enim Propheta, Rex, Philosophus. Tautum præterea, siuè Thoth, aut Mercurium à primis Mundi Patriarchis, qui Chaldæam, & Phœniciam incolebant, in vera Religione instructum, Ægyptiorum fabulosam doctrinam, & in manifestam idololatriam vergentem, emendatam juxtà scientiæ normam ordinasse, expressis verbis ex Sanchoniathonis Scriptoris Phœnicij vetustissimi fragmentis Philo Biblius docet, his verbis:
Τάυτος, ὃν Ἀγγύλλιοι θεῶν σεραργόρευσι, σοφία διεύγκαν ὡδὲ τις φαίμεν; ὡδὲ τοι τα κτὴ τὴν Θεοσεβίαν ἐκ τῆς τῶν χυδαίων ἀπειρίας εἰς ἐπιστημικὴν ἐμπειρίαν διέταξεν. Tautus autem, quem Thoth Ægyptij appellant, Sapientia Phœnicum insignis, primus religionem Deorum ab ignorantia Chydæorum (forsan Chaldæorum, siuè Chaldæorum) in dignitatem doctrine scientificam reduxit. Quæ totidem penè verbis ex Philone tradit Eusebius lib. 1. de præparat. Euang. c. 7.

Clarè itaque ex citatis patet; Hermetem Trismegistum alium non fuisse, nisi eum, quem diximus; post diluuium primùm in Ægypto Legislatorem, Characterum Ægyptiorum, hieroglyphicorumque primum

Amed Ben-
Ioseph Altriphafi
apud
Gelaldinum.

Sanchonia-
thon apud
Eusebium.

Hermes su-
perstitiosam
prima um-
gentium do-
ctrinam e-
mendat.

inuentorem, Sacerdotem, Regem, Prophetam, artium & Scientiarum primum institutorem; quod probare intendimus.

CAPVT II.

De propagatione doctrinæ hieroglyphicæ, & de tempore quo illa durauit.

Postquam itaque Hermes de humano genere benè meritus, Mesram & filium eius Mesramuthisin in Sacrorum disciplinis imbuisset; eos quoque ad illas in Obeliscis insculpendas rationem mysticam docuisset, vti supra fusè probatum est; ab his inuentum primò ad posteros propagatum est. Posterius tam admirabili doctrina instimulati; eam nullo non tempore veluti vnicum patrimonium, opimamque hæreditatem acceptam promouerunt. Factumque est, vt quicumque insignem harum rerum notitiam callerent: omnibus admirationi essent, ab Hermete Hermetes, Sacerdotes & Prophetæ vocitarentur, diuinitati proximi; & ne Diuinum inuentum à prædecessoribus traditum pluribus, ipsique vilibus hominibus innotesceret, iurejurando sese obstrinxerunt, præter Sacerdotalis Ordinis homines, ingenio singulari, adeòq; Regno aptos, nemini comunicari debere; Sic enim & disciplinas, & ipsos Sacerdotes earum peritos, in maiori apud omnes, & pretio, & æstimatione futuros confidebant. Hinc Sacerdotes summo studio traditæ doctrinæ incumbentes eam non tantum propagarunt, sed & ipsi fundamento jacto superstruentes, alia & alia Symbola mystica ad Hermericam amissim excogitarunt, vsque ad Puthpharem Sacerdotem Heliopolis, cuius filia in matrimonium cecit Iosepho: Hic teste Rab. Eliezer fuit vnus e Sacerdotibus Ægypti, qui in Heliopoli sedem suam fixerant; Philosophiæ, & Sacris disciplinis vnicè deditus; atque hic vir Sapientiæ magnæ, & literarum Præses: Verba Eliezer sunt:

והוא דכס גדול ובעל ספרים מקדש העברה שמש

Philosophus magnus, & Præses literarum, & cultus Solis. Fuit autem Heliopolis propriè Sedes Sacerdotum, & vnica hieroglyphicæ Sapientiæ palæstra, quæ post eum vsque ad Mosen à successoribus propagata fuit. Verùm, vt fieri solet, dum inanis gloriæ cupidiores, quàm par esset, forent; Symbola ab Hermete de diuinis mysterijs, & Naturæ arcanis tradita, in manifestam superstitionem deduxerunt. Vndè mox prodigiosa illa Deorum mythologia, brutorum cultus, sacrificiorum ridiculæ ceremoniæ, quæ ab Hermete prius ad diuinitatis mysteria institutæ erant, ex eis tanquam ex equo quodam Troiano enatæ, totum paulatim mundum infecerunt; Accessit turpe lucrum Sacerdotum, quod à populo obtinebant, cui omne aliud, quàm quod præfiguratum erat, persuadebant. Hinc Cerimoniarum cultus prorsus ridiculus, hinc planctus & lamenta, hinc fabulæ de Osiri, Iside, Horo,

Sacerdotes iurejurando obstricti ad silentio imprimendam lacram doctrinam.

Puthphar Sacerdos Heliopolis præses literarum sacrarum.

Sacra doctrina ab Hermete tradita in superstitionem vergit.

Typhone, Serapide, insinuantibus se eorum operationibus occultè dæmonibus, vndè & Magia diabolica, Oraculorum impietas, simulacrorum, idolorumque fabrica, aliaque quam plurima, quæ fufissime in primo Oedipi Tomo profecuti sumus, prodiêrunt; factumque est, vt Ægyptus publicum fieret superstitionis, damnatarumque artium Theatrum. Ac primò quidem prodiit indè famosa illa Zabiorum, verius Sabæorum secta, quæ originem suam habuit, ex quodâ è Stirpe Chus fratris Mesræ, qui in Chaldæam, vbi tum Nembrod, Chusi filius, & Ninus, longè, latèque dominabantur, translata magnos progressus fecit. Hinc ignis solis, Lunæ, & septem errantium Stellarum cultus, hinc Astrologiæ, Stellarumque vanitates; quorum omnium promotor acerrimus fuit Nachor; quæ omnia fusè prosequitur Rambam in Doctore perplexorum, & nos fusè hanc Zabæorum, seu Sabæorum sectam in prima Oedipi parte profecuti sumus, ad quem Lectorem remittimus. Quæ adèò vera sunt, vt vel ipsæ sacræ literæ huiusmodi superstitiones deplorent, & ne Hebræi iis contaminarentur, pleriq; melioris notæ Hebræorum Magistri, non aliâ de causa præcepta illa in Leuitico, & Deuteronomio à Mose de animalibus & cerimoniis, nisi ad Ægyptiorum consuetudines, & impietates vitandas posita esse velint, vt alibi ostendimus.

Ægyptus
superstitionis
Seminarium.
Secta Sabæo-
rum qualis
& vnde orta

Cur Hebræi
sacrificia in-
stituerint cõ-
traria Ægy-
ptijs.

Bonus cultus
in Ægypto
exteriorum-
que animalium
ante Mosen
in Ægypto
viguit.

Bouis enim, aliorumque cultum animalium ante Mosen extitisse, apertis verbis Sacer textus docet; vti ex 8. Exodi patet: vbi dùm Pharaoni immolationes, & sacrificia in Ægypto fieri suadenti, nullâ id ratione fieri posse respondit his verbis:

הן נוכח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו

Et ecce si abominationes Ægyptiorum sacrificemus in oculis eorum, an non lapidabimur? Vel vt latina lectio habet; si enim mactauerimus ea, quæ colunt Ægyptij coram eis, lapidibus nos obruent. Vel vt pulchrè Thargum Onkelos: הא

נרכה יתבעירא דמצרא דחלין ליחואינן יהוןהוןהלא ימרון למרנמנא

Ecce si immolauerimus animal, quod ipsi colunt ipsis videntibus, nonnè lapidabunt nos? Hanc eandem ob causam Ægyptij omnes Pastores ouium abominantur, vt dicitur vers. vltimo, 46. capite Genesis. Ægyptij enim cum summo honore Arietem, Bouem, Hircum, in Ariete quidem Hammonè, siuè Iouem Ammonium, in Vitulo Apin, in Hirco Priapum, tanquam Numinum viua habitacula venerarentur, non tantùm fas non erat illa occidere, aut immolare, sed & occifores eorum morte, teste Eusebio Pamphylo, puniebant; Mortua autem luctu planctuq; maximo complorabant. Quem cultum ceremoniasque impias, vt destrueret Moyles, non id aliter, quàm contrarijs legibus, & ceremonijs præstandum censuit; Hinc arietes, vitulos, & hircos, quos Ægyptij colebant, Hebræi morti per sacrificia destinabant. Quæ omnia pulchrè, & eruditè Rambam libro qui

Animalia
Ægyptiorum
quibus Dijs
consecrata.

Rambam in
More nebu-
chim.

More nebuchim siuè *Doctior Perplexorum* dicitur, describit. Cuius idèò verba ad longum adferam. Sic enim p. 3. cap. 46. dicit: ענה אחחיל לחה טעם

כל

כל אחד ואחד לפי השגתי ואמר כי כבר אמרה התורה כפי מה שפי' אונקלוס שחמערדים היו עובדים מזל טלה מפני זה היו אוסרים לשחוט הצאן והיו מואסים רועי צאן אמר דן נזכה את תועבת מצרים וכן היו כרות מן הצאבה עו ברים לשדים והיו חושבים שהם ישבו בצורת העזים ולזה היו קוראים לשדים שעירים וכבר התפשט הדעות הזה מאוד ולא יזכרו עוד את זבוחיהם לשעירים אשר הם זובחים ולזה היו אוסרים הכינת זהם ג' כן אכילת העזים אבל שחיטת הבקר כמעט שהיו מואסים אותו רוב עובדי עז וכלם היו מגדילים זה המון מאוד ולזה חמצא אנשי חורו עד היום לא ישחטו הבקר כלל ואפי' בארצות אש ישחטו שאר מיני בעלי חיים ובעבור שימחה זכר אלו הרעות אשר אינם אמחיות צונו להקריב אלו השלשת מנים לבד מן הכהמה ומן הבקר חסן הצאן הקריבו את קרבניהם עד שיחיה המעשה אשר חשבוהו תכלית המרי בו יתקרבו

אל השם ובמעשה החייא יכופרו העונות *Et nunc incipiam sensum, & rationem* חזקוניות *Omniuscuiusque, pro virili dare, dicoque, quod nos docuit Lex diuina, secundum expositionem Onckeli, Aegyptios Syduz, vel signum Arietis coluisse, ac propterea non solum prohibitum fuisse macellare oves; sed & in summo contemptu, & abominatione fuisse pastores ouium. Hinc Moyses dicit: Ecce sacrificabimus abominationem Aegyptiorum: Ad hunc modum fuerunt ex Sabeis nonnulli, qui Dæmones colebant, existimantes, quod formam Hircorum haberent; unde etiam Dæmones Seirim, hoc est, Hircos appellabant. Quæ opinio Moysis tempore iam longè, latique in Orbe diffusa fuit, sicut ait, Et non sacrificabunt ultra sacrificia sua (Lasseirim) hoc est, Dæmonibus ita appellatis, & hinc apud illud hominum genus prohibitus quoque fuit efus hircorum. Lumentorum autem macellationem maxima pars Idololatrarum abominata est semper, omnesque hanc irrationalium animalium speciem maximi fecerunt. Hinc in hodiernum usque diem in India reperies homines, qui illa nunquam macellare solent, & quidem in illis etiam locis, ubi pecudes macellari consueuerunt. Ut ergo memoria harum opinionum ex animis hominum deleteretur, præcepit nobis Deus, ut has trium bestiarum species (Arietes, Boves, Hircos, solum in Sacrificijs nostris offerremus, iuxta illud: De bobus, & pecudibus offeretis oblationem vestram; ita ut illud, quod ipsi pro summo peccato habebant, DEO offerri debeat, illoque peccata nostra expianda sint. Hoc nimpè pacto curanda sunt opiniones illæ prauæ, quia sunt veluti morbi, & ulcera anima humane, per extremum ipsorum contrarium. Hoc sine præcepit agnum paschalem comedere, ut contrario ritu, impietatem eorum detestaremur. Hinc Leones, Ursas, Tygres, aliasque feræ bestias, quas illi offerbant, Hebrai intactas relinquere volunt, ut in Libro שמטם Tamiam habetur. Huc vsque Rambam.*

Ex quibus luculenter patet, iam Sacras Ægyptiorum disciplinas, multò ante Moysen floruisse; hieroglyphicas quoque tanto in pretio, & æstimatione fuisse, ut vel ipsum Moysen iis institutum Sacræ literæ Act 7. his verbis afferant: *Erat autem Moses eruditus in omni Sapientia Ægyptiorum. Quæ Philo in vita Moysis aliquantò fufius explicat:* *Διδασκαλεῖ δ' ἑθὺς ἀλλὰ γὰρ ἄλλοι παρέησαν. οἱ γὰρ δὴ τῶν πολλοπορώσεων καὶ τῶν καὶ Ἀἴγυπτον τομῶν ἀποτέλλουσι. οἱ δ' ἄλλοι τῆς ἑλλᾶδος ἐπὶ μεγάλης δωρεᾷς μεταμειθεντες ὡν ἐν οὐ μακροχρόνιοι τὰς διδάξεις ἱερβαλεν, & μαρτῖα φύστωι φθόγων τὰς ὑψηλῆς; ὡς ὅνα μνησιν ἄνευ δοκῶν, ἢ μάθουσι, ἢ καὶ περὶ σπουδῶν ἀπὸ τῆς ταυδωτέρηται ἀεθμὸς μὲν οὐ καὶ γεωμετείας τὴν τε μυθμικὴν καὶ ἀεθμικὴν καὶ μετεοικὴν*

Philos

θεωρίαν, καὶ μεσηκὴν τὴν σύμψαν δὲ τὴν χρῆσις ὀργάνων καὶ λόγων τῶν ἐν ταῖς τέχναις καὶ διεξόδοις πεπαιστωμένους, Αἰγυπτίων οἱ λόγοι παρέδωσαν. Ἦν ἔτι παλαιότερον τὴν δὲ συμβόλων φιλοσοφίαν, ἣν ἐν ταῖς λεγομέναις ἱεραῖς γραμμασίαισι ἐπιδιδάσκοντες; καὶ δὲ τῆς τῶν ζώων ὀποδοχῆς ἅ καὶ Θεῶν ἡμῶν γραμμάσι. Τὴν δ' ἄλλην ἐγκύκλιον παιδείαν Ἕλληνας ἐδίδασκον, οἱ δ' ἐκ τῶν πλησιοχώρων τὰ τε Ἀσσύρια γραμμάσι, καὶ τὴν τῶν ἑρατῶν χελδοίκην ἐπιστήμην; Ταύτην καὶ παρ' Αἰγυπτίων ἐλαβετο μεθηματικὴν. Doctores, inquit, statim alijs aliunde præsto fuerunt, partim ex vicinis populis, Aegyptiorumque Nomis voluntarij, partim ex Græcia magnis emolumentis euocati; quorum facultatem breui tempore superauit, cum & ingenij felicitate doctrinam anteuertet, ut planè non disciplinam, sed recordationem esse approbaret, & de suo multa perspectu obscura ingeniosè excogitaret. Numeros quidem, & Geometriam, vniuersamque Musicam, Rhythmicam, harmonicam, metricam, siuè contemplatiuam, siuè per voces, instrumentaque promentem se modis varijs accepit ab Aegyptijs Doctores; maximè verò occultam Philosophiam, descriptam, ut vocant, literis hieroglyphicis, hoc est, notis animalium, quæ ipsi venerantur pro Numinibus, aliam verò encyclicam doctrinam Græci docebant; ex vicinis verò locis Assyriorum literas, & de cælestibus Chaldaeorum Scientiam; Mathematicam verò recipiabat ab Aegyptijs. Hæc Philo.

Mathematicæ disciplinæ ante Moysen vulgares in Aegypto.

Clemens lib. 5. Stromat.

Hieroglyphicæ disciplinæ ante Moysen.

Iustinus Philosophus, & Martyr aliquantulum à Philone dissentiens in libro quæstionum à gentibus positarum asserit: *Mosen omisso studio omnium Mathematicarum, quæ tùm in Aegypto vulgares erant & viles, adiciisse animum ad solas hieroglyphicas disciplinas, quæ tùm apud eos sole in honore, & pretio erant, & non quibuslibet, sed præcipuis & probatissimis viris, & in abditijs locis secretò traderentur. Has cum didicisset Moyses; nihil tamen unquam secundùm eas aut dixit, aut fecit, quod contrarium esset vniuersi veri DEI cultui; neque credendum est, Moysen potentem opere & sermone, ex vi Aegyptiacæ Sapientiæ miracula operatum, sed ex sola veri DEI virtute miranda opera peregisse. Clemens tamen in 5. Stromat. Moysen, ait, iuxta hanc hieroglyphicæ doctrinæ consuetudinem multa sub tropicis, ac mysticis animalium Symbolis vitæ moralis præcepta occultè tradidisse, solis diuinæ legis amatoribus peruia; qualia sunt illa: neque porco, neque aquila, accipitre, aut coruo vescendum; quæ quomodò intelligenda sint, paulò ante ex Rambam ostensum fuit. Iamblichus autem apertis verbis ostendit, totius Sapientiæ Aegyptiacæ, potissimum hieroglyphicæ, Authorem alium non fuisse, nisi Mercurium Trismegistum; dùm omnes posteros Philosophos Sapientiam suam ex Columnis Aegyptiis didicisse luculenter asserit, primo Capite de mysteriis. Vbi & per Columnas nihil aliud indigitat, quàm Obeliscos, quibus doctrina illa sublimior insculpi erat solita, quod & Arabes omnes communi consensu testantur, ut alibi probatum fuit.*

Atque ex hisce, ni fallor, luculenter constat, hieroglyphicas disciplinas ante Moysen iam multo tempore, videlicet à temporibus Misræ, & Abrahamæ, quibus institutor earum Mercurius fuit Synchronus, floruisse. Ab hoc enim & nomen Pharaonum, & Sacerdotalis Ordo, & literarum tam vulgarium, quàm doctrinalium originem nacta sunt; ut proindè vehementer hallucinentur, qui ipsum Moysen Mercurium Trismegistum, aut

Iethro eius Socerum esse volunt; perperam quoque sentiunt ij, qui post Mosen ab aliis huius nominis Trismegistis illas adinventas asserunt; Cum enim & tempori, & historijs repugnent, veluti incongrua reiicienda sunt. Habemus itaque hieroglyphicæ disciplinæ propagationem vsque ad Mosen; restat vt post eum eandem promotionem continuemus. Post exitum itaque filiorum Israël ex Ægypto, summa sumque in mari rubro Pharaonem, cum omnibus suis primoribus, & Dynastis, Regnum, vti ingentem cladem incurrit, ita ardor huius disciplinæ aliquantum interpellatus est vsque ad Amenophim, siuè Menuphta, qui primus, vt supra ostensum fuit, non tantum Regnum in pristinum splendorem restituit; sed & disciplinas sacras summo zelo & ardore promouere conatus est. Hic primus magna animo suo voluens, conuocatis Sacerdotibus, penes quo solos hieroglyphicorum, Mathematicumque notitia remanserat, de ritibus & ceremoniis aliquantum intermissis instaurandis, de Templis, Obeliscis, pyramidibusq; erigendis concilium iniit; & cum nihil restaret, quàm conclusorum executio, ipse morte sublatus filio Sothis Regni reliquit gubernacula. Hic paternorum moliminum memor, primus post Mosen ex Regibus, animum ad traditas disciplinas Obeliscis insculpendas adiecit. Quidnam autem præstiterit circa hæc, & quosnam Obeliscos erexerit, supra peculiaribus capitibus dictum est, vt proinde superfluum, hic ea repetere, iudicauerim. Hoc morte sublato successit filius eius Rameffes, qui traditas artes non tantum insigni studio propagauit, sed & omnium, qui vnquam visi sunt, maximum hieroglyphica literatura insignè erexit Obeliscum. Quem deinde Sacerdotes secuti, singuli pro facultate sua conatus Regios insigniter promouerunt: adeoque nullo vnquam tempore, studium hieroglyphicum maiori in flore, & pretio fuit, quàm hoc seculo. Successit deinde, vt ex Chronographia patet, Sesostris Rex, qui pro immensa animi sui magnitudine, sicuti magnam Orbis terræ partem suo subiugauit imperio, ita & hoc studium mirificè quoque propagauit; quemadmodum ex Columnis, quas in præcedentibus descripsimus, omnium quæ in mundo vnquam visæ sunt; maximis patet. Secutus hunc filius eius Momphercur, siuè corruptè Noncorius, qui & ipse ad hieroglyphicorum culturam adiecit animum, ingentem præ cæteris Obeliscum molitus est, eum videlicet, quem in Campo Vaticano in hunc diem superstitem cum admiratione intuemur. Hunc secuti postea sunt Psammirtao, siuè vt Plinius corruptè Sennaserteus, Aphries, Psammus, & Nechao, aliique Reges, qui & ipsi Obeliscis erectis, quanti doctrinam auitam facerent, posteritati testati sunt. Quæ verò hi Reges præstiterunt, & de Obeliscis eorum, cum in præcedentibus fusissimè ostenderit, hic tantum anacephaloticè ea repetenda duxi, vt sic ordo, tempus, & ratio hieroglyphicæ propagationis melius innotesceret. Durauit autem hoc studium eâ, quâ dictum est, propagatione, vsque ad Cambysem Regem Persarum, qui Ægypto tandem per vim occupata, sus-

Hieroglyphicæ litera uræ post Mosen propagat o.

Menuphta primus post Mosen hieroglyphicæ doctrinæ promotor.

Sothis filius institutum patris præsequitur.

Rameffes filius Sothis Obeliscos erexit.

Sesostris alius Sesostris promouit Obeliscorum erectionem.

Momphercur filius maximum Obeliscum erexit.

que, deque vertit omnia, Sacerdotibus partem occisis, partim in captiuitatem abductis, aras, Tempia, Obeliscos, libros sacros, siue Sacerdotes, igne consumptos, euerit, factumque est, vt Barbarorum moribus introductis, Sacerdotalis doctrina ita labefactata sit, vt vix eiuſdem vestigia remanerent. Atque hic fuit propagationis hieroglyphicæ doctrinæ, vti & Obeliscorum erectionis terminus.

C A P V T I I I.

Vtrum succedentibus seculis doctrina hieroglyphica prorsus fuerit deleta, et an Orpheus, Lynus, Pythagoras, Plato, alijque Scriptorum eiusmodi doctrinæ notitiā habuerint?

Certum est ex clade à Cambyse Ægypto illata, non ita omnem hieroglyphicam doctrinam de repente concidisse, vt non eius nonnulla vestigia remanserint. Nam præterquam quod Orpheus, Linus, Amphion, (qui primi Græcorum Philosophi, duobus videlicet post Moysis transitum, seculis, in Ægypto conuersati sunt, eo videlicet tempore quo artes, & scientiæ memoratæ maximè florebant) ex frequenti cum Sacerdotibus conuersatione, eam perfectè addiderint, & ad Græcos transfulerint; Sacerdotes quoque exules eam vicinis Arabum, Phœnicum, Græcorumque gentibus communicasse omninò probabile est. Quod vel inde patet, quod Orphei hymni nescio quid Ægyptiacum oleant; imò hieroglyphicam doctrinam mysteriosis suis allegorijs ita exactè exhibeant; vt non à Græcos, sed Ægyptio Sacerdote compositi videantur. Hosce secutus est multò post; circa primæ Olympiadis annum ante Cambyſis in Ægyptum aduentum, quatuor circiter annos, Pythagoras, qui & vniuersam Ægyptiorum symbolicam doctrinam defloratam sui iuris fecit: Quem secuti Plato, Democritus, Thales Mileſius, Eudoxus, Aristoteles, singuli, Sacerdotes, à quibus in Ægyptiacis mysterijs instituenter, eos habuere Magistros, vt postea videbitur. De Orphea sic refert Diodorus: *Orpheus, inquit Thraci genere, filius Denagri, doctrinā, melodiaque ac Pœſi exceſſit omnes, quorum extat memoria; Etenim Pœma mirandum edidit, & suauitate cantus præ ceteris clarus, adeo fama excreuit, vt melodiā feras, & arbores ad se audiendum allicere diceretur; doctrinā deditus, eum Theologiæ operam impendisset, in Ægyptum transit, plurimarumque ibi rerum scientia percepta, Græcorum doctissimus, tum in Deorum ceremonijs, tum in Theologia, tum in Pœmatibus cantuque est habitus.* De seipſo verò in Argonauticis testatur, se in Ægypto Memphis fuisse; Pythagoram verò in Ægypto cum Sacerdotibus multo tempore conuersatum, symbolicam eorundem doctrinam plenè hausisse, Eulcbius, Clemens Alexandrinus, Diodorus, Laërtius, Malchus in eius vita luculenter ostendunt: Imò præ ceteris Iamblichus his verbis fronti libri præpositis testatur. *Ægyptij Scriptorum pu-*

Orpheus
Linus.

Orpheus discipulus Ægyptiorum, hieroglyphica literatura imbutus fuit.

Pythagoras promouit & propagauit literaturam hieroglyphicam

Diodorus de Orpheo.

Eusebius, Clemens, Diodorus, Malchus, Laërtius,

Iamblichus.

tantes omnia inuenta esse à Mercurio, suos libros Mercurio inscribent. Mercurius præst sapientia, & eloquio; Pythagoras, Plato, Democritus, Eudoxus, & multi alij ad Sacerdotes Aegyptios acceperunt. Dogmata huius libri Assyriorum, & Aegyptiorum sunt, & ex columnis Mercurij. Pythagoras & Plato didicerunt Philosophiam ex columnis Mercurij in Agypto; Columnæ Mercurij plenæ doctrinis.

E Columnis Mercurij, Græciæ Philosophi hauserunt sua.

Ex quibus apertè patet, omnem Græcorum doctrinam, & præsertim symbolicam ab Aegyptijs ad Græcostranilatam, vti & Eusebius, Clemens, alijque fusè ostendunt. Cùm enim Pythagoras, & Plato ex obeliscis reconditam suam philosophiam, teste Iamblichò, hauserint; doctrinam hieroglyphicam tunc temporis apud superstites sacerdotes adhuc viguisse, eiusque cognitionem plenam curiosissimos philosophos memoratos eorum instructione hausisse, verisimile est: Et de Pythagora quidem nullum dubium est; cùm hic ante Cambysem aduentum, tempore vltimi Regis Aegypti Amasis, cum Sacerdotibus multis annis conuersatus sit, & libri ejus mysterijs pleni satis id indicent; de posteris tantùm post Cambysem philosophis difficultas est. Sed dicimus, ne tunc quidem desisse symbolicam Aegyptiorum doctrinam, sed sacerdotes occultè quibus volebant, & expedire iudicabant, eam ore tenùs cõmunicasse. Certè Platonem ijs imbutum præ cæteris libri ejus satis, vt alibi demonstrabitur, indicant. Ita quidem, vt discursus ejus sublimes per numeros, lineas, sonos, allegorias occulti, vti & vniuersalium rerum conceptus, siuè ideæ, nihil aliud, quàm schematum hieroglyphicorum euolutionem innuere videantur. Tradit autem Eusebius l. 10. c. 3. præter Euang. Platonem circa finem Regni Persarum in Aegypto paulò ante Alexandrum Macedonem, quadringentis annis vel paulùm plus ante Cæsarem Augustum floruisse. Porrò in Aegypto Pythagoram Magistrum suum sortitum esse Sacerdotem Oenuphæum Heliopolitam; Eudoxum verò Conuphæum Memphitam, Solonem verò Sonchiten Saitem adeptum esse, Malchus in vita Pythagoræ testatur; ita vt quidquid arcanum, & reconditum circa Deorum notionem occurrit, quicquid in mysteriosis eorundem ritibus, & ceremonijs, Deorumque cultu, allegoricum est, ex hieroglyphica doctrina profuxisse, (vt nos fusissimè in Mystagogia hieroglyphica sequenti libro ex omni Orientalium doctrina demonstramus) centeri debeant. Quæ cum ita sint, necessariò asserendum est, hieroglyphicam doctrinam Obeliscis insculptam, semper in vicinarum gentium monumentis superstitem fuisse; non quidem signis ipsis figurisque sculptilibus exhibitam, sed symbolicis discursibus fabularumque involucribus adornatam. Quid enim aliud sunt Pythagorici istigryphi, & parabolæ reconditissimæ, nisi hieroglyphicæ gnomæ, ad normam, & amulsum Aegyptiacam concinnatæ? quid per vitam istam Pythagoræ abstinentiâ, continentiâ, & silentio conspicuam, quàm Sacerdotum Aegyptiorum vita exprimitur? Quid Plato ipse in omnibus passim dialogis suis per ideas suas aliud, quàm ideas tum theologicas, tum politicas Aegyptiorum expressit?

Post Cambysem adhuc viguit sacra doctrina.

Quinam Magistri in Aegypto fuerint Pythagoræ, Eudoxi, Solonis.

Hieroglyphica literatura non petijt sed sparsa hinc inde in Græcorum monumentis permansit.

Pherecidas
Syrus.

pressit? Eudoxus quoque, quæ de rerum principijs habet, teste Clemente lib. 6. Strom. omnia vti & Pherecidas Syrus, & quæ de Legumlatione eximia Solon habet, ab Aegyptijs didicit. Non dicam hoc loco de Aristotele, cuius Philosophia ad mentem Aegyptiorum condita quam alij Numenio adscribunt, nihil aliud, quam hieroglyphicarum Idearum interpretationes redolet. Verùm cum hæc omnia parallela quadam singulorum ad inuicem comparatione ostendamus in Oedipo, hic longior esse nolui; cum cuius iudicio, & ingenio pollenti ex hisce pauculis constare possit, hieroglyphicam doctrinam minimè vt scioli quidam, & philologastri putant, successu temporum interijisse; quin eandem in superstitionibus Hebræorum, Arabum, Græcorumque monumentis, etsi dispersam, & figuris exanimem quasi sepultam latere, & à Græcis Latinos scriptores hausisse partim ostensum est, partim in decursu Operis solidis rationibus, autoritatibusque demonstrabitur. Labore tantùm & industriâ opus est, vt videlicet per varium Lectoris scrutinium, linguarumque orientalium, quarum ope sola Orientalium Scriptorum monumentorumque adyta nobis aperta sunt, penetremus, atque tandem instar argumentosæ apis, ex omnibus quæ ad rem faciunt excerptis, & per combinatoriam artem ritè inter se collatis hoc pacto mysticum Osiridis corpus à Typhone temporum iniuria dispersum, in integrum restauremus. Quod nos gratia DEI assistente, & Patris luminum gratiâ (sine cuius afflatu omnis ingenij humani conatus meritò frustraneus est) nos præstituros confidimus.

Quomodo
Author literaturam quasi perditam euerit.

CAPVT IV.

Quinam Authores ante, et post ruinam Ægypti à Cambyse illatam fuerint, qui de Ægyptiorum mysterijs tractarint; ex quibus patebit, hieroglyphicam doctrinam per libros continua successione traditam minimè interijisse, sed libris conseruatam, ad vltima tempora peruenisse.

VT igitur laboriosa hæc hieroglyphicæ interpretationis molimina solidis rationibus fundaremus, de Scriptoribus antiquis omnium seculorum vsque ad Augustum Cæsarem, & vltra florentibus, qui de Ægyptiorum Philosophia ac mysticis disciplinis tractarunt, agere hoc loco visum est; vt sic hieroglyphicæ doctrinæ propagatio *ἐπιμαρτύρεται* demonstraretur, oraque contradictorum aduersariorumque autoritatibus tam euidentibus clausa obturarentur.

Diuisio hieroglyphicæ doctrinæ.

Notandum itaque, vniuersam Ægyptiorum Sapientiam in quinque partes diuidi, teste Clemente, in Physicâ, Moralem, Politicam, Theologicam, & Magicâ, partim scriptis, partim hieroglyphicis comprehensam; cuius tantam apud se famam in mundo concitauerant, vt sapiens dici non posset, qui

ex dictis partibus ab Ægyptijs instructus aliquam in se non deriuasset; Hinc ille reconditarum rerum scientiæ pruritus apud posteros. Quinam igitur ex posteris de ijs scripserint, & quomodo ad nostra vsque tempora propagata fuerit, ex omnium seculorum Authorum superstitionibus fragmentis hoc loco demonstrare visum est; à primo Scriptore initium facturi. Chamus itaque filius Noë, primus post diluuium Zoroaster, primus Magica monumenta ad Ægyptios, Chaldæos, Phœnicæ, & Persas traduxisse fertur. De quo pulchrè Ioannes Cassianus in 8. Collat. c. 21. cuius verba allegata sunt supra folio 4. quæ consule. Cui consentit Petrus Comestor in historia Ecclesiastica, qui eum ex Clemente, & Iosepho artem Magicam, Astrologiam cæterasque artes in quatuordecim Columnis, septem lateritijs, totidemque æneis; contra aquam, ignemque insculpisse refert.

Hunc secutus est Hermes Trismegistus, secundus Zoroaster, qui falsam doctrinam Chami, Misraim, aliorumque filiorum emendans, vti in præcedentibus probatum fuit, auitæ doctrinæ conformem edidit; Author literarum, qui & ipse ob singularem rerum naturalium scientiam à Chaldæis Zoroaster dictus, vt supra probauimus. Sed de libris Hermetis audiamus Clementem lib. 6. Stromatum fol. 130. *Sunt ergo quadraginta duo libri Mercurij valdè necessarii, ex quibus triginta sex continent omnem Ægyptiorum Philosophiam, ediscunt ij qui ante dicti sunt Sacrorum Præsides reliquos autem sex, κασοπέους, id est, qui pallium gestant, qui pertinent ad medicinam, nempe de constructione corporis, de moribus, de instrumentis, & medicamentis, de oculis, & de mulieribus; Quorum fragmenta Origenes ait lib. contra Celsum, suo tempore fuisse in Bibliothecis Ægypti adhuc superstites. Certè Arabes, & Chaldæos plerosque excerpta ex Hermete suis monumentis interuisse, in descursu Operis videbitur. Ex his pleraque antiquos scripsisse testis est Iamblichus, imò fragmenta illa Oraculorum, in quæ copiosos commentarios Phlethon & Psellus scripsere, non alterius censenda sunt, quàm dicti Mercurij Trismegisti, Zoroastri secundi, vti alibi probauimus: de quibus lege Opusculum Ioannis Opsopæi Parisijs impressum anno 1612. Extat & huius Zoroastri Oracula, & Sapia in Bibliotheca Vaticana, Altempsiana, varia adhuc fragmenta, quæ suo tempore tum hic, tum in Oedipo adducentur. Chaldæi verò, & hæc sui juris fecerunt, vt pulchrè ostendit Iochaides in libro reconditarum rerum referto, quem Zoar inscribit; vbi ab Ægyptijs instructus, quinque Sapientum ordines constituit, hoc est, Chesdaïm, Asaphim, Hartamim, Mecascephim, Cazarim, qui ordines & in libro Danielis cap. 7. indicantur. Per Chesdaïm designat Genethiacos, quos Plinius ait initium habuisse à Belo Ioue Nini Assyriorum Regis Patre. Hi cælorum motus diligentissimè spectarunt, & circa Astronomiæ rationes, prædictionesque occupabantur; quorum & Philo in libro de Abraham meminuit in hunc modum: *Chaldæi scientiâ stellarum periti, omnia astrorum motibus tribuebant, à quibus credebant, dispensari mundi potentias, quæ constat ex nu-**

Ioannes Cassianus de Cha.
100.

Libri Mercurij,
Apud Clementem lib. 6.
Stromat.

Ioannes Opsopæus in Opusculo de Zoroastriis Oraculis.

Iochaides in Zohar.

Quinque Sapientum Ordines.

Chaldæi
quales fuerint.

Philo in libro de Abraham.

meris eorumque proportionibus; Venerabantur. isti, res visibiles non percipientes inuisibilia, & intelligibilia, scrutantes illorum tantum ordinem; acque ita: & Soles, Lunæ, Planetarum, Aplanetarumque circuitibus, & anni in quatuor tempora distincti vicibus consensuque rerum cælestium terrestriumque mundum ipsum *DEVM* esse existimabant, profana opinione creaturam similem facientes Creatori. Atque hic est primus ramus à Zoroastre Ægyptio Hermete derivatus, qui cum visibiles huiusmodi mundi substantias, Solem, Lunam, Stellas, inuisibiles DEI vnus virtutes symbolicè indigaret, illi tamen ad visibilia respicientes, omnia sensibilibus Naminibus plena existimantes, tandem primo mundo, posterisque præbuere rotius idololatriæ, superstitionisque seminarium.

Mundus
DEVS credi-
tus ab anti-
quis.

2. Ordinis
Sapientes
סופים
Alaphim.

Asaphim, qui à vetusto Latinæ editionis interprete, Philosophi, à Septuaginta Interpretibus Magi appellantur; de omnium tam diuinarum, quam humanarum rerum causis philosophati sunt, quorum Authorem ab Hermete synchrono, instructum Baalam esse quidam putant, & hoc ipsum scripsisse Origenem lib. contra Celsum reperiō; cuius etiam vaticinationis scriptura post multa sæcula admoniti Magi ex Oriente in Iudæam profecti sunt Christum adoraturi. Sed nos veriùs à Zoroastro, quem & Baalam dictum alibi ostendimus, hoc profluxisse probamus; quorum placita alibi fusiùs examinabuntur. Porro *Hartum m.* qui à Septuaginta *ἑραοιδὸν*, hoc est, incantatores, & à D. Hieronymo Harioli nuncupantur, Dæmonum execrationibus dediti, originem duxerunt, Iustino, & Augustino testibus, ab Hermete Zoroastro Ægyptio, verè Magiæ inuentore, quæ deindè ab alio quodam huius nominis Mago corrupta, & ad incantationum deliramenta deducta fuit.

3. Ordinis
Sapientes
סרטות
Hartumim.

4. Ordinis
Sapientes
סכסופים
Mecaschaphim.

5. Ordinis
Sapientes
סריז
Gazarim.

Mecaschaphim, qui à Septuaginta Int. dicuntur *εραμανοι*, veneficos vocat Hieronymus, putatque eos esse, qui sanguine vruntur, & victimis, & sæpè contingunt corpora mortuorum, & ex his deriuant; de quorum ritibus, & ceremonijs fusè in sequentibus. *Gazarim*, siuè vt Septuaginta eos vertunt Gazarenos, Hieronymus Haruspices, siuè eos qui intestinis hostiarum inspectis diuinant. Atque hæ erant Chaldaicæ Sapientiæ partes, quæ à temporibus Cham vsque ad Nabuchodonosoris tempora durauit, quibus & Daniele m. imbutum legimus Dan. 7. ramusque, vt dixi, erat ex Ægyptiacæ Sapientiæ quinta parte, quam Magiam vocabant, propagatus. Atque hinc liber Cham, elementa, ac praxin Necromanticæ artis continens, liber ab impijs Magis supposititio quodam partu sub nomine Cham editus, cuius & Ciccus Asculanus in libro de Sphæra meminit. De quibus fusiùs tractantem consule Rambam in magno Opere Thalmudico, & in More nebuchim lib. 3. c. 29.

Sed vt ad institutum reuertamur. Composuit itaque Hermes varios libros, ex quibus Chaldæi primùm, deindè Sabæi suæ superstitionis fundamenta jecerunt. Erant autem Sabæi ex semine Cusij, qui Zoroastris su-
per-

perditionibus imbuti, ab Heremere rerum in Ægypto potiente, tanquam Hæretici expulsi; Arabiæ felices partes, quæ Chaldaeam respiciunt, tenuerunt. Hi libros, quibus doctrinam Hermetis eruditorem jactabant, circumferebant. Tractabant hi de Astrologia, de Stellarum occultis influxibus, de Statuarum confectioe, & consecratione, de Oraculorum institutione, siuè de fabrica imaginum loquentium, de viribus herbarum, fructuum, feminum, arborum, animalium, quæ omnia viua Deorum habitacula esse credebant. In quibus si vllis, certè hieroglyphica doctrina, tamesi innumeris superstitionibus corrupta, maximè juxta genuinas rationes exponitur, vti in sequentibus patebit. Verùm nè quicquam proprio ingenio confinxisse videar, huius rei testem adduco celeberrimum apud Hebræos Authorem Rambam, qui de Sabæis parte 3. More nebuchim c. 29. sic ait:

ידוע שאברהם אבינו עליו השלום גדל בארץ מצרים ורעהם שאין אלה דק הכוכבים וכשאויעך בפרק הזה ספרים ונמצאים עתה בידנו אשר נעחקו ללשון הערב ודבריהימים שלהם הקודמים ואגלה לך רעהם מהם וענייניהם יתבאר לך אמרם בביאור שהכוכבים הם האלהיות ושהשמש הוא האלה הגדול וכן אמרו עוד שהשאר הכוכבים החמש אלהות אבל שני המאורים הם יותר גדולים וחמצאם בביאור שהשמש הוא אשר יתהג העולם העליון והשפל בזה הלשון אמרוהו וחמצאם שזכרו בספרים ההם חיים שלהם חמצא זה ענין מבורך כן בספר נקראה העבודה הגבוהה

Notum est Abrahamum Patrem nostrum educatum esse in fide Sabæorum, qui statuerunt nullum esse DEVM præter stellas; sed cum tibi indicauero in hoc capite libros ipsorum, qui nunc sunt in manibus nostris, translati in linguam Arabicam, & Annales ipsorum antiquos, & exinde sententias eorum adduxero, videbis eos expressè dicere Stellas esse Deos, & Solem esse magnum Deum; Ita dicunt quoque reliquos quinque Planetas esse Deos, sed duo luminaria Deos esse maiores. Inuenies quoque illos clarè dicere, Solem regere mundum superiorem & inferiorem; Inuenies etiam hæc omnia manifestis verbis in libro, qui vocatur Abadat hagubti, id est, de cultura Ægyptiorum, aliique libri, de quibus postea.

Sabai ab Heremere Ægypto expulsi tanquam Hæretici.

Rambam in More nebuchim.

Horum eorundem librorum mentionem faciunt Arabum Scriptores. Salamas libro intitulato, Hortus mirabilium mundi; Gelaldinus in tractatu de historia veterum Ægyptiorum; Abenephi, & AbenVachasia de cultura Ægyptiorum, & libro de antiquitate, vita, moribus, literis veterum Ægyptiorum, quos penes me habeo, ex quibus haud exiguum ad hieroglyphicam institutionem subsidium allatum est. Hos autem libros longe ante Moyse tempora à Sabæis conscriptos expressè dicit Rambam, erat enim ijs seculi tanta horum librorum celebritas & fama, vt penè vniuersum mundum, vt dum quisq; pro suo arbitrio interpretari conatus est libros hos mysterijs plenos, in manifestam deducerent idololatriam, verba sunt Rambani:

וספר הגדול בזה ספר העבדה הגבוהה חתקת אבן והשייה וזה ספר מלא שנוניות עיבדי עז' פרק וממה שנפשות החמון נושות אליו ונקשרות בו רל עשיית השלשמות והורדה הרהנים והכשפית והשרים והמדקים והשוכנים במדברות וגלגל גם כן בספר והוא שנוניות עצמות ישחקו מהן אנשי השכל השני

Libri Ægyptiorum veterum apud Rambam, ex quibus Aben vachia & Abenephi Arabes sua, pleraque desumpserunt.

Philo τὸν *Biblius*, non *Hebraeus*, huius totam descriptionem, ex lingua *Phœnicum* in linguam latinam transtulit; Cuius & meminit honorificè *Porphyrus* in quarto, quem contra nos scripsit librum. Sed audiamus *Porphyrum* de

Sanchuniathone sic pronunciantem: Σανχυνιάθων τὸ κτ' τὴν Φοινίκων διάλεκτον Φι-

λαλίθως τὴν παλαιὰν ὕσσειαν ἐκ τῶν κτ' πόλιν ὑπομνημάτωι, καὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγραφεῶν συναζωῶν καὶ συγγραφεῶν ἐπὶ Σιμιράμωι γέγονε τῆς Ἀσσυρίων βασιλίδος. ἢ τῶν ἰλιακῶν, καὶ κατ' αὐτοὺς γε τὲς χρόνους γένεσθαι ἀναγράψαι. Τὰ δὲ τῶν Σανχυνιάθωνος εἰς ἐλλάδα γλῶσσαν ἤρμη- ἰδύσε Φίλων ὁ βιβλίος. ὁ δὲ Φίλων εἰς ἐννεὰ βιβλίους τὴν πᾶσαν τῶν Σανχυνιάθωνος πραγμάτων διελὼν, κτ' τὸ θεωροῦμεν τῶν περὶ τὴν συγγραμμάτων αὐτοῖς ῥημοσι θεωρεῖν περὶ τῶν Σανχυνιάθωνος ταῦτα. Τῶν οὕτως ἐχόντων ὁ Σανχυνιάθων ἀγὴρ πολυμυθὴς καὶ πολυπλοκῶν γινόμενος, κτ' τὰ εἰς ἀρχῆς, ἀφ' ἧ τὰ πάντα συνέσι. ὧρὰ πάντων εἰδέναι ποθίον, πολυφροντιστικῶς δεξιμάστου τὰ Ταυτιῶν; εἰδὼς ὅτι τὴν ὑφ' ἡλίον γεροτόπων, περὶ τοῦ ἐστὶ Ταυτιῶν, ὁ τῶν γραμμάτων τὴν ἔννοιαν ἐπινοήσας, καὶ τῆς τὴν ὑπομνημάτωι γραφῆς κατ' ἐξῆς, καὶ ἅπο τῶν δι' ὧς ὧρὰ κρηπίδα βαλλόμενος τῶ λόγῳ. Ἐν Αἰγύπτῳ μὲν ἐκάλεσεν Ὡθῶθ. Ἀλεξανδρεῖς δὲ Ὡθῶθ, Ἐρμῆν δὲ ἑλλήνες μὲν φρασεν.

Sanchuniathon amans *veritatis Phœnicum* historiam antiquissimam *Dialecto Phœnicia*, partim ex singulis *Urbium* annalibus, partim ex scriptis in sacris adytis contentis, solerti collegit ingenio, circa *Semiramidis Assyriorum Regina* tempora, quæ ante *Iliacum* bellum, vel circa ipsum fuisse describitur; quæ quidem *Sanchuniathonis* scripta in linguam Græcam vertit *Philo Biblius*, qui & in nouem libros uniuersam *Sanchuniathonis* historiam diuidens, statim in exordij prima descriptione his uerbis de *Sanchuniathone* præfatur. His ita se habentibus, *Sanchuniathon* uir, & sciendi cupidissimus, & rerum tractandarum dexteritate insignis, cum nihil eorum omnium, quæ ab initio facta sunt memoratu digna ignorasse uideatur, præ t. c. teris tamen curiosissimè examinasse, & inquisuisse uidetur Scripta & inuenta *Tauti*. Videns enim, quòd *Tautus* mortalium omnium primus sub Sole literarum inventionem excogitauit; & res memorabiles primus ausus est æternitati commendare, quem *Aegyptij* *Thoth*, *Alexandrini* *Thoth*, *Hermetem* *Græci* uocant. Hucusque *Porphyrus*. Scripsit autem hic *Sanchuniathon*, teste *Philone Biblio*, libros sequentes: *Historiam Phœnicum*, in qua de *Origine mundi*; de principijs rerum naturalium, de *Theologia Phœnicum*, & *Ægyptiorum*. De mirabilibus *Tauti*, siuè *Mercurij*; de inuentis ab eo in mundi bonum prolatis; de sacrarum institutione sculpturarum; de *Deorum* cultu. Ex quibus ad nos non nisi pauca quædam fragmenta, quorum nonnulla in *Bibliotheca Magni Ducis* *Hetruriæ* superesse non ita pridem intellexi, adhuc peruenerunt. Est & apud me fragmentum non nisi paucorum foliorum huius *Authoris* lingua *Aramæa*, hoc est, *Phœnicia* lingua, cum *Chaldaica* & *Syriaca* fere eadem conscriptum, vel potius ex *Philone Biblio* in *Aramæam* linguam tractum; tractat de institutis *Ægyptiorum*, & *Mercurij* potissimum mysteria attingit; in quo tamen nihil aded singulare occurrit, quòd jam alij *Authores* non tradiderint. Acceperat uerò hoc fragmentum a amicorum industriâ ex *Bibliotheca Damascena*, vulgò *Schâm*, toto Oriente celeberrima, magnus uir *Nicolaus Peresius*, cuius & copiam mihi *Romæ* anno 1637. pro suo erga bonarum literarum promotionem zelo, vltimo videlicet anno uitæ suæ, transmittere voluit interpretandum,

Philo Biblius transtulit *Sanchuniathonis* libros ex lingua *Phœnicum* in *Græcam*.

Porphyrus lib. 4. contra *Christianos* de *Sanchuniathone*.

Sanchuniathonis laus.

Scripta *Tauti* inquirat.

Libri *Sanchuniathonis*.

ex quo nonnulla in sequentibus depromamus. Vocatur autem à Syris hic Author Sanchuniotho *Μολινοθωθ*, quod idē in dicta Dialecto significat, ac *fulciunt me portenta*. Retulit mihi celeberrimus vir Leo Allatius, fuisse huius Philonis Biblij Sanchuniathonem non ita pridem deprehen- tum in quadam Romæ vicini Monasterij Bibliotheca; quem cum doctorum vi- rorum commendatio, ardentissimumque desiderium pretiosiore fecis- sent, quàm imperiti eius possessores prius sibi persuaserant, furto tempesti- uè subreptum, ita ex dicta Bibliotheca euauisse, vt in hunc diem omne summâ curâ & auiditate eum inquirentium studium eluserit. Porrò hoc eodem tempore Phœnix & Cadmus Ægyptiacæ disciplinæ traductores in Græciam migrarunt, quos secuti sunt Græcorum Poëtæ, Orpheus, Musæus, Amphion, qui & ipsi dictâ disciplinâ imbuti, varia posteritati reliquerunt fragmenta, quæ posteritati concedidit Timotheus Thamyris, Philammon Musicus, Demodotus Phœnix, Sybilla Ægyptia, Epimenides Creten- sis, & ex his deinceps Clemens, Eusebius, Origenes, alijque, quæ suis locis producentur, desumpserunt. Fuit & alius in Ægypto Propheta & Sacerdos Epies nomine, cuius de Ægyptiorum reconditiis literis opera ex Copta lingua in Græcam transtulit Arius; huius mentionem Eusebius facit l. 1. c. vii. circa finem. Phercides quoque Syrus, & ipse Sacerdotum disci- pulus varia posteritati reliquit ad hieroglyphicæ literaturæ arcana spectan- tia monumenta, quæ suis locis in dicendorum confirmationem adducen- tur. Post Troiana verò tempora hos secuti sunt, teste Porphyrio l. 2. de ab- stinentia, in Græcia Ægyptiorum discipuli, Homerus, Hesiodus, Herodo- tus, Pythagoras, Eudoxus, Democritus, Plato, Aristoteles, Socrates, De- metrius Phalaræus, quorum singuli iuxtà institutum suum varia profere- runt argumenta & indicia, quibus doctrina sacrarum sculpturarum instau- rari, ac tandem Osiridis corpus Typhonia temporū iniuria discerptū, dum artus artibus connectuntur, in integrū adaptatū, restitutūq; sperari possit; Quid autem, & qualia ab Ægyptijs dicti Græciæ Philosophi didicerint, Dio- dorus integro capite 6. libri 2. Bibliothecæ suæ describit. De Pythagora, Democrito, Inopide inter alia hæc scribit: *Pythagoras insuper multa ex sacris libris Geometriam quoque & Arithmeticam percepit, ac animarum in alia corpora transmirationem. Existimant autem & Democritum quinque annis, quibus in Ægypto fuit, plurima in Astrologia didicisse. Similiter & Inopidem cum Sacerdotibus, Astronomisque diuiniū versatum, & Solis circulum & aliorum cursus astrorum Zodiacumque, ac multa alia ab eis percepta ad Græcos digna laude attulisse. Vide præterea Porphyrium l. 2. de abst. : & Strabonem lib. xv. fusiùs de ijs tractantem. In Ægypto verò ijdem temporibus Sacerdotes floruerunt Anebo, Manethon, Sonchus Memphites, Calosiris, alijque, teste Heliodoro l. 3. quorum monumenta partim Græci, partim Hebræi, Ara- besque sui iuris facta posteritati concediderunt. Ex Hebræis & Chaldæis, vterque Philo, Iochaides, Berofus, Apion Alexandrinus; Horus Niliacus,*

Phœnix &
Cadmus.

Timotheus
Thamyris, Phi-
lammon Mu-
sicus, Demodo-
tus, Sybilla,
Epimenides.
Origenes, Cle-
mens, Eusebius
Epies Sacer-
dos Ægyptius.

Phercides
Syrus.

Homerus, He-
siodus, Hero-
dotus, Pytha-
goras, Eudo-
xus, Democri-
tus, Socrates,
Plato, Aristote-
les.

Diodor. l. 2.
c. 6. per totius
caput.

Anebo, Mane-
thon, Sonchus.

Hebræi, &
Chaldæi.

qui

qui insignem librum de hieroglyphicis scripsit lingua Copta, ex qua inde eum in linguam Græcam transtulit Philippus; fuerunt eodem tempore Antiochus, Cheremon, Hecatæus, Hellanicus, Philochorus, Castor Thales, Polæmon, Ptolomæus Mendesiæ, Aristæus, Africanus; Theogenes verò, teste Eusebio, Cambyfis temporibus, vti & Tatianus, Ipsicrates, Mochus Phœnix, qui omnes suis in monumentis symbolica sapientiæ Ægyptiorum varia specimina dederunt. Ex Arabibus post Christum verò Salamas; Gelaldinus, Alsaig, & præ cæteris Abenephius, & Abenuachsia, qui omnium scripta suorū iuriū facientes, exactè & feliciter nonnullas Ægyptiacæ Philosophiæ partes attigerunt. Ex quorum fundamentis traditis, nos primum verum primæuæ doctrinæ sensum subolfacientes, veluti ad Ariadnæ filum ducti, non parum nos profecisse confitemur. Nam Abenuachsia, quem sæpè citat Rambam, primus Ægyptios libros in linguam Arabicam transtulit, quem nos Melitæ, inter spolia Turcarum repertum, singulari Dei prouidentia Arabicum reperimus. Post Salutis præterea aduentum in Græcia floruere Plotinus, Porphyrius, Iamblichus eius discipulus, Dionysius Areopagita, Iustinus, Origenes, Tertullianus, Clemens, Eusebius, Irenæus, qui veterum scripta exactiùs trutinantes, Ægyptiacam doctrinam, etsi sparsim, eâ tamen claritate exhibuerunt, vt symbola ipsa hieroglyphica, ipso verborū cõtextu exposuisse videantur; varij quoque tum historici, tum philologi, multi quoque ex SS. PP. Athanasius, Epiphanius, Lactantius Firmianus, Augustinus, Hieronymus; ex Gentilibus, Ammianus Marcellinus, Maruanus Capella, Plinius, Ælianus, Solinus, Macrobius, alijque innumeri, huius Ægyptiacæ sapientiæ suis in monumentis etsi sparsim, ea tamen indicia præbuerunt, quæ instituto nostro plurimum sanè conduxerint. Post hos longa seculorū intercapedine, ordine secuti sunt, Pierius Valerianus, Causinus noster, qui in Horum vastos quidè ediderunt cõmentarios, quorum tamen neuter interpretationis alicuius verè hieroglyphicæ specimen dedit, ita vt non tam hieroglyphicam doctrinam veterum, quàm emblematicam ex omnibus omnium temporū historijs confarcinatam diatriben ediderint; post hos tandem secutus est Laurentius Pignoria vir peringeniosus, qui interpretationem Bembinæ tabulæ aggressus, non omninò à scopo errauit; sed ad eam paucis perstrinxit, vt vix nudum symbolorum corticem attigerit. Hervvartus quoque librum in eandem tabulam edidit, quo se Nauticam Ægyptiorū sub dictæ tabulæ Bembinæ hieroglyphicis relata enodasse putat; sed quantum à scopo aberrauerit, paulò post apparebit, vbi eius interpretationem refutantes clarè ostendemus, eam sibi cum Ægyptiorum veterum intentione constare minimè posse. Hos ego tantum secutus; quid præstiterim, præsens opus testabitur.

Arabes post Christum.

Athanasius,
Epiphanius,
Lactantius
Firmianus,
Augustinus,
Hieronymus,
Ammianus,
Marcellinus,
Martianus
Capella, Pli-
nius, Ælianus,
Solinus, Ma-
crobius.

Pierius, Va-
lerianus, Cau-
sinus, Her-
uvertius.

CONSECTARIVM.

EX quibus fusiùs forsitan, quàm par erat, deductis, luculenter patet, hieroglyphicas disciplinas non tantum fuisse deletas, sed & eas in-

Hieroglyphica doctrina non fuit omnino perditā, sed sparsim in libris conseruata.

hunc vsquē diem fuisse propagatas, per dictorum Authorum monumenta, tametsi illi, symbolorum medulla neglecta, corticem tantum sine intimo rerum sensu posteris tradiderint. Quæ omnia in sequentibus luculenter, vt dixi, ostendentur. Et vt cum methodo, quam incepimus, filium prosequamur, à symbolis & hieroglyphicis, dissertationis nostræ sumemus exordium.

C A P V T V.

De Symbolis & hieroglyphicis in genere.

Quid sit Symbolum?

Athenaus.

Terentius.

sigilla vnde originem habent

Valerinus.

Plutarchus de Symbolo Romano.

Plutarchus, Xenophon.

Differentia inter Symbolum & coniecturam.

Vera Symboli definitio.

Symbolum variarum rerum suscipit significationes, teste Stephano, in quantum enim *ὁπὸ τῆ συμβολῆ* derivatur, idem est, ac conferre, coniungere, commiscere, seu quod idem est, significat collationem quandam, contributionem, seu signum, quod homines olim, teste Athenæo, dum simul conuiuarentur, contributebant, ex quota, quam quisque ad parandas epulas tribuebat, appellato symbolo; vnde Terentius in *And. 2.* alludens, *Symbolum*, ait, *dedit, & ἀναυι* & Plautus *Curt. 9.* meminit collatorum symbolorum apud forum piscarium; A symboli etiam dicebantur ij, qui sine quota contributione ad conuiuium aliquod gratis admittebantur, teste Giraldo lib. de *Symbol. Pythag.* Græci porro Symbolum vocabant anulum, & Latini signum, quod vasis, literisq; imprimere solebant, ad indicandum, rem alienam non aperiendam, vnde & sigilla originem duxisse videntur, antiquorum ad nostra vsque tempora deducta consuetudine. Appellatur etiam *σύμβολον* apud Valerinum de re militari, tessera, seu signum certorum verborum, militibus datum, quo amici ab inimicis, veri ac genuini ab Exploratoribus dignoscerentur, ita Arabes illud sumunt hoc loco; eo modo Plutarchus in vita Romuli, signum, quod Romanis contulit Romulus, dixit symbolum; erat autem signum, rei aggrediendæ opportunitatem adesse, cum assurgens purpuram in sinus contraheret, ac rursus contractum explicaret. Accipiebatur præterea olim Symbolum pro omni eo inditio, coniectura, atque argumento, cuius subsidio in alicuius rei nobis incognitæ peruenitur notitiā; sic annulus olim erat nuptiarum inditium. Ab aliis etiam accipitur pro Etymologia, & subinde pro augurio, & vaticinio, eò quòd ex signis & coniecturis colligerentur. Vnde Plutarchus in *Pericl*: *Τὰ πηχινὰ τῶν συμβόλων ἀθετηνῆς.* Et Xenophon: *ὁπόμενη. 1. Οἰωνοῖς ἐξεῖνται καὶ φήμαις καὶ συμβόλοις καὶ θυσίαις.* Artificiosam symbolorum structuram petentes, auisibus, tropis, symbolis & sacrificijs utebantur. Ideò Græci definiendo Symbolum, dicunt, esse id, cuius medio nos rem aliquam, quam occultam esse volumus, cognoscamus. Apparet autem inter symbolum & coniecturam, hanc esse differentiam, quòd earum rerum, quæ naturaliter occurrunt, vt lac sæminæ quæ peperit, fumus ignis, sit coniectura; Latini verò sic Symbolum definiunt: *Symbolum est nota alicuius arcanioris mysterij significatiua,*
id

id est, natura symboli est, conducere animum nostrum, mediante certâ aliquâ similitudine ad intelligentiam alicuius rei, multum à rebus, que sensibus offeruntur exterioribus, differentibus; cuius proprietates est, esse celatam, & absconditum, sub velo obscuri dicti; Vndè *συμβολικὴ Θεολογία*, siue *ταλειση*, seu *μυσικὴ*, quæ docet sensus Scripturæ reconditos, & mysteria exponit; cuiusmodi quoque sunt

Theologia
mystica.

τὰ σύμβολα Πυθαγορείου, apud Plat. 8. Symp. & apud Cælium Rhodigin. l. 10. ant. lect. capite, quo symbolica simulacrorum additamenta enarrantur. Et iuxta Demetrium Phaleræum in symbolis aduertere debet, & attendi, quod sub iis maxima substantia, vis, energia, ac multus sensus, cum in signi aliqua grauitate, breuitateque comprehenduntur. Antiqui porrò dupliciter utebantur symbolis, teste Giraldo lib. de Symbol. Alia verbis quibusdam explicabantur, alia non; quibus vtrisque Ægyptij, præcipuè ad Religionis, ac Theologicæ disciplinæ mysteria explicanda utebantur; indignum esse iudicantes, ac tantorum mysteriorum inconueniens maiestati, si ea à quolibet plebeio intelligerentur. Vndè sacerdotes eorum diuina

Symbolorum
duplex ratio

mysteria sub cooperta aliqua nota, & umbrosa allegoricæ figuræ apparentia indicabant, qua disciplina etiam non nisi soli sacerdotes, sapientes, ac philosophi erudiebantur. Quos inter Græcos præcipuè æmulari conatus est Pythagoras verus Ægyptiacæ sapientiæ alumnus; qui sententiarum, ac documentorum, quæ dare volebat, subobscuris verborum meandris, ac metaphorici sermonis circuitu ita cooperiebat, vt solis sapientibus, quod vellet, insinuare; plebeis autem Philosophis de conceptis mysterijs ne quidem suspicionem relinquere videretur. Vndè Plutarchus lib. de Osiride & Iside sic loquens, dicit: *Pythagoras autem, maxime, ut apparet, in adoratione habitus, admiratusque sacerdotes istos, imitatus est rationem eorum, & per ambas proponendi, suasque sententias inuolucris textit; vnde & omnes ij, qui vel novas instituerent religiones, aut urbes, legesque condiderunt; hoc obscuro & enigmatico dicendi genere uti sunt.* Sic (vt interim taceam Zoroastrum, Zamolxem, Seleucum, Dardanum, Carondam, Numam Popilium, & alios antiquos Ethnicos philosophos) fecit cum primis magnus ille Moses, Israëliti

Sacerdotes
mysteria per
symbola ab,
conducit.

populi Dux & gubernator; Nam vt rectè Rambam in Geneseos exordio dicit: *וכבר ארנו חמשים שער' בינה נבראו בעולם וכלם נמסרו למשה חוץ מאחד שנה' ותהטרתו מעט מאלהים*

Pythagoras
Ægyptios
imitatus omnia
per symbola docet.

hoc est: *Quinquaginta porte intelligentie creata sunt in mundo, & omnes tradite sunt Mofi, excepta vna. Vndè dicitur: Minuisti eum paulò minus ab Angelis: Et paulò post ait. Quicquid contentum est in diuina lege Hebræorum, vel sensu allegorico, vel literali per dictiones, vel Arithmeticas supputationes, vel Geometricas literarum figuras, siue transcriptas, seu transmütatas, vel harmonicas consonantias, que ex formis characterũ, coniunctionibus, separationibus, tortuositate, directione, defectu, superabundantia, minoritate, maioritate, coronatione, clausura, apertura, & ordine literarum resultant. Cui astipulatur Gerundenfis: *וכל זה ידע**

Moses omnia
tradidit per
symbola.

וכבר ארנו חמשים שער' בינה נבראו בעולם וכלם נמסרו למשה חוץ מאחד שנה' ותהטרתו מעט מאלהים

hoc est: *Quinquaginta porte intelligentie creata sunt in mundo, & omnes tradite sunt Mofi, excepta vna. Vndè dicitur: Minuisti eum paulò minus ab Angelis: Et paulò post ait. Quicquid contentum est in diuina lege Hebræorum, vel sensu allegorico, vel literali per dictiones, vel Arithmeticas supputationes, vel Geometricas literarum figuras, siue transcriptas, seu transmütatas, vel harmonicas consonantias, que ex formis characterũ, coniunctionibus, separationibus, tortuositate, directione, defectu, superabundantia, minoritate, maioritate, coronatione, clausura, apertura, & ordine literarum resultant. Cui astipulatur Gerundenfis: *וכל זה ידע**

Rab. Gerundenfis.

בתורה והכל מצא בה כפירושות ברקרוקות ובקוצית

hoc est: *Omnia hæc cognouit per legem, & omnia inuenit in ea per expositiones suas per Grammaticas subtilitates, & per literas eius, & calamistraciones eius.* Ostendunt itaq; prædicti Rabbinii, totam sacram Scripturam nil aliud esse, quàm continuatum quoddam symbolum rerum & mysteriorum sublimissimorum, quæ solis Doctoribus, & diù multumque in lege exercitatis vt sciant, conuenit. Imò ipsam æternam Sapientiam Christum Seruatorem nostrum

Sacra Scriptura tota nil aliud, quàm mystica rerum doctrina.

Christus pleraque sub parabolis tradidit.

Julianus Apostata.

Julius Firmicus

hoc parabolico dicendi genere vsum testantur ea, quæ apud Euangelistas haud infrequenter leguntur. Nescit enim abscondita DEI substantia nudo sermone in profanam & coinquinatam intrare aurem. Vndè non incongruè dicit, quantumuis impius Julianus Apostata, *Amat natura diuina stare celata & abscondita.* Iulius Firmicus ad Mauortium Lollianum in vltima sui voluminis parte, huic adstipulatus ait. *Celari & abscondi pluribus tegumentis natura diuinitatis ab initio voluit, ne omnibus facilis esset accessus, nequè cunctis patefacta maiestatis suæ origine panderetur.* Quæ duobus integris libris 5. & 6. Strom. fusiùs prosequitur Clemens; Atq; indè est, quod Pythagorici doctrinam, quam illorum Magister didicerat in Ægypto, ac post eos Platonici in monumentis suis vsi sunt ænigmatis & symbolis, existimantes, quod nuda & aperta expositio DEO & naturæ esset inimica, vt benè notat Mar-

Cur Pythagorici & Platonici tegunt sua symbolis

filus in sua Theologia Platonica, ac proindè persuadebant sibi, & firmiter credebant, quòd DEVS sese ab hominum vulgariū, & profanorum sensibus subduceret, intelligentiam, & cognitionem sub variarum rerum abscondendo similitudinibus & parabolis; gratum è contra, acceptumque ei esset, ab hominibus veræ Sapientiæ studiosis arcana sua mysteria per viam secreti inuestigare; ac proindè veluti sub via quadam subterranea sanctæ doctrinæ suæ Sacramenta cooperientes procederent; atque idè solis hominibus prudentibus, quibus interpretis loco esset Sapientia, ad veri secreti penetrare possent cognitionem. Vndè & cum Hebræis Pythagorici maximè conueniunt, dùm mysteria legis maximè celare iubent. Nam in Thalmud sic legitur: **אין מוסרין סתרי תורת אלה ליועץ וחכם**

Thalmud tract. Sanderin.

hoc est: *Non traduntur abscondita legis nisi Consilia- הרשים ונבון להש* rio & sapienti Magistro Iuuenum, & intelligenti Mago. Arabes quoque intantum celare mysteria, vt apud eos prouerbij loco sit: *صدرك اوسع لسرك* Sadraka aufo lesreka iuni la iakschipho alai achadin, *ويعني لا تسفه على احد* hoc est, *Peccus tuum dilata secreto tuo, hoc est, ne detegas illud* ulla. Omnes itaq; Orientales in consuetudine habuisse videntur, vt sua mysteria summo studio ab imperita plebe absconderent; Vndè Ephrem Syrus frequentissimè in hymnis de amore Sapientiæ id quoque fieri præcipit, dùm dicit:

Ephrem Syrus.

وحيث ان يسلم الله انما زعمت فيكدهم سبحانه *Contine te in timore DEI, principio omnis sapientiæ, & sacra DEI mysteria ne temerè diuulges.* Dionysius etiam Areopagita c. 2. Cælest. Hierarch. di-

Dionysius Areopagita.

cit:

cit, *Quòd nullus negare possit, obscuras rerum similitudines, plùs alijs rebus animum nostrum eleuare, ac proindè à rudioribus, utpotè ijs periculosas abscondi debere.* Hinc videmus, omnem fermè Pythagoricam, & Platoniam philosophiam esse notis verborum, & tegumentis rerum plenam, huncque tradendi morem, vt antè diximus, ab Hebræis & Ægyptijs ipse citatus Pythagoras & Plato ad Græcos primi transfuisse creduntur. Solebant enim Ægyptij, vt mox dicemus, fictis quibusdam inter Sacerdotes literis, sacra communicare, vt essent plebi secreta, quo & diutiùs admirationi forent, & attentius caperentur. Vndè illi colossi, statuaræ, aræ, arcus, & æra publicè incisa literis Ægyptiorum sacris, prominebant quidè spectanda vniuersis, sed non nisi à mystis, & initiatis hieroglyphicis intellecta, vt de ijs Chæremon, Orus, Ægyptiorumque permulti scripsère. Sic Pythagoras viri sapientis non putabat esse, *Asino lyram exponere, aut mysteria, eo pacto recipere, vt sus tubam, & fides graculus, & unguenta scarabeus.* Quare silentium indixit discipulis, ne vulgò diuinorum arcana patefacerent, quæ meditando faciliùs, quàm loquendo apprehenderentur. Vndè tribus voluminibus omnes philosophiæ partes physico, pædeutico, & politico complexus, quæ moriens, filiæ testamento mandasse fertur, ne illa extra familiam ederet, imò nullatenùs publicaret. Ipse verò tantum dignis numeroq; paucis, dùm viueret, omnia quæ illic continebantur, maximè autem mathematica, viuâ voce, nullo vtens inuolucro planè demonstrauit; cætera cæteris in parabolis. Ergò aliter loquens, aliter lentens, etsi semper idem Sapiens per quædam symbola, ceù memoracula doctrinam suam suis impertitus est, ita vt ad priscorum imitationem aliud dictum, aliud referret intellectum: Ab eo namque, vt de primis exordiar, pro Deo ponitur infinitum & vnum, pro rebus incorporeis numeri, pro corporeis figuræ, pro mistis harmonia, pro sordibus & peccatis vites non putatæ, pro eo quod est in vita purissimum, farina. Gallus candidus nota est DEO dedicati; sedere designat humilitatem, circumactio prudentiam, & hæc quoad diuina; istud ad rem priuatam & virtutes spectat; statera symbolum iustitiæ, sal notat moderamen, via publica errores vulgi. Sol ponitur loco manifesti, & aperti; acutus gladius significat pericula; lotium, inuerecundiam; cantus, voluptatem; cæca, cordis cruciatum; lyra, harmoniam; stragula lecti, insomnia: Annulus striatus dolorem; olla ebullitionem iræ; vngues recurui, rapinam; chænix, alimentum; res decidentes, fortunam; termini fatum. Ista sunt hominis, quoad seipsum. Illud jam sequitur, quod versatur erga alterum. Dextra notat amicitiam, nigra cauda falsos fratres; vngues & crines symbola sunt propinquorum. hirundines garrulorum, & eorum qui excedunt ingrati. Panis symbolum est veræ amicitiae; Oleum adulationis; ignis iracundiæ; gladius exacerbationis. Onus molestiam insinuat. Hactenus ferè priuata: nunc de Republica. Corona signum est legis, & regiminis; ligna viæ, res vniuersitatis, ambitionem faba demonstrat; omnia symbolica, omnia figura-

Ægyptiorum
cura in ab-
dendis my-
sterijs.

Silentium
Pythagoricū
in quo confi-
teret.

Malchus fr-
uè Porphy-
rius in vita
Pythagoræ.

Symbola
Pythagoræ.

Symbola af-
fectionum.

Symbola a-
micitiaz.

Symbola de
R. pag.

ra, omnia allegorica. Ecce hæc sunt ferè symbola, quibus Pythagoras sapientiam suam occultabat, sed jam ad symbola, & hieroglyphica Ægyptiorum.

Non ergò sine fundamento, & ratione grauissimi Authores existimauerunt, Pythagoram omnia sua symbola ab Hebræis, & Ægyptijs hausisse, & vt alios omittam multos, Clemens Alexandr. l. 1. Strom. S. Cyrillus, Lactantius, Porphyrius, manifestè ostendunt, eum sapientiã symbolicã ab Ægyptijs, atque hi à Mercurio, & Zoroastro primo Bactrianorum Rege (quem Chamum esse in præcedentibus ostendimus) hunc à Noëmo, Noëmun; ab Enoch, Enochum immediatè ab ipso humani generis parente Adamo percepisse, quæ quo magis à fonte recessit, eò maiorem corruptionem eam incurrisse verisimile est. Astipulantur huic, præter Abenephium omnes alij celebriores Rabini, Rabbi Abenezra; qui in Commentarijs in

Traditio succellua symbolicæ doctrinæ.

Magister Adami Razieli.

R. Eliezer, Iochai.

Animam alatum secundum Pythagoricum quo modo intelligendum.

Genesim dicit, Adamum à Razieli instructum omnium rerum naturalium, & supernaturalium cognitionem hausisse, eamque posteris suis filijs multifarijs symbolis, & signis tectam tradidisse, alijs verò ore tenus tradendam præcepisse, vndè Cabalæ origo; non absimilia proferunt Rabbi Eliezer, Iochai, Rabbi Iuda Ben Leui in suis commentationibus Beresithicis. Sed vt in exemplo hæc declaremus. Pythagoras animam alatum dixit, quòd dogma tum Ægyptiorum à Zoroastro, tum Hebræorum à primis patribus receptum esse, certum est, & à suprã citatis grauissimis Authoribus sufficienter comprobatum. Hebræi autem ab antiquis patribus edocti, de animi natura in libro Ietzirah, seu Creationis sic scribunt: אר' נשבעו יהוה ג' הרעים הנשמה רוח הבמה וועלם הנפש שלא יניחו זה את זה ולכך כשאדם ישן נשמתו אשר היא בעל אברים יוצא לחוץ. ותוהו דרך נחירים והנה הוא סמוכה לגוף ועידה לפניו וכשאדם רוצה להקיץ משנתו היא מעירתו כשאדם מקיץ מעירתו וכשואם מקיץ במהרה כשאדם חבירו מקיץ הנשמה ממהרה להקיץו וליכנס בגוף דרך נחיריו ולכך לב אדם דופק כשמקיץ משנתו ופתע פתאים וגם חלמות באין על ידיו כן שהנשמה חולת ושפתה מהר ברוח בדרך מרחוק בכל חבל ורואה והורה ימגדת לרעיחו מה שראתה ומצאתה

hoc est, Dixerunt Doctores nostri, in homine tres veluti sodales quosdam in unum coniunctos esse; uti anima, spiritus, & facultas animalis, seu minister anima, quorum neuter alterum relinquit, & idè cum homo dormit, anima eius acquirens alas egreditur foras, & reuersa per nares fulcit, & sustentat corpus, & quando homo vult euigilare è somno suo, illa excitat eum. Et cum homo euigilat, fit etiam excitatio; cum autem ad expergiscendum disponitur, antequam ipsi coniuncta fuerit, anima festinat, & ingrediendo viã narium eum excitat. Et idè cor hominis, cum expergiscitur è somno, subitum & celerem in eo momento pulsus sentit; Somnia verò contingunt ei, eò quòd anima è corpore abeat, & cum summa festinatione in spiritu obeat vniuersum mundum, & remotissimas vias, & reuersa, quæ vidit mira, indicat sodalibus suis, hoc est, potentie imaginatiuæ, & hæc cogitatio. Quò autem anima fuerit purior, eo alas habebit efficaciores, &c. quæ sequuntur. Hunc de anima sensum ab antiquis mysticè intellectum poste-

Allegoria Rabbinarum de egressu animæ ex corpore.

riores Rabbini, in gentes traxerunt superstitiones. Quos secuti olim Ægyptij miras passim de alis animæ sparserunt fabulas; id, quod Zoroaster mysticè intellexit, literali accipientes sensu interpretati sunt. Zoroaster enim, quem Pythagoras secutus est, demonstrare volens ac docere, animam se aptam, & capacem reddere posse ad volandum in cœlum, vndè discesserat, id profundissima quadam innuit allegoria: *Animam, ait, alata est, & cadentibus alis eius illa præcipitanter ruit in corpus; alis autem restauratis mox ad locum, ex quo cecidit, reuolat in cœlum, & ad DEVM.* Petentibus autem ab eo discipulis, qui discursum Magistri attentis animis auscultabant, quid agendum esset, vt anima eorum benè plumata, & fortissimis alis instructa, eo volando perueniens, perseueret semper tam optato alarum remigio vestita; Respondet, animam aqua vitæ irrigandam; instantibus autem discipulis, vndè eam habere possent, subiunxit: *Paradisus DEI quatuor fluminibus irriguis nobis hanc aquam præbetur.* Nomē enim fluminis, qui versus Aquilonem tendit, significat rectum & iustum; qui verò versus Occalum, pœnitentiam & purgationem; qui versus Orientem, lumen; & qui denique versus plagam meridionalem currit, pietatem demonstrat; quo allegorico dicendi genere insinuabat, animam destitutam alis virtutis, mox in omnium vitiorum abyssum cadere, ac præcipitari; iniectam verò in voluptatum carnalium, sensibilibusque rerum barathron, totam reddi corporeâ, ter est, & ponderosâ; e contra verò alis reassumptis vestitâ se leuando supra se, vltra Solis, Lunæque vias, atque super omnem corruptibilium rerum orbitam, eius, cuius circumferētia nusquā, centro cœnita, diuinitatēque postliminiò consecutâ, totam reddit leuem, celerem, cœlestem, ac diuinam. Fluvij verò, quorum irrigatione alæ animæ nostræ crescunt, sunt fides, per lumen; charitas DEI, & proximi per pietatem; iustitia per rectum; pœnitentia, denique & emendatio scelerum præteritorum, per expiationem insinuata. Totum itaque hoc christianè docet Zoroaster, quod & proprium eius symbolum fuisse affirmant Chaldæi; atque ad hoc symbolum S. Augustinus in explicatione Psalmi 138. *Si sumpsero pennas meas, &c.* alludens ait: *Quas pennas vult assumere, nisi duas alas, duo præcepta charitatis, in quibus tota lex pendet, & Propheta?* Sed adhuc multò clariùs alio in loco prædictum symbolum exponens, ait, animam habere alas, & monstrans, quæ sint veræ alæ eius, cum in expositione Psalmi 103. *Qui ponis nubem ascensum tuum, qui ambulat super pennas ventorum;* dicit, quod per ventos in hoc loco significantur pennæ, quibus anima eleuatur in altum, quæ nihil aliud sunt, quàm virtutes, bona opera, iustæ denique, ac rectæ rationi conformes actiones; *in duabus alis, dicit ille, habent animæ omnes pennas suas; quia omnia præcepta legum in duo veluti restringuntur, charitate DEI, & proximi, queis: sulta anima, quasi cum liberis alis, & cum sancto amore directè ad DEVM et elat.* Imò Sanctus Gregorius Nissenus in expositione super Cantica, vbi vulgata lectio habet: *Auerte oculos tuos à me, quia ipsi auolare fecerunt;*

Allegoria de
alis animæ.

Explicatio
moralis de 4
fluminibus
Paradii.

Explicatio
allegorice de
alis animæ.

S. Augustinus
Tropologica
de alis ani-
mæ expōitō

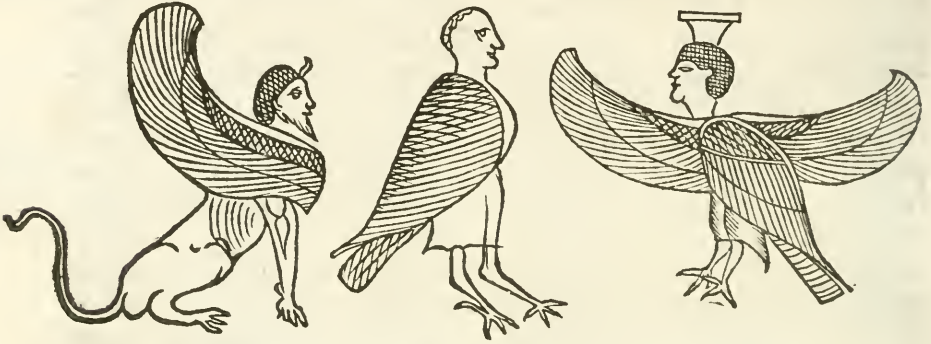
iple explicat, hæc ratione, auerte oculos tuos à me, nam ipsi alas mihi addiderunt, quasi illud, quod est ad propositum nostrum, supradictum symbolum insinuare voluerit; imò in pluribus locis Sacræ Scripturæ mentionem alarum DEI fieri videmus, potissimum in psalmis 16. & 35. *Sub umbra alarum tuarum, & sub tegmine alarum tuarum sperabunt.* Cùm igitur, dicit

J. Gregorius.

S. Gregorius, sacra scriptura à Spiritu Sancto dictata DEO *μετομοιωσις* alas affingat; conueniens erat, vt animæ, ad imaginem & similitudinem DEI conditæ, alæ quoque adderentur. Vt sic imago imaginato, similitudo assimilato exemplarique suo per omnia meliùs responderet.

Abenephi.

Hinc, vt tradit Abenephi, ad idem symbolum alludentes antiqui sacerdotes ac philosophi, primi Ægyptiacæ theologiæ institutores, in symbolicis & mysteriosis figuris vt plurimum huiusmodi ponebât imagines, quæ visu homines, reliquo corpore alata referrent animalia, cuiusmodi plurima occurrût in Bembina tabula, quæ suo tẽpore, Deo adiuuante, explicabuntur.

Hæ imagines & figuræ, etsi ab antiquis non alia de causa sint fictæ, quàm ad sùma mysteria indicanda; eas nihilominus rudis & imperitus populus, tanquam diuinum quiddam stultè & insipienter adorabat. Restat igitur, vt quid Hieroglyphicum propriè sit, declaremus.

Quid propriè
hieroglyphi-
cum, eiusque
definitio.

Hieroglyphicum itaque propriè deriuatum *απο τῶ ἱεροῦ καὶ γλῶσσο* quasi sacra Scalpendo, nihil est aliud, teste Goropio Becanolib. 2. hierogl. *quam rei Sacra Symbolum, materie cuidam incise;* vnde apparet differentia Symboli & Hieroglyphici, omnia enim hieroglyphica sunt Symbola, non contrà. Est enim hieroglyphicum tantum signum rei sacræ alicui materię incisum. Secundò quod propriè hieroglyphicum non formatur sermone, sed solùm notis, characteribus, figurisque exprimitur. Nam vt iam sæpè dictum est, solebant Ægyptij componere & formare symbola sua cum imaginibus & figuris, exprimendo suos conceptus sub occulta significatione & proprietate illorum. In quantum porrò obscura erant, & à sensibus ineruditorum, longè remota, symbola & ænigmata Ægyptiorum non absimilia erant Cabalisticis Hebræorum. Astipulatur huic luculenter Clemens Alex. lib. 3. stro. cap. 3. his verbis. *Quod attinet ad occultationem, sunt Hebræis similia Ægyptio-*

Symbola
Ægyptiorũ
similia sunt
Hebræis.

rum enigmata; solebant enim, subiungit ille, per nauigium significare solem, & alij per illum Crocodilum; insinuare volentes, Solem per aerem dulcem & humidum, letum generare tempus significatum per Crocodilum. Sic fabricantes de pretiosa materia oculos aureeque Dijs, ad indicandam DEI omnia videntis audientisque immensitatē, appendebant. Leo ipsis significabat vires & fortitudinem; Caballus animum generosum, hominemque & virtute & libertate magnum. Sphynx facie homo cetera Leo, validum robustumque indicabat ingenium. Homo denique inter alios characteres & figuras ingenium, prudentiam, rationem, fortitudinem, potentiam, artem, industriam. Solebant etiam Aegyptij in certis solennitatibus quatuor inauratas circumferre statuas Deorum, quas *comasiarum* appellabant; quarum duae Canum, secunda Accipitris, tertia Ibis figurā splendebant. Per duos Canes duo Hemisphaeria, intelligebant; per Accipitrem, Solem, ob huius volucris summam caliditatem & ad occidentum rapiendūque vires; per ibim, Lunam indicabant, ob pennas bicolorem Lunae faciem ex albo nigroque commixtam, representantes. Alij verò per Canes, duos Tropicos insinuare volunt; qui sunt veluti canes quidam obseruantes custodientesque à natura deputati, prohibentes Solis ad Austrum, Boreamque ulteriorem elongationem; per Accipitrem equinoctialem & denique per Ibim Zodiacum monstrantes.

Comasiarum
solemnitas &
hieroglyphi-
ca simula-
chra circū-
ferri solita.

Præterea sunt qui Comasiarū solennitate nihil aliud indigitatū fuisse volunt, quàm gesta & acta Osiridis, & Isis, quæ explicatio & historię & Authoribus conformior videtur; ita quidem, vt per accipitrem Solis symbolum (vt infra plenius explicabitur) Osiridem, per Ibim Isidem, per duos Canes verò Anubidem & Macedonem, quorum ille canem, hic lupum in armis gerebat, teste Diodoro, intelligamus. Lupus autem & canis, ob formam & figuram ad eò similes sunt, vt multi lupum nihil aliud dicant, quàm canem syluestrem. Sed audiamus Diodorum de his loquentem, sic enim ait lib. 1. cap. 2. *Osiridem verò duo filij virtute dispares Anubis & Macedon prof. cuti sunt, vterque armis usus est insignibus, aliquo animali haud ab eorum natura dissimili; Nam Anubis Canem, Macedon Lupum in signe armorum tulit. Quæ ex re hæc animalia Aegyptij summo in honore habent, & harum animantium formis apud Aegyptios coluntur.* Dicimus itaque Aegyptiorum processione & Comasiarum ostensione, iuxta historicum sensum nil aliud, quàm peregrinationem Osiridis, quam supra sect. 3. descripsimus, fuisse indicatam. Nam vt bene Diodorus Siculus, Osiris regno Isidi commisso; Anubide & Macedone filijs, Hercule etiam, Apolline, Triptolemo, alijsq; stipatus, totum peragravit orbem, in cuius rei memoriam Comasiarum festiuitas instituta videtur. Secundo potest per hanc Comasiarum repræsentationem non incongruè intelligi, Osiris à Typhone perditus & dispersus, per accipitrem; Isis eum quærēs ac recolligens per Ibim; per canem, Mercurius qui & Hermes promiscuè dicitur. Nam Mercurium Isidi à consilijs fuisse restatur prædictus Diodorus his verbis: *Tradunt autem Osiridem Aegypti Regem regno constituto, rerumq; omnium cura Isidi uxori permissa, tradidisse ei Mercurium, cuius Consilio, quoniam prudentia videretur, excellere inter amicos, vteretur, Mercurius verò pingitur ab*

Per 4. anima-
lia in Coma-
sij portari
solita quid
indicetur.

Diodorus l. 1.
c. 2.

*Aegyptijs Cynocephalus, ad ingenij sagacitatem, quæ tùm in consilijs tùm in rebus inueniendis valebat plurimum, indicandam. Quod autem duo canes circumlati ferantur, significat duplicem quaestionem Isis, quam historia meminit, consilio auxilioq; Mercurij $\alpha\omega\omega\epsilon\phi\alpha\lambda\alpha$ primo contigisse; cum deperditum Osiridem; Secundò cum Horum à Typhone submersum inquireret, in quorum memoriam $\epsilon\phi\sigma\tau\alpha\upsilon\mu$ Aegyptij Comasias festiua solennitate cohonestare solebant. Quicquid sit, significat Comasiarum sollemnitas 4. principaliū hominum quos colebant, cultum particularem, de quibus ex professo in 5. huius operis libro. Sed vt vndè digressi sumus, tandem redeamus; Habebant Aegyptij plurima alia symbola, quibus in suis mysterijs abscondendis utebantur, inter cætera autem, quæ à Cornelio Tacito lib. 14, Strabone 17. Diodoro in principio lib. 4. Plinio, Clemente, alijsque citantur; per accipitris imaginem naturam vniuersi, seu spiritum mundi intelligebât, de quo tùm supra, tùm de eo multis quoq; Eusebius, Horus, Ammianus Marcellinus, alijsque; per aquilâ & falconem rem maximæ velocitatis, ob summam harum auium pernicitatem figurabant. Per apes regem, iustitia clementiaque conspicuum, qui melli aculeum haberet cõiunctum; per draconem seu colubrum caudam suam mordentem, annum; per caput lupi, tempus præteritum, quia lupus animal est summè obliuiosum; per caput leonis, tempus præsens, ob eius fortitudinem & potentiam; per caput denique canis, tempus futurum, quod nobis semper, canum more ablandiens ad se cum spe inuiter; per bouem multi laboris animal terram, seu agriculturam; per ciconiâ, eò quod parentes ætate prouectiores, in beneficij nutritionis accepti recognitionem sustentet, indicabant iustitiam & pietatem; per anguillam, inuidiosum, eo quod nullum cum alijs piscibus commercium habere videatur anguilla; per manum dextram extensamque digitos hominem liberalem & sincerum. Per Crocodilum animal nociuum, hominem malignum; per oculum apertum hominem bonum & iustitiæ seruatores; per auditum memoriam; per leporem arreæis auribus honorem maxima memoria præditum; Per statuas iudicum manibus carentium, oculosque in terram deiectos, teste Plutarcho, libro de Osiride & Isis, iustitiam incorruptam significabant. Multa denique symbola ad naturæ exemplar excogitata Aegyptij ad condenda sacra vlturpabant; de quibus Iamblichus in mysterijs his verbis. *Imitantes Aegyptij ipsam vniuersi naturam fabricamque Deorum, ipsi quoque mysticarum recordantur, que notionum imagines quasdam in symbolis conficiendis ostendunt, quemadmodum & naturæ rationes occultas in apparentibus formis quasi symbolis exprimit & Dij veritatē idearum per manifestas imagines explicant. Cum ergo perspicerent superiora omnium inferiorum similitudine delectari, atque insuper optent à superioribus honestate respici, quatenus pro vniuersis inuentur, merito & ipsi conuenientem superis modum æquæ pro rebus offerunt; quando occulta mysteria symbolis inserunt manifestis; in quibus interpretandis dimitte voces, accipe sensus. Quando igitur lutum in Sacris nominant, aut inducunt, hoc intellige mundi corpus atque materiam genitalem que tute**

huic insertam, & quasi pariter agitatum, atque fluentem, aut etiam causam principalem, & quasi loco fundamenti prepositam elementorum, elementariumque virtutum. Cum hoc igitur tale sit, DEVS ipse generationis, totiusque naturæ virum omnium, quæ insita sunt elementis, causa; utpote qui hæc supereminet omnia immaterialis ipse, indiuisus, immobilis, & ingenitus, totusque ex seipso, & in seipso totus. Vnde Aegyptij DEVM inducunt sedentem super Loton, aquaticam scilicet arborem, ubi significatur, DEVM principatu suo mundanum superexcedere lutum, nec attingere gubernando, sed principatum gerere intellectualem penitus, & empyreum. Omnia enim in Loto rotunda sunt, tum poma tum folia, ex quo significatur circularis actio mentis per eadem videlicet, & eodem modo se habens. DEVS igitur ipse super hanc insuper actionem in seipso consistit, superans eiusmodi principatum sanctus & venerandus, & in seipso penitus conquiescens, quod quidem ex actu sedendi significat. Proinde, ubi DEVM introducunt nauis gubernatorem, principatum significant, mundi gubernatorem. Sicut enim gubernator à naui, & gubernaculo segregatus uno quodam, facilique momento mouet undique & regit, dirigitque nauem, ita DEVS ipse mundum desuper, videlicet à primis naturæ principijs precipuas notionum causas exhibens. Quoniam verò partes cæli omnes, animaliaque cælestia, & totus vniuersi motus, ipsumque tempus, secundum quod ipse mundus mouetur, cuncta denique quæ continentur in totis, vires à Sole descendentes accipiunt, idèò has etiam symbolicus significandi modus adducit, verbis quidem designans secundum animalia cælestia figurari, formaque vicissim commutare per oras. Interea verò demonstrans immutabilem eius, simulque totam per totum mundum traditionem; atque ipsa pro diuersitate naturarum, motionumque suarum, multiformes accipiunt à Sole potentias, idèò symbolica traditio vult per Deorum multitudinem unum ingredi DEVM, atque per potentias multiformes unam DEI adesse potentiam. Hactenus Iamblichus.

Deus Loto
inffidens quid

Loti descriptio.

§. I.

De Literis, et Alphabeto Ægyptiorum.

RECTè Venerabilis Beda libro de natura rerum docet, veteres non solum dictionibus, vt nos, scripsisse, aut locutos; verum etiam quæcunque mundus continet, & à nobis comprehendere possunt, certâ quâdam indutria ad res significandas transfuisse; vnde, subiungit, tanta est Alphabetorum diuersitas, tanta literarum, characterumque differentia, quorum ductus, figuræ, chiasmata, vel ex similitudine rerum materialium, aut bestiarum incessu, aut auium, volucrumque volatu, aut aliâ simili quâdam occasione originem literis dedisse verisimile est; sic Cadmum, sedentem literarum simili occasione repertarum vsum primum in Græciam traduxisse ferunt, quibus Palamedes Aruspex tempore belli Troiani, alias quatuor addidit; Plutarchus tamen, & post eum Volaterranus, cum multis

Phœnis &
Cadmum. 16.
literarum in
Græciam al-
latis.

Palamedes 4
literarum in-
uentor.

Aegyptij
Hermes pri-
mus literarū
inuentor.

Quadruplex
literarum ge-
nus Aegy-
ptijs vhitū.

Abenephi.

Triplex lite-
rarum genus
à Clemente
Alexandrino
recitatum.

alijs per Cœlium Rhodiginum citatis, post Hebræos, Ægyptios primos literarum vsum tradidisse à Mercurio inuentarum. Quales autem hæ literæ fuerint, magna diuersorū Authorū est in hoc nodo dissoluendo discrepan-
tia. Abenephi, quem nos in hoc negotio sequendum statuimus, ait, Ægyptios quadruplici vfos esse literarum, seu characterum genere. Primum erat vulgare, quo idiota, & vulgus utebatur. Secundum erat fictum, & excogitatum à Sapientibus ad naturæ mysteria condenda. Tertium erat mixtum ex characteribus & symbolis. Quartum vocabatur sacrum, quo sublimia quæuis de DEO, Angelis, seu spiritibus, dæmonibus, mundo, homine, alijsque naturæ secretis mysteria, ac recondita sacramenta, veluti in symbolis quibusdam comprehendentes, obeliscis, pyramidibus, templo-
rum valuis, exedris, aris, tabulis, ad ea æternitati commendanda insculpe-
bant, vndè & postea hieroglyphicorum nomen meruerunt; verba ejus hæc sunt: *ولمصر يون ارفع انواع الحروف اولي كان مستعمل لامي الثاني كان مستعمل لافلسفة ثلثي ممزوج من الحروف ومن الثمانييل واربعي كان لكهين الحروف الظهور الدين يعنون بهم الاسرار الاعو*
Erant autem Ægyptijs quatuor literarum genera; primum erat in vfu apud popu-
lum & idiotas; Secundum apud philosophos & sapientes: Tertium erat mixtum
ex libris & symbolis, siue imaginibus; Quartum vsurpabatur à Sacerdotibus, erantq;
literæ auium (sic Arabes hieroglyphica vocant) quibus sacramenta indicabant
diuinitatis. Quæ hic de Ægyptiacis literis pulchrè differit, optimè quadrant
ijs, quæ Clemens Alexandrinus lib. 5. Stromat. de Ægyptiorum caracte-
ribus meminit; sic enim ait, eos primum docere viam, & rationem caracte-
rum quorundam, quam vocant *ἱερολογικὴν*, hoc est, aptam ad conscribendas epi-
stolas; Secundam autem Sacerdotalem, quæ vtuntur *ἱερογραμματικῆς*, ij qui de rebus
sacris scribebant. Ultimam autem *ἱερολυφικὴν*, id est, sacram, quæ insculpitur, scri-
pturam, cuius una quidem est per prima elementa *κωειλογικὴν*, id est, proprie loquens;
altera verò symbolica, id est, per signa significans. Symbolicæ autem, una quidem
proprie loquens per imitationem, alia verò scribitur veluti tropicè, alia verò aperte
sumitur allegoricè per quædam enigmata: qui Solem pingunt, faciunt circulum;
Lunam autem, figuram Luna curuæ formam præferentem conuenienter ei formæ,
quæ proprie dicitur.

CAPVT VI.

De Alphabeti mystici structura et fabrica.

SEd jam hæc singula prosequamur. Primi itaque generis literæ haud
dubiè erant illæ, epistolographicæ, id est, quibus in conscriben-
dis epistolis, manifestandisque per scripturam conceptibus utebantur, &
primò quidem tempore pauciora fuerunt harum literarum elementa, suc-
cedentibus verò temporibus in tantum mutatis hinc indè à vicinis genti-
bus

bus literis, succreuerunt, vt ad ad triginta duas pertingerent, quemadmodum clarè in Supplemento Prodromi ostendi; vbi Alphabeterum considerare poteris. Quotnam verò priores illi characteres fuerint, diuersæ Authorum sententiæ sũnt. Demetrius Phaleræus celeberrimæ Bibliothecæ Alexandrinæ, postmodum, magno posteritatis detrimento, exustæ custos, dicit habuisse illos septē literas vocales totidē Dijs dedicatas, verba eius sunt: *Εν Αιγύπτω δὲ καὶ τὰς θεοὺς ὁμοίαν τῶν ἑπτά φωνέντων δι' ἑρμῆς ἐφ' ἐξῆς ἤχων τὰ ταῦτα καὶ ἀπὸ αὐτῶν καὶ ἀπὸ κυβάρας τῶν γραμμῶν τῶν ὀρθῶς ἀκρίβεται ὑπ' Ὀφιδίας. In Aegypto autem & Deos septem vocalibus sacerdotes celebrant, d incept ipsas sonantes, & pro tibia, & cythara literarum harum sonus auditur, ob suauitatem vocis.* Hæc rectè quidem; sed quomodò ille septem vocales dicat eos habuisse, non capio, cum natura non nisi quinque rebus rite pronounciandis ordinauerit A. E. I. O. V., forsan aspirationis duas notas simul junxerint his vocalibus. Pierius putat quindecim omninò fuisse, ex animalis alicuius effigie, membròque figuratos, quarum quatuor tantùm assignat. Primam A, ponit Ibiñ; Secundam B, Otem; Tertiam ponit falcem loco r; Quartam Δ. & cum omnes ferè hucusque citati Authores ex animalibus desumptos referant; quinam verò fuerint, sileant. Hinc nos nihil non agentes, quoad aliquam noticiam huius rei peruenire possemus, tandem inuenimus, primam literarum Ægyptiarum *Ⲁ*, ex quatuordecim literis fuisse concinnatam, vt rectè quoque Clemens, Eusebius, cæterique tradunt, ex sacrorum animalium forma, incesu, aliarumque corporis partium sitibus desumptam, ita quoque Authór Copticæ Scelæ magnæ Ægyptiacæ, siue Dictionarij Coptici in Primordio dicit: *Ⲁⲓⲛⲉⲣⲏ ⲧⲓⲥⲓ ⲛⲟⲩⲉⲕⲣⲉⲗ Ⲓⲉⲛ ⲛⲓⲟⲩⲁⲛⲉⲗ ⲛⲧⲉⲧⲁⲣⲓⲟⲩ ⲉⲗ* Ægyptius primos suos characteres ex figura desumpsit anm lium. Quomodo autem prima hæc elementorum institutio peracta sit, restat declarandum. Ferunt prisci Ægyptiarum rerum Scriptores, inferiorem Ægypti partem mari olim rectam fuisse; Osirim autem primum Ægypti Regem, cum ex ingenti limi, arenarumque ex Æthiopia aduectarum coacervatione Nili defluxu facta, hunc maris sinum, nescio quid terrestre, patitur cerneret. Nili aquis in alueos deductis, terram intermediam ab aquis separaram, habitatoribus non aptam tantùm, sed & iucundam reddidisse, ingenti verò serpentum è putrefacto limo natorum copiâ locum continuo infestum reddente, cum multi quotidie serpentum moribus, inter quos & Osiridis Nauarchus Canopus, perirent; Osirim magnam vim Ibiidum, hisce locis immisisse, qui deuoratis serpentibus locum breui tempore expurgatum à periculis immunem reddiderunt. Multiplicatis itaque Ibiidus cum posteri notaient, dictas aues in varias sese formas iuxta diuersum corporis situm transformare; accedentibus multis alijs ab Ibide receptis beneficij, eum Genium, seu Agathodæmona Ægyptij, à figura, quam pedibus exprimebat, appellantes, in sacrum animalium album retulerunt, locumque ipsum à nomine Agathodæmona appellarunt; quod Ptolomæus

Demetrius Phaleræus de 7. vocalibus Ægyptiorū.

Pierius.

14. Literæ Ægyptiorum ex animalium forma desumptæ.

Ibiidum in serpentes immisit.

Ibiidus cur Agathodæmon dicitur.

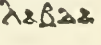

hisce

Theogenes in hymno Solis testatur his verbis; *ὁ ἐδιδούει θεομυρὸς καὶ θεάμυρᾶ ἐν τῷ ῥίγνυ τῶν ἄρνιδων.* *Qui docuisti lineas, & litteras ex rostro auium.* Ibis siquidem aperti rostri hiatu primo docuit Ægyptios vsum circini, qui apud ipsosymbolum erat mensuræ rerum, & processus naturæ ex interioribus ad superiora, vt in sequentibus fusè docebitur.

Theogenes.

Quinta litera erat apud ipsos O, & Græcorum omicron respondebat. Obsuetabant enim hoc animal, aut clistere se purgans, aut plumas dissipatas ordinans, collo in circulum contorto figuram illam, quam ipsi in numerum literarum referentes dixerunt, vt Author Dictionarij nostri meminit, quæ postea allegabimus, exprimere; quâuis alij velint hanc literam quoque ex Solis figura fuisse desumptam. Habemus igitur 5, literas in vna Ibi diuersas figuras exhibente, repræsentatas, quas ipsi in numerum literarum retulerunt; vt proindè nemo miretur, hoc animal tanto apud Ægyptios in honore fuisse. Primo enim totam id Geometriam, processumque quantitatis Ægyptijs indicasse verisimile est; lineas quidem varia colli, pedumque longiorum porrectione; angulos rostri, pedumque diuarcatione; triangulos rectilinos per duo crura, quibus diuarcatis dum rostrum transfuersim inferunt, triangulū æquilaterū efficiunt; rationēq; quantitatis triangularis per sectionem factam perfectè exprimunt; quæ sunt prima Geometriæ tum speculatiuæ, tum practicæ fundamenta. De cæteris verò mysterijs huius volucris, fusè suis locis agemus.

Quinta litera

Sexta litera erat A, quæ A Græcorum respondet, exprimebaturque a ^{Sexta litera} diuarcatis pedibus Ibis, vnde & dicta fuit, quæ Ægyptiacè progressum significat. Ibis enim ambulans hunc referebat characterem, vnde & inuentio cubiti Ægyptiaci, siuè Ibiaci; ex vestigijs enim huius animalis in limo littoris fluminis relictis, mensuram sumpserunt cubiti, vti suis locis dicetur: & contraponitur præcedenti literæ V, ex quarum coniunctione nascitur X altera litera, frequens in obelisco nostro, quâ animæ mundi processum versus inferiora, & iterum ad superiora indigitabant; sed hæc, vt dixi, suis locis ex professo tractabuntur.

Atque hinc patet, cur Plutarchus, Clemens, alijque Ibin primam literam dixerint, ex hac enim non literas tantum, sed & hieroglyphicorum arcanam rationem ipsos didicisse alibi dicetur. Sumitur enim litera, apud illos non pro figura simplici alicuius literæ, sed pro integro systemate hieroglyphico, quod cum vnum esset, varia tamen & maxima sui forma exhibebat Ibis. Hinc soli Mercurio, vti Deo, rerumque maximarum inuentori eam dicabant. Sed de Ibi vide quæ in proprio hierogrammatismo lib. i v. huius Operis differuimus; cæteræ verò literæ hoc pacto inuenta traduntur.

Ex omnibus Authorum monumentis constat, Bouem ob insignia beneficia ab Ægyptijs diuinis honoribus cultum, adeò vt Osirim sub bouis forma varias res ad humanam vitam sustentandam necessarias, homines docuisse

cre-

Litera 7. & 8. crediderint. Vndè curiosius figuram, vti ipsis solitum erat, obseruantes, tres characteres deducebant; ex cornuum curuitate , quod Sima vocabant, hoc est symbolum Lunæ, deindè frontem quadratam , quam O magnum appellabant; nam varia huius figuræ symbola, mysteria, vt suis locis dicitur, referebant. Hoc verò cum cornibus coniunctum, alium characterem ijs suppeditabat, quem $\text{H}\alpha$ à figura bouis vocabant, & Græcorum $\text{B}\rho\text{C}$ respondebat, talem enim vocalem mugitus bouis exhibebat; fuit enim $\text{H}\rho\text{C}$ non litera tantùm simplex, sed litera idealis hieroglyphica multos, & varios conceptus implicans, vti in explicatione eius patebit. Quæ ita se habere Plutarchus asserit lib. 9. Sympos. q. 3. his verbis: *Καθ' ἑμὴν φασί, τὸ ἄλφα πάντων θεωρεῖται ὡς τὸ τῶν Φοινίκων, ἔτα καὶ τὸν βῆν, ἢ δὲ τρεῖς ἔτε τριῶν (ὡς ἐρῆσιδος) ἀλλὰ θεωρεῖται τῶν ἀναγκαίων. Cadmium ferunt idèò Alpha primam literam possuisse, quod $\text{B}\rho\text{C}$ ita lingua Phœnicum dicitur, quem non secundum, aut tertium, vt Hesiodus, sed primum locum inter res necessarias existimabant.*

$\text{H}\rho\text{C}$
quid significat lingua Phœnicum.

Accipiter quales literas dedit.

Scima 9. litera.

$\text{O}\rho\text{E}\alpha$

10. Litera, Canis quales literas dedit.

4. Animalia sacra.

Tertium apud Ægyptios animal sacrum fuit accipiter, ex quo similiter characteres tùm vulgares, tùm symbolicos mutuatos legimus. Et caput quidem cum rostro dedit literam, quam in Alphabeto *Scima* vocabant, id est, visionem, eò quod per accipitris caput, quod hunc characterem exprimebat, Deum omnia videntem, vt in sequentibus fusè ostendetur, occulta allegoria indicarent, quæ varia autoritate in sequentibus comprobabimus.

Quartum animal canis erat, sub quo etsi magna mysteria exhiberent, vt in interpretatione obelisci videbitur, an tamen, & qualem literam vulgarem indè deduxerint, comperire non licuit; atque hæc erant quatuor illa animalia celeberrima, quæ literas, eò quòd præcipuas literas ex ijs addidissent, appellabant, eaque in Comasiarum solennitatibus circumferre solebant. Quæ omnia Clemens lib. 5. Stromatum comprobat his verbis: *ἢ δὲ καὶ τῶν καλεμῖνας παρ' αὐτοῖς καμασίους τὸν Οἰῶν χρυσὴ ἀγάλματα; δύο ἐφ' ἑκάστης ἕνα δὲ ἰερακὸς καὶ ἴβιν μίαν ὄει. Φέρονται καὶ καλεῖται τὰ πέντε αὐτῶν ἀγάλματα ἢ δύο τε πέντε αὐτῶν χρυσεῖα. Iam verò in ijs, quæ ab alijs vocantur Deorum Comasia, auræ Deorum in aignes, duos quidem canes, vnum accipitrem, & vnum ibim circumferunt, & vocant quatuor illa simulacra, quatuor literas. In honorem videlicet Mercurij, qui ex eorum forma prima literarum elementa ingeniosè & mysticis rationibus re-ferta extraxerat.*

Decem literæ ex 4. animalibus extractæ.

11. Litera ex Aneis cornibus desumpta.

Habemus itaque decem literas ex quatuor dictis animalibus deductas. Reliquas verò literas ex cæteris animantibus, vel etiam instrumentorum similitudine deducebant. Ex arietis, quem Amun, siuè Iouis Hammonij habitaculum dicebant, capite cornuto, deducebant literam, quam Amun dicebant, respondebatque nostro B, cuius literæ sonum, pronuntiationemque discebant ex voce eiusdem animalis; Certè etymologicorum interpretem huc respexisse verisimile est, dùm ita canit:

Ο Διλιθιος ἄσπερ ποσειδάτων βῆ βῆ λέγων βεδίλα.

Stolidum tanquam pecus Be Be dicens ambulat.

Hinc Pierius quoque ouem secundam Ægyptiorum literam fuisse asserit.

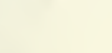
Porrò à serpente deducebant aliam literam, quam Zeuta vocabant, hoc est vitam, eò quòd serpens vitæ symbolum apud eos esset, respondebatque ζ Græcorum, ita autem Coptitæ eam formant ζ quæ omnia suis locis demonstrabuntur.

Litera 12. Zeuta.

Prætereà circulo igneo transfuersum serpentem includentes literam efformabant, quam Thauta vocabant, hoc est literam Thoth; respondebatque Θ Thitæ Græcorum; erat hic vnus ex maximè mysticis characteribus, quo per circulum igneum, mundum; per serpentem verò mundi conseruatorem occultè indigitabant, quæ omnia fusè profequitur Pherecydes Syrus, in libro quem de Ophionibus, & sacris Ægyptiorum inscripsit. Sed audiamus Eusebium l. 1. c. 7. circa finem, ad verbum omnia describentè : *Ὁ δὲ Φοινίκων δι' ἡ Φερικίδης λαβὼν τὰς ἀφορμὰς ἐθεολόγησε περὶ τῆ παρ' αὐτῶ ληθούσης Οφιογένους Θεῶ, καὶ τῶν Οφιοειδῶν περὶ ὧν αὐτὸς λέγει οὕτως. Ἐπὶ μὴν οἱ Αἰγύπτιοι διὰ τῆς αὐτῆς ἐπιθείας τὴν κίσην θεάροντες, περὶ θεῶν κύκλον ἀσπείδῃ καὶ πνευρῶν χροάσασσι, καὶ μίσην τεταμμένην ὄντιν ἱερακόμορτον, καὶ ὅτι τὸ πᾶν γῆμι, ὅς τε παρ' ἡμῖν ὄντα; τὸ γὰρ κύκλον κόσμον μνηύοντες; τὸν δὲ μίσην ὄντιν συνεκτικὴν τέτε ἀγαθῶν δαίμονα σημάνοντες. Pherecydes quoque de Phœnicibus efformationes accipiens edoctus diuinius de DEO, quem Ophionea dicebant, Θ de Ophionidibus mirum in modum differuit; de quo alio loco dicemus. Verùm Ægyptij vniuersum depingentes mundum, hac ipsa inducti sententia, in circulum astralem, igneumque in superficie circumfusum serpentem forma accipitris extendunt, ut sit Θ Thitæ Græca literæ figura consimilis, magnitudinem mundi, ac formam per circulum significantes; per serpentem verò, qui in circulo positus est, bonum dæmona conseruatorem omnium, cuius virtute mundus contineatur significantes.*

13. Litera Thoth dita

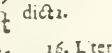
Porrò ex huiusmodi symbolo, siuè litera, aliam efformabant, quam Φαλο, hoc est, amorem vocabant, respondebatque Græcorum Φ. Verùm cùm huius literæ maxima mysteria sequentibus reseruauerimus, hic ea tantùm indicasse sufficiat; Lector interim Prodromum consulere poterit, vbi huius characteris arcana fusè descripsimus, quod & fusius in sequentibus præstabimus.

14. Litera Φαλο

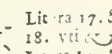

Prætereà multos characteres non ex animalibus, sed ex similitudine rerum, quas referrebant, desumptos reperio; vt litera M, quam μεω id est, aquam, vocant, referi enim hic character fluxum aquæ κωλορομῆς; talis est & character ζ quem ζαυαζ vocant, id est, cæcena hanc enim formâ & similitudine suâ refert, ac læpe, vti & præcedens inter hieroglyphica schemata occurrit, sed hæc suo loco. Non secùs literam N & P illam, ex similitudine pyramidis geminæ hunc ex harpagonis similitudine discebant. O verò & C, non ex lbide tantùm, & Boue, vti paulò ante dictum est, sed Clemente teste, literas κωλορομῆς esse ex similitudine Solis & Lunæ desumptas, verba eius ex lib. 5. Stromat. allego: *Οἱ βίλονται θεῶν τὸν ἥλιον, ποιῶσι τὸν κύκλον. καὶ τὴν σελήνην σημαίνοντες γῆμι καὶ κωλο το εἰδὲς, καὶ τὸ γῆμι κωλον θεῶν ζαυαζ. Qui Sole n scribere volunt, circulum pinunt, qui Lunam, figuram cornigeram, iuxta propriam formam referunt. De quibus in sequentibus fusius.*

15. Litera μεω

16. Litera ζαυαζ

Litera 17. & 18. vti C Litera 19. & 20. quales.

Sequitur tandem litera Tautica omnium mysteriosissima, quæ T,

17. Litera Tautica

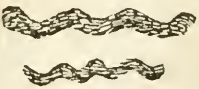
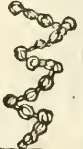

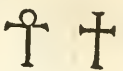
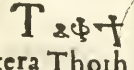
Græcorum correspondet. Cuius structuram & mysteria, cùm in Prodro-
mo Copto uti & proprio hierogrammatismo, in 1v. lib. huius Operis fusè
descripserimus, eò Lectorem remittimus, ne in tanta rerum dicendarum
mole temporis jacturam faciamus.

Atque hæ sunt primæ Ægyptiorum literæ & elementa, quibus non
solum vulgò conscribebant epistolas, sed & sub ijs magna mysteria solis sa-
cerdotibus nota, innuebant mysticis symbolis referuata. Verùm ut vnica
Synopsis, quæ hucusque dicta sunt, intuearis, hic tabulam apponendam
duximus, singula exactè exhibentem.

*Prima uel litterarum Ægyptiarum fabrica, & institutio facta à Tau-
tio siue Mercurio Trismegisto.*

	Character Zoogra- phus.	Figura litterarum Vulgaris.	Græcorum ad eas affinitas.
I.		Α ΑΓΓΕΘΟC ΔΕΛΕΘΗ dicitur, id est, Bonus Dæmon.	Α
II.		Γ ΓΑΛΕΥΤ dicitur, id est, Norma.	Γ
III.		Δ ΔΕΛΟΥΤΙ dicitur, id est Bonus ager.	Δ
IV.		Υ Processus inferiorum ad superiora. Symbolum est.	Υ
V.		Ο ΟΦΥ dicitur, id est, Mundi Dominus.	Ο

VI.		<p>λ λιβζαα dicitur Processus superiorum ad inferiora.</p>	<p>Λ .V X</p>
VII.		<p>χ Processus animæ mundi αγσ κη κθω.</p>	<p>X .V X</p>
VIII. IX.		<p>γ C Lunæ symbolum. □ x O magnum.</p>	<p>Σ Ω .IV X</p>
X.		<p>ο ορεα dicitur, id est, Visio.</p>	<p>Ο Σ .II V X</p>
XI.		<p>β βερον dicitur, id est, Fœcunditas.</p>	<p>B .XII X X X</p>
XII.		<p>ζ ζερεα dicitur, id est, Vita.</p>	<p>Z .IX X</p>
XIII.		<p>θ θερεα dicitur, id est, Litera Thoth.</p>	<p>Θ Θ Thita.</p>
XIV.		<p>φ φελο dicitur, id est, Amor.</p>	<p>Φ Φ</p>

XV.		M μειλις Aqua, Litera est. κυβιολογική τῆ ὕδατος.	M μί
XVI.		Ξ Ξάνουτι dicitur, id est, Catena.	Ξ Ξί
XVII.	N	N Litera, idem est, ac processus rerum elementarium. αἶνα κη καίτι, siue vegetabilium processus.	N νί
XVIII.	P	P κυβιολογική ἄρπαγος. Figura delumpta ex harpa- gone, quo Osiridis corpus ex vndis extractum.	P πί
XIX.		O Sol.	O
XX.		C Luna. Signa κυβιολογικά.	Σ
XXI.	T 	T Litera Thoth siue Tauti Dei. Tau Hebræorum.	T

Atque ex hisce manifestè patet. Græcorum literas ex Aegypto per Cad-
mum ad Græcos translatas esse, cum Aegyptijs in omnibus sint simillimæ;
quàmuis non negem, posterioribus tēporibus Ægyptios nonnullas à Græcis
vicissim mutuasse, ac suo Alphabeto intulisse, quemadmodū in supplemēto
Prodromi fusè ostendimus, ad eòque Copticum siue Aegyptiacum Alpha-
betum ad triginta duas literas excreuisse.

C A P V T V I I .

De secundi, tertij, quarti generis literis Sapientibus vſitatis.

PRæter vulgaris Sapientiæ notas Ægyptij aliud characterum genus adhibebant; Quorum tamen multi non occurrunt inter obeliscorum cæterorumque monumentorum reliquias. Hoc nos non incongruè Gnomicum siue parabolicum appellamus; Consistebatque in certis sententijs & documentis politicis, quæ arguto symbolorum apparatu exprimebant; Cuiusmodi sunt ea, quæ Horapollo posteritati reliquit. Ad hanc classem quoque reuocantur ea, queis Pythagoram vſum legimus, de quibus & in præcedentibus actum est. Quæ & fusè prosequitur Clemens Alexandrinus lib. 6. Stromatum. ita Horapollo per Ostreum & Cancrum hominem, qui nullam sui curam rationemque habeat, indicat; hominem verò in gluuie laborantem significantes, scarum piscem, ob summam huius piscis voracitatem pingebant; & sic de cæteris, quæ apud citatum Authorem vide.

Gnomice literæ symbolice quæ.

Horapollo per ostreum & cancrum, & per scarum piscem quid indicauerit.

Sesoftris cur muliebria facis inſculpserit.

Pheron sacri legis in Nilû cæcitate percutitur.

Lotium mulieris Hortulani remediû cæcitatû.

Hoc pacto Sesoftris Rex Regiones, quas nulla sibi facta resistantia occupabat, in erectis columnis muliebria incidi curauit, per hæc symbola puſillum effœminatumque incolarum animum tacitè significando. Talia sunt quæ Herodorus de Pherone Sesoftris filio recitat, eum ob sacrilegium in Nilû, contra cuius vndas sagittam emiserat, vindicta diuina multorum annorum cæcitatem incurriſſe, à qua oraculo Buti accepto liberari non potuerit, nisi oculos lotio lauisset mulieris, cuius rei, cum in propria primùm vxore, & deindè in multis alijs fœminis experimentum sumpſiſſet, nec quicquam profeciſſet, tandem se in hortulani cuiusdam vxore rei periculum feciſſe, & statim ſanitati reſtitutum, omnes illas mulieres, quæ ad ſanitatem nihil illi contulerat adiumenti, in locum, quæ gleba rubra dicebatur congregatas, ibidem ad vnam omnes concremaſſe, præter Hortulani vxorem, quam & sibi in vxorem deſpondit. Hanc hiftoriam, vti omnia alia Sacerdotes non ad literam intelligebant, ſed ſub hac veluti allegoria quadam denotabant peſſimam huius Regis vitam. Erat enim adeò luperbus, vt nec DEOS nec ſacra, nec eorum miniſtros Sacerdotes quicquam curaret; ritus patrios deſpiceret, aliaque multa indigna faceret, ob quæ summam mentis cæcitatem incurriſſet; per loti ūverò mulieris ab oraculo præſcriptû indicabatur, eum à luxurioſa vita frequenti quidem Sacerdotû admonitione ſollicitatû, at cùm nihil profeciſſent, tandem lotium vxoris Hortulani, Regi applicatum, ei viſum reſtituiſſe: per vxorem Hortulani denotabant Tellurem, quæ fructus non niſi ſtudioſè culta profert, quem laborem per hortulanum notabant: per vrinam verò dictam denotabant herbas, plantas, ſimiliaque, quibus ob summam temperantiam Sacerdotes utebantur, quæ ſunt veluti quædam excrementa terræ, copioſa aquarum irrigatione naſcentia. Abſtinendo itaque ab immodica luxuria, dum vitam frugalem & temperantem inſti-

instituit, paulatim lumen mentis recepit, ita ut quantò priùs in DEOS, eorumque sacra iniquior fuisset, post mentis lumen receptum in eisdem esset animo impofterum deuotior, zeloque ardentior. Innumera huius argumenti symbola adducere possem ex vitis Regum Aegypti deducta, verùm cùm ea in Oedipo exposuerimus, hic ijs repetendis tempus terendum non existimauius.

Tertij generis
literaturæ.

Porro tertij generis literatura, erat partim ex simplicibus literis, partim symbolicis compositum. Certum enim est, Aegyptios non tantum characteres vulgares symbolicis miscuisse, sed & integra verba immiscuisse Copti sermonis, vti paulò post videbitur.

4. genus literarum
quid?

Quartum genus literarum apud Aegyptios vsitatarum constabat metris symbolis, per animalia, homines, aues, instrumenta, herbas, partes humani corporis, figuras omnis generis mysticè expressis. de quibus Luc. lib. 3.

Nondum flumineas Memphis contexere biblos

Nouerat, & saxi tantum volucre/que feraeque

Sculptaque seruabant, magicas animalia linguas.

Astipulatur huic Alexander ab Alexandro, qui Aegyptios & Phœnices per multifarias diuersorum animalium figuras literarum loco lapidibus insculptas, primum mentis suæ sensus arcanaque effinxisse commemorat. Clariùs Diodorus Siculus lib. 4. *Sunt, inquit, Aegyptiorum literæ varijs animantibus, extremitatibusque hominum atque instrumentis, sed præcipuè artificum persimiles; non enim syllabarum: sed imaginum forma, eorum significatione, & usu, memoria hominum tradita. & paulò post. Eodem modo & cæterarum corporis partium figurae atque instrumenta aliquid certum notabant, quæ memoria hominum, longo usu ac meditatione obseruata, è vestigio quid ea exprimerent, internoscebant. Petrus Crinitus quoque lib. 7. cap. 2. huiusmodi rationem scribendi apud Aegyptios hanc fuisse scribit. De literis Aegyptiorum, quæ hieroglyphicæ vocantur; quarum apud veteres Authores mentio est, tum in obeliscis etiamnum considerari hoc potest, in quibus figura ista & effigies animalium diuersorum, herbarumque, fluuiorum & arborum sculptæ, eius generis philosophiam designant. Nam in Obeliscis Regum Sesostri & Psamisetæ, qui in urbem ex Aegypto deuecti sunt, per eiusmodi symbola & hieroglyphicas notas, rerum naturæ interpretatio adnotata est. Ita enim Aegyptiorum philosophia creditur primò illustrata. Inter alias verò effigies, scarabæos, apes, fluuios, boues, vultures, aliaque id genus notare consueuerunt. Porro ipsa effigie apis symbolum Regis signabatur, quod is in subeundis vitæ officijs non minus iustitiæ aculeum, quam dulcem mellis clementiam habere debeat. In vulture naturæ genium ac maiestatem indicabant, quod inter has fœminæ duntaxat reperiuntur. Subscribit huic Apuleius in sua metamorphosi, qui ait: Veteres illos libros habuisse ignorabilibus literis prenotatos, partim figuris huiusmodi animalium, concepti sermonis compendiosa verba suggerentes, partim nodosis & in modum rotæ tortuosis capreolatimque condensis apicibus à curiosa profanorum lectione munita. Consentunt huic Chæremón, & Horopollo, qui harum literarum in monumentis suis nonnulla*

adhuc

Petrus Crini-
tus.

Chæremón &
Horopollo.

adhuc vestigia reliquerunt. Ammianus quoque Marcellinus, per Cœlium Rhodiginum lib. 29. antiquarum lectionum cap. 26. citatus, ait: *Huiusmodi literas animalium figuris ac reliquis huiusmodi corporibus ac signis constituisse. per perdices, contumeliosos monstrare videntur (vt ait Cœlius) quoniam huiusmodi aues senio confectæ, contumelia se afficiant: sicuti anguilla inuidiam significare videtur, quæ ita bonis infesta omnibus est, vt anguilla piscibus, quorum omnium societatem & communitatem fugit. Hippopotami vngulæ deorsum versæ impium, iniustum, ingratumque significant. At Equus fluminalis, cum primùm per artem licuerit, patrem experitur viribus, quem si pugna superarit, ac sibi locum cedere animaduernerit, matrem inuit, vitæ patri concessa; Quod si vitæ pater minus ei permittat cum matre concubitum, tum patrem si ius robore viribusq; fretus, interimit, ac matrem comprimit. Itaque non absurdè ijdem Aegyptij ad inferiorem partem duas item pingunt eiusdem Hippopotami vngulas, quo id homines intuentes, & quod de istiusmodi bellua dicitur, cogitantes, sint in referenda gratia promptiores. Ex hac doctrina videtur & illud esse depromptum, quod in Regum sceptris supernè ciconiam figurabant, infernè verò hippopotamum, quo innuebant. vim iustitiæ parçæ, cum hippotamus animal sit iniustissimum. fuit tantus autè huius per symbolica animalia scribendi pruritùs, vt omnes gètes eum quasi sui iuris fecerint. Cœlius Rhodiginus secutus Ammianum Marcellinum & Heliodorum, ait: *Aegyptios ad Aethiopes, quorum Coloni fuerunt, vsum horum characterum symbolicorum primùm transtulisse; quod & Diodorus lib. 3. cap. 1. innuit. & Volateranus lib. 12. de Aegypto sic dicit: Illi etiam duplex scribendi genus; vnum quod vulgò discunt; alterum quod Sacras literas appellant, soli Sacerdotes attingunt à parentibus per manus traditas, quas ab Aethiopibus, videlicet à Clus Chamis filio, primo Aethiopiæ coloni primùm accepere. Alij ab Indorum sapientibus eos illud scribendi genus didicisse asserunt; vt Arrianus, qui Indos olim dicit, alium literarum vsum nescisse, nisi illum, qui est per diuersa animalia; quod & testantur recentiores Indicarum rerù Scriptores, Maffei & Iarricus, qui huiusmodi characteres in multis adhuc Indiarum locis videri asserunt. Thefeus Ambrosius in appendice diuersarum literarum asserit, se in manibus cuiusdam Canonici Paleoti cuius Bononiensis librum ex India aduectum Tygridis pelle coopertum vidisse, in quo varie hominum aliarum quoque rerum ac animalium figuræ tantum depictæ erant. Cuiusmodi sunt libri illi ex Mexico allati, hominum animaliumque figuris variè transformati. qui etiamnum in Vaticana conseruantur. Ex quibus apparet, hunc vsum literarum omnibus antiquioribus sapientibus veluti communem fuisse, eumque adhibuisse potissimum ad sapientiæ suæ excellentiæque admirationem apud posteros excitandam. Marsilius Ficinus in Platonis Philebum Comment. cap. 29. ait: *Quod eiusmodi literarum vjus, iuxta Platonem & Plinium fuerit sempiternus; proprios nihilominus & particulares characteres formasque scribendi fuisse à diuersis hominibus inuentas & introductas; sic ait; Zoroaster & eius Sacerdotes, vnam particularem scribendi methodum.***

Ammianus
Marcellinus.

Hippotami
symbola.

Dux Hippo-
tamii vngulæ.

Ciconiæ ca-
pit in scep-
tris Aegyptio-
rum quid.

Cælius Rho-
diginus.

Diodorus.
Volateranus.

Arrianus ait
ab Indis cha-
racteres ex
animalibus
translatos.

Thefeus Am-
brosius.

Marsilius Fi-
cinus.

Propagatio
literarum
Ægyptiā

thodum, à vulgari multum discrepantem habuerunt. quā formatis de figuris signorū
cælestium, stellarum aliorumque siderum, characteribus, sapientiæ suæ occultabant
mysteria. Mercurius Trismegistus exemplo Zoroastri edocuit, de non temerè cuiuslibet
sublimioribus sapientiæ manifestandis mysterijs, inuentum Zoroastri ampliās, nouū
excogitauit ζωολογία, hoc est per diuersi generis animalia plantaſq; confectum Al-
phabetum, quo Sacerdotibus solis in recondendis mentis arcanis, ceteri præcepit: quæ
sententia profectò non malè cum ijs, quæ superius diximus congruit, cum
probauimus, Ægyptios sapientiā suā primò ab Hebræis, id est à Zoroastro scū
Chamo traditam ad Phœnices & hinc ad Græcos, à Græcis denique per vni-
uersum orbem transfudisse. Nam, vt Nileam, interim ea, quæ Olaus Ma-
gnus Gothus in Septentrionali historia refert, de varijs literis & characteri-
bus (qui in saxis, ac rupibus montium Angermanniæ sub diuersis animalium
figuris exsculpti in hunc diem videntur) certè id vel maximè ostēdunt an-
tiquorum nummi, diuersæque monetæ, in quibus templa, deuitas vrbes,
caducea, dextras inter se iunctas, Ianos bifrontes, quadrifrontesque, naues,
manipulos, cornuacopiæ, capras Amaltheas, bigas, matrem Cybelem,
apros, canes, ceruos, damas, tauros, leones, delphinos, hyppopotam-
os, serpentes, pileos cum pugionibus, libras, elephantos, lynces, ti-
grides, Mercurios petasatos, lupas geminos alentes, solem, lunam, Ro-
mam septicollem, clauam Herculis, cerberum, cytharam, Marsyam ex-
coriatum, tripodes, cupidines, crocodilos, agnos, pegafos & alia propemodum
infinita imprimere solebāt, de quibus copiosè Guilielmus Choul, Bras-
sicanus, Hulzius, alijque Antiquarij. qui profectò nihil aliud sunt, quàm
quædam hieroglyphica, quæ ab Ægyptijs edocti Romani quondam vte-
bantur.

Olaus Ma-
gnus Gothus

Medalia ve-
terum sym-
bolicis præ-
terita ad simi-
litudinem
Ægyptiorū.

Scriptura Ci-
ceronis hiero-
glyphicā

Porro characteres, quibus Cicero utebatur in epistolis secretioribus,
quosq; Trithemius dicit similes fuisse Ægyptijs, dici non posse nec deberi,
ita ostendo; Ciceronianæ notæ singulæ, singulis verbis & nominibus re-
spondebant, quod apud Ægyptiorum sapientes in hieroglyphicis mul-
ta ratione fit; cum in ijs singula suos proprios, & mysticos conceptus ha-
beant; quod non fieret, si singula hieroglyphica singulis responderent vo-
cabulis; accedit tūm, quod labor legendi quippiam huiusmodi notis scrip-
tum, tantus erat, vt vel ipsi, qui eos excogitārant, ob infinitam propè cha-
racterum multitudinem, vix semet extricare valuerint; Ægyptios autē non
multitudinem characterum, sed multitudinem rerum per paucos caracte-
res signatarum quæ fuisse constat. Quam quidem scribendi consuetudinē,
vtrum primū ab Hebræis; num hi ab illis acceperint alibi disceptatum
fuit, certū est Mosen pleraque in sacris literis mysticè exhibuisse. Et primò
quidem, si physicam expositionem rerum consideremus, videbimus, hūc
mysticos scripturæ sensus transferre ad naturæ vniuersitatem, siuè ad totius
naturæ vires & opera, hoc est, ad materiam, formam, partesque huius mundi
sensibilis, dum inquit in diuinis eloquijs motum, ordinem & ornatum

Moyſes om-
nia sua ferè
sub symbolis
mysticè re-
fert.

sphæ-

sphærarum cœlestium, qualitates elementorum, proprietates metallorum, virtutes plantarum & animantium mores; quam quidem exponendi viam ingressi sunt præcipuè apud Hebræos in signes quidam Exodi & Leuitici expositorum: qui omnium penè rerum naturas in interpretatione horum voluminum explicarunt; differentes, quomodo Moses secundum triplicis mundi conuenientiam, & vniuersam rerum naturam, arcam, tabernaculum, vasa, vestes, ritus, sacrificia, & reliqua mysteria ad Deum, & virtutes cœlestes placandas, & ad expiandum hominem horum imaginem ordinârît. Huius explanationis exemplum ex Philone, Iosepho, & Hieronymo super Moysi tabernaculo potissimum ex Clemente Alexandrino collectum, hoc est: *Si quis tabernaculi Mosaici fabricam, & quæ in eo sunt, contempletur, & singula non etiose sed prudenter consideret; comperiet Mosem diuinum virum, in his omnibus representasse quodammodo totius vniuersi naturam. Oportebat enim, ut, qui tabernaculum manufactum DEO totius Orbis Auctori, condere instituerat, similitudinem earum rerum sumeret, ex quibus mundus à DEO conditus est. Primum igitur omnium ob hanc causam partitus est admirabilem tabernaculi sui structuram in partes tres, nempe in vestibulum, aulam, & penetrale; siuè in atrium, aulam, & adyta; quæ nobis vniuersitatem diuini opificij representarent in tres partes, siuè in tres mundos distinctam; hoc est, in mundum hunc sublunarem, quem nos incolimus, in proximũ huic cœlestem mundum, & in supremum omnium illum vltimam mundum; quem Theologi angelicum, Philosophi intellectualem vocant, à nemine satis, ut Plauto inquit, pro dignitate decantatum.*

Arca tabernaculum, vasa, vestes, sacrificia à Moyse instituta quid

Exemplum physice expositionis in tabernaculo à Mose descripto Exodi cap. 26. & 27

Prima igitur tabernaculi pars quod atrium ac vestibulum appellatur, simulacrum præferbat huius sublunaris mundi: ad cuius similitudinem sub dio posita erat, nullo defensa tecto vel vmbaculo, sed imbribus, Solis calori, & frigori semper obuia; versabanturque in ea promiscuè non modò homines mundi & immundi, sacri & prophani, sed & omnifarj generis animalia, eratque in ea ob sacrificia iugeque immolationes, perpetua vitæ & mortis vicissitudo.

Mystici tabernaculi per partes expositione.

Prima pars vestibulum.

Secunda pars, siuè aula, quæ Sancta dicebatur, medium inter vestibulum & penetrale locum occupans, totaque auri splendore fulgens, mundum illum cœlestem inter supercœlestem, & subcœlestem medium figurabat. Erat enim in eius australi plaga candelabrum aureum, septem ardentibus lucernis distinctum: quæ septem significabât errantium luminarium motus. Nam Sol, Lunaque cum cæteris planetis longè à Septentrionalibus regionibus deflectentes, magis obseruantur australibus mundi partibus; inter has autem lucernas ea, quæ mediam candelabri summitatem obtinebat, tres ab utroque latere lucernas habens, solaris astri similitudinem referebat. Sol enim quartum à summo pariter atque infimo cælo orbem possidens; & inter alia sex errantia sidera medius splendens, musicum illud ac verè diuinum cœlestium sphærarum organum temperat.

Secunda Aula Sancta.

Candelabrum septem lucernis fulgens.

Tertia pars
Sanctæ San-
ctorum.

Tertia verò tabernaculi pars omnium sacratissima ac secretissima, quæ penetrale, adytum & sancta sanctorum vocabatur, figuram exprimebat supercælestis & angelici mundi, qui Angelorum, DEIque Optimi est habitaculum: vt enim secretum illud Mosaiici tabernaculi adytum mortali- bus erat inuisibile & inaccessum, neque vllus in id ingredi poterat, nisi sū- mus pontifex, qui nomen illud ineffabile tetragrammaton Iehoua in fron- te gestaret; ita in illum supercælestem ac diuinum mundum nemini fas est ingredi, & quæ in eo inuisibilia, & incomprehensibilia sunt, introspicere, & animo exactè comprehendere, nisi illi soli, quem adumbrat summus sa- crarum rerum antistes, præferens in fronte indicibile nomen Iehoua, quod exponitur; qui est, qui que futurus est, & esse facit. Hic autem est supremus rerum omnium moderator DEVS, solus ipse gestans ineffabile nomen Ie- houa, hoc est, semper existens, & essendi vim cæteris tribuens, solusque in- comprehensibilia supercælestis mundi eadem, quâ seipsum comprehendit, sapientiâ plenissimè complectens. Arca etiam, quæ in adytis tabernaculi occultabatur, diuinam erga mundum prouidentiam, & gubernationem si- gnificabat. Sicut enim arca destinata fuerat seruandis diuinæ legis tabulis, & virgæ Aaronis, & manna; ita in diuinæ prouidentiae promptuarijs continetur omnes sapientiæ leges, quibus tota creaturarum vniuersitas gubernatur; virga & sceptrum rectoris potestatis, quâ regitur; & manna liberalissimæ largitatis, quâ viuificatur & pascitur. Cherubim verò arcam alarum flexi- bus ambientes, cælestes illas mentes ac beatos illos spiritus denotant, qui diuinam maiestatem promptissimæ celeritatis obsequijs veluti alato ac ve- loci ministerio ambiunt ac stipant. Sed hæc hæc hactenus. Restat itaque vt dicamus Hieroglyphicos characteres, nihil aliud fuisse, quàm breuia quædâ symbola, quæis paucis multa indicabant, vt in superiori capite fusillimè ex diuersis Authoribus comprobatum est; & infra in ipsa explicatione practica manifestè monstrabitur. Atque in hisce imitatores fuisse Hebræorum, Clemens Alexandrinus omnis antiquitatis consultus, lib. 5. Stromatum fu- sissimè probat; verba eius sunt: *Longum autem fuerit omnia prosequi prophetica & legalia, ea afferendo, quæ dicta sunt per enigmata, iam enim conficitur occultationem, quæ in veteri templo septem ambituum, quæ ad aliquid spectabat, apud Hebræos Relatio, & quæ erat in talari per varia symbola compositio, quæ referuntur ad ea, quæ apparent, significans compositionem, quæ à Cælo ad terram usque pertingit; Et operimentum & velum, hyacintho & purpura, & cocco & bysso erat variatum; significabat autem quod natura elementorum obtinet DEI reuelationem; purpura enim est ex aqua, & byssus ex terra; & hyacinthus assimilatus est acri, cum sit ater & obscu- rus, sicuti coccus igni. In medio autem operimenti & veli, quo licebat ingredi Sacerdotibus, erat situm thuribulum, symbolum terræ, quæ est sita in hoc mundi medio, ex qua oriuntur exhalationes; ille quoque locus medius, qui est intra velum, in quem soli permissum erat pontifici ingredi statutis diebus, & exterius atrium, quod patebat omnibus, Hebræi dicunt esse medium Cæli & Terræ, alij dicunt esse symbolum mundi, qui in- telli-*

177

Arca in ta-
bernaculo,
quæ d notaue-
rit.

Cherubim
quid denota-
uim arcæ in-
sumentes.

Clemen. Alex.

Mysticæ di-
ctorū expla-
nationes iux-
ta Clementem.

telligentia percipitur & sensibilis. Sic explicata arca fœderis cum alatis Seraphim; habitum sacerdotis magni ad similes & mysticas naturæ interpretationes doctissimè detorquens, ait, eum nihil aliud nisi signum mundi sensibilis fuisse; Septem quidem errantes stellas, quinque gemmas, & duos carbunculos ob Saturnum & Lunam representasse. Eos autem qui conferunt ad eorum quæ hic sunt generationem, diuinà providentiâ, & in pectore & humeris meritò describit fuisse positos, per quos actio effluvit generationis est primus septenarius; cùm pectus sit habitaculum cordis & anima. Trecenta porrò & sexaginta sex tintinabula à veste talari pendentia significabant annum; annum Domini acceptum prædicantem & resonantem aduentum Domini. Pectorale verò ut constabat ex superhumerali, & rationali, illud symbolum operis fuisse; hoc autem significasse rationem, quæ est imago cæli, verbo & ratione facti. Lucidas verò smaragdi gemmas, superhumerali infixas, Solem & Lunam, ait, significare, qui sunt adiutores naturæ. Duodecim autem istas, quæ sunt in quatuor ordinibus locatæ super pectus; Zodiacum una cum quatuor anni conuersionibus designasse. Et post longum tandem discursum, infert Ægyptios in suis symbolis fuisse Simias Hebræorum; cùm omnia eorum symbola nihil aliud, quàm excellentiam DEI, naturam Angelorum, totius denique mundi & vniuersi naturam referre videantur; atque idè ait: Sphynxas in sacris ponunt, ad indicandum orationem de DEO, naturâ, sinibusque esse obscuram & enigmaticam. Volaterranus Clementi subscribens lib. 12. sic ait: Denique à dextro ad sinistrum scribunt Ægyptij, dicuntque se hoc firmè modo rectè scribere. Græcos verò contra; Ex quo deprehendimus magnam ijs cum Hebræorum moribus, Prophetarum nominibus, præputij, & scribèdi institutis fuisse affinitatè; potiùs tamen existimandum est, hæc Ægyptios ab eis mutuatos fuisse, dum simul quandoque viuerent.

366. Tintinabula in veste sacerdotis, quid? Pectorale.

Cleme. Alex.

Volaterranus.

C A P V T V I I I.

De lingua Copta siuè Pharaonica.

HAbent Coptiæ in vniuersum literas xxxij, quarum figuras, nomina, potestates in siôte Onomastici Copti præfixas contemplare, atque hinc Alphabetum suum constare, quod quidem, cùm veterum Ægyptiorum alphabeto idem, si paucas literas dempseris, esse in Prodomo ostensum est. Quæmadmodum verò prisca Hebræi alphabetum suum disponere solebât, ut ipsæ literæ suæ mystica constarent significatione, & elementa literarum, rerum omnium ostèderent elementa, uti in Hebræorum Cabala fusè explanabit Oedipus; ita Ægyptij veteres de gencre ex tere quin à vera Hebræorum propagine, proauorum tamen, vndè descenderant, veluti simia, eo suas literas ordine disposuerunt, ut literarum, characterumq; figuræ diuersæ quidem essent; significatio autem cum Hebræis in omnibus esset arcanorum prorsus analogæ. Hosce veteres mystagogs secuti sunt posteriores

Lit. & Coptorum mysticæ.

Coptitæ, qui retento Alphabeto veterum, parallela quâdam ratione multa sanè, quæ sacrosanctæ fidei nostræ mysteria concernunt, sub huiusmodi literarum figuris, numeris, & mysticis significationibus ita abdiderunt, vt hoc ipso præscam illam hierophanticam sapientiam in omnibus se affectasse innuerint; quod & Magnus ille Dionysius Areopagita in mysticis suis libris de Diuin: nomin: c. 9. totus, si ita loqui fas est, ἱεροσυνήζων, hinc, & similibus verbis passim indicat; τὴν ψυχὴν σωματικῆς διήλατῆς, καὶ κεφαλῆς μὲν πῖν ῥόνον, ἀρχὴν τῆν δόξαν, σῆμα πῖν θυμὸν, γαστέρα δὲ τὴν ἐπιθυμίαν, σκέλη δὲ καὶ πόδας πῖν εἶσαν ἐλπίσιν. *Mentem scilicet respondere capiti, opinionem ceruici, pectori animum, cupiditatem ventri, crura verò & pedes naturam denotare.* Quæ omnia ex mente Ægyptiorum hierophantarum dicta in hierogrammatismo de hieroglyphicis partium humani corporis symbolis fusè ostendemus.

Dionysius
Areopagita.

Baculus Tauricus
S. Antonij.

Quid aliud baculus ille Tauricus Sancti Antonij manibus in similitudinem T literæ efformatus denotat, nisi ansatam illam Serapidis crucem, salutis normam, rectitudinis symbolum, & futuræ veluti vitæ mysticam tesseram? de quibus Prodromum fusè tractantem consule. Siquidem characteres hosce mysticos Veterum, cum primi illi Ægyptiorum Patres, in signi rerum diuinarum notitiâ instructi, considerantes, magnam cum nostris fidei mysterijs affinitatem habere deprehenderent, eos in vltimo quoque sacris suis studijs, quibus vnice incumbabant, congruum converterunt. Atque hoc ita esse satis, superque demonstrant epistolæ quædam Sancti Pachomij, & Theodori eius discipuli, quorum meminit Gennadius Masiliensis scriptor peruetus, ad diuersa Ægypti Monasteria exarata, quas non ita pridem detectas pro suo erga Rempublicam literariam affectu, mihi communicauit insignis ille Lucas Holstenius, philologus clarissimus, & totius antiquitatis consultus: In quibus veterum scribendi rationem profusè obseruare videtur, dum nunc latentis arcana diuinitatis, nunc occultum animorum cum DEO nexum, nunc vitæ sanctæ, beatæque instituendæ rationem abstrusissimis sanè metaphoricis, parabolisque intricatissimis, nunc ex forma, & figura literarum, jam ex numeris sub eo latentibus, subindè ex ipsa literarum significatione desumptis, ita apposité describit, vt Ægyptiorum Hierophantam, seu Pythagoram quendam Samium, sua eructantem symbola te legere diceres. Meminit huius arcana scribendi

Epistola S.
Pachomij &
Theodori
Symbolica.

S. Cyrillus &
Sozomenus.

Monasterium
S. Pachomij
in Ægypto
iuxta 24. li-
teras diuisum

rationis S. Cyrillus in quadam epistola ad S. Leonem Papam, & Sozomenus lib. 3. hist. Eccles. c. 23; vbi ait in tabula Pachomij, quam ab Angelo accepisse fertur, scriptum fuisse: Πᾶσαν δὲ τῶν συνοικίας εἰς ἑκοστίσασα τὰ γράμματα διελὼν καὶ ἐπινομάσαι ταῦτα πῖς ἑλλήνων σοιστῆς, καὶ ἔπος ἐξέβη καὶ ἦθος ἐκάστω τὰ γράμματα τῶν θεωρητικῶν ἐφαρμόσαι, εἶον ἀπλυσίεσμα μὲν ἀποκαλούμεται; σκέλη δὲ ζ, η̄ζ, καὶ ἄλλες κατὰ τῶς ἐκλεμβάντην, ἵνα πῖς ὅτι πῖς πὲρ ἡμῶν τὸ γρόμματος πλὴν θεωρητικῶν τῶν γράμματος. *Totum Conuentum 24. Classes iussu angeli distinctum esse, & singulas Classes singulis literis Grecis vocatas: iussisse quoque, vt, τ. g. simpliciores vocarentur α, vel β, Vafri autem seu versipelles ζ, vel ξ, vt alij aliarum literarum notis appellarentur. Prout formaliter rationem vitæ classis cuiusuis apud videretur exprimere. In*

vita

vita S. Pachomij ita legitur: *Præceptum quoque erat, ut iuxta numerum elementorum, & Græcarum literarum, viginti quatuor Monachorum turmæ constituerentur, ita ut singulis turmæ imponerentur singularum nomina literarum, id est, ab α, & deinceps usque ad ω; ut cum interrogaret quis Archimandritam de aliquo in multitudine tanta, facili responsione cognosceret, τ. g. cum diceret, qualis esset α, vel ζ; & rursus λ, vel ε, vel σ, proprio quodam signo nominis literæ τוניuscuiusque turmæ mores exprimeret, simplicioribus et innocentioribus, et ε nomen imponens. Difficilioribus autem & tortuosis ζ competenter accommodans, ita ut pro modo conversationis & præcepti, singulis turmæ, literarum elementa concinnarent; solis spiritibus hæc ipsa, quæ significarentur, scire valentibus. Verùm ut Lector aliquod saltem huius reconditæ scriptiōnis, eiusque solutionis specimen videat, visum fuit hic vnicum tantum paradigma proponere: quod ex prima Sancti Pachomij epistola decerpimus: sic enim in quadam epistola ad Cornelium Archimandritam Monasterij Mochanzæ scribit Pachomius: *Fac opus ιϛϞϛϛ & Pone ρϛλϛϛ ante oculos tuos, ut bene sit anima tua. Cane κϵϛ, ne forte seculum tibi cantet ιϛϛ & Ne obliuiscaris Kalendarum; &c. Numquid Kalende sunt ϛϛϞ, ηϛϛ Pascha; & sic de alijs, quæ nos subsidio linguæ Coptæ ita interpretamur.**

Mysticæ epistolæ S. Pachomij expofitio.

Dùm igitur in epistolis suis dicit Abbas Pachomius, *Opus fac laudæ*, Vir Sanctus nihil aliud intelligit, nisi quòd ei, qui ad eminentem vitæ Religioſæ statum vocatus est, omnia in simplicitate & sinceritate cum intentione recta, sine vlllo ad proprium commodum, vtilitatemque respectu, peragenda sint. Quòd enim *μύσας* inter numeros, id *Ιοτα* inter literas Ægyptiacas, è qua, veluti omnium minima, cæteræ omnes literæ componuntur; ita sincera & recta intentio, humilisque coram DEO conversatio, cæterarum actionum, operationumque altissimarum in spiritali ædificio adhibendarum, primum veluti fundamentum est, cætera omnia componens. Vndè non immeritò pueris id sanctus vir applicabat, qui cum impolluti ab hoc seculo, nihil adhuc ex falsis mundanarum rerum illecebris gustauerint, omnia puro naturæ instinctu, sine vlllo dolo, fuce, ac præposteræ intentionis versutia peragere solent; cum præterea *Ιοτα* lingua Ægyptiaca, nihil aliud, quàm paruulum denotet, an non appositè ad illud cœlestis Magistri epiphonema: *Nisi effi iamini ut paruuli, non intrabitis in regnum cœlorum*, alludit? atque hoc primum est, quod tamen fusiùs alijs enodandum relinquo.

Interpretatio Characterū.

Ιοτα litera quid significat.

Cùm porrò in eadem epistola dicit: *Pone Δ ante oculos tuos, ut bene sit anima tua* nihil aliud denotare videtur, nisi perfectam diuinarum virtutum imitationem, juxta illud: *Estote perfecti, sicuti pater vester cœlestis perfectus est; quod fit per vnionem illam, conformitatemque intellectus, voluntatisque nostræ cum diuina. Cùm enim, Platone teste, Δ figurarum omnium prima sit, quòd reliquas omnes figuras, id est, omnium entium perfectiones, quæ sunt veluti numeri quidam, & figuræ, componat, & in quam omnes resol-*

resoluantur; Certè summâ ratione à priscis Patribus id pro diuinæ essentiae symbolo, diuinarumque perfectionum, & emanationum archetypo assumptum fuit: ut fufius in nostra Geometria hieroglyphica ostendetur.

Δ igitur ante oculos ponendum est, id est, diuinarum perfectionum, *speculum*, & juxtâ id reliquæ omnes operationes ordinandæ, ut benè sit animæ: ut nimirum per continuam eius contemplationem mereantur fieri conformes imaginis filij sui. Siquidem nihil dignius esse potest, quàm ut homo Conditoris sui sit imitator, & secundum modum propriæ facultatis executor: ut pulchrè demonstrat Angelicus Doctor Opusc. 65.

Σ quid? Cùm porrò sinceris DEI seruis corruptibilis carnis pondere pressis, necdum ad stabilem illam æternæ beatitudinis, perfectæque vnionis cum DEO connexionem ascendere liceat, hinc canendum *Σ*, suader ne seculum impudentissimum *Σ*, ipsis canat. Est autem *Σ*, in lingua Ægyptiaca nihil aliud, nisi vox lugentis, sicuti *Ω*, vox intensè gaudentis, dùm per continuos gemitus & lachrymas ad dilecti præsentiam, & intuitiuam fruitionem adspirant, dùm omnia huius mundi arbitrantur ut stercora, dum modo Christum lucrifaciant, juxtâ illud cœlestis Magistri: *Sed quia hoc locutus sum vobis, tristitia impleuit cor vestrum; sed tristitia vestra conuertetur in gaudium;* videlicet, vbi post ærum nosam huius vitæ vsuram, veræ & æternæ beatitudinis centrum fueritis consecuti.

T Per Kalendas intelligit vocationem ad statum Religiosum ex seculari conuersatione: dicebatur autem Kalenda, eò quòd Kalendis mensium, siue primâ die vniscuiusque mensis, memoria huius tam insignis beneficij celebraretur, quam consuetudinem adhuc in Ægyptiacis Monasterijs vigere audio; Vocatque *T*, eò quòd huiusmodi vocatio, salutis, quam *T*, notat, pignus quoddam, & signaculum sit, quo filij DEI, & commensales Christi distinguerentur, à filijs tenebrarum mundi huius. Per *H*, hec autem pascha illud intelligit, quo in Regno Cœlorum amici DEI edent & bibent super mensam Christi, replebunturque ab vberitate domus DEI & torrente voluptatis potabuntur, videlicet in beatissimis illis æternitatis atrijs. Atque hæc sunt, quæ breuiter Lectori circa mysticas literas S. Pachomij indicare volui; certe ipsa genuina verba libenter hoc loco apponerem. Verùm cum plura ea præsupponant ad mysticum Alphabetum, characterumque arcanorum rationes spectantia, quam, ut hoc loco, vbi quantum fieri potest, succincti esse conamur, pro temporis angustia tractari queant; ne res ex se & sua natura obscuras, coactâ quâdam breuitate, majori caligine inuoluemus, ea consultius Oedipo illi nostro fido ænigmatum interpreti referuare visum est; vbi absconditos harum Epistolarum thesauros, DEI gratiâ, nos integrè eruturos confidimus.

Verùm lingua Græca ab Ægyptiis profertur.

De Literis igitur hæcenus, nunc ad ipsam linguam Coptitarum transeamus, de cuius Ethymo cum satis, superque in Prodro-mo tractatum sit, id tantum breuiter hoc loco discutiendum restat; vtrum lingua Græca ab ip-

sis Ægyptijs processerit, vtrum non? Certè literas ab Ægyptijs primùm per Cadmum ad Græcos translatas, ex Herodoto in Terpsichore & Clio patet; quæ & ideò: φοίνικια γράμματα καδμειά dicuntur; Vndè & consensus ille vetustissimus totius Græciæ satis conuincit, literas à Cadmo Græcos accepisse, neque causa est, cur rem tam manifestam aut negemus, aut Zetzæ neganti assentiamur: qui duplici argumento probare nititur, Græcos ante Cadmum literas habuisse priores, quod oraculum redditum fuerit Cadmo: φράζο δὴ τὸν μῦθον ἀγχινοεὸς ἔκρουε καδμῆος. Alterū argumentū, quod Bellerephon antiquior Cadmo scriptas tabellas de sua cœde attulit; vtrumque argumentum futile est, & à Poëtis vtrumque fictum. Quare Cadmæ literæ vocatæ, si Cadmo Authori acceptæ non referuntur? Et si Cadmus author est, aut saltem primus doctor & index earum in Græcia, quomodò ante Cadmum literas habuêre Græci, cùm vetustiores nusquam, quàm καδμεία γράμματα vocabantur; quibus omnibus subscribit Clemens Alexandrinus lib. 1. Stromatum, καδμῆος δὲ φοίνικῶ ἐστίν, ὃ τὸν γράμματῶν ἐλλήνων εὐρέτης, ὡς φησὶν ἔυσοεὸς. Vndè etiã Herodotus scribit literas fuisse vocatas Phœnicias: fuisse autem Cadmum & Phœnicè Ægyptios, eosque, S. Hieronymus testatur, tēporibus Iosue floruisse, Cadmū vna cum fratre Phœnice Thebis Ægyptiorum, vndè oriundi erant, in Syriã profectum fuisse; vt verisimile sit, tempore Othonielis è Phœnicia in Græciã venisse, atque ibi in memoriam Thebarum Ægyptiarum, Thebas Bœotias condidisse, relicta fratri Phœnici Phœnicia, à quo & nomen obtinuit. Ægyptij autem viri literas alias, quàm quas à puero in Ægypto didicerant, tradere non potuêre. Cadmum igitur fuisse primum illum, qui Græcos literis Ægyptijs perfectè imbuit, nulli dubium esse debet. Fuisse autem in Græcia ante Cadmum semè quoddam seu rudimentum aliquod harum literarum, fuisseque iam tunc in Græcia doctissimos Viros, ex Philone in præcedentibus patuit, qui refert in vitã Moysis, ex Græcia ad eius instructionem, doctissimos quosuis magnis promissis vocatos fuisse; vel itaque proprias tunc temporis habuere literas, siuè, à Cecrope primo Atheniensium Rege, ex Ægypto illatas, siuè ante eum ab Inacho introductas, vndè fabulam postea emerfisse (literas Græcos habuisse ante Cadmum) verisimile est; siquidè Cecrops & ipse Ægyptius, Cadmo vno ferè sæculo antiquior, & Mofi, teste Eulèbio σύγχρονος; ideò Tetza teste Διφύως dictus fuit, quod Græcam & Ægyptiacam. Linguam ex æquo calleret; hunc etiam βαλαργέαν ex Ægypto in Græciam, vna cum alijs cerimonijs transfulisse author est Paulanias; de quo & Tetzes ita canit:

Cadmus græcarum literarum inuentor

καδμεία γράμματα Clemen. Alex.

Cadmus & Phœnix Ægyptij origine

Cecrops Atheniensium Rex cur Διφύως dictus.

Πρῶτος ἐπὶ πάντων Ἀττικῶς ὁ Κεκρόψ βασιλεὺς
ὁ ἀρχαῖος ὁ καλεῖσθαι καὶ Διφύως τοιῶστε
ἢ ὅτι μάλιστα ἀνδρῶν δύο πρὸς μῆκος εἶχεν
ἢ ὡς ἐλλήνων ἔμπαροεὸς καὶ Ἀιγυπτίας γλώσσης

Primus omnium Attica Cecrops Rex, & primus, qui vocatur Διφύως, eò quòd magnitudinem virorum duorum in longum haberet, & quod Græca & Ægyptiaca lingua peritus esset.

Lite-

Verū lingua
Aegyptia à
Græca pro-
cesserit, num
contra.

Literas igitur Græcas ab Aegyptijs primùm profectas, ex dictis patet, de quibus in Oedipo fusissimè. Vtrum autem lingua Græca quoque ab Aegyptiaca processerit, meritò quispiam dubitare possit; affirmatiuam in Prodro-mo capite quarto asseruimus. Verum quotidiana experiētia instructior tandem comperi, linguam Aegyptiacam ex matribus vnam *αυτογλη* cum nulla alia affinitatem, quantum quidem ex idiorismo, coniugatione, & inclinatione nominum colligere licuit, habere: neque nos mouere debent vocabula *ιδιαισμοι* redolentia, vocesque græcanicæ passim in Lexico occurrentes. Si quidem huiusmodi vocum cum Copticis vocabulis commistionem, primùm Alexandri Magni, & reliquorum ex Ptolemaica stirpe prodeuntium Regum, Aegypto potiuntium temporibus, ex frequēti, quod ipsis cum Græcis vltro citroque comeantibus, trecentorum & amplius annorum spacio intercedebat, commercio contigisse, alibi fusè docemus, & Coptitæ circa id à me consulti id ipsum affirmant.

Non itaque verba mea in Prodro-mo Copto hoc sensu intelligi velim, quasi asseuerem, Græcam linguam ad Aegyptiam eā se ratione habere, vt Chaldæa v. g. lingua ad Hebræam, aut Italica ad Latinam, sicuti quidam opinati sunt; quarum hanc Latinæ, illam Hebraicæ linguæ filiam esse, nemo nisi dictarum linguarum imperitus inficiabitur: non enim sentio Græcam ab Aegyptia originem suam immediatè traxisse; multò minus Græcā linguam Aegyptiam corruptam dicendam arbitrer. Sed totam similitudinem vtriusque ad inuicem ex vocum commistione, vt dixi, contigisse is nouerit, qui vnam cum altera *ακρεβστερος* contulerit. Possunt enim aliquæ linguæ ijsdem vocibus alteri linguæ vsitatis vtī, etiamsi ipsæ quoad substantiam toto, vt aiunt, cœlo discrepent; ita Germanica multas voces Latinas, Italicas, Gallicas interferit; Latina quoque Græca vocabula libens suscipit, cum tamen vtraque diuersissima sit ab ijs linguis, à quibus mutuatur, quæ fusiùs alibi tractata reperies. Quin & lingua Copta non Græcis tantùm vocabulis, sed & Latinis, Arabicis, Hebraicis, Samaritanisque, ex vicinarum, vt reor, nationum consortio vtitur; quæ omnia Lexicon hoc nostrum per sequentia paradigmata declarat.

Misura lin-
guarum exte-
rarum in Co-
pta concur-
rentium.

Ab Hebræis mutuatae hæ Coptæ Voces.

חמר	Ghomer	πικροερ
סקל	Siclus	σεκλως
כר	Corus	πικυρος
כור	Regio	χαιρα
תִּמְן	Auster	πειμαπ

A Samaritanis hæc mutuò accepit.

מגזב	<i>Creavit</i>	צלעז
נבזב	<i>Nablum</i>	נבלע
מבזב	<i>Libra</i>	לעזב
מב	<i>Bathus</i>	מבזב

Coptitæ à Latinis sequentes :

מבזב	<i>Dux</i>
מבזב מריב	<i>Prætorium</i>
מבזב מריב	<i>Procurator</i>
מבזב	<i>Cella</i>
מבזב	<i>Castrum</i>
מבזב	<i>Scala</i>

Coptitæ ab Arabibus has sequentes :

מבזב	<i>Tomus</i>	المومس
מבזב	<i>Charta</i>	القراطال
מבזב	<i>Centenarius</i>	القنذار
מבזב	<i>Cartallus</i>	القراطس
מבזב	<i>Pauo</i>	الطووس
מבזב	<i>Codex rationum</i>	الظومار

Et sic de cæteris quamplurimis, quæ in hoc dictionario Copto passim occurrerunt, statuendum est. Manet igitur, linguam Aegyptiacam, excepto charactere, toto Cælo à Græca diuersam esse. Restat hoc loco dilucidandū, quomodo hæc lingua apud solos Coptitas manserit; contigit id ea, quæ sequitur, relatione Coptitarum. Linguam Coptam, videlicet, maximè floruisse tempore Sestris, id est, Sesostris Regis Aegypti, eam verò declinasse in occasum post Cambyfis, uti in vniuersam Aegyptum sibi subiugatam, ita & in antiquitatum, literarumque monumenta sequentis tyrranidem; atque hanc fuisse primam cladem; altera clades, quæ ab hominum memoria eam penè aboleuit, fuit Græcorum in Aegyptios imperium, nobilissimæque Bibliothecæ Alexandrinæ, per incendium omnibus sæculis deplorandum interitus, quo præstantissimorum lingua Copta, conscriptorum Codicum, innumera perierunt exemplaria, nec quicquam remansit deindè, nisi paucula inter Sacerdotes & patriorum

Quando maximè floruerit lingua Coptica.

Copta lin-
guæ vicissi-
tudo.

rituum sectatores, quædam veluti assumenta, ex tam celebri naufragio relicta. Deficientibus vero paulatim sacerdotibus, ritibusque Aegyptijs, ita quoque hæc lingua paulatim defecit, vt vix eiusdem vestigium amplius superesse videretur: donec post salutiferum Christi aduentum Gentiles Aegyptij lucè Sacri Euangelij illustrati, relictas veluti tabulas, patriæ, inquam, linguæ fragmenta colligentes, vt potuerunt in integrum, ne lingua primæua, ac tot tantisque sapientiæ notis insignita prorsus pessum iret, restituere conati sunt, quam & in album doctrinalium idiomatum referentes, ea in sacris, ecclesiasticisque codicibus conscribendis imposterum vsi sunt. Cur vero solam Coptam, non Arabicam, aut Græcam, in sacrorum vsu, referuauerint, causa fuit, partim naturalis erga patrium idioma affectio, partim vt hæc lingua natiua, Ecclesia Aegyptiaca à cæteris Ecclesijs Orientalium, veluti no. à quâdam distingueretur, neue Christianæ fidei mysteria ab infidelibus contaminarentur, ea sub lingua, propria consultò abdere visum fuit. Quod & Syros Maronitas in hunc diem caractere suo (Karuni) facere nouus est, quàm dici debeat.

DIGRESSIO.

Vtrum Hieroglyphicis Symbolis Aegyptij subindè inseruerint characteres, & nomina linguæ vulgaris, Aegyptiacis Characteribus scripta.

MAgnum fanè dubium Lectori curioso hoc loco proponimus, cui dissoluendo, vt multorum annorum studio, & inuestigatione incubuimus, ita mirum quoque dictum est, quantum torserit ingenium meum; ex continua tamen hieroglyphicorum characterum ad inuicem combinatione, id tandem me consecutum esse existimo, quo nodum hunc gordium me dissecare posse confidam.

Dico itaque primò Aegyptios non ita sacris, & zoomorphis characteribus vsos esse, vt non subindè vulgaris alphabeti literas, & nomina hieroglyphicis notis inseruerint; ita vt hieroglyphica literatura non ex mysticis tantum, ijsque abstrusis Characteribus, sed ex vulgaribus coaluerit, quod ita ostendo: Primò ex præcedentibus luculenter patuit; Alphabetum Aegyptiacum à Mercurio non casu, sed mysticâ quâdam ratione, literis ex sacrorum animalium membris, situ, incessu, actionibusq; deductis, constructum esse; imò pleraque hieroglyphica in eadem literas transformatas esse, testantur obelisci, abaci, & omnia penè fragmenta, quæ hucusque

que supersunt. Et prima idem litera A, vt hic è latere patet, *Αγαθοδαιμων* in omnibus passim obeliscis, vti & in nostro hinc indè inserta spectatur. Ex literis verò *Ϝ, V, λ, Ϙ, ϙ, Ϛ, ϛ, N, O, C*, similibusque nihil magis obuium, vt in decursu Operis videbitur. De hisce igitur nullum prorsus dubium est. In hoc tantum difficultatis cardo versatur, vtrū nomina quoque rerum ijs expressa hieroglyphicis inseruerint. Quæ vt dilucidentur; Notandum Ægyptijs in more positum fuisse, vt exactè in vltimo libro docebitur, statuas Deorum eo situ fabricari, vt ipse situs, nomen Genij, quem notaret, exprimeret. Exemplum primum dedimus libro *iv.* in hierogrammatismo Arietis; vbi *Ammun* secunditatis rerum præsidis nomen & characteribus vulgaribus, & simul mysticis expressè spectatur in formam Amuleti, vt hic è latere, vbi primo loco ponitur caput Arietis, post quod ordine sequuntur quatuor literæ *A. M. & N.*, quibus & nomen *DEI* exprimitur, & simul singulæ literæ suam mysticam signi-

ficationem obtinent. Verum figuram eiusq; interpretatione vide lib. *v.* in hierogrammatismo Arietis. Et in Prodro mo fol. 232. Alterum produci- mus in *v.* libro Schematismo secundo lateris Orientalis, vbi figura humana numero 14. signata, situ exprimit & Gentium, & nomen Genij, hoc est, *ϜϙϚϛ*. Et in varijs alijs locis obelisci nostri huiusmodi monogramma- ta spectantur, nomina Deorum, quos exhibent, exprimentia, quæ cum pas- sim in *v.* libro occurrant, eo Lectorem relegamus.

Alterum videre est, in mumia quadam Illustrissimi Petri della Valle Equitis, in qua inter cætera hierogly- phica inuenitur quoque hoc nomen insertum; *ϜϙϛϜ*. quod Ægyptiacè idem notat, ac *prosperetur*. Tertium inuenitur in tabula Bembina in vltimæ felidis pe- nultima figura, in qua scarabæus Andropomorphus tabulam Chelis suis tenens hoc nomine Ægyptiaco no- tatum *ϜϙλϜ*. Verum de hisce vide, quæ fusillimè in Prodro mo à folio 222. vsque ad fol. 261. tradidimus; vbi & multa alia huius gemmis reperies.

Quartum habetur in fragmenta quodam simula- chri Ægyptiacci, quod ex Musæo suo instructissimo de- promptum olim mihi communicauit D. Carolus de Vintimillia Patricius & Eques Panormitanus; in quo su-

pra Cynocephalum stantem, systroque instructum, ponuntur hæc verba, ΑΥΨΥΧΙΣ , hoc est, *veniat anima*. Inferiùs verò hæc verba; — ΑΥΙΣΟ — idest; ΑΥΙΣ *æuis*, *vita aqua*. Quod vas niloticum separatè appositum, pulchre declarat; & Cynocephalus quidem Lunam denotat orientem, systrum malignæ potestatis auerruncationem, quasi diceret, veniat anima, siuè Geniùs humoris sacri, dispellatque omnem vim nocivam; sic enim aquæ vitam debitam acquirunt.

Quintum habetur in quodam Phylacterio, quòd olim immortalis memoriæ vir D. Nicolaus Fabricius Peirescius interpretandum mihi transmisit; in cuius medio Sol & Luna, portæ, quam π Coptum refert, inclusi spectantur, quam portam à 4. partibus 4. statuarum hieroglyphicæ eius generis, quæ passim in omnibus obeliscis obuia sunt stipar; quibus singulis apponuntur nomina Ægyptiaca, ut sequitur: ΕΕΦΣΤ & ΝΕΦΕΕΤ & ΙΨΒΕΤ & ΦΙΟ & quæ sunt nomina 4. mundi plagarum cardinalium; totum schematum apparatus tandem serpens caudam ore mordens comprehendit. Per ΙΟΙ quidem nihil aliud significant, quàm Solem, & Lunam, qui Character $\mu\omicron\nu\delta\epsilon\rho\alpha\mu\mu\omicron\varsigma$ est, idemque significat, quòd vocabulum $\pi\alpha\varsigma$, hoc est, *Dominus*. per π innuunt domus mundanæ portam, per O Solem, & per C Lunam, teste Clemente lib. 5. Stromatum, juxta Scripturam, videlicet Ægyptijs vsitatam, appropriatam rebus siuè $\mu\upsilon\epsilon\lambda\omicron\lambda\omicron\gamma\mu\eta\iota$. Per serpentem caudam mordentem, & in circulum conformatum, teste Horo, spiritum denotant mundanum omnia ambiètem, annorum, & temporum, siuè æui Authorem, quibus quidem argute indigita-verunt, dominos mundanæ huius domus; temporisque à supremo mundi Spiritu, hoc est, præsides Solè, & Lunâ in medio cõstitutos esse, ut omnes partes mundi, ab hisce benignè influentibus participarent, vnde & π inferiùs apertum est, ad significandum influxum & emanationem ex superioribus in inferiora fieri, non contra; ΦΤ verò vnâ cum statuis hieroglyphicis vnique plagæ adscriptis, indicat Genios istarum plagarum præsides; uti nomina Ægyptiaca ijs adscripta luculenter docent. Verùm hoc schema in supplemento Prodromi Copti fol. 529. fusiùs explicatum considera. Sed meritò hoc loco quispiam dubitare posset, cur in phylacterijs, tabulis, mumijs, statuisque hieroglyphicis hæc tantùm nomina subindè inserta reperiantur, nunquam tamen vllum nomen huiusmodi, nisi per abstrusissimam transformationem in obeliscis spectetur. Respondeo, cum obelisci solorum sacerdotum opus fuerint, ut pote in quibus altissima quævis mysteria, posteris admirationi futura, referret; uti ad ea religioso, à profanorum intel-

lectu abscondenda, jurejurando tenebantur, ita summa quoque cura, ne quicquam in ijs vulgare, nihil plebeis idiotisque peruium poneretur, vetabant. Statuis verò, tabulis, amuletisque fabricandis, cum non sacerdotes tantum, sed & plebes incubuerint, mirum non est, in hisce subinde nomina Aegyptiaca pura hieroglyphicis mixtim inserta esse.

Parè igitur ex hoc discursu, Aegyptios vulgarem linguam hieroglyphicis non miscuisse, non quòd, vt quidam perperam volunt, ij alios, præter hieroglyphicos characteres, non habuerint; sed ne sublimibus suis conceptibus per mysteriosam literaturam hieroglyphicam indicatos, vulgariibus elementis præiudicare viderentur. Verum cum de hisce ex professo in Oedipo, DEO dante, acturi simus, hic ea tantum paucis indicasse sufficiat.

CAPVT IX.

Quid in interpretatione Obelisci Psammisertae præstiterit Hermapion, & virum attigerit verum Sacerdotum Aegyptiorum sensum.

POST tot secula vnum inuentum legimus, qui Obeliscorum interpretationem molitus sit; & is fuit Hermapion. Obeliscus igitur, quem in gratiam Augusti, cuius tempore viuebat, interpretandum susceperat, fuit, quem Plinius Senneferteum vocat, à Rege Psammirtae erectus, isque est, qui olim in Circo maximo ab Augusto constitutus, modò ante ædes Diæ Virginis, vulgò *del Popolo* in via Flaminia hieroglyphicis ornatissimus spectatur. Huius interpretationem citat Ammianus Marcellinus libro suarum historiarum; verum, vt solidius de eiusmodi interpretatione iudicium formare possimus, primò interpretationem eius hoc loco adducemus.

*Ammianus
Marcellinus.*

Verba itaque prædicti Ammiani hæc sunt, *Secutiæque aetates alios transtulerunt, quorum vnus in Vaisano, alter in hortis Salustij, duo in Augusti monumento erecti sunt; Qui autem notarum textus Obelisco, Hermapionis librum secuti interpretatum literis subiicimus Græcis.*

*Hermapion
interpres Obeliscis Sennefertei.*

ΑΡΧΗΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΔΙΕΡΜΗΝΕΥΜΕΝΑ ΕΧΕΙ.
ΣΤΙΧΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Τὰ δὲ ἐστὶν ἡ βασιλεῦς Ραμίσση Διδάρχηθα, ὃν πᾶσαν οἰκωμένην μετὰ χαρᾶς βασιλεύων ὃν ἡλίου φίλῃ, καὶ Ἀπόλλωνος κρατρεὺς φιλαλήθης ἡδὲ Ἡρώου θεογέννητος κλισίης πῶς οἰκωμένης, ὃν ἡλίου ἐπίκειμεν, ἀλκιμὸς Ἄρειος βασιλεὺς Ραμίσσης. ὡς πᾶσα ὑποστάκται ἡ γῆ μετὰ ἀλκίης καὶ θάρρους, βασιλεὺς Ραμίσσης, ἡλίου πᾶσι αἰωνόβιος.

Versus Primus.

Hæc sunt, que Regi Ramestii donauimus, quem totum terrarum Orbem gubernans Sol & Apollo amat fortis, veri amator, Heronis filius ex DEO genitus,

Con-

Conditor Orbis terrarum, quem Sol selegit fortis Martis Rex Ramestes; cui cum fortitudine & audacia subordinatus est Orbis terrarum Rex Ramestes filius Solis immortalis.

ΣΤΙΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Α Πόλλων κρατερός, ὁ ἴσως ἐπ' ἀληθείας δεσπότης διαδήματος τὴν Αἴγυπτον δόξασας καὶ πημάτων, ὃ ἀγλαοποιήσας ἥλιος πόλιν, καὶ κτίσας τὴν λοιπὴν οἰκουμένην, καὶ πολυπλήσας τὰς ἐν ἥλιος πόλιν θεὸς ἀνιδρυμῶν, ὃν ἥλιος φιλεῖ.

Versus Secundus.

A Pollo fortis ἴς, qui reuera Dominus est diadematis, & Aegyptum gloria a se cumulatam possedit; is qui Solis urbem splendidam fecit, & reliquum orbem terrarum condidit, & ingenti honore profectus est in Solis urbe DEOS collocatos ac positos, quem Sol diligit.

ΣΤΙΧΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Α Πόλλων κρατερός ἥλιος παῖς μαμφογγής, ὃν ἥλιος προσέκεινεν, καὶ Ἀρης Ἀλκιμος ἐδωρήσατο. Ἔτα ἀγαθὰ ἐν παντὶ διαμανθὴ καιρῷ, ὃν Ἀμμων ἀγαπᾷ πληρώσας τὸν νεὸν τὸ σοῖνικος ἀγαθῶν. ὃ οἱ θεοὶ ζωῆς χρόνον ἐδωρήσατο. Ἀπόλλων κρατερός πὸς ἕξουτος βασιλεύς, δίκυμῆνης Ραμίσης, ὃς ἐφόλαξεν Αἴγυπτον τῷ ἄλλῳ ἔθνεϊ. ὃν ἥλιος φιλεῖ. Ἐ πολὺν χρόνον ζωῆς ἐδωρήσαντο θεοὶ, δεσπότης ἀνιδρυμῶν.

Versus Tertius.

A Pollo fortis Solis filius, totius lucidus, quem Sol diligit, & Mars strenuus donavit; cuius bona omni tempore permanent. Quem Ammon diligit, cum donatis expleuerit Phœnicis delubrum; Cui DEI vitæ tempus largiti sunt. Apollo fortis Heronis filius, Rex Orbis terrarum Rhamestes, qui seruauit Aegyptum postquam aliam gentem superauisset. Quem Sol amat; cui longum tempus vitæ Diij largiti sunt, dominus Orbis terrarum, Rhamestes immortalis.

ΑΛΛΟΣ ΣΤΙΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Η ἥλιος θεὸς μέγας δεσπότης ἕρατ' ἐδωρήμην σοι βίον ἀπέσκασον, Ἀπόλλων κρατερός κύβητος διαδήματος ἀνείκασας, ὃν ἀνδρῆναιτας ἀνέδηκον, ἐν τῇ δὲ τῇ βασιλείᾳ δεσπότης Αἴγυπτος, καὶ ἐκισμοῦν ἥλιος πόλιν, ὁμοίως καὶ αὐτὴν ἥλιον δεσπότην ἕρατ', συνετελεύτησον ἔργον ἀγαθὸν ἥλιος παῖς βασιλεύς ἀνιδρυμῶν.

Versus Secundus.

SOL DEVS magnus, Dominus Cæli largitus sum tibi vitam satietatis expercem; Apollo fortis dominus diadematis incomparabilis. Quorum signa dedicaui in hac Regia; dominus Aegypti & exornauit Solis urbem, itidem & ipsum Solem Dominum Cæli τὴνα consecit opus bonum, Solis filius, Rex immortalis.

Σ Τ Ι Χ Ο Σ Τ Ρ Ι Τ Ο Σ .

Ηλιος θεός Δισπότης ἕραν Ἰ βασιλεὺς βασιλεὺς διδύμημα τοῖς ἑσπέρσι, καὶ τὴν κατὰ πάντων ἰσχυρίαν.
 ὃν Ἀπόλλων φιλαλήθης Δισπότης χερσίων, καὶ ἠφαιδὸς ὁ πῶν θεῶν πατὴρ περιέχειεν διὰ τὴν
 Ἀρεα, βασιλεὺς παρχαῖος ἥλιος πᾶσι ὑπὸ ἥλιος φιλέμενος.

Versus Tertius.

SOL Dominus Celi Rhamessti Regi largitus sum potentiam, & in omnes dominatū.
 Quem Apollo veri amator, & Vulcanus Deorum pater selectum habuit propter
 Martem, Rex longè gratissimus, Solis filius est à Sole amatus.

ΑΦΗΛΙΩ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΙΧΟΣ.

Οὗ ἥλιος πόλιως μῆγας θεός ἐνεχένιος Ἀπέλλων κρατερός. Ἡ ἕρνος υἱός, ὃν ἥλιος ἠγάγησεν, ὃν δε
 θεοὶ ἐτίμησαν; ὃ πείσσης γῆς βασιλεύων; ὃν ἥλιος περιέχειεν, ὁ ἀλκιμος, διὰ τὸν Ἀρεα βασιλεὺς,
 ὃν Ἀμμων φιλεῖ; καὶ ὁ παμφέγγης ἐγκλείνας ἀγόνιον βασιλεὺς.

Versus Primus.

Magnus à Solis turbe DEVS Cælestis Apollo, fortis Heronis filius, quem Sol edu-
 cavit, quem DEI honore prosecuti sunt, qui Vniuerso terrarum Orbi domi-
 natur, quem Sol selegit, inclitus propter Martem Rex, quem Ammon amat, & is, qui
 totus lucet, longæuvm Regem esse iussit.

Atque hæc est Hermapionis interpretatio; quam cum exactiori trutina cum hieroglyphicis Obelisco Flaminio insculptis examinassemus; inuenimus tantum id, de quo iam dudum suspicabamur, hanc interpretatione nullâ profus ratione subsistere posse; atque nè Authori tot Authorum monumentis celebrato iniuriam faciamus, dicti Obelisci quatuor laterū principium ob oculos ponemus curiosi Lectoris, vt verba cum figuris collata, quam ineptè congruant, quam difficulter cohæreant, quam denique cuncta malè subsistant ἄπο δεικτικῶς, veritatis amantibus patefiat. Vt proinde vehementer suspicet, Hermapionem loco interpretationis Obelisci, quamcūque aliam inscriptionem tantò audaciùs, quantò pauciores erant, imò vix vllus, qui eum de impostura insimulare possent, supposuisse.

Interpretatio
 Hermapionis
 falsa est, &
 quare.

In Obelisco itaque quatuor consideranda sunt; primum est Argumentum seu thema Obelisci; Secundum figuræ; Tertium, latera quaternæ; Quartum, ordo & situs figurarum; nullum ex his Hermapionem attigisse hisce rationibus ostendimus. Ac primò quidem Argumentum Obeliscorū, laudes, victorias, triumphos, eximiaque facinora Regum, minimè cõtine-re in præcedentibus diuersis locis fusè dictum est; nam cùm hieroglyphica doctrina esset obscura, ænigmatica, mysteriosa à profanorum intellectu longè remota, quam soli illi, quibus ad Regnum spes esset, quibusque rerum

Hieroglyphi-
 ca doctrina
 non continet
 laudes Regū

facta-

sacrarum cura erat commissa, callerent: Quamque sub silentio maximo tenere, & sub pœna vitæ vlli alteri, præterquam sui ordinis hominibus propagare vetabantur; Certè obelisci Regum gesta continere non poterant; Temerarius itaque, nè dicam, stolidus omnium opinione foret, qui gesta & magnifica Principis aut Regis alicuius gesta ex se, & sua natura lucis apperentia posteritati, vel ad ea imitanda, vel ad excitandam virtutū in Posteris admirationem, memoriamque conseruandam proposita traditurus, impetrabili quodam scripturæ genere vteretur. Haud ab simile de Ægyptijs iudicium, si laudes, gestaque Regum continerent, formare possumus. Quàdò itaque Herodorus, Diodorus Siculus, Plinius, alijq; dicunt, in Ægyptiorum monumentis Regum gesta fuisse, expensasque in varias fabricas & expeditiones per Orbem susceptas, sumptus quoque in allia, cœpasque factos continere; de obeliscis nequaquam intelligunt, sed vel de pyramidibus, vel columnis aut tabulis, lapidibusque templorum parietibus insertis, intelligebant. Nam in columnis similibusque, res præclarè gestas, historiatq; easque vulgari charactere Ægyptijs vsitato, quem nos Coptum appellamus; incidere solebant. Cuiusmodi complures vide apud Herodotum & Diodorum. In Obeliscis verò solas res ideales, intellectualesque, & difficiles captu, easque sub obscurissimis figurarum inuolucris, vti in sequentibus apparebit, exhibebant. Cum itaque Hermapion in dicto obelisco nihil aliud quàm

Herodorus arguitur arca argumentum obeliscorum

In Obelisco Hermapionis laudes Kamestis Regis contineri non possunt.

Alius error in interpretatione

Regis Remestis laudes & gloriam describat, vel ex hoc capite interpretationem menti Ægyptiorum sacerdotum minimè correspondere posse, cõfestim apparet. Sed veniamus ad figuras. Vbi vides in initio obelisci figuras poni humanas, situ gestibusque sacrificantium actiones significantes; quæ cum quatuor mundi partibus respondeant, singuli diuersis rebus instructi conspiciuntur. Sequuntur postea in singulis lateribus terni accipitres, tutulis conspiciui; vt hic in figura apparet; vnus enim lateris figuras hic potuisse sufficere, quos sequuntur totidem boues, postea 4 brachia extensa; adeò vt in singulis lateribus tres ordines & series seu columnæ contineantur; quæ cum duodecim geniorum mundi per quatuor Obelisci latera indicatorum mysteria & arcana contineant; videat iam, qui vel exigua iudicij mica pollet, quomodò interpretatio Hermapionis illis accommodari possit; cùm enim sint duodecim accipitres, & totidem Boues in circuitu insculpti, quæ haud dubiè vnã & eandem rem varijs solummodò effectibus differentem significant; debebat is duodecies nominare eandem rem; quod dùm non fecit, neque vestigium quidem harum rerum elucescat, meritò falsa eius censetur interpretatio.

Accedit, quòd cùm in Obelisco quatuor latera sint, is verò sex ponat; impossibile est, interpretationem rebus consentire posse; verùm si quis dicat,

cat, illum tres ordines in vno tantum vel duobus lateribus contentos descripsisse, neque sic satisfit difficultati, cum nec sic verba cum figuris coherant, atque in primo quidem latere quod meridionalem plagam respicit, non tres sed quinque ordines; in latere verò Orientem respiciente, vnum tantum ordinem, vt in interpretationis contextu patet, describit; quæ quomodò coherere possunt non video. Est itaque interpretationis series tota confusa & *incauta*. Præterea verba interpretationis singulis ordinibus suffixa, adeò ab hieroglyphicorum abhorrent stylo, ingenioque, vt vel primâ fronte appareat, verum esse non posse, quod adeò ab Hieremystarum disciplinis dissonum, remotumque est. Quæ enim figuræ Ramessem Regem? quæ tam gloriosa epirheta? tam speciosam verborum constructionem ostendat? comperire minimè licet. Quid enim Rameffi, quid Apollini, quid Vulcano, & Heronis filio, cum sacrificantium ritibus, cum accipitribus, bobus, cæterisque commune possideat, non video? Accedit hæc, quòd verba illa, quibus Hermapion explicat singulos ordines hieroglyphicos, ad tantarum rerum, quas sub hieroglyphicis regebant, significationem oppidò pauca sint. Ausim enim sanctè affirmare, tantam in singulis duodenis obelisci ordinibus materiam contineri rerum reconditarum, vt ea non dicam folio, sed ne integro quidem volumine pro dignitate satis explicari possit: quæ omnia in obelisci Sannefertei interpretatione, quam Oedipo referuauimus, satis, superque comprobabuntur. Ex toto itaque hoc discursu, ni fallor, luculenter patet, interpretationem Hermapionis ab Ammiano Marcellino proditam, consistere nullâ ratione posse. Quod in iuo probandum assumpseramus. Vtrum verò Hermapion hanc descriptionem ex alio quopiam Aegyptiaco monumento descripserit, quæ postea falsò huic obelisco fuerit imputata; credat qui volet, nostrum erat, hanc adductam Hermapionis interpretationem, obelisci hieroglyphicis minimè quadrare, aut adaptari posse, paucis hæc demonstrare. Vt si obrectatores nobis hanc interpretationem obijciant, quid de ea statuendum sit, cognosceretur. Similes interpretationes inueniuntur in Annij Viterbiensis Berso apocrypho, verum cum illa ab ipso Authore confictæ sint, indignos ex iusto, quibus adducendis, & tempus & charta teratur. Huius farinae est Volaterrani inuentarum literarum Hetruscarum interpretatio, quæ non ita pridè in prodijt. Alter Oedipus Aegyptius posteris temporibus fuit Heruvariantius; qui tabulæ Bembinae interpretationem aggressus, tam infeliciter negotium expedit, vt vel oppidò mirer, quid insigni viro in mentem venerit, quod tam absconam ab Aegyptiorum intentione interpretationem molitur sit. titulus libri est. Admiranda Ethnicæ Theologiæ mysteria propalata. Vbi Auctor Lapidem Magnetem antiquissimis passim nationibus pro DEO cultum, & artem, quâ nauigationes Magnetis ope per vniuersum Orbem instituerentur, à veteribus sacerdotibus Aegyptijs sub inuolucris Deorum Dearumque, & aliarum perindè fabularum cortice, summo studio

Heruvariantius alter interpres Tabulæ Bembinae, à scopo aberrat.

occultatam esse, omnibus viribus demonstrare conatur. Ac primo quidem per hieroglyphicam illam toto Orbe celeberrimam Bembinam tabulam nihil aliud Ægyptios veteres, nisi nauigationem per vniuersum terrarum orbem, ope magneticæ pixidis & nauicæ seu hydrographicæ tabulæ subsidio peractam, indigitasse; adeò vt characteris illius tabulæ hieroglyphicæ nihil aliud, nisi plagas mundi, ventosque significare voluerint; hoc autem vt probet, mirum est, quam in tota antiquitatis historia ad suum institutum detorquenda se fatiget, quàm torrè & coactè quæuis, velint, nolint, ad materiam suam applicare laboret; vt vehementer mirer, virum ceteroquin sapientem, atque antiquitatis peritissimum, variæque omninò lectionis, vel animo quidem hæc concipere potuisse. Hinc Zoroastris *ἰουγχα*, ventorum putat esse Rhombos, vti & *αἰτιας* istos celebres *ἄνοι τῆ ἱεραγῆλου* à Pythagoræis deductos, quatuor principales mundi plagas. Porro magneticæ nauigationis mysteria per Orimasium & Arimanium Zoroastræa Numina symbolicâs, vti per ansatam Serapidis crucem; imò & per salutarum illud Tau indicata; hæc iterum Orphei ritibus, & mysterijs Isis & Osiridis, mythræque sacrificijs, lapide Mnizuri Zoroastræo, Europæ ossibus Elloriæ inclusis, curru Iouis & Neptuni, Tauris Erynnios, ac Ætæ, ceruâ Herculis, aquilâ Iouis, draconibus Medæ & Triptolemi specubus, antrisque Nympharum, labyrinthis, pyramidibusque Ægyptiorum, verbo nullâ non fabulâ, hanc magneticam nauigationem præsignatam esse opinatur. Ego certè cùm primum hanc tabulæ Bembinæ nouam interpretationem examinassém, non parùm obstupui, & cùm meæ professionis proprium sit, in abstrusa illa veterum Ægyptiorum hieroglyphica disciplina, ex Orientalium libris instauranda, totis viribus, pro ingenij mei modulo versari, aliosque proindè Ægyptiorum in istiusmodi symbolis condendis fines, quam Magneticam artem *ἄνοι δεικνύουσι* cognoscerem; hanc adeò à vero aberrantem tabulæ interpretationem non potui non improbare; & quamuis eam suis locis refutandam statuerim, vt tamen & hoc loco ea paucis refutaretur, occasio ipsa, atque materia quodam veluti iure suo postulare videbatur. Veteribus igitur Ægyptijs, cæterisque Orientalibus, Magnetis in nautico negotio vsum nunquam cognitum fuisse, quatuor rationibus ostendo. Primò, si nautica pyxis Ægyptijs fuisset cognita, haud dubiè eius inter hieroglyphica symbola quædam vestigia reperirentur; sed in toto hieroglyphicorum ambitu, vti Oedipum meum examinanti patebit, nulla prorsus nauis, præter solam Barin (quod sacrum quoddam nauigij genus, quo Isidem Nilum trajecisse memorant, atque quòd ea de causâ solum inter sacra symbola locum inuenit) neque aliud symbolum, quod nauicæ pyxidis, siue ventorum rhombos referre posset, comparere certius est, quàm dici debeat: quæ tamen, si cognita ipsi fuissent, procul dubio inter sacra sua symbola, vti multa alia minoris momenti posuissent. Secundò, Ægyptios ne quidem nauigationi magnopere inten-

Tabula Bem-
bina non cõ-
tinet magne-
tis mysteria
neque nauig-
ationis artè

Refutatio in-
terpretatio-
nis Heruvar-
tiana:

ros fuisse; hinc suadet, quòd terra abundantissima contenti, Deorumq; patriorum cultu assueti, cæteras extra Aegyptum regiones ferè, ceù rudes, *αἰμῆος*, & sapientiæ suæ indigas despicerent, vnde & legem, teste Plutarcho, quâ omnis extra Aegyptum peregrinatio interdicebatur, condebant; cuius legis latæ causas, & rationes alibi explicamus: Accedit, quòd Aegyptij à mari, religione quadam ducti, abhorrent, vt pulchrè Plutarchus lib. de Iside & Osiride docet. Hinc Pythagoras ab Aegyptijs doctus, mare lachrymam Saturni vocat; putant enim, teste Xenophonte, Aegyptij, eâ, quâ Sol oritur parte, mundi faciem esse, quâ spirat Boreas dextram, quâ Notus sinistram, vnde non malè dicunt Aegyptij de Nilo, eum ortum à læua, in dextra perire. Nilus enim ab Austro profluens læuâ mundi parte, in Boreali, se mari miscens, absorbetur, atque idè sacerdotes mare auersantur, quod & Typhonis spumam appellant, vti & salem eius sobolem, quem & eandem ob causam mensæ non solent apponere: Imò eadem de causa homines nauticos, & maritimos, veluti ex mari & cœpis (quas vt Lunæ, seù Isidi suæ contrarias abominabantur) vitam sustinentes, tamquam inhumanos, crudeles, feros, & Typhonis filios auersantur: piscem quoque idè tantùm oderunt, vt, teste Clemente Alexandrino lib. 5. Stromat. ab ipsis in ipsius odij hieroglyphicum sit assumptus. Satis igitur, vel ex dictis patet, Aegyptios navigationi, vel religione quâdam prohibitos, non tantopere, vt suprâ citatus Author putat, addictos fuisse. Tertio, cum Aegyptij primi essent, qui in mundo sapientiæ laude florent, aliasque omnes gentes ea ad se inuitarent, imò soli reconditæ sapientiæ sacramenta, de DEO, de Angelis, Dæmonibus, Genijs, Heroibus, eorumque attractu, de natura rerum, & mundo, de Medicina, Astrologia, sacrificijs, alijsque similibus, sub abstrusis huiusmodi hieroglyphicis characteris non alijs nisi regni Primoribus sapientiâ & ætate conspicuis, cognita abderent, horumq; arcanorum, totiusque adèdè hieroglyphicæ literaturæ Bemina tabula, quoddam veluti syntagma sit. Quis jam non videt, Magneticas nauticæ artis mysteria sub huiusmodi symbolis abscondita, non tantùm ingenio Aegyptiorum, sed & historicis eorum monumentis repugnare, imò tantum abest, vt hoc asserendum, vt potius eius contrarium tenendum sit; vel

Aegyptiis nō
inueniebatur
nauigat. oni.

Mare Saturni
lachryma.

Quæ dextra
& læua mundi
pars iuxta
Aegyptios.

Nautica ars,
qualis fuerit.

symbolis, quàm Nautica latebant: ad altiora Ægyptiorum, quàm ad nauticam ferebatur ingenium, dum ista conderent. Sed de ijs consule Oedipū nostrum. Quartò, quod si ita solemniserat Ægyptiorum nauigatio, si pyxis nautica tanto in honore habebatur, cur curiosissimum Mathematicum Pythagoram, qui omnia Ægyptiorum arcana tanto studio inquirebat, hæc sola aded mira pyxis fugit? cur nullam eius, in scriptis suis mentionem facit? Cur Plato, Aristoteles, atque innumeri alij philosophi, qui expeditionem in Ægyptum discendi gratia susceperant, eius in suis apud posteros relictis monumentis mentionem non fecerunt? Nequaquam igitur pyxidis dictæ v. sus antiquis fuit cognitus.

Laurentius Pignoria alter interpret. s. Tabulæ Bembinæ.

Felicioribus auspicijs eiusdem tabulæ Bembinæ interpretationem aggressus Laurentius Pignorius, cuius enodatio melius Ægyptiorum intentioni quadrat; & lampada veterum olet, tamen si plus æquo ieiunè, & non nisi in paucis figuris mentem suam aperuerit. Post hos ego secutus, quid præstiterim, meum non est determinare, ostendet suo tempore Oedipus, in quo plenam huius tabulæ interpretationem exhibemus; omniumque eorum, qui huiusmodi disciplinis quouis modo imbuti sunt appello tribunal, eorū subdo trutinæ; vt æqua mente, quomodò interpretis officium executus sim; examinent, quomodo non in Oedipi duntaxat, sed & in ea, quam præfens Obeliscus exhibet, interpretatione versatus sim, eorum subdo trutinæ iudicio, scrutinioque, quæ si non vndequaque eorum satisfaciatur æstimationi; operæ pretium tamen me fecisse, aliquam in caliginosissima hac antiquitatis semita, facem melioribus ingenijs prætulisse, viamque asperam hucusque; confragosam complanasse iudicabor, memor illius, in arduis vel tentasse suam laudem mereri.

C A P V T X.

De Obelisci seu pyramidis Τετραπύργου hieroglyphicæ mysterijs in genere.

Encomium Solis aspectu decepta antiquitas idololatriam peperit.

Vetus Hebræorum adagium est: מרכה יופי מרכה משאון: hoc est, *vbi multa pulchritudo, & vbi multum lumen, multa excæcatio*. Possem ego non incongruè sanè idem de Sole pulcherrimo illo ac lucidissimo mūdi oculo dicere, quem incredibili pulchritudinis suæ ac claritatis aspectu, alijs quidem in eo veluti in speculo quodam diuinitatis elucescentis imaginem, egregiã sanè ac copiosam philosophandi materiam; alijs verò ob inaccessibleis luminis fulgorem *πυλωσέων* ad instar cæcutientibus, varias passim superstitionū occasiones præbuisse, testantur cū celebria priscorum Theologorum de eius insigni excellentia relictis testimonia; tū detestanda illa stultæ antiquitatis, ex hoc vnico veluti ex Equo quodam Troiano profecta *πυλωσέων* ad

omnem

omnē impietatem, ac falſorum Numinum cultum fenestram aperiens. Quod sanè inæſtimabilem huius, vt cum D. Gregorio Theologo loquar, αἰσθητικῶν τῶν ἑλισμῶν θεῶν, *sensibilis*, inquam, huius mundi Numinis excellentiam consideranti, mirum nequaquam videri debet, cū vel ipsum mortalium sapientissimum eius pulchritudinis intuitu obstupescitum, eo nomine, quo creaturam vix decet dignius, appellasse constet. Suspiciendo enim cœlestis illius fontem luminis attonitus exclamabat; *Vas admirabile opus excelsi*. Priscæ quoque Theologiæ Magistri tantâ eum veneratione profecuti sunt, vt Anaxagoras interrogatus, cur nam se natum arbitraretur: *Cœli, Solisque videndi causa*, respondisse feratur. Pythagoras quoque nefas esse dicebat, aduersus eum lotium dimittere, præcepto proindè dato, πρὸς τὸν Ἥλιον παρὰ μὲν οὐκ αἰχρῆν. Plato Solem bonorum omnium veluti originem considerans, ipsius boni inaspectabilis conspicuum appellauit filium; perspicuam quoque DEI statuam esse arbitratus est, in hoc templo ab ipso DEO positam intuentibus vbique præ cœteris admirandâ. Anaxagoras μὲν ἄπειρον, hoc est, *candefactum ferrum*, ex quo omnia gigni, conseruarique (ferrum enim ita dispositum, in quod volueris opus transformabis) asseuerabat; Magnificentius Euripedes Anaxagoræ discipulus cum eodem sentiens; *auream glebam* appellauit. Orpheus verò *Viuificum, ac æterni cœli oculum, luminis fontem*; & *cor cœli* Heraclitus; *natura lucernam* Plotinus. His & similibus nominibus alij quamplurimi, quos breuitatis causâ prætereo, eius eminentiam attestati, aliquam ei diuinitatem affingere omnibus modis laborârunt. Quos omnes multis parasangis, vt dici solet, in Solis colendi studio superarunt Aegyptij; nam, vt rectè de his Lactantius Firmianus lib. 2. institut: c. 14. cū cœlo fruerentur sereno, nullisque malis impressionibus obnoxio, otio ad hæc, & delicijs, quibus vniuersa Aegyptiorum tellus scatebat, torpescerent, decoram cœli faciem, cum reliquo stellarum ordinatissimo exercitu considerantes, cū Solem in medio veluti viuificum mundi oculum, ac harmonici ordinis choragum, immortalem illum Iovem virtutis suæ sigillo vniuersa temperantem conspicerent, eum aliquid supra naturam excellentius, nimirum πῦρ ἄστρον, quod virtute suâ omnia moueat, mota distinguat, distincta ornet, calore veluti amore quodam sympathico distincta vniat, arbitrati sunt; quem ideò non inconuenienter vocabulo mundi animam appellabant; quæ sphæram Solis rotam implendo, per globum illum igneum, veluti per cor quoddam radiorum diffusis spiritibus, vitam, sensum, motum toti tribuat megacosmo. Hinc mundum Iamblichio teste, animal quoddam esse credebant; cœlos etiam, & stellas esse animalia, existentium verò rerum animas esse intelligendi vi præditas, mentem diuinam quadantenus participantem; insuper cuiuslibet rei DEVM aut animam quandam præesse, omnia plena Dijs esse, quæ diuinos honores, preces item sacrificia dedicabant, & diuerso cultu venerabantur. Præterea omnes huiusmodi animas ad vnam mundi animam reducebant, totam

Solis excellentia.

Lotium aduersus Solem dimittere nefas priscis.

Plato de Sole.

Sol Dei statua.

Anaxagoras. μὲν ἄπειρον lapis candefactus.

Euripides. sol aurea gleba.

Orpheus. Heraclitus. Plotinus.

Vndè Aegyptiorum idololatia.

Sol mundi anima priscis

Mundus animal quoddam.

In vno Sole omnes Deos representabant.

de Aegyptijs, *ὡς δὲ τὸ μίεος ὕβιον* sentientibus, dicere possim. Atque hinc veluti ex fonte promanarunt supersticiosi illi diuersarum gentium ritus, ac in sacris obeundis ceremoniæ; hinc in Sole innumera falsorum Numinum, à diuersis gentibus cultorum portenta sedem inuenerunt, quemadmodum satis, superq; monstrant monstruosus ille Persarum Mythras Perras, & Nuna Medorum, Aethiopum Ammon, Phœnicum Beelsemon, Adonis Assyriorum, Babylonicorum Belus, Græcorum Apollo, Arabum Attullan, Basilidis *Ἀθεράζα; Ιάω, & Σαβάω* Gnosticatorum, Valentini *αἰῶνες*, similiaque monstrifica Numinum portenta, quæ sequenti tetrasticho Nunnius in Dionysio complexus est:

*Βῆλος ἐπὶ ὄρητιο λυβὸς κεκλήμενος Ἀμμων,
 Ἀπὸ ἴφους ἐφλῶος, Ἀ'εραΐ κρόνος, Ἀσύειος, Ζά'ε,
 Εἴτ' ἑραΐπ' ἴφους Αἰγυπτῶος, ἀντίφθαλιος Ζωε,
 Εἰ κρέτος, ἢ Φαίθων πολυάνυμος, ἄτ' οὐ μύθεος.*

Nomina, quibus diuersæ gentes Solem Deum nominabant.

Nunnius in Dionysio.

Atque hisce prodigiosis nominibus vnum & eundem Solem indicabant; siuè enim cum Statio, illum roseum Titana vocemus, Gentis Achimæniæ ritu, seu præstat Osirim frugiferum, seu Persæi, sub rupibus antri, indignata sequi torquentem cornua Mythram. Seu cum Martiano Capella, cum Nilo Seraphin, Memphique colono Osirim, dissono sacra Mythram, ditemque ferumque Tiphonem, siuè hunc cum Latio Solem vocitemus, omnia hæc apud reconditoris sapientiæ Magistros nihil aliud, quàm vnus solis diuersas virtutes, effectusque significare videntur, vti doctè Iamblichus, Iulianus, & Macrobius testantur. Quia tamen à rudiore plebe, succedentibus temporibus malè intellecta sunt, diuersarum passim fabularum, Deorumq; ac Numinum fabricandorum originem præbuere; hinc omnis gentilitatis error, figmenta Poëtarum, diabolica sacrificia, & immolationes sacrilegæ; hinc Isiaca, Adonia, Ithyphallia, Pamela, Omophagia, Passinuncia; Mythriaca scelera, non sacrificia scaturiginem inuenerunt. Hinc Aegyptia Tellus animalia, & monstrosa omnis generis portenta lararijs suis coluit & adorauit. Hinc quicquid colore, sapore, figura, actionum adhæc, atque operum similitudine Solis opera, virtutesque referebat, veluti Solis filium, animatamque eius effigiem, teste Eusebio, colebant, & sanctè venerabantur. Hinc Solares Angelos, animalia Solaria, Solares herbas, plantasque, lapidesque, & metalia Solaria cultu quodam præ cæteris singulari prosequabantur. Hos Dæmones, seu spiritus Solares varijs cantibus, adiurationibus, ac necromanticis quibusdam figuris prouocabant in idola, à quibus responsa accipiebant, vt supra ex Mor Isaac probatum fuit, in horum etiam virtutes, teste Proclo, diuinationes, & rerum futurarum euentus colligebant; horumque imaginibus magicâ methodo adumbratis, amuletorum phylacteriorumque loco utebantur, omnia ijs morborum genera, ac infelicitatem omnem pelli arbitrantur: figuras magicè adumbratas saxis & lapidibus insculpebant æternitati, credebant, juxta illud Lucani lib. 3. Satyr.

Diuerfos Solis effectus Genus appellarunt.

Sacrificiorum nomina.

Aegyptus monstra cur coluerit.

Dæmones Solares.

*Nondum flum. in eas Aemph. cont. xere. liblos
 Nouerat, & saxis volucresque fer. s. que
 Sculptaque seruabunt magicas animab. lingucs.*

Cur in obeliscis sua exhibuerint Aegyptij.

Obeliscorum Origo.

Hinc sapientes Aegyptiorum, ut sui apud posteros admirationem relinquerent, ingentibus illis ac prodigijsæ magnitudinis saxis, arcana naturæ mysteria, Astrologicarum dein prædictionum commenta, artium diuinatoriarum deliramenta & vanitates, & reliqua magicæ sapientiæ sacramenta sua insculpebant; quæ quidem saxa eâ ratione concinnabant, ut quanta sub cõ-
 tento delitescerent mysteria, ipsũ continens mysteriosa sua figura mox indicaret. Inter cetera verò saxa, ea maxime aslumbantur, quæ figurâ suâ coloreque radios solares congruè mentiebãtur, ut sunt obeliscorum seu pyramidũ moles è saxo *περοπικιλη*. Verũ cum Aegyptij magnã philolophicæ reconditoris partem in obelisci figura posuerint, quæ ea sit, & quæ per eã mysteria repræsẽtãrint, prius vltimũ fuit explicare, ut mysteria per has prælusiones luculentius pateant.

Principio itaque Principiorum inuocato atque artium, scientiæ, bonorum que omnium largitore DEO placato, suffragijs Deiparæ Sanctissimæ, ter venerandæ Matris, aliorumq; Cõlitum accitis, explicationem auspiciamur.

DISTINCTIO I.

Pyramidis seu Obelisci mysteria hieroglyphica.

Definitio Obelisci.

Pyramidum ratio.

PYRAMIDEM nostram hieroglyphicam seu Obeliscum Definitore Ammiano Marcellino lib. 17. nihil aliud esse in primo libro diximus, quã *Lapidem quendam asperrimum, in figuram n. etc. cuiusdam sensim ad proceritatem consurgentem, excelsum, utque radium imitetur, gracilem paulisper, specie quadrata, in verticem productum, manu leuigatum artificis, formarum verò innumeris notis, ad iam tum exorientis sapientiæ initia commostrandũ è veteruũ auctoritate ad inuentis, insignitum.* Quam quidem descriptionem, si ad mathematicam iacudem reuocemus, nihil aliud obeliscum esse deprehendemus, quam pyramidem illam, quam Græci *τετραεδρον ὀβελισκος*, Latini pyramidem acurant, eamq; quadrilateram, nè nimiã suã protensione plus æ quo eleuaretur, truncatam appellant. Quæ quidem iuxta modernorum definitionem nihil aliud est, quã figura solida, quæ planis continetur, ab vno plano ad vnum pũctum constituta: Perspicuum autem est, omnia plana quibus pyramis continetur, esse triangula, cùm omnia ad vnum punctum tendãt, excepto plano puncto illa, ad quod omnia tendunt, opposito; hoc enim planum nihil impedit, quò minustriangulum sit vel quadrangulum aut pentagonum, quibus tota pyramis suam sumit denominationem: tot enim triangulos quælibet pyramis comprehendit, quot angulos seu latera dictum planum continuerit. Ex quibus clarè patet, obelisci figuram in schola Mathematicorum

corum

corum à pyramidis figura nil diuersum admittere; vti luculenter quoque in sequenti figura monstratur. Si enim obelisci latera in vltimum vsque prolongentur, produceres pyramidem quadrilateram *ὀβελίσκος*, quæ ab alia quavis pyramide æqualis basis nequaquam distincta, vt potè super eandem fundata basin, nisi quod hæc obtusangula sit, acutangula illa. Inter obeliscum autem & pyramidem acutangulam quadrilateram, hoc solum discriminis interest, quod hæc integræ & completæ, ille truncatæ sortiatur pyramidis figuram; Vnde in Authoribus, qui interdictas figuras specificam differentiam constituunt, maiorem in mathematicis optarem peritiam. Cur autem Aegyptiorum sapientes obeliscis seu pyramidibus acutangulis truncatis vsi sint; triplex potissimum ratio adferri solet; quarum prior & principalis est illa, quod hæc acuminato fastigio; in modum obeli sensim assurgentis, exactius concinniusque Solis (in cuius honorem erigebatur) radios, mentiretur. Altera ab opticis desumpta ratio est, quod obtusa pyramis ad hieroglyphicorum scripturam distinctè representandam minus inuentibus esset inidonea, vt potè lateribus, quæ decliuiori suâ diminutione in punctum paulatim coeuntia, à perpendiculari visus incidentia nimium essent remota; in aspectum non rectè incidentibus; quo proinde facto, ea quæ inibi inscripta fuissent, iuxta opticas leges, non nisi difficulter discerni potuissent. Quem defectum incommodumque, acutangulorum ad perpendiculararem visuales lineæ incidentiam magis accidentia latera, visuique se rectius insinuantia resarciebant. Tertia denique erat, quod hanc omnium solidorum figuram, sicuti primam, sic mysteriosissimam; vti in sequentibus copiose ostendemus, comperirent. Dicitur porro hæc truncata pyramis obeliscus *ὀβελίσκος* instrumento scilicet ferreo, quod in prima sui parte crassum cū sit, paulatim minuitur, donec in acutam cuspidem desinat. Non inconuenienter idè ab Italis vocatur *Aguglia*, quasi diceret, acum veru instar, quo carnes ad ignem torreri consueuerunt; pinguique in veribus torrebimus exta columnis. ad cuius similitudinem Sabini quoque telum, quo in bellis utebatur, veru appellauerunt. Etersti pugnant mucrone veruque Sabelli.

Cur Aegyptij truncatus pyramidibus vsi sint.

Etymon Obelisci.

Dicitur autè diminuto vocabulo *ὀβελίσκος* non obelus *ὀβελίσκος*; Græcorum more, qui stellulas, regulos, rotulas, quas illi paruulos Deos Panes *πανίους*, καρβόλους, βελόλους καὶ ἀστρίτους, vocant. Finis denique principalis, quæ Aegyptij in obeliscorum erectione habebant; erat, vt Osiridem & Isidem, hoc est Solem & Lunam in his figuris veluti mysticâ quadâm radiorum representatione colerēt, quasi hoc honore tacitè beneficiorum, per huiusmodi secundorum Deorum radios acceptorum magnitudinem insinuantes. Vt autem figuræ mysticæ color non esset dissentiens, lapidem nõ quemuis, sed ad Solis perpetuitatem significandam, durissimū, & adamantina quâdâ vi ac robore præditum, & nulla aeris, ignisque iniuria corruptibilem, quem admodum ex innumeris propè huiusmodi fragmentis Romæ visendis apparet; assumebant; eumque, quem *πυροπίκιδον*, id est, igneo quodam colore

Finis obeliscorum.

Cur saxum adeo durum elegerint.

coruscantem Plinius, Itali, *Grano rosso*, ob particulas quasdam ignei coloris sparsim hinc inde reliquo lapidi intermixtas vocant; ad igneam Solis vim exprimendam assumebant, vt illo, qui inter lapides veluti Sol aliquis effulgeret, Solem illum diuinum tanto studio colendum congruentius, vt in primo libro fufius ostensum est, referrent.

Soli autem plerisque obeliscos dedicatos, adeò ex Herodoto, Diodoro, Plinio, alijsque passim Authoribus tritum est, vt hic de eo aliquid dicere superuacaneū ducam. Quod tamē non tantū intelligi velim de Sole illo materiali, sensibili; sed de Sole quoque illo supramundano, archetypo, insensibili, immateriali; hinc dixi plerisque obeliscos, siquidē, plures quoque; suprēmo, triformiq; Numini dicatos; vti hic noster Pamphilus, ex sequentibus patebit; de eorum primo inuentore maior inter Authores dissensio est, & controuersia. Quam vt concordemus, sciendum est, vti & in primo libro dictum fuit, quòd obeliscorum primum inuentorem alij faciant Mercurium cognomento *Τηρομύριον*, alij Sesostrim, Pflammeticum, aliosquē Reges Ægyptiorum. Diodorus Siculus, lib. 3. Semiramidi primam columnarum pyramidalium erectionem attribuit, aitque è montibus Armeniæ saxum ingens 150. pedes longum, 24. latum, extractum, à Semiramide in

Genebr. de
colum. fol. 6.

principali Babylonis platea, veluti primi post Cataclysmum resflescentis seculi potentia ac fortitudinis testimonium, positum; primis autem mundi seculis consuetudinem, saxi res gestas insculpendi fuisse, testatur Iosephus lib. 7. antiquitatis Iudaicæ, quam & tribuit nepotibus Sem; Verba eius hæc sunt. *Cum prædixisset Adam filijs suis exterminationem rerum omnium; Vnam ignis virtute, alteram aquarum vi ac multitudine fore venturam; illi pertimescentes, nè disciplina rerum Cælestium, quam primi adinuenerant, dilaberetur ab hominibus, aut antequam ad notitiam veniret, deperiret, duas fecere columnas, aliam quidem ex lateribus, aliam ex lapidibus, & in ambabus, quæ adinuenerant, conscripserunt; vt si constructa ex lateribus contaminaretur ab imbribus, lapidea permaneret, cuius adhuc vestigia in Syria conseruantur. Si verò lapidea columna ab igne consumeretur, lateritia remaneret. Quæ omnia confirmantur à Berofo Babylonico li. 1. antiq. cap. 4. Tunc, ait, multi prædicabant, & lapidibus incidebant, eam, quæ ventura erat, orbis perditionem. Et lib. 3. Exsiccata humo & terra torrefacta. Noë cum familia sua de monte Gordiæo descendit in subiacentem planitiem plenam cadauerum, quam vsque adhuc diem appellant Myriadam, hoc est, euisceratorum hominum; & inscripsit in monumentum, re gestam, cui consentit Ioseph Ben Gorion lib. 1. antiquit. hinc verbis:*

Veteres arte
diluium in
columnis sua
sculpebant.

להתרום עצמהם ושמותיהם בני אדם יגרפו מעשותיהם
In principio mundi, filij Adam vt extollerent se ipsos, nomina sua insculperunt in lapidibus. Cui Thargum Hierosolymitanum, iisdem ferè verbis adstipulatur; imò in alio Thargum Samaritano sic legitur:

Ioseph Ben
Gorion.

מִיִּתְרָא מִבְּנֵי מִצְרַיִם שֶׁבַד שֶׁבַד מִצְרַיִם מִיִּתְרָא
 מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא
 מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא
 מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא מִיִּתְרָא

hoc est. *Dixerunt, adificemus nobis civitatem & turrim ad Cælorum usque fines se
 extendentem; & scribamus nomina nostra in eis, & faciamus in medio eius, adora-
 tionis locum & simulacrum, in cuius manibus sit gladius. Quo in loco Paraphra-
 stes Rabbi Schlomo commentans ait, in hac turri primam fuisse factam ge-
 storum veluti in vasta quadam pyramide primorum hominum consignationem. Sed vt reuertamur postliminiò ad Ægyptum nostrum; Magna
 Authorum pars Ægyptiorum illius Obelisci inuentionem Mythrae primo
 Ægyptiorum Regi attribuit, aitq; eum hunc obeliscum conficiendum curasse, vt
 eum quasi ex concepto voto Soli donum daret, in eoque rerum à se
 gestarum memoriam varijs notis perscriptam ad posteros propagaret:
 Hic Mythras à diuersis diuersimodè nuncupatur; alij enim eum confun-
 dunt cum Mena, vt Diodorus, alij eundem esse volunt cum Persarum
 Mythra; Eusebius eum vocat Mestres, Plinius Mesphees & Mestires. Chal-
 daei Mythram, Arabes Mefra &c. Quæ diuersitas nominum magnam sanè
 in re historica, vt in alijs rebus omnibus peperit narrationum diuersitatem.
 Nos omnibus benè consideratis, collatisque diuersorum Authorum inter se,
 de dicto hoc Rege historijs, sententijs, & opinionibus, nullum alium hunc
 Mythram esse tandemprehendimus, quam Misraim memoratum
 Chami Noëmi filij filium, vt in præcedentibus jam sæpè probauimus; cui
 in prima terrarum diuisione Ægyptum contigisse, sacra pagina memorat;
 Vnde & eadem Ægyptus eiusdem nomine Misraim semper appellata fuit,
 imò Chaldaico, & Arabico in hunc diem nomine Ægyptus Mefra vocita-
 tur, & olim eodem vocatum nomine testatur Plinij manuscripta historia,
 cuius exemplar in Bibliotheca Vaticana restat, vbi lib. 36. c. 8. pro Mitres
 legitur Mestres. Philo quoque Iudæus lib. Antiq. Misraim vocat Mefram
 filium Chami, à quo antiqua Ægyptiaca lingua *Χηεες* vocatur Ægyptus;
 de quo sic Berosus lib. 4. *Erat autem Noë filius ex tribus primis adolescentior*
Chan, qui se nuper magia, a venefica studens Zoroastris nomen consecutus est, eum
inter homines huius dogmatis sunt secuti Ægyptij; qui soli ipsum Saturnum inter
Deos adolescentiorem fecerunt, & Civitatem ei posuerunt dictam Cheme ryn, à qua
in hanc aetatem omnes ciues dicuntur Chemenites. Cur porro Misraim cum
 Mythra confundamus, id non facimus nisi grauissimorum scriptorum ad id
 credendum impulsu auctoritate, ac in primis Abenephi Arabis, qui id pal-
 lam verbis sequentibus asserere videtur:*

Mythra obeliscorum Author.

Quis Mythras

Misraim primus obeliscorum erectorem.

Χηεες quia?

Differentia inter Mythra & Misraim.

وكان ميظراس ملك مصر ويقال انة هو مصر بن حم بن نوح وهو اول الذي نقش في
 الاعمون من حجرة الاسرار الطيبية

hoc est, *Mythras Rex primus fuit Ægyptus, dicitur ille esse Misraim filius Cham*

filij Noë; primus, qui sacra natura mysteria ex hominibus, saxeis columnis incidit. Nec id historię illo modo dissentire videtur, cum Misraim Synchronum Abrahami fuisse, è Chronicis luculenter pateat, eo nimirum tempore, quo ab Herodoto Rex Mythras in Aegypto regnasse fertur; quoue prima philosophiæ suæ fundamenta ponebant Aegypti, à Mercurio, Meframuthis ætatis admodum exiguę in Regno administrando coadjutore, in omnibus astrologicis, magicis, & diuinatorijs scientijs instructi; Vnde ab Aegyptijs, ob cœlestium rerum scientiam ad Solem, Lunamque regendam, assumptus, pro DEO passim habitus est, quem Aegyptiaco vocabulo nunc Mythram nunc Osirim, hoc est, *πολυὸφθαλμο*, sicuti Perlæ Mythram appellabant; hoc est, *multioculum*, aut plurium facierum. Quem & Basilides ex impia Gnosticorum familia nouator, prodigiolo nomine *Ἀβραξας*, id est, Solarem intelligentiã vocat, eumq; confundit cum Mitraton & Mythra, de quo S. Hieron. c. 3. in Amos: *Ἀβραξας* enim, si resolutione *ἑ τὸ ἰσοφθαλμο* facta, in numeros reducat, eundem quem Mithras numerum continebit, nimirum 365, tot nimirum, quot Sol reuolutione annua constituit dies; de quibus loquitur S. Hieron. dum ait; *Unusquisque fingit, quod τολυερε, Basilides, qui omnipotentem DEVM, hoc est, ἱψ* portentofo nomine appellat *Ἀβραξας* & eundem secundum Græcas literas, & annui cursus numerum dicit in Solis Circulo contineri, quem Ethnici sub eodem numero aliarum literarum vocant *Mythras*. Vnde in hanc opinionem venio, Mitraton, Mithram eundem quoque esse apud Aegyptios, vt potè ex Cabala Hebræorum, quibus permixti erant, & à quibus multa de eiusmodi spiritibus, & Angelis, quemadmodum in prolegomenis diximus, acceperant, mutuata; cum enim jam antè multa de Mefra stupendis operibus in audissent; Hebræos ad hæc de Mitraton, qui, teste Zohar, proprius dicitur fuisse Moy sis præceptor à DEO deputatus, de cuius maiestate, & potentia, cum haud infrequenter in audissent dfferentes; facile vnum pro altero potissimum ob nominum huiusmodi affinitatem confundere potuerunt; quod adhuc meliùs patet, vbi Hebræorum de Mitraton traditionem intellexerimus; sic enim Elias Leuita de eo scribit in *מטטרון שר הפנים אומרים שהוא המלאך חמיר רואה פני המלך יתעלה ועליו נאמר כי שמי בקרבו ששמו בשם רבו מטטרון בגמסרואה ἱψ* hoc est, *Mitraton est Princeps facierum dicunt, Angelum illum esse, qui conspicis semper faciem DEI excelsi. Ac de ipso dicit illud Exod. 23. Quia nomen meum in medio eius est. Quippè cuius nomen est instar nominis Domini sui. Mitraton enim in Gametria, siuè in numerandi per literas arte, idem est, quod ἱψ videlicet cuius vtriusque literæ *ἑ τὸ ἰσοφθαλμο*, seorsim efficiunt 314. qui numerus apud Hebræorum Mecubalim mystice repræsentat processum rerum à DEO emanantem, vt partim in Oedipo nostro, tractatu de cabala Hebræorum, partim in sequentibus apparebit. מטטרון Mitraton itaque *ἱψ* & מידרס Midras cabalicâ resolutione in numeros reducta nomina, sicut idem significant, sic numero quoque consonant. Sicut enim*

Mythras quando cognarit.

Abraxas quis Deus?

S. Hieron.

A	I
B	2
E	100
A	I
Z	60
A	I
6	200

365

Mitraton quis?

מיתר

Saddai quid?

מיתר

מ	40
ש	9
ט	9
ך	200
י	6
י	50

314

enim

enim Mitatron, siue Midras, est princeps facierum, hoc est, Virtus DEI ψ 300
 omnia in hoc mundo conseruantis, & sustentantis, ac proinde dicitur in γ 4
 mediò esse nominis DEI ψ Saddai, quod omnipotentiam & bonitatem, γ 10
 DEI, veluti vberibus quibusdam, omnia quæ in mundo sunt, lactantis, &
 conseruantis notat. Sic Ægyptij Mythram, vel Midram, seu Osiridem,
 principem nimirum facierum $\mu\lambda\upsilon\theta\epsilon\theta\alpha\lambda\mu\omicron\nu$ Solem Deum habebant omni-
 potens Numen, cuius virtus erat Isis, magna illa rerum mater, quam ple-
 nam vberibus effingebant, vt eius beneficio, quicquid in natura rerum
 est, vitam conseruare hoc symbolo tacite insinuarent. Hinc Rabbi Ca-
 mozi in 23. Exod. capite commentans, cum interrogaretur, quo mundus
 conseruaretur? Respondisse fertur בני ישראל id est, $\text{vberibus Irmcipis fa-}$
cierum. 314

Atq; hinc patet, cur Basilides, eundem esse dixerit suum *Αβραξας* cum
 Mitatron, & Midras. Patet quoque, quomodo verba S. Hieronymi sint
 intelligenda de hoc prodigioso Basilidis *Αβραξας*, & Mythra, & de numero,
 quem in se continent. Quod enim Cabalists Hebræorum Mitatron, prin-
 cept facierum; Persis & Ægyptijs Midras, Mithras, Osiris, Isis; Gnosticis
Αβραξας, Ιαω, Σαβαω, similiaque, de quorum significatione mystica, & dete-
 standis superstitionibus, quia in Oedipo dabitur copiosior loquedi occasio,
 nunc tantum indicasse sufficiat, quanta fuerit Ægyptiorum cum Hebræis
 in naturæ mysterijs repræsentandis affinitas, & quanta similitudo. Porro
 quamuis non improbable videatur, Mythram, & Mitatron esse idem
 apud Ægyptiorum reconditoris literaturæ Magistros, vt potè quorum no-
 mina in mysteriorum intelligentia facile confunderentur. Verisimilius
 tamen est, Mythram nullum alium fuisse, quàm Misraim ob præclarissima
 diuersorum Authorum id non obscure insinuantium testimonia. Seruius
 enim 1. Æneid. Mythram filium dicit Beli, qui quidem alius iuxta Berosú
 supracitatum non fuit, quàm Cham seu Saturnus Ægyptiorum, vt & apud
 Xenophontem in columna à Semiramide Nino erecta sic legitur expressis
 verbis: Mithi pater Iuppiter Belus, Nini Auus, Saturnus Babylonius Nembrod.
 Proauus Cham, Saturnus Æthiops, Misraim Abauus, Saturnus Ægyptius.

Abraxas.

Mydras.

Atauus Noë Cælus, Phænix, Ogyges, ob Ogyga ad meum auum. Sol
 orbem suum circumlustrauit semel tricies & centies, ab auo ad patrè quin-
 quagies sexies, à patre ad me sexagies bis, columnam, templum, statuam Io-
 ni Belo Socero, & Matri Rheæ in hoc olympe Semiramis dicauit.

*Βῆλος ἀτὴρ ὁ βραξας ἢ κερατοχόος,
 Γίγας, ὃν οἱ θεοὶ ἐτίμησαν τὴν λεγομένην Πύαν,
 Ὁ κεῖνος τίς, νῦν στροικῶν τῆ γαμῆλῃ ἔτιος,
 δι ὃ κείνος ἔχεν γυνῆκα τὴν Σιμπεραμῆν.*

Cum autem Misraim, vt paulò ante ex Beroso monstratum est; temporibus
 Semiramidis & Abrahami superstes adhuc fuerit, Mythrae quoque Regnum
 in idem tempus, ab Authoribus, vt potè quem primum Ægyptiorum Re-
 gem

sem statuant, incidisse dicatur, facile apparet, nullum aliud esse posse Mythram, quam Misraim, quem primum Ægypti possessorem sacra Scriptura testatur, nisi fortè dicamus, eum alteri scepro commisso se regno abdicasse, quod in homine gloriæ & dominandi cupiditate impotente, verisimile non est. Sed audiamus Gregorium Turonensem, qui nostram sententiam manifestis verbis stabilire videtur, dum ait lib. 1. hist. *Primogenitus Chamis fuit Chus, hic fuit iouis artis magicæ inbuente diabolo & primus idololatriæ repertor, primusque statuunculam adorandam statuit, stellas & ignem de celo labi magicis artibus mentiebatur; is ad Persas cum transisset, ab ijs vocatus est Zoroastres; quod stellam viventem interpretantur.* Quam opinionem Gregorius hausit è libro quarto Recognit. Diui Clementis; Persas scilicet genus suum ducere ab vno ex filijs Cham, qui Misraim dicebatur, quem post obitum Zoroastrem, id est, viuum Sidus appellarunt, quem Zoroastrem Laërtius lib. 1. ἀστράβιτρυ, id est, sacrificantem astris significare admonet. Author quoque histor. Scholast.

Author histor.
Scholast.

ad cap. 39. Gen. Ninum vocat Cham, qui adhuc vivebat & regnabat, & vocabatur Zoroastres, inuentor magicæ artis, qui & hanc, & septem liberales artes in quatuordecim columnis scripsit, septem æneis, & septem lateritijs contra duplex orbis, quod aqua & igne futurum timebat excidium. Chri-

S. Christophom.

stomus quoque in Orac Borist. Zoroastrem vixisse ait tempore Nini & Abrahami, quo maximè ignis cultum viguisse sacræ paginæ testantur. Magna itaque Authorum de Zoroastre, Nino, Belo, Chus, Misraim diuersitas est, utpotè qui vnum cum altero, & singula cum singulis confundentes, historicos textus reddidèrè penè inextricabiles. Quare vt in maxima hac nominum confusione aliquid certi statuatur; Dicimus breuiter, vti & l. 1. c. 2.

1. Zoroastres
Cham.

ostensum fuit, Zoroastrem qui Persas primùm docuit magiam & ignis cultum, fuisse Chamum, eundemque & Belum & Saturnum dictum, à quo Misraim filius eius in omnibus artibus & magicis superstitionibus instructus, ob miras, quas ijs præstabat fascinationes, alter passim ab Ægyptijs Zoroaster, & Saturnus Ægyptius, Misraim filius Cham dictus; primus fuit superstitionis Ægyptiacæ Author & origo, quemque Ægyptij ob Solem, stellasque magicis superstitionibus in terram deductas, teste Hieron. l. 2. cont. Iouin. solo libidinis æstu in Solem mutatum, viuum sidus appellabant, & Ægyptiacâ linguâ Osirim, hoc est πολυόφθαλμος. id est multi oculum appellabant. Vnum igitur & idem apud Ægyptios significat Zoroastres, Misraim, Mythra, Osiris, Vulcanus. Zoroastres quidem fuit dictus, à Chamo parentis nomine; quod Chaldaicâ linguâ idem sonat, ac recondita stellæ imago: צורח אש סחר id est, figura ignis absconditi, vt fuse in

Misraim sive
Mythras cũ
Osiri confun-
ditur.

1. lib. cap. 2. demonstratur, quem diximus Zoroastrem fuisse Persomedum:

Vulcanus e-
tiam dictus.

Mythra vel Mesra fuit dictus ex nomine Misraim corrupto; Osiris ob Solem in quem transmutatum credebant; Vulcanum ob ignis inuentum vsum, de quo Diodorus lib. 1. cap. 1. Quemadmodum idem Osiris ob diuersos ef-

Osiris
πολυόφθαλμος

fectus Iuppiter, Bacchus, Mercurius, Hercules diuersis nominibus Græcis appel-

appellatur. Atque hic fuit ille Mythras, qui Aegyptijs prima Scientiarum, vt Astrologiæ, Magiæ, aliarumque artium profanarum fundamenta saxis insculpta, tradidit, *directore & consiliario Mercurio* eo nimirum tempore, adhuc superstite, quo

*Non dum flumineas Memphis contexere biblos
Nouerat, & in saxis tantum volucresque feraeque
Sculptaque seruabant magicas animalia linguas.*

Quem posteri Sacerdotes & Philosophi secuti, fundamentis artium ab ijs iactis sensim superstruendis in eam paulatim perfectionem perduxerunt, vt totum orbem in sui admirationem rapientes, ad veram, vt ipsi rebantur, philosophandi rationem facile attraxerint. Cum enim profunditas scientiarum in Aegypto florescentium non minor fuerit potentia eorum, non est mirum, in tanta hominum multitudine, quæ ibi erat, vel ob soli naturalem fecunditatem, bonitatem, amœnitatemque, siue ob maximum, quod non solum cum indignis, sed & cum exteris habebant commercium, fuisse, qui in artium, aliarumque vitæ humanæ necessariarum rerum inuentione sese exercerent; Ideo nulli alteri nationi, vt historiographorum monumenta testantur, similis fuit variarum artium attributa inuentio; præter mechanicas enim artes, sculptoriam, pictoriam, plasticen, architectonicam, illas quoque, quas liberales vocamus; arithmeticam, astrologiam, musicam, geometriam, prætereà magiam, medicinam, totam denique philosophiam theoreticam & practicam colebāt, quas post Aegyptios nullam aliam nationem aut sciuisse, aut in ijs sese exercuisse legimus. Et Arithmetica quidem ob singulare cum exteris commercium nata; Geometria ob limitum agrorum ex inundantis Nililimo eos sepelientis confusorum annuam, nouamque dimensionem, emerit; Astrologia ob perpetuam serenam cæli Aegyptiaci faciem, obseruandis motibus aptissimum; Musica ob harmonicum cælorum cursum, calamorumque musicis modulationibus aptorum maximum copiosumque prouentum; Medicina ex continuo virtutum rerum naturalium scrutinio; Theologia ex rerum ordine ab vno profluente, & in vnum redeunte rerum omnium principio, & causarum causa mouente immota, tandem orta maximos progressus fecit. Quæ omnes scientia in bonam methodum redactæ per celeberrimum illum Mercurium Trismegistum ad posteros peruenere. Hunc symbola quoque hieroglyphica ad subliorem philosophiam à profanorum lectione abscondendam excogitasse; ipse Iamblichus apertis verbis testatur. *Aegyptij Scriptores putantes omnia inuenta esse à Mercurio, inscripserunt. Mercurius præest sapientia & eloquio. Pythagoras, Plato, Democritus, Eudoxus & multi alij ad Sacerdotes Aegyptiorum accesserunt; dogmata huius libri sunt Assyriorum & Aegyptiorum & ex columnis Mercurij; Pythagoras, & Plato didicerunt philosophiam ex columnis Mercurij in Aegypto, columnæ Mercurij plena doctrinis: quæ ita clara sunt, vt de eo dubitari amplius nemo possit. Vnde & Abenephi Arabs, scientia & doctrina conspicuus, de ijs sic loquitur.*

Mercurius
Trismegistus
Author literaturæ hieroglyphicæ.

Aegypti Laus
in rerum inuentione,
artiumque
traditione.

Arithmetica.

Geometria.

Astrologia.

Musica.

Medicina.

Theologia.

Iamblichus.

وكلان كعلم مصر هي من الاعنون هرميس وهو اول النبي وجده واكلمه جدا ناس
Omnis doctrina Aegypti ipsa ex pyramidibus Hermetis, & ipse inuenit eas. & docuit eas filios hominum: Vnde & ab ipsis Aegyptijs Hermanubis dictus, hoc est, Hermes sub figura canis latens, ob sagacitatem sic hieroglyphicè exhibitus, de quo fusè in Oedipo; nec mirum; sunt enim hieroglyphica tam appositè instituta, ac tanto cum ingenio ex naturæ arcanis deprompta, vt nullâ ratione fieri, nec excogitari potuerint, nisi ab homine omni scientiarum genere præstantissimo, & vt vno verbo dicam, totius naturæ consulto; qualem Mercuriû fuisse, satis monstrant eius fragmenta, quæ ab iniuria temporum, veluti tabulæ quædam ex naufragio relectæ, in hunc diem supersunt: Vnde & Ἡρμης ab Aegyptijs dictus, diuinos honores promeritus est; primò illius honori mense Thot dedicatò; Quæ omnia, tum in præcedentibus tractata sunt, tum in Oedipo tractantur amplissimè; Quare hæc pauca de Etymo, Origine, & inuentione Obeliscorum instituto nostro sufficienter restat solummodo, vt, quid Aegyptij philosophi per Obelisci, seu pyramidis figuram tetragonam intenderint, exponamus.

Mercurius cū
Hermanubis
dictus.

Hieroglyphica ingenio
plana.

DISTINCTIO II.

De Pyramidis & Obelisci mysterijs.

CUm, teste Clemente lib. 6. Stromat. nihil apud Aegyptios actum sit mysterio non refertum, ad eò quidem, vt vel ipsæ domus, templa, instrumenta; habitus; quos vel in Deorum cultu, vel in sacrificijs peragendis solenni pompa portabant, imò ipsi, quos faciebant nutus & gestus, mysticū quoddam essent rerum altissimarum per huiusmodi significatarum *εὐλυπον*; certè nequaquam temerè aut sine ratione, aut ornatus tantum gratia, vt multi perperam sentiunt, in hieroglyphica sua sapientia posteris repræsentanda obeliscis vsos esse putabimus; sed summo studio, & insigni quâdam mentis inuestigatione eam sibi comparare voluisse figuram, quæ ipsamet mysterijs referta, mystico symbolorum contextui vndequaque responderet. Qualem pyramidem quadrilateram esse in sequentibus copiosè monstrabitur. Nam quicquid hierophantæ particularium rerum sub symbolis expressarum descriptione connotabant, hoc totum in exteriori Obelisci aut Pyramidis facie veluti in synopsis quadam, aut in faxei cuiusdam epigraphes rudimento *ἀνακυ-φαλωτικῶς* vniuersim repræsentabant; ad eò vt in naturæ penetrabilibus nihil ad eò absconditum sit, quod hic non præfiguratum videatur. Atque hæc sunt illæ maximæ columnæ, de quibus Iamblichus, in quibus veluti sub sileno quodam astrologiæ, geometriæ, musicæ, arithmeticiæ, theologiæ ac philosophiæ reconditoris maxima quæuis mysteria recondita latent. Et de quibus Pythagoram, Platonem, aliosque inter Græcos philosophos doctrinam & veram philosophandi rationem didicisse, paulò an-

Apud Aegyptios omnia
mysterijs picta.

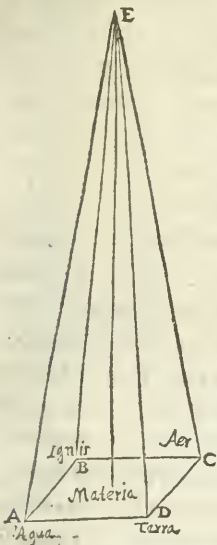
Obelisci figura mysteriosa

re ex Iamblichō ostendimus . Sed vt, quæ verbis tantoperè iactamus, ea sic se habere opere ipso monstremus .

Dicimus primò, per pyramidem seu obeliscum Ægyptios rerum Naturam & informè illam materiã, quæ innatum quendam ad formas recipiẽdas appetitum habet, repræsẽtate voluisse . Sic enim Abenephius sentit, verba eius sunt :

Materia prima per obeliscum figuram indicata.

رءصورة المسلات فرعون يعنون العزم
hoc est, Ter ipsam figuram pyramidum signabant materiam primordisalem; cui consentit Artephi Arabs, in capite quo probat: Ex puncto omnia. & post eum apud Pierium anonymus quidam citatus, ex sequentibus verbis pulchrè deducit. Sicut enim pyramis à summo fastigio velut à puncto incipiens per lineas in superficies, & corpus abiens, paulatim in omnes partes dilatatur, sic rerum omnium natura ab vnico principio, & fonte, qui diuidi nequit, nempe à DEO summo Opifice profecta, varias deinceps formas suscipit, ac in varia genera atque species diffunditur, omniaque apici illi, & puncto, à quo omnia manant & profluunt, coniungit, quo sanè optime repræsẽtari videtur primogenia illa mundi origo, quã omnes mundi partes conformate, illam, quam nunc videmus, speciem effecerunt. Erat enim olim mundus informis & cœnoscus, nondum discretis rerum notis integritatem suæ formæ adeptus; nam neque tellus centrum suum pro fundamento rerum omnium stabilierat, neque cœli perpetuus motus certa sede voluebatur, sed omnia sine Solis vsu immota, tristique depressa silentio languebant. Aliud extabat nihil, quàm informis diffusa materiæ segnities, antequam principium illud, à quo producta, & constituta sunt omnia, salubrem vitæ motum depromens, mundum mundo redderet, cœlumque à terra, & pelagus à continente distingueret. Quo tempore prima rerum elementa quatuor, ex quibus cœu radice, ac generis principio nihil non gignitur, per pyramidis quadratam basin repræsẽtata ordinem suum ac formam propriam acceperunt. Aliam pyramidis rationem dat Agazaël Arabs lib. 1. de Astrolog. iudiciaria, nimirum Astronomicã. Tradunt enim, inquit, in cœlesti illa machina circulũ esse, sub quo Sol & reliqua errantia sidera cursus suos, circuitusq; conficiat, & in quo omniũ animantium vita, rerumque naturalium ortus atque interitus sit positus; adeo, vt etiam Aristoteles lib: de ortu & interitu dicat, generationis & corruptionis, omnisque mutationis, vel incrementi causam esse accessum, & recessum Solis in circulo illo obliquo, quem ideò, quòd ab eo animantium vita dependeat, Astronomi appellarunt *ζωδριακόν*. Hunc igitur circulum, cui soli inter cœlestes circulos latitudinem tribuit in duodecim partes, seu

4. Elementa per obeliscum 4. latera indicata.
Agazaël Arabs.
Y
δωδκα

δαδαιμῶνα, quas mansiones vocant, partiuntur Ægyptij, ijsque singulis singulos angelos, seu Dæmones, quos minores Deos appellant, præficiunt, ajuntque cum illis diuidi etiam inferiora omnia, adeò vt quicquid sub vno ex illis ad centrum vsque terræ continetur, id omne ei dodecamorio, eique præfidi Angelo subiectum dicatur: & hoc signum seu dodecamorium voluit esse, veluti pyramidem quandam, cuius basis in Zodiaco, apex in centro terræ, de quibus sic Iamblichus lib. de myster. Ægypt. *Diuidentes*, inquit, *cælum in partes duas, vel quatuor, vel duodecim, vel triginta sex, vel harum duplas, vel aliter quomocunque; principatus his quoque præficiunt aut pauciores, aut plures. Rursum ducem vnum his anteponunt, atque ita hi Ægyptiorum tractatus de principijs est veluti per pyramidem, que à basi, id est, à multitudine progrediens in vnum, ab vno descendit in multitudinem, ab vno videlicet gubernatam, à DEO vndique indefinita natura, sub quodam termino definito sit in periose comprehensa. Præcipuè verò ab excelsa omnium causa vnitatem. Materiam verò produxit DEVS materialitate, videlicet ab essentialitate subderiuata, quam opifex cæu vnitatem assumens, simplices, impacibilesque sphaeras effecit, ipsam verò postremùm accepit ad generabilia, & corruptibilia corpora conficienda.*

Cùm itaque in hisce pyramidibus omnia fiant, accessusque Solis ortum rerum, recessusque ab illis earundem interitum causet, certè minimè incongruè rerum omnium naturam per pyramidem repræsentarunt, imò singulis istis duodecim dodecameriorum pyramidibus, totidem Horoscopus, decanos, Isiarchos præfuisse, Author est Mercurius cap. 8. ad Aesculap. qui sic incipit: *καὶ τὰς δαίμονας ἑξῆς* & sic deinceps, hoc est, *Circa ipsum quam plures sunt Geniorum cæus, varijs copijs conferendi, ac familiares, non procul ab immortalibus existentes, hanc autem regionem sortientes humanis Ephoros agunt; que autem à Dijs iubentur, exequi pergunt turbinibus, procellis præsteribus, ignis mutationibus, terræ motibus, insuper furia è bellis impietatem vlciscentes; Et paulò post: Sol autem est omnis generis conseruator, & educator. Et cætera, quæ sequuntur, quibus verbis nihil aliud insinuat, quam diuersitatem effectuum ex diuersarum stellarum, in diuersis dodecamoris existentium commixtione productorum. Atque hi sunt duodecim illi Horoscopi Dij, quibus præesse dicit Pantomorphum cum septem Vsiarchis, de quibus multa citato capite Trismegistus, qui quidem nihil aliud sunt, quàm duodecim signa Zodiaci, quæ illi duodecim minores Deos, & septem Planetæ, quos Vsiarchos, seu maiores dicebāt Deos, & Dæmones; Vndè Artephei, verba eius sunt:*

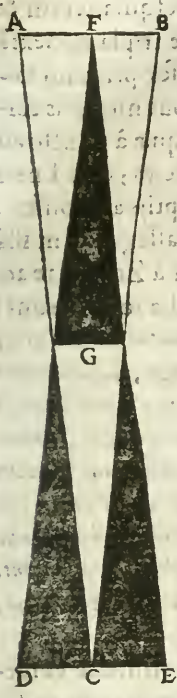
Artephei.

*وكان بعين شمس الهيكل الشمس وفيه اثنى عشر الامم و متدلين ذني عشر البروج
Fuit autem Heliopoli templum Solis, & in eo 12. columnæ signifi-*

12. Obelisci Heliopoli.

tes duodecim signa Zodiaci, & elementorum arcana; id est, 12. Horoscopus Dæmones veluti duodecim Solis quosdam Consiliarios, ac rerum omnium inferiorum effectores, ac fatorum arbitros, dispositoresque. Erat autem hoc vnum inter cætera dogmata Ægyptiorum, vt crederent, omnium rerum in hoc mundo existentium perfectiones, bonorum item ac

malorum corruptiones, latentes rerum consensus & dissensus; item spiritus & materia in vnum compositum cœuntium mixturam non fieri, nisi pyramidali quodam progressu; ad eò quidem; vt ea entia, quæ ab omni corruptionis consortio remotissima sunt, pyramidis suæ basin supra Solis Lunæque vias in Zodiaco supramundano fundantes, apice suo deorsum verso corporearum rerum orbem non tangant nisi in pũcto. Contrà verò illæ res, quæ terrenæ missionis inuolucro vestitæ, in mundo elementari cernuntur, pyramidis suæ basin contrario situ in corruptionis centro fundatam habet, apice sursum verso, immortalium rerum orbem nõ nisi in pũcto minimo tagunt: Hinc illã ABC lucis, hæc DEF tenebrarum pyramidem appellabant, arbitrabanturque, pyramidem tantò plus terrenis rebus immixtam, & tantò maiorem de luciditate sua iacturam facere, quantò plus inferioribus terrenisque rebus immixta, approximauerit. Alterã verò, quantò plus à rebus corruptibilibus remota ascenderit, deque terrena & corruptiua qualitate expeditior fuerit, tantò plus lucis & fulgoris acquirere, donec in immensitate luminis, velut in mari gutta quædam absorbeat, vt in subiuncta figura patet. Hinc animam lucidæ comparabãt pyramidi, corpus tenebræ; Nam Animam corporeis voluptatibus, & cœnosis delicijs immersam, grauem, torpidam, & tenebrösam; eam verò quæ rectæ rationis ductum secuta, ad incorruptibilem, & cœlestium rerum contemplationem sese eleuauerit, lucidam, cœlestem, & angelicam appellabant; à Zoroastre ni fallor edocti, qui ab eadem, animam dicebat alatam esse, alas perdere, cum corporeis cupiditatibus, & vitijs acquieuerit, eas recuperare, cum ijs recrescentibus cœlestia petierit; vnde sphinges *ἱεστὸν ἄλυσ* alatas efformabant; verùm de hisce fusius tractauimus in præcedëtibus. Sed & Animam hominis, veluti igneæ naturæ, sub pyramidis forma adumbrare, vt potè quæ corpori non secus ac basi, vel ignis fomento, adhæreat, voluisse videntur, dum magnifica Regum, atque Heroum sepulchra sub ingentibus pyramidibus construxerunt, vt testarentur, corpore soluto & corrupto, animam superesse, quæ cùm summo opifici visum esset, hoc est, circulo illo Hermetico 36500. annorum circuitu, aliud corpus subintrans electura sibi esset, eã ferè ratione, quã Pyramis vt Geometris notum est, vertice immoto manente, circumducta basi, circulum describit, & toto corpore conum, vt circulus annorum illud curriculum significet, conus verò corpus, quod curriculo illo conficitur. Nam Ægyptiorum fuit illa opinio, de rebus in eundem statum 36500. annorũ spacio restituentis, & ab illis se accepisse testatur Plato, cùm in Timæo ait; sic factam fuisse à DEO animam, vnam accepisse illum ex Vniuerso portionem, quæ

Lucida & tenebrösa pyramis quomodo sumatur.

Rabbi Moses fol. 32.

Anima alata

Quid Ægyptij per Pyramides indicent.

Annus magnus Hermeticus quis?

Anima compositio ex Platone.

*Id quod Anaxagoras sibi sumit et omnibus omnes
Res putes immixtas rebus latitare, sed illum
Apparere unum, cuius sunt plurima mixta.*

Zucretius .

Porro Orimazes sex DEOS fecisse dicitur, hoc est sex planetas, seu quos supra Vsiarchos Hermeticos diximus, veros Orimazis, seu Osiridis, aut Solis filios veluti à lucis fonte prognatos. Suntque :

Orimazes 6. Deo unum conditor, quomodo intelligatur .

<p>Qui sunt in Arch- typo mi- do.</p>	Saturnus Æquitatis	} quos alio nomine lanbl- ch-is vo- cat.	Emeph	} nos rect- us ex di- sciplina Ægyptio- ra voca- mus	Ⲥⲉⲉⲉⲫⲧ
	Iuppiter Beneuolentie		Icthon		Ⲥⲉⲉⲉⲗⲛ
	Mars Veritatis		Phra		ⲡⲔⲉⲣⲓⲠⲓⲘ
	Venus Voluptatis		Amun		ⲓⲘⲓⲘ
	Mercurius Sapientie		Vulcanus		ⲤⲉⲣⲉⲉⲗⲛⲡⲔⲓⲘ
	Luna Diuitiarum		Osiris		ⲡⲔⲉⲫⲧ

Quibus totidem contrarios Typhon Arimanius, id est, unicuique Beneficorum, alium ipsi contrarium & maleficum, cuius maligno aspectu in agendo remoraretur, opposuit. Sed audiamus verba Iamblichi. *Primus, inquit, Deus ante Ens & solus pater est primi DEI, quem gignit manens in unitate sua scilicet, atque id est, superintelligibile, estque exemplar ipsius, quod dicitur sui pater, sui filius, uni-pater, & DEVS verè bonus, ille enim maior, & primus, & fons omnium, & radix eorum, que primum intelliguntur, & intelligunt, scilicet idearum. Ab hoc utique uno DEVS per se sufficiens seipsum explicauit, ideoque dicitur per se sufficiens sui pater, per se princeps. Est enim hic principium, DEVS Deorum, unitas ex uno super essentiam, essentia principium, ab eo enim essentia: propterea pater essentia nominatur, ipse enim est supereminenter Ens, intelligibile principium: hæc sunt principia omnium antiquissima, que Mercurius proponit Dijs Æthereis, Empyreis, Cælestibus, componens de empyreis, hoc est igneis, libros centum, totidemque de aëreis, mille de cælestibus. Secundum verò alium ordinem, proponit DEVM Emeph Dijs Cælestibus tanquam Ducem, quem ait esse intellectum seipsum intelligentem, atque in se intelligentias conuertentem. Huic unum impartibile anteponit, quod appellat primum exemplar, aut expressionem aut effigiem, quod Icthon appellat, in quo est primum intelligens & intelligibile primum, quod solo silentio colitur, præter hos autem, rerum apparentium opificio alij Duces præsent. Nam opifex intellectus, qui & Veritatis est dominus atque sapientia, quatenus in generationem progrediens occultam, latentium rationum potentiam traducit in lucem, Ægyptiaca lingua vocatur Amun, quatenus autem sine mendacio peragit omnia, Phra nuncupatur, & quatenus artificiosa simul cum veritate agit, Phra siue quod idem Vulcanus dicitur. Quantum verò effector est honorum, appellatur Osiris, aliaque denominationes habet propter potentias, actionesque differentes. Est & alius principatus apud illos super elementa tota, in generatione posita, virtutemque eorum, quem Soli tribuunt. Item alius principatus super natura omnem, que in generatione versatur, Luna tribuitur. Atque hæc tenus Iamblicus. Ex quibus apparet, hæc omnia Ægyptios iuxta analogiam in tribus diuer-*

6 Contrario-
rum Deorum
conditor Ari-
ma ius.
Iamblicus
de mysteriis.

3. Mundorū
dependētia.

diuersis mundis, supramundano, cœlesti & elementari elucescentem considerasse, adeo quidem, vt Orimazes cum sex Dijs suis, quos supra eum creasse diximus, seu, quod idem est, suis affectis Dijs Emeph, Iethon, Phta, Vulcanano, Amun, Osiri, idem sit in supercœlesti mundo seu Archetypo, quod in cœlesti Sol, cum sex reliquis planetis, & in Elementari mundo, quatuor elementa cum tribus rerum corruptibilium gradibus, Entitatuorum, Vegetabilium, Sensitiuorum, in quæ agunt, quæis ingeniosè insinuare volebâr, horum trium mundorum, vnius ab altero dependentiam, adeo quidem, vt nec Elementaris sine cœlesti, nec hic sine supramundano mundo, speciali influxu agere possit.

Quid Mithras
inter Orimazem & Arimaniū
medius?

Quod porrò Plutarchus dicit: Orimazis Dijs Arimanium *αὐτῶν* sex alios opposuisse, & hos inter duos medium fuisse Mythram à Persis Mefytem vocatum, significauerunt vim Planetarum beneficam per Orimazem Osiridem, & vim maleficam per Arimanium Typhonem. per Mythram autè Horum siue Apollinem, qui hic, vt in multis alijs locis confunditur cum Osiride, hoc est harmoniæ omnis Authore; qui calida frigidis, humida siccis, bona malis permiscens, per generationes, corruptiones, ortus & occasus, rerum, veluti in Heptachordo quodam grauiâ acutis, acuta medijs, media infimis, hæc supremis temperando, gratissimam in mundo excitat harmoniam iuxta illud:

Mentis Apollinea vis has mouet undique Musas.

Mala igitur permiscentur bonis, vt bona in bonitate sua roborentur, & validiora reddantur. Sed vt illa omnia meliùs patefiant, antitheseos Deorum *ἀντιθέσων* paradigma quoddam hîc apponere voluimus.

Antithesis Deorum Orimazis & Arimani.

Osiri- dis seu Orimaz- is vir- ginitas in	Salu- briter	5	Frige facit	Vnde res in majori mundo	indurantur	in elemē- tarimūdo	tēperies siue rerū melancōnica complexio.
		♃	Calefacit		concoquuntur		Sanguinea rerum dispositio.
		♁	Siccatur		maturantur		Cholerica rerum dispositio.
		♂	Humectatur		nè marcescant conseruantur & fœcundantur		temperies sanguineo-phlegmatica.
		♀	Cōglutinatur		Vniūtur ex diuersis in vnum.		Rerum mistio diuersa, & disparata cōplexio.
		(Perficit.		formam à natura intentā acquirunt.		Perfecta temperies.

Mythras seu Mercurius, Horus, Apollo, id est Harmonia Author.

Est autem Horus filius Osiridis, seu Solis facultas, ac temperies quædam aëris ambientis, omnia seruens & alens.

♄	Frigore nimio extinguit.	} Vndè in majori mundo	} Niuium, grandinis, glaciei, nociua vis. Pericula fulminis, fulguris, & tonitru.	} Vndè in minori mundo	} Melancholica cõplexio. <i>ἀνεγρος.</i>
♃	Calore nimio cõburit				
♂	Siccitate nimia humorẽ omnem tollit.	} Prodigia & portenta in aëre.	} temperies Cholericæ, causa cædium, bellorum, & litium.		
Typho- nis Arimani j virtus in ♀	Humore nimio suffocat.			} Diluuiorum & terræ motus omnis corruptionis origo.	} temperies Venerea in monstrorum generationem prona.
♀	Omnia fraudulenter & malignè commiscet.	} intemperies humorum & omnium infirmitatum causa.			
♃	Vtriusque terminos caloris & humoris excedens.				

Nè verò violenta ista Typhonis vis Osiridem penitus opprimat, ecce Mythras in medio eorum, rerum ille Horus Apollo, totius sanitatis, ac medicinæ parens, qui varia contra malignos illos radiorum incurfus, media præstat; herbas, frutices, arbores, radices, animalia, gemmas, lapides producendo, quæ ab omni frigoris, caloris, siccitatis, humoris vehementia; quin & à fulminis quoque grandinis, inundationis, sterilitatis, famis, similibumq; malorum periculis, tuti reddamur & securi. Quæ omnia confirmat Plutarchus hisce verbis. *Zoroastres autem inter Orimazen & Arimanium Mythram medium statuit, quem Persæ id eò μερμῖν, id est, mediatorum seu intermedium nuncupant; docuitque eum placandi, oblatarumque victimarum illi immolandarum modum & rationem. Hinc aueruncandi mali causa institutas esse prophylacticas. Herbam enim quandam omomi appellatam, in mortario tundentes Diem inuocant & tenebras, tum ad nixto lupi iugulati sanguine efferunt, & abijciunt in locum (scilicet in Arin anij Typhonis receptaculū) quo radij Solis nõ pertingunt (credentes hoc contra Typhonem illum Arimanium esse veluti amuletum quoddam.) Nam & de stirpibus ita iudicant, quasdam boni genij esse, mali quasdam genij, & animalium alia uti canes, aues, echinos terrestres bono; aquatica (utpotè è Typhonica stirpe prognata) malo adiudicant. Itaque per beatum illum prædicant, qui plura interfecerit.* Atque

Omni herba quid præstat.

ex hoc veluti fonte quodam omnis Ægyptiacæ superstitionis de Geniorum malorum & bonorum attractione profluxit infania; vt passim in toto hoc tractatu videbitur.

Præterea dicit Plutarchus, Orimazen sese triplicasse, hoc est, virtute sua triplici mundo supramundano, cœlesti, elementari communicasse, tanto interuallo supra Solem sese extulisse, quanto Sol à terra abest, hoc est, ad orbitam stellarum fixarum (quam à Sole antiqui putabant, tantum distare supra, quam infra, terram) stellas etiam ornasse, id est, communicato lumine, inter ceteras naturæ res, maximè ob luminis, quod copiosius participabant, claritatem. His ita factis, viginti quatuor Deos conditos in ovo posuisse, viginti quatuor sidera, quæ essent veluti arbitri & rerum mundanarum dispensatores, quos in ovo, id est, mundo, quem, teste Eusebio, Porphyrio, Iamblich, aliisque, vt in sequentibus copiosè probabitur, Ægyptij ovo comparabant, condidit. Cui totidem Arimanius *Ἄριμος ἀντίχρονος* opposuit in eodem ovo conditos, id est, totidem opposita sidera, in regione septentrionali posuit; quorum radij maligni Beneficorum radijs permisti, bonorum malorumque commixtionis causa fuerunt. Quæ vt clariùs intelligantur.

Orimazes 24
Deos in ovo
condidit, to-
tidem Arima-
nius.

48 constella-
tiones ab Æ-
gyptijs posite

Nilus Osiri-
dis defluxus.

Spuma Maris
Typhon di-
ctus.

Nota Ægyptios quadraginta octo constellationes in Cælo obseruasse, quæ ex eorum instituto recitat Aratus & Hyginus, quarum viginti quatuor ponebant in plaga Hemispherij Australis, quod ipsi, teste Plutarcho, vnam lucis, Osiridis Regnum, dextrum mundi latus, salubre beneficium appellabant, & totidem ex parte Boreali, quam ipsi sinistrum mundi latus, malignum, veneficum, semininum, tenebrarum originem, Arimani seù Typhonis regnum dicebant, atque ob eandem causam Nilum diuinum quid existimabant, & Osiridis defluxum, eò quòd ex Australi plaga Osiris, aut Orimazis regno originem suam duceret, mare, quòd Ægypto erat Boreale, spumam Typhonis appellantes; veluti pessimum quid abominabatur: vt potè in quo bonorum omnium largitor Nilus, Osiris defluxio seù lachryma fecunda absorberetur, bonorum & malorum commixtionis esset causa.

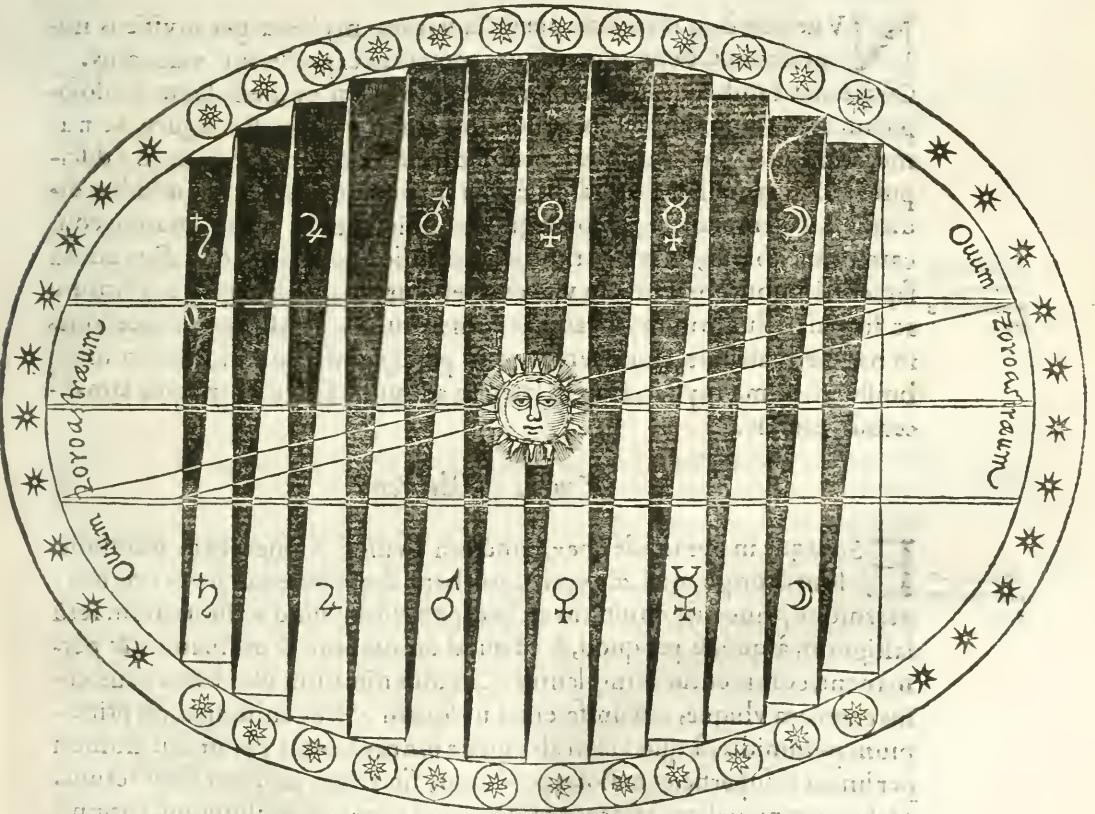
Atque hinc quoque per Typhonis insidias & tyrannidem, teste Plutarcho, significant vim exsiccativam humorum, quibus augetur & nascitur Nilus. Regina verò Æthiopiæ, quæ Typhonem adiuuasse dicitur in fabulis, flatus Austrinos ex Ægypto denotat, qui si vincant Etesias, à quibus versus Æthiopiam nubes pelluntur, prohibentque imbres decidere, quibus Nilus augetur, tum præualens Typhon æstu vrit, ac planè obtinens Nilum in diuersam partem ob imbecillitatem fluentem cauo alueo, & humili in mare expellit. Hæc Plutarchus.

Ex quibus patet, hosce viginti quatuor *ἀντίχρονος* nihil aliud esse, nisi viginti quatuor constellationes Australes, totidemq; Boreales, de quibus sic de Chaldæorum Dijs philosophus loquitur apud Bulengerum: *Post Zodiacum circulum, ait, alia viginti quatuor sidera definiunt. Quorum alteram partem ad Boream,*

Boream; alteram ad Austrum collocant, & eo numero siderum, quæ sub aliorum sensum cadunt, in lucida regione uiuentibus assignant; quæ aspectum fugiunt, in tenebrarum regno, mortuorum esse uolunt. Atque has Vniuersi ordines constituunt. Hæc itaque unâ cum Sôle, eas annua. reuolutione perlustrante, pyramidibus ætionum suarum παρὰλλήλως obuersis, magnarum passim in hoc mundo mutationum sunt cause; Cuius typum aspice.

Oui Zoroastræi mundani vera Effigies.

In quo uides 24. stellas in Borea, & 24. in Austro, cum totidem obuersis pyramidibus, 24. candidis, & totidem nigris positas; qui Geniorum, lucis & tenebrarum supradictorum radices sunt.

Atque ex his apparet manifestè, quam bene hæc allegoria de duobus oppositis principijs à Zoroastro conficta quadret cum ijs, quæ supra. de duodecim Horoscopis, septem Vsiarchis, triginta Decanis, aliisque Hermeticis Genijs ex Iamblichò de Opifice illo intellectu, de Icthon, Amun, Emeph, Phta, Vulcano, Osiride, & eorum principibus & substitutis retulimus, quæ bene inter se comparata, tametsi diuersis nominibus, & de alijs fabularum,

enigmātumque inuolucris instituta, diuersa quædam significare videātur, eadem tamen naturā mysteria, & idem in varias formas transformatum, representare videbimus; in quantum, vt diximus, per ea nihil aliud, nisi secundam illam radiorum, ex Solis, Lunæ, reliquarumque stellarum corporibus, in vniuersi mundi partes, pyramidali quodam processu deriuatorum, naturam omnia penetrantem, omniaque virtute suā impregnantem, sapienter denotant. Sed de his satis.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Η Σ Μ Ο Σ .
De Numeris mysticis, sub Obeliscorum figuris contentis.

NVnc porrò, quā ratione prædicta naturæ mysteria per mysticos numeros in Obeliscorum figura contentos expresserint, videamus. Cū enim Iamblichus, Pythagoram & Platonem omnem suam philosophiam reconditorem (cuius maiorem partem geometricis figuris ac numerorum, proportionumque harmonicarum velamentis tectam, suis discipulis sub magno silentio tradidit) à Mercurij columnis seu pyramidibus didicisse luculenter dicat; Mosen quoque huic, cū in Aula Pharaonis educaretur, incubuisse, quin & Arithmeticā, Musicā, ac totā reliquā Ægyptiorū sapientiā imburum, Philo in vita eius testetur; manifestum est, eos summo ac singulari studio in mysticas illas numerorum, ac Musicæ proportiones in naturæ maiestate elucescentes, ritè percipiendas summo studio incubuisse; maxima mysteria sub ijs latentia adumbrasse, vt ex ijs, quæ iam dicemus, patebit.

Vnitas in Obelisco.

ESt itaque in pyramide apex, punctum, vnitas, numerorum omnium, fons & origo, quā Ægyptij innuebant diuinæ creaturarum originis, æternique principij genuinum archetypon, vnum illud ac supremum rerū fastigium; à quo, & per quod, & ad quod omnia sunt, & ordinantur, & permanent, continentur & implentur: Circulus nimirum ille Hermeticus, cuius centrum vbique, circumferentia nusquam. Sicut enim apex est principium pyramidis, à quo veluti ab vnitate omnes reliqui pyramidis numeri per lineas & superficies radiosas profluunt, sic vnitas supremi illius rerum opificis, omnis scilicet, creaturæ origo genuit peperitque multitudinē entium, ab indiuisa vnitate, quasi suum quendam motum à numerorū choro procedentem; Atque hic est Pythagoricus ille Apollo, seu primus ille opitex intellectus; hic, Iamblichō teste, Pantomorphus ille Hermeticus, ac Ægyptius Proteus in omnes sese formas transformās, de quibus in præcedentibus; & ab Hebræorū Macubalim benè representatur per $\eta \kappa \omega \mu \alpha$. Ensoph, magnū illud in arbore Zephiroth sacramentū, quæ est vena & fons vitæ, primis & altissi-

Moses Ægyptiorum sapientia imbutus.

Apex in obelisco quid indicet.

Ensoph apud Cabalistas quid?

mis principijs, atque inde per analogiam quandam physicis elementis applicatus. Vnitatis igitur, Proteus propriè dicitur, eò quòd in omnibus rebus *πρωτεύς*, id est, primas teneat. Quia autem res in ipso vno nihil inter se differunt, sed omnes vnum sunt, vti Platonici demonstrant è Parmenide, factum est, vt de vno diceretur, omnes res fieri; & sicut omnia in vno sunt, ita vnũ fieri omnia, non aliter atque ex vno omnis numerorum diuersitas enascitur. In varias igitur species vnum permutatur, in omnibus tamen vnitatis illa Protei primas tenet. Ex vno ergò primũ procedit *πρῶτον*, id est, Ens, quo vnum ad actum esse, contrahitur; quod ita Pythagorici ab Ægyptijs edocti demonstrant: Vnum ergò principio parit duo, in hoc infinitam suam potentiam perdens, eodem modo materia vni respondens, infinita est potentia, & in omnia rerum genera, quæ per puncta, lineas, superficies, corpora in pyramide repræsentantur, permutatur; atque idcirco illa *πρωτη* à Peripatheticis vocatur ob eandem rationem, ob quã vetusti philosophi Protea, eam nominarunt. Quemadmodum igitur ab vno omnia procedunt vti primo & generalissimo principio, omnibus rebus intrinseco, & in apice substantiæ in texto; ita à materia quoque omnia corpora tanquam à primo principio dependent. Atque per hanc Analogiam ab Homero Protheus pater dictus est idotheæ, non secus ac vnum pater est respectu duorum vel entis; præterea qui primũ domus quærit principium, ad fundamenta descendit, sic qui corporum omnium primum quærit principium, ad materiam primam descendit. Sed iam ad Binarium procedamus.

Vnitatis descriptio.

Quid Protheus?

Dyas in Pyramide.

Est in pyramide *δύο* per duarum quorumuis laterum linearum fluxum indicata, quæ cum diuersitatis, inæqualitatis, dissimilitudinis sit principium & vnitatis distinctio, calusque sit primus ab vno, non immeritò dissectionis in omni disciplina censetur numerus, quo ab Ægyptijs oppositarum inter se distributio, & pugnantium in natura qualitatum vicissitudines non incongruè à Persarum Magis, sub Arimani & Orimazis allegoria, seu ab Ægyptijs sub Osiridis & Typhonis historia repræsentatae indicantur. Hinc Pythagorici, teste Plutarcho, vtrumque principium diuersis afficiunt nominibus, vt bonum, vnitatis, finiti, quiescentis, recti, imparis, quadrata, æqualis, dextri, splendidi: Malum verò, binarij, infiniti, in motu versantis, curui, paris, altera dimensione longioris, inæqualis, sinistri, tenebrosi, nomine indignant; atque hæc esse principia ortus rerum statuunt. Hinc Osiris dicitur omne id, quod, vt supra dictum est, beneficum est, teste Synesio lib. 1. de prouident. Typhon autem omnium, vt cum Synesio loquar, malorum officina, quem & Seth, Bëbon & Smy appellant Ægyptij; quibus verbis violentam quandam inhibitionem, contrarietatem & euer-

Binarij numeri significatio

Nomina Typhonis.

Ossa Hori
magnes Ty-
phonis ferrò

Typhonis
neruos exci-
sos in Lyram
animauit
Mercurius

nequaquam potest; Ac proindè rectè Ægyptij, vt apud Manethonem in Plutarcho legitur, ossa Hori magnetem dicebant, Typhonis ferrum; sicut enim ferrum in magnete diuersos tractionis & repulsionis motus experitur, ita mundi motus salubris, bonus, & ratione constans aliquomodo versat, ad se ducit, atque molliorem reddit obsequentem sibi duram illam & Typhoniam vim. Hinc Mercurium fabalantur, teste Plutarcho, Typhonis neruos excidisse, ijsque pro fidibus vsus concinnando vniuersum, id de dissonantè consonum reddidisse, & vim interea mundi non oboleuisse, sed impleuisse, vnde fit, vt ea imbecillis atq; languida, in hoc mundo mutationum, affectionumque variarum corporibus adhærescat, & in terra quidem cõussiones, tremoresque, in aëre æstus, ventosque intempestiuos, tum turbines igneos atque fulmina moliatur; aquas etiam & spiritus pestilentia lue inficiat, & vsque ad Lunam excurrat, seseque efferat læpè splendidum obfuscans aërè; atque hæc duo rerum principia, benè in pyramide per duarum linearum ex vno puncto fluxum denotant: quamuis alij hunc binarium ad formarum productionem torqueant. Quemadmodum enim ab vno binarius oritur, ita seruatâ ratione similitudinis è potentia materia primò educitur forma, atque idcirco ab Homero non *ἔδος*, sed *εἰδος*, id est, formarum Dea nominata. Hæc ergò fuit antiquorum consideratio, qui omnia ab vno, perpétuâ quâdam, & continenti per omnes rerum gradus, catenâ deducebant, & iisdè passibus ad vnum referebant. Quia igitur in resolutione vltima est materia, necessariò erit prima in corporum compositione, quod benè per apicè pyramidis patet, qui dum in lineas, superficies, corpus, & ex his in se ipsū redit, pulchrè hunc processū docet, atq; ea de causa meritò materia Proteus erit in physicis, quemadmodū vnum, Proteus in prima sapientia dicebatur; & quia forma penultima est in resolutione, vt secunda sit in compositione, atque ita rationem subeat binarij, cuius natura Pythagoricis scæminea est; idcirco optimè illi prisci, siuè Sophi, siuè Magi, aut etiam Sacerdotes, naturæ ordinem in rebus componendis & resoluendis secuti, materiam Proteam nominabant, & DEVM, formam secundam statuebant, illius proindè filia, sicuti dualitas est vnius; quam & Ægyptij per Oceanum Patrem & Tethyn matrem innuebant; sed de huiusmodi hic satis.

Teias in Obelisco hieroglyphica.

Terrarij no-
meri laus.

Porrò ex binario & vnitate nascitur *teias*, quæ in pyramide significatur per . Δ , quod initium ducit à puncto seu monade pyramidis, & per duo quælibet latera in basim extenditur, quâ . Δ . constituitur. Sacra illa & tot antiquorum scriptis celebrata trias; illud Hori Archetypon, verum Platonium triplicis mundi exemplar, & ideò vera illa trutina iustitiæ Pythagoricæ ad medium duorum vitiorum vtrinque redacta, numerorum omnium principium, diuinæ triangonum naturæ, totius imperfectionis magistra ac naturæ

naturæ mancæ complementum; formarum appetitus in Proteo vigentis vnicum centrum, pyramidis mysticæ fundamentum, fons & origo corporum, quâ ad mysticas significaciones & reconditas rerum explicationes nihil vberius. Sicut enim par primus, nempe dualitas est diuisio, primaque diuersitas, ac casus, vt diximus, primus ab vno, sic ternarius primus numerus impar est, quasi reditus ad vnum atque principium, & perfectior est pari, cum illum comprehendat, non ab eo comprehendatur, vnde aptissimus numerus est iustitiæ, siquidem in paribus iustitia quasi dissoluta est sine medio, vt rectè admonet Plato lib. 1. de legibus, nec vllum, quo innitatur, cardinem habet, sed in ipso impari, super ipsum vnum, est medium, quasi centrum atque Numen; quo æqua distributio, & ad quod quasi finem regitur; impar etiam propter medium sui ipsius vinculum, vt rectè Plotinus dicit, sui ipsius vinculum intra se possidet, & propter centrum circulare existit, & propter comparisonem exterorum ad medium, vniuersi ordinis principium est; in ternario enim principium, medium, finis est. Vnde & τὰ τρία πάντα, & prisca quoque Theologi, vt principium, medium, & finem in DEVM referenda designarent, tria in sacrificijs offerebant.

*Terna quidem diuis celestibus hostia, & ipsa
Candida maculanda est, terna & terrestribus atra.*

Apoll. Ora-
culi.

Item Stratus.

*Forma sacrificij perfecti prisca,
Tres panes offerre iubet.*

Et apud Theocrit. Idi. 2.

Ἐξ ἑὸς τρεῖς πένδα καὶ ἑὶς τὰ δὲ πέντα φωνῶ :

Ter libo, ter & hæc pronuncio mystica verba.

Hinc Ægyptij ter quoque, teste Plutarcho suas suffumigationes manè, meridiè, & vespere instituebant, & certè hunc numerum plenum mysterijs in summa semper veneratione fuisse, testantur tot trigonæ rerum species, & formæ, tot nimirum pyramides, tripodes, triangula, item varia, quæ passim tum in Obeliscis, tum potissimum in Bembinæ tabulæ schematibus occurrunt, quæ suo loco fultè interpretabimur. Potissimum tamen per triangula in pyramide representata, nihil aliud insinuare voluerunt, teste Plutarcho, nisi vniuersi naturam, & ideam quandam Osiridis; Isis & Hori, per tres operationes & effectus representatam; nam Typhon ille crudelis, quem per binarium ante representauimus, diuellendo corpus Osiridis, & in multas partes dissipando, ab vno ad multa, à perfectò in imperfecta, à toto ad partes, à bono, quòd ex integra causa, ad malum è quouis defectu, constat, procedendo, multas in natura rerum dissensiones, & inimicitias periculosas disseminauit per binarium significatas, quas impedire cupiens prouida naturæ pars Isis, Osiridis dissipatas partes sedulo investigans, inuentas partes partibus, membra membris adaptando in integrum restituit Osiridem, ex quorum deindè congressu natus sensibilis illa pars mundi Horus, quæ per trigonum hoc nostrum apprimè exprimitur;

Ritus ternario numeri peracti.

tur;

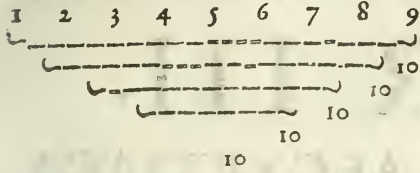
cur; sed audiamus Plutarchum, de hisce veluti eâ tripode loquentem: *Iam, inquit, præstantior & diuinior natura ex 3. constat, quò quòd mente cernitur & materia, & quod ex his compositum est, Græcis κόσμος, id est, mundus dicitur. At Plato quidem primum illud ideam, exemplar, patremque nominat. Materiam matris, nutricis, sedis, & regionis ortuum capacis vocabulo notat; quod ex utroque constat, prolem, ortumq; nominare solet; Aegyptios autem probabile est Triangulorum pulcherrimo imprimis comparasse vniuersi naturam, quâ comparatione etiam Plato, in Rep. videtur usus, ubi figuram nuptialem, ἄμικρον γονιμὸν, componit. Constat id. Triangulum tribus lateribus, quorum basis est 4. rectum angulum ad eam conficiens triunum, & hunc subductum angulo latus 5. scrupulorum, & alterū 3. tantum potest, quantum latera eum conficientia. Intelligendum autem est, linea ad rectum angulum alteriusficiente marem, basi sæminam; subtendente prolem utriusque representari; & Osirin esse principium, Isidem receptaculum, Orum effectum; Ternarius quippe primus est impar, ac perfectus numerus Hæc Plutarchus. Ex quibus sanè patet, nihil hoc loco aliud nobis describi, quàm celeberrimam illam Hecatomben Pythagoricam; tot mysterijs celebrem, tam infiniti in Mathematico negotio vltus; vt proindè vehementer dubitem, ne fortè Pythagorastantum arcanum geometricum ab Aegyptijs primò acceptum, deindè sui juris, inuentionisque fecerit. Si enim quinque scrupulorum subtendentem trianguli lineam in se duxeris, prodibunt 25. quadratum; & totidem ambientium laterum lineæ 4. & 3. scrupulorum quadrata 16. & 9. conficiunt. Quibus sanè maxima in natura mysteria innuebant; sed de his alibi. Ex his itaque patet, quanto ingenio per trigonum huiusmodi, & quanta mysteria exhibuerint. Sed signum hic annexum confidam.*

Tetras, siuè Quaternarius in Obelisco.

TETradem, siuè quaternarium numerum in Obeliscis exhibebant, per 4. latera; sed diuerso modo: Primò in pyramidio quaternarium triangularem, deindè in reliquo trunco Obelisci quaternarium quadrilaterum; per illum occultè innuebant mundum angelicum, in quantum ex centro diuinitatis, quæ per apicem obelisci appositè iudicatur, in naturam genialem diuinæ naturæ immediatum signaculum trigono diuinitatis caractere insignitè diffunditur; per 4. latera, mundi quadripartiti præsidium in 12. mundi arces distributum; quod aptè singuli 3. numeri, 4. triangulariū superficialium denotant; 3. enim in 4. ducta, conficiunt 12. Iterum 3. ad 4. iuncta, vti 7. constituunt, ita totius naturalis perfectionis Genialis mundi sacramentum iudicant. Quatuor verò latera triangularia ad 4. latera quadrangula iuncta, 8. constituunt, influxus angelicæ naturæ in mundum corporeum aptissimum symbolum, quibus si basis accedat pyramidis, jam enneadem mysticam angelici & corporei mundi symbolū, pulchrè indicabant, quem & 9. anguli solidi, qui in obelisco quolibet considerantur, notabant. His deniq; si accederet apex pyramidis, iam 10. constituiebantur, totius naturæ;

& trium

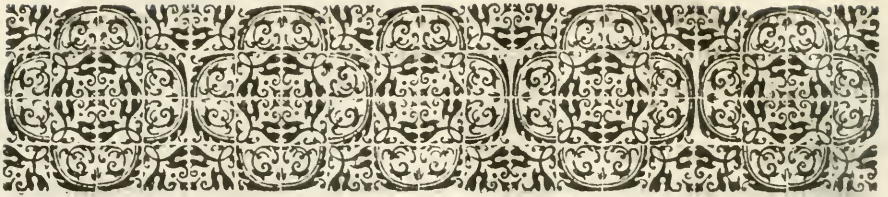
& trium mundorum archetypi, angelici, ac corporei mundi complementum innuebant; quem numerum tetras illa siue quaternarius numerus implicite continebat; si enim 1 2 3 4. ordine posita sibi inuicem junxeris, prodibit decas illa mystica, siue tetractys tanto à Pythagoricis silentio celebrata, tantis mysterijs inuoluta. Quæ per duos quinaros pulchrè indicabant, quorum prior influxû diuinæ naturæ in mundum Angelum, ex apice in quadripartitum mundum angelicum; alter verò creaturarum siue corporei mundi sinum, ex quadrangula basi sursum, versus centrû continuâ diminutione laterum facta, aptè insinuabant. Præterea vnitatem forma-

lem in sinu Diuinitatis latentem per apicem indicatam, cuiusq; rerum ordini ad junxeris, semper 10 constitues, rerum omnium complementû; Diuinæ perfectionis typum, & exemplar. Si enim 1 ad 9

tripartitâ angelici mundi triadè ad junxeris, 10 constitues, numerû omnia exhaurientè, typum Diuinitatis omnia complectentè; si ad 2 in quibus vnitatis duplicata residet, 8 junxeris, habebis Angelicæ, per vnitatem formalem in mundum inferiorem influxum, videlicet in mundum sensibilem, per 8 cubicum numerum aptè insinuatam. Si iterum 3, id est, Triadem illam, totius perfectionis exemplar, 7 perfectionis mundanæ simbolo adjeceris habebis iterum 10. Si deniq; quaternarium, siue tetractyn illam tantopere à Pythagora celebratam 6 siue senario numero operationum mundanarû simbolo adjeceris, denuò resultabunt 10; si deniq; 5 duplaueris; id est, duos quinaros simul junxeris, idem denarius numerus emanabit; vides igitur quomodo ordines mundanarum constitutionum sibi inuicem adjuncti, semper producant 10, id est, vnitatis formalis in singulis classibus implicata, reliquis numeris creaturarum rerum symbolis adiuncta, semper 10. constituat; totius vniuersitatis cum auctore suo aptum hieroglyphicû; Præterea 1 ad 2 juncta dant iterum triadem, hæc ad triadem juncta generat tetradem, & hæc rursus tetradi juncta, pentadem; & sic singulis numeris ordine naturali continuatis illa adjuncta, generat hexadem, heptadem, octadem, enneadem, decadem, omnium complementum, vltra quam nullus alius, nisi replicatus numerus datur. Hanc itaque philosophiam mysticam sub numeris opportunè in obeliscorum figura exhibuerunt veteres.

Verùm cum ex instituto hanc philosophiam arithmetica tractemus in Oedipo, hic fusiores esse nolimus. Quibus quidè ritè explicatis, jam tertiu hujus operis librum aggrediamur, ex quo luculenter apparebit Græcorum, veteres, hujusmodi mysticas Ægyptiorum rationes æmulatos, in architectura Deorum, cæterisq; fabulosis narrationibus, ad diuinitatis arcana, rerumq; naturam indicandam, singulari studio, & sub mysticis symbolorum inuolueris à profanorum intellectu remotis, exhibuisse.

OBELISCI PAMPHILII LIBER III.

MYSTAGOGIA AEGYPTIACA

Q V A

Non Aegyptiacæ duntaxat doctrinæ in sacris Sculpturis ratio, sed & Græcanicæ sapientiæ ad normam Aegyptiacæ Παράλληλως institutæ, methodus traditur demonstraturque.

P R A E F A T I O.

DYTI Aegyptiaci fundamentis in precedenti libro iactis, hoc est, origine, fabrica, ordine, ac hieroglyphicæ doctrinæ Symbolis καθ' ὅλως demonstratis: nihil porro restare videbatur, nisi ut Sacramentorum latentium penetralia alius subeuntes quid tandem per tantum Symbolorum apparatus intenderint: quid proprie significare voluerint, aperiremus. Quod nos in hoc tertio libro DEO dante præstituros confidimus; in quo non Aegyptiacæ duntaxat in sacris disciplinis observatam rationem, sed & Græcorum doctrinæ mysticæ, quæ Aegyptiacæ parallela hic methodum ἀναβῆς demonstrabimus, utriusque sapientiæ, fabularum inuolucris variè occultatæ, interpretationis speciosissima daturi: Ex quibus, ni fallor, benigno Lectori satis superque patebit hieroglyphicam sapientiam, tum Aegyptiorum, tum Græcorum Aegyptiacæ parallelam doctrinam, ad quatuor potissimū facultatum principalium, Theologicæ inquam, Magicæ, Physicæ, ac Politicæ mysteria respexisse;

xisse; quæ quidem per appropriata symbola eo ingenio conficta expresserunt, ut unum & idem symbolum per analogiam quandam in quatuor mundorum Archetypi, Astralis, Elementaris, Politici sibi subordinatorum dispositione clarescentem, dictis quatuor facultatibus subdicta analogia consideratis, pulchrè applicuerint. Patebit quoque ex hoc libro, Græcos nullo nō tempore in sacrorū Ægyptiacorū affectatione, veluti simias quasdam egisse; ut proinde, huiusmodi vestigijs stricte insistentes, alueumque secuti, ad primam, ex qua omnia ad se deriuarunt, fontis scaturiginem, sagacitate duce, facile nos peruenturos speremus. Verum obmissis verborum ambagibus, rem ipsam cum bono DEO auspicemur.

CAP V T I.

De Mystica fabularum interpretatione.

ACERDOTIBVS Philolophis, cæterisque Ægyptiorū Hierogrammatistis, cūm acri essent ac subtili ingenio, ac profundā quadam mentis contemplatione, in disquirendæ veritatis studio continuo occuparentur, ea quæ à vero remotissima passim de Osiride, Iside, aliorumque Numinūm varia metamorphosi narrarentur, tanquam vera perluadere, difficile omnino erat. Nam cūm rectæ rationis dictamine, ac naturæ lumine fulti, præter vnum aliquod summum, æternum, infinitum ac incommutabile Numen, à quo quicquid est, veluti ab ideali fonte profluxisset, aliud nō cognoscerent, nec cognosci posse scirent; cūm præterea admirabilem illam in rebus omnibus elucescentem naturæ maiestatem, ordinatissimum illum cælorum concentum, vimque eorum in inferiorem mundum diffusam, nexū præterea elementorum, ac in omnibus mixtis *εὐκτασίας* illam optimam, consensum etiam latentium in rebus proprietatum dissensumque intuerentur, ea nec à se ipsis, nec aliā fatali quādam necessitate existere, sed ab vno illo Numine Numinum ineffabili sic intenta & ordinata, & esse, & conseruari, serio sibi persuadebant. Quare altioribus intenti contemplationibus, fabulas illas, atque historias Deorum, vel confictas, vel occasione narrationum, falsarum perperam intellectas, quas rudis, & ad quiduis credendum procliuus populus simpliciter intelligebat, illi veluti res rebus diffformes, ac incongruas, allegoricā quādam, ac symbolicā interpretandi methodo, excogitatis ad id certis quibusdam symbolis literisque, arcana quādam similitudine rebus significandis conformibus, tūm ad mores, tūm ad naturæ mysticas significationes, ac denique ad ipsum rerum omnium archetypōn transferentes, ut imperitam plebem ea celarent; pyramidibus, obeliscis, cippis, tēplis, marmoribus, ad excitandam de se posterorum admirationem, inciderrunt. Innuit dicta Palæphatus libro *περὶ τῶν ἀπίστων ἱστοριῶν*, seu de non credendis fabulosis narrationibus; scriptor antiquissimus.

Quid Ægyptij per allegoricam illam dicendi rationem intenderint.

Quomodo ex ordine rerum mundi alium in cognitionem vnius Numinis perueniant.

Palæphatus de fabulosis narrationibus.

Hominum inquit alij & ij maxime, qui ab omni sapientia & eruditione alieni sunt, omnibus illis, quæ utique dicuntur, persuasi fidem adhibere consueverunt. Quidam verò naturâ duce prudentiores curiosique magis, & in rebus negotijque plurimis versati, omnia illa, quæ traduntur fieri, ut penitus credant, adduci nequeunt; mihi autem omnia quæcunque dicta iam fuerint, fieri quoque videntur: Neque enim nomen duntaxat fuisse existimandum est; nullus alioquin sermo super his existeret. Verumtamen ex ipsa primum, resque fuerunt, ac sic demum sermo ijs superinductus est. Quæ autem facta reuera fuerant, Poëtæ, nugatoresque plerique in incredibilia magis, atque admirabilis quodpiam conuerterunt, ut ista legentes homines in maximam raperent admirationem. Ego verò talia minimè esse posse, qualia dicuntur, agnosco.

Poëtæ res i-
deo ampli-
runt, ut po-
steros in ad-
mirationem
raperent.

Hippocetrau-
rorum histo-
ria quid de-
notet.

Minotauri hi-
storia quid?
Actæonis fa-
bula quid?

Hesperidum
hortus.

Hercules dra-
conis inter-
fector.

Promethei
fabula.

Hactenus Palæphatus, cui certè astipulantur, quotquot de natura Deorum vnquam scripserunt. Ita quidem Lapitharum, teste cit: Palæphato, qui primi omnium equos ascenderunt, in equis comparentium spectaculum, Hippocentaurorum fabulæ dedit occasionem. Pari ratione Minois scriba, cuius amore Pasiphææ capta, & Tauri ob stuprum illatum in exilium amadati, furor, insania, & in obuios quosuis crudelitas originem passim præbuit fabulæ de Minotaurio labyrintho incluso. Porrò quid aliud per Actæonem à proprijs canibus deuoratum antiqui insinuare voluere, nisi Actæonis canū venationisque studio nimium intenti, curam que rei domesticæ penitus negligentis, facultatum omnium, ac vitæ denique defectus? Ita nil aliud Hesperidum hortus pomorum aureorum ferax, à dracone custoditus, quæ Hercules dracone interfecto abstulisse fertur, nisi oues (quæ $\mu\lambda\lambda\alpha$, Græcè dicuntur, quo nomine & poma Græcè dicuntur) Hesperidum filiarum Hesperii cuiusdam Milesij, quæque ob bonitatem aureæ dicebantur, & à pastore quodam, Dracone nomine, custodiebantur; nihil, inquam, aliud $\muυθικῶς$ quâ oues aureas ab Hercule, vnâ cum Dracone Pastore abducto, significat. Vnde sermo hominum postmodum exortus $\chiρῶστα μῦθα κλέπτόμενα εἶναι$ fabulam peperit de malis aureis ab Hercule sublatis, dracone interfecto. Quid aliud Prometheus plasmator hominū primus nobis indicat; nisi quod hic primus fuit, qui homines per leges sanctè pièque conditas, ad politicam viuendi rationem barbaros & brutales homines formauit. Non secus de reliquis fabulosis narrationibus, vti de Sphynge Dimorpha, de Ganimedidis equis homines deuorantibus; de Dædalo & Icaro, de Aeolo, de Dædali statuis, de Gerione tricorpore; de Orpheo, Pandora, Cerbero, Medæa, alijsque innumeris figmentis à Poëtis traditis sentiendum est. Omnes siquidem huiusmodi fabulas originē suam, vel à prouerbijis hominum malè intellectis, vel à nominibus rebus conformibus, vel à nominum gestorumque æquiuocatione, vel à diuersis denique rebus specie differentibus in vnam conflatis traxisse, tradūt citatus Palæphatus, & Fulgentius in myrthologicis quos consule.

CAP. II.

De Deorum mystica significatione.

Virtutes rerum apparentium Deos seu Genios appellatos, testatur S. Augustus: de Ciuitate Dei, Lactantius Firmianus, Eusebius, alijque, quos in sequentibus adducemus. Veteres enim vim cæli, Elementorum essentias, astrorum potentes operationes, latentem denique consensum rerum intuētes, totum mundum animal quoddam ingens innumeris genijs, quos singulis rebus vniuersi assignabant, stipatum credebant, de quibus M. Cicero multa ex Stoicorum sententia in 2. de naturâ Deorum: inter cæteras autem *πολυθείαι* rationes ea reposita est ratio, quæ physica est appellata, ex qua plurima Deorum multitudo profluxit, qui specie humanâ inducti fabulas Poëtis, si non Historicis suppeditauerunt; & hominum vitam omni superstitionis genere refererunt; quæ vetus quidem opinio non Græciam modò, sed & nostros, & totum denique orbem oppleuit. Scribit Dionysius Halicarnas. lib. 2. Antiq. Romanos Veteres fabulosa illa Poëtarum figmenta, tanquam omnis superstitionis seminaria prohibuisse, utpotè, quibus Dij inter se pugnant, dissidentesque, & adulteria homicidijs miscentes ea facere finguntur, quæ nequidem de Viris probis, taceo de Dijs ipsis, dici possint. Dicta confirmat Eusebius his verbis: *Videtur ne igitur ut à physicis rebus bene & vultur inuentis, ratio sit tracta ad commentitios Deos? quæ res genuit falsas opiniones, erroresque turbulentos, & superstitiones penè aniles. Nam & formæ Deorum nobis, & etates, & vestes, & ornatus noti sunt, &c. quæ subiungit: Quin etiam Varro, antiquos ait simulachra Deorum & insignia, ornatusque finxisse, quæ cum oculis animaduertissent, hi qui adijissent doctrinæ mysteria, animam mundi, a partibus eius, id est, genios veros animo videre possent.* Hebræi fanè hosce Genios post Ægyptios pro cæteris gentibus, rebus creatis attribuisse videntur; Nam uti in superiori Syntagmate ostensum est, existimabant ij totum mundum plenum Genijs seu formis quibusdam. Inter cæteros autem 70. numerabant, quorū R. Ioseph Ben carnitol in Cabalica arte celebris magister, in 14. Exod. hisce verbis meminit: *ונשרו כל אומות מוסרות ביד שבעים שרים* hoc est: *Et relictae sunt omnes gentes, tradita in manus 70. Presidum seu Geniorū; Legunt quidam hinc pro שרים *scharim* שרים *Sedim*, Dæmones, utroque modo benè; quales autem hi sint, quæ eorum officia, & vnde nomina cōtraxerint, dicemus DEO volente in tertia parte Oedipi, vbi hanc cabulam fusiùs pertractauimus. Alij prædictis consentientes, asserunt nullam herbam in terra esse, quæ non stellam aliquam, aut Dæmonem sibi præsentem habeat, ita Rambam in Moreh Nebuchim: *אין לך כל עשב מלמטה שאין לו מול ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל* Non est, inquit, tibi vlla herba, aut planta inferius, cui non sit stella in firmamento, qui fulciat eam & dicat ei*

Virtutes rerū veteres Genios opinati sunt.

Cic. 2. de nat. Deorum.

Vnde multitudo Deorū?

Dionys. Halic.

Eusebius.

Hebræi 70 genios inducunt.

R. Ioseph Ben Carnitol.

Rambam in Moreh Nebuchim.

Elias Leuita in Thisbi. cresco. Elias Leuita in Thisbi similia referens, ait : המזלות קורין לשנים עשר משרתים ברקיע שכל אחד מהם משרתו וקורין מזל לחצליה ומזל רע

12. Ministri bonorū & malorum causā. Planetas vocant sapientes nostri, duodecim ministros, qui sunt in firmamento, eò quòd unus quisque præsit uni mensi, & vocantur prosperitas, seu genius bonus & malus : eò quòd hi duodecim ministri, bonorum omnium & malorum causas astruant. Arabes quoque eò lego deuenisse superstitionis, vt inter cætera sua præcepta, illud quoque de astris non temerè aspicendis posuerint :

Arabes astra DEOS putat. *Cave intueri splendorem astrorum.* لا يجتاز من النظر في شعاع النجوم. Existimabant enim Arabes astra DEOS, quæ ob summam reuerentiam fixius intueri nefas putabant, vel vt alij explicant, quia malignorum Geniorum, quos in astris certis residere credebant, noxias influentias incurrere timebant. R. Aben Ezra Exod. 12. cum reliqua Cabalistarum turba eiusdè superstitionis putat, noxios quosdā genios singulis anni quadratibus, quos

Quid Tekupha apud Hebræos, & de Decemobus eis præsentibus. *Thekuphoth* appellat, præesse : ait enim, quòd per singulas quartas, seu *Tekuphas* Soli specialis deputetur genius & director, & in illo momento, quo Sol ipse priorem compleuit Tekupham, & sequentem inchoat, priusquam vnus director alteri locum cesserit, שדים seu genij maligni omnem possint in aqua, aëre, terra, igne exercere tyrannidem, non secus, quàm cum imperator quispiam moritur, minores Domini interim in hostes suos grassantur, donec alius instituat Rex, qui eos à sua præsumptione possit coercere.

Vnde aiunt, quod si quis in illo momento, vel tantillum hiberet aquæ, hydropisin, vel aliam grauem infirmitatè euadere non posset. Hinc est, quòd illarum 4 Thekupharum initia tam superstitionis custodiunt, & בלוחות id id, Calendariorum tabulis diligenter inscribunt: verba Abenezræ alibi citabimus. Hos secuti videntur, qui DEOS iuxta elementorum numerum,

Dij iuxta Elementorum numerum. S. Augustinus in 4. de Ciuitate DEI refert tria Deorum genera, vnum à Poëtis, a Philosophis alterum, tertium à principibus Ciuitatis. Primum genus nugatorium fuisse scribit : quod multa de Dijs fingerentur indigna. His commodè afferre possumus eam Theologiæ diuisionem, quam M. Varro in lib. antiquit. fecit

M. Varro. *μυθικόν, θυσικόν, καὶ πολιτικόν*, scilicet : Primum erat mendacissimum, & turpissimum; Secundum à populis remotum, in quatum nimirum totius vniuersi naturam sub obscuro fabularum velamento indigirabant; Tertium ciuile & populare ab antiquis institutum. Porrò Ethnici cum considerarent admirandum illud microcosmi opus, & partium singularum consensum miruū, vnumquodque à DEO suo gubernari credebant, quemadmodum benè obseruat Placides, Fulgentius : Hinc Iouem caput; Mineruam oculos; Iunonem brachia; pectus Neptunum; lumbos renesque Martem; Venerem genitalia; Mercurium denique pedes sibi vendicare existimabant. Ita in

Placides Fulgentius. Dij præstitè partibus humani corporis. Democritus. *φυσιολογημάτων* Democritus notat : Vnde Homerus. *ὄμματα, καὶ κεφαλήν τε καὶ οὐχὺν ἄρα δὲ ζώων ἕτερα ἔ ποσειδάωνι.*

Homerus. *ὄμματα, καὶ κεφαλήν τε καὶ οὐχὺν ἄρα δὲ ζώων ἕτερα ἔ ποσειδάωνι.*

Nam & Tyberianus Poëta in Prometei fabula ait : Deos singula sua homini tribuisse: quin & Seruius in Bucolicis Virgil. etiam illud obleruat, idè à Poëta dictum : Cynthus aurem vellit, quia auris memoriæ consecrata sit, quod & Plinius scribit: quam auris partem attestantes, dum in ius vocabat, reo attingere solebant . Consecrata & frons Genio . Hinc DEVM venerantes frontem tangere , & ad frontem manu indita Numina adire solebant . Dextra Fidei, digiti Mineruæ, genua misericordiæ, vnde hæc rogantes tangebant, hinc etiam supplicantes ad ea procumbere, & amplecti moris fuit, consecrata fuerunt; quæ omnia cum ijs altris, quæ Astrologi humani corporis membris affingunt, consentiunt, de quibus M. Manilius & Firmicus.

Tyberianus
Poëta .

Frons consecrata Genio .

*Namque Aries Capiti, Taurus cervicibus hæret,
Brachia sub Geminis censentur, pectora Cancro,
Te scapule Nemæe vocant, teque ilia Virge,
Libra colit clunes, & Scorpius inguine gaudet,
Et femur Arcitenens, genua & Capricornus amavit,
Cruraque defendit Iuuenis, vestigia Pisces .*

M. Manilius
Firmicus .

Porro addam & hoc animi gratia, quod ab Higynio de hominis formatione scribitur in libro fabularum cap. 120. Cura, inquit, cum quendam fluuium transiret, vidit cretosum lutum, sustulit cogitabunda, & cepit fingere hominem; dum deliberat secum, quidnam fecisset, interuenit Iuppiter, rogat eum Cura vt ei daret spiritum, quod facillè à Ioue impetrauit, cui cū vellet Cura suū nomen imponere, Iuppiter prohibuit, suumque nomen ei dandū esse dixit: dum de nomine Cura &

Higynius.

Fabula . . .

Cura finxit
hominem,
Iuppiter spiritum
tam dedit .

Iuppiter disceptarent; surrexit & tellus, suumque nomen ei imponi debere dixit, quandoquidem corpus suum præbuisset . Sumpserunt Saturnum Iudicem, quibus Saturnus tecus videtur iudicasse . Tu Iuppiter, quoniã vitam & spiritum dedisti, corpus recipito: Cura quoniam eum prima finxit, quam diu vixerit eum possidebit, sed quoniam de nomine eius controuersia est, homo vocetur, quoniam ex humo videtur factus . Hæc Higynius, quæ omnia elegantissime formationi hominis in 2. Geneseos cap. expressa, sub symbolico quodam verborum contextu recitata, congruunt . Quid enim aliud per curam, nisi Diuinum illud ab æterno de homine in tempore formando consilium, his verbis proditum : נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ

Genes. 2.

hoc est, *Faciamus hominem ad imaginem nostram, & similitudinem nostram*; quid aliud Iuppiter, nisi cœlestis ille Prometheus, Pater, inquam, æternus, Verbo

huiusmodi fabula originè
& sacris inter-
pretantur .

virtu-

virtutis suæ conceptum illud opus perficiens, iuxta sequentia verba: *וַיִּצַד יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאָדָם וַיִּפַּח בְּאָפִיקוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים וַיְחַי הָאָדָם לִנְפֶשׁ חַיָּה*
Et formauit Dominus Deus hominem puluerem de terra, & insufflauit in faciem eius spiraculum uitæ & fuit homo in animam uiuentem: Reliqua Epimethij laboribus, & curis hominis, quas post lapsum incurrit, congruunt. Ex quibus omnibus patet, multas gentiliū fabulas originem ex sacræ Historiæ contextu traxisse, quas ob sublimitatem eius, vel non intellexerunt, vel si intellexerunt, ita tamen allegoricis suis figmentis uelauerunt, ut fabulis quam sacræ historiæ viderentur similiores, aut certè rebus naturalibus applicauerunt. Hinc Empedocles Agrigentinus, 4 naturas, quibus omnia constare censuit, Diuinasse voluit; atque ex eodem diuersissimæ illæ philosophorum de rerum principijs opinioniones. Origenes ait, Empedoclem litem, & inimicitiam atque ignem principia posuisse vniuersi. Simplicius utraq; commiscuit, hoc est, quatuor elementa, & litem, & concordiam. Hinc aliqui, eò quòd DEOS nihil aliud nisi naturalium rerum virtutes æstimarent, veluti Theodorus, & Protagoras Abderita Atheorum nomen meruere. Xenocrates Chalcedonius DEOS octo prodidit, 5 in stellis vagis, vnum qui ex omnibus sideribus, se primum Solem, octauum Lunam constituit. Speusippus ex Platonis sorore natus, vim naturalem Deum esse statuit. Alcmaeon Crotoniates Soli & Lunæ, & reliquis sideribus, animo præterea Diuinitatem dedit; qui, ut ait Cicero, non sensit se mortalibus rebus immortalitatem dare. M. Varro Terentius Deum ait se arbitrari animam esse mundi, ipsum que mundum Deum esse; mox subiungit, mundum diuidi in partes duas, id est, in cælum, & terram; Cælum quoq; bifariam, in ætherea & aërea. Terram verò in aquam & humum; quas partes omnes animarum esse plenas in æthere & aëre immortalium, à summo autem circuitu cæli vsque ad circulum Lunæ, æthereas animas esse atra ac stellis, easque cælestes Deos non modo intelligi esse, sed etiam videri. Inter Lunæ verò gyrum, & nimborum, ventorumque cacumina aëreas esse animas; sed eas animo, non oculis videri, & vocari Heroas, & Laruas & Genios seu virtutes rerum. Sic fragilis & laboriosa mortalitas in partes ista digessit infirmitatis suæ memor, ut portionibus veluti quibusdam vnusquisque id, quo maximè indigeret, coleret. Itaque nomina alia alijs gentibus, & Numina in eisdem innumera reperimus, adeò quidè, ut non immeritò Panegyrista canat, quasi de abscondita Dei natura querulus. *Te, inquit, summe rerum factor, cuius tot nomina sunt, quot gentium linguas esse voluisti, quem enim te ipse dicere velis, scire non possumus: siue in te quædam vis, mensq; diuina est, quæ tota infusa mundo omnibus miscearis elementis; & sine ullo extrinsecus accidente, vigoris impulsu per te ipse mouearis: siue aliqua supra omne cælum potestas est, quæ hoc opus totum ex altiore nature arce despicias, te inquam oramus, &c.*

Apostrophe
Panegyristæ
ad DEVM

Colligitur itaque ex hucusque traditis, innumeras rerum in hoc vniuerso comprehensas formas, virtutesque occultas imperceptibiles, innumerorum quoque Deorum, Dearumque confictarum originem præbuisse, de
 qui-

quibus iam in particulari initium ab Ægyptiorum Dijs & Theologia de ijs conficta faciemus.

C A P V T I I I.

Apud Ægyptios Sacerdotes nihil non mysticum fuisse.

Longissimam esse viam ad Sapientiam, iterque omni difficultatum genere plenissimum, satis superque demonstrant labores in ea acquirenda antiquorum assumpti, restantur itinera terrâ, marique plena periculis suscepta; restantur demùm omnium eorum, quæ quouis modo ab eius inquisitione retardare possent, studiosa declinatio. Huius quidem sapientiæ inquisitioni Ægyptios præ cæteris mortalibus impensius incubuisse, Plato tradit in lib. de Rep: nam cum summi Numinis felicitatem rerum omnium optimarum, & pulcherrimarum cognitione constare in primis existimarent, atque ex eo, quod non præsentia, sed futura, & præterita intelligit, immortalitatem jure illi tribuerent, ab omnibus, quæ aliquo modo eam impedire possent, abstinebant. Nam quicumque mortalium, ad diuinitatem anhelant, illos maximè sapientiæ, & veritatis amore raptos, castitatem, rerumque sacrarum cultum ad eam facilius adipiscendam amplexari videmus. Id quod Græci omnium commodissimè significarunt, quum Ægyptiorum Deam ISIM, quasi scientiam, eiusque hostem Typhonem, id est, ignorantiam mysticè appellarunt. Cuius Deæ sacra, idèo paritate victus & ciborum quorundam abstinencia, cæterarumque voluptatum, potissimùm Venereæ cohibitione celebrant; quibus omnibus puritas mentis, & acumen ingenij scientiæ causa exquirebatur. Vnde & illius Sacrarium ISÆVM, id est, scientiæ diuersorium appellarunt: & ipsam idèo alij à Mercurio, alij à Prometheo natâ dixerunt, quorum alterum sapientiæ & prouidentia; alterum Grammaticæ & Musicæ inuentio illustrauit; laneis quoque vestimentis non amiciebantur, sed lineis induti vestimentis, rasisque capitibus sacra peragebant Isiaca, quibus insinuabant ab omni impuro, vt sunt pelles, veliera, capilli, vngues, ciborum retrimenta abstinentium: solo lino florem æthereo splendori simillimum proferenti, ex immortali tellure nato, nullisque bestiolis creandis obnoxio, gaudendum.

Quin ab omnibus ijs, quæ vel intento sapientiæ studio obesse possent, ita abstinebant, vt ne salem quidem, eò quod ad manducandum; bibendumque appetentiores redderet, adhiberent; ob eandem causam Nili lympham, eò quod obefiora faciat corpora, nunquam utebantur; satiùs enim putabât deij & expedito corpore animum includi, quominùs eius diuinitas opprimatur: nam, vt rectè sensit Galenus, animus adipe, & sanguine suffocatus cœleste aliquid prævidere non potest. Alludit etiam ad hoc egregium dictum Iarchæ Indorum Regis & philosophi, quo Apollonium Thyanæum

Plato in lib. de Repub.

Veteres omnibus abstinebant ad sapientiam facilius acquirendam.

Isis mysticè Sapientia: Typhon igno-rantia est.

Soli abstinebât eò quod ad bibendum appetentiores redderet: & Nili aqua eò uòd obefiores.

Dictum Iarchæ Indorū Regis à Iapollonium.

alloquebatur, his verbis: *Ἐμὲ θαύμαζω Ἀπολλόνι, ὅτι πᾶσαν τῆς μαντικῆς γῆσιν τετυχέναι, ἵνα πῶσι τὸ αἶθερος ἐν τῇ καρδίᾳ σὲ σπίνημι.* Non equidem miror Apolloni, te omnium diuinandi scientiam adeptum esse, cum tantum in corde tuo aëris geras. Præterea Ægyptij caeremonias multas obseruant, quibus philosophari laudi sibi ducebant. Quin & Reges ex instituto sacrarum literarum mediocriter admoldum bibebant, auctore Hecatæo, eò quòd Sacerdotij dignitate initiati essent. Præsertim vinum, quod nec Dijs quidem (eò quòd vinum eorum, qui olim cum Dijs dimicarunt, sanguinem putarent) tanquam gratum offerabant. A piscibus quoque plerique, veluti tristitiæ & malorum symbolis & Nili, marisque nigri, ac tristis, elementi miscellanei, ac omnis impuritatîs sentinæ notis, abstinebant, cœpas quoq; auersabatur, eò quòd appetitum Venereum excitent, & lachrymas prouocent, vt Zenophon testatur: adde eas illiberali suo odore à Sacris cohibitas, atque eadem de causa allium gustantibus introitus in magnæ matris templum interdictus videtur, vt Athenæus tradit. Sues quoque cum ob salaciam, tum immunditiem carnis, lepram, psoramque progenerantis, tum, quia porcis animam pro sale datam rebantur. Denique ob sympathiam quandam, quam cum crocodilo Typhonis simbolo habent, detestabantur: quibus omnibus innuerunt voracitati, delitijsque, & gulæ irritamenti Sapientiæ studiosum nuntium mittere debere. Tradidit Diodorus columnam à Technate Vuechorei patre Thebis in templo positam execrationes habentem contra Menidæ Regem, qui primus omnium Ægyptios ab inopi & frugali victu ad pecuniarum vsûm deduxit. vnde rectè Hesiodus stultos homines, quos scilicet transuersos agit nimius voluptatis appetitus, ignorare, quanta foret in malua & asphodelo vtilitas; testari sunt & hoc Perlarû Magi, qui ad meliùs philosophandum omnibus ciborum condimentis spretis, solo victitabant nasturcio. Horum itaque admirandum sapientiæ studium, cum in Græcia percrebuisse, Græcorum sapientissimi eius gustandi allekti desiderio, Solon videlicet, Thales, Plato, Eudoxus, Pythagoras, & Lycurgus in Ægyptum ad consuetudinem cum Sacerdotibus contrahendam sese contulerunt. Eudoxus quidem Conophem Memphitem audisse dicitur: Solon Sonchiten Saiten. Pythagoras Oenuphem Heliopolitem, qui & omnium maxime approbasse fertur hominum eorum philosophandi rationem; teste abditâ illa, quam de rebus tradidit, non multum ab hieroglyphicis disciplinis discrepante philosophia. Quicquid igitur portentorum coluit Ægyptus: quicquid fabularum de Dijs suis, Osiride, Iside, Typhone, Horo alijsque tradidit, ijs Sacerdotes sapientissimos, nequaquam existimandum est, vel fidem habuisse; aut stolidâ quâdam, ac insipiente persuasionem (vti plebs faciebat) inductos, simulachra veluti Numina quædam adorasse; hoc enim quam maximè ab animo sapiente alienum esse, nemo non nouit. Sed magna ijs mysteria, vt in sequentibus dicemus, significasse, neque hæc ratione carere, sed certas causas habere, vel historiâ, vel naturâ introductas, symbolis istis

Hecatæus

A piscibus abstinebant.

Sues abominantur.

Alfena.

Συπνοσ. 2.

Columna erecta contra Menidem Regem. Diodorus. Hesiodus.

Plerique Philosophi ex Græcia in Ægyptum migrant.

Præceptores in Ægypto qui nam fuerint Græcorum philosophorum.

Sub fabularum corticibus magna mysteria.

tam multiformibus luculenter confessi sunt. Non enim Mercurium verè canem existimabant, sed custodem & peruigilem animalis naturam, quæ hospitem ab hoste diiudicat; ut ait Plato per Ficinum relatus, Deorum perspicacissimo tribuunt. Neque solùm putant ex Loto editum nuper infantè, Quid per canem Ægyptij notent. verùm ita Solis ortum & ex humidis eleuationè interpretantur. Quando & sæuissimum Perfarum Regem Ochum non solum Parricidam, sed & ipsius Apis occisorem, quem sibi ac socijs in mensam proposuit, Machæram vel ad hoc vsque tempus vocant, non hominis proprietatem; sed mores expresserunt instrumento, quod parricidio accommodatum æquiparabant. Cùm itaque varij variè de Ægyptijs Dijs loquerentur, eorum que gesta diuersimodè alij quidem ad literam, alij ad mores, alij & ad naturam, nonnulli etiam ad ineffabilia Dei mysteria trahentes interpretarentur. Mirum sanè nõ est, Ægyptiorum historiam adedò variam esse & diuersam, quam apud Authores deprehendimus; fieri enim nequit, ut opinionem varietas rebus gestis, earumque circumstantijs non vehementer officiat. Ne tamen varietas dicta hieroglyphicorum expositioni obicem aliquem quouis modo ponat; visum fuit hoc loco de vario Theologiæ & Philosophiæ Ægyptiacæ sensu agere; ut varietas ista rerum in vnum collecta, distinctione facta luculentius appareat:

C A P V T I V.

De Quadrupartita Ægyptiorum Theologia super historiam Osiridis & Isis fundata.

EX quadruplici hominum genere, quadruplex Ægyptiorum quoque exorta Theologia est. Primum genus hominum referèbant rudes & illiterati, seu Idiotæ; qui Deorum suorum historiam, cæteraque eis connexas fabulas non nisi ad literam intelligebant: atque ab ijs detestabiles illæ; ac omnibus seculis inauditæ superstitiones, de quibus supra actum est, prædiere. Sub secundo hominum genere comprehendebantur ij, qui animum ad sapientiæ studium adiciebant, atque hi paulatim relictis fabulis & inconcinnis figmentis, literalem cum mystico conuidentes sensu, historiam ad naturæ sacramenta transferebant; vndè Theologia seu Philosophia naturalis: Tertium genus constituèbant ij, qui sapientum nomine nuncupabatur: atque hi commenta Deorum ad naturam partim, partim ad mores *ἠθολογίας* traducebant, vndè Theologia moralis seu Ethica. Vltimum denique genus, idque præ cæteris in altissimo dignitatis gradu constitutum, repræsentabant Sacerdotes, qui naturæ morumque scientiâ iam sufficienter instructi, animos ad altiora leuantes, historiam Deorum sublimi quâdam & anagogicâ interpretandi ratione sub obscura, sed ingeniosa symbolorum ad tegenda mysteria consultò excogitatorum repræsentatione, ad mundum illum Archetypum & intelligibilem deflectebant; Vnde mysteriosa illa Ægyptio-

Quadruplex interpretandi ratio Ægyptijs vsitata.

rum sapientia, cuius nobis veluti fragmenta quædam supersunt profluxit. Verum ut majori cum soliditate in sequentibus procedamus: quadruplicem illam Ægyptiorum Theologiam hoc loco totidem capitibus perstrictam præmittemus. Ut & varia illa de Dijs, eorumque gestis relatio concilietur: & hieroglyphicorum enodatio huic magna ex parte nixa, dissolutis nodis facilius expediatur.

C A P V T V.

De Historia Osiridis, Isis, Typhonis, Hori.

A iunt Ægyptij, teste Plutarcho, Rheam furtim in Saturni complexum venisse, & mox vnà cum Sole congressam: sed quasi prægnatione damnatam, neque mensem, neque annum, quo pareret inuenisse, Mercurij quoque amore captam, cum eo concubuisse, subindè autem cum Luna ludentem Astragalis, diei cuiusque septuagesimam abstulisse. Ex quibus dies quinque confecit, eosque 360. convinxit, eos nunc Ægyptij *æscæ*, hoc est, *επαγομίνας*, siuè superinductos vocant; hosce & Deorum natales vocant. Nam prima Osirim genitum, quo nato ajunt, teste Diodoro Siculo, vocem auditam, omnium dominum in lucem prodidisse; alij Pamylem, quandam celebrant. Hanc Thebis è Iouis templo aquatum egressam, audisse vocem, quâ jubebatur magni Regis, & Benefactoris Osiridis proclamare natiuitatem; quæ cum Osiridem educasset, in eius postea memoriam Pammyliorum celebritatem instituit, de quibus copiosè alibi. Secunda die ajunt genitum Aruerin, quem alij Apollinem, alij senioresem Horum appellant. Tertia Typhonem, neque tempore, neque loco, sed è costa, vulnere adacto exiliisse comminiscuntur. Quarta Isim in Panygris, hoc est, publicis conuentibus editam. Quinta Nephthe, quam mortem, & Venerem, quidam Victoriam etiam suspicantur.

Tabella ημερῶν επαγομίνων, seu natalium Deorum.

Πρωτη	-----	Οσις.
Δεύτερη	-----	Αρήςης.
Τρίτη	-----	Τυφώδης.
Τετάρτη	-----	Ισις.
Πεντή	-----	Νεφθους.

Nephthem autem & Typhonem conjungunt: Osirim verò & Isim, antequam maternâ aluo prodissent, mutuo se amasse, ac simul concubuisse proditum est, ex quo concubitu Horum, seu Aruerin genitum, ait Menethon apud Plutarchum. Porrò Osirim toto peragrato Orbe, rerumque vilissimarum, inuentione clarissimum (de quibus aliàs.) Græci postmodum vocarunt Dionysium, quem & ob efficacissimam illam persuadendi

Manethon apud Plutarchum.

vim, dicēdiq̄ue facultatem, pingere solebant cum catena ex ore eius ad auditorum producta aures; vndē & fabula de Hercule Ogmio ortam tradit Plutarchus, quare claua ei Oleaginea attributa, Herculem eum assignabant. Osiride verò peregrinante nihil nouarum rerum Typhon molitus est, Ifide accuratissimē ad eius excubante machinationes. In redeuntem Osiridem, ac rerum gestarum gloria Orbi jam conspicuum, inuidia stimulatulus Typhon, eidem insidias posuit, cum eo 72. erant conjurati, accedente quoque Asonis Reginæ Æthiopum, vt Mnaseas refert, auxilio, conspirantibus Titanibus, eò quò sequitur modo, clam Osiridis corpus dimensus Typhon, ad eius magnitudinem arcam construxit, hâc mirâ arte, ornatuque fabrefactam, in conuiuium à Typhone allatam, omnes in admirationem rapuisse compertum est. Per jocum itaque Typhon recepit dono se daturum ei, cuius illa corpori quadrare videretur. Omnes itaque convivæ periculum hujusfacientes, cum nulli quadraret, tandem & Osiridem ajunt ingressum, quo factò omnes conjurati accurrentes operculum injecere, clavisque violenter adactis, liquenti etiam plumbo perfudere, & ad flumen deuectam per os Taniticum in mare dejecere, quò ostium nunc etiam, inuisum, & detestabile nuncupatur; & hæc quidem facta memorant 17. Mensis Αἰθιοῦ, cum Sol Scorpionem permearet, & Osiris annum jam 28. Regno potiretur; cum verò Panes & Satyri, qui circa Chemnim accolunt, omnium primi rem gestam rescuissent, & de repente magnas turbas, magnosque tumultus, qui ad hoc vsque tempus Panici vocantur exciussent: Ifis hæc audiens, protinus capillos totondit, & lugubrem stolam induit, ex quo Vrbi Copto nomen adhuc manet. Quamvis alij per hoc nomen *Ἰσίδω* deductum priuationem significant. Tùm omnium inops, omnia latè pererrans, neminem prætermittebat, quem de Osiride non percunctaretur, quin & pueros etiam super arca rogabat, quorum aliqui rei gestæ conscij, quid de arca factum prodiderunt. Ex quo tempore vim prælagiendi pueris inesse suspicati sunt, eorumque diuinationem obseruant, dùm ludunt, garruntque in templis sine discrimine quicquid in mentem venit. De abiegna etiam corona rescitum est, quem apud Nephtem Osiris reliquerat. Aliqui etiam puerum, ex quo Ifis rem intellexit, sub Anubis nomine coli putarunt, quem natum Nephte tradunt. Et illam quidem timore Typhonis correptam, ante maturitatem puerum ejecisse potiùs, quàm peperisse, atque ita Dijs custodem additum, ceù canes mortalibus adhibentur. Intelligens ergo Ifis fluctibus marinis arcam Byblum impulsam, atq; ibi pulcherrimum tetradicis germen fortè obuiam eam amplexam esse; cujus magnitudinem Rex admiratus id pro fulcro tecto supposuit; omnia diuino quodam famæ nutu resciscens. Ifis itaque atque Byblum profecta, neminemque alloquendo in lachrymas resoluta, ad crepidinem fontis resedit; cuius pulchritudine, officiositate, sapientiâque perspectâ Regina Bybli, in nutricem infantis Regij accersitur, puerum igitur alebat, loco mam-

Inuidia Typhonis.

Mnaseas.

Dolus Typhonis.

Osiris arcam clauditur.

Αἰθιοῦ mensis.

Panici tumultus.

Ifis Osiridem inquit.

Vis prælagiens pueris in esse creditur.

Abiegna corona.

Anubis immaturus partus Nephte.

Tetradicis germen.

Inter Deos
refertur Isis.

ma, seu papillæ digito in oseiis inserto; tandem Isis miris gestis suis in
Deorum alium relata, tectum ascendit; causamque undique tetradicem
auferens, linteis, unguentoque; aspergens Regibus tradidit. Quod & in hunc
diem, ut Manethon ait, in templo Isidis apud Byblos asseruatur, coliturque.

Flumen ex-
siccat.

Tum arcam nauis imponens, Phœdrum flumen indignata, quod sub auroram
vehementius fluctuaret, exsiccauit. Cum verò Isis ad filium Horum, qui in
Buto alebatur, profecta esset, Typhon noctu in venationem exiens, corpori

Discerpitur
Osiridis cor-
pus.

Osiridis accurrens, in 14. partes discerptum abiecit. Quòd cum Isis re-
uisset, ea frustra per paludes baride, seu papyraceâ naue perquisiuit (quæ
nauigantes huiusmodi cymbis, minimè à crocodilis Deum memoriam timen-
tibus lædi tradunt) Isis itaque honoris viri cupida, cum inuentas partes ac
dispersas hinc inde minimè reperiret, potissimum pudendum, quod à Pha-
gro & Oxirincho deuoratum dicebant, ex cera phallum finxit, statuasque
effigiauit, quas, ut aliàs quoque relatum est, sacerdotibus colendas tradidit.

Pudendum
Osiridis.

Phallopho-
ria.

Hinc phallophoria Ægyptiorum celebritas originem inuenit, quin & Osiri-
dem ferunt aliquando ab inferis redeuntem, cum Horo exerceri, & belli
munia obire consueuisse. A quo Horus aliquando interrogatus, quid pul-
cherrimum existimaret, respondisse dicitur, parentes injuria affectos ulcisci;
tùm & illud percunctatus est Osiris, quòdnam animal ad bellum descen-
dentibus commodissimum putaret, eum verò equum respondente, Osirin-
admiratum, quòd non leonem potius, quàm equum dixisset: sed Horum
causam subiecisse. Leonem enim auxilio indigenti potiore; ad fingen-
dos verò, deprehendendosque hostes equum magis præstare. Ad Horum
etiã aliquando dicitur accessisse Thueris Typhonis pellex, quâ serpens perse-
quebatur, sed hanc ipsam serpentem Hori ministri occiderunt. Quare in si-
gnum & nunc funiculum, in medium jacentes frustillatim comminuunt.

Thueris Ty-
phonis pel-
lex.

Funiculus
frustillatim
diminutus.
Horus supe-
rat Typhonem

Iustâ etiam pugna Horus Typhonem superauit, quem victum Isidi tradi-
dit, sed illa solutum dimisit; quod Horus iniquo animo ferens matri manus
injecit, & coronam detraxit, cuius vice Mercurius ad eam galeam è calua-
riâ bubulâ attulit. Cæterum ferunt Isidem ab obitu cum Osiride concu-
buisse, ex eoque gemellos suscepisse Helitomenon, & inferioribus membris
luxatum Harpocratem, quem alij cum Horo confundunt. Cætera de Di-
uinis honoribus ei affictis alibi diximus. Atque hæc sunt ferè capita fabulæ,
quæ ex Plutarcho, Diodoro, Synesio ad verbum ferè descripsimus.

Nunc quid ea sibi figmenta velint, videamus.

CAP. VI.

*Historia Osiridis, Isis, Hori, Typhonis ad physicas
significationes traducta.*

Archemachus Euboicus, antiquus Græcorum scriptor, cum multa de antiquis Deorum nominibus dixisset, tandem totam quoque Osiridis historiam ad naturam traducere conatur; ait enim sicut apud Græcos Saturnus nihil aliud quam tempus, Iuno ær, natalis autem Vulcani; æris in ignem mutatio; ita apud Ægyptios Serapim non alium quam Plutonium, nec aliam Isidem quam Proserpinam esse. Osirim autem nil aliud esse quam Nilum, & Isidem nil aliud quam terram, cum qua illa concubat: Typhonem mare, in quod mare sese exonerans, consumitur & aboletur. Quanta verò telluris pars Nilum admittit, & cum eo admiscetur, tantum fertilitate commendatur. Astipulatur huic Macrobius, qui ait Saturni causa (sic enim mare vocant) quotannis luctum renouari; vocat etiam Pythagoras eam ob causam Saturni lachrymam mare. Putant enim, Xenophonte teste, Ægyptij, eam quam Sol oritur parte mundi faciem esse, quam spirat Boreas dextram, qua Notus sinistram. Unde non inconuenienter dicunt Ægyptij de Nilo, eum ortum à læua in dextra perire. Nilus enim ab austro profluens, læua mundi parte in boreali tractu se mari miscens absorbetur, ac ideò Sacerdotes mare auersantur, & salem ortum ex eo, quam & Typhonis spumam appellantes, eandem ob causam mensæ non solent apponere, imò homines quoque Nauticos veluti ex mari vitam sustentantes, tanquam inhumanos, crudeles, feros & Typhonis filios auersantur. Piscem verò ideò intantum oderunt, ut ab ijs in odij sit assumptus hieroglyphicum, teste Clemente Alexandrino. Innuit simile quiddam Pythagoras Aegyptiorum ritibus apprimè excultus, cum à piscibus abstinentium esse præcipit. Aegyptij enim Sacerdotes, mare ut dictum est, perniciem vocabant, quod cum totius alimentum sui beneficia ex Nilo consequeretur, corrumpi eum simul ac mari commisceretur, aduertebant, atque adeò dicebat, id quod humano generi vtilissimum, vitare & corrumpere mare. Refert paulò ante citatus Clemens, in Saipro vestibulo templi Palladii dedicati, huiusmodi symbola incisa videri. Infans, Senex, Accipiter, Piscis, vltimo hippopotamus. puer quidem & Senex, humanæ naturæ à pueritia vergentis ad senium, iterumque repuerascentis conditionem indicare videntur. Accipiter & Deum amorem, quodque in nobis diuinum est, ac vitam ipsam vitalem ostendebant. Piscis, odiū simul atque mortem, quod exitium atque perniciem appellabant. Equus verò fluuiatilis impudentem violentiam notabat, ut qui ne patri quidem suo parceret, & ut matris fruatur cōnubio, eum interficeret. Symbola verò ista sic

Physica significatio.

Macrobius.
Mare Saturni
lachryma dicitur.
Xenophonte.

Mare Typhonis spuma.

Nautas & Pisces odio habent.

Clemens Alex.
lib. 5. Strom.
Pythagoras.

Clemens citatur.

Hieroglyphica lymbola vestibulo incisa.

Omnis vis humida Osiris dicitur.

Typhon quicquid squalidum.

Cum pallidus zgrè conuertitur Aegyptij.

Bos Neuis cur niger

Aegyptus *χμία* dicitur.

Eusebius

Giraldus.

Apollod. lib. 1: Biblioth. Eudoxus

mentum. Atque ob eandem causam & Bos Neuis ab Heliopolitanis cultus, nigro imbuebatur colore : Sed & ipsam Aegyptum, quam ob fertilitatem, ac terræ pinguedinem *μελαγχολον* hoc est vas nigrum dicere possumus, *χμία* appellant, quam tamen pupillam oculi interpretatur Plutarchus, eò quòd sicut pupilla rerum species repræsentat, ita & Aegyptus; alij cor quoque eo significant. Est enim Aegyptus calida & humida, atque in australibus mundi partibus collocata, quas leuam mundi partem supra diximus, non secùs cor calidum & humidum in homine læuam adeptum est. Solem item ac Lunam, Eusebio teste, non curribus, sed nauigijs, ab humido scilicet eorum alimentum generationemq; arbitrantes, circumferri existimant. Hinc Homerum & Thaletem Aegyptiorum edoctos disciplinis, aquam omnium principium sensisse, refert Giraldus. Imò Osirin cum Neptuno confundentes, Oceanum; Isin verò cum Thetide, tanquam alentem educantemq; omnia, credunt. Nam & Græci effusionem feminis *ἄπυσαν*, quasi absentiam; commistionem verò *συγκοσιαν*, & *αἰδύ* filium, *ἀπὸ τῆ ὑδάτος* & *ἀπὸ τῆ ὑγρῆ* ab aqua & pluua Dionysiu seu Osirin *ὕδρ*, quasi humoru dominu appellauerunt, ac proinde Nebridis sibi iniicientes, thyrsosq; arripietes in Dionysij origiasmis & vlulatibus, excursibusque, quasi DEO afflati, teste Apollodoro, utebantur, Testatur autem Eudoxus, Aegyptios nò Nilum duntaxat, sed quicquid humidum est Osiridis effluxum putare, quod significare volunt, vase aqua pleno

leguntur : *Nascimur, Senescimus, Viuimus, Morimur, Natura Dissidio*. Atque hæc obiter & nò nisi per transfennam à nobis dicta sint. Porrò qui præstant inter Sacerdotes sapientia nò modo Nilum Osirin dicunt, & Typhonem mare, sed omnem vim humefactiuam, dicunt Osirin, atque in hoc eum cum Dionysio confundunt, quam causam dixerunt generationis & maturationis primigeniam. Typhonem verò contra, quicquid squalidum, igneum, exsuccum humiditati reluctatur, aut clarius; Typhonem dicebant omne id, quod secundæ humiditati Nili vi suâ siccatiuâ, & adustiua, vt Boreales venti, nocere solent. Quare & Typhonem rufo corpore natum fabulantur, pallidumque affirmant; Neque admodum libenter, aut auspicato, cum huiusmodi hominum genere conuersandum existimant. Osiridem rursus nigro colore fuisse tradunt; quod id sit aquæ ingenium, vt terram, vestes, nebulas, ceteraque, quibus miscetur denigret, vel ob colorem atrum, quo imbutum videretur humidorum ele-

pleno ei sacro die pro foribus posito. Humidum porrò principium generationis, Thrio folio ficulneo; quod & signaturam habet, seu similitudinem membri genitalis, & propinationem, seu humoris significat inuentionem; notabant hoc etiam Regem, australemque plagam significabant. Sed & à Thrio phallophoria originem traxisse aiunt; vnde & fabula de pudendo Osiridis à Typhone in mare coniecto. Dicunt præterea Aegyptij Apopin Solis fratrem fuisse, & contra Iouem arma tulisse; cum verò Ioui Osiris suppeticas ferens hostem in fugam vertisset, à Ioue in filium ascitum ac Dionysium appellatum: quam fabulam ita ad naturam trahunt. Iuppiter spiritus est, cui insensa quam maximè ignea vis est, quæ non quidem ipse Sol, sed cum sole cognationem habet. At humidum, aridum, siccumque exhalationem augendo comprimendoque destruit; exhalatione autem ventus coalitus proflat. Cætera videri possunt in Hermæo Mnasea, Anticlida, apud Plutarchum & Eusebium; qui Isidi idè quod aquas inuehat Sirium attribuant. Verùm vt exactiùs hæc omnia dilucidentur; sciendum est; humidum seu Osirin per se agere nil posse, nisi cum terra commistione facta, ac proinde Isidem terram sangebant; è quorum concubitu Horum genitum tradunt. Est autem Horus nil aliud, quàm spiritus quidam, virtute sua omnia alens & conseruans; quem supra Apollinem non incongruè diximus: Estque ipsa aëris temperies, virtute Solis calefactiuâ attemperata. Hunc Horum circa Butum in paludibus educatum ferunt, & profectò ita est; vliginosa enim tellus & aquis redundans, exhalationes alit, quæ ariditates & siccitates perimunt. Nephthyn verò oram, quam mare alluione allambit, vocat; cum verò superfluens exundatq; Nilus vltierius sese diffundit, Osiris Nephthy commisceri dicitur. Nephthys quoque primò Typhoni iuncta sterilis fuisse dicitur; vt intelligatur ab initio terram infæcundam sterilemque extitisse. Typhonis verò impotentiam & tyrannidem, nil aliud fuisse, quàm squallores vim præcellentem, & genitabilem naturam humectationis suffocantem, Aethiopum Regina, de qua supradictum est, in auxilium vocata, australes ventos ab Aethiopia spirantes, refert, propellentisque nubes, quas Aethiopiam versus Etesia inducunt, vnde incrementum sumit Nilus. At Typhò ille luridus, victorque humentis naturæ, extenuatum Nilum coarctat, cogitque tenuem admodum atque reductum in mare descendere. Atque hæc est illa Osiridis in arcam coniectio conclauatioque, id est aquæ ipsius interitus & occultatis. Proinde Osiridem mense Athyr occidisse ferunt; quo tempore, deficientibus planè Etesijs, Nilus in alueum redit ac terra detegitur. Tum rursus cum nocte crescente, tenebrisque lux attenuatur. Sacerdotes tum alia faciunt, tum bouem pullâ veste, & eâ quidem byssinâ induentes, Deæ lugenti ostendunt, Osiridem Isidi, quæ omnia diebus 4 post 16 mensis Athyr solem niter peragunt. Quatuor enim occurrunt mærotis causæ, videlicet Nilus decedens; vis borealium fatuum Typhonis, dierum breuitas; terræ denique denudatio, & arborum, virgultorumque tristis interitus.

Osiridis efflu-
tus omne hu-
midum.
Thrio folium
Ficulneum
folium simi-
litudinem
phalli.
Apopis Solis
frater.

Euseb. l. 3. c. 2.
Plutar. l. de g.
10. §. 11.
Isidi Sirius
attribuitur.

Isis terra
Nilus Osiris
è quorum
cōiunctiōne
nascitur.
Horus.

Quid Neph-
thys.

Quid Typho-
nis impotē-
tia.
Quid Regina
Aethiopum.

Osiridis in
arcam detru-
sio.

Bos pulla ve-
ste indutus.
4 Mærotis &
luctus Isaci
causæ.

Decima nona verò die noctu stolati Sacerdotes ad mare descendunt, & sacrâ cistam efferunt, auream arculam intus continentem, in quam poculentam aquam effundunt. Interim magnus astantium clamor exoritur, quòd Osiris inuentus sit. Mox aquæ glebam miscent, ingerentesque aromata, & pretiosa suffimenta, Lunæ simile effingunt simulachrum; quod stolâ exornant atque in medium proferunt. Iside itaque Osiridem suscipiente. Horoque nebulis & euaporationibus visum quidem Typhonem, non tamen occisum innuunt. Neque enim permisit terræ Domina, aduersam humectationis naturam prorsus perire, temperiem volens perpetuò manere. Cum integer mundi ornatus conuentusque nullo modo esse possit, ignea vi depereunte. Atque hæc ex Plutarcho serè desumpsimus. Cæterùm alij aliter interpretantes, aiunt Osiridem nil aliud quàm virtutem feminalem seu generatiuam esse, ac proindè humana eum forma depingebant cum erecto genitali. Isidem autem dicebant esse vim illam naturæ femininam, & totius susceptricem generationis; propter quod τιβων id est Nutrix & παρθενὴ id est susceptrix à Platone nuncupata est; à Plutarcho *μυετιουυς* dicta, omnes enim ideas atque imagines admittit, habet enim congenitum amorem erga id, quod primum ac summum est inter omnia; quod sanè ipsum bonum est; ad hoc enim rapitur, hoc optat, hoc sequitur; quod verò malum est fugit & auerfatur. Hinc non abs re Osiridis animam incorruptam & sempiternam restantur, corpus verò à Typhone dilaceratum; Isidem verò id quærere, atque in artus restaurare. Nam quod perpetuum est, id desultorio, ac mutabili multò præstantius, & quas à mutabili imagine sumit, nec perennant, nec semper eadem sunt, sed quasi è cera sigilla, & impressiones, vestigiaque delentur. Cum has igitur præter rationem admittit ac mutuatur, tunc aduersus Horum manus conferere dicitur, quem Isis ceu sensibilem intelligibilis mundi imaginem progeniuit. Quid porrò aliud prodigiosus ille Apollinis seu Hori ex Iside & Osiride cõceptus indicat, nisi primam adhuc & imperfectam generationem factam ante visibilem mundi conditionem? Et quid aliud per Horum oculis à natiuitate captum, nisi rude quoddam & impolitum mundi nascentis simulachrum? Porrò Horus perfectior iam & adultior Typhonis conatus infregisse traditur, ac proinde in Copto Hori simulachrum, alterâ manu tenens Typhonis pudenda, depingitur. Mercuriû quoque aiunt euulsis Typhonis neruis pro chordis vti, sic innuentes, quod opifex ratio vniuersum hoc coaptans, concentum fecit ex dissonis, & tabificam quidem vim non deleuit, sed repressit & retudit. Ea tamen adhuc licet admodum luxata perturbat, immurat, implicat, mirasque rebus mundi vicissitudines affert; motusque aridos excitans, tertam quatit; in aëre verò importunos spiritus euocans, præsteres & fulmina iaculatur, aquas etiam inficit, & citra Lunam cuncta subuertit, pulcherrima atque fulgidissima quæuis conspurcans. Cæterùm potior è tribus constat, intelligibili, & materia, & eo, qui ex utroque coalescit, quam nos mundum, Græci *κόσμος* appellant.

At

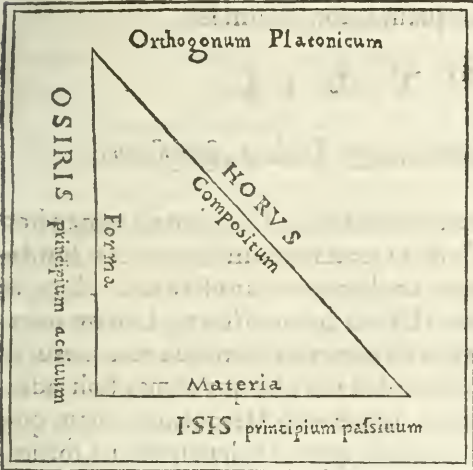
Lunæ effigies
mythica.Cur Typhon
non omnino
occisus sit.Osiris vis fe-
minalis &
simulachrum
eius.Isis amor seu
appetitus
omnis boni.

Quid Horus.

Mercurius
Typhonis
neruis excisus
pro fidibus
vitur.Typhonis ef-
fectus in
mundo.

At Plato intelligibile, nunc ideam, nunc exemplar, nunc Patrem; materiã verò matrem, aliàs nutricem, nõn unquam sedem locumque generationis; quod autem ex ambobus est, ἑρμῆος, id est, progenitum, aut certè generationẽ solent appellare. Quod sanè elegantissimè per triangulum ὀρθογώνιον Ægyptij demonstrarunt, cum illum vniuersi naturæ appositè comparant. Perpendiculararem enim assimilant mari seu Osiridi, vt principio actiuo; Basin verò fœminæ seu Isidi principio passiuo. Subtendentem denique seu ὑποτίθεσσι Horo ex vtroque progenito, vt in figura patet:

Triangulum
ὀρθογώνιον
symbolum
vniuersi.

Huc alludit, quòd Horum Cœmin vocant, hoc est visibilem; sènsibilis enim est mûdus, & subiectus obtutui nostro. Isin verò modò ἡθ, modò Ἀθουε, modò Μιθουε nuncupant: quorum Nominum primum, matrem; secundum Hori domum mundanam, quam Plato generationis regionem, concepraculumque dixit, tertium ex multitudine & causa compositum significat. Ad hoc quoq; Socrates in Symposio Platonis allussisse videtur; quando ex Peniæ cum Poro cõmissione amorem natum com-

Nomina Isidis.
ἡθ
Ἀθουε
Μιθουε

Peniæ cum
Poro cõ-
missio.

miniscitur. Est enim Isis Dea tanquam materia, quam Peniam appellamus, in amorem ac desiderium Osiridis semper inceta. Incurrendo autem vel extrema deuastando mœrere, ac lugere dicitur, reliquias etiam & fragmenta Osiridis modò legere, modò stolâ contegere, quem deindè resectum restitutumque in artus ostendat. Nam in cœlo & astris species, & effluxus Dei perennes, in terra verò & mari, vt plantis, cœterisque animantibus diffusata, & latentia videmus, cum generantur. Quam ob causam Typhonem & Nephthyn conuenire, fabula traditum est, & Osirin clandestinum concubitu exercere; quoniam extremas materiæ partes, quas Nephthyn & Teleutin, id est, finem vocant, corruptibilis & tabifica potentia maximè infestat; genitalis autem, & languida vim habet à Typhone profligata, ex qua id tantum superest, quod Isis assumpsit, & in fidem recepit, vnde Isin ἡθουε, id est, ab eundo, prudentem scilicet naturæ progressum appellant. Sicut Typhonem & Σηθ & Βεβών & Σμὺ ἐcontra nuncupant, quibus nominibus vim quandam ad prohibendum, reluctandumque, & subvertendum factam indicant. Ad hæc Sideritim seu Magnetem lapidem ossa Hori; Typhonis autem ferrum vocant, vt Manethon scriptum reliquit. Sicuti enim ferrum subindè trahitur, nunc in aduersum replosum

In cœlo ef-
fluxus Dei
perennes.

Typhon
Σηθ
Βεβών
Σμὺ
Typhon fer-
rum. Magnets
ossa Hori.

retro abit, ita bonus & salutaris mundi excursus conuertitur, obuiusque occurrens, molliorem facit persuasionem magis, quàm vi duritiem illam plane Typhoniam frangat. Sed rursus cohibitus & retroactus in seipsum facultate suâ deficitur. Si autem lubet rem in compendium referre, dicunt aliqui, neque aquam, neque Solem, ueque terram, neque cœlum. Osirin aut Isin rectè nuncupari; neque Typhonem rursus ignem, neque squallorem, neque mare. Sed si quid in ijs est immodicum, & ab ordine sejunctum Typhoni tribuamus: quod verò ad ornatum, & bonum, & commodum, est quasi Isidis opificium; imaginem autem & exemplar, & rationem Osiridis colamus, ac veneremur, neutiquam incongruum sit.

C A P V T V I I .

De Sole & Luna per Osiridem & Isidem significatis.

Osiris Sol,
Isis Luna.

Quamuis alibi de hisce significationibus actum sit, visum est tamen hoc loco vberius, & particularius de ijs tractare, cum huic veluti fundamento pleræque hieroglyphicorum explicationes innitantur. Ægyptij itaque, quemadmodum & aliæ gentes Osirin Solem, Isidem Lunam interpretati sunt, eò quòd horum astrorum dominio, influxuque tota natura, sustineatur; exprimit id appositè fabula de Hercule, qui comes Soli additus, cum eo cœlestes percurrit ambitus. Lunæ verò Mercurium; nam quæ ad Lunam atinent, philosophiæ & rationi, quæ ad Solem spectant, fortitudini, atque summæ aëtiuitati comparant; sed locus hic postulare videtur, vt fabulam supra citatam etiam Soli & Lunæ accomodemus. Osiridem itaque 17. die Mensis Athyr perijsse fabulantur, quo numero ostenditur elongatio Lunæ à Sole, quam plenilunium seu *παυσέλιον* Græci; Pythagoræi *ἀνίφραξις* id est, intersegmentum appellarunt, & hunc numerum omninò abominantur. Cùm enim 16. sit terragonus, id est, quadratus numerus. 18 autem altera parte longior, seu parallelogrammum, quibus solis inter numeros, & quas habere contingit dimensiones. 17. occurrens vtrumque intersecat, distinguitque *ἐπέδδοον*, id est, sesquioctauam proportionem, ideò hunc numerum, & imperfectum, & infortunatum abominantur. Annum autem numerum, quibus Osirin regnasse ferunt, nimirum 28. ad dies, quibus Luna vias suas obit, seu ad menstruum spatium referunt; ac proinde Osiridis sepulchra ornant, varijsque rebus Lunæ figuram imitantibus, eò quòd Luna Soli appropinquas lucere desinat, & oculis nostris auferatur. Osiris verò in 14. partes discerptus, nil aliud designare videtur, nisi dierum inter coniunctionem atque oppositionem, Lunæ intercapedinem. Vnde diem, quo se Luna Solis radijs subducit, perfectum bonum, teste Manethon appellat. Osirin verò tunc beneficum, robustum, valentemque interpretantur; quin & alterum Dei nomen Omphin, rectius Momphta, *ἐυεργέτις*, id est,

28. annis
Osirin regna
se quid in
sticè?

Osiris in 14.
partes seclis

Manethon.

id est, benefactorē ideò vocat Homerus, eò quòd Osiris qui & Nilus dicitur, ad lucēs Lunæ incrementum capit aut decrementum; maximum enim incrementum, quod fit circa Elephantinam cubitorum 28. periodico Lunæ motui comparatur, minimum autem, quod circa Mendetem & Zoin, 6. cubitorum contingit, ad Lunam *σιχοτομει*, id est, semidimidiatam transfertur. Mediocre verò, quod & iustum est, & circa Memphin annotatū cubitorum deprehenditur 14. cui plenilunium respondet. Adde Apin Osiridis imaginē nō alia de causa animatā fingi, nisi quod cum Luna firmā, cōstantemq; lucem nacta fuerit, eū gigni & in libidinē incitari tradatur; neq; maculæ illæ nigræ albis cōmixtæ, insinuant, nisi vt iā sæpè dictū est, bicolore Lunæ faciē. Confirmant hoc festo, quod ingressum Osiridis in Lunam dicunt, mense Phamenoith initio veris celebrato. Vnde & Osiridem veluti principium actiuum, Isidem passiuum statuunt. Nam & à Sole Osiride impletur & concipit; & eadem rursus in aërem semina quædam seu principia genitalia destillat; vnde origo Hori sensibilem huius mundi rerū imaginis, cum quo Typhon inimicitias exercet, quod nil est aliud, quàm indissolubilis illa generationis & corruptionis similtas, quando sic se habet inferior mundus, vt alternatim corruptionem detrimentis compenset, nunquam noua sobole & generatione carens. Porro quid aliud defectus luminarium designant, nisi lugentem atro vestitu Isidem, Osiridisque à Typhone occisi in arcam detrusionem? Quid verò, quod enixa Nephthys Anubim, Isis subijcitur. Nempe quod Nephthys ea est obscuritas, quæ sub terrâ latet, seu in hemisphærio tenebroso: Isis ea lux, quæ in hemisphærio lucido. At circulus finiens, quæ horizontem appellant, vtrique communis, Anubis dicitur, & non immeritò cani comparatur, eò quod cælo terraque polleat; & in hac significatione eandem apud Ægyptios vim habere videtur Anubis; quam apud Græcos, Hecate. Verùm vt hactenus dicta concilientur; nos dicimus Osiridem nil aliud esse, quàm Solem ipsum, virtute suâ quadruplici omnia, quæ in mundo sunt alentem ac sustentantem; cui Isis Luna veluti sociâ, ac coniux, Solem eam impregnate fecundior facta, pro aspectuum, & coitus diuersitate, diuersos quoque effectus producit in sublunari mundo, qui effectus Horus communi vocabulo appellantur, vt suprâ innuimus. Typhon verò non male quiuis malignus Planeta, aut planetæ maligni influxus vtriusque salutare influxus impediens dici potest. Intulatur autem Osiris varijs nominibus pro ratione effectuum, quos producit; ita Bacchus dicitur, ob virtutem videlicet Solis humectatiuam, vimque genitalem. Hercules ob virtutem Solis cōsolidatiuam, maturatiuamque. Apollo ob vim calefactiuam, illuminatiuam, constrictiuam. Mercurius denique dicitur ob vim, quam in attrahendis vaporibus habet, exhalationibusq; ad nubes & pluuias producendas, ordinatis. Isis verò Minerva vocatur, eò quòd è capite, Iouis, id est, Osiridis nati, artes & scientias doceat. Solis enim radij in Lunâ veluti in speculū quoddam coniecti, ad nos auctis viribus reuerberantur, quarum vis & efficacia,

Omphis Osiridis noaien quid?
Incrementū Nili 28. cubitos?
Phases Lunæ incremento Nili respondent.

Quid maculæ in auro?

Generationis & corruptionis vicissitudo?

Defectus luminarium.

Nephthys.

Horizon.

Anubis dicitur.

Multiplex Solis & Lunæ virtutū multitudinē Deorum peperit.

Isis Minerva dicitur.

Columella
lib. 1. de re
Rustic.

docuit homines certo & oportuno tempore semina mandare terræ, ligna ad ædificandum apta cædere, alijs agriculturæ operibus insudare; vnde artes vitæ vsuique humano necessarias exortas testatur Columella lib. 1. de re hort. Vocatur autem Isis Iuno ob virtutem feminalem, quam aëri continuo vi sua humectatiua influit. Venus ob generatiuum appetitum, quo omnia inferiora ad similis procreationem inclinantur; tum ob fecunditatē summam quā in rebus producendis pollet, vnde non male à Poëtis è genitalibus Saturni abscissis & in mare coniectis nata fingitur. Proserpina denique dicitur, ob dominium in terræ filios, plantas inquam, arbores, semina, aliosque fructus: eò quòd humidis suis in fluxibus terræ communicatis accedente Solis virtute adolefcere faciat, seu proserpere plantas, frutices, folia,

Horus pingi-
tur infans &
quare?

Typhō quid?

semina. Horus denique omnes illos effectus, qui virtute Solis & Lunæ in terra generantur, refert. Vnde pingitur infans ob platarum teneritudinem, cum cornucopia ob abundantiam rerum, quas producit indicandā. Typhon verò nil aliud referre videtur, quàm vel excessiuum humorem, quo Horus veluti in mare coniectus submergitur, vel radios Saturninos seu vim quandam adustiuam, quā Horus inopia humoris violēter veluti à Typhone mori cogitur. Nihil enim plantis, fru-

ctibus seu floribus adeò nociuum est quàm nimia humiditas, quibus offocata computrescunt; aut nimia siccitas, quā exarescentibus radicibus contabescere necessariò coguntur, nisi mox ab Iside inquirantur; hoc est à Lunæ radijs benignè aspecta, ad vitam restaurentur. Atque ex his omnibus patet, quanto ingenio, & eruditione antiqui Ægyptiorum sapientes fecundū illum Naturæ genium, sub symbolica hac Osiridis, Isis, Hori, & Typhonis historia repræsentârunt. Sed quâ ratione tandem ad mores transtulerint series iam postulat vt dicamus.

C A P V T V I I I.

De Tropologica significatione, seu morali interpretatione Osiridis, Isis, Hori, Typhonis.

Arist. 1. 1. Eth.
Tres partes
Ethicæ.

Moralis philosophia teste Aristotele tripliciter considerari potest; vel enim respectum dicit ad homines priuatos, & mores formados spectat, & ita dicitur *oikôn*; vel familiæ alicuius gubernandæ leges præscribit; & hoc modo Oeconomia appellatur; vel denique Remp: seu communitatem aliquam spectat; & vocatur Politia: quæ tres partes Philosophiæ iunctæ cōstituant

stituant integrum illum & politicum *κόσμον*, seù mundum omnibus numeris absolutissimum; vt rectè lib. 1. de Rep. docet Plato. Hinc pulchro sanè Synesius discursu monstrat, hanc de Osiride, Iside, Horo, Typhone historiam speculum quoddam esse morales disciplinæ omnibus propositum, vt in eo quid amplexandum nobis, quid fugiendum sit, videamus. Sicut enim in maiori mundo Solis, & Lunæ inoffensa coniunctio, & operatione, omnia inferiora reguntur & sustentantur, ita in politico mundo iuxta analogiam quandam Sol & Luna quædam datur, quorum vnanimi consensu, totum reliquum politicum corpus foueatur & sustentetur: Solem verò hunc & Lunam in philosophia morali nil aliud dicimus esse, quàm intellectus & voluntatis concordiam per Osiridem & Isidem repræsentatam. Sicut etiam Osiris seù Sol illuminando & calefaciendo, tum Lunam, tum reliquum inferiorem mundum idoneum facit ad generationes: sic intellectus illuminando voluntatem, seù Isidem, eamq; per veri boni repræsentationē ad amorem incitādo habilem reddit ad bonorū operū productionem. Ex quorum mutua concordia, nascitur Horus, verus ille Apollo, musicæ & harmonicarum proportionum inuentor, quo concinente, summa imis, ima summis, ima denique, ac summa medijs; summā vbiq; proportione respondentibus; hoc est, exteriores potentia interioribus subiectæ, appetitu sensitiuo rationali conformato; subiectā voluntate intellectui, reliquis potentijs in vnum veluti consentientibus, ac in bonum vnanimiter intentis admirabilem quandam menti pacem non malè per adiunctum Apollinis cornucopiæ, floresque adumbratum parere comperiuntur. Cùm verò omnia in rebus humanis mista sint, & bona contemperata malis, atque, vt Homerus scripsit, duo in Iouis limine dolia, quorum dispensatorem ac veluti institutorem non vnum credi par est, sed duobus contrarijs principijs, & repugnantibus potentijs erogari; quorum hæc dextrorsum recta prouehatur, sinistrorsum illa obliquè feratur; Fit vt harmonia illa microcosmi subinde turbetur, Osiris à Typhone occidatur, & dispersus in mare conijciatur. Isis lugeat, & simulata corporis eius inuentione in artus delusorio quodam simulachri figmento restauret; hoc est potentia rationalis ab appetitu sensitiuo & brutali, verò Typhonis symbolo, superetur, obnubilerurq; splendore luminis eius in brutorum affectuum caligine extincto. Verè enim tunc à Typhonē Osiris occidi dicitur, cùm intellectus vanā concupiscentiā illeceus, & à brutali appetitu victus; id quod legi naturæ, seù rectæ rationis dictāmini è diametro contrarium faciendum esse iudicat. Isis lugere dicitur & Osiridem quærere, cum obnubilato intellectu, & prostrato, voluntas bonum quærens, idque verum obducentis & proponentis defectum reperire nequit. Falsum Osiridem delusoria arte fingit, cùm in bono apparente & falso sibi acquiescendum putat. Adumbrarunt hanc discordiam olim appositè symbolicis suis figmentis Mercurius ter-maximus & Zoroaster, qui rationalem & sensitiuum dictos appetitus sibi adeò contrarios subdigi-

Plato lib. 2. de
Proidentia.

Synesius de
Provid. lib. 1.

Quid in Ethicā
Sol & Luna?

Horus est
concordia &
pax in politico mundo.

Quando Osiris occiditur.

Horomazes
& Arimanius
Dij
Ἄντιχθους.

Herba Omo-
mi.

Comparatio-
nes parallelæ

Deorum nomine, quorum ille bonorum, hîc malorum opificem dixit, indigitauit, meliorem Horomazen, Arimanium. verò deteriorem vocans, illumque similem luci, hunc obscuritati & caligini assimilabat; inter hos verò Mithram medium statuebat. Priorem precibus & sacrificijs continuis exorari: alteri amuleta auerruncatiua, & sacrificia funesta, execrationibus adhibitis, offerri debere statuit. Inter cætera etiam herbam quandam Omo-mi nomine in mortario conterunt, inuocantesq; Ditem & Scorum, hoc est, tenebrarum numen, admiscentesque lupi sanguinem in locum opacum, deferrentes proijciunt; quâ quidem descriptione, nil aliud insinuare vult, quàm ceremonias quibus Ægyptij Osiridem & Typhonem illû veluti Genium optimum, sacrificijs, suffimentis, alijsque in numeris ritibus: hunc veluti dæmonem infortunatum execrationibus, ac luctuosis fistrorum strepitibus depellentes, quid in potentiarum discordia in Oeconomicis controuersijs, ac denique in Rerum publicarum tumultibus, ac seditionibus faciendum esset, subobscure significare volebant. Cùm enim, vt supra diximus, philosophia moralis tripliciter consideretur, vel quoad priuatas personas, vel quo ad Oeconomiam aliquam, vel denique quoad Rempublicam concernit. Quod enim Osirin inter & Isin, contumax ille ac perduellis Typho in anima rationali; hoc in Oeconomica Repub: maritum inter & vxorem, diffidentia, zelotypia, suspicio. In politico verò mundo Magistratum seu principem inter, & subditos rebelles, detrectatoresque bellum, tumultus, seditiones, legum salubrium contemptus; & vt à primo incipiam; si enim potior pars hominis, id est, superior ab inferiori subiugetur, occiditur à Typhone Osiris: totius perit harmonia animi; ita si in Oeconomia quapiam coniuges sint diffidentes, zelotypi, suspicaces, nullam inter se habentes confidentiam, Osiris occiditur à Typhone, & eius corpus discerptum in varias partes abiicitur, hoc est qui debebant esse veluti duo in carne vna, adulterijs ac vagâ quâdam fornicandi libidine in diuersa, ac varia commistione maculati, veluti in multas distrahuntur partes. Isis luget, id est, ob timorem, suspiciones, dolores, aliaque accidentia similibus propria coniugibus. Fugandus itaque Typhon, fistris, execrationibus, alijsque medijs Ægyptijs consuëris. Denique si Magistratus, Rex aut Princeps à subditis dissonet, si leges conditæ ad bonum commune conditæ contemnuntur; Occiditur a Typhone Osiris, id est, Architectonicus legislatoris intellectus fit in recipientium subditorum animis difformis; & ex varia & iniqua legum interpretatione discerptur Osiris; vnde bella, seditiones ciuiles, cædes inhumanae, aliaque malorum Iliades, quæ hanc discrepantiâ, veluti corpus vmbra concomitari solent, exoriuntur; de quibus egregie discurrentes, vide Synef. lib. de prouidentia, Marsilium Ficin, lib. de legibus. Inter cæteros autem eleganter sanè Plutarchus dicta sub fabula Deorum Ἄντιχθους ostēdit: ita enim, vt suprâ citauimus, tradit, duos esse dæmones Horomazē & Arimaniū, illum è purissimo lumine, hunc è tenebris genitum, & vtrumque ad inui-

Synef. lib. de
Prouid.
Marsilius Fic-
cini' lib. de
legibus.
Plutarchus.

inuicem pugnare, ex Horomaze 6. prodijisse Præfectos, quorum primum benevolentia, alterum veritati, tertium optimis legibus præfuisse fingit, è reliquis verò vnum Sapientia, alterum opulentia, postremum deliciarum, suauitatumque Opificem, aduersus quos Arimanius totidem æquato numero protulisse memorat. Horomazen itaque sese attollentem tantum supra Solem euectum, quantum Sol ipse è terra, abscessisse; mox alios quatuor & viginti Deos molitum esse, quos omnes in ouo condidit. Tùm Arimanium ex aduerso totidem procreasse; qui perforantes ouum eodem sese coniecerunt, atque ita mala permista bonis, antipathiam & dissonantem istum mundi concentum causata esse: addit secutum postmodum fatale tempus, quo subducto Arimanio, malisque depulsis, terram æqualem, & solidam factam esse, vnamque felicitum hominũ Remp. euasisse. Quæ omnia haud incògruè prædictis adaptari possunt. Pulso enim Typhone Arimanio redit pax, restauratur Osiris Orimazes, Horus ad immortalitatem reuocatur, lætatur Isis de nunquam satis quæsito Osiride tandem inuento, leges salubriter lætæ, ab omnibus beneuolè recipiuntur. Vita denique omnis doloris & malorum experte viuatur: omnes denique intentam, diuq; concupitam tranquillitatem, pacemque adepti, ea feliciter, & sine rædio perfruuntur; sed hæc de morali explicatione sufficiant.

Fabula de
Horomaze &
Arimanio.

C A P V T I X.

De Historiæ Osiridis, Isidis, Hori, & Typhonis interpretatione anagogica, seu de sublimi Ægyptiorum sapientia per hanc indicata.

Cum à Dijs immortalibus, dicit Tullius, omnia bona peti oporteat, tum maximè eam, quæ de ipsis constat sapientiam, quæri oportet, quâ imbutus magnus ille Macedonum Rex Alexander dicere solebat, multo sibi iucundiùs de Dijs rectè sentire, quàm vel multis gentibus imperare. Nam neque maiùs quicquam à Dijs dari, nec ab homine præclariùs quicquam ac digniùs accipi posse, illa, quæ in summi illius ac incomprehenfì boni cognitione consistit veritate ac sapientiâ, rectè ac sapienter iudicabat. Hinc Ægyptiorum sapientes viri ingenio subtiles, & ad sublimium rerum scrutinia aptissimi, cum abominandam illam, ac planè ridiculam superstiosæ gentis in Deorũ cultu rationem intuerentur, nec inueteratam iam idololatriæ consuetudinem, ac imbibitam semel pertinacis turbæ de ridiculis Dijs conceptam opinionem adimere sese posse viderent. Sub hisce fabularum figmentis, maxima quæuis mytheria de DEO, de mundo, de Angelis, & Dæmonibus, teste Iamblichò, ad anagogicas confugientes explicandi rationes, exprimere sunt conati; indignum enim esse rebantur, ijs rebus, quæ vel ex natura sua imperfecta sunt, aut ex diuersis composita speciebus,

Cicero.

Fabulosa nar-
rationes ad
mytheria Di-
uina trans-
formatæ.

vel

Veteres sapientes non credebant
πολύθεοι

vel quæ corruptione, aut etiã prauis animi affectionibus, vt libidinẽ, inuidiã, timore, obnoxia essent, ei, quod intellectu concipi potest, optimum, nobilissimum, atque excellentissimum, Diuinitati nimirum affingere; tũm maximẽ ijs rebus, quæ cũ à ratione, tũm sensu longè sunt remotissimæ, vt salax ille Apis, seũ Mneuius Taurus, Mendesiorum Hircus, immanis crocodilus, in sensatus Nilus vitæque carens, olera hortorũ numina, bestiarum pabula, similiaqua portenta Deorum, quæ non res sacras duntaxat in risum contemptumque vocabant, quæ minima improbitatis pars esse poterat; sed merã & intolerabili superstitione, varijq; dæmonũ imposturis aliorum mentes implicabant, aliorum autem in ferinam & pudendam impietatem, ac conclamatam denique peccandi licentiam trahebant. Quis enim aded philosophicæ disciplinæ ignarus, qui *ἱεραὶ μορφοί, κυνοέφαλοι*, similiaq; *πολύμορφα* simulachra, Deos credat? Deos autem, vtĩ Ægyptij putabant, vim Typhonis formidantes in diuersa transformatos, nunc Ibium, Canũue, nũc accipittum, vaccarumque corpora induere, omnes fabulas, omnia excedit portenta. Nequaquam ergo existimandum est, sapientissimos Ægyptiorũ Sacerdotes, hisce aut quicquam tribuisse, aut falsã quãdam opinione persuasos, ijs quicquam Diuinitatis inesse sensisse; sed hisce duntaxat fabulis veluti symbolis quibusdam ad sublimium rerum sacramenta, ab indignis contegenda vsos, altiore philosophiam indicasse. Tantum enim lumine naturæ valebant, vt illud ens, quod nos DEVM dicimus, finitum, corruptibile, mobile, multiplex esse, fieri non posse crederent. Ac primo quidem infinitatem DEI naturali mentis ratiocinio, vt ex

Zoroaster. Trismegistus.

Deus vnus.

Zoroaster.

Trismeg. dial. 12.

Neruus in animali quo moto omnia in animali mouentur.

conseruatione, rerumque creatarum essentiali à DEO dependentia: quod finito & mobili enti conuenire impossibile est. Hinc sapienter Orpheus in hymno Saturni: *Qui omnes mundi partes habitas, generationis exiers, quem secutus Parmenides Pythagoræus, Deum dixit ens vnum, immobile, infinitũ; præterea faterur Trismegistus, Deum non misceri alicui: nullius proprium esse Ducem, sed communem existere; si communis ergo est, commune eidẽ competet munus; & si esse commune sit rebus omnibus; esse igitur vbicunque sit, pendebit ab eo. Quod mysticè tangens Zoroaster dicit: Omnia esse vno igne genita; Et Orpheus Deum ideo appellat necessitatem, cum necessitatem vbique dominari asserit. Sed audiamus Trismegistum clarius de infinitate Dei tractantem Dialog. 12. Deus, ait, circa omnia simul atque per omnia, actus enim est omnium atque potentia, nihil etiam est in omni, quod non sit ipse Deus; itaque nec magnitudo, neque locus, neque qualitas, neque figura, neque tempus circa Deum, omne enim est: Quem secuti Plato, Pythagoras, Plotinus, alijque Ægypticæ sapientiæ alumni, non absimilia de prædictis (vt interim Aristotelem fileam) rerulerunt. Compertum est in animalibus neruum quendam esse circa Nucham, quem qui trahunt, cuncta simul animantis membra, ita mouent, vt singula proprijs motibus concitentur; & sic Ægyptij,*

prij, & post eos Aristotel. lib. de mundo; à Deo causarum causâ mundi membra moueri tradidère. Cùm igitur vnum Deum dicerent ens necessarium, infinitum, immobile, circulum illum æternum, & immensum, cuius centrum vbique, circumferentia nusquam; à quo, & in quem, quicquid est, prodiens reuertitur; Deorum pluralitatem consequenter consistere impossibile arbitrabantur, quia lumine naturæ docti ductiq; plura principia, præter vnum esse, posse *ἡδύατον* existimabant. In quolibet enim rerum genere, illud quod est generis illius summum, vnum esse duntaxat sciebât, & si plures essent Dij, vnum alterius perfectione cariturum, & consequenter defectui alicui obnoxium, quod Diuinæ naturæ repugnat, cognoscebant. Vnum igitur Deum, naturam naturantem, seu essentiam essentiantem, principium & finem rerum omnium confitebantur; motus autem ordoque per tot secula adeo æqualis, tam ingentis ac multiplicis machinæ eos docebat indefessum esse, adeoque infinitam quandam in Gubernatore potentiam; finita enim, vt rectè Aristoteles docet, potentia, tempore finitæ siue infinito motum, sine fatigatione continuare nequit. Sed vt ad scopum tandem veniamus, hunc Deum, cuius multiplices virtutes & perfectiones Ægyptij sapientes subobscurè nobis per Osiridem, Isidem & Horum indicare voluerunt, dum illum omnium rerum principium & authorem, sapientiam, verò eiusdem per Isidem, quam supra ex vi nominis, nil aliud, nisi prudentem naturæ progressum significari è Plutarcho retulimus) omnia moderantem & disponentem adstruxerunt. Per Horum denique exteriorem illam ac sensibilem mundi fabricam, à Deo summa sapientia productam, innuere voluerunt. Atque hoc ita sese habere testatur Iamblichus de mysterijs Ægypt. tractans. Nam cùm discipuli eius quærent, quidnam primam causam esse iudicaret? vtrum intellectû? an aliquid supra intellectum? vel vtrû vnum aliquid solum? an vna cum alio quodam sine alijs? vtrum corporeû? aut incorporeum? vtrum cum opifice mundi idem, an eo superius? similiaque circa primum principium quærent. Iamblichus respondiisse fertur hisce verbis. *Ego verò, ait, causam in primis tibi dicam, ob quam sacri & antiqui Ægyptiorum scriptores de his varia senserint, & insuper huius seculi sapientes, non eadem de his ratione loquantur. Cùm enim multe in vniuerso sint essentia, ac si multifariam inter se differant, merito earum, & multa earum tradita sunt principia habentia ordines differentes, & ab alijs Sacerdotibus alia principia quidem tota vniuersa, ut narrat Seleucus; Mercurius ipse tradit. 20000. voluminibus vel sicut Maneth refert 30000. itemque 6526, & in his perfecte omnia demonstrauit. Oportet igitur de his omnibus veritatem breuiter declarare, atque primum, quod primo queritis. Primus Deus ante ens, & solus, pater est primi Dei, quem genuit manens in unitate sua solitaria: atque id est super intelligibile, atque exemplar illius, quod dicitur sui pater, sui filius, vni pater, & Deus verè bonus; ille enim maior & primus, & fons omnium & radix eorum, quo prima intelliguntur & intelligunt; scilicet idearum. Ab hoc utique vno Deus per se sufficiens, se ipsum explicauit, ideoque dicitur*

Arist. 1. 4. phis.

Per Os. Isid.
Typh. Horû
Deitatem ex-
presse, ut ve-
res.Iamb. de myst.
Ægyptiorum.Merc. 20000.
rationibus
scripsit prin-
cipiorum ra-
tiones.
Seleucus.
Manethon.

per se sufficiens sui pater, per se princeps. Est enim hic principium, Deus Deorum, vni-
 tas ex uno super essentiam, essentia principium, ab eo enim essentia; propterea pater es-
 sentia nominatur; ipse enim est ens, intelligibile principium; hæc sunt principia omniū

Scripta Mer-
 curij de Dijs.
 Emepht qui d

antiquissima; Quæ Mercurius proponit de Dijs Aetherijs, Empyrijs, Cælestibus, compen-
 nens de Empyreis libros centum, totidemque de Aetherijs, mille de cælestibus. Secundus
 vero alium ordinem proponit Deum Emepht, Dijs cælestibus tanquam ducem, quem
 ait, intellectum esse se ipsum intelligentem, atque in se intelligentias conuertentem.

Ichthon quid:

Huic unum impartibile anteponeit, quod primum exemplar aut expressionem vel ef-
 figiem, quod Ichthon appellat. In quo est primum intelligens, & intelligibile primum;
 quod solo silentio colitur. Præter hos autem, rerum apparentium opificio alij duces præ-
 sunt. Nam opifex intellectus, qui & veritatis Dominus est, atque sapientia, quate-
 nus in generationem progrediens, occultam latentium rationum potentiam traducit in

Amun quid:

lucem Amun Aegyptiaca lingua vocatur; quatenus autem sine mēdacio peragit om-
 nia, & artificiosè simul cum veritate Phta nuncupatur. Græci hunc Vulcanum no-
 minant, artificiosum duntaxat considerantes. Quantum verò effector est bonorum

Phta.

Osiris;

omnium, appellatur Osiris; qui ob suum principatum multas alias habet denominatio-
 nes, propter potentias, actionesque, quas exercet differentes: atque hæc tenus Iambli-
 chus. E quibus apparet Aegyptios diuersitate nominum, quæ Deo affinge-
 bant, nil aliud, nisi diuersos vnius Dei in mundo producentis effectus in-
 nuisse; ab Hæbræis & Chaldæis, vt ego arbitror, edocti, qui omnes Dei ef-
 fectus notabiles, totidem nominibus exprimebant. Hinc ex essentiali Dei

Hebræi ean-
 dem cum Æ-
 gyptijs scien-
 tiam profite-
 tur.
 Marsilius Fi-
 cin.

nomine tetragrammato, & vt ipsi vocant $\omega\rho\epsilon\mu\mu\theta\omega$ deducunt 12. alia Dei
 nomina, ex hoc iterum 42. & demum 72. de quibus in sequenti sectione
 fusius tractabitur. Cùm itaque, teste Marsilio Ficino, in citatum Iamblichi
 locum, multiplices illi Aegyptiorum Dij, nil aliud notent, quàm diuersam,
 vnius Dei vim & potentiam, nec aliud consequenter Phta, Amun, Emepht,
 Ichthon, Osiris sit, nisi intellectus opifex, mundanorum opificum proxi-
 mus Dux, omnia disponens; optimè dicemus Osirin supremum illum rerū
 omnium Archetypon intellectum esse. Isidem verò, eius prouidentiam,
 & amorem, quorum virtute Horus Apollo natus est sensibilis ille mundus,
 & admirandus ille rerum omnium concentus & harmonia, ab antiquis sub
 fabula, qua Harmoniam Apollinis filiam ex Marte & Venere natam finxe-
 runt, mysticè indicata. Ex Marte similiter & Venere; Harmoniam, ob si-
 milium videlicet rerum cum dissimilibus conuenientiā, & ob rerum laten-
 tium consensum dissensumque, in quibus sola mundi pulchritudo & musi-
 ca consistit, natam finxerunt. Osirin autem Archetypon intellectum esse, o-
 stendit ipsum nomen, quod pulchrè sanè ideo $\mu\lambda\upsilon\phi\alpha\lambda\mu\iota$ significare tra-
 dit, id est, multioculū, ob multiplices nimirum virtutes & operationes quas
 exercet, & diuinorum radiorum omnia penetrantem potentiam; atque ob
 eandem causam Osirin ipsum Solem esse, atque Isidem Lunam imaginem
 Solis, eiusque in ordine ad Horum genitum influxu suo conseruandum
 coadiutricem dicebant. Sicut enim lumen Solisidem totum continuum

Osiris intelle-
 ctus Archet-
 ypus.

est vbiq̄ue, neq̄ue in partes diuidi potest, neq̄ue alicubi claudi, neq̄; à fonte propriè separari, neque licet ei adsit, aëri misceri: ita DEI lumen totum indiuiduum, toti mundo penitus adest, licet parti cuidam præcipuè vim suam sibi accommodatæ impertiat. Interea tamen omnia quodammodo implet, ob perfectam potentiam, & dominium in omnia penitus immensum. Vndè perficit omnia, vnitque cum extremis extrema per media comprehendens in se omnia, & se ad se reflectens sibi prorsus vnitum; quod quidem munus imitatur, & mundus circulari motu, partiumque in vnum connexionem, & conciliationem quadam, elementa vicissim in elementa, virtutemque superiorum ad inferiora mittente. Quod autem de lumine Solis seu Osiridis dictum est; de Isis seu Lunæ quoque dictum sit; est enim Isis nihil aliud, vt dictum est, quàm Sapientia illa, amor, & prouidentia intellectus Archetypi, quo mundus, seu Horus nascitur & conseruatur; quæ quidem semper inseparabiliter sunt connexa: qui enim videt lumen Lunæ, videt & Lumen Solis à Lunæ lumine indistinctum, cum lumen Lunæ nil aliud sit, nisi reflexum ad nos Solis lumen. Ita igitur qui videt Sapientiam, prouidentiam, & amorem DEI, in hoc mundo elucescentem, ipsum DEVM videt, teste enim D. Dionysio, omnes res creatæ nihil aliud quàm specula quædam sunt Diuinæ Sapientiæ radios ad nos reflectentia. Hinc Ægyptij sapientes, Osirin rerum cura commissa Isis, totum mundum incognitum peragrasse sinxerunt, quo quid aliud significatur, nisi virtus DEI inuisibilis intima quæuis penetrans? Isis enim seu Sapientia DEI & prouidentia in rebus omnibus apparet; intellectus verò à quo procedit, seu Osiris inuisibiliter omnia mouens, non nisi per imaginem eius in Iside expressam apparet; sed audiamus illuminatissimi Plotini de hisce opinionem, sic enim in libro de 3. hypostasibus: *Mundum, ait, hunc sensibilem, si quis admiretur, magnitudinem, pulchritudinem, & perpetuum motus ordinem considerans, & Deos qui sunt in eo alios visibiles, alios inuisibiles. Dæmones etiam atque animalia, plantas, ceteraque omnia, ad primum exemplar mente ascendunt, & ibi cuncta intellectualia contemplantur, eorumque omnium aeternam mentem atque sapientiam præsentem.* Et paulò post: *Quis igitur hunc genuit? ille simplex scilicet, qui in ordine ante hunc est, qui causa est ut ille sit, & tantus sit, qui numerum facit. Non enim numerus primus est. ante dualitatem enim vnum est; deinde dualitas est ab eo nata.* Et paulò post: *Amat autem omne quod genuit, & maxime quando sola sunt generans & generatum. Quando etiam optimum est illud, quod genuit, necessariò cum illo est, ut in eo solummodo, quod aliud est separetur.* Ideò Plato quoque terna omnia esse circa Regem dicit, primum circa prima: deinde circa secunda, & tertia circa tertia, ipsam quoque causam rerum patrem habere dicit, causam rerum intellectum appellans, Creatorem enim intellectum esse censet, & ab hoc animam esse creatam in illo cratere. Cum itaque causa intellectui sit ipsum bonum, quod ultra intellectum & ultra substantiam est, patrem eius appellat; multis autem in locis ipsum ens, & intellectum ipsum, ideam nominat. Hæc Plotinus. Hinc Nu-

Isis amor & Prouidentia.

D. Dionysius

ἀπὸ τῆς ἰσίδος.

Plotinus lib. de 3. hypostasibus.

Plato.

Terna omnia circa Regem.

Deus per sapientiam suam omnia producit.

Tharg. Hierof. Cabalisticè in arbore Sephiroth.

R. Abraham.

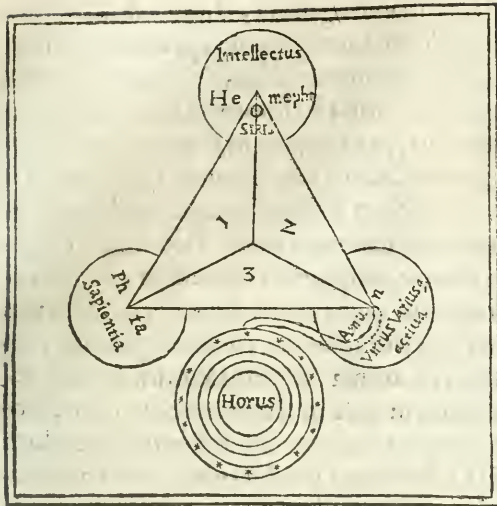
Parallela comparatio.

Pallas è Iouis cerebro nata.

menius citat Zoroastrum dicentem, Deum per Sapientiam & Amorem suum omnia produxisse: cui subscribit Thargū Hierosolymitanū, ubi loco השמים ברא אלהים את השמים id est, *In principio creavit, &c.* habet Thargum Hierosolymitanum *במבול ברא אלהים את כל היצורים* *In Sapientia creavit DEVS calum & terram.* Hinc in arbore Sephiroth apud Cabalistas ג' מדות seu tres proprietates DEO affinguntur, quibus DEVM omnia fecisse memorant, suntque *כח. חכמה. בינה.* *Corona, Sapientia, Intelligentia:* quas R. Abraham in Iethsirah appellat ספר מסופר id est, *numerantem, numerum, & numeratum,* quæ tria exactè respondent tribus suprâ à Iamblichio citatis nominibus, *Amun, Phtha, Emepht.* Quemadmodum enim Hebræi אין סוף illud suum הסבור את סבו הראשית אב בלי תהלה sine principio patrem & causam causarum statuunt. Ita Ægyptij, Emepht primum intellectum, Opificem, quem & in secunda causarum sensibilibium serie per Osirin seu Solem præfigurant. Iterum sicuti Hebræi חכמה Sapientiam dicunt mundi creatricem; ita Ægyptij Sapientiam intellectus primi vocant *Phtha,* quo nomine Isidis consiliarium Mercurium, quin & ipsam Isidem vocant, quæ est plena Osiridis primi intellectui imago ac exēplar, quam ideò Orpheus non inconvenienter Palladem dixit, & ob dictâ quoque causam ex cerebro Iouis natâ fixerunt antiqui, Amun verò respondens Hebræorum בינה seu intelligentiæ, est viriusque vis activa ad extra, quâ producitur mundus HORVS. Unde varia ista supellectilis hieroglyphicæ, quibus Horum Hieromachæ passim exprimebant, schemata; Baculus videlicet *κωνικὸν ἄστρον*, id est, *vpupæ* insignitus capite: lituus quoque & gnomon, à tergore verò triangulum, cui circulus annexus est, quæ nil aliud indicant, quàm mundum à Deo per sapientiam suam productum, admirabili rerum varietate per *vpupæ* caput significata, Summa harmonia per lituum, concinno denique ordine, per gnomonem indicato, elucescere; Verum quandoquidem hoc hieroglyphicum schema fusiùs alijs in locis prosequimur, eò Lectorem remittimus; Nos mystica resumamus. Horum itaque ab *Emph.* per *Phtha* & *Amun* productum, Plato studiosus Ægyptiorum discipulus sat hisce verbis, dum mundum hunc sensibilem ex Archetypo illo Trigono profluxisse asserit, demonstrat; quod & Triangulus ille cum globo affixo inter cætera Horum symbola luculenter indicat, & admodum pulchrè eleganterque sequenti Schemate exprimitur.

Atque

Atq; ex his apparet & omnibus manifestum fit, Sacrosanctam & ter benedictam illam Triadem Fidei Christianę mysterium, vti maximum, sic ter sublime, nullo non tempore, etiam sub obscuris fabularum figmentis adumbratum esse.

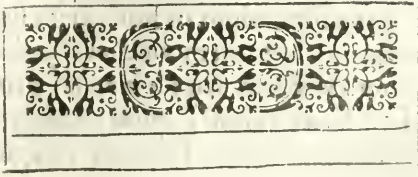
Quod porrò Osiris nihil aliud sit, quã primus intellectus, Sol ille æternus, ac primus rerũ omnium productor, qui per Isidem coniugem sapientiam suã Horum, mundũ videlicet produxerit, Hieromate varijs Hieroglyphicorum schematicis

indicabant, quemadmodum columnæ multis in locis erectæ testatur, vnius celebrem inscriptionem Authores referunt his verbis.

OSIRIS SIVE Hemeph Archætypus Intellectus.

Ego	ICIC	Isis
omne	ΕΓΩ ΕΙΜΙ	quod erit
est	ΠΑΝΤΟΤΕ	&
fuit	ΓΟΝΟΣ ΚΑΙ	&
meum	ΟΝ ΚΑΙ ΕΣΟ	pe-
plum	ΜΕΝΟΝ ΚΑΙ	nemo
mor-	ΤΟ ΕΜΟΝ	ta-
lium	ΠΕΠΛΟΝ	vnquam
re	ΟΤΔΕΙΜ	texit
	ΤΩΝΘΙ	
	ΤΩΝ	
	ΑΠΕ	
	ΚΑ	
	ΑΤ	
	Ψ	
	Ε	
	Ν	

Quæ

Quæ sanè apprimè æternæ DEI Sapientiæ congruunt; Intellectum autem supremam Sapienciam generatam, pulchro hieroglyphico prænotant in tabula Bembina. Vbi præter hieroglyphicas inscriptiones, *Osiris* siuè *Hemphtha* apparet, throno insidens variegato, accipitrina facie formidabilis, alijsque symbolis operationes eius declarantibus; per accipitrem, supremum Archetypum intellectum; per tabulam forma Calathi conspicuum capiti impostum, cui *Perlææ* fructus insertus, potentiam sæcundatiuam, indicant capiti imponitur, ad notandam intellectus sæcunditatem, velo nigro cingitur caput, ad indicandam naturæ diuinæ caliginem inaccessam, manu extensâ imperium in omnia; per sceptrum quod altera manu gerit, superius incuruatum, influxiuam in omnia superiora, hoc est, cœlestia, potentia; Sedi variegatæ insidet, ad authoritatem in omnia inferiorum mundorum, demonstrandam. Quorum explicationem vide in sequentibus varijs authoritatibus stabilitam. Horus verò pingitur puer, vt ostenderetur mundum in tempore veluti infantulum à DEI Sapiencia productum; cum cornucopiæ verò exprimitur; vt indicaretur varietas, abundantia; & plenitudo rerum in mundo creatarum; in cubo stat, ad mundi indicandam stabilitatem, soliditatemque. Trigonus cum globo cubo intercriptus significat *HO-RVM* è trigono archetypo profuxisse; Baculus Vpupæ capite insignitus, indicat mundum rerum varietate veluti fulciri, & sustentari. Lituus harmoniam vniuersi. Gnomon ordinem, & admirabilem rerum dispositionem designat. Horus denique labra premens, digitoque silentia suadens, ad ineffabilitatem mysteriorum indicandam.

E præcedentibus itaque in inscriptionibus omnia ea, quæ hæcenus de secreta Ægyptiorum Theologia per *Osiridem*, *Isidem*, *Horum*, significata diximus, luculenter sanè demonstrantur. Porro quòd *Osiridem* in partes à Typhone discerptum, & arcæ inclusum fingant, suâ nequaquam carent significatione, dum nihil aliud hisce indicare volunt, nisi intellectus humani ignorantiam & tenebras, qui cum ineffabilem illam & simplicissimam Dei essentiam ingenij viribus comprehendere non valeat, per analogias & similitudines rerum creatarum, quæ sunt veluti quædam, vt cum Horatio loquar, Diuinæ particulæ auræ, eum cum rebus corporeis corruptibilibus; imperfectisque confundendo, quasi in partes quasdam distrahere videatur. Fuit enim hoc, teste Porphyrio, Ægyptijs solenne, vt supremum illud Numen cum eo animali, in quo eximia quædam vis & proprietas elucesceret, compararent. Hinc Zoroaster Deum accipitris caput habere dixit, non alia de causa, quàm vt infinitam perspicacitatis vim in Deo vigentem indicaret; quod symbolum in hunc diem superstes, apud Ægyptios receptum fuisse videmus, hominem videlicet *ἱερόμορφον*, vt in præcedente schemate patet, quo *Osiridem* seu *Hemepht*, primum illum archetypum intellectum significare volunt; quod hieroglyphicum alibi interpretabimur. Hinc tot multifformes Deorum imagines ac simulachra.

mul-

Vide Schema figuræ præcedentis.

Interpretatio symbolorum Hori.

Quid in Theologia Ægyptiorum *Osiridis* occisio?

Zoroaster.

Dens accipitris caput habet.

multiformes Deorum imagines, quæquidem nihil aliud, quàm multiplicè Dei virtutem diuersis animalium proprietatibus adumbratam notant. Distrahitur igitur Osiris in partes cum per ignorantiam intellectusque caliginem, Deum cum rebus creatis confundendo, rebusque corporeis applicando, id quod ei non conuenit, nec conuenire potest, tribuentes, veluti ex toto in partes distrahūt. Siquidem rectè Plato dicit, Deo pluralitatem nequam conuenire, cum omnia, quæ multitudinem important, ab vnitare recedentia, tantò sint imperfectiora, tantò que peiora, quantò ab ea magis recedunt. In arca Osiris concluditur à Typhone, cum intellectus hominum terrenarum, ac carnalium rerum cupiditate obscuratus, cælestium rerum, Diuinorumque amori, & contemplationi nuntium mittens, sibi ipsi obstaculum ponit, seq; incapacem facit ad Diuinos Osiridis radios percipiendos. Quæritur autem Osiris perditus per Isidem, & inuentus mutilatusque in integrum restituitur, hoc est per veram sapientiam & amorem, cum sistris, id est, crebris laudum canticis, inde in creaturis, veluti per partes quasdam dispersus, recollectus, ac in vera fide adoratus, vnitati suæ restituitur. Quo facto mox ingens menti exoritur iubilus, quæ per Ægyptiorum cerimonias non inconuenienter in celebri illa *π. Οσειδος ιεροσολ.* representantur.

Multiformes
Ægyptiorū
Dij quid?

Quomodo
restituendus
sit Osiris?

Atq; ex hoc discursu patet, quàm hæc concinnè & fidei nostræ mysterijs adaptari queant. Quid enim aliud Osiris indicat, quàm Solem illum æternum, intellectum primum Archetypum, vitam primam ac sæcundissimam, patrem illum immensæ maiestatis, qui intelligendo se ipsum, & in se ipso omnia, perfectam totius sui, & omnium perfectionum notionem in se ipso concipiendo, producit æqualem, plenam, perfectam & consubstantialem sui imaginem ac vitam, & quoad naturam indistinctâ ideam, quæ est Verbum Patris, & Sapientia æterna, representata per Isidem. Vtriusque autem virtute consubstantiali producit *Horus*, id est admirabilis illa mundi machina, absolutum pulchritudinis & perfectionis eminentissimæ exemplar. Quod Hebræorum secretiores Theologi in 1. Gen. confirmant, asserentes & per *ב*, hoc est *Aleph* per *Beth* creasse mundum, hoc est *Pater* per *Filium*. Explicat ea clariùs *Picus* in *Heptapto* suo in voce *בראשית*, quod metathetica quadam Cabalisticæ disciplinæ resolutionis methodo hunc efficit sensum:

Applicatio
ad fidei no-
stra mysteria

אב בבראשית שבתברא ראש אש שתרכ אש כרת תוב
hoc est, *Pater in Filio principium, quietem, finem; creauit, caput, ignem, fundamentum hominis magni (subintellige Microcosmi) sedere bono*. Quibus nil aliud insinuatur, quàm admirabilis ille trium mūdorum Angelici, magni, & parui pulchra quædam analogia sibi correspondentium ordo, dispositio, ac concentus absolutissimus. Diuinæ Triados exemplar simillimum. Dùm ad trinam hanc imaginem, tres in mundo Angelico exhibet Hierarchias, in qualibet tres ordines. In maiori mundo tria spatia, elementare, sydereū, empyreum, tribus qualitatibus; figurâ, luce, motu distincta. In quouis cōposito mixtoque, materiam, formam, virtutum in omnibus mensuram, numerum

Hebræorum
Theologi qui
exprimat sa-
ceram Triadē.
Picus Mirand.
in *Heptapto*
circa finem.

Mundus ad
SS. Trinitatis
imagine
factus.

merum & pondus, præterea principium, medium & finem. In Microcosmo videlicet in seipso, memoriam, intelligendi vim, & voluntatem; in sciētijs, naturalem, rationalem, & moralem facultatem; in qualibet Triadum serie, primum, Dei potentiam per Osiridem repræsentatam, secundum, sapientiam per Isidem tertium, amorem spiritum videlicet illum **מרהפת על פני המים** incubantem aquis, Ægyptiacè *Anur*, ac fecundo illo Diuinitatis suæ statu mundum fecundantemq; vtriusq; virtutem, quæ *Horus* productus est commonstrat. Sit inuisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, conspiciuntur. Pater igitur æternus cum Filio suo æterna sapiētia ineffabili gloriæ maiestate refulgens, cum maiori mundo producto, minorem seu microcosmum hominem ad imaginem & similitudinem suam creatum, ac omnibus gratiæ & naturæ talentis instructum, eius veluti præsidem introduxisset; ecce Typhon, qui iam ob suam in Deum rebellionē, omni gratiâ & luminis splendore priuatus, vnà cum affectis suis & confederatis Titanibus in abyssum erat datus; inuidiæ, rancoris, & indignationis plenus, vindictæque repetendæ percitus cæstro, Osiridis gloriam, nullis non machinamētis euertere pertētare cepit. *Erat autē, vt Apollodorus scribit, Typhon formidandus vel solo aspectu, horroris imago. Nunc enim inusitata quadam humane staturæ formâ, ita vt omnium montium cacuminibus altior esse videretur, apparebat. Sed & caput sæpè numero astra pertingebat, manu eius alterâ in Hesperum, alterâ in Orientem vsque pertingente. Ex his centum Draconum capita eminebant; in curuis maximas viperarum ille spiras continebat; quarum volumina ad verticem ipsum vsque extendebantur.* Talis itaque Typhon humani generis hostis contra Osiridem & supremum Iouem ibat, hisce malevolentiæ, inuidiæ, malitiæ ac summæ peruersitatis symbolis depictus, candentes in cælum iaculans lapides, cum sibilo virulento, & boatu horribili, magnam ex ore ignis procellam eructans, cum frustra supremum numen laceraret, fraudulentâ quâdam ac callidâ adinventione, Osiridem in arcam conclusum, post in frustra discerpit; quo facto in *Horum* quoque filium iram exercens, interfectum in mare proiecit. Sed quid sibi hæc velint videamus. Conditus est Osiris in arcam cum protoplasti parentes maligni Typhonis persuasione inducti, legem Diuinam transgressi sunt: quo facto, teste D. Augustino, è lucis filijs, tenebrarum filij facti, humanusque intellectus, qui admirabili quodam gratiæ fulgore coruscabat, in extremam ignorantiam, cecitatem, errorūque caliginem delapsus, ac quasi Lethæo quodam intoxicatus poculo, cum Dei, tūm omnium cælestium obliuionem incurrit. Porrò non cessauit hinc Typhonis sæuities, corpus Osiridis absconditum, in partes discerptum, in flumen abiecit, Horum quoque interfecit, quo quidem nil aliud nisi idololatria significatur, quâ genus humanum maligni spiritus suggestione infectum, à vera Dei cognitione cultuque declinauit, factumque est vt simplicissima illa Dei entitas, natura siue essentia pluribus rebus attributa, veluti in partes distraheretur. Hinc alij Solem, Lunam, & reliquorum astrorum

Figura Typh.

Allegorica
Typhonis de
scriptio.

exerc-

exercitum: alij homines virtute ac rebus gestis conspicuos, alij bestias & bruta animantia, resque nomine indignas Diuino honore prosequerantur. Alij denique quicquid vel malignus genius suggerebat, aut stolidi phantasia vnicuique persuadebat, Dei nomine & colebat, & sacris placabat. Vnde diuersi ritus & cerimoniarum gentium, abominanda sacrificia ac superstitiones penitus ridiculæ, quibus mundus, veluti serpentinis quibusdam Typhonis spiris intricatus miserè detinebatur, ac sub potenti hostis tyrannide & dominatu incassum luctabatur, veluti ex equo Troiano profluxerunt. Hinc Regius Pfaltes catastropham hanc olim contemplatus, plenus admiratione clamabat. *Deus de celo prospexit super filios hominum, vt videat si est intelligens aut requirens Deum, omnes declinauerunt, simul inutiles facti sunt; non est qui faciat bonum, non est vsque ad vnum.* Atque hinc est Horus ille proiectus in mare; tunc enim Horus Osiridis & Isis filius projicitur in mare, cum mundus humanus ad imaginem & similitudinem Dei factus; peccatis à Deo deflectens in æstuante terrenarum voluptatum Oceano submergitur; Dum itaque Typhon tyrannidem dictâ ratione exercet, Osiride discerpto, atque idololatria per mundum vniuersum disseminata; Horo itaque omni iniquitate submerso, æterna Dei sapientia humanos miserata labores, Isis, inquam, illa cælestis æternitatis suæ regiam derelinquens, in hunc mundum, lugubri humanitatis nostræ vestimento induta venit, in numeris laboribus, persecutionibusque subiecta, partes Osiridis, hoc est, gentes diuersorum Deorum cultu dissentientes ad veri Dei vniuersæ cognitionem, atque in vnius Dei, vnius fidei, ac vnius legis professione insignem asciscens recollegit; quâ Diuinâ vocatione contigit, vt partes dispersæ in vnum corpus veluti mysticum iterum coaluerint. Horum etiam à Typhone interfectum ad immortalitatem reuocauit, id est, mundum peccatis submersum, verbo virtutis suæ ad vitam reuocans, pristino nitore, coërcito extinctoque Typhone, restituit, quibus omnibus peractis, electis duodecim Apostolis Sacerdotibus, quibus certas de Deo Osiride restituto, colendoque leges seruandas præscribens, illa vnde venerat, in cælum cum Osiride æterno Patre, æternum regnatura, post liminibus remeavit. Atque hæc sunt, quæ de mystagogia Ægyptiorum breuiter dicenda existimaui. Nunc ad discipulos eorum reuertamur, hoc est Græcorum Hebræorumque, & quid mysteriorum sub multiplici illa Deorum, Dearumque mythologia lateat, discutiamus: Ex his enim non exiguum incrementum, emolumentumque apparatusi nostro accessurum confido.

Isis æterna
Dei sapientia.

CAPVT X.

De mystica significatione Deorum Cœli, Saturni, Iouis, Iunonis, Neptuni, Plutonis.

RECTÈ Tertullianus, Ethnicos, vbi fabularum, quas de Dijs commentabantur, pudebat, ad naturalium rerum interpretationem, dedecore fabularum ingenij lusibus obumbrato, confugisse: vndè rectè Lactantius Firmianus, hanc Satanæ in Angelû lucis se transfigurâtis, ad mortalium animos excœcandos, versutam inuentionem fuisse tradit. Nam cùm doctis viris nequaquam sufficientem videret Poëtarum autoritatem, ad falsas de Dijs opiniones comprobandas, anam præbuit immorandi, ingeniumq; exercendi circa moralia & physica interpretamenta, vt hoc saltem nomine inania illa deliramenta, quæ antiqua confixerat superstitione ad infimæ fortis hominibus imponendum, ne utiquam damnarent. Certè Empedoclem, vt suprà diximus, Deorum naturas ad elementorum facultates, naturâq; vniuersi adaptasse tradit Athenagoras, quod & Palæphatus libro *ἑξὶ τῶν ἰσοειῶν ἀμίστων*. Phornutus, Fulgentius Cartaginensis, alijque egregiè præstiterunt, quòd quidem aliundè non didicerunt, quàm ab Ægyptijs, quibus nihil tam vile erat & contemptibile, quod non ad mysticas rationes reuocarent. Græci itaque ad omne superstitionis genus procliuēs, ab Ægyptijs edocti, similes quoque disciplinas, quibus sub mysticis rationibus *θεογονίαν* istam prodigiosam facilius tuerentur, confinxerunt; quæ vt omnia *καὶ τὴν μίθοδον* ostendantur: à primis Deorum omnium Cælo & Saturno incipiemus, vt quid per eos, eorumque progeniem mysticè expresserint, patefiat.

Græci Ægyptiorum imitatores.

Cicero.
Lactantius.
Phornutus.
Vranus seu
Cœlus.

SATVRNVS Cœli filius, vt M. Cicero tradit, & Lactantius cum Seruio. COELVS autem Græcè *έρανός*, iuxta Phornutum quasi *ερος* dictus, hoc est, omnium, quæ suprà sunt, conseruator, & *οελών*, hoc est, finitor, & terminus vniuersæ naturæ. Hic, inquam, Cœlus genuit Saturnum, hoc est, temporû authorem, imò tempus ipsum, quòd iuxta Aristotelem nihil aliud est, quàm *αριθμός τῆς κινήσεως ἑαυτοῦ καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν καὶ ὑπερῶν*, hoc est, numerus motus calis secundum prius & posterius. Vndè & *κρόνος* dicitur, eò quòd cursum & conuersionem spatorum ac temporum contineret. Filios suos comedisse fertur, quòd tempus omne, quodcunq; gignit, consumere dicatur. Falcem autem, vt Fulgentius ait, fert, siuè quod omne tempus in se vertat, vt falcium curuamina; siuè propter fructum, vndè & castratus dicitur, quod omnes fructuum vires abscissæ atque in humoribus viscerum veluti in mare projectæ, sicuti ibi Venerem, ita & libidinè gignant, necesse est. Serpentem illi coniunctum fingunt; caudam suam deuorantem, symbolum anni temporis filij. Quòd porrò aliquieum ex Alcione natum dicant, obcurè significarunt *τὸ ἀκμῶν τῆς ζωοποιῆς*, id est, incorruptilem, seu indefessam calis originem, & circumuolutionem. Macrobius quoque *ἑξὶ τῆς Σάββα*, hoc est, à veretro dictum putat, eò quòd omnis corruptionis & generationis author sit tempus.

Macrobius.

pus. alij inter quos Apollolphanes in Epico carmine Saturnum, quasi fatorem, aut fatorem, quasi sensum & mentem creantem, dictum vult, eò quòd omnis ratio, sensus, animus eruditus tempore acquirantur. Quòd autem Saturnus sit tempus, ac nihil aliud, quòd omnia destruit, & omnia producit, indicat illud Orphei in hymno Saturni:

Ὁς διαπαῖς μὲρ ἄνωγα καὶ ἀυξήσῃ ἑμπαλιν αὐτὸς.

Omnia qui profers, consumis, & omnia rursus.

Nec mirum est, cum tempus esse Saturnum dicimus, illum fuisse Deum existimatum, quando Sophocles in Electra tempus palàm Deum appellavit:

Χείνος γὰρ εὐμνήσθῃς Θεός.

Deus profectò tempus est, facillimus.

Cùm enim Sol nunc ad Septentrionem, nunc ad meridiem declinet, motu suo veluti cuncta mundi loca perlustrado, jam dies, modò noctes, nunc hyemes, nunc æstates faciat, atque pro mutationibus temporum, omnia, quæ terrâ, mariq; nascuntur, initia, causasq; ab eo accipiant sui ortus, meritò dictus est Saturnus, ab Orphæo, *pater hominumque, Deumque*; qui falcem quoque illi attribuerunt, nil aliud putasse videntur, nisi tempus ipsum, à quo omnia inciduntur, prosternuntur, atque labefactantur; Platonicorum prætereà classis, cum Cælum illum, cuius Saturnus fuit filius, Deum esse putarent, an non sublimè illud corpus, quòd, omnia continet, mentemque illam Diuinam, quæ cætera complectitur, quam & dicunt, modò Iouem, modò Venerem, modò Saturnum siuè mentis virtutem è cælo prouenientem, & in omnia corpora diffusâ, innuerit. Cùm enim Diuina illa mens æthereâ regionem gubernans intelligitur, tunc vocatur Iuppiter; hæc vbi inferiora corpora descendit ad ea per generationem concitanda, tunc appellatur Venus. Hinc accidit; vt is Saturnus, mens supèrna aliquando intelligatur, in qua sit lux vniuersa rerum omnium atque prouidentia, quæ ad ordinem & vitam, & mutationes omnium, fortunarum pertineat. Alij tamen eius Sphæræ, quæ ἀπὸ ἀνὸς nuncupatur, animam; at inferioris Sphæræ, Saturnum dixerunt, qui ordo postea seruetur in cæteris. Hinc non desunt qui rotam de Saturno fabulam ad Astronomicas res detorqueant, quæ vide apud Natalem Comitem lib. 2. Myrthol. Chymistæ quoque ad suam hanc artem retorserunt. Dicunt enim fictum fuisse ab antiquis, quòd Iuppiter Saturno genitales partes absciderit acutâ falce, easque in mare abjecerit, ex quibus & è spuma nata sit Venus, quia Saturnus sal sit quidam, pater Iouis præparati salis scilicet, & qui sit ex eo præparato. Sed quoniam cum Iuppiter in vase vitreo existit, in peracutam, tenuemque aquam soluitur propter vim ignis, quæ sumitur etiam ab ipso Ioue, cum viriles partes secum afferat, incidens ac separans sulphur intimum ac sale latens, quæ recidunt in vas, quòd accipiendis apponitur: idcirco & Saturno amputatas viriles partes dicunt; & cum sal in aquam tanquam in mare decidat, ex illo sale, ac sulphure gignitur Venus.

Apollolphanes.

Saturnus unde dictus?

Orpheus in hymno Saturni.

Sophocles.

Mystica symbola Saturni.

Diuina mens variè accipitur.

Fabula de Saturno ad Astronomicas res deducta.

Chimica interpretatio.

Saturnus Osi-
ris Aegypti
Rex.

Quidam ex antiquis scriptoribus Saturnum cum Osiride confundentes, dicunt Saturnum in Ægyptio regnasse, ac Rheam sororem duxisse in matrimonium; ex quibus nati sunt Iuppiter & Iuno, qui ob virtutem, præstantissimaque animi ornamenta, vniuerso terrarum Orbi imperârunt: ex hisce natos esse 5. filios, Osirim, Isim, Typhonem, Apollinem, Nepten siue Venerem, de quibus lege Plut. supra cit. lib. de Osiride & Iside: Græci verò in hoc variantes Saturnum Iouem tantum; Iunonem, Neptunum & Plutonem genuisse asserunt; de quibus iam vltcrius dicendum.

Plato.

IUPPITER, Quemadmodum igitur Microcosmus animam habet, quâ gubernetur, sic macrocosmus animam quoque habet, quam vniuersalem Plato vocat. Poëtæ Iouem, Hebræi Mitatron; atque hic est filius Saturni Iuppiter dictus, vel quòd vitam & esse præbeat omnibus animantibus. Vel quòd pereum stent & conseruentur omnia; cuius potestatem, vim summumque orbis dominium pulchrè expressit sequëtibus versibus Orpheus antiquus Græcorum Theologus apud Eusebium:

Orpheus.

*Iuppiter omnipotens est primus & vltimus idem,
Iuppiter est caput & medium, Iouis omnia munus.
Iuppiter est fundamen humi, & stellantis Olympi,
Iuppiter & mas est, & nescia femina mortis.
Spiritus est cunctis, validi vis Iuppiter ignis
Et pelagi radix, Sol, Luna est Iuppiter ipse.
Omnipotens rex est. Res omnis Iuppiter ortus,
Nam simul occubuit, rursus extulit omnia leto
Corde suo è sacro, consultor lumine rebus.*

Orpheus in
hymn. Iouis.

Alricus Phil.

Imago Iouis.

Eusebius.

Georgius Ce-
drenus.

Seneca.

Orpheus.

Albricus Philosophus de Deorum imaginibus eum scribit pictum in throno eburneo in suâ maiestatis sede collocatum, qui sceptrum regium tenens in manu scilicet sinistra; ex altera verò scilicet dextra, fulmina ad inferos mittens, & compressos fulmine gygantes sub pedibus tenens, cæli, terræq; dominio potiri. Alij Iouem referunt nubibus insidentem, & seminudum. Nam vt explicat Porphyrius ab Euseb. relatus lib. 3. præparat. prouida credebatur esse & viuifica rerum vis, sedere pingebatur, vt immutabilis eius soliditas exprimeretur; nudabantur superiora, quoniam conspicua est eadem virtus intellectualibus ac cælestibus partibus. Inferiora tegebantur, vt occultari mortalibus humi degentibus indicaretur. Eandem hanc expositionem affert Suidas verbo ζεύς, & vt apparet ex Suida Georgius Cedrenus lib. de Origine Constantinop. Attamen non rerum tantum creatrix virtus & mēs censebatur Iuppiter, sed quandoque cælum aut aër: & vt præ cæteris testatur Seneca lib. 4. quæst. nat. cap. 45. omne illi nomen conueniebat, quo vniuersitatis ratio in nueretur aut gubernatio, quemadmodum & de Osiride in præcedentibus dictum est. Hinc de Ioue apud D. August. legimus 7. de Ciuit. Dei cap. 9. Deus est in quiunt habens potestatem causarum, quibus aliquid fit in mundo, vndè ab Orpheo dictus:

Παγο γαίθλ' ἀρχὴ πάντων πόρτα εἰ πελευθί.

Martianus Capella lib. i. de nupt. Philolog. ita in Senatu Deorum Iouem finxit in capite flammanem coronam habuisse ait & super ea velamen rutilum Mineræ manibus confectum, & veste candidâ indutum, hyalino quoque crebris veluti stellis quibusdam interstincto amictu exornatum; manu dextrâ duos orbessporrigentem aureum alterum; ex electro alterum: quâ figurâ rotundâ scilicet virtutem prouidentem & viuificam significari, testatur Porphyrius; læuâ vero chely, eneachordæ inniti videbatur, calceos in pedibus habere virides, iisque sulcinam premere, hâc imagine hieroglyphicâ Martianus totius naturæ præsidem Iouem significasse videtur. Nomen potro Iouis à Græcis plusquam 10 monosyllabis efferri obseruatur, sunt que *Zeus, Ζην, Δεὸς, Βεῖδς, Ζην, Ζηε, Δις, Δην, Δει, Δειδς*: quæ omnia à Græcis ei ob multitudinem effectuum, quos in mundo operatur imposita sunt, præter aliorum nominum farraginem, quæ legi potest apud Lyliū Synt. i. in quo quidem Ægyptios Græci secuti sunt, quorum proprium erat Osiridem illū suum Iouem Ægyptium, nouis semper adiuuentis denominationibus, veluti naturam vniuersi condecorare. Iouem autem vniuersi naturam ex Orphei hymno supracitato patuit, & ex sequentibus melius patebit. Nam supracitatus Orpheus, dum Iouis omnia plena esse dicit, dum in eo terram, aquam, aërem, ignem, diem, noctem refert; quid aliud facit, nisi imaginem totius vniuersi, cuius caput coronâ fuluâ coruscum, lucidum cælum fulgidis astris ornatum repræsentat: cuius præterea oculi radiantes Solem & Lunam, latitudo pectoris aërem, humeri spaciosi magno alarum remigio eminentes ventorum velocitatem, promptitudinemque Dei in operando designent. Quæ quidem imago ab Orpheo ita expressa, eadem penè est cum imagine qua Pana Græci olim exprimebant, nec absque ratione. Iuppiter enim aliud non nisi ab vniuersi dominio *πα* dictus est; quod & symbola fat ostendunt. Cornua (teste Bocacio) ei apponebantur ad significandos radios Solis & Lunæ; cæterarumque stellarum: facies verò rubicunda & inflammata, ignem æthereum. Barba longa elementa masculina, maculosa, pellis, stellarum fixarum spheram. Baculus recuruus rerum, quo potitur & potissimum anni in sese recurrentis dominium. Heptaulum denique in manu harmoniam cœlestem in planetarum motibus potissimum elucescentem denotabant. Præterea vti partes inferiores pilosæ & asperæ cum pedibus caprinis nil aliud, nisi terram duram, asperam, inæqualem, arboribus, ac omnigena herbarum plantarumque varietate coopertam; ita pudendum & pes caprinus nihil aliud, nisi fecunditatem, quam mundo largitur, mysticè innuebat. Est enim Satyrus animal lasciuum, salax, & generationis mirum in modum appetens, hinc & Iouem Lycium seu Pana ob salacitatem videlicet & generationis appetitum, quem rebus conferre credebatur, non sine ratione Ægyptij & Græci sub caprina forma referebant. Sed de his hieroglyphicis vide quæ tradidimus in hierogrammatismo hiria. Verum vt mysteria Iouis Panis melius intelligas, visum fuit simulachrum eius penitus hieroglyphicum, prout ab Orpheo alijsque expressum est, hâc proponere.

Martian. Cap.
Alia descriptio Iouis.

Porphyrius.

Lylius Giral.

Iuppiter vniuersi natura.

Iuppiter di-
ctus est Pan,
eo quod om-
nia sit.

Panis seu Iouis Lycij imago.

Talem

Iouis siue Panos hieroglyphica
Repraesentatio.

- A Facies rubicunda, caloris vis in Mundo.
- B Radiorum coelestium in sublunaria virtus.
- C Elementa masculina,
- D Potestas in annu omnesq; reuolutiones.
- E Virtute eius omnia fulciuntur.
- F Dominium in firmamentu, seu fixarum Stellarum Sphaeram.
- G Terra(elementum fem.) hispida plantis, fatis, arboribusque.
- H Aquae & liquoris fons (elem. fem.) rigatione facundans terram.
- I Agri, segetes, aliaq; vegetabilia
- K Harmonia 7 Planetarum.
- L Aspera & inaequalia montes indicant.
- M Vis facundatiua
- N Stabile fundamentum.
- O Vis ventorum, & celeritas in agendo.

Talem itaque antiqui finxerunt Pana Iouis filium. Inferiore parte hispidum, & hircum referentem designantemq; asperitatem terræ. Superiore verò hominem. Nam æther propterea, quod in ipso ratio sita sit, tenet totius mundi imperium. Lasciuum & libidinosum eum fingunt, ob multas feminum causas, & commixtiones quæ ex ipsis fiunt. In locis desertis eum morari tradunt, vt eius indicent vnitatem, mundus enim vnus est & vnigenitus. Nymphas prosequitur, si quidem gaudet exhalationibus, quæ ex humido prodeunt, sine quibus impossibile est, vt mundus appareat. Indurus esse dicitur nebride aut pelle Pardi, tum propter pulchram rerum omnium varietatem, tum etiam propter colores, qui in mundo cernuntur; hisce eum symbolis describit Cornutus. Ex quibus patet Pana cum Ioue quidem esse eundem, distingui tamen; quòd Pan idem sit quòd mundus iste corporeus; Iuppiter autem eius mens quasi sit & gubernator; plerumque tamen confunduntur: quemadmodum omnia alia numina inter se, de quibus vide, quæ alibi copiosius tractamus; hinc enim omnia perstringere operis moles non permittit; ad Iunonem progrediamur.

Panis exacta descriptio & symbolorum explicatio.

Pan & Iuppiter distinguuntur.

IVNO, Iouis & Ioror, & coniunx simul, Iuno est, quæ aërem denotat: coniungitur enim statim Ioui & cohæret à terrâ sublata, illo enim cum ea coeunte, ipsa essentia in tenuissimum diffuens, ignem atque aërem constituit. Et hanc ob causam Rheam horum matrem fabulari sunt, patrem autè Saturnum, siuè quòd certâ temporum reuolutione hæc fiant, aut quia ob materiæ commixtionem ac ebullitionem, vt ait Phornutus, elementorum discrimen reddatur; cæterum ob hanc causam & Neptunum dicebant veteres esse Saturni & Rheæ filium, quem eo, quòd eum tertium aquarum elementum constituerent *ποσειδῶνα* nuncuparunt; quasi *ποσειδῶνα εἶδον*, quod nos latinè facientem imaginem dicimus, eò quòd hoc solum elementum in se formet imagines spectantium. Tridentem verò in manibus eius effigiant, eò quòd aquarum natura triplici fungatur virtute, liquidâ sæcundâ, potabili. Huic Neptuno confociatur Amphitrite, id est *ἄπο τῆς ἀμφι καὶ τριῖν*, eo quòd hoc elementum cæteris tribus conclusum sit, & in cælo, aëre, nubibus, terraque reperiat. Accedit tandem Pluto horum frater, quem, cum Fulgentio dicimus, Præsulem terrarum, seu ipsam terram; *πλούτων* enim seu diuitiæ soli terræ deputantur: per tenebras autem, quibus eum addictum finxerunt, sub obscurè innuerunt materiam terræ omnibus obscuriorem, vel etiam materiam primam, quam philosophi *ἕλν* vocant, vel denique quòd omnes corruptioni obnoxia res in eam tandem resoluantur. Alij Plutonem volunt esse Solem inferorum. Verum antequam vterius progrediamur, visum fuit hoc loco scrutari Proserpinæ raptus mysteria tantoperè apud Mythologos celebrata.

Rhea Iunonis mater.

Phornutus.

Imago Neptuni.

Pluto. Fulgentius. Pluto subterranus Demò

Mystica significatio raptus Proserpinae: Vide Schematismi sequentis figuram primam.

Quamuis varij variè hanc fabulam interpretati sint ; nos Plutonem raptorem ; Cererem, matrem cum Lampadibus sollicitè quærantem, Herculem, Plutonis quadrigam præcedentem, insidentem nubibus Iouem, breuiter hâc ratione explicamus .

PLUTO quadrigâ vectus nil aliud est , quàm Solis illa virtus terræ infita, ac intimorum viscerum penetratiua , quâ impregnata terra varias producit fruges, ad vtilitates ac humanæ vitæ sustentandæ emolumenta, iuxta id quod de Plutone appositè dicit Claudianus :

*Qui vitam lethumque regis . Nam quicquid vbiq̃ue
Gignit materies, hoc te donante creatur
Debeturque tibi certis ambagibus æui .*

Macrobius quoque 1. Satur. cap. 29. huic astipulatur . *Inferi, inquit, nome-
na Soli datur, quum inferiori hemisphærio ; id est, hyemalibus signis, cursum suum peragit. Superi quum partem Zodiaci ambit astiuam.* Hybernus itaque sol Proserpinam rapuisse dicitur , vt benè Phornutus, quia hybernis mensibus semina, sub terris latent, ac Solari vi fouentur, vt suo tempore in herbas prorumpant . Nam Proserpina, quam vel fruges aiebant esse, vel aridorum seminum virtutem, tunc ad lucem reduci & reuifere matrem dicebatur .

Macrobius 1.
Sat. cap. 29.

Phornutus .

Porphyrius.
Quid Proser-
pina proprie

Pluto quid?

Ceres quid?

Phornutus .

Arnobius.

Phornutus.

Cic. 2. de Nat.
Deor .

Orpheus in Pl.

Galea quid?

Huic consentit illud Porphyrij per Eusebium relati : *Quia verò, inquit, virtus est quedam proietorum humi seminum, illam subtrahit Sol sub hemisphærium currens hyemaliter tempore . Proserpina quidem est illa virtus seminum, Pluto verò Sol est terram subiens , atque occultum percurrens orbem, hybernumque solstitium, atque ideo raptam ab eo Proserpinam dicunt , quam sub terra latitantem Ceres queritat . Nec abludit Phornutus cum ait : ἀρπάζου δ' ὁ ἄδης τὴν θυγατέρα τῆς δημῆρας ἐμυθεύθη, &c. Rapuisse fertur Pluto Cereris filiam; quia frugum semina ad aliquod tempus terrâ occultantur . Arnobius quoque huic subscribit his verbis : *Ille qui raptam à Dite Proserpinam dicit, non, vt reris, in turpissimi appetitus voraginem dicit raptam, sed quia glebis oculimus semina isse sub terras Deum, & cum Orco significat fœdera genitalis conciliare futuræ .* Phornutus etsi insinuare velit per Plutonem crassum istum aërem terræ vicinum, non sumit tamen eum, nisi virtute solari dispositum ad generandas fruges, vt benè Cic. 2. de Nat. Deorum : *Terrena, inquit, vis omnis atque natura Diti patri dedicata est .* Hinc Orpheus hymno in Plutonem :*

Πλουτοδοτῶν γὰρ ἐνὶ βροτῶν κέρους ἐνὶ αὐτῶν .

Diuitias humano generi largiens fructibus annuis .

Per galeam autem Plutoni attributam, nil aliud significatur, nisi hybernus Sol, per crebras nebulas & nubes nostro conspectui subtrahitur ; Raputi itaque Proserpinam seu τὴν περσεφῶνα, vel frugum semen, aut, vt alij Proserpi-

nam

nam seu fegetem ne in lucem proferperet à Græcis dictam *ἐκάτη*, quia centuplicatum seges proferat fructum, teste Fulgent. 1. mythol. & D. August. 7. de Ciuit. cap. 20. *August. 7. de Ciuit. cap. 20.*

Porro sociæ Proserpinæ fuisse memorantur Minerua & Diana, quod aliud non est quàm solaris vis lunari coniuncta ad fruges fructusque producendos; Mineruam enim & Dianam pro Luna accipi, testatur Euseb. 3. de præparat. cap. 2. *ὅπερ σὲ Ἀπέλλων ἐν ἡλίῳ, τὲ πο ἄθηνά ἐν σελήνῃ.* Diogenianus verò in prouerbis ait, Mineruam, Dianam, Hecaten seu Proserpinam vnam esse. *Minerua Diana quidè*

Est itaque Minerua nil aliud, nisi calor lunaris; humida vis Diana, quam fontibus delectari aiebant. Proserpina verò, quatenus lunaris virtus terræ commista, ad fruges gignendas est apta. Cur verò Ceres eam facibus quærat docet Fulgent. his verbis: *Hanc, inquit, Proserpinam cum lampadibus mater* *Diogenianus in prouerbis.*

quærare dicitur; unde & lampadarum dies Cereri dicatus est; illa videlicet ratione, quòd hoc tempore cum lampadibus, id est, cum Solis feruore seges ad metendum cum gaudio requiratur. Iouem quoque & Herculem raptui interfuisse fingunt; per Iouem nil aliud indicare voluerunt, quam vim seminalem, quam Iuppiter *Fulgentius. Lampades.*

cæli dominus in magnam matrem demittere censetur iuxta illud Maronis: *Hercules.*

*Tunc Pater omnipotens fecundis imbribus æther
Coniugis in gremium lætæ descendit, & omnes,
Magnus alit magno permisus corpore fetus.*

Virgil.

Per Herculem commodè intelligi potest labor & industria ad agriculturam necessaria. Nam, vt benè Palladius ait lib. 1. benè colendi ratio 4 constat, *Palladius.*
ære, aqua, terra & industria, hoc est, Plutone, Proserpina, Ioue & Hercule, ob labores huius, quibus semper in vita suis subiectus. Verùm vt hæc omnia faciliùs intelligantur, visum fuit hic hieroglyphicum schema Proserpinæ raptæ ex tabulis heliacis Hieronymi Alexandri ob oculos ponere.

Explicatio symbolorum fig. I. Schematismi III. qui sequitur.

A, Ceres, magna frugum mater seu terra.	bæ, plantæ.	K, Iuppiter, vis semina-
B, Lampades, vis feruida Solis, quâ maturantur fruges.	G, Pluto, Sol inferus seu hybernus.	lis, id est, quam cælo mittit.
C, Sulcus agrorum, seu vis Terræ insita ad producendas fruges.	HH, Quatuor anni tempora, seu 4 res, quibus in terra præest, Terra, mineralia, Plantæ, fruges.	L, Calathus inuersus, hybernium tempus, quo flores pereunt, indicat.
D, Minerua, Lunaris calor.	I, Hercules, laborem & industriam in agricultura, seu tempus ipsu.	M, Motus cæli & consequens inde tempus, necessarium agriculturæ.
E, Diana, humida vis Lunæ		
F, Proserpina, Fruges her-		

Raptus Proserpinæ hieroglyphica representatio quâ ratio totius agriculturæ indicatur ex Hieronymi Aleandri tabulis Heliacis

Ex museo Cl. manedry

Fig. III. uide fol. 233

MERCVRIVS

Petrus Miotte Burgundus sculp:

dine vulnerentur; alas gerit, quia nihil amantibus leuius, nil mirabilius inuenitur, vt apud Virgilium de ipsa Didone abundè probat Seruius Honoratus in 1. Æneid. facem gestat ob igneum amoris vim, & libidinis ardorem, quo veluti consumuntur, quæ symbola Cupidinis pulchrè describit Propertius.

Seruius Honoratus.

Virgil.
3. Æleg.

*Quicumque ille fuit puerum qui pinxit Amorem
Nonne putas miras hunc habuisse manus?
Hic primum vidit sine sensu viuere amantes,
Et leuibus curis magna perire bona;
Idem non frustra ventosas addidit alas.
Fecit & humano corde volare Deum,
Scilicet alterna, quoniam jaçtamur in vnda
Nostraque nonnullis permanet aura locis,
Et merito hamatis manus est armata sagittis,
Et pharetrà ex humero Gnoßia vtraque jacet,
Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem,
Nec quisquam ex illo vulnere sanus abit.*

Sed hæc *παρρησιως* tantum, nunc ad scopum reuertamur. Quoniam verò neque Saturnus, neque Iuppiter, aut Venus, siue Amor quicquam profunt, nisi per industriam & artium mechanicarum inuentionem applicentur; Veteres Vulcanum & Mineruam finxerunt ex Ioue prognatos, quorum hæc Sapientiam, industriamque ex cerebro Iouis prognatam denotat, quâ habiles simus ad omnis generis res vitæ necessarias excogitandas; ille laborum excultor, quatenus ignis, vsum toti mundo monstrans, omnia instrumentorum genera homini necessaria fabricatur, nullum enim elementorum, igne homini magis necessarium est, teste Arist. lib. 2. de gener. Atque idè Vulcanus vocatur *νεφεως* ab incendendo sic dictus. Hinc eum aliqui, ex Iunone prognatum dixerunt, quam supra aërem diximus. Nam crassiores ac pinguiores flammæ quodammodo ex solo incenso aëre materiam sumunt. Cur autem à Ioue de cælo sit præcipitatus, insinuat Diodorus Siculus; eò quòd ignis primo inuentus sit ex ardenti fulminis iactu. Cæterum ei Venerem & Gratiarum vnam connubio iunctam fingunt, quo velle videntur significare, mechanicas artes apud omnes gratiam obtinere, eò quòd ijs nullus carere possit; vel etiam ob vehementem caloris vim, in actu Venereo se exerentem. MINERVA autem è cerebro Iouis prognata, nil aliud dicit, quàm ipsius Iouis intellectum, præcipuam animæ partem, Sapientiæ sedem, quâ solo à brutis distinguitur homo, quæ ei data est, tum ad DEVM factorem cognoscendum, amandumque, tum ad vitæ res necessarias sibi excogitandas.

Vulcanus & Minerua.

Aristoteles.
Mythica Vulcani.

Gratia & Venus ei iuncta.

Bellona.

Iterum vt humanum genus omnibus rebus necessarijs instructum maiori in pace & tranquillitate viueret, & vt se ab iniuria hostium ei bellum subinde inferentium facilius defenderet, ex Ioue fictus est Mars & Bellona,

quo-

quorum ille Deus belli, belligerandi artem inuenit, vnde & *Aphs* dictus à tollendo hostium seuitiam, eorumque contumaciam oppositis armis frangendo, idque in mundo politico; In mundo verò sublunari *Mars*, nil aliud est, Mars. quàm vis illa actiua res ipsas coaptans vnde non malè ex ipso Harmoniam fieri fabulati sunt antiqui. *Bellona* verò ipsa fortitudo, tùm viris martijs in bello necessariam, tùm robur illud, quo in mundo res fulciuntur. Cùm verò bellorum incommodis mirum in modum Respublicæ disturbentur, agri deuastentur, scientiæ & artes obliuioni tradantur: finxerunt ex Ioue nouem 9. Musæ. Musas prognatas, quarum subsidio, animus curis & doloribus fractus refocillaretur, agri fundorumque loci, iuste denique inter homines distribuerentur, animi mortalium bellorum rigore immanitateque efferatioris facti, humaniorum Musarum cultu, denuò mansuescerent & cicurarentur. Sed de his in sequentibus plura. Denique ne homines, aureis seculis redeuntibus, virtutis obliui, præcipites in omne voluptatum genus sese immergeret, tres *Parcas* è Ioue natas dixerunt sapientes, quæ nil aliud sunt, quàm breuitas huius vitæ, rerum humanarum inconstantia, & mors ineuitabilis, quorum Parcæ. consideratione homines in continuo virtutis exercitio, veluti retinaculis quibusdam, vt Seneca dicit, constringerentur. *Parcæ* autem dicuntur *ἀντιπροσκόως* eò quòd nemini parcant, ita Seruius. Tres fingebant, vnam loquentem, alteram scribentem, tertiam fila ducentem, atque ideò Martianus Capella in nuptijs philolog. eas librarías seu scribas *superùm* vocat, & Archiui, custodes, vocantur autem *Clotho*, *Lachesis*, & *Atropos*; seù quod idem Clotho.
Lachesis.
Atropos. est, Euocatio, Sors, & sine ordine, hoc videlicet innuere volentes, quod prima sit Natiuitatis euocatio. Secunda vitæ Sors. Tertia mortis cõditio, quæ sine lege venit. Alij primam *Clotho* deriuant *ἀπὸ τῆς συνεκλώσεως*, quod reuoluat & contrahat omnia. *Lachesis* *ἀπὸ τῆς λαγχάνειν*, id est, fatum sortiatur. *Atropos* autem quasi inuertibilem & incommutabilem explicant. Sunt alij, qui *Parcas* ita interpretentur. Per *Clotho*, 7 Planetas, per *Lachesis* res sublunares. Per *Atropos* Aplanen seù sphaeram stellarum fixarum denotent. Non desunt qui *Clotho* præsentì tempori, *Lachesis* futuro, *Atropos* præterito, vt Aristoteles: communiter ita eas statuunt Poëtæ, vt vna colum teneat, altera fusum, tertia filum rumpat iuxtà illud:

Clotho colum retinet, *Lachesis* net, & *Atropos* occat.

Hesiodus *Parcas* *μοιραῖς*, nocte & Erebo natas dicit, ob occultam & abditam futurorum vim; Lycophon maris puellas dixit, ob feram & immitem Hesiodus.
Lycophon: factorum legem. Vides igitur quanta sit Deorum Dearumque cum rerum naturalium, moraliumque progressu connexio? Certè quam veteres nihil sine mysticis rationibus finxerint, vel ex dictis luce meridianâ clariùs patet.

CAPVT XI.

De Mystica significatione Apollinis, Bacchi, Herculis, Mercurij.

HOs quatuor Deos diuersis insignitos nominibus, nihil aliud esse quàm vnus rei Solis nimirum, diuersos effectus testatur Phornutus, Fulgentius, Apollodorus, & ex recentioribus Hieronymus Aleander in tabulis Heliacis; in quo quidem Macrobius, alioque veteres omnia numina ad vnũ Solem reducentes, secutus est. Nos eos sequemur initium ducturi ab Apolline.

APOLLO, quem Themistius oratione 16. nominat ἥλιον τὸν πρόγονον τῆς Ἀπόλλωνος, pingebatur adolescens intonso capite, aureoque capillitio insignis, cythara, arcu sagittisque instructus, à cuius latere tripus ponebatur, coruus seu cygnus & calathus floribus fructibusque refertus, imaginem eius exhibendam duximus, vti in fig. II. Schematismi præcedentis fol. 226.

A, Solis radij.	G, Coruus, noctis nigræ symbolum.
B, Iuuenilis species, ortus Solis quasi renascentis quotidie.	H, Fruges quas calore producit.
C, Cæsaries aurea, splendor Solis.	I, Cygnus albus, diei symbolum.
D, Arcus & sagittæ, vis Solis radios iaculantis.	K, Pastoris habitus, indicat pecorum per herbas quas producit conseruationem.
E, Harmonia Mundi quam motu efficit.	L, Nubes, quas trahens in pluuias destinat.
F, Tempus præsens, præteritum, futurum.	M, Habitus Medici, vis medicinalis herbis insita.

Quid aliud iuuenilis ætatis repræsentatio indicat, nisi renascentis per singulos dies Solis vigorem, pulchritudinem vimque caloris, vnde omnia vitam hauriunt & in esse suo conseruationem vt pulchrè ostendit Poëta.

Sol semper Iuuenis, rapidum qui diuidit axem.

Fulgent. Et Fulgent. 1. mythol. *Renascendo semper est iunior.* Intonsum verò caput velut aureo quodam capillitio radians, quid sibi velit ostendit Martianus Capella, lib. 1. de nupt. philolog. his verbis: *Sol, inquit, angustum caput radis perijsum circum æctumque firmamentibus veluti auratam rurili verticis cæsariem imitatur.* Arcum quoque sagittasque nil aliud repræsentare ostendit Macrobius, cui astipulatur Fulgentius his verbis: *Arcum quoque sagittasque circumscribit, quod de circulo eius radij in modum sagittarum exsiliant.* Subscribit huic Lucianus de Astrologia: *Solis iacula nil aliud quàm radiorum eius iactus esse conijciens. Consentit Phornuti Dianæ seu Lunæ ob eandem rationem, longam dico radiorum iaculationem, sagittas attribuentis interpretatio;*

Lucianus.
Explicatio
symbolorum.

tatio; vnde radij ab Aufoniotela diei, à Prudentio spicula, à Chaldeis $\pi\pi\lambda\iota\upsilon$ à vibratione sic dicta comperiuntur . Quamuis aliqui $\kappa\iota\ \pi\upsilon\ \alpha\lambda\lambda\eta\gamma\sigma\epsilon\iota\alpha\upsilon$ per radios intelligant illustrationem humanæ mentis in diuinationibus & vaticinijs, quorum præses Apollo fingitur . Per Tripodem verò adiunctum nil aliud, teste Fulgentio, significatur, quàm triplex temporis præsentis, præteriti, futuri quæ effectus est motus Solis, differentia; vel vt Martianus vult, & Suidas $\tau\epsilon\iota\pi\acute{\alpha}\varsigma\ \kappa\iota\ \tau\acute{\omega}\varsigma\ \tau\epsilon\acute{\iota}\varsigma\ \chi\epsilon\acute{\iota}\nu\iota\varsigma\ \mu\alpha\upsilon\tau\acute{\iota}\upsilon\sigma\mu\epsilon\upsilon\omicron\varsigma\ \epsilon\upsilon\ \epsilon\sigma\tau\acute{\omega}\tau\alpha\ \pi\alpha\tau\alpha\lambda\lambda\epsilon\iota\upsilon\theta\acute{\epsilon}\tau\alpha\ \kappa\iota\ \mu\acute{\epsilon}\lambda\lambda\omicron\upsilon\tau\alpha$. Pingitur verò Apollo & introducitur sub forma Musici seu Cytharædi, ad ostendendum Solem, Suida teste, harmoniam vniuersi esse; Phornutus causam huius dat sequentibus verbis: *Quia Sol, inquit, debita mensura ferit regitque omnes mundi partes, efficitque vt vbiq; mutuo concentu concinnus sit mundus, nullà apparente dissonantia . Mèdicus fingitur; quia Sol virtutis suæ influxu temperatissimo ac calore maximè proportionato, cordis vigorem promouendo, atque calorem naturalem fouendo, omnium censetur esse conseruator animantium . Pastor fingitur, eò quòd Sol producendo fruges, herbas, gramina, virgulta, pecora pascere censetur . Coruus verò & Cygnus, ei dedicari consueti, nil aliud sunt, quàm effectus Solis, item vicissitudines noctis dieique, quarum hæc per cygnum album, illa per coruum nigrum significatur . Atque hæc ferè sunt quæ Apollini à Poëtis afficta sunt; nunc ad Herculem progrediamur .*

Tripus .

Mars, Capella

Suidas .

Cur Medicus

Pastor quare?

Coruus & Cygnus dedicantur .

Hercules quid?

HERCVLES est ratio vniuersis rebus insita, quâ natura fortis est ac valida iuxta Phornutum . Nos dicimus Herculem nil aliud esse quàm Solis virtutem confortatiuam & roboratiuam rerum omnium, in quas dominiû obtinet . Sicuti Apollinem esse diximus eam virtutem, quæ in illuminatione atque efficacia radiorum diffusorum consistit; patet id maximè ex instrumentis & habitu quibuscum pingitur . Quid enim aliud pellis illa Leonina, nisi vim & efficaciam, quam igneâ suâ virtute inferioribus rebus imprimit, significat? Ælianus sanè ideò Solis domicilio Leonè Ægyptios præfecisse, ait quod animal sit forte, efficax, calidum & igneum; cui astipulatur Horapollo, Plutarchus & Proclus . Cur verò clauâ sit instructus pulchrè docet Porphyrius: *Clauam, inquit, illi & pellem Leoninam accommodant, alteram, vt inæqualitatem motus indicent; alteram verò, quoniam in Leone præcipuè vires suas ostendit . An non duodecim illi labores, quibus exantlandis Hercules robur suum probasse memoratur à Poëtis, optimè congruunt effectibus Solis, quos duodecim cæli domicilia quotannis percurrendo operatur? certè in id Orphea quondam respexisse patet ex sequentibus:*

Symbola
Herculis eorumque mysteria .

Plutarchus
Proclus .
Porphyrius .

12. Labores .

$\text{Ὁς περὶ κραττορῆς ἦν καὶ νόκτα μέλαιναν}$
 $\text{Δώθει ἀπ' ἀντολιῶν ἄχει δυομῶν ἄθλα δίρπην .}$
Qui fers auroram valide noctisque nigrorens
Sexbis ab occasu exantlans certamina ab ortu .

Porrò arcus & sagittæ, quibus instructus cernitur, eum ab Apolline virtute radiorum penetratiuâ distinctum non esse fat monstrant . Ostendit etiam id ipsum proprii nominis $\epsilon\tau\mu\omicron\nu\omicron$, quod iuxta Porphyrium & Macrobiû, nil

Arcus & sagittæ .

nil aliud est quàm gloria aëris *ἠρας κλῆος*, illuminatio videlicet; & forsan huc alludit fabula, quâ Herculem totum orbem peragrassse, & ad inferos penetrassse, Hortum Hesperidum pomis aureis spoliassse fingunt. Solem enim, virtute suâ totum orbem peruadere notius est quàm dicere expediat; quid porrò aliud descensus ad inferos, nisi Solis occasus? Et quid aliud spoliatio pomorum aureorum in Hesperidum horto facta, nisi ortus Solis, quo factò cœlum, qui est veluti cœlestis quidam paradiscus, sideribus suis, quæ per aurea poma denorantur, priuari videtur. Quòd verò eum aliqui Medicum dicant & Musicum seù *μουσικῆτιν*, vti Plutarchus, Hesichius, Macrobius, alijq; hi eum cum Apolline seù Sole eundem esse significauerunt; quoniam à Sole rerum omnium salus dependet & harmonia vniuersi. Sicut igitur Apollo sagittifer, medicus, *μυσικήτης* dicebatur ob prædictos Solis effectus, ob eosdè iisdem nominibus insigniebatur Hercules. Et sicut per coruum, cygnūq; vicissitudines dierum & noctium, ita per Herculis Coronam ex populo, (cuius folia ab vna parte subnigra, ab altera alba sunt, aut quia hæc arbor, Dioscoride teste, transacto solstitio æstiuo folia vertit) contextam eosdem significabant. Sola differentia inter eos facta, quod Apollo, vt dixi, sit virtus illuminatiua & penetratiua; Hercules verò Solis virtus sit consolidatiua, seù confortatiua, aut genialis illa solis vim, quæ non incongruè representatur fabulâ, quâ Herculi ex 50. fœminarum compressione vna nocte facta, numerosam prolem affingunt. Plutarchus de frat. amor. Apollodorus. Denique victorias seù Herculis labores 12. non malè ad effectus Solis quos Sol in 12. domibus per 12. menses exercet, adaptari possunt, quamuis alij ad mores ita transferunt.

Hortus Hesperidum.

Plutarchus
Hesichius.

50. Fœminas
comprimit.
Apollod. lib. 2.
Biblioth.

12. *Labores Herculis ad mores translati.*

- 1 Centauros Semihomines interimit.
- 2 Leonem domat.
- 3 Cerberum ligat.
- 4 Hortū Hesperidū spoliat, Dracone interfecto.
- 5 Hydram perdit.
- 6 Archeloum filium Theridis capit.
- 7 Cacum occidit.
- 8 Diomedem occidit.
- 9 Antæum Gigantem superat.
- 10 Aprum Chelidonium interfecit.
- 11 Gerionem bicipitem canum tollit.
- 12 Athlanrem iuuat.

Hoc est, dum

- Carnales affectus virtute animi mortificat.
- Superbiam & iram verà domat mansuetudine.
- Gulam, vanam gloriam, & inuidiam virtute contrariâ ligat.
- Virtutum fructus non capit, nisi vitiorū impedimenta tollatur.
- Dum quicquid pacem tollere potest, euitat.
- Occasiones vitiorum studiosè declinat.
- Maliitiam voluntatis, virtutum studio in bonum inflectit.
- Dum iustitiam vindicantiam seruat in delinquentibus.
- Libidinem vehr peltem fugit.
- Virtutis constantia omnes superat difficultates.
- Terrâ marique animi magnitudinem probat.
- Literatam virtutem summo studio amplectitur.

BACCHVS, quem vino præesse finxit ingeniosa antiquitas, nil aliud censetur esse, quam vis Solis humectatiua & maturatiua, quâ omnes omnino res ab autore naturæ in vtilitatem hominum conditæ, debitam sibi perfectionem consequuntur, arbores, vites, plantæ succo replentur, turgescentes fructus pepticâ hâc Solis virtute ad maturitatem reducuntur, maximè verò vinum ob consimilem cum Sole naturam, quod & insignia ei afficta factis superque demonstrant, ideò sine hedera, racemis, vitibus, vuis, pomis, alijque

alijsque fructibus nunquam comparet. Quòd verò Iuuenis, deliciosus, falax, furibundus, aureis cornibus, hederaceus pingatur; ostenditur eum ab Apolline & Hercule non distingui. Iuuenis enim pingitur, ob solem quotidie renascentem, deliciosus & falax ob vini reliquorumque fructuum abundantiam, quam virtutis suæ influxu producit; & quod homines dulcedine rerum productarum allectos, in omne lætitiæ genus diffundi faciat. Hinc etiam, quia Sol fecunditatis largitor est, Bacchum falacem finxerunt & Priapi parentem, satyrosque ei addiderunt, eò quòd magna illi naturalis feminis sit copia; vnde & in sacris eius phallus circumferebatur. Aurea porro ei cornua afficta, Solis radios metaphoricè non malè exprimunt. Quòd autè ei Tigres, Lynces, Pantheræ velocissima animalia & calidissima sint consecrata, indicat Solis pernicitatem, ac igneæ naturæ vim. Pellis verò Hebridis, quæ ei à Diodoro tribuitur, nil aliud notat, quàm aut astrorum diuersitatem, quorum Sol præses est & gubernator, teste Martiano, vel rerum in sublunari mundo virtute suâ productarum varietatem; prius confirmat Orpheus in hymnis hisce verbis:

Ἄσπερον δ' αὐδαλέων μιμητ' ἱερῶν Ἐπέλοιο.

Orpheus.

Ad inferos descendisse fingitur Bacchus, ad occidentem Solem indicandum; orbem peragrasse fertur, ad vim Solis supra indicatam demonstrandam. Indos perdomuisse, ad feruorem Solis sub Zona torridâ ingentem designandum, ad quod & illud alludere videtur, quod de Baccho ex utero matris, ignis opera prodeunte fingunt; vnde eleganter vetus Poëta:

*Sic Apollo deinde liber sic videtur legifer
Ambo sunt flammis creati profetique ex ignibus,
Ambo de comis calorem, & ambo radios conferunt
Noctis hic rumpit tenebras, hic tenebras pectoris.*

Sed hæc de Baccho sufficiant.

MERCVRIVS Græcis Ἑρμης, Ægyptijs Thoth, sermonis Deus creditus ab antiquis Mercurius dictus quasi medicurrius, quòd sermo sit medius inter homines; à nobis nil aliud dicitur esse, quàm virtus Solis tractiua, de cætero ab Apolline, Baccho, Hercule &c. non distingui. Probant id insignia ei afficta in fig. III. Schematis præcedentis. Quam extraxi ex antiquario clarissimi Domini Claudij Menedrij, in qua omnium propè Deorum symbola occurrunt. In radijs capitis Apollinè: in conibus Ammonem: in hederacea corona Bacchum: in Leonina pelle Herculem; in serpentibus Æsculapium: in pharetra & sagittis Dianam: in galea Palladem: Mercurium denique in pedibus humerisque; alatis. Præterea in alijs Schematis, alæ capiti pedibusque adnexæ; imberbis simulachri species. Pingitur cum Heptachordo psalterio, galea partim nigra, partim alba, tricolore virga, similibusque quæ poetica ei affinxit garrulitas. De iuuenili forma in præcedentibus dictum est; per alas ei affictas, celeritatem Solis significari incognita atque secreta patefacientis restatur Artemidorus lib. 2. his verbis πάντα γὰρ ἐξελίγκει καὶ ἐυσύννοτα πεισθεῖ, vel me-

lius quò virtute suâ tractuâ vapores & exhalationes sustollens in altum volare faciat : atque idè eum mythologi furem fabulantur, eò quòd Sol inferiora ad se trahendo, veluti furari videatur. Confirmat opinionem Cleanthes apud Macrobius, qui Mercurium, idè dicit appellari Lycium, quòd ad instar lupi pecora rapientis, ille humores rapiat, & exfugat, in eum enim omnia terrena redire, dùm immisso calore rapiuntur, rectè sentit citatus Macrobius 1. Saturn. Lyra porrò seù psalterium ἐπιτραπέδιον, nil aliud nisi 7. planetarum orbitas, quarum dux & moderator Sol est, significat; diu notisque vicissitudines demonstrat galea ἄλκα μίλανα. Fabula verò de Argo πολυεφθάλμω à Mercurio interfecto, quid aliud insinuat, nisi ortus Solis cælum astriferum oculis (sunt enim stellæ nil aliud, nisi majoris mundi veluti oculi quidam) priuantis, ipsamque cæli faciem interimentis? Musicam quoque Mercurium inuenisse, Medicinam, testudinem trichordam; seù fidium tres voces, acutam, grauem, & mediam asserunt, quæ harmoniam in mundo latentem, Solis vi causatam innunt. Gallus ei dedicatur ob crepusculum seù auroram quam Sol effigiat, gallusque cantu suo annunciat. Lucius Apuleius eum sic scribit: *Puer, ait, luculentus, nisi quod Ephæbi chlamyde sinistram tegebat humerum, flavis crinibus conspicius: inter comas eius aureæ pinnulæ simul coniunctæ prominebant cum caduceo & virgula*; quæ descriptio non differt ab ea, quam supra de Apolline adduximus; Solis enim radios singula significant. De virga verò & caduceo, varia à varijs traduntur; nos dicimus Mercurij virgam, symbolum fuisse concubitus Iouis & Rhææ, seù Cereris, ex quo orta Proserpina; siquidem id peractum esse sub forma draconum traditur, quod Ætheris & Terræ conjunctionem designat ad frugum procreationem, idque ad Solis vim pertinere nemo ignorat: fuit autem arundinea, ex qua tela, symbolum radiorum Solis, olim fiebāt, Tricolor etiam aurei videlicet glauci & nigricoloris ad cœlestia, aërea & terrestria loca, quibus se Solaris vis exerat, indicanda: etsi Fulgentius Phornutus, Albricus, Apollodorus dicta ad eloquentiæ vim trahant; quod optimè fiet, si eloquentiam veluti mysticum quendam Solem consideremus.

Hieropolitani denique, qui sunt gentes Assyriæ, omnes Solis effectus atque virtutes ad vnius barbati simulacri speciem redigebant; cuiusmodi simulachrum Schematis III. figura IV. fol. 226 exhibet, eundemque Apollinem vocantes venerabantur. Hujus facies, proluxa in acutum barbâ figurata erat, eminente super caput Calatho; simulacrum thorace munitum, dextra erectam habebat hastam, superstante victoriæ paruulo signo; sinistrâ floris porrigebat speciem; summis ab humeris Gorgoneum velamentū redimitū anguibus, tegebat scapulas. Aquila deindè volas visebatur. Ante pedes imago fœminea erat, è cuius dextra, læuaque; icones erāt fœminarū, quas cingebat flexuoso volumine Draco. Radios in terram supernè jacti, barbâ demissâ significari docebant Theologi. Calathus aureus surgens

in

Macrobius.

Fabularum
de Q̄ explicata
tit.Mercurij
ἑπίτραπέδιον.Gallus et
facet.

Luc. Apuleius.

Imago Mer-
curij.Caduceum
Mercurij.Arundinea
virga.Descriptio
Numinis Hie-
ropolitano

in altum, monstrabat ætheris summum, vnde Solis esse credebatur substantia. Hastæ atque Loricæ imago adjuugebatur Martis, quem eundem, ac Solem esse existimabant. Victoria testabatur omnia submitti istius sideris potestati. Floris species, florem rerum protestabatur; quas illum Deum, infeminare, progenerare, fouere, nutrire, maturareque erat fides. Species fœminæ terræ imago est, quam Sol desuper illustrat. Signa duo æquæ fœminea, quæ serpens ambiebat, Hylem, naturamq; significabant. Draconis effigies flexuosum iter sideris demonstrabat; Aquila, volatus velocitatem, & altitudinem Solis ostendebat; addita erat Gorgonea vestis, quod Minerva, quam huius præsidem accipiebant, Solis virtus esse crederetur. Sed Schemata fol. 226. considera.

Explicatio symbolorum fig. IV. Schematismi III. fol. 226.

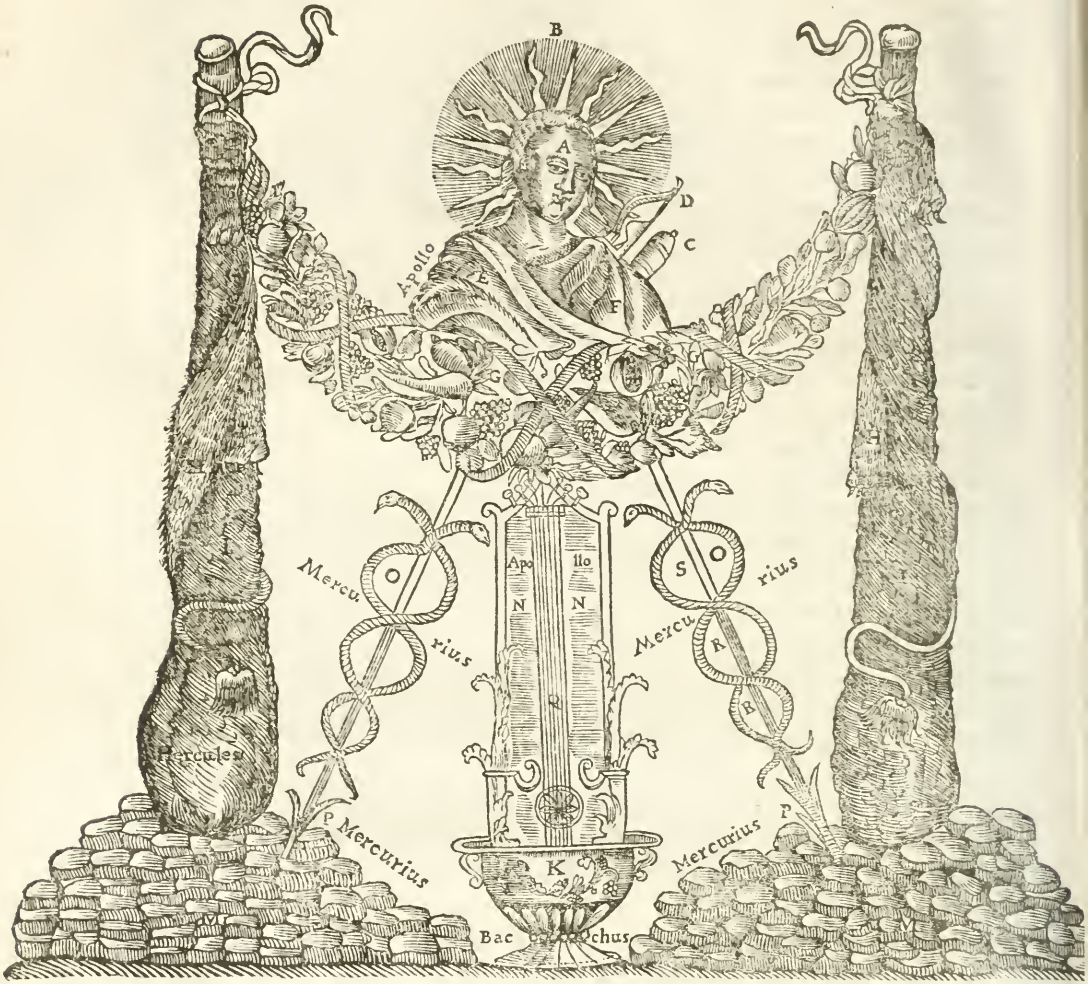
A, Aureus Æther.	G, Omnia eius potestati subijciuntur.
B, Radij demissi in terram.	H, Penetratio Solis, seu Martialis vis.
C, Robur Solis.	I, Hyle.
D, Vegetabilium vita.	K, Terra.
E, Motus ex Oriente.	L, Natura.
F, In Occidentem seu volatus.	M, Flexuosum iter Solis.

Verum antequam mystagogiam 4. Deorum, Apollinis, Bacchi, Herculis, Mercurij, siue, quod idem est, quadruplicem Solis virtutem, in quadruplici 4. anni temporum spatio se exerentem concludamus; sequentem tabulam, siue typum Solis hieroglyphicum, apponendum duximus, ex quo, quæcunque hucusque dicta sunt, luce meridianâ clariùs patebunt. Tabulam olim ex ædibus Aldrubalis Mathæi Marchionis extractam Hieronymus Alcæder tabulis suis Heliacis inseruit, quâ nos hîc ad incudẽ reduximus.

Explicatio sequentis figuræ.

A, Apollo Iuuenilis formæ; Solis ortus.	L, Stabilitas agendi.
B, Radij Solis,	M, Acerui Mercuriales Agrorum custodia.
C, Vis penetratiua in pharetra.	N, Harmonia mundi, ac Solis effectus.
D, Vis penetratiua, & jactus radiorum.	O, Vita mundi, & dominium in omnia.
E, Habitus Medici, seu Vatis, ob divinationis &	P, Vis radiorum Solis in virga arundinea.
F, Vaticinationis vim, quâ monstrat.	Q, Septem Planetarum consonantia cum Sole.
G, Vis in plantas, flores, fructus, arbores.	R, Virga mediâ parte nigrâ, noctem.
H, Robur Solis in pelle leonina Herculis.	S, Alba diem significat.
I, Clava Herculis, vis solidatiua Solis.	Gg 2
K, Poculum Bacchi, vis humida & concoctiua Solis.	Ty-

Typus Hieroglyphicus SOLIS, eiusque effectuum.

Vides igitur, quam appositè in hoc typo Apollinea vis Solis æstiva, radiosa, medica, frugifera, per radiosi capitis iuvenilem formam, per pharetrâ sagittasque, per corymbum omni genere fructuum florumque conspicuû, quo totum annum cohonestat, exhibeatur; cognoscas & Herculeam Solis virtutem, id est solidatiam rerum omnium, in clava, ægide vestita, exhibitam, sc. hybernâ; uti & in pampineo vase Bacchicam Solis omnia maturantis autumnalem vim, & in acervis Mercurialibus caduceisque vim Solis ἀρπαγην, verno tempore exhibitam. Ad alia itaque progrediamur.

Eru-

Erutus est anno 1626. Treuiris Moneta, seù numus quidam, in quo sequens non ab similibus ei, quam modò exhibuimus, expressa imago cernebatur.

Caput erat quatuor brachijs fultum, quorum primum spiculo, secundum poculo, tertium caduceo, quartum clauâ instructum cernebatur, vt hic apparet in figura. Per quod hieroglyphicū ego quidem nihil aliud significari existimo, quā

quadruplicem Solis virtutem, sub symbolis 4. dictis Dijs mysticè attributis repræsentatam : ita quidem vt per spiculum Apollo, siuè illuminatiua Solis virtus, per poculum Bacchus seù humectatiua & decoctiua vis Solis, tractiua vis eiusdem, seù Mercurius per caduceum, per clauam denique Hercules, seù solidatiua proprietas Solis indicaretur. Quamuis prædicta 4. symbola non inconuenienter quoque 4. Elementis accommodari possint; ita quidē vt spiculum virtutem ignis penetratiuam, & vt cum Porphyrio loquar : *πάλιν τῶν ἀκρίων*, quam antiqui ob similitudinem quandam caloris splendorisque Solem appellabāt, repræsentemus. Caduceus verò Mercurij, nil aliud sit, nisi aër fluidus peruiusq; volatilibus, nec minus superiora pertingēs, quā inferiora. Aër enim summa imis cōiungens, medius vbiq; interuenit, vt bene Sen. 2. Nat. atq; ideò ab Arnobio Mercur. quasi Medicurrius obseruatur. Aquam verò optimè poculum, quod Baccho olim tribuebatur, ob vim inhumida, quemque ideò Plutarchus vocat *πάσις ὑγρῶς φύσεως κύβητον, καὶ ἀρχηγόν* repræsentare videtur. Claua demùm nil aliud, nisi Herculem vimque Solis roboratiuam designat, seù terram : fuit enim, teste Apollonio Rhodio lib. 4. claua Herculis ex olea, quæ magnam cum terra affinitatem habet, vt Theophrastus & Plinius tradunt; dicta confirmant veteris gemmæ sculptura, symbola, 4 elementorum præferens ex Abrahami Gorlæi gazophylatio ab Alcandro deprompta.

Significabat illa per fulmen A, ignem; per Delphinum B, aquam; per caduceum C, aërem; per aridum denique truncum D, terram. Verùm vt ad

scopum nostrum reuertamur, optimè sanè supra posita tabula 4 anni temporibus, quæ motu suo Sol efficit, adaptari potest. Si per Mercurium Ver, per Bacchum seu poculum Autumnus, Hyems per Hercule, per Apollinem denique Æstas intelligatur. Atque vt ab hac incipiamus, quid aliud radiosus ille ac tam multiplici sagittarum supellectile instructus Apollo sibi vult, nisi summam, quam æstiuo tempore exerit

virtutem? & vt Hesiodus dicit *κύβητος ὄξυς ἠελίοιο* robur acuti Solis, omnem putredinem noxiosque humores exsicantis? ad quod fortè alludere videtur *πύω* putredo, seù Draco ab Apolline interfectus, per laurum verò coruū-

Hesiodus.

que

Philostr. lib. imag. Cassiod. lib. 1. var. le. it. Lucanus li. 4. de Casare.

que res natura calidissimas, sicut Apollinis seu Æstatis complexio, Albrico teste; ita incendium Phaëtonæum iuxta Philostratum, Cassiodorum, Lucanum, imò commune illud (ab Apollinis disco percussus est) Apollinem, per æstatem denotari, sat superque demonstrant. Per Bacchum verò nil aliud repræsentari, quàm Aurumnum, ostendunt vina & cornucopiæ, raie mi, vites, arbores, plantæ, quæ ei affingebantur, & in tabula præcedentis Encarpus iste, seu corymbus omnigena fructuum varietate refertus, de quibus Virgil.

. . . tibi Pampineo gravidus Autumnus
Floret ager, spumat plenis vindemia labris.

3. Georg.

Phornutus quoque ob eam caulam arborum tutorem Deumque, astipulante Athenæo, dictum tradit. Demarchus in certaminibus dionysiæis virginæ aureos canistros omnium fructuum primitijs referros, instante Bacchi solennitate ferre solitos. Huc quoque facit, quòd Porphyrij verbis apud Eusebium refertur: τῶν ἀκροθρίων, καὶ ὅλων τῶν φυτικῶν ἢ θυράμις θύουσος ὀνομάζεται. Plantarum omnium virtus appellatur Bacchus. Quòd verò Autumnus sequatur æstatem, fabula Bacchi ex ardente matris aluo extracti indicat. Inconstantiam verò, varietatem, atque autumnalis auræ vicissitudinem varia Bacchi μεταμorfωσις referebat ab antiquis repræsentata.

Lib. 3. de præparat. Evangelii.

Herculem porrò Hyemem denotasse, hispida barba, pelles, claua, teste Phornuto ostendunt. Est enim hyems nil aliud nisi quoddam Anni senium, quo rigescunt gelu campis, & incanescunt arbores omnes virore & floriditate sua priuantur; ac remedium se à frigoribus defendendi maximū, sunt pelles: Βερεαρῶς dicitur Hercules seu Hyems, eò quòd boū labores consumat, vt Athæneus tradit & Callimachus. Aduerlabatur autem Hercules Iunoni, eò quòd hyems, nubibus, niuibus, pluuijs perturbet & inamœnum reddat. Depulsor malorum dictus est Hercules, eò quòd morbosissimam anni partem autumnum frigore suo depellere soleat.

Lib. 10. Hymn. in Dianam.

MERCVRIVM denique ipsum veris tempus denotare, tradit Remigius Monachus apud Alcandrum; eo quod ipse seminibus maris & terræ præesse feratur: vnde Fauonius, qui à Philostrato alatus dicitur & formâ venustâ appellatur. Congressus verò Mercurij nil aliud insinuare videtur, quâ luxuriosum illud veris tempus, quo omnia ad Venerem excitantur, iuxta illud Lucretij.

Nam simul ac specie patefacta est verna diei
Et reserata viget, genitabilis aura fauoni
Aeris primum volucres te Diua tuumque
Significant initum percussæ corda tuâ vi.

Et Columella de Hort. cultu:

Nunc amor ad coitus properat; nunc spiritus orbis
Bacchatur Veneri, stimulisque cupidinis ætus
Ipse suas partes adamat, & fetibus implet,
Hinc maria hinc montes, hinc totus denique mundus,
Ver agit; hinc hominum, pecudum, volucrumque libido.

Hinc etiam antiqui Mercurio & Floræ sacra faciebant hoc mense. In antiquæ quoque gemmæ sculptura Mercurius arietem insidet, eò quod Sol verno tempore arietem animal libidinosum ingrediatur. Erat denique Mercurius dictus Hermaphroditus, quo nomine herbas intelligit Theophrastus & Aristides orat. in Bacchum; propterea, ait, masculus & fœminas Deus utroque pollet sexu. Sed de his hæcenus.

C A P V T X I I.

De Musarum & Apollinis mystica significatione.

DE Musis diuersa est Authorum sententia, alij tres tantum ponunt, cœli terræque filias, ob trichordum ab eis inuentum, quod *ὑπάμν μίσην* & *ἰήμν* continebat, hoc est, imam, mediam & supremam, quâ nil aliud nisi triplex mundus elementaris, Æthereus & supercœlestis, vt Plato docet, indicatur. Alij 9. à Ioue & Mnemosyne congenitas scripserunt, de quibus Ouid. 5. met. qui à Matre Mnemolydas eos appellat.

Mnemosydas cognorat enim, consistite dixit.

Diodorus verò celeberrimè eas interpretatus est, quasi eorum quæ ad musicam artem spectant, propria vnicuique describens officia. Homerus quoque incredibili eas celebritate profecutus est. Dictæ verò sunt Musæ, eò quod bona & vtilia homines ignorantia laborantes doceant. Nam cùm, vt supra dictum est, Iuppiter nihil aliud sit, quàm pater & anima mundi, reliquæ verò stellæ seu planetæ, aut etiam elementa eiusdem veluti censentur filij & filiæ, Apollo autem primogenitus Iouis filius Sol nimirum, rector, ductor & gubernator sit filiorum seu stellarum & elementorum; sapientes antiqui sub obscuro hoc fabulæ tegumento de Musis à Ioue progenitis, & ab Apolline doctis, totius naturæ coniugium eiusque concentum admirabilem insinuare voluerunt.

Ex cuius frequenti contemplatione, ac curiosa inquisitione tandem artes prodiêrunt seu Musæ, vti Astronomia, Geometria, Arithmetica, Musica, Rhetorica, Dialectica, &c. Quæ sunt veluti filiæ quædam memoriæ & imaginationis. Cùm enim homines, constantes cœlorum leges cum summa admiratione deprehenderent, crebris obseruationibus adhibitis, & motibus firmiter per imaginationem intellectui impressis, tandem exorta est Astronomia. Verùm cùm motus tam multiplices inuestigare non possent sine quantitatis tam continuæ, quàm discretæ cognitione, hypotheses enim & phænomena sine geometricis ratiocinationibus nequaquam demonstrari poterant, vti nec numerus motuum sine arithmeticis, eius occasione Geometria & Arithmetica originem traxere. Cùm verò admirandum illum tam diuersarum rerum, ac toto cœlo differentium naturarum mutuum nexum, ac ordinem concinnum, summa imis, summa denique ac ima medijs, sum-

Artes.

Astronomia

Geometria

Arithmetica

mâ

Musica. mâ vbiq̄ue proportione respondentia contemplantur, harmonicas rebus rationes in esse rati sunt, vndè & Musica nata. Sed enim cùm de ijs rebus firmiter atque distinctè differere non possent; modum in ratiocinando seruandum certis quibusdam regulis comprehenderunt, vndè Dialectica, & Rhetorica. Ecce seriem genealogiæ Musarum. Porrò alij ex Apollinis capite eas deriuatas fingunt juxtà illud Poëtæ:

Mentis Apollineæ vis has mouet undique Musas.

Quæ quidem non discrepabunt à nostra sententia, si ea, quæ suprà de idèitate Iouis & Apollinis diximus, rectè cōsiderentur: Anaximàder Lāpfacenus, & Zenophanes Heracleopolites aliter in suis libris Musas ipsas sunt interpretati; quod & alij, vt Pisander Phisicus, & Euximenes libro *θεολογιμίων* affirmare videntur. Namque ad necessaria humanæ voci instrumenta Musas ipsas ordine comparant. Fit enim vox 4. dentibus è contra positis, ad quos lingua percutit. At duobus superioribus vnam ex Musis ascribunt, alteram inferioribus, quod cum alterum eorum defuerit, sibilum potiùs quàm vocem reddi asseuerant. Duobus item labijs veluti cymbala verborum modulationi commoda duas ex Musis apponunt. Alteram linguæ applicant, quæ vt plerumque percutiens quendam vocalem spiritum format. Palato quoque vnam ex Musis dicarunt, cuius concauitas sonum præfert, à gutturis fistula alteram deducunt Musam, quæ tereti scilicet rotundo meatu spiritalem præbet excussum. Rursus Pulmoni, qui veluti aërius follis conceptam reddit vocem, & reuocat, vnam ex ipsis appetant. Nonnam quieti atque silentio ascripserunt. Si enim ex his nouem veritatis instrumentis, quicquam defuerit, vox perfecta non erit. Fulgentius verò *μυθολογικῶν* lib. 2. nouem Musas doctrinæ & sapientiæ dixit repræsentare modos; vndè juxta allegoriæ leges hoc ordine ponuntur.

Primoloco *Urania*, id est, humanæ intelligentiæ sublimitas. Secundo, *Polyhymnia*, id est, capacitas memoriæ. Tertio, *Euterpe*, id est, voluntatis oblectatio; Nam intelligentia memoriæ jungitur, & voluntati. Quarto, *Erate* ponitur; hoc est, amabilis, nullâ enim re voluntas plùs delectatur, quàm similibus collatione; hoc autem sine profunda cogitatione fieri non potest, ideò subsequitur *Melpomene*: huic verò *Terpsichore*, quasi artium delectatio associatur; cogitationum enim perfectio sine disciplinarum perfectione fieri nequit. His omnibus omnis humanæ locutionis venustas gignitur, quæ *Calliope* dicitur; indè *Clio*, hoc est, bona fama nascitur, sub qua *Thalia*, quæ in vltimo loco posita est, hoc est, germinatio virtutum; omnis enim virtus per pulchram appetitus famam, & gloriam, ideòque albo alite, id est, cygno sustollitur, stagnisque mox deponitur, quia gloriæ & famæ bonæ semina in altum & sublimè elata, dein per humum, hoc est, inter mortales, & ora hominum disseminantur, & diffunduntur, juxtà Fulgentij itaq; considerationem, vti scientiæ atq; disciplinæ, ita Musarum munere perquiruntur, vt velle, delectari, insistere, capere, memorari, inuenire,

re,

re, indicare, eligere, pronuntiare, successivè, & necessariò quadrare cognoscuntur. Est autem & hoc consideratione non indignum; quid sibi

ἑπτάχορδος Apollinis, de quo Homerus (qui est, ad Mercurium) hymno

Ἔπτα δὲ συμφώνως διῶν ἑξαύσαστο χορδῆς.

Et apud Virgil.

Est mihi disparibus septem compacta cicutis,

Obloquitur numeris septem discrimina vocum.

Macrobius lib. 1. Satur. scribit Apollinis lyram septem fuisse chordarum, per quas tot cœlestium sphaerarum motus præstat intelligere. Diodorus autem Mercurium ait lyrae repertorem fuisse, atque eam tribus instituisse chordis instar trium anni temporum, tres item voces desumptas, grauem ab hyeme, ab æstate acutam, à vere mediam magnâ autumnî iniuriâ, qui hinc fructibus onustus immeritò exultat. Orpheum, alij, quatuor chordis lyram instituisse tradunt, vel ad eadem anni tempora, vt iniuriâ affectus Autumnus postliminio suæ restitueretur dignitati, vel ad quatuor elementa, vt alij scripsere, denotanda.

Alij *δωδέχορδον* Apollini attribuunt, ad eò scœcunda est mens nostra quoties sese ex summis difficultatibus extricare nequit. Vt igitur vno verbo, quid de hac sententiarum varietate cœseam, dicam.

Per *ἑξίχορδον* Apollinis attributum à Diodoro, triplex mundus, de quo supra, vel triplex Iouis dominium, in cœlestia, terrestria, & inferna, vt expressè Orpheus in hymno Iouis supracitato demonstrat, significatur.

Orphei verò *ἑτέραςχορδον*. 4. elementorum symbolum fuisse & 4. anni temporum, testantur, quotquot de hac materia tractarunt, Authores; qui verò *ἑπτάχορδον* ei attribuunt 7. planetarum orbicas seorsim insinuant; cui si cœlum stellarum fixarum accedat, efficitur *ἄνωχορδον* qui denique *ἑννάχορδον* ei affigunt, terram octochordo annumerant, vt Glareanus, quod nouem musarum nominibus expriment: sic diuersarum rerum ordinibus diuersa polychorda sunt affixa. Ita Thaliâ dicunt concentû non habere itaq; silentio & terræ eâ ascripserunt, quam tricipiti Cerbero, Apollinis pedibus prostrato comparât.

Clio verò cum Luna hypodorium modum & chordâ *πρὸς λαμβανόμενον* mouent. Calliope & Mercurius hypophrygium modum & chordâ *ὑπὸ πῆν ὑπατων* possident. Terpsichore cum Venere hypolydium *πυρρῶτα πῆν ὑπατων* cōtinent. Melpomene cum Sole Dorium & lychanohypaton coaptant. Erato cum Marte Phrygium cum *ὑπατιμῆσι* custodiunt. Euterpæ & Ioui lydius & *πυρρῶτα μῆσι* conueniunt. Polyhymnia & Saturnus myxolydium & lychanomeson seruant. Vranix & Cœlo stellato chordæ *ὑπὸ* ascribuntur.

His autem omnibus nil aliud demonstrare videntur, quàm totius vniversi harmoniam. Summus enim ille cœli stelliferi cursus, cuius conuersio cum sit concitator, acuto & excitato mouetur sono, grauissimo autem hîc lunaris & infimus, quorum Cicero his verbis meminit.

Nam terra in mobilis manens, ma sede sen per hæret, complexa medium mundilocum: illi autem 3. cursus, in quibus eadem vis est duorum Mercurij & Veneris modorum, 7 efficiunt distinctos

musici Toni

musici Toni

Cic. 6. de Rep. lib. Cursus planetarum n. u. ficus.

Macrob. lib. 1. Sat.

Diodorus.

ἑπτάχορδον

Orpheus.

ἑτέραςχορδον

δωδέχορδον

Triplex mundus.

Orpheus in hymno.

4. Elementa,

& 4. anni tē-

pora.

7. planetarū

orbis.

musici Toni

Cic. 6. de Rep. lib.

Cursus Na-

planetarum n. u.

ficus.

interuallis sonos, qui numerus rerum ferè omnium modus est Verùm operæ præ-
 rium faciam, si prædicta verba Ciceronis paulò minutiùs discutiam; apparet
 enim, quod in hac præceptione, quam Plinius refert, interuallorum ratione
 ex 8. tantùm cursibus 7. sonos fieri collegerit, extremos pro eodem sono in-
 telligendo, vt sic in *διανυσῶν*. Et consonat vulgatum Musicorum dictum :
De o : auis idem esse iudicium; quanquam vt dicam quod sentio, Ciceronis
 locus haud dubiè hoc loco corruptus est, & Macrobius exactè eum non in-
 tellexit, tametsi 4. longissima in eum scripserit capita. Theodorus Gaza exi-
 miæ eruditionis vir, cum eum locum in Græcum sermonem verteret, & ipse
 quædam, quæ in vulgatis Ciceronis codicibus sunt, obmisit, vt hæc verba :
Mercurij & Veneris modorum. Quædam aliter vertit, vt *ὄν διτλὴ ἀντίς ὑπορρεσι*
δύναμις, quod in vulgatis quibusdam latinis codicibus frequenter ita legitur.
 Illi autem 8. cursus, quibus eadem vis est modorum, à Theodori verbis
 longè discrepans lectio. Quædam in his Ciceronis verbis 7 efficiunt distinctos
 interuallis sonos, verbum, *septem*, ad ablatiuum *interuallis* coniungendum
 existimant, hoc sensu : octo hi cursus efficiunt sonos distinctos 7. interuallis
 sed hoc haud dubiè coactum est, & à Ciceronis phrasi & iudicio longè alien-
 num. Ego hunc Ciceronis locum ita legendum censeo. Illi autem 8. cur-
 sus, in quibus eadem vis est extremorum, septem efficiunt distinctis inter-
 ualla sonis; seù vt Musici doctiores, species 7. qui omnium ferè rerum mo-
 dus est. Hæc verba, siquidem ita leguntur, & secundum naturam prolata
 videntur, & traditioni Musicorum consentanea erunt, natura enim ita ha-
 bet, vt octo phtongis seù vocibus, secundùm rationem musicam dispositis,
 certoque modulandi genere dimensis, octauus sit eiusdem naturæ cum pri-
 mo. Et cum sint 8. phtongi, 7. tamen duntaxat sint interualla, quæ sep-
 tiens variata quouis modulandi genere 7. efficiunt *διανυσῶν* species, quarum
 frequentissimè omnes authorum libri meminere; in cuius loci difficultate
 enodandâ, cum toties vidissem à doctissimis viris laboratum, eum hîc quo-
 que præterire nolui.

Axioma Mu-
 sicorum.
 Macrobius.

V II.
Διανυσῶν
 species.

Hebræorum
 dogmata.

De Mundi
 harmoniâ
 Hebræorum
 dogma.
 Tablex mû-
 dus.

Hebræorum quoque sapientes, cum intuerentur multiformem istam
 mundi figuram, discordemque rerum concordiam, eam à certis quibusdâ
 præsidibus Angelis gubernari crediderunt. Vnde & Aristotelis intelligen-
 tias, & nouem Musarum commenta profluxisse certum est. Verùm vt con-
 textum historiarum, processumque disciplinarum ab Hebræis ad Ægyptios,
 & ab his ad Græcos aliosque meliùs percipias, visum fuit hîc totam de mun-
 di harmonia Hebræorum sententiam traditionemque adiungere.

Hebræi itaque ad bene rerum omnium differentias gradusque distin-
 guendos, tres mundos figurant (quemadmodum & Platonem fecisse legi-
 mus) primus est supramundanus, quem Philosophi *ἀρχέτυπον* seu intellectualem,
 Hebræi *עולם המלאכים* id est, *Mundum Angelicum*, in quo creaturæ nullo
 terrenæ mixtionis inuolucro vestitæ, per literas א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, ק, ל, מ, נ, ס, ע, פ, צ, ק, ר, ש, ת, &c. in alpha-
 beto mystico, vsq; ad יod significatæ enumerantur. Proximum huic cœle-
 stem ap pellant *עולם הגלגלים*, mundum sphaerarum, quem per literas א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, ק, ל, מ, נ, ס, ע, פ, צ, ק, ר, ש, ת, &c. in alpha-
 que

que ad α denotant . Postremum omnium sublunarium , quem nos incolimus, illi dicunt עולם היסודות mundum elementorum, in quo מילקטוֹת מוֹדוֹת mundus minor, seù μικρόκοσμος . indicaturq; per literas à α ad ν vsq; . Atq; hoc est רעיונות illud trium mundorum, in explicabilem Creatoris sapientiam in musica illa rebus singulis impressa demonstrans, vel 4. Elementorum רעיונות , de quo supra, quæ si coniungantur רעיונות , construes, omnium ferè rerum nodum supra explicatum, & à Cicerone insinuatum . Est autem summa horum mundorum dependentia à se inuicem . Mundus sidereus quidem ab Angelis ; elementaris autem ab utroque & Angelico, & siderio, à quorum influentijs dirigitur dependet . Primus mūdus cōstat nouemplici Angelorū ordine per nouem literas priores indicatus . Primus qđē ordo vocatur חיות הקדש id est, animalia sancta, qui per literam, seù summarum, & altissimarum rerum, quæ primā emanatione Diuinæ bonitatis subsistunt, notam designantur; atque hi sunt spiritus illi inferiora illuminantes . In secundo ordine comprehenduntur Ophanim אופנים formæ seu rotæ, quibus respondet ב litera sapientiæ; hoc sequuntur אראלים *Aralim*, id est, *Angeli fortes*; צ' רוביני . Post hos, ordo Angelorum, qui השמלים *Hasmalim* dicuntur, sequitur . Deinde שרפים *Seraphim*, & postea מלכים *Melachim*, אלהים & *elohim*, בני אלהים *Benehohim* : Demum כרובים *Cherubim* agmen claudunt; qui omnes Angeli certa sua officia habent in gubernatione mundi; Mundus verò completur per symbolum, secundæ Dei naturæ . Sequitur כ Caph ea litera, quæ primū mobile denotat ab ipso אלי שדי tāquam à prima causa immediatè; licet per rationalis vitæ spiritū communicatiuè motū, qui est Angelus Metatron, & dicitur intellectus mundi sensibilis per formarū penetrationē inferioribus omnibus vitam præbens, influens virtute sua in omne id, quod est mobile, atq; totū hoc antiqui per Apollinē Iouis filiū, quem supra animam mundi diximus, 9. Musarum per 8. sphaeras cœlestes, & elementarem mundū repræsentatarum ductorem insinuasse videntur; iuxta illud Poëtæ :

Mentis Apollinæ vihas mouet undique Musas .

Atq; ob eandē causā pingebatur hieroglyphicè cū cythara & heliotropio stipatus tr b° Gratijs . Aglaia, Euphrosyne, & Thalia . In Throno sedes pedib° innixus caudæ serpētis tricipitis, quorū capita terræ affixa reliquū corpus supra cœli, Solisq; vias extēdebat . Per cytharā nil aliud significabāt, vt iam dictū est, nisi mūdicoecentū; Per heliotropiū rerū inferiorū cum superiorib° nexū . Tres Gratiæ significabāt Apollinis in hoc vniuerso splendorē, liberalitatem, fecunditatē; quorum primū per Aglaiā, Secundū per Euphrosynē . Tertium per Thaliā deniq; significatur . Serpens autem referebat Apollinis vim genitalem per vniuersū mundū diffusā; tricipitiū verò terræ innixū, significat triplicem, quā terrā fecūdat virtutem, humectatiuā, calefactiuā & feminalem, quæ ad omnem generationem cōcurrere, præter Aristotelem, omnes alij testantur philosophi . Atq; ex his omnib° luculenter patet, quā pulchrè diuersa diuersorū cōmenta in eandem rem cōueniant . Verū vt omnia, quæ hæcenus dicta sunt facilius percipiantur, placuit hęc totius discursus schema ob oculos ponere .

Harothfcha
Kadoch .

Orphanim .

Aralim .

Hasmalim .

Seraphim .

Melachim .

Elohim .

Benehohim .

Cherubim .

Metatron .

Apollo Dux
Musarum stipatus
tribus
Gratijs .

SCHEMA SYMBOLICVM NOVE MVSARVM ET APOLLINIS
iuxta mentem Mythologorum & Græcorum & Hebræorum
Iconis: IV.

Verùm vna adhuc nobis restat soluenda difficultas, quam nobis nouenarius ille Musarum numerus obtrudit. Designat enim hic rerum, & operum imperfectionem, ac diminutionem. Dico itaque Nouenario absolui sensibilem hunc mundum. Firmamentum quidem, quod Prisci maximum & supremum sensibilem corporum crediderunt; sequitur Planetarum septenarius numerus; infra lunam quatuor supersunt elementa, ignis, aër, aqua, terra; quæ licet heterogenea sint, & ab inuicem differentia, quia tamen vnâ simplici que ratione, quâ & corruptibilia, & inuicem transmutabilia, continuaque, & sensibilem omnium seminaria quædam sunt ab ætherea, cœlestique substantia distare cognoscuntur, simplici que nomine ea complectimur, vocamusque corpus elementare; quatenus vniversus iste sensibilis mundus duobus corporibus, elementari scilicet, & cœlesti, atque id totum, quod à centro ad firmamenti connexam superficiem clausam tenetur sensibilem mundum, totiusque sensibilis mundi corpus, & quicquid est sensibile, nuncupamus:

Nouenarius numerus.

Nunc à Pythagoricis hæc demonstrata fuisse probemus. Scias itaque Pythagoræos hanc proprietatem in numeris norasse, vt in omnibus perfectis numeris ad suas partes multiplicem continentibus proportionem, quoties dempta fuerit vnitas, toties nouenarij relinquatur pluralitas. Nam si numeri 2. 8. notas aggregaueris, constabis ex 2. & 8. denarium, à quo subtracta vnitas relinquit 9. Pari ratione 496. perfectorum tertij collecti constituunt 19. à quibus vnitas abstracta relinquat 18. binam nouenarij pluralitatem: atque hoc mysterio arithmetico nil aliud significare volebant, quam quod nulla extet numeri perfecti substantia, nisi vnitas copuletur nouenario, vsque ad eò nouem, vt perfecta sint, indigent vno. Ita similiter 9. Angelorum ordines sine vnitate illa, quam illi און סוף *En suph*, id est, infinitum vocant, in fluere nequaquam possunt, neque Musæ sine Apolline, seù anima mundi quicquam præstare possunt; neque sphaeras cœlestes per Musas representatas quicquam sine Mitatron, seù primo mobili, cuius virtute omnia cætera mouentur, efficere posse scimus. Accedunt ad hanc comprobandam 10. Categoriae, seù 10. prima rerum genera in substantiam, & accidens distincta, de quibus dici solet.

Mysteria Pythagoræorum in numero.

*Magnus Aristoteles, trutinando cacumina rerum,
In duo diuisit, quicquid in Orbe fuit.*

Substantia enim vnum est prædicamentum, reliqua 9 sunt accidentium. Substantia vt potè omnibus numeris absoluta, & per se existit; & seiuuncta ab omnibus accidentibus considerari, & mente percipi potest. Nouem verò accidentia ita sunt affecta, vt per se existere nunquam possint, sed in subiecto, quod est substantia semper esse necesse est. Dicunt enim Logici aliquid esse in subiecto, quod cum in alio sit, sine eo esse non possit, & tamen non est pars eius. Ex quibus patet nouem musas nil posse sine complemento Apollinis, neque perfectam esse posse mundi harmoniam, nisi

de-

Harmonica
proprietas.

Deus Concl 8
Cabal.

Omnia clau-
duntur de-
nario.

denario compleatur. Binarius enim, septenarius ac nouenarius discordes in musica reperiuntur. Sunt enim secundæ & septimæ &c. maximè dissonantes; ac cùm octaua omnium consonantiarum perfectissima redeat ad primam, nona similis erit secundæ, quare & dissona, quòd si vnitatem ei adjunxeris, habebis numerum perfectissimum, omnes harmonicas proportionales in se complectentem, nimirum 10, decachordū illud mundanum admirabile omnes in sui concentus admirationem conuertens: Symbolum totius naturæ; de quo Picus in suis conclusionibus: *Frustrā adeat natura n. & Protheum, qui Pana non attraxerit. Et conclus. 68. Cabal. Qui sciuerit quid sit denarius in Arithmetica formali, & cognorit naturam primi numeri Spherici, sciet secretum 50. portarum lucis: & 32 sapientie semitas, & Iubileum magnū. Hunc Pythagoras veluti omnia complectentem, diuinumque reue- rebatur. Nam si numerum quaternarium juxtā seriem naturalem deducas hoc modo 1. 2. 3. 4. videbis junctos hosce numeros denarium constitue- re omnia continentem. Nam & elementorum ordo, terræ, aquæ, aëris, ignis vnique conueniens, hisce numeris luculenter apparet. Proportio- nes harmonicae omnes hic manifestæ fiunt, cuiusmodi sunt. Vnisonus, Diapason, Diapente, Diatessaron, ita quidem, vt 1 ad 1 Vnisonum, Diapason referant 1 & 2: duplā videlicet proportionem; sesquialterā 3 & 2 Diapente: Diatessaron deniq; proportionem 4 & 3 sesquiterciā. Diapason cū Diapente 3 & 1: Disdiapason demū 4 ad 1. proportionem videlicet quadruplam. Verūm quia de hisce & similibus in Musurgia nostra vniuersali copiosius tractauimus, superuacaneum esse ratus sum ijs diutius immorari, hæc enim omnia minutim scrutari nostri p hoc tempore non est instituti; Sat erit Lectori ex dictis mentem nostram in hoc hieroglyphico 9 musarum & Apol- linis Schemate manifestatum percepisse.*

C A P V T X I I I.

*Deos omnes ad vnum Solem ad Lunam omnes
Deas reuocari.*

Minutius Fe-
lix in Octau.

Plinius.

ITa natura humana comparatum est, vt spreto ijs quæ sensibus inuia, ea verò obiecta quæ grata sunt, vilia & benefica omni affectu prosequatur. Permolestum compluribus videbatur intellectu tantummodo peruestigare DEVM, non etiam visu usurpare. Quapropter cùm nil Sole pulchrius, viliusque in conspectum sese daret, Solem ipsum Deum arbitrati sunt, vt potè quem, etsi non omnia corporis sui magnitudine occupare, terras tamen & plantis salutem ac vitam afferre, reliquis insuper astris lumen impertiri, cœlumq; ipsum conspicuū reddere, viderent; elegāter Minutius Felix in Octau: *In Solē ad eò rursus intende: cælo affixus, sed terris omnibus sparsus est: pariter præ- sens ubique interest; & miscetur omnibus; ac sanè vel ipse Plinius, qui fabulo- sam*

sam de Dijs persuasionem irridet. Num quis præter Solem Deus sit ambigere videtur. Non desunt qui ideò ἰλιος forsan ab Hebræo לך, quod Deum significat, deriuatum velint. Certè Macrobius præ cæteris pluribus argumentis euincere contendit, Deos omnes ad Solem referri, idque vnum esse Numen, quod sub varia nominum appellatione gentes venerentur. Verùm vt hæc omnia profundius discutiantur, paulò altiùs rem ordiri visum est. Primis itaque post diluuium seculis, cum supremum illum totius vniuersi Dominum φῶς οὐκείναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ difficulter caperent, cælestium verò corporum imperium in omnia vitæ commoda, vt paulò ante dictum est, delegatum non sine religione suspicerent; neque ab eo, quod merum est, & supremo proprium, impij distinguerent, Diuinitatem temerè sensu metientes, haud alium Deum, præter illum, qui lucis & tenebrarum, motus & silentij, statalq; noctium, dierum, & annorum vicissitudines, & tempestates dispensaret, agnoscebant, etiam naturalis rationis ductu impulsij, & seducti, vt voces sunt, quas retulimus sacræ. Ab hac causa Chaldæi etiam in primis post diluuium temporibus, veri DEI cultu exuto, hanc ipsam philosophiã amplexabantur, vt in 1 & 2. libro dictum est. Et Rambam suprâ citatus fusc docet. Omnium autem maximum Numen Solem (quem & μόνον θεόν θεῶν nuncuparunt Phœnicum Theologi) æstimabant. Planetis, & quæ sunt cætera sidera, veluti nutum eius obseruantibus, vti & Ægyptijs priscis δαδὲ καμύβεια signiferi οἰοὶ βελῶνι seù Dij consiliarij; Planetæ verò ραβδιδόροι, hoc est, lictores, qui accensi Solis consistorio adstant, censebantur. Nec sanè post diluuium tantum hunc impietatis errorem primò homines inuasisse puto, sed etiam, non ita multis post rerum primordia seculis eum imbiberunt: ita illud Moysis intelligo Genes. 4. vers. vlt. tunc cœptum est: וַתְּהַלֵּךְ אֱדֵם בְּשֵׁם יְהוָה לְקַרְבָּן לְפָנָיו profanari in inuocando nomine Iehoua. Nam הֵלַךְ & pro incipere, & profanare exponitur, juxtà illud Leuit. 19. וְלֹא תִלְוֶה אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְעֵשֶׂת וְלְעֵשֶׂת אֱלֹהֶיךָ. Non profanabis nomen Domini Dei tui. Et Hebræis illis porrò consonum est. Tunc profanatum est in inuocando nomine Iehouæ; quod farentur item Onkelos, & alter Paraphrastes Chaldæus siue Vzielides sub Ionathanis nomine tritus, Rassi, Radak, alijque, qui Moysen eò loci de nouorum Numinum inijs intelligunt. Profanari autem in inuocando nomine Iehouæ, idem est, ac si dixisset, Sacrosanctum illud nomen, quod totius Vniuersi Creatorem ac Dominum designat, rebus creatis impiè tributum; id optimè innuit F. Iosephus, cum per 7. generationes scribit, homines Vnicum D E V M Optimum Maximum δεσπότην ἔχειν τῶν ὄλων sensisse. Deinceps verò ἐκ τῶν παλιῶν εἰσμάων degenerasse; hoc est, res creatas, siue cælestia corpora adorasse.

Hinc Ægyptiorum prima in Dijs fabricandis commenta; qui quidem omnes ad Osiridem & Isidem hoc est ad Solem & Lunam reuocabantur; quorumque virtutes per varias animantium formas mysticè indigitabantur, ita per accipitrem Solis aut Lunæ vim igneam, per hircum sæcundam, hu-

Macrobius.

Rambam.

humidam per Crocodilum; per ibim vim noxiorum consumptricem; per boues vim in omnes fruges, & sic de cæteris, de quibus toto hoc opere copiosè tractatur. Pari ratione symbolum Chaldæorum erat ignis, Perlarum Mythras, Babyloniorum Belus, Thamutz Hebræorum, Phœnicum Adonis, &c. Qui primum Theologiæ, quam tractamus genus maximè amplexantibus, vti Solis cælorum regis *Συμφοξ*, vicarius, siuè signum habebatur. Cùm enim ob cælestium corporum distantiam, sacra eis ad votum fieri haud ita commodè potuerint; symbola huiusmodi, quæ viderentur inprimis congrua, in eorum honorem consecrare equum esse iudicabant. Neque Phylstinatorum Draconem, figura ex humana & marina simul mista, aliud quàm Neptunum, Amphitriten, Salaciam, Oceanum aut Thetyn, aut hocce omnes, id est, mare ipsum (communis enim vnique Deo vterque sexus erat; quod pluribus, multis in locis ostendimus) veluti magni in Augusto naturæ procerum confesso, Numinis symbolum æuo simpliciori denotasse æquum est, vt opineris. Nam, vt defuncti simulachrum fuerit, figuræ mysterium non patitur; id ipsum de piscibus ei sacris dicendum; qui quod symbola maris essent, colebantur, haud aliter quàm iuuençę apud Ægyptios, quæ à lactis beneficio, primum veluti Telluris matris & nutricis, postea & Isidis seu Lunæ (benignis enim Telluris & Lunæ viribus alimenta præcipuè deberi agnoscebant) vti & Tauri signati Solis symbola, summo honore eoque diuino excipiebantur; dum enim beneficas tantùm naturæ vires primis seculis venerarentur, accedente dæmoniorum cultu, ad varia, vt sit superstitionum placita, & dæmonia sub mortuorum nominibus, & Sol & Luna, & quæ reliqua sunt, ob lucem ante alia conspicienda sidera, mare item & Tellus, & qui restant naturæ veluti dispensatores, eidem sacris ad easdem etiam statuas & columellas ita simul celebrabantur, vt procedente tandem in infinitum errore, nec mortuos ipsos à Dæmonijs, nec horum alterutra à naturalibus vniuersi machinæ facultatibus, neque has satis adiuicem determinare impij potuerint. Inde & Luna, & Venus, & Tellus in Astarthæ figura. Luna, Venus & Mare in Dagonis, & hæc omnia in Iside; Sol, Iuppiter, Saturnus in Baale, & Moloch in Osfride; vnique porrò idolo, cognomine dæmonio siuè Heroë sæpiùs inuocato, inextricabili hallucinatione confundebantur. Hinc Dij patrij & genij in numeri, de quibus in sequentibus; hinc etiam vix pauciores Lunæ, Veneres, Soles, Ioues, Saturni; inde innumeræ illæ vbi que gentium statuas, fictis à vetustate Dijs, positæ, quæ gentilia nomina singula capientes, haud aliter fermè discrepabant. Neque enim sacrorum ritus diuersi efficiunt, vt ipsa numina re differant. Atque sic veteres ex vnus numinis multiformi cultu *πελοθεσία* emanauit, de qua dictum est hucusque. Secuti enim Ægyptios, Hebræos, Chaldæos, Babylonios, Phœnices, Græci, ijs omnibus complementum dederunt, innumeræ Deorum genealogias texendo; quas tamen omnes omninò ab vnus Solis aut Lunæ stirpe deducūt; ita quidem, vt teste Macrobio, alijque paulò ante citati, Saturnus Iuppiter, Pluto,

Pluto, Apollo, Bacchus, Mercurius, Hercules, Æsculapius, Neptunus, Vulcanus, Mars, Pan, Æolus, nihil aliud fuerint, quàm diuersæ vnus Solis facultates.

Sol enim in quantum motu suo tempora moderatur & annum, Saturnus dicitur, vt cœlestium corporum & totius mundi Dominus, Iuppiter; vt radijs omnia illuminat & penetrat, Apollo. Mercurius, quatenus tractiuâ vi meteororum omnium causa est. Neptunus dicitur ob dominium in mare & flumina. Pluto ob dominium in subterraneas partes; Bacchus, quia vini ac cœterorum liquorum sine quibus nihil ad maturitatem peruenire potest, præses est; in quantum verò corroboratiuâ vi pollet, Hercules appellatur.

Vulcanus verò ab ignea vi Solis nomen habet, vti Mars à feruore quem in animantibus excitat: vnde rabies, & infania, & bella, & homicidia, & similia Martis opera. Æsculapius ob vim salubrem de substantia Solis animis corporibusque mortalium subuenientem, Pan ob sæcunditatem omnia penetrantem. Æolus denique quatenus multâ exhalationum copiâ attractâ, ventos causat, & tempestates, denominatur. Cùm verò varias hæc virtutes in alijs quoque sideribus & planetis potissimum inuenirent, stellas quoque quæ solari luce impregnatæ similes effectus præstarent luce Solis adiutæ, simili nomine nuncuparunt. Porrò quemadmodum Solem vnum substantia, virtute multiplicem, actiuum rerum omnium principium dicebant; ita Lunâ eandem vnam quidem re, vi tamen solius nominis multiplicem, ac tanquàm rerum principium passiuum, ac Solis coniugem statuebant; magnam quoque Deorum matrem hanc dicebant, eò quòd quicquid Dearum sit, ad hæc reuocetur. Dicitur itaque primo Luna *Rhea* eò quòd influxui Solis veluti viro mulier substat, & generationis rerum mater quasi sit: *Ceres* dicitur in quantum frugibus præsit: *Lucina*, quia discussis tenebris nocturnis, beneuololumine inferiora mundi sæcundat; *Venus* ob sæcundam seminalem vim, appetitumque ad generationem rerum, quæ cùm in humido consistat, ideò ex spuma maris nata dicitur *Luna*, seu *hæra* ab aëre, cui præest, sic denominatur à feminibus terræ plantisque, quas proserpere facit, *Proserpina*; à floribus graminibusque, *Flora*. *Diana* ab humectatiua vi Lunæ, quâ in syluosa & fruticosa loca multùm agit. *Minerua* verò à calore lunari, vt supra diximus, qui ingenijs prodest plurimum, nomen meruit. *Hecate* infera & subterranea, Luna à centenis rerum generibus, quas in subterraneis locis producit, dicitur *Thebys* à mari & fluminibus, quæ influxu concitat. *Bellona* à feruore, quem multiplicata bile in corporibus producit, quorum typos vide in sequentibus. Verùm vt nequicquam nostris verbis asserere videamur, hæcenus fusè dicta, vnico Eusebij testimonio confirmanda putauit.

Hic, inquit, diligenter aduerte, Ignis virtutem Vulcanum dicunt & in forma hominis ei simulachrum cōstituerunt, in cuius capite pileus est caruleus, cœlestis symbolum resolutionis, vbi integer sincerusque ignis inuenitur. Nam qui à celo in terram dilapsus est, cùm imbecillior sit, materiaque indigeat, claudicans fingitur, quam virtutem in Sole

Apollinem appellarunt, à radiorum videlicet motu, quoniam $\pi\acute{\alpha}\lambda\lambda\acute{o}\nu$ græcè mouere est. *Novem* autem circa *Apollinem* *Musa* concinunt, 7. scilicet planetarum orbes octava sphaera & hæc ultima, quæ *Luna* est. *Laurum* ei dedicarunt: quoniam hæc arbor ignea est, unde odio à demonibus maximo habetur, & quoniam si vitur plurimum sonat, quod prædicendi virtutem designat. Hunc ipsum, quia ægrois medeatur & morbos pellat *Herculem* appellant, & duodecim ei tribuunt certamina, quoniam per duodena signa pertranseat. *Clauam* & *Leonis pellem* accommodant, alteram ut inæqualitatem motus significant; alteram, quoniam in Leone maxime vires suas ostendet. Huius salutarem virtutem *Aesculapius* designat, cui bacillus traditur ægroantium sustentaculum. *Serpens* inuoluitur animo atque corporis signum salutare; inter naturalia enim, cetera quidem reptilia crassioris dicunt & terrestrioris esse substantiæ. *Serpentem* verò esse perspicacissimum animal aiunt; quod & imbecillitatem corporis exuat, & ad medicinam perspicacissimum esse videatur. Nam & ad acuumdum visum herbam inuenisse, & reuiuiscendi quandam herbam cognoscere traditur. *Ignea Solis* virtus, quæ fructus maturat. *Dionysius* nuncupatur; quæ verò ratione anni tempora circumuolutus conficit *Horus* dicitur. Virtus autem eius, quæ ex agricultura fructum percipimus, quia diuinarum largitrix est, *Pluto* esse aseritur; quæ cū virtutem etiam corruptiuam contineat, unā cum *Serapide* dicitur habitare. *Cerberum* triplicem dicunt, quia superioris Solis regionibus tres sunt, *Ortus*, *Occasus*, *Meridies*. *Lunam* etiam *Dianam* nuncuparunt, quæ quamuis *Virgo* sit, *Lucina* tamen est, quoniam nouilunij virtus ad pariendum, non parum conferat. Quod autem *Apollo* in Sole est, id in *Luna* *Minerua*, quæ prudentia designatur. Rursus *Luna* *Hecate* dicitur ob varias eius corporis figuras, quas à distantia Solis sumere videtur. *Triformis* enim virtus eius est. Nam nouilunij virtutem candidis & aureis vestibus & ardente face significant. *Cista* verò cū iam media sit designatus, quoniam crescente lumine fruges maturat. *Plenilunij* autem virtutem ferrugineo colore denotarunt, ramus ei aureus attribuitur, quoniam à Sole ignea fit, papauer ob fertilitatem & multitudinem animarū, quæ in ea tanquam in ciuitate inhabitant. Ciuitatis enim symbolum papauer est. *Arcum* habet ut *Diana*, quoniam partus dolores acuti sunt. *Fructuum* quoque generatiuam virtutem, quam *Cererem* appellant, *Luna* cohabitare dicunt, ad augendam virtutem eius; continetur enim *Bona Dea* lunari potestate. *Dionysium* quoque sibi accommodant, partim propter cornuum productionem, partim propter nubium locum, qui *Luna* subiacet. *Saturni* autem virtutem, quoniam tardam & frigidam esse viderunt virtutem ei temporis attribuerunt; quem senioem depingunt, quia tempore uniuersa senescunt. Quatuor verò anni tempora, alia Soli quæ aeris nauas aperire dicuntur; alia *Cereri* attribuimus. *Cistas* quæ ferunt duas, alterā florum, quæ ver, alterā spicarū, quæ æstas significatur. Virtutem verò *Martis*, quoniam ignea est atque sanguinea, bellis præfecerunt. *Venerem* generandi virtutem possidere dicunt, spermatis & cupiditatis causam, quæ & ex mari esse perhibetur, quod elementum humidum calidumque est, & motu crebro spumas eiecit, quæ res spermatis symbolum est. *Orationis* autem & interpretandi virtutem *Mercurium* appellarunt, qui protensus atque reclusus fingitur ob orationis et igorem, quamuis & spermaticum ser-

monem, qui per omnia tendit significare confirmatur. Sed cum oratio composita sit, aliam in Sole ponunt, & Mercurium appellant; in Luna aliam, quam Hecaten: aliam in vniuerso, & appellant Hermopan, in omnibus enim seminalis vis est.

Atq; hæcenus Porphyrius apud Eusebiū. Verūm vt quæ hucusque dicta sūt facilius percipiantur; visum fuit totum hunc discursum de multiplicibus Solis & Lunæ viribus, quas nos Deos & Deas explicauimus, sequentibus symbolicis schematis ob oculos ponere.

Explicatio figuræ siuè Schematismi sequentis, fol. 252.

PONUNTUR in sequenti Schematismo duæ figuræ, quarum prior Solis; altera, Lunæ figuram refert; Vtraque 12 radijs coruscat, quæ sunt duodecim veluti digiti, diuersorum in natura rerum effectuum operatores; vel quod idem est diuersę virtutes; quibus Sol & Luna, mundi Gubernatores, omnia administrant, quasque veteres sub diuerso Deorum nominibus indigitabant; quæ quidem nomina iuxta diuersarum gentium denominationes, incircumferentia diuersis nominibus insignita spectantur.

12. Maiores gentium dñj, prout diuersis vnus Solis virtutibus correspondent, sunt sequentes.

- 1 Iuppiter, vis penetratiua vniuersi
- 2 Apollo, vis radiorum calefactiua.
- 3 Pluto, vis effectiua mineralium.
- 4 Aeolus, vis effectiua ventorum.
- 5 Mars, vis bilis excitatiua.
- 6 Pan, vis genialis totius vniuersi.
- 7 Neptunus, vis in naturam humidam.
- 8 Aesculapius, vis Solis salutifera.
- 9 Hercules, vis Solis corroboratiua.
- 10 Mercurius, vis attractiua vaporū.
- 11 Bacchus, vis in liquores & vinum concoctiua.
- 12 Saturnus, vis temporum effectiua.

12. Maiores gentium Deæ, prout diuersis Lunæ virtutibus respondent, sunt sequentes.

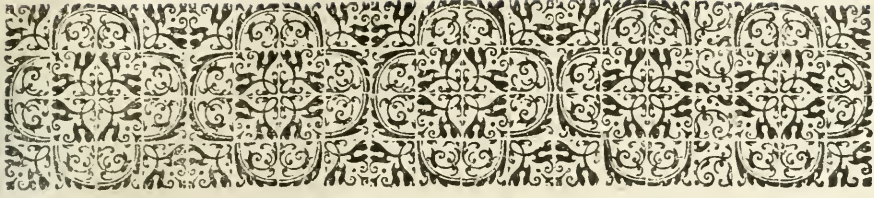
- 1 Ceres, vis productiua frugum.
- 2 Vis beneuola luminis.
- 3 Flora, vis productiua vegetabiliū.
- 4 Diana, vis in sylvas, feras, arbores.
- 5 Minerua, calor Lunæ salutiferus.
- 6 Thethys, vis Lunæ in maria, & omnia humida.
- 7 Hecate, vis Lunæ subterranea.
- 8 Bellona, vis Lunæ domitrix rerū.
- 9 Proserpina, vis Lunæ herbarum productrix.
- 10 Iuno, vis Lunę illuminatiua aëris.
- 11 Venus, vis seminalis Lunæ.
- 12 Rhæa, omne influxui solari subiectibile.

Atque ex hisce Schematis clarè patet Deos istos, Deasque multiplices à Mythologis confictas nil aliud esse, quàm vnus Solis, vel Lunæ multiplicis virtutes, quas ex mutua radiorum commistione facta, veluti è centro deductas, in vniuersam diffundant naturã. Ex his enim quicquid sensibilis ille mundus continet, fulcitur & sustentatur. Ab his annorum, mensium, aliorumque temporum distinctio est. Ab his omnis vegetabilium, sensibiliumque vita dependet. Ad hunc Solem, Lunamque eius coniugem omnis gentilium Theologia alludit, quam quidem, vt iam sæpè memorauimus; ab Ægyptijs didicerunt, qui primi mortalium hanc Deorum architecturam machinati, ad Solem, & Lunam, quorum illū Osiridem, hanc Isidem vocabant, cuncta reducerunt; quos secuti Chaldæi Saturnū & Rheam, Osiridi & Isidi veluti parallela, quibus omnia attribuerūt, statuerunt. Hos Hebræi imitati *Ὁδμήλιος* quoque Baal & Astaroth condiderunt. Phœnices Adonidem, leu Tamuz & Venerem; Persæ, Mythram & Annaitidem; Chananæi Moloch, & dictam Venerem; Moabitæ, Chamos, & Beelphegor; Philistini, Dagon, & Atargatin.

Verùm vt in tanta Deorum, Dearumque apud diuersas gentes culturarum varietate, Lector cognoscere possit eorum differentiam, vilius fuit hoc loco adnectere parallelam quandam dictorum Deorum representationem, vt quâ quisque virtute ab altero distinguatur, aut cum altero congruat, elucescat. Etsi enim, vt paulò ante visum est, omnes Dij, Deæque ad vnum quid, videlicet, Solem aut Lunam reuocentur, & vnum quid sint cum Sole materialiter: quia tamen Dij, Deæque nil aliud sunt, quàm virtutes & operationes Solis variæ, quæ cum distinctos proindè conceptus in intellectu nostro ob formalitates quam quælibet virtus ab alia distinctam habet, fundent. Certè ratio dicit, eas nequaquam confundendas; quare, ne confusio aliqua Lectori oriretur, omnes cæterorum Gentilium Deos ad Ægyptiorum Numina, à quibus profluxerunt, reducemus, quod & de Deabus faciemus, vt sic dissertationis nostræ ratio luculentius pateat.

<i>Parallela prædictorum Deorum representatio.</i>		
Quod ÆGYPTIIS est	Hebræis, Chaldæis, Babylonijs cæterisque; Orientalibus est	Græcis & Latinis
OSIRIS	Thamuz Belus, Saturnus, Rephan	Iuppiter Ζεύς, Ammon
ARVERIS Διόνυσος	Chamos, Moth	Bacchus, Βάκχος
CHON	Sandes, Diodas, Desanaüs, Dorfanès	Hercules, Ηΐρακλής
PHALLOSIRIS	Baalphegor	Priapus
ANVBIS	Marcolis, Margemat	Mercurius, Ερμής
HORVS	Adonis	Apollo, Φοῖβος
SERAPIS	Thamuz	Pluto, Dis
CANOPVS vel NILVS	Dagon, Annedotus	Neptunus Ποσειδών
TYPHON	Moloch, Mythras	Mars, Αρης
ISIA CÆ STATVÆ	Theraphim, Chamanim	Pattaci, Dij Aue- runci
Quod ÆGYPTIIS est	Hebræis cæterisque Orientalibus est	Græcis, & Latinis
ISIS superna	Astartha	Venus, Αφροδίτη
NEPHTE	Derceto	Thethys
ISIS inferna	Atargatis	Proserpina, Ceres
ILITHYA	Militta	Hecate
ISIS COELESTIS	Belifama	Anaitis
ISIS multimammia	Succoth Benoth, & a bar, Venus Asiatica	Militta seu magna Deorū mater, Terra.

Atque hæc sunt quæ de Mystagogia Græco-Ægyptia dicenda existi-
mauimus.

OBELISCI PAMPHILII LIBER IV.

IDEAE HIEROGRAMMATICAE

Quotquot in Obelisco Pamphilio continen-
tur, seorsim expositæ, & ex omnigena
doctrina demonstratæ.

P R A E F A T I O.

DE AM Hieroglyphicam vocamus sublimem magna alicuius rei argumenti conceptum. Symbolum verò, per quod huiusmodi conceptus indicatur; si simplex fuerit, vocamus Hierogramma; si compositum ex multis, vocamus Hierogrammatismum.

Cum itaq; reconditas singuli doctrinas, & in reconditissimorum Scriptorum libris fundata dogmata contineant, atque adeò difficulter idealis Lectionis hieroglyphicæ cõtinuatus cõtextus, in

tanta rerum adductarum multitudine sibi constare potuerit. Hinc visum fuit, singulos illos maioris momenti Hierogrammatismos eorsim exponere, hoc est, ideam doctrinæ, quam veteres per singulos huiusmodi hierogrammatismos significabant, seorsim interpretari, interpretationem amplissimis ex omni doctrina adductis testimonijs comprobare; quòd eò à nobis consilio factum est, nè Lector in verbali Obelisci interpretatione, filo rerum Authoritarumque adductarum multitudine, & varietate abrupto, pulchroque Symbolorum contextu, veluti amisso, confunderetur; sed in ipso interpretationis contextu, omisis fusioribus allegationibus, Lector ad hierogrammatismos hosce veluti ad propria quedam diverticula, in quibus omnes explicatarum rerum rationes, authoritatibus ex veterum monumentis stabilitæ laterent, remitteretur: Sic enim interpretationem, & clariorem, & Lectori sapidiorem fore confidebam. Sed ut maiori cum
methodo

methodo progrediamur, hunc librum ita partiemur, ut primò, quadrupedum; Secundo, volucrum; Tertio, insectorum; Quarto, vegetabilium; Quinto, variarum figurarum, in strumentorumque hierogrammatismos explicemus. Ab Alpha itaque, hoc est, Boe initium faciamus.

I D E A

Siue

HIEROGRAMMATISMVS I.

De Bovis eiusque hieroglyphica significatione.

Diuinitas per
omnia diffusa.

Egyptij Hieromantæ doctrina ab antiquis Patriarchis tradita, cum diuinitatem per omnia diffusam cognoscerent; hoc unicum sategerunt, vt diuinitatis effectus, in singulis naturalium rerum, entiumq; gradibus, ordinibusque latentes, detegerent, detectos conuenientibus, atque ex natura rerum desumptis symbolis propriè exhiberent; Hinc ad singularum animantium vires, proprietatesque inuestigandas, animum adiecerunt. Cum præterea singulis rebus suos à Deo Genios deputatos opinarentur, studio summo egerunt, vt in cuius Genij tutela vnaquæque ex rerum naturalium classibus substantia esset, cognoscerent. Quo cognito certò sibi persuadebant futurum, vt eum per conuenientia symbola, sacrificia, hymnos, ritus, cerimonias, vitæque castitate, propitiùm redderent. Quo propitiato, omnem sibi per attractum eius, felicitatem spondebant; huius omnia mala auerti credebant; huius ope quoque felicem post huius vitæ curriculum, statum se naçturos confidebant.

Finis doctrinæ Hieroglyphicæ & cultus animantium.

Genij alicuius Regionis contrarij alterius.

Atque hæc erat totius sub arcanis hieroglyphicæ literaturæ mysterijs abscondita summa, & finis; quam tanto studio, & cura celabant, vt nefas mortepiandum illud reuelare, crederent; timebant enim, si eos reuelarent, alijs contrarijs ritibus, cerimonijs, sacrificijs facilè eos ab Antagonistis auerti posse. Cum etiam scirent, certæ alicui Regioni certos Genios præsidere, sub quorum tutela, omnia illius Regionis essent, eosque alterius Regionis præsidibus putarent contrarios; hinc sola Ægyptiæ Telluris animantia in sacræ magiæ vsum assumplere; nè alterius Regionis assumptis animantibus, quorum naturam nescirent, in Genijs placandis, errore commisso, potiùs indignationem, quàm benevolentiam eorundem accerserent; tanti momenti putabant, in sacrificijs, ritibus, & cerimonijs summa cura, & exactissima industria versari, vt vel vnica circumstantia ommissa, irritam omnem eorum intentionem crederent, à quo veteres Romani instructi, tanto studio nomè genij tutelarijs celabant, vt illud reuelare crimen mortepiandum ducerent. Verum his ita obiter præmissis, iam quomodo singula Ægypti animantia

Cur Ægyptij tantum in ritibus & cerimonijs curâ adhærent.

expres-

expresserint, quibus symbolis exornauerint, quidquid per singula significauerint, videamus, à Boue, quem ipsi nunc Alpha, nunc α , quod in lingua Copta idem ac magnum, hoc est, bouem significat, Deorum videlicet maximum, initium facturi.

Cùm id, teste Eusebio, Ægyptij omnium maximâ veneratione colerent, à quo maxima ijs beneficia emanabant, illa autem beneficia in rerum ad vitam sustentandam, atque benè beatèque viuendum necessarium, in deficiente suppeditatione confisterent; omnia autem hæc agricultura administraret; Agricultura autem sine Boue perfici nesciret, hinc Botiem in beneficii Numinis symbolum primæua assumpsit antiquitas, adeò ut Bouem primum omnium, prima Alphabeti litera, ipsi dicata, & à nomine eius Alpha intitulato constitueret; ita Plutarchus lib. 9. Sympol. q. 3.

Bos inter animantia primum locum cur habuerit

Καδμὸς φησὶ τὸ ἀλφά πρῶτον γεγονέναι τὸ τῆς Φωνήσεως καλῶν πρῶτον, ἢ δι' ἑσθλῆς πρῶτον (ὁ ἄνευ Ἑσθλῆς ἀνεύθετον πρῶτον ἀγαθῶν). Cadmum ferunt, idè Alpha primam litteram, posuisse, quod βῶς, ἢ Ἰβητικῶν lingua dicitur, quem non secundum aut t. r. in u. u. i. H. fiodus, sed primum inter res necessarias locum obtinere putant.

Bos cur Alpha dicitur?

Nam, ut rectè Chaldaicum onomasticum Masij docet, vocabulum α *Aluph* non tantùm doctorum, Magistrum, ducem, principem, sed & Bouem significat; à quo Græci deindè primam Alphabeti litteram *Alpha* mutuarint. Cùm præterea Diuinitatem in singulis animantibus singulares effectus præstare ex traditione tenerent, tum in Boue maximè diuina beneficia elucescerent, humanæ vitæ sustentandæ per agrorum cultum concessa, hinc sub Bouis forma Deum hominibus comparere, atque agrorum ritè colendorum rationem, docere, aliaque ad vitam sustentandam necessaria tradere credebant. Hinc summo studio naturales eius affectiones, inclinationesque obseruabant, quos nuus & præstigias Dei vocabant; neque tamen singulos Boues promiscuè hoc honore dignabantur, sed illos, qui peculiaribus notis, signis, colore, prodigiisque veluti latentis Diuinitatis internuncijs insigneabantur, assumebant. Signa verò obseruabant, omninò viginti nouem; primum, si à fulgore afflata vacca bos fuisset conceptus. Secundò, si laudibus & hymnis puerorum afficeretur. Tertio, si vaticinandi donum ex laudibus præmissis succederet in pueris. Quarto, si dira & prospera, cibo ex offerentium manu sumpto, vel eodem auersato, portenderet. Quintò, si in septem dierum Natalium Apis nemo à crocodilis tangeretur. Sextò, si cornibus propè figuram Lunæ cornicularem exprimeret. Septimò, si nodum, quem scarabæum, siuè cantharum dicebant, sub lingua haberet. Octauò, si oculos fulgidos, & rotundos formam radiorum emittentes. Nonò, si dextro latere candidum haberet maculam. Decimò, si aquilæ figuram in dorso. Vndecimò, si toto corpore niger esset. Duodecimò, si in fronte maculam haberet figuræ quadratæ. Decimotertio, si duplices in cauda pilos. Decimoquarto, si testes maximos, turgidos, & geniturâ plenos. Decimoquinto, si crebro versus ortum vel occalum ore,

Alpha prima litera Græcorum vnde?

Num. in sub. Bos form. hominibus compar. & affruit.

Signa Bouis diuinitque honoribus culti, quor. & quantum?

Decimoquinto, si crebro versus ortum vel occalum ore,

hiante moueretur. Decimosextò, si tempus prælagret. Decimosseptimò, si caudam, totumque corpus pilis in contrariam partem, quam in alijs. bobus inclinatis, nactus esset. Si denique per reliquum corpus notabili duodecim macularum differentia signaretur; per has enim stellarum vires denotabant, singulasque vni ex duodecim maioribus mundi Genijs applicabant, adeòque in vniuersum viginti nouem signis vt constaret, tot videlicet, quor in Zodiaco conficiendo Luna diestranfigeret, necesse erat. Verùm ne quicquam propriâ autoritate confixisse videamur, autoritates singulorum jam tempus est, vt adducamus. Primò, Plutarchus Osiridem. & Isidem, quos æternos Deos Ægyptij aiunt esse, eosdemque cum Sole & Luna faciunt, ob beneficium agriculturæ, alterum sub Tauri, alterum sub Vaccæ specie, sub quibus, primis hominibus comparuisse credebant, fuisse cultos, copiosè describit in libro de Iside & Osiride, quem Lector sæpè sapius diuersis huius operis locis allegatum adire poterit. Porò Bouem varijs signis distinctum fuisse, veluti diuinitatis latentis indicijs, primò Ælianus docet his verbis: *Apis, inquit, apud Ægyptios efficacissimus Deus creditur ex vacca, quæ fulgure afflata conceperit, nascitur. Epaphum Græci vocant, atque huius generis antiquam stirpem repetentes, Io Argiuam, Inachii filiam illius matrem fuisse testantur. Sed hunc sermonem, vt mendacem Ægyptij reijciunt, temporis longinquitatem testem citantes; Epaphum enim multis post seculis extitisse ferunt. Primum verò Apim permultis annorum milibus in homines venisse. Insignes eius notas Herodotus & Aristagoras explicant. Quibus tamen Ægyptij non assentiuntur, sed viginti nouem eas huic sacro Bovi aptas & consentaneas esse tradunt. Quanam sint, tum quemadmodum per corpus sparse, tum vt ipsis quasi floribus insignitus sit, aliunde intelligendum. Cuiusnam autem ex sideribus naturam unumquodque insigne per notas designet, Ægyptij satis superque declarant. Etenim Nil ascensum, vnum insigne significare aiunt: aliaque insignia aliarum rerum significationes esse haud profectò prophæticæ, & Diuinæ historie imperitis intellectu facilia.*

*Et paulò post. Iam verò quas pompas, quæ sacrificia Ægyptij conficiant, cum noua alluionis aduentum, tum Dei exortum celebrantes, quas etiam saltationes tunc peragant, quos conuentus habeant, tum quemadmodum omnes vrbes & viri immortaliter gaudeant, longum esset explorare. Is autem, ex cuius armento hæc diuina bestia exorta fuerit, beatus habetur, summamque Ægyptiorum admirationem habet. Is Bos præfensione valet. Pueri quoque diuino afflatu concitati extra ludentes, atque inter se ad numerum saltantes, consulentibus futura predicunt. Hæc Ælianus. Plinius lib. 8. cap. 46. hisce astipulatur his verbis: *Bos, inquit, in Ægypto etiam Neminis vice colitur. Apim vocant, insigne ei in dextro latere candicans macula cornibus Lunæ crescere incipientis. Nodus sub lingua, quem cantharum appellant; Et paulò post; Sunt delubra ei gemina, quæ thalamos vocant, augurium populorum: alterum intrase læsum est, in altero dira portendit; responsa priuatis dat, è manu consulentium cibos capiendo. Germanici Cesaris manum auersatus est, haud multò post extincti. Cæterum secretus cum se proripuit in cætiu, incedit summoto licetorum grege-**

Plutarchus.

Ælianus.

Apis, quis fuerit, & cur sub forma Bouis cultus?

Herodotus & Aristagoras.

Qualitas bouis colendi.

Plinius.

Maculæ Bouis.

Apis manum Germanici Cesaris auersatus, quid portendit?

que puerorum comitatur carmen honori eius canentium, intelligere videtur & adorari velle. Hi greges repente lymphati futura præcinunt; aureamque pateram argenteamque in loco, qui phiala dicitur mergentes diebus, quos habet natales Apis, septem hi sunt, mirumque, neminem per eos à crocodilis attingi, octauo, post horam diei sextam, redire bellæ feritatem. Consentiant hisce ea, quæ apud Porphyrîum leguntur, libro de abstinentia. Luna, inquit, præterea taurum dedicarunt Aegyptij, quem Apim nuncupant, nigrum præ ceteris & signa Solis, & Luna habentem; mutuatur autem ex Sole Luna lumen, Solis symbolum est coloris nigredo; Nam & Solis ardor nigriora reddit humana corpora, & qui sub lingua est scarabæus; Lunæ τερὸ coloris diuisio. Quomodo verò tot ac tanta signa in boue reperibilia essent, pulchrè ostendit S. Augustinus lib. 18. de Ciuit. Dei cap. 5. his verbis: *Ille autem bos, quem mirabili varietate decepta Aegyptus in honorem eius delicijs affluentibus alebat, quoniam: cum sine sarcophago viuum venerabantur, apis non serapis vocabatur, quo Boue mortuo, quoniam quærebatur & reperiebatur vitulus coloris eiusdem, hoc est, albis quibusdam maculis similiter insignitus, mirum quiddam & diuinitus procuratum esse credebant, non enim magnum erat Demonibus, ad eos decipiendos, phantasmam talis tauri, quem sola cerneret, ostentare vacca concipienti atque prægnanti, τὸν δὲ libido matris attraheret, quod in eius fetura iâ corporaliter apparebat. sicuti Iacob de virgibus variatis, ut oues & capræ variæ nascerentur, effecit; quod enim homines coloribus & corporibus veris, hoc Demones figuris fictis facile possunt animalibus concipientibus exhibere. Hucusque Diuus Augustinus. Iam quid Aegyptij per hieroglyphicum Bouem indicârint, aperiamus.*

Cùm itaque beneficam diuini Numinis munificentiam atque inaccessam inuisibilemque eiusdem essentiam, nulla re corporea denotare datum sit, per sensibilibus Dei, ita enim Solem vocitabant, imaginem eandem adûbrarunt; sicuti & per vaccam similibus maculis insignitam, lunaris Numinis vim. Cùm præterea varias Solis proprietates in boue per abdita quædam signa repererint, hinc bouem veluti viuum solaris Numinis receptaculum, in quo per signa sibi appropriata homines doceret, eosq; in rerû necessariatû vsu institueret. Certè per singula paulò ante enarrata signa, nihil aliud nisi diuersos Solis in terra, hoc est, Isis effectus denotabant. Quid aliud cornua nisi radios Solis? Quid sub lingua scarabæus, nisi Numen solare, & vt cum Eusebio loquar, *ἕως τῆς ὀπίσθου ἀλάκας?* quod sub lingua lateat, quid aliud, nisi quòd dictum Numen varias res humano generi necessarias, cum hominibus veluti fermocinando doceat? Quid aquilæ figura in dorso (vel vt ego iuxta mentè Aegyptiorû veriùs interpretor, accipitrem expansis alis dorsum bouis veluti inumbrantè) nisi visilla Numinis vniuersi penetratiua omnium animalium alitrix? vt postea in accipitris hierogràmate dicetur. Quid nigredo illa albedini permixta, quâ totum bouis corpus variatum est, nisi vicissitudinem dierum & noctium, sine qua generatio rerum perfici nequit? Quid duplicis in cauda coloris pili, nisi posteriora Numinis, id est, effectus sensibiles, quos dictum solare Numen mundo exhibet? Quid deni-

Porphyrîus.

S. Augustinus.

Quomodo factum sit vt bos tot notis distingueretur.

Hieroglyphica bouis eorumque significatio.

Bos diuersis notis maculatus diuersos Solis affectus notet.

Oscidibus simul lacrum.

symbolorum bouis interpretatio.

Vnde Aegyptiorum diuinatrix scētia.

Pallium Eudoxi Iambus bos quid per tenderit.

Laertius.

Serapis vnde deriuetur.

Aben plius de cultu Aegyptiorum.

Tan cœteratque nonnullas literas ex boue didiciant.

Quomodo Tau exprimitur ab oculis frontis.

que candidæ illæ maculæ ex nigro coruscantes, nisi principes stellarum in firmamento virtutes? quas Sol, dum duodecim sensibilibus Deorum habitacula permeat, exiit. Quid præsentens in boue ratio, nisi manteuticam siuè diuinatricem in Sole virtutem, quæ per virtutes Numinis in boue operantes, clarè futurarum rerum euentus præfagiebant, scil. de futuro Nili ascensu, de fertilitate ac sterilitate anni, atque de similibus accidentibus, & signis prospera vel dira portendentibus, ex qua famosa illa Ægyptiorum *μεντις* siuè leuentia diuinatrix & oniromantia processit. Hinc si boshiante ore Boream laeuam mundi partem respiceret, dubium rerum euentum interpretabantur. Hinc oblati pabuli benignam susceptionem, veluti beneuoli Numinis fauorem; contrà, eiusdem recusationem, irati Numinis signum interpretabantur. Hinc pallium Eudoxi Philosophi, dum linxisset bos dicitur, magnum eum futurum Ægyptij rebantur. Quæ Laertius sequenti epigrammate ostendit.

*A boue cornuto proprium prædicere sortem,
Eudoxum farra est quondam Memphitis in urbe:
At quia sermonem vitulo natura negavit,
Nil dixit, sed lam linguens, quod vellet, agebat.*

Hinc iterum ridiculi illi ritus & cerimonix, quibus in sacrificijs bouum mythiacisque lacris utebantur, ad irati Numinis placationem instituta, primum originem inuenerunt. De quibus copiosè tractantem consule Herodotum in Euterpe. Hinc allegoria illa solennis Ægyptiorum de Osiride in arcam coniecto, quem ab euentu Serapim dixerunt. *σωραπιδος*, hoc est *Serapis*. Est enim, vt in Dictionario nostro Copto interpretati sumus, *Sora*, idem quod *arca*, *pis* verò idem quod dominus, quasi diceret, *Arca Dominus*; & S. Augustinus pulchrè docet lib. 18. de Ciuit. cap. 5. cuius interpretationem fabulæ, cum in tertio libro, vt & in Oedipo fusè dederimus, eò Lectorem remittimus. Quantò autem studio Ægyptij huiusmodi bouè obseruârunt, pulchrè describit Abenephius his verbis:

*وقالوا الحكما مصر ان تحت الصورة الثور كان يكتتم الملك الذي هو النفس الدنيا
ويحسبوا ان كل علامة التي كانوا ينظرون في جسده هي علامة الاعوان وحرف لطيفة
Dicebant autem Ægyptij quod sub Boue habitaret Genius, ipse est anima mundi, & omne signum, quod obseruabant in corpore eius, illud putabant signum diuinitatis & characterem Nature. Et paulò post: ومن صورة الراس يتعلمون اول الحروف صورته
الصليب ومن حذواخر بين الحروف اخرها*

Et ex figura capitis didicerunt characterem Thau siuè Crucis, & ex alijs partibus alios characteres & literas. Hunc autem characterem alium non fuisse, quàm ansatam illam crucem inter hieroglyphica celeberrimam, clarè patet, cuius & interpretationem in sequentibus dabimus; hunc verisimile est Ægyptios inuenisse ex figura capitis bouini: Inter cœtera enim diuini bouis signa erat nigra linea per mediam frontem vsque ad os producta, quam cum nigra

ocu.

oculorum lineam transversim secaret, Crucis figuram exprimebat; cornua verò in circulum contorta, anlatam illam Crucem, seu Tauticum characterem perfectè exprimebant; atque hoc est, quod innuit Abenephius; non inueniebatur autem hîc character, nisi in Apide viginti novem signis conspicuo, inter quæ dictus character vnicum erat diuinitatis latentis indicium; fronti Numinis impressus cernebatur, vt ostenderetur, omnium characterum mysteriosissimum esse, & Numine docente, contra omnium malorum sequitiam perfectissimum esse prophylæticum. Verùm de hoc hierogrammate fusè suo loco.

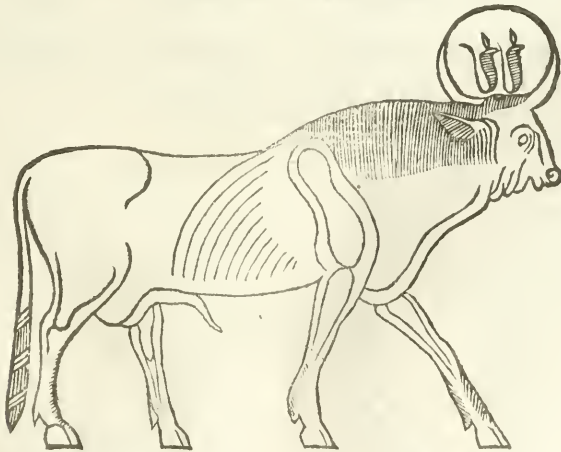
His igitur ita ritè expositis, iam hieroglyphica, secundùm quæ Hieromythæ Bouem sacrum referebant, adducemus; ex hisce enim omnia hucusque dicta clariora euadent: duos itaque boues, præ ceteris sacris animantibus, præcipuo honore venerabantur Ægyptij. Quorum priorem Osiri finè Solari; alterum Isi, id est, lunari Numini consecrabant; ita Plutarchus lib. de Osiride & Iside. Eusebius lib. 3. cap. 3. Strabo lib. 17. Ammianus Marcellinus lib. 22. de quibus cum alibi, tum in 3. libro fusè egerimus, eò Lectorem remittimus, priorem signis & symbolis varijs præfiguratum, hoc egypto exhibebant.

Duo boues
celebantur
ab Ægyptijs
alter Soli, Lu-
næ alter cõ-
secratus.
Plutarchus.
Eusebius.
Strabo.
Ammianus
Marcellinus.

Figura Apidis iuxta signa, quibus Veteres Scriptores eum descripserunt.

Vtrumque Tabula Bembina hisce symbolis adornatum exhibet; vbi vides cornibus interleri duas aspides circulo inclusas, ad indicandam ignei Numinis vim in Sole & Tellure fusam, vtriusque, bos symbolum est, occultè omnia operantis Numinis præsentiam indicans, & ideò, & Osiris dicebatur.

1. Apidis figura ex Tabula Bembina.

Alter

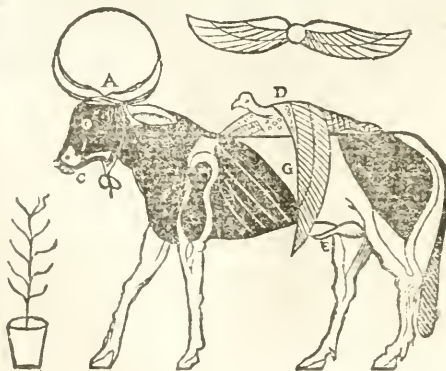
Alter erat Lunæ, siuè Isi consecratus *μελανόλακος*, siuè ex nigro & albo figuratus, quibus lucis & tenebrarum in Luna diuersitas indicabatur. Cornua in circulum coëuntia, in cuius medio flammula erigitur, igneam quãdam vim latentem in Luna, quã inferiora summè sc̄cūdantur notat; quod aptè sanè indicat testes collo appensi, qui sunt, teste Plutarcho, testes Osiridis calidi humidī, hoc est Lunæ-Solaris naturæ quibus Isis seū Luna, aut terra mirum in modum sc̄cunda redditur & ferax.

II. *Apidis figura Tabulæ Bembinæ.*

Tertia figura similiter inuenitur in secunda superiori Tabulæ Bembinæ felide, cuius dorso Ibis accipitrinis alis instructa, bouem veluti fouere nititur, quo vis Lunæ-Solaris terræ per bouem indicatæ fotrix innuitur. Verùm nos hūc duobus spectatis Schematis, tertium, omnibus signis & maculis, quibus ab Authoribus Apis insignitus refertur, imbutū affingimus, vt sequitur.

III. *Apidis figura iūm ex Tabulæ Bembinæ, iūm ex descriptione Authorum.*

Explicatio Bovis.

<p>A, Radius Solis per cornua .
 B, Per quadratam maculam annum .
 C, Per scarabæum sub lingua solaris
 Numinis benefici vis, qua ho-
 mines salutaria docet .
 D, Vis Lunæ solaris per Ibin accipitris
 alis transformatam .
 E, Per testes vis sæcundatiua .
 F, Per pilos albos & candidos viciffi-</p> | <p>itudinem dierum & noctium .
 G, Per contrarium pilorum situm ,
 contrarium Solis motum ; per
 maculas duodecim candidas ex
 nigro relucescentes, duodecim
 Numina ; quæ totidem stellis
 præfunt .
 Totus verò Bos Tellurem denotat,
 in quam Sol vim suam exerit .</p> |
|--|--|

Atque hisce iisdem ferè symbolis eum in tabula Bembina descriptum reperies . Cuius interpretationem alijs locis referuamus . Quæ omnia consentiunt, quæ de hoc Boue Græci fingunt, omnia ab Ægyptijs mutuati ; fabulam vide apud Ouidium fusè descriptam ; filiam Archiuorum Regis Iunonē, Iuppiter, ob formæ elegantium deperiens ab Inacho fluuio redeuntē detinuit oppressitque . Iuno verò Mariti Zelotypia agitata, cum tenebras ex alto videret, in terras descendit, tenebrasque soluit . Quod Iuppiter lenties, ne crimen pateret, puellam in Vaccam transmutatam Iunoni concessit, hæc Argo centoculo custodiendam tradidit, quem Mercurius à Ioue missus sopitum interfecit . Iuno dolens, Vaccæ œstrum immisit, quo agitata per multa loca, tandem in Aegyptum venit, ibidem pristinæ formæ restituta, ab Ægyptijs Isis dicta, Osiridi Regi nupsit, diuinos honores consecuta . Hæc fabulosa narratione, siuè Ægyptios, siuè Græcos ad naturam rerum respexisse, ita ostendo . Ex Plutarcho alijsque citatis Authoribus patet, Io siue Iunonem Archi vel Neptuni vel Inachi fluuii filiam, modò Lunam, modò Terram significasse ; Terra enim procul existentibus videtur paulatim ex vndis oriri . Hanc Iuppiter compressit in nebula, scilicet Sol æthereus vapores trahens & generans, Ionem in vaccam animal fertilitatis terræ studiosum mutauit, cuius omnis industria sit in colendis agris, ob vbertatem ipsius terræ ; Iunoni verò mitiori videlicet calori aëris Iuppiter vaccam concessit, cum neque ob nimium calorem, neque ob frigus intensum terra fiat ferax . Iuno Argo custodiendam tradidit vaccam . Quid aliud Argus centoculus nisi cœlum stellatum, quod influxu suo terram fouens, fertilitatem vnice promouet, quarum quidem stellarum siuè oculorum altera pars dormit, altera vigilat . Vigilat inferius hemispherium stellis coruscantibus veluti oculis apertis fulgidū, superius dormit, stellis splendore Solis obfuscatis rectisque ; At cur Iuppiter Argum occidere Mercurio imperauit ? quia videlicet ratio plurimum potest in Agricultura ; hæc enim vacca, cæso Argo dicitur liberata fuisse, totumque terrarū orbem peragrasse, & omnia transasle maria, quia prudentia & industria Agricolarum videtur aëris etiam bonitatem aut for-

Fabula Iunonis in vaccam transformari expositiophyfica .

Agriculturæ
origo.

Ad Lunam
fabulam

tuna malitiam superare, cum tellus colonorum industria maximè fiat fertilis. Hæc ipsa ratio agriculturæ in omnes terras delata, peruenit tandem in Ægyptum, quæ tellus, cum ob suam feracitatem, bonitatemque maximè patelaciat vim naturæ, & abundantiam, dicta est Vacca, priorem formam sibi recuperavit. Ad Lunam verò sic transferebant hanc fabulam; ut Isis Neptuni filia idem dicant, ac Lunam nocturni luminis humiditate omnia, madefacientem, quæ à Ioue comprimitur in nebula, quod in coniunctione Solis, & Lunæ plerumque nebula, nubesque generentur; mox in Vaccam mutatur Io, cum semper ferè tertio die à coniunctione Luna exit cornuta, Vaccaque cornua imitatur; nam nisi ante diem quartum se è nubibus euolutam liberiorem aëri stiterit, pluias in totum mensem portenderet dicebatur. Hanc è nubibus post coniunctionem egressam excipit Iuno, Argoque seruandam tradit, quia illa cæteris omnibus stellis inferior est, à quibus despicitur. Occiditur Argos Iouis iussu, & Vacca ab Argo liberatur, quia Sole lumen, & vires Lunæ impartiente, illa omnium stellarum vires superat. influxibus, quos in hominum corporibus, dum crescit, exerit; hæc orbem terrarum, peragrat, modò in Scythiam Borealem Regionem, modò in Ægyptum Australem regionem remeat, ad demonstrandum Lunæ inter tropicos menstruum motum; Verùm cum hæc fusiùs in tertij libri Mythagogicè cointerpretaui simus, superuacaneum esse ratus sum, ijs diutius inhaerere.

Ethica expo-
sitiõ fabulæ.

Expositio
macularum
Apidis.

Porro sub eadem Analogia ad mores transferri potest dicta fabula. Diuinitatis verò arcana sub hoc hieroglyphicò latentia ita exponunt: Per Bovem, denotabant corpus terrenum & materiale, per cornua in circulum effigiata, inter quæ medius alpis caput efferret, ut in tabula Bembina apparet, denotabant æternam & reconditam diuinitatem radiorum suorum virtute & effiçacia omnia permeantem; per Tauricum charaèrem Mercurialis frõtis signaculù, rectæ rationis dictamen homini impressum, quo se contra omnes malorum mûniret incurfus, abdiuo Numine varia eidem ad humanæ vitæ vsum necessaria conferente adiumenta; per accipitris verò figuram dorso oppansam, in petum diuinæ mentis omnia perlustrantis, providentisque de omnibus præsentiam, & protectionem, alarum expansione denotatam; per scarabæum sub lingua latentem, Solaris Numinis, quas in hominum emolumentum in terreno mundo molitur, operationes, sermone quodam occulto rebus naturæ impresso, per linguam, sub qua scarabæus latet, notatas. Per nigrum & album diuinitatis in rebus præsentiam partim obscuram, partim in effectibus manifestam, veluti qui sunt posteriora Dei, & per caudam bouis *ἡ ἀποκάλυψις*, hoc est, nigris, candidisque pilis distinctam, pulchrè designantur; per candidas verò maculas duodecim præcipuos supremi Numinis radios, qui sunt veluti diuinitatis internacis, quos Genios dicebant, per totam terreni mundi massam dispersos, ad eam influxibus suis perpetuò irrorandam, fouendam, conseruandamque signa-

bant. Imò non tantùm hunc idealem diuinitatis conceptum sub boue fa-
cro fingeant, sed & per modum formulæ prelatoriæ eundem iuxta signo-
rum analogiam institutæ, ad Numen illud, quâ verbis, quâ sacrificijs ana-
logis attrahendum sollicitabant, quas formulas, veteres hymnos dicebant
tantæ efficacix, vt horum solum modò prolatione quilibet se impetrare,
Numenq; præfens sibi, & familiare magicâ huiusmodi incitatione se redde-
re posse crederent. Hymnos ex huiusmodi hieroglyphicis compositos ali-
bi proferemus. Et quamuis veteres philosophi rectè de diuina essentia sen-
tientes, nihil illi rerum materialium attribui posse iudicarent, symbolis ta-
men huiusmodi sensibilibus vsi sunt, vt Dei virtutes & sacramenta in effecti-
bus elucescentia, per sensibilia signa exhiberent: vt proindè illud Zoroastri
oraculum huc respicere videatur, vt est apud Psellum & Phlegontem:

Μὴ φύσεως καλέσῃς αὐτόπῃον ἀγάλμα τὸ ἐπὶ τῆς φύσεως μίμωμα, ἐκ ὅσῃ παντάνασσ νοητὸν,
id est, *Ne vocaueris natura imaginem, id est, ne quasiueris intueri imaginem natu-
ræ, nam natura forma nō est ὀνδίουα; cognoscibilis, vt Phlegō explicat, sed quod
sub conspectum humanum situm non sit; nam quæ sacris operantibus vsi-
tantur, vt ignis, fulmina, aut si quid aliud est huiusmodi generis, ea tutò
credideris nuda tantùm symbola esse, non Dei naturam. Posterì verò cùm
intellectu ad arduam diuinitatis descriptionem pertingere non possent, ad
sensibilia deuoluti, in manifestam idololatriam delapsi sunt; hinc celebris il-
la apud Aegyptios βουλαξία, siuè bouini cultus infania tanta breui tempore,
incrementa cœpit, vt intra Aegypti terminos contineri nescia, primò He-
bræorum mentes in deserto, deindè successu temporis Palæstinam, mentes-
que Regum Israël, Græciam quoque & occidentem Orbis partem Romanam,
& deindè totum mundum inuaserit, ita vt in hunc vsque diem bouini, seu
vaccini cultus stulticia, in India penè vniuersa durare comperiat. Quòd
cùm fufissimè in Oedipo demonstratum sit, eo Lectorem remittimus.*

Oraculum
Zoroastri.

Vnde Idolola-
tria Bouis, &
quomodo
propagata?

Solebant præterea Aegyptij per nudam bouis figuram significare ma-
sculum animum, prudentem & moderatum. Ita Horus lib. 1. hieroglyphi-
co 46. *Ἀνδρείον τὸ μετὶ σωφροσύνης δηλῶντες, ταύρον ἰγὶὰ φύσιν ἔχοντα ζωογραφῶσι. Foritudi-
nem cum temperantia coniunctam innuentes, Taurum integra corporis constitutione
preditum pingunt. Et paulò post: Ἀλλὰ καὶ σάφρον ἐστὶ, διὰ τὸ μηδέποτε τὸ θύλαος ἐπι-
βαίνειν πρὸς ἀλλήλων. Quin & temperans est, quippè cùm nunquam post conceptum vac-
cam ineat. Quin & per diuersa membra bouis, peculiare vires indicabant;
per caput quidem, descensum Solaris Numinis in terram virtute corrobo-
ratiua illam consolidatis: per pedes verò, motum Solaris Numinis per vni-
uersas terræ partes. Ita Abenephi:*

Abn Bouis
significatio.

Membra Bo-
uis singula,
quid notaret

و در اس الثور كان يدلون النزول الملك الشمس و در حمله الهجوة بكل جزو الارض
Et fuerunt significantes per caput defluxum Genij Solaris super terram: per pedes mo-
tum & agitationem per vniuersas terræ partes. Effectum verò siuè opus præsti-
tum denotantes, teste Hore, *Βοὺς ἀρρεῖνος κέραι χαφόμενοι, ἔχρον σημαῖσις lib. 2.
hieroglyphico 17. Addit præterea Abenephi, eos per Bouem arcanè signi-
ficasse progeniem Regiam.*

Per Bouinam figuram designabant quoque *صورة الثور كان يذلون السبل الملوي* progeniem regiam: Quod quomodo intelligendum, restat explicandum, ut sapientum in condendis hierogrammatibus solertia appareat. Observabant igitur Ægyptij nescio, quam occultam apes inter & boues sympathiam, apesque non aliundè, quàm ex bobus, originem habere notabant, quod & Archelaus in epigrammate pulchrè hisce verbis indicat. *Βοὸς φθιπέων ἀποποιεῖν ἐκ τέτρα*, id est, *Bovis putrefacti sobolem esse apes*. Teste quoque Varrone, Plinio, Virgilio non ex simo tantum bouino, sed & rabido eius corpore apes enasci constat: aiuntque in Ægypto loca quædam esse, ubi si defodiatur taurus, ita ut cornua tantum supra terram emineant, eaque deinde ferram amputentur, apes euolent; putredine enim taurum in illud animalculum immutari; hinc *Βεπταδὸς Βουγενῆς* à Græcis dicuntur, quin & Phyletas apud Antigonum apes vocat Taurigenas.

Taurigenas sic fatus apes longinquus adisti.

Ovidius quoque eleganter sanè harum Genesin describit hisce verbis: *Metam.* 15,

*Nonne vides, quæcunque morâ fluidoque calore
Corpora tabuerint, in parua animalia verti?
I quoque delectos mactatos obrue tauros
(Cognita res visu) de putri viscere passim
Florilegæ nascuntur apes, quæ more parentum
Rura colunt, operique fauent, in spemque laborant.*

Addit Abenephius non tantum insignem sympathiam inter bouem & apem esse, sed adeo, quemadmodum boues ex se generant apes; ita apes bouinum quid parturire, quod tum primum intellexi, cum in admirabilem illam historiam de apibus incidi Bernardini Gomefij, cuius verba hic apponam. *Dum, inquit, Sagunti animi recreandi gratia apud aluearia versarer, ac summo perè mirarer inter singularia opera in primis fucorum obsequium, atque benignitatem, tum in ipsis inclusum apum seminarium, quod unum me quidem in magnam admirationem induxit; Referam enim rem nouam, inauditam, neque visam hætenus, neque ab ullo scriptore, quod sciam, memoriae proditam; Nam cum interim capus à me fucus digitis atque ungue medius premeretur, si fortè vice aculei aliquid emitteret, ecce ruptis visceribus, atque posterioris partis pellicula, album ceu croceum caput Bouis, expansis & tortuosis cornibus, rostroque adunco affabrè formatum repente emerfit; quam rem summè, qui aderant admirantes, atq; idcirco ipsis denuò id experiri flagitantibus, alijs subindè quinq; fucis à me pressis, totidem simul bouum capita eruperunt, naturam quidem, cui meritò summa inest cura, apum in hoc portento seminales eorum rationem, atque quandam cum bobus amicitiam exercente. Hæc Bernardinus Gomefius. Certè hæc dum legissem, extimulante me curiosissimi experimenti desiderio, periculum feci & ego in fucis, & quod primò ceu paradoxum mirabar, tandem certissimum esse cognoui, comperi enim nescio quid bouinum intra viscera generare fucum; quod omnes naturalium rerum*

iuue.

Apes ex Boue nascuntur

Ut boues apes, ita apes bouinum, quid generat

Historia rara

inuestigatores norari velim; quod cum primos Ægyptiorum sapientes nequaquam latuerit, hinc pulchrè sanè & ingeniosè, Abenephio teste, bouem ponentes Regiam progeniem indigitarunt. Quæ suo veluti calculo approbat Horus lib. I. cap. 62. *λαδὸν πρὸς βασιλίᾳ πειθύνιον διλῆντες μέλισσας ζωογραφεῖσι, κὶ γδ* *μόνον τὸν ἄλλωϊ ζώῳ, βασιλίᾳ ἐχθ, ὡς τὸ λοιπὸν τὰ ὑ μέλισσων πλῆθος ἔπειται, καθότι οἱ ἀνθρώποι πείθονται βασιλεῖ. ἀντίστοιχα C καὶ ἐκ τῆς τῆ μέλισσας ἐκ τῆς τῆ κίττιος τῆ ζωῆ δυνάμειος χηστὸν, ἀμα καὶ ἔυτοισιν εἶναι πρὸς τὰς πράξεις καὶ διοικήσιν.* *Populum principum iussis obsequentem inuenientes, apem pingunt, habent enim sole hæc ex omni genere animantium Regem, quem reliqua multitudo apum sequatur, cuius non secus ac vulgus Regi obtemperet. Innuunt autem obscure, tum ex mellis insigni utilitate, tum ex tui, quam in aculeo habet, utilem simul ac potentem esse ad res gerendas Regem. Pulchrè igitur bos, intra cuius cornua apis pingatur, regiam designat progeniem; hinc arbitror prodisse illud hieroglyphicum, quo Isin regia familia fuisse denotant, per cornua bouina inter quæ modò scarabæus modò apis, modò Phallus; modò stella aut simile poni ex Bembina tabula discimus, quæ suo loco exactè demonstrabuntur.*

Horus apes.

Inter bouina cornua Isidis symbola eunt

Patet itaque, magno semper in honore bouillum pecus fuisse propter utilitatem & commoda humano generi ex eo prouenientia; vulgare fuit etiam bos symbolum non agriculturæ tantùm, vel eorum quæ ex eadem feliciter prouenirent, vt est frugum & sætuum copia; verùm etiam ipsius magnæ matris terræ rerum animatarum nutriticis, cuius culturam beatam, atque propitiam à boue βύβασι Græci vocant, eandemque bouis opimi figurâ notare solent, cuius cauda non in crines, sed in spicas abibat. Tale refert simulacrum illud, quod passim Romæ obuiû, Tauri figura, cui Sol Mithras inuictus Persarum Deus (ita illic appellabatur Dionysius) infidens prostrati dorso, pectus pugione transfodit. Quo per anagogen indicare videntur, Solem cum in Tauri signum Aprili mense scandit, terram tumentem aperire, eiusque genitalia semina caloris sui radijs producere in propatulum, ad rerum animatarum omnium procreationem ac nutrimentum. Qui rursus cum in Scorpionem Octobri mense declinans transijt, eadem semina viribus amissis in terræ penetralia denuò frigus recondit. Quod Scorpius Tauri testiculos circumplexus demonstrat. Iam animalia duo Serpens scilicet & Canis, quæ sanguinis guttas ex Tauri vulnere defluentes lambunt; tam aquatilia quàm terrestria animantia terrigenis alimentis vitam sustentare designant; pulchrè itaque Ægyptios secuti, atque insigni suâ hieroglyphicâ anagoge Persæ designabant Solis in terra operantis virtutem & efficaciam; adeoque apud omnes deindè nationes bos terræ fertilis & agriculturæ, quæ duo vitam promouët, & sustentant, in symbolum fuit assumptum; nec magis proprium vel aptius paradigma, hic accommodari poterat; cum bos, vt paulò ante ostensum fuit, extinctus corpore viuo, non solùm nutriat, sed & morte sua vitarum multa millia generet, vt elegâter Ouidius primo ex Protei oraculo canit:

Bos agriculturæ symbolum.

Interpretatio ichemauismi physica.

Bouis utilitas

*Obrue mactati corpus tellure iuenci
 Quod satis à nobis, obrutus ille dabit,
 Iussa facit pastor, seruent examina, putri
 De boue mille animas, una necata dedit.*

Et Virgil. Georg. lib. 4.

*Aspiciunt liquefacta boum per viscera toto
 Stridere apes vtero, & ruptis efferrere costis.*

Explicatio figuræ præcedentis.

K, Mythrās Sol.

A, Terra.

M, Vis penetrans eliciensque genitalem humorem.

O, Terrestrium animalium nutrimentum.

R, Vis genitalis abscondita.

S, Sole in Scorpione constituto; vis

genitalis frigore cōprimitur.

Q, Vis confortatiua Solis.

Z, Sole in Tauro constituto, igneus

Y, calor inualefcit ad procreatio.

X, nem vegetabilium.

T, Sole in Scorpione existēte igneus

V, calor minuitur, vnde omnia

ad corruptionē vergunt.

Hinc

Hinc veteres Romani ab Ægyptijs docti, bouem senili humanâ facie decorum, cornibus pandis & curtis, vultu in super Iouum quid præferente, suis in numismatis signabant, quo innuere volebant, laudatū Ciuitatis ac Reipubl. suæ statū, cuius caput ceu consiliū quoddā esset & Senatus rationis, iustitiæ jugum detrectare nō solere; ita corpus verò reliquū, vel populum ad opera validū, non sibi magis quàm Reipublicę laborare, pacis atque agriculturæ addictum. Adiecere Veteres plerumque per erga quædam ad idem argumentum pertinentia; vt in numismate Cellenorum VVinandi Pighij videre est, in quo supra bouem cythara ponitur, æquitatem legum, & ordinum concordiam designans. E latere verò Apollinis intonsi caput extat, capillis sub laurea in collum decorè defluentibus; qualem Orpheus Ἀκροκίμνυ. Pindarus, ἀκροκόμνυ καί τιον appellat, quasi sine tonsura iubatum; quibus Epithetis Poëtarum antistites illi quam elegantissimè Solis iubar, ac radios, elementa temperantes, terræque fructus quoscunque vitali somite promouentes descripsere; nec non agitationem, & motum igneum diuini luminis, animos humanos illuminantem, & ad rationis opera propellentem intelligere voluerunt; Apollinem, siue οἰθον indigitantes, qui sic dicebatur, παρὰ τὸ φῶς καὶ βίος, quod lumen animis, vitam animatis omnibus largiri videatur, vnde & in hymnis sacris βιοδότης dicebatur. Vnde & pastor Nomius, apud Virgilium dictus, boues pascere fingitur, dum cytharam suam pulsando, Musarum choreas ducit, numerosque cælorum harmoniâ motu temperat, elementaque ad generationem adaptat.

Bos humana facie quid?

Politica expositio symbolorum Iouis.

Phœbici tymon.

Atque ex his omnibus luculenter apparet, quanto studio veteres Bouem coluerint, & quam ingeniosis hieroglyphicis adornarint. Quæ cum sint, nihil aliud restat, nisi vt ad aliorum animalium factorum hierogrammata calamum conuertamus.

HIEROGRAMMATISMVS II.

De Arietis, eiusque hieroglyphica significatione.

Ægyptij diuinitatem per omnia diffusam à proavis traditam, vt singulas eius in inferiori mundo virtutes per diuersa Numina seu Genios referebant, ita diuersa quoque eiusdem ministeria, quibus in mundi bonum allaborabat, diuersis allegoricis inuolucris adornabant.

Atque hosce veluti assessores quosdam, rerumque in mundi bonum constitutarum executores supremi Numinis effingebant; Hos mundi semitas, & occulta penetralia subeūtes, diuersis effectibus omnia in eiusdē mundi vgebant conseruationem; atque vt hominibus constaret, quinam essent, singulos id sibi assumere animal, virtutibus & operationibus eorum appropriatum credebant, vt sic humanum genus per occultos diuinitatis in animalibus latentis characteres instruerent, informarentque. Nam vt rectè

Pfellus in Zo-
roastris ora-
calas.

Zoroaster apud Pfellum in oraculis, Σύμβολα παρ' ἑκαστοῦ νόου ὡς περὶ ψυχῆς; *figura in-*
seuit animabus mens paterna, id est signa ac notas suis ipsius proprietatis in seuit
καὶ γὰρ τὰν παρ' ἑκαστοῦ σπερμῶ των εχ' α' ψυχῶν μόνα, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπερκείμενα πάσαι τάξεις ἐβλάστη-
σαν, καὶ ἄλλα μὲν τὰ ἐν ταύταις ταῖς ἀσμάτοις ὑπερξέει συνθήματα ἀσμάτως ὄντα καὶ ἐγμείδω
ἀλλὰ δὲ ἐν ταῖς κόσμοις συνθήματα καὶ σύμβολα εἰσίν, ἀ' ἀρρητοι τῆ θεῆ ἰδιώτητες. *Nā nō anima-*
tantum ē paterno semine producta sunt, sed omnes etiam ordines superiores inde ori-
ginem suam habuere, sed in substantijs incorporeis alia signa sunt, incorporea videlicet
& indiuidua, alia nem in mundis reliquis (sensibilibus) signa sunt & symbola in-
ennarrabilem Dei virtutum & proprietatum. Quod arcanum cum Aegyptios
non lateret, hinc arietem pingentes, occultè illud Numen adumbrabant, quod caloris humidi in terreno mundo rationem exprimebat. Est enim
Aries animal calidum & humidum; calidum autem & humidum omnis
generationis primordia sunt; ita Abenephi:

Quid per A-
rietem neta-
rēt Aegypti

فلما يرى يدون يدلون الحمر بعالم كانوا يسموا الخ
Indicantes caloris vim in mundo, Arietem pingebant. Ratio historica ita se ha-
bet; cum Numina Aegypti scuitiem Typhonis fugerent, fertur Deos in
Aegyptum fugientes ibidem sub varijs animalium figuris sese abscondidit-
se, vti fusè alibi ex Diodoro, Herodoto, Eusebio ostendimus. Et Ouidius
factum appositè describit.

Ouidius Met.

Emissumque ima de sede Typhoea terra
Celutibus fecisse malum, cunctosque dedisse
Terga fuga, donec fessos Aegyptia tellus
Ceperit, & septem discretus in ostia Nilus;
Huc quoque terrigenam venisse Typhoea narrat,
Et se mentitis superos calasse figuris
Duxque gregis, dixit, sit Iuppiter, unde recuruis
Nunc quoque formatus Lybis est, cum cornibus Ammon.

Numen Amū
sub forma
Arietis.

Hinc Aegyptij existimant, illud Numen, quod ipsi Amun dicunt, sub
Arietis comparuisse forma, vt per naturam & proprietatem Arietis, cuius nā
iplum naturæ esset, & quam in mundi administratione eius essent officia
& ministeria, ostenderet; de quo Numine varij inter ipsos Aegyptios circū-
feruntur sermones. Hecateus, ait ἑεεε in lingua Aegyptia significare:
uocem inuocantium Deum, eaque vti solitos fuisse Aegyptios, eum præcipuè
incognitum arcanumque dicebant; ad quod alludens Pheftus, hâc precato-
riâ ad Ammonem formulâ: ζῆς λιβύης ἀ' μμω νεεεπίφορε κλυθίμωτε. Ο Λυβία τω-
τες exaudi corniger Ammon.

Hecateus.
Quid signifi-
cat Amun.

Pheftus.

Quid Iambli-
cho Amun

Aries cur pri-
mum locum
in Zodiaco.

Iamblichus verò dicit, id significare vim quandam Numinis, arcanas
latentium rationum vires in lucem agentem; cui astipulatur Manethon;
siquidem huic Numini concessum esse aiebant, arcanas abditaque rationū,
siuè illæ in mundo sensibili, siuè insensibili lateant, vires educere; Hinc illi
Arietem primam inter dodecamorias mansiones partem & mensem Pharmu-
ti (cuius principium vigesimo septimo diei Martij respondebat) dicabant.

Nam

Nam hoc mense *ααρεβδ* *Amun*, id est, *Sol*, latentes feminalium rerum vires calore suo humido pouissimum mouet, promouet, & tandem per fecunda germina in lucem producit; vnde teste Pherecide, hoc mense Pharmuthi caput Arietis circumferre solebant Sacerdotes varijs redimiti coronis, thyrsis, frondibusque instructi, ijs quidem, quo Dei benignitate fruebantur, emolumentum, hisce ceu per terreni mundi sobolem, Numinis dominium demonstrantes; inconditis verò vocibus Deum inuocantes; *ἐπ' ὄνομα τοῦ Ἀμυνα*, ad quod Hecatæus, vt pauò antè dictum est, alludere videtur. Hinc factum, vt Aries primo, inter duodecim Deos in Zodiaco, loco constitueretur, eò quòd Arietem viuum *Aman* habitaculum dicerent, cuius beneficio primæ agitarentur in terrestribus mundi penetralibus *σπιγώσος* & ad summa humano generi commoda disponderentur.

Pherecides.

Aries viuum Aman habitaculum.

Certè hunc *Amun* Græcos ab Ægyptijs mutuatos, inter suos recepisse, Iouemque appellasse Hammonium, luculenter patet; nam & eundem Solè dicebant esse feruidum, vndè & arietinis cornibus eundem non secùs ac Ægyptij referabant; primum autem hunc Deum Libero Africam cum exercitu expugnanti comparuisse aiunt in loco propter arenæ multitudinem à posteris deinceps *Αμμοδὴς Ἀμμῶδες* dicto: cùm enim præter maximam rerù penuriam in solitudine ingenti æstu torquerentur Arietem nescijs viarum comparuisse, quem cùm secuti, ad eum vsque locum, qui deindè Iouis Ammonij templo & oraculo celebris euasit, peruenissent, post inuentam aquæ copiam, Arietem ex omnium oculis euauisse referunt; atque ex hoc euentu motos posteros, *Amun*, seu erectum Iouis Ammonij simulachrum arietinis cornibus finxisse, Arietem inter sidera figurasse; ita, vt cùm Sol in eius fuerit signo, omnia nascentia recrearentur, cuiusmodi verno tempore contingit, hac re maxime, quòd illius fuga, Liber suum recreârît exercitum. Præterea duodecim signorum principem voluit esse Arietem, quod ille optimum sese præstitisset exercitui ductorem. Certè tanto honore nullo non tempore Ouillum pecus Ægyptij coluerunt, vt arietem, aut ouem occidisse nefas summumq; icelus crederent, Moysen quoq; vt legibus Ægyptiorum impijs contraueniret, studio agnum paschalem occidi, & manducari præcepisse, vt Hebræos contrario ritu ab insana hac superstitione liberaret, ita Rambam par. 3. cap. 46. More nebuchim. Verba eius adduco:

Græcorum Hammon ab Ægyptijs transumptus

Origo oraculi Hamonij

Cur Aries inter sidera relictus.

Origo cultus ouini.

ואמרה כתיבת התורה כפי מה שפירש אונקלוס שהמצריים
היו עובדים מול טלח מפני זה חיו אוסרים לשחוט הצאן וחיו
מואסים רועי צאן אמר הנה נובהאת תועבת מצרים

Dico autem, quòd lex docuit nos, secundum quòd explicauit *Ὁ νόμος*, eò quòd Ægyptij colerent fidus, vel signum Arietis, ac propterea non tantum prohibitum fuisse inter illos mactare oues, sed & in summo contemptu & abominatione fuisse pastores ouium; Hinc dicit Moyses: *Ecce sacrificabimus abominationem Ægypti*. Rabbi Chya libro *Zohar* colum. 466. considerat, quòd vox abominationis, quæ Dijs Ægyptijs tribuitur, illa tribuatur pastoribus quoque ouium, quasi Dijs alijs. Vnde

Rambam.

R. Chyalib. Zohar.

dè Genesi 16. *כי תועכה מצרים כל רועי צאן* Quoniam Aegyptij ab-

Ammi Deus
igne armatus

minati sunt omnes pastores eorum. Rabbi Iudah in Zohar, columna 469.

אש בעל אש Aegyptij adorabant si-

gnum arietis igne armatum. Quem Rabbi Leui Hardarfan quoque in Exod.

citrat, vt ex illo Mafius ad 5. caput Iosue, Deum illum igne armatum crede-

bant, quod se lacessitus vlsceretur; est enim aries animal pugnax, hinc,

teste Porphyrio, de abstinentia animalium, ait Aegyptios nunquam laneis

vestibus, sed lineis in sacrificijs vtos; putabant enim Ammun Deum se vind-

dicare, ob assumptum induuium eorum, quorum ille patesceret, & ob

cruorem effusum, in quo anima latebat animalis, & nescio quid diuinitatis.

Cùmque mensis ille potissimum Arieti dicatus esset, quo Iudæi ex Aegypto

recesserent, idè refert Rabbi Moses Gerundenfis, mastrari iussum à Deo pa-

schalem Arietem, vt de Aegyptijs focus sese amouerent Hebræi in Palestinã

commigraturi, ne felicitas illa discessionis astro illi attribueretur. quod illo

tempore in cælo principatum obtinebat, imò iniuria potius afficerent id

astrum, tot laniatis arietibus eiusdem cum eo formæ confortibus.

Patet igitur ratio, cur Aegyptij tanto honore Arietem affecerint, quibus

quidem tanquam fundamento præmissis, iam videamus, quomodò eundè

facris sculpturis expresserint Aegyptij, & quid per illum significauerint.

Sciendum igitur; Hieromãntas subindè assumpsisse huius animantis figu-

ram vel integram, & naturali forma subsistentem, vel integram cum

duobus Arietinis capitibus, vti in tabula Bembinã videre est, vel solum caput

huius animalis, binis flammis ex capite erumpentibus coruscum, vti in

nostro Obelisco; vel etiam humanum truncum capite arietino transforma-

bant, vti in varijs hieroglyphicis fragmentis patet. Per integram figuram

signabant, virtutem Ammun per terreni mundi penetralia diffusam; ita

Abenephi: *المصريون الذين يريدون ان يهيموا القوة الاظم امون النبي هو مقدم*

الرفيا يصمروا الصورة الاحم

Ideò volentes indicare virtutem Ammun Dei eorum præsidis mundi, Arietis pin-

gebant figuram. Quid verò per Arietem *δυνεταλον* binis capitibus conspi-

cuum hieroglyphicè indicauerint, dicitur Deo dante in explicatione

Tabulæ Bembinæ; porrò per caput solum, vitalium partium principem

denotabant Ammun, prouidentiam Numinis scil. in bonum mundi la-

borantis, humanumque genus instituentis in ijs inuestigandis rebus, quæ

vita sustentandæ necessariæ forent, vt in sequentibus varijs authoritatibus

comprobabimus; per flammam enim in cornua quasi bifurcatam capiti

arietino impositam, diffusionis virtutis igneæ calorisque in terra latentis ef-

fectum; per caput etiam principium animalis, principium instaurationis re-

rum, quæ fieri, Sole Arietem ingrediente, solerent; per animal verò calidū &

humidum, generationis rerum promotionem innuebāt, vt dictum est. Hinc

inter Hieroglyphica subindè caput humanum *κεφαλαιον*, id est arietinis cõ-

spicuum cornibus inuenitur, cuius capiti canistrum impositum est, ad de-

notan-

Porphyrius de
abstinentia.
Cur Aegyptij
à vestibus la-
neis abstine-
rint.

R. Moses Ge-
rundenfis.

Quomodo
Ammun hiero-
glyphicè
exhibuerint
Aegyptij.

Variæ figuræ
Ammun, ea-
rumque signi-
ficatæ.

notandos huius Dei beneficio, felices ex vberi genitura proventus, vt postea declarabitur. Neque solummodò dictis eum hieroglyphicis Ægyptij exprimebant; sed & Nomen ipsum *Amun*, quo ipsum inuocabant, ex mystica literarum structura, dum constat, magnam vim obtinere credebant ad Numen propitiandum.

Schema hieroglyphicum.
Ex Musæo M. Milesii Iuris Cons. Rom.

Amun latent
 arcanas vires

Agatho

Elementi

Et caloris mū
 rationes rerum
 fensum, descen
 suum promouē

tium rationum
 in lucem agens

dæmon

humidi

dani, quo gene
 in mundo per a
 sumque perpe
 tur.

Atque hæc ita esse, hieroglyphicum schema, quod Marcus Milesius Iuris-Consultus Romanus, ex suo Musæo depromptū, olim mihi enodandū communicauit, monstrat. Schema inclusum est figuræ oualis, in quo primo loco est Arietinum caput *φλογοκράτορον*, id est, bifurcata flamma & cornibus insigne, eiusdem prorsus formæ, quam noster Obeliscus exhibet; post hoc sequuntur quatuor literæ *κνειολογη*, id est, ex appropriatis rebus assumptæ, vt in schemate hîc apposito patet; quod ita interpretamur. *Amun* solare Numen arcanas latentium rationum vires in lucem agens. *Agathodæmon* humoris & caloris, quo generationes rerum in terreo mundo per continuum motum & agitationē promouentur. Et quid per caput arietinum *φλογοκράτορον* intelligatur, paulò ante dictum est. Sequuntur quatuor characteres, qui expriment mysticū nomen *Amun*; suntque characteres ex ingeniosa Alphabeti Ægyptiaci architectura (de qua in 2. libro cap. 10. fusè tractatum est) deducti; quibus, correspondent characteres Coptici alphabeti *ⲕⲏⲉⲓ*, quorum singuli certa denotant mysteria. Et primò quidem, literam *A* nihil aliud significare, quam *Agathodæmona*; citato loco demonstratum est. Secunda verò litera ex fluxu aquæ *κνειολογη*, desumpta est, vnde & ab aqua *Moi* dicitur, respondetque Copticæ literæ *ⲕ*; tertia verò litera respondet *ⲏ*, ex arietis cornibus deducta, vt in alphabeto mystico probatum fuit, flammis enim veluti cornibus ex terrestri globo erumpentibus pulchrè denotatur vis coloris terræ insita ab Ammone. Quarta denique litera quæ *ⲓ*, Copticæ literæ correspondet, binos angulos sub duplicatis cornibus efformans, motus rationem

Explicatio
 schematis
 hieroglyphi-
 ci.

ἐν τῷ κέντρῳ dicti Numinis pulchrè effingit, vti & in *Prodrome* & citato loco ostensum fuit; Ex quibus sensus ille, quem diximus conficitur, atq; hoc ita se habere aliud hieroglyphicum demonstrat, quod ex theatro hieroglyphico ab *Hervartio* edito, erutū in præced. pag. exhibemus, vbi vides humanū caput κειρόμορφον, id est, arietiforme, canistro instructum, sub quo triangulum cum litera *ae* positum, eundem sensum, quem diximus, exhibet. Ex quibus etiam patet, Ægyptios, etsi subindè ipsa Deorū nomina literis præfigurarent communibus, quia tamen ex animalibus ijs dedicatis structuram suam sortiebatur, magnam ea vim in ritibus & cerimonijs sacrorum ritè administrandis obtinere existimasse.

Hinc huiusmodi nominibus ingentem vim tribuebant, eò quòd mysticā quādam ratione ipsis solum modò Dijs notā, & ab iisdem edoctā constaret, quæque in alienam linguam minimè transferenda ducebant, ut potè quæ vim suam perderent; hinc *Zoroastreum* illud oraculum apud *Psellū* ὀνόματα βάρβαρα μηδὲ ἀλλόγῃς, *barbara nomina ne mutaueris*, suadebat; *habent enim singule gentes nomina quædam diuinitus tradita, incredibile & ineffabile vim in sacris obtinentia*; *Pseli* verba sunt; οὐ γὰρ ὀνόματα παρ' ἐκάστῃς ἰθὺς ἐπαείδου, δύνανται εἰ ταῖς πλείαις ἀρρίστον ἔχοντα; de quibus suo loco fusius disceptabitur; patet igitur ex dictis origo cultus Arietini, patet hieroglyphicorum, quibus eum Ægyptij adumbrabant, structura. Quarè ijs relictis ad alia transeamus.

HIEROGRAMMATISMVS III.

De Hirco, eiusque hieroglyphica significatione.

Hircus fecunditatis symbolum.

Pan in hircū transmutatus.

Cultus Hircinis apud Mædios.

CVM nihil fecunditate desiderabilius Ægyptijs esset, ut fecunditatem tantoperè æstimaram desideratamque impetrarent; Numen illud, quod fecunditatis propagationi omni studio & diligentia præesset, per cultum illius animalis, quod fecunditatis laude omnium esset commendatissimum, inquisitum allicere studebant. Cùm verò Hircus præ reliquis hac fecunditatis laude præstaret, illum tanquam viuum Mendetis, hoc est, Panos habitaculum fecunditatisque totius præsidem vnicè venerabantur. Hinc, teste *Hyginio*, in communi illa Deorum fuga, ob *Typhonis* metum in Ægyptum suscepta, *Pana* in hircum se transmutasse fertur, cumque se in flumen coniecisset, posteriori parte in piscem degenerante, *Capricornum* ἰχθυόμορφον emeruisse, vnde & inter sidera translatus, diuinos honores meruit; quâ allusione duplex *Panos* fecundi Numinis imperium pulchrè exprimebant, dum per caput hædinis cornibus exasperatū, rerum terrestriū; per caudam verò piscis, aquatiliū exprimerent fecunditatem; Certè Ægyptios *Mendesios* tanto in honore *Capras* habuisse constat, ut eas occidere crimen inexpressibile haberetur; causam *Horodorus* lib. 2. hisce verbis explicat; *Cæterum qui Iouis Thebani templum incolunt, aut Thebanæ provincie sunt; ycerues*

ab omnibus abstinentes Capras immolant; Non enim eosdem Deos similiter colunt cuncti
 uersi Aegyptij, præter Isidem & Osirim, quem Bacchum esse aiunt, hos cuncti per
 eque colunt. Qui uerò Mendesis templum obtinent, siue Mendesia provincie sunt, hi
 Capris abstinentes, oues immolant: Et paulò post: Porrò Capras & hircos ea de cau-
 sa ijs, quos diximus Aegyptiorum non mactant; quia τὸ Πᾶνα τῶν δούτων θεῶν λογίζονται ἕνα
 δι Μενδῆσαι. τὸς Ἐὐκτώθεος τῆς περὶ τῆς τῶν δούτων θεῶν φασὶ γίνεσθαι, γράφεται Ἐθική
 γλύφουσι, οἱ ζωόγραφοι καὶ οἱ ἀγάλματα ποιοῦσι τὰ πάντος καθάπερ Ἕλληνας τὸ ἀγάλμα, ἀγροπέσωπον
 καὶ τετρασκελίαι. οὗτοι ποῖον, γομίζοντες ἕνα μὲν, ἀλλ' ὅμοιον ποῖσι ἄλλοισι θεοῖσι. δυ-
 τευ Ἐθική ποῖον γράφουσι αὐτόν, οὐ μὲν ἡδ' ὄν ἐστὶ λέγειν. σέβονται Ἐ πάντας τὸς ἀγῶας
 οἱ Μενδῆσαι, καὶ μάλιστα τὸς ἀγῶας τῶν θηλασῶν, καὶ τῶν οἱ ἀπολειτὶ μὲς μίζονας ἔχουσι, ἐκ τῆς
 πάντες μάλιστα, ὅσους ἐπὶ ἀπὸ θανάτου, πένθος μέγα πάντῃ τῶν μνησθῶσαν νόμῳ τίθεται; καλεῖται Ἐ ὁ, ἢ
 τετράρος καὶ ὁ Πᾶν ἀγροπέσι Μίνδης. Quia uidelicet Pana inter octo Deos Mendesij nu-
 merant, quos octo aiunt priores duodecim Dijs extitisse. Panos autem simulachrum,
 animalium sculptores, & idolorum fabricatores exsculpunt, quemadmodum Græci
 caprinâ facie, & hircinis cornibus; haudquaquam existimantes eum talem esse, sed
 similem cæteris Dijs; quâ tamen eum de causa talem pingant, non est mihi relatu ju-
 cundum. Verùm hi omnes cum capras, cum uerò maximè capros uenerantur, &
 inter Mendesios caprarij præcipuò honore afficiuntur, & ex his unus maximè, qui
 cunctis decessit, ingens toti Mendesia Proinciæ luctus proponitur; uocatur autem &
 hircus & Pan, Aegyptiacè Mendes.

Horodotus:

Hircus Aegyptiacè Mendesios.

Diodorus.

Diodorus Siculus asserit: Ita hircum deificasse Aegyptios, sicuti Græci Priapum,
 propter eam scilicet partem corporis, à qua omnium sit ortus. Possedit autem
 animas hominum tanta nullo non tempore huius cultus insania, ut sacra
 Scriptura passim hircos cum dæmonibus ob impietatem cultus ijs præsti-
 tam, confundere videatur. Fuerunt autem primi huius τετρασκελίαι Autho-
 res Sabæi Hæretici primi post diluuium superstitionum promotores, de qui-
 bus ita Rambam p. 3. c. 46. וכן היו הכיתוח השאבה עובדים לשדים והיו חושבים
 שדם ישבו בצורת עזים ולהזהו היו קוראים לשדים מעירים וכבוד תפשו הרעות הזה
 מאוד לפי זה משה ולא תזבחון עוד הזבחיםם לשעירים ולהזהו היו אוסרים הכיתוח הזה
 Et fuerunt populi Sabæi colentes demones, existimantes quod ipsi formâ
 אכילת העזים אכילת היראים; & idè uocati sunt demones Seirim, id est, hirci, & fuit hæc opinio
 adeò longè latèq; diffusa, ut Moses idè dixerit, non sacrificabitis hircis, id est, dæmo-
 nibus, fuitq; prohibitus esus hedorum ijs gentibus. Certè Lucianus non sine ratio-
 ne hunc Aegyptiorum morem ridere uidetur; Apud Aegyptios, ait, quidem de-
 lubrum fornicis pulcherrimum, sumptuosisque extructum lapidibus est; cæterum si
 Deum intus quasueris, aut sicciam uel ciconiam, aut hircum selemque inuenies.

Sabæi Hæretici.

Dæmones cur Seirim, dicit.

Lucianus.

Cùm que ante Moysen huiusmodi τετρασκελίαι magnas in animis hominum
 egisset radices, Græci indè eas mutuati, passim subforma hirci exprimebant
 Pana, cuius hieroglyphicam repræsentationē fol. 222. vide. Et tamen si plebs
 à uerò scopo in huiusmodi cultu aberrauerit; primi tamen Hieromantæ
 symbolicè diuinam vim sub hircò latentem innuebant; dum fecunditatem
 nunc Archetypi Solis, nunc fiderei, nunc subterranei ingeniosè sub hirci
 symbolis describebant.

Quid per hirci Hieroglyphicum.

Pherecidas.

Horus.

Hircus itaque, vt ad nostrum institutum redeamus, hieroglyphicam erat; *Primò*, fœcunditatis diuinæ; *Secundò*, fœcunditatis, qua Solare Numen analogum Archetypo Soli terram grauidabat; *Tertiò*, ignis quoque in visceribus terræ inclusi, qui vicariam Solis præstabat in promouenda fœcunditate operam. Quæ omnia pulchrè describit in hymnis suis Pherecidas Syrus hoc versu; ὁ Θεὸς ἥλιος ἔστι καὶ ἡ γῆ πολυγονεὺς. *Quartò* fœcundum hominē signantes, hircum pingebant, teste Horo, cuius & rationem assignat hisce verbis: αἰθῖον ἔαιθερες πολυγόνου διλῆντες τέρζον ζωογραφῶσι; ἐπεὶ δὲ ταῦτον. ἐπαδὴ ἔπος μὲν μηχρὲς ἔεικύσσι γεννῆται ἔβιβάζει. Τέρζος ἔιβδουμάς μετὰ τὴν γένεσιν γανόματος ὀρχύει; ἄγονον μὲν καὶ ἄσπιον ἀπικελεύμενος σπέρμα, βιβάζει ἔῃμος πρῶτον τῶν ἄλλων ζῶων. *At verò membrum fœcundi hominis monstrantes; non iam Taurum, sed hircum pingunt, ille enim antequam annum attigerit, coire non solet, hic septem statim post ortu diebus congregitur, infœcundum quidem, & genitur & minimè accommodum semen excernens; prius tamen ac celerius ceteris animalibus coit.*

Caput hircinum.

Porro caput hircinum inter hieroglyphica inuentum semper notat Numen illud, quod fœcunditati præest, vti & statua hircino capite conspicua; cuiusmodi schema passim in Obeliscis videre est, vt suo loco declarabitur. Sed iam hæc ita sese habere ex omnigena eruditione tempus est vt comprobemus.

Νίβειν quid?

Non incongruè itaque Nilotici Sapientes, Numini suo, quod Νίβειν, hoc est, *Causarum causam* supra appellatum diximus, Hirco seu capite Caprino seu hircino, veluti singulari fœcunditatis symbolo exprimebant; Deū enim singulari quâdam fœcunditate, quæ per immensi boni æternique naturam se actu in seipso ab æuo propagat, præditum, non sacri tantum Authores docent, & nos à Sancta Fidei Magistra Ecclesia instructi credimus, sed & omnes passim antiquæ Theologiæ Magistri apertissimis verbis demonstrât. Quid enim aliud intellectualis illa Zoroastris proles, & fœcunda illa Platonis Monas, Trias Plotini ex fœcunda Dei natura orta, teste D. Augustino, indicant?

Trismegistus.

Non dicam hîc de alijs Platoniorum de Dei fœcunda natura testimonijs; instar omnium sit Trismegistus, qui in Pimandro sic loquitur: *Mens autem Deus vtriusque sexus fœcunditate plenissimus, vita & lux, cum verbo suo mentem alteram opificem peperit; vidit & mentem exuberanti fœcunditate sui, se ad externa porrigentem, & ad sui diuini verbi exemplar formantem vniuersa, & vnicuique in aère, aqua & terra, propriam secundum genus suum naturam dispertientē.* Quibus verbis sanè nihil clariùs; nec hoc duræ ceruicis Iudæos, latuit; Nam præterquam quod supra 1. capite Genesis *berescit bara elohim* בראשית בראשית per *elohim* אלהים tres intelligant proprietates, quas ipsi מורה Middoth appellant, suntque בכמה חכה, כחר, quas ipsi in supremo loco arboris Zephiroth ponunt, videlicet, *Kæter, Cochma, Binah*; quibus mundum conditum credunt, quasq; Simeon Beniochai in libro Tzoar, & Ludouicus Carretus libro quem diuinarum visionum intitulat, claris passim verbis Patrē, Filium, & Spiritum sanctum אב בן ורוח הקודש appellat; quod & ex primis

ver-

verbis Genesios colligunt: vbi enim textus vulgaris habet: *In principio creavit Deus &c.* Ionathas in Thargum Hierosolymitanum vertit

כחכמתא ברא hoc est, *In Sapientia creavit Deus &c.* Quæ verba cum mysteriosa sint, paulò fufiùs explicare ea hîc placuit. Deus itaq; mundum creavit כחכמתא *Bechochmach*, hoc est, *In Sapientia*; qualis autem illa sit Sapientia, monstrat nomen ברא quod Chaldaicè ברו *Bro*, filium significat. Hunc autem Filium cum Patre, & Spiritu אשר הוא טרחפת על פני המים qui mundanum ouum *incubans*, ad id sæcunditate sua animandum, *supra aquas ferebatur*, ostendunt tres literæ אב quo אב *Ab*, hoc est, Patrem; ב hoc est, ברא *Bra*, *Filium*, & רוח *Ruah*, hoc est, *Spiritum* intelligunt. Ad æternitatem autem triunius Dei declarandam, tria י cum supra scripto puncto Chametz circulo includebant, quasi tribus repetitis vicibus dicerent יהיה ברא יהיה hoc est, *In principio creavit DEVS, DEVS,*

Quid tria
apud Cæ-
bilitas.

DEVS Cælum & terram, atque has tres numerationes supremas Iudæorum *Mecubalim*, juncto Dei nomine, qui adnixus superioritati arboris sæcunditate suâ omnia animat, dixerunt tres luces, de quibus sic Rabbi Hau geon: שלשה אורות הם אור קדמון אור צה אור מצהצה ועם כלזה id est, אלוה אחר שם רבוי חלילה והם בראש הספירות *Tres luces sunt, lux orientalis, lux clara, & lux clarificata, & cum omnibus his, & omnium DEVS unus, nec est ibi multiplicitas, absit enim hoc, & hæc sunt in capite Sephiroth.* Picus quoque in Heptuplo, nescio quid simile ex primo Genesios vocabulo comminiscitur. Facta enim literarum veluti anatomia quadam ex vnico ducta vocabulo totum istum sequentem sensum eruisse scribit.

Picus Miran-
dulanus.

In Filio creavit DEVS principium, caput, ignem, fundamentum hominis magni, sedere boni. Quorum verborum Hebraica phrasi exhibitorum textus sequitur:

בברא ראשית אש ראש שת איש רב כרת תב

Vndè apparet, teste Clemente Alexandr. lib. 5. c. 3. Hebraicis simillima, fuisse Ægyptiorum symbola, & ænigmata, & vt Abenephi auctor fufè probat, per primos Hebræorum Patres in Ægyptum primum translata, & à Sapientibus recepta fuisse. Quòd enim apud Hebræos sunt tres *Andoth*, seu diuinæ essentiæ proprietates, quibus mundum conditum asserunt, hoc apud Ægyptios triformè illud Numen *Hemphtha*, seu tres illi Genij *Amun, Phtha, Niphen*, quos Iamblichus rerum omnium existentium moderatores affirmat fuisse habitos apud Ægyptios. Nam quod Hebræis *Ensuph*, hoc est, sine principio & sine fine pater; hoc Ægyptijs *Eneph*, siuè *Hemphtha*, supramundanus ille Osiris, primus intellectus opifex. Iterum, quòd Hebræis secunda proprietates *Chochma*, hoc est, *Sapientia*, per quam mundum creatum asserunt; hoc Ægyptijs est Isis, quam Sapientiam Motoris primi, & plenam Osiridis primi intellectus imaginem, atque exemplar vocabant, quam & Orpheus Pal-

Clement. l. 5.
Stromar.

Triforme nu-
men apud Æ-
gyptios.

Palladem appellauit, atque ideò è cerebro Iouis natam finxerunt antiqui, & Aegyptijs dicitur *Pha*. *Amun* verò respondens Hebræorum *Binah* seu intelligentiæ, est vtriusque vis actiua ad extra, quæ producitur mundus Horus, filius Osiridis & Isis. Atque omnia ea, quæ hæcenus dicta sunt, pulchrè velut in anacephaleosi quadam indicant instrumenta, quibus in Bembiqa tabula, vti & in Obelisco nostro, vt inferiùs patebit, Horum depictum videmus: scil. Baculus capite vpupæ insignitus, lituus & gnomon; à tergore verò triangulum, cui circulus annexus est, quæ nihil aliud significât, quàm mundum à Dei sapientia admirabili rerum varietate, per veltem istam reticulatam; summa harmonia per lituum; concinno demùm ordine productum, per gnomonem indicatur; quibus consentit Platonis, mundum hunc sensibilem ex archetypo illo trigono profluxisse, dicentis testimonium. Atq; hæc de Dei fecunditate consultò fusiùs tractauimus, vt Ægyptiacæ philosophiæ, Hebraicæ parallelæ luculentius mysteria patefierent.

Cùm igitur Aegyptij huic vnica rei incumberent, vt idonea Dijs symbola affingerent, hoc est, vt Deorum suorum virtutes effectusque, quos hoc modo adumbrabant, per Analogiam quandam animalibus ijs, in quibus similes virtutes aut effectus, characteribus insignitis, veluti viuus imaginibus eorum elucescerent, exprimerent; certè Osiridem Numen illud fecundissimùm nullo aptiori, meliori, ac congruèntiori, quàm hircini capitis symbolo exhiberi posse existimarunt. Est enim hircus inter cetera animalia maximè fecundum, vt dictum, & generationis appetens.

Cur Osirin-
per cornua
hirci notau-
erint.

Eusebius.

Hinc Eusebius lib. 2. cap. 1. de præparat. Euang. ait, hircum maximè ob generationis appetitum apud Ægyptios eo honore habitum fuisse, quo apud Græcos Priapum. Verba eius adiungam; *Hircum, ait, in diuinis, ea ratione susceptum dicunt &c. Undè & veris libertatem fecunditatemque monstrare volentes, id insinuant per hircum, cui puer insidens ad Mercurium conuertitur; exstat simile eclypon, vti videre est apud Aleandrum in tabulæ heliacæ expositione in fine, puellus hirci insidens, quasi tener orbis ac fecundus à Sole,*

Pausanias.

temporum moderatore ad Mercurium Veris præsidem ablegatus; in nouationem anni significare videtur. Nam vt rectè Pausanias lib. 2. ait: Hercules clauam Mercurio consecratam regerminasse, id ad rem, de qua agimus, referendum est; diximus enim in tertio libro, Herculeam clauam arbores denotare hyberno tempore frõdibus exutas, quas Mercurij Numen, hoc est, Verni temporis virtus conuestit. Fabula etiam, quæ de Panis ortu fertur, eum scilicet ex Mercurio in hircum verso ex Penelope genitum, ipsum indicant mundum Verno tempore exortum, de quo locuti sumus. Est enim

Quid Pan?

Theophrastus de
Plantis.

Pan ex Mythologorum omnium sententia rerum vniuersitas; at per Mercurium ver significari iam docuimus, qui in hircum versus dicitur, ad notandam eius temporis fecunditatem, quippè ver ἡ δὲ συνουσία, tempus est fecundissimum, ait Theophrastus, lib. 3. de causis plantarum, ac sanè hircum ipsum tanquam fecunditatis indicium ab Ægyptijs adoratum, ostendimus

dimus ante ex Eusebio, & confirmat Diodorus lib. 1. Vndè Suidas Pana à Mendefijs colij asserit, vt cui *vis genitalis cura sit, & abstineret eos ab hircis in eius honorem*, eò quòd animal libidinosum sit; Item Mendefijs templum apud Aegyptios fuisse, in quo simulacrum cruribus hircinis fuerit, pudendo erecto, (quo loco nota Hermelai mendum & errorem, qui perperà per *Meden* legit murem;) ob eandem causam, teste Pausania, capellam æneam Phliasij celebrabāt. Augebat præterea cultus hircini solennia non tantum ipsa fecunda hirci natura, ob quam maximè eum celebrabant, sed maximè etiam, quod cornibus suis solares imitaretur radios, & calore, quo pollet maximo, calorè Solis; quòd natura sua semper editiores motium clius peteret, & Solis semper altiora tenentis cursum quadantenus affectaret. Hinc Aegyptij, teste Horodoto in Euterpe; *Qui Iouis Thebani templum incolunt, ij omnes ab ouibus abstinentes, capros immolant; qui Mendetis riuus sunt, hi capris abstinentes, immolant oues*. Itaque Thebani, & quicumque propter illos ouibus parcunt, aiunt, ideò sibi conditam hanc legem; quòd Iuppiter cum ab Hercule eum cernere volente, cerni nollet, tandem exoratus, id commentus sit, vt amputato arietis capite, pelleque villosa, quam illi detraxerat, induta sibi, ita se ostenderet. Et ob id Aegyptios instituisse Iouis simulacrum *κείρωεσσων*, hoc est, in arietis effigiem efformasse, & ab Aegyptijs id Hammonios accepisse, qui sunt Aegyptiorum atque Aethiopum coloni, & linguam inter vtrosque usurpantes, qui videntur eandem ob causam Ammonios se appellasse, quod Aegyptij Iouem Ammonium appellabant. Sed de his pluribus citatus Herodotus lib. 2. Atque hinc ob eandem causam fortè Iuppiter *Aegipes* dictus est, quãuis Phornutus, Apollodorus, Hyginus Mythologi ideò eum dictum velint, quòd conditus, nè à Saturno deuoraretur, à capra in Creta sit nutritus, ac tectus ab ægide, seu pelle caprinâ, quam portabat. Quicquid sit, certum est, Aegyptijs & capras & hircos in summo semper honore fuisse, non tantum propter egregiam, quâ pollent, fecunditatem & calorem Solis fecunditati & calori æmulum, & quodammodò parallelum, sed etiam quia egypton quoddam Solis referrent; siquidem cornibus suis solares radios, & genio illo saltatiuo, quo ad editissimos montium clius se per fertur, Solis semper altiora petentis incessum affectarēt. Vndè, Varino teste, capras Apollini immolabant, ob pecudis huius, inquit, naturam impetuosam & editorum locorum desiderium, & quod caprina cornua ad arcus faciendos idonea sint; Apollinem autem *τοξότην* esse, id est, arcubus & sagittis, quas symbolicè nihil aliud esse, quàm radijs Solis oblectari, iam supra dictum est, & notum est passim è veterum monumentis; ob dictam causam Pan capripes dictus est, à Græcis *αιζομαλής* & *αίτησαν*. Hinc Propert.

Cornua hircina quide

Fabula de Ioue hircina pelle tecti.

Natura hirci Solis effectibus parallela.

Apollo τοξότης.

Capripedes calamo Panes hiante canent.

Hyginus de Capricorno: *Hircus*, inquit, *effigies similis Aegipani*; Ceratobates etiam, teste Hesychio, dictus est Pan; siue quod cornibus præclare sit instructus, quasi *κερατὸβύτης*, vel quod basin habeat corneam, id est, pedes, vti

Hyginus.

Gyral-

Giraldus, Aristophanes quoque in Ranis meminithuius Ceratobati Panos, utpotè qui per montium cacumina, teste Scholiaste, eius veluti per cornua quædam incedat, vel à cornu, id est, vngulis hircinis, teste Didymo; *quoniam, inquit, inferiores partes hirci habet, ita ut pedum causa necesse sit vocetur*. Atque Aegyptij capram ea de causa iuxta Mendesium ritus, teste Herodoto, non mactant, quod *Pana inter octo Deos Mendesium numerent, quos octo aiunt priores duodecim Dijs extitisse; & ob hanc causam, ait Herodotus Aegyptij cum Capras, tum Capros hircosque venerantur, & inter Mendesium Caprarum præcipuo honore afficiuntur, uti supra dictum fuit. Et ex his unus maximè, qui cum decessit, ingens toti Mendesium provincia lætus existit. Vocatur autem & hircus & Pan, Aegyptiacè Mendes. ΠΑΝΟΣ ΕC*. Ut autem plura Naturæ mysteria denotarent antiqui

Simulacrum
Panos eiusque
expositio
physica.

sapientes; Panos simulacrum sic depinxerunt: Caprina facie, rubro colore, hircinis cornibus, varia pantheræ pelle indutum, infima sui parte hispida & caprino pede, altera manu fistulam septem calamorum tenentem, altera pedum siue baculum incuruum. Per rubram faciem æthera, per duo cornua Solem & Lunam; cælestium corporum varietatem per pellem pantheræ significabant. Inferioribus membris hispidus, ad arbores, virgulta; feræque indicandas sangebatur; terræ soliditatem per caprini pedis effigiem monstrantes, per septem calamorum fistulam, harmoniam cæli, ordinatissimo septem planetarum motu veluti grauibus acutisque sonorum intervallis concinnatam, indicabant; per baculum incuruum, annum in se recurrentem, quem moderabatur, notabant; & sic Pan, hoc est, totum, appellabatur, omnia iuxta Eusebij Phornuti & Seruij interpretationem, cuius & imaginem folio 222., vnà cum singularum partium explicatione iam exhibuimus, & iam paucis repetimus. Nos ad Aegyptiorum mentem dicimus, cornua nihil aliud significare, quàm diuini Osiridis siue Solis & Lunæ radiosam & igneam quandam, quam facies rubicunda quoque denotat, virtutem, omnia, quæ in mundo sunt; calore diuino fouentem, adèd vt virtus illa ex superiore parte veluti ex superiori, siue Archetypo mudo per Raxiang illud, seu expansum stellarum fixarum, veluti pellem quandam maculosam, & septem orbitarum planetarum spatium totius anni decursu diffusa, duos inferiores, Elementarem & Terrestrem mundum, per duo illa hispida hircina (Panos enim extrema hircus occupat) crura indicatos, animet; hoc est, aërem, aquam & terram, arbores, virgulta, plantas, animalia omnis generis producendo, productaque virtute sua, dum omnia permeat, fecundando; atque hæc est illa virtus Dei fecunda, quam Aegyptij veluti vnum ex octo Dijs seu Genijs per Panos simulacrum subobscurè venerabantur: atque hanc virtutem per caprinum caput non solum hic, sed passim in Bembinae tabulae schematibus representatam videmus; vti testatur Herodotus lib. 2. hisce verbis: *καὶ ἐξ ὧ τῶ π. γράσαντι δὲ δὴ καὶ γλύφουσι οἱ ζωογενετοὶ καὶ οἱ ἀγάλμαστέπειοι τῶ Πάνος ἀγάλμα ἀγορεῖσθαι πῶς* Et ideò scribebant & in sculpebant sacri Scribe & Idolorum factores Panos simulacrum hirci forma: Virtute enim in capite, vti supra dixit-

Expositio a-
lia simulacri
Panos.

ὑπερ
expansum.

diximus, residente, atq; in inferiora diffusâ, totum reliquum corpus moderari credebant; ob eandem causam Satyros, Silenos, Faunos, Sylvanos, & similia monstra, eò quòd immodicâ seruirent libidini, celebrabât; vndè Baccho in curru pampineo sedenti, Satyri, & Sileni, thyrsos & ferulas vibrantes adjunguntur Socij, teste Giraldo lib. 10. Strabo etiam Silenos, Satyros, Bacchas, Nymphas, Tytiros, ob eandem causam asseclas Dionysij asserit. Hinc illa Panos in Nymphas procaçitas, & nunquam satiata libido; mundus siquidem assidue in speciebus rerum prognerandis versatur, & humore plurimum vitur, materiâ quippè generationi imprimis aptâ & commoda. Quare tam sylvis & agris, quàm hortis & puteis, vt tutelaris Numinis Panos apponebatur simulacrum; ab Hebræis quoque dicuntur שׂוּרִים, ob pilorum asperitatem, quæ monstra quædam sunt deserti, seu dæmones libidinosi, quos nos incubos, seu succubos appellamus. Dæmones enim sub specie hirci præstigiolam suam libidinem in homines aliquando exercere, ita passim experientia in magorum strygunque forensibus confessionibus, nos docet, vt de eo impostero dubitare neutriquam possimus. Atq; ob eam causam Chaldæus paraphrastes Leu. 17. pro שׂוּרִים *Scherim*, vertit שׂוּרִים *Sedim*, hoc est, dæmones malos. Arabes الشَّيْطَانِ *Elshiadin*, id est, Sathanas, Dæmonesque; Persæ *Demoni*, cui finitima est Illyrica δρόμα. Sic enim legimus apud Hesichium & Varinum, δρόμα ὁ Σάτυρος ἢ Διὸς ἰλλυρείου. Cui non dissimiles Boëmica *Diabel*; Germanica *Teuffel*, quasi δδουαι; Sed hoc relinquamus Grammaticis, satis est, antiquos passim hujusmodi monstra ob insatiabilem libidinem ceù fecunditatis quædam symbola assumpsisse; qui porrò de Satyris & Faunis plura desiderat, consulat Pausaniam, qui sanè de hujusmodi monstribus in quadam Oceani insula repertis fusè tractat. S. Augustinum lib. de Ciuit. Dei. S. Athanasium in vita S. Antonij. Macrobius in Saturnal. Ex Medicis verò de Satyrio herba, & morbo Satyriasi, seu priapismo consulat Galenū in definit. onibus morborū & de morbo Satyriasi, Dioscoridem, Paraphrastum, Hippocratem, Plinium, Ioannem Baptistam Portam, eo in loco, vbi de herba Satyrio tractant. Plutarchus ait apud Ægyptios Mendesios in multarum & famosissimarum puellarum Collegio curatum hircum sacro inclusum fano; & Veneris simulacrum, quæ hircum insideret, Pausanias obseruauit, non aliam ob causam, nisi ob hirci petulantiam. Et Astrologi mulierem nudam, quæ hircum humero gesseret vigesimo secundo Virginis gradui adscripsere, ex eo impudicitiam eius, qui eo gradu oriente natus esset, significantes. Atque ex his omnibus patet, cur Ægyptij hircum, seu caprino capite fecunditatem Solis tam sensibilibis, quàm insensibilis & archetypi, expresserint.

Quid Satyri
cum Baccho
recedit?

שׂוּרִים
quid?

Satyrium
herba.

Venus Hircum
insidens.

Astrologi de
hircum.

LIBER IV. IDEÆ
HIEROGRAMMATISMVS IV.

De Leone, eiusq; hieroglyphica significatione.

Varia Leonis
partes.

INter cætera animalia, quibus ad mysteria indicanda vfi sunt Ægyptij, non infimum sanè locum obtinet Leonis, eiusque partium, quibus integratur, simulacrum. Videtur id primò in hoc nostro Obelisco variè transmutatum, nunc integra terræ incumbentis figura, modò Sphynxis ἀνδρομορφῆς similitudine, subindè solius capitis, coxæ, vel caudæ imagine se oculis intuentium obgerit, de quorum significatione singulatim dicendum est; & vt origo huius λεωντολαβίας luculentiùs pateat, prima eiusdem incunabula hoc loco priùs perscrutanda duxi; sic enim futurum spero, vt sacram imaginum architectura, ratio & finis curioso Lectori faciliùs innotescat. Opinio veterum Ægyptiorū fuit, diuinitatē, teste Porphyrio, non per hominem tantum, sed & per omnia animalia pertransisse; Deum namque *ire per omnes*

Et Terras traētusque maris, cælumque profundum.

Naturæ Leo-
nis expositio
Physica.

Atque adèò benignitatem diuini Numinis, quam mundo communicat per diuersos effectus, per animalium simili affectuum analogia imbutorum formam, innuere voluisse, vti in præcedentibus partim ostensum fuit, partim in sequentibus fusiùs ostendetur. Cùm itaque intuerentur Leonem animal forte, robustum, magnanimum, vigilantissimum, calidissimum, & planè igneæ naturæ; virtutem illam diuinam, confortatricem omnium, igneo quodam vigore pollentem, rebus singulis, & omnibus indefinente vigilantia incumbentem, Leoninam dixerunt. In Sole verò Numine sensibili, eandem vim occultè adumbrarunt; hinc sub Hori, quem nunc mundum, nunc Solem dicebant, solio, teste Plutarcho, Leones subijciebant, ad vim igneam in mundo latentem hoc symbolo indigitandam. Herculem quoq; non alia de causa leonino exuuiò vestitum pingunt, nisi ob Herculeam siuè corroboratiuam Solis virtutem; est autem, teste Macrobio, Hercules nihil aliud, quàm Sol, vt in tertio libro dictum est; Leo enim τοῖς ἡέροις ἔχεται ἐπὶ τὸ ἑωσπιον ἐρέχθηλον. Hinc per Osirim & Isin (quem deindè Hebræi & Syri sub Nominibus Adad & Adargatis coluerunt) Solem & terram significabant, eorumque statuis & simulachris Leonem supposuisse multis probat Giraldus Syntagm. 4. Quam representandi rationem, & in Deo Syriæ ab Hieropolitanis adhibitam, testatur Lucianus, & Pausanias Cybelen Deorum Matrem Phryges pinxisse, cum Leonibus plaustrum trahentibus, juxtà illud Mantuani.

Sub Hori
Throno Leo-
nes quid?

Plutarchus
lib. de Osiride
et Iside.

Hercules Leo-
ninâ pelle
indutus quid?

Cybeles
plaustrum à
Leonibus cur-
trahatur?

Magna Deum Mater grandi turrata corona

Quæ ligat Idæo Lybicos temone Leones,

Mythras Per-
saram Numè
Leonina for-
maz.

Præ ceteris tamen Persæ primi Ægyptiacæ doctrinæ hæredes, Mythram Ægyptios secuti pingebant Leonino capite. Mythras autem, vti alibi ostendit.

sum fuit, mysticè Solem denotat; quem & in antro, quo Vniuersum, teste Porphyrìo in antro Nympharum, denotabatur, varijs cerimonijs colebant; verùm ne quicquam, quòd Lectori dubium mouere possit, occurrat, ab ouo, vt dici solet, omnia demonstrabimus. Numen illud, quod ignea suâ vi in humidum ageret, in Coptitarum Arcanis reperi vocatum fuisse *Mophta*, id est, *aquarum Numen*, quod componitur ex *eeus* & *φ* & *τ*, vocabulis; quorum prius aquam, alterum Deum significare in Prodròmo, & Supplemento eius, thesauro Ægyptiacæ linguæ annexo, ostensum est; Huncque sub forma Leonis circa Nili ripas primis hominibus comparuisse successiuâ traditione tenebant. Vndè Ægyptij hoc ostento suspensì attonitique paulatim Leonem inter sacra animalia receptum in cælum retulerunt; tanquam viuum τὸ *Mophta* habitaculû, quemadmodum supra eadem de causa, Arietem & Taurû cælo illata esse ostendimus, quæ Abenephi hisce verbis affirmat:

وكأفأ لهم صردون الآهون آخرة ويقبلوه مغطا يعنى الله الماء ويصروه بصورة الأسد وهو من قديم عشتري بروح ويعبدونواه مثل اللؤلؤا إنا كان أن يدخل الشمس برج الأسد مغطا يعطى لهم الزبانة الماء الميبل ومنه فتحة في الأرض مضمرا يوجد كبر الحسنة وضعو المسكياس زجادة الماء في عدد الحروف الطيور

eeus φ τ
quid?

Origo cultus Leonis.

hoc est: Fuit autem Ægyptijs alia diuinitas, quam *Mophta* hoc est, Numen aut regem seu Genium aquarum vocabant, exprimebantque illud sub figura Leonis, & est τ num ex duodecim signis Zodiaci, & venerabantur illud sicut Deum, eò quòd, quãdò Sol ingreditur in signum Leonis, *Mophta* Deus eorum largiatur incrementum aquarum Nili, & inde fecunditas in terra Ægypti, vndè & mensuram incrementi aquarum Nili in memoriam beneficij reposuerunt inter literas animalium. Quale verò sit Nilometrium illud inter hieroglyphica repositum, dicetur alibi; cui consonat pulcherrimè id, quod Horapollon lib. 1. hieroglyphico 21. describit his verbis: Νίλῳ εἰ ἀνάβασιν σημαίνοντες, ἢ καλῶσι αἰγυπῖσι Νεν, ἔρου ηγεσθῆν εἰ σημαίνει νεόν; ποτὲ μὲν λίοντα γράφουσι, ποτὲ εἰ τρεῖς ὑδρίας μεγάλας. ποτὲ εἰ ἑρακίη καὶ τὴν ὑδρία ἀναβλήξουσιν; λίοντα μὲν, ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος εἰς λεόντα γενόμενος; πλειόνα τὴν ἀνάβασιν τῆ Νείλου ποιεῖται; ὅς τὸ ἐμμένοντος τῆ ἡλίου τῷ ζωδιῷ τῷ τῷ, τὸ δὲ μισθὸν τῆ νεῦ ὑδατος πλημμυρεῖ πολλάκις; ὅθεν καὶ τὰς χολῆδρας, καὶ τὰς εἰσπραγῆς τῶν ἱερῶν κρητῶν, λεοντομόρφῃς κατεσκευάσαν οἱ ἀρχαῖοι τῶν ἱερῶν καὶ ἔργων ἐπιστάται; ἀφ' ἧ καὶ μίχελ νῦν κατ' εὐχὴν πρῶτον αὐτῶν ὑγρότητος τὸ σχῆμα τῆ λεόντος ποιεῖσι.

Nili in super inundationem significans, quem Ægyptiacè *νεαν*, id est nouum vocant, subindè Leonem pingunt, nonnunquam tres hydrias magnas, aliquandò verò cælum & terram aquae copiam scaturientem. Leo quidem cum Sol Leonem subis, ampliorems Nili facit inundationem, quandiu enim Sol in hoc signo persistit septenniterò in duplum ipsius Nili aqua excrefcit, vndè & tubos canalesque sacrorum fontiu solent ij, qui sacris presunt operibus, sub Leonis figuram exhibere; Quapropter in hodiernum vsque diem, dum pro immodica inundatione preces effundunt, Leonis signu efformant. Quod verò inundationem Nili *νεαν* vocent, mendum esse puto; Nam inundationem Nili veteres Ægyptios proprio nomine vocasse *eeus eeus*, vel etiam contractè *eeus ee*, quasi diceret aqua aqua, vel aqua aquarum, ex Dictionario nostro patet. Vndè facile loco *ee, n*, poni potuit.

Nun quid Ægyptiace.

Tres hydrix.

eeus ee
vel
eeus
eeus
quid?

εεωφτ εεωε enim dici debere, tum ipsum etymon, tum *Mophra* Dei nomen ex
 εεωε & φτ compositum satis declarat; *Mophra* verò eundem esse puto cū
 eo, quem *Nephte* Plutarchus vocat, vnum ex ijs quinque Ægyptiorum Dijs,
 quorum nominibus quinque dies ἐπαγαμέμνους siuè intercalares intitulare sole-
 bant; qui incidebant circa idem ferè tempus, Sole Leonem ingrediente; fa-
 cilè enim εε, in η mutari potuit, quod in alijs quoque similibus nominibus
Moph, & *Noph*, *Moncorius*, *Noncorius*, vti & in hac præsentè voce *Mon* &
Nun obseruasse me memini,

Mophra ety-
 mon.
 Nephte;

Mophra quid
 orat.

Intelligebant autem per *Mophra* Numen, vim illam Archetypi corro-
 boratiuam in potentias terrestres agentem, seu Solis igneam vim, qua in-
 humidum, illud promouendo agit, quo terra impinguata veluti ex diuturna
 tabe conualescit, & confortata ad fruges ferendas apta redditur atque idonea.
 Sol enim Leonem ingrediens, cum eo tempore ardentissimus sit, isingen-
 tem vaporum ex fluminibus, lacubus, maribus attractorum copiam intra-
 altissimos Æthiopiæ montes cogit, quos attractos coactosq; in aquã dùm re-
 soluit, tum flumina tum lacus, tum potissimum Nilus Æthiopiæ subiacens,

ingens continuò augmentū capit, quo arida Ægypti Tellus, Typhonis adu-
 stiuã siue Ἀπύθεις Numinis vi destructiuã tabefacta, hoc τὸ Mophra proluuiò
 veluti irrigatione, potuque quodam corroborata confortataque, ad omnium
 rerum fecunditatem animatur, promoueturque. Atque totam hanc ideam
 pulchrò hieroglyphico expressam nobis suppeditauit Tabula Bembina in
 cuius inferioris limbi selide, Horum reticulata veste tectum, capite pueri,
 veluti lecto quodam incumbentem intuemur, cuius lecti anterior sponda-
 pes Leoninus est, & capiti eiusdem ita coniungitur, vt vnã statuam con-
 ficere videantur; posterior verò lecti sponda, posteriorem Leonis pedè refert;
 caudã in Lunæ sextilis figuram reflexã; sub lecto verò tres canopi, siue hy-
 dræ ponuntur, quarum prior canino; secunda accipitrino; tertia humana
 facie insignitur. Quod quidem hieroglyphicum schema nihil aliud signifi-
 cat, nisi descensum triformis Numinis, vel animæ mundi per globum
 alatum suprapositum indicatæ, in Horum siue Solem, & Sol in Nilum per
 virtutem Leoninam Mophra, quã Anubis Ἀνεχίδουλος, Osiris Ἰεραὶ Ἡερατος, &
Kanub, siue *Canopus*, Nili Genij, ad procurandam terræ fecunditatem, & sub-

Expofitio
 Iconifim
 physica.

rerranearum aquarum bonorumq; omnium abundantiam; excitantur; per Anubidem providentia & custodia; per accipitris caput Luna sextili insignitum, vis Solis mixta Lunæ, siue Osiris cum terra; per canub denique benefica humidi elementi intelligentia, teste Plutarcho, uti in lib. 3. ostensum fuit, indicantur. Quæ omnia pulchrè per florem Loti, quem Leonis figuræ vbiq; appositè applictum videmus, Solis solum, (de quo suo loco) exprimuntur. Sed nè quis sola coniectura nos hæc tradidisse dicere possit; Audiamus Horū, qui per tres hydrias, siue Canopos Nilū indicatū his verbis describit: Τεία ἔ ὑδρία, ἢ ἕρανὸν καὶ γῆν ὑδρὸς βλύζουσαι; πὶ μὲν ὑδρίαὶ ὁμοῖοντες καρδίᾳ γλάσσαν ἔχουσι. καρδίᾳ μὲν ἐπιδήσαντες αὐτοῖς τὸ ἡγεμονικὸν ἐστὶ τὸ σάματις αὐτῆ, καθάπερ ὁ Νεῖλος τῆς Αἰγυπτῆ ἡγεμονία καθεστῆκε. γλάσσει ἔ, ὅτι διὰ παντὸς ἐν ὑδρῶ ὑπόρχουσαι ταύτην, καὶ γαίτησαν τὸ ἄνω καλωσι. Τεία ἔ ὑδρία, ἔτε πλείονα ἔτε ἡτίονα, ἐπιδή ἢ τῆς ἀναβάσεως ἐργασία κατ' αὐτὸν τελευτῆς ὑπάρχει. Tres autem hydrias, aut cælū & terram, quæ aquæ copiam scaturiat; Nilum persimilem cordi facientes linguâ prædito, cordi quidem, quoniam princeps hæc & potissima apud ipsos habetur totius corporis pars, sicut & Nilus totius Aegypti dux est & princeps. Linguae autem, quod hæc perpetuo in humido esse gaudeat, in super & ipsam genitricem causam quererum status appellant. Tres porò hydrias, nec plures nec pauciores pingunt; quod triplex iuxta eorum sententiam sit inundationis causa effeclrix. Vides igitur quomodò vasa ex obtuso in acutum definentia cordis figuram, & quomodò per fææ folium appositum, linguam exprimant? vides quoq; qui per tres Genios diuersos supra explicatos, triplicem inundationis causam assignarint; quarum etiam per tres hydrias περικλυμῶρες tres philosophiæ ægyptiacæ partes, quibus hoc Leonis hieroglyphicum adaptari possit, indigitauerint; scil. per faciem hominis, eam philosophiæ partem, quæ spectat ad rationem, per faciem accipitris Luniformis, eam quæ spectat ad naturam; & per faciem caninam, eam; quæ pertinet ad mores, ut alibi fufius indicabitur.

Horopollo

Atque hinc primi Persarum ab Aegyptijs instituti, igneam Solis vim significantes Mythra λεοντόμορφον, id est, sub Leonis forma, antro, (per quod vniuersum interpretabatur,) inclusum exprimebant. habebat hoc antrum duas partes, Borealem & Australem, per quas Solis inter tropicos currentis effectus indicabant, de quibus Porphyrium pulchrè disceptantem vide in antro Nympharum; atque hanc ideam appositè Aegyptij denotabant per illud hieroglyphicum, quod in tabula Bembina videre est; intra portam videlicet statuâ λεοντόμορφον, varijs symbolis adornatam, quæ omnia ad presentis materiæ ideam respiciunt; vbi vides serpentē circulo emergentē, intra quē scarabæus inclusus, in modū struppi capiti Leonino impositi; quo Momphtha siue Leonini Numinis vis solaris indigitabatur, qua dum vniuersa mundi penetralia subit, omnia, animat, & fæcundat, quæ aptè quoque per crucem

Mythras
λεοντόμορ-
φος iulque
expeditio.

ansatam, quam sinistra gerit, & per sceptrum Lotophorum, indicantur. Quæ omnia fusiùs hoc loco interpretarer, nisi alijs locis ea referuiffem, vt itaque ad propositum reuertamur.

Hieroglyphi-
ca Leonis.

Erat Leo primò hieroglyphicum Numinis *Mophta*. Secundò inundationis Nili, quæ, Sole in Leonem intrante, igneâ illâ Solis vi, humidos vapores dissolvente, efficiebatur, quam quidem varijs medijs adumbrabant, vel per Leonem incumbentem, vel per eundem humanâ seu Virginis facie conspicuum, eò quòd hæc inundatio contingeret, Sole ex Leone in Ifidis, siue Virginis signum intrante; vel per Leonem accipitris facie insignitum; alifque quasi volatum affectantem, quemadmodum in Bembina tabula videre est; Quid verò per huiusmodi symbola anagogicè significarint, alibi dicitur. Tertiò, quid denique per Leonem valuis, ostijsque templorum præpositum intelligerent, Horus lib. 1. hieroglyphico 17. fufe prosequitur, vt suo loco dicitur. Præterea figura Leonis vario modo picta multiplices hominis affectiones functionesque demonstrat; vti hominem virtute præditum per Leonis exuuium, quòd ideò à Poëtis Herculi monstrorum, id est, perturbationum animi dormitori dicatum est; iterum virum vnicum fortitudinis specimen præbentem, magnanimitatis normâ & prudentiæ exemplar per Leonem & Vulpem, teste Horo, effigiabant, per illum robur & magnanimitatem; per hanc verò prudentiam exponebant. Denique quia Leonem Ægyptij apertis oculis dormire, vel noctes insomnes ducere credebant, hinc iterum vigilantix & custodiæ hieroglyphicum, teste Horo, Leonem pingebant; atque hæc potissima ratio est, ob quam secus templorum valuas, Leones & pingerentur, & exculperentur, quæ consuetudo ad nostra vsque tempora penetrauit. Quòd verò Ægyptij per Leonem Simiam deuorantem, teste Horo, febricitantem innuerent, id alias quoque mysticas rationes continet. Dùm per Simiam, vt postea dicitur, Lunam intelligunt, per febrim autem Ægyptum ariditate & siccitate quâdam febrili laborantem; Sol itaque siue Leo Simiam deuorans, nihil aliud notat, nisi misturam illam Solaris luminis cum lunari; quâ Sol imbutus, & quasi saturatus sæcundo humore terram irrigans, eam à febrî, hoc est, ariditate & siccitate perniciofa liberat. Quamuis pleraque illa hieroglyphica, quibus veteres naturæ designabant operationes, *καὶ τὴν ἀναλογία* ad mores quoque transferri possint, quod & nos in tertio huius Operis libro præstitimus.

Expofitio
Leonis sym-
bolorum mo-
ralis.

Quid Leo
Simiam deu-
vorans.

Homo gulo-
sus hierogly-
phicè exhi-
bitus.

Hoc pacto Horus hominem gulosum designans, Leonem frustra carnis depascentem delineat; hominem verò sætido oris halitu, os Leonis hians, ob graueolentem huius animalis halitum, pingit. Vltorem, per Leonem telo confossum; nouit enim Leo percussorem sui; iracundum, per Leoninum caput, est enim hoc animal *μεγαλέφαλος*, & pupillis oculorum igneis præditum; pudendum quoque muliebri per Leonem exprimebant, quod id factorem oleret Leoninum, vti & herba quæ inde vuluularia dicitur; ingen-tes irarum motus, per Leonem catulos suos caudâ flagellantem; iram per

Leonem, & catulos flagellatos, eò quòd ossa Leonum inter se collisa, ignem emitterent. Per Leønnam verò mulierem *μυροτόκον*, siuè semel tantum partu enixam, eò quòd Leønnam bis parere non credebant. Quæ omnia apud Horum fusè deducuntur. Quamuis pleraque apud Horum, non tam hieroglyphica, quàm allegoricæ symbola & emblemata quædam sint ad mores formandos inuenta; cum nullum harum imaginum vltimò recensitarum inter hieroglyphica in Obeliseis, sphyngebis, canopis, ceterisque tabulis conspicuarum, vestigium reperiatur; quare pleraque Hori, si pauca excipias, potius inter apophtegmata allegorica, quàm hieroglyphica recensenda existimem.

Quid prætereà per simulacrum Osiridis, quod leonis faciè seu catti referat, innuere voluerint Ægyptij, varij varia conijciunt. Aliqui à Diodoro lib. 1. par. 2. cap. 2. persuasi arbitrantur, ideò Osiridem tot ac tam diuersis formis spectari, quod Osiris, sicuti omnes sequentes Reges Ægyptij, Leonis, Tauri aut Draconis partem priorem in capite, insignia principatus ferre consueuerint; nos dicimus eos Leonis aut Tauri caput in capite, cum ad cultum Deorum huiusmodi, tum ad attractionem eorum procurandam portasse. Alij aiunt, ideò factum, quod Typhone occupante Ægyptum, ut se à furore & eius rabie Dijs tutarentur, sub diuersarum ferarum formis transformârunt, ut hoc pacto ab eius rabie essent immunes; de qua metamorphosi, ut potè à proposito nostro non adeò abhorrente, inferius dicimus. Plutarchus, inter alios genuinam huius Leoninæ metamorphoseos rationem asserens: sic dicit. *Leonem verò Soli dedicant, quod de curui vnguibus quadripedibus sola Leena semel pariat, quod momento temporis dormiat, oculique dormientis suffulgeant; quod Leontinos fontes & hiatus suos noua aqua repletos inueniunt Nilo exundante; quandò Sol per Leonem transit.* Finxerunt antiqui fabularum inuectores, quod ferocissimo illo Nemæo Leone ab Hercule iuvene adhuc sedecim aut octodecim annorum occiso, in valoris sui memoriam Iuppiter imaginem huius Leonis inter duodecim signa quintum in Cælo constituerit, fortitudinis Herculeæ testimonium. Herculem autem Solem esse, monstrant tum clauum superadditâ Leonis pelle, Herculis insigni, tum maximè nominis ipsius etymon, de quo Macrobius cap. 20. lib. 1. hisce verbis: *Et reuera Herculem Solem esse, vel ex nomine claret; Hercules enim quid aliud est, nisi ἥρας, id est, aëris κλέος, id est, gloria? quæ porrò alia aëris gloria est, nisi Solis illuminatio, cuius recessu tenebræ ingruunt & caligo; quæ explicatio ita arrisisse videtur Pontano lib. 1. de stellis, ut eam aptam versibus materiam assumpsêrit:*

. . . . Herculeo latus cognomine, quando
 Dissipat aërias nubes, lumenque ministrat:
 Aëris ipse DEVS, DEVS & sua gloria Cæli.

Aliam etymi rationem lectatur Porphyrius, cuius verba apud Eusebiū leguntur: *ἡ ἐκ κλέας αὐτὴ πρὸς ὡπὴν ἐκ τῆ κλέας αὐτὴν πρὸς τὸν ἀέρα ἀπαραταλῆς ἢς εὐσπιν ἰόντα, χερον πατήρ.*

Varia symbola Osiridis.

Leo cui inter sidera relatus

Herculis etymon.

Pontanus.

Ὁς περὶ χειρῶν παρὰ τὴν ἡμέραν
 Δώδεκ' ἀπ' ἀπολλῶν ἄχαι δὺς μῶν ἀθλία δέρον.

*Qui valdè fers auroram noctemque nigrantem
 Sex bis ad occasum exanthlans certamina ad Orium.*

Quibus sanè verbis nihil aliud insinuatur, nisi duodecim illi Herculei, quos ei poëtica affinxit garrulitas, in mundo, duodecim signorum Zodiaci peragratoe, labores; vt & Porphyrius apud Eusebium memorat; claua verò & pellis leonina quid significant, hifce verbis ostendit citatus apud Eusebium Porphyrius. *Clauam ait ei, & Leoninam pellem accommodant, alteram, vt inæqualitatem motus indicent, alteram verò, quoniam vires suas in Leone potissimum ostendit.* Macrobius item 1. Saturn. cap. 2. 1. naturam Leonis ad Solem hifce verbis accommodat: *Animal, inquit, in Zodiaco consecrauerunt ea Celi parte, quâ maximè annuo cursu Sol valido effert calore, Leonisq; ibi signum, domicilium Leonis appellant; Quia id animal videtur ex natura Solis substantiam deducere: primumque impetu & calore præstat animalia, vt præstat Sol sidera: Validusque est Leo priore corporis parte, ac degenerat posterioribus membris; æquè Solis vis prima parte diei ad meridiem excrescit, vt à prima parte anni à vere in æstatem, mox elanguescens deducitur vel ad occasum, qui diei, vel ad hæmem, quæ anni pars videtur esse inferior, idemque oculis patentibus atque igneis cernitur sæper; vt Sol patenti igneoque oculo terram conspèctu perpetuo atque indefatigabili cernit; quæ sanè verba ita clara sunt, vt explicatione fusiori non indigeant.*

Arcus & sagittæ quid?
 Folia populi quid noent.

Accedunt ad confirmationem dictorum arcus & sagitta, quo nihil significatur aliud, nisi vis radiorum Solarium, de quibus iam supra mentio facta est: Medicus dicitur corona populea redimitus; eo quod teste Porphyrio mala ab inferioribus hifce Sol procul expellit. Corona verò populea, quâ coronabatur, nihil monstrat aliud, nisi noctis dicique vicissitudines, qua sicuti populi folia ex altera parte albicantia, ex altera nigro virore infuscata sunt; sic Sol ex ortu & occasu alternis motibus terram relinquit lucidâ, & tenebrosam. Narrat quoque Diodorus, Osiridem Hercule sibi Socio adscito, totum mundum peragrasse, quo sanè nihil aliud significari vult, nisi fortitudinem Solis masculam omnia sibi subiicientem; & robur igneum, quo mundus hîc sensibilis quadamtenus fouetur & sustentatur.

Leo sacer Soli.

Sacer itaque Soli Leo erat, quia vt Macrobius in somnio Scipionis, ait: *Cum animæ à Cancro ad Leonem labendo peruenerint, illic conditionis futuræ auspiciantur exordium, & quia in Leone sunt rudimenta nascendi, & quadam humane naturæ tyrocinia, Aquarius verò Leoni oppositus est, & illo oriente mox occidit, idè cum Sol Aquarium tenet, Manibus parentatur.*

In omnibus igitur Solem refert Leo, calore lucem, iubis radios, fulgore oculorum, fulgorem Solis; æstum, æstu intenso; in somni vigilantia, indefesum Solis laborem; & cum Leo æstuantissimum animal sit, (vt ex offibus etiam eius veluti è filice ignem elici posse asseueret Plinius supra citatus) nõ incongruè ob hanc cum Sole analogiam in summo honore habebatur, in
 quorum

quorum honorem & vrbes & templa dicabant. Sed audiamus Ælianum: Leonibus, inquit, in Aegypto religionis cultus non modò tribuitur, sed etiam ex ijs vrbs nomen traxit. Quorum sanè vim ac naturam exponere non alienum erit: Templa habent sibi consecrata, & sedes ad commorandum amplas & ad exercendum spatia & curricula laxa, tum eis bubule carnes quotidie præbentur, quas distractas atque ab ossibus denudatas, cum intereà exedunt & conficiunt, ab Aegyptijs incantantur Aegyptià voce, cantionis argumentum huiusmodi est, nè ex aspicientibus quæquam fascinent; imò non solum eorum multi diuinitatè & religionem apud ipsos habet, verùm etiam sedes eis dedicata; è regione contrarios auersosque aspectus habent, quorù fenestra tum quæ ad Solis exortum pertinent, tum etiam, quæ ad occasum spectant, aperte suauiore viuenti rationem eis, & incundius habitandi domicilium efficiunt; tum eis etiam sunt exercitationum loca ad tuendam valetudinem, tum propinqua palestra. Eos idèò Vulcano Aegyptij consecrant, (est autem Vulcanus nihil aliud, nisi ignea quædam Solis subterranei virtus & fulgure elucescens) quod sint nature vehementer ignita, atque ad eò exteriorè ignem, ob interioris vehementiam ægerrimè inuentur.

Plinius.

Ridiculus cultus Leonis.

Atque ex his omnibus patet, quod sicuti Aegyptij Osiridis simulacrum forma accipitris, ad lucidam Solis virtutem omnium penetratiuam indicandam; ita ob summam eiusdem in operando fortitudinem, & vim corroboratiuam, illud idem sub Leonis forma repræsentabant; Hinc in Obeliscis Mahuteo, Mediceo, Monti-cælio positum vides simulacrum Mophta Leoniforme, caractere Tautico instructum; cuius sensus idealis est, qui sequitur.

○ Sacri seu diuini Osiridis

Seu Solis ignea potestas & fortitudo

○ Quà Mundum, Cælos & elementa atque idèò omnia, quæ ex eis componentur, virtute sua corborat conseruatque.

Nota Lector huius figuræ caput non accipitris, sed Leonis intelligi debet.

Prætereà Sol Leonis vultu figurabatur, inquit Lutatius Placidus, vel quòd hic Deus cæteros vi nominis & potentia excellat, vt inter reliquas feras Leo, vel quòd sit rapidū animal; de hoc & simili idolo scripsisse videtur Minutius Felix in Octauio, dùm inquit: De Caproetiâ & homine mixtos Deos, & Leonum, & Canum vultus Deos dicitis. Arnobius lib. contra gent. & ipse: Inter Deos videmus, ait, Leones toruissima facie, mero illita minio & nomine frugifero appellari; Sed & Tertalion: Illi, ait, debebant adorare statim bisforme Numen, quia ex canino & leonino capite commixtos; & de capra & ariete cornutos & à lumbis hircos, & à cruribus serpentes, & plantis vel tergis alites Deos receperunt. Hinc originem lib. 4. de abst. desumpsisse videtur Porphyrius, hæc sim

Lutatius Placidus.

Ad compositionem simulacrorum quodlibet animal cum homine assumptum.

suam stabiliendi; ad simulacrorum videlicet compositionem quodlibet animal cum homine olim assumptum fuisse, veluti cum humano corpori facies auis cuiuspiam leonisque iungeretur, & Lucianus huc respexisse videtur *λεων περὶ ἀλυσ ἀιβζίπαι* recensens. Imò hæc non tantum apud Ægyptios, sed & apud omnes passim nationes & populos mysticis significationibus inferuisse, testatur varix inscriptiones: huiusmodi Leonis terrifici caput in sepulchro suo Simandius in signum fortitudinis suæ, pingi voluit; apud Hefychium Leones fontibus Alpei fluminis dedicantur; Sycione teste, in templo Æsculapij spectatur somno sopitus Leo: sed de hisce & similibus, si plura desideres, consule Suidam, Herodotum, Cælium, Diodorum, Gyraldum, Pierium, aliosque.

Magi & Onimorantæ quid per Leonis partes significarent. Apollonius Tyaneus, quid per Leonem & catulos vtero gerentem notarit.

Hinc Magi multum utebantur Leone in suis diuinationibus. Onimorantæ enim Leonem in somno apparentem, principatum & dominium portendere asserunt, confirmant somnio Olympiæ coniugis Philippi Macedonum Regis, quæ in somno visa parere Leonem, paulò post peperit Alexandrum, Orbis terrificum dominatorem. Apollonius quoque cum nõ procul Babylone recessisset, leonem inuenit, cuius vtero cæso, octo catuli reperiebantur: vnde coniecit, peregrinationem suam ad Indorum Regem vno anno & octo mensibus duraturam. Putabant enim antiqui, Leonem aliquid supra id, quod brutum est, possidere: Vnde nimirum est, quod de simili materia legitur apud Philostatum in vita Apollonij: *Vir, inquit, quidam Leonem mansuetum ex loro veluti canem, quocunque volebat, ducebat.*

Philostatus in vita Apoll. De Leone. Mirum exemplum.

Leo autem non modò ei, qui se ducebat, blandiebatur, sed ceteris omnibus, qui ei obuiam venissent, templa etiam ingrediens, nihil tamen de victimis sacris tangebat; Is Leo ad Apollonium veniens, qui tum fortè in templo sedebat, & ad eius genua procumbens, humilius etiam, quam homines supplicare videbatur; quod videntes, qui adstabant, mercedis causa id facere arbitrabantur. Respiciens autem ipsum Apollonius, hic, inquit, Leo me rogat, ut vos doceam, hominis animam se habere; Est autem is Amasis quòdam Ægypti Rex circa Saiticam præfecturam, quibus verbis auditis Leo mirabiliter fremens lachrymabilem rugitum edidit, tum dentibus infrendens cum plorare proculdubio videretur, aptissimè lachrymas fundebat: demulcens igitur illum Apollonius: Ego, inquit, Leonem censeo Leontopolim mittendum esse, ibique in templo collocandum; Regem enim maximè in regiam belluam conuersum, tanquam egenum mendicare iudico. Post hæc congregati Sacerdotes Amasidi sacrificauerunt, & belluam torquibus vitisque redimitam in interiorem Ægyptum misere, tibijs ante ipsam carmina & hymnos decantantes; hæcenus Philostatus.

Metempychosis.

Magi quoque omnes Metempychosin credunt, communem nobis cum reliquis animalibus naturam insinuantes, hymnistas vel eos, qui sacris initiati sunt, Leones appellant, mulieres iisdem sacris initiatas, leonas, ministrantes verò Coruos; patres aquilas & accipitres, & qui Leoninis sacris initiati sunt, illis varix animalium figuræ circumponuntur, teste Porphyrio, atq; hæc Leonis excellentia & dignitas.

reddictis partibus ab Ægyptijs instructus aliquam in se non deriuasset; Hinc ille reconditarum rerum scientiæ pruritus apud posteros: Quinam igitur ex posteris de ijs scripserint, & quomodo ad nostra vsque tempora propagata fuerit, ex omnium seculorum Authorum superstitionibus fragmentis hoc loco demonstrare visum est; à primo Scriptore initium facturi. Chamus itaque filius Noë, primus post diluuium Zoroaster, primus Magica monumenta ad Ægyptios, Chaldaeos, Phœnicæ, & Persas traduxisse fertur. De quo pulchrè Ioannes Cassianus in 8. Collat. c. 2. cuius verba allegata sunt supra folio 4. quæ consule. Cui consentit Petrus Comestor in historia Ecclesiastica, qui eum ex Clemente, & Iosepho artem Magicam, Astrologiam ceterasque artes in quatuordecim Columnis, septem lateritijs, totidemque æneis, contra aquam, ignemque insculpsisse refert.

Hunc secutus est Hermes Trismegistus, secundus Zoroaster, qui falsam doctrinam Chami, Misraim, aliorumque filiorum emendans, vt in præcedentibus probatum fuit, auitæ doctrinæ conformem edidit; Author literarum, qui & ipse ob singularem rerum naturalium scientiam à Chaldaeis Zoroaster dictus, vt supra probauimus. Sed de libris Hermetis audiamus Clementem lib. 6. Stromatum fol. 130. *Sunt ergò quadraginta duo libri Mercurij valde necessarij, ex quibus triginta sex continent omnem Ægyptiorum Philosophiam, ediscunt ij qui ante dicti sunt Sacrorum Præsides reliquos autem sex πασοφόβους, id est, qui pallium gestant, qui pertinent ad medicinam, nempe de constructione corporis, de moribus, de instrumentis, & medicamentis, de oculis, & de mulieribus;* Quorum fragmenta Origenes ait lib. contra Celsum, suo tempore fuisse in Bibliothecis Ægypti adhuc superstites. Certè Arabes, & Chaldaeos plerisque excerpta ex Hermete suis monumentis interuisse, in descursu Operis videbitur. Ex his pleraque antiquos scripsisse testis est Iamblichus, imò fragmenta illa Oraculorum, in quæ copiosos commentarios Phlethon & Psellus scripsere, non alterius censenda sunt, quàm dicti Mercurij Trismegisti, Zoroastris secundi, vt alibi probauimus: de quibus lege Opusculum Ioannis Opsopæi Parisijs impressum anno 1612. Extat & huius Zoroastris Oracula, & Sapia in Bibliotheca Vaticana, Altempsiana, varia adhuc fragmenta, quæ suo tempore tum hic, tum in Oedipo adducuntur. Chaldaei verò, & hæc sui juris fecerunt, vt pulchrè ostendit Iochaides in libro reconditarum rerum referto, quem Zoar inscribit; vbi ab Ægyptijs instructus, quinque Sapientum ordines constituit, hoc est, Cheldaim, Afaphim, Hartamim, Mecascephim, Cazarim, qui ordines & in libro Danielis cap. 7. indicantur. Per *Cheldaim* designat Genethliacos, quos Plinius ait initium habuisse à Belo Ioue Nini Assyriorum Regis Patre. Hi cœlorum motus diligentissimè spectarunt, & circa Astronomiæ rationes, prædictionesque occupabantur; quorum & Philo in libro de Abraham meminit in hunc modum: *Chaldaei scientiâ stellarum periti, omnia astrorum motibus tribuebant, à quibus credebant, dispensari mundi potentias, quæ constat ex nu-*

Ioannes Cassianus de Vita.

Libri Mercurij, Apud Clementem lib. 6. Stromat.

Ioannes Opsopæus in Opusculo de Zoroastris Oraculis.

Iochaides in Zohar.

Quinque Sapientum Ordines.

Chaldæi quales fuerint.

Philo in libro de Abraham.

meris eorumque proportionibus; Venerabantur isti, res visibiles non percipientes inuisibilia, & intelligibilia, scrutantes illorum tantum ordinem; atque ita & Solis; Lunæ, Planetarum, Aplanetarumque circuitibus, & anni in quatuor tempora distincti vicibus consensuque rerum cælestium terrestriumque mundum ipsum *DEVM* esse existimabant, profana opinione creaturam similem facientes Creatori.

Mundus
DEVS credi-
tus ab anti-
quis.

2. Ordinis
Sapientes
אפפפ
Asaphim.

Asaphim, qui à vetusto Latinæ editionis interprete, Philosophi; à Septuaginta Interpretibus Magi appellantur; de omnium tam diuinarum, quam humanarum rerum causis philosophati sunt, quorum Authorem ab Hermete synchrono; instructum Baalam esse quidam putant, & hoc ipsum scripsisse Origenem lib. contra Celsum reperio; cuius etiam vaticinationis scriptura post multa secula admoniti Magi ex Oriente in Iudæam profecti sunt Christum adoraturi. Sed nos veriùs à Zoroastro, quem & Baalam dictum alibi ostendimus, hoc profluxisse probamus; quorum placita alibi fusiùs examinabuntur. Porro *Hartumim*, qui à Septuaginta *ἰατροὶ*, hoc est, incantatores, & à D. Hieronymo Harioli nuncupantur, Dæmonum execrationibus dediti, originem duxerunt, Iustino, & Augustino testibus, ab Hermete Zoroastro Ægyptio, verè Magiæ inuentore, quæ deinde ab alio quodam huius nominis Mago corrupta, & ad incantationum deliramenta deducta fuit.

3. Ordinis
Sapientes
חרטומים
Hartumim.

4. Ordinis
Sapientes
מכשפים
Mecaschaphim.

5. Ordinis
Sapientes
גזרנים
Gezarim.

Mecaschaphim, qui à Septuaginta Int: dicuntur *καρμάντι*, veneficos vocat Hieronymus, putatque eos esse, qui sanguine vtuntur, & victimis; & sæpè contingunt corpora mortuorum; & ex his deriuant; de quorum ritibus, & ceremonijs fusè in sequentibus. *Gazarim*, siuè vt Septuaginta eos vertunt Gazarenos, Hieronymus Haruspices, siuè eos qui intestinis hostiarum inspectis diuinant. Atque hæ erant Chaldaicæ Sapientiæ partes, quæ à temporibus Cham vsque ad Nabuchodonosoris tempora durauit, quibus & Danielem imbutum legimus Dan. 7. ramusque, vt dixi, erat ex Ægyptiacæ Sapientiæ quinta parte, quam Magiam vocabant, propagatus. Atque hinc liber Cham, elementa, ac praxin Necromantiæ artis continens, liber ab impijs Magis supposititio quodam partu sub nomine Cham editus, cuius & Cicero Afulanus in libro de Sphæra meminit. De quibus fusiùs tractantem consule Rambam in magno Opere Thalmudico, & in More nebuchim lib. 3. c. 29.

Sed vt ad institutum reuertamur. Composuit itaque Hermes varios libros, ex quibus Chaldæi primùm, deinde Sabæi suæ superstitionis fundamenta jecerunt. Erant autem Sabæi ex femine Cusij, qui Zoroastris su-

perditionibus imbuti, ab Hermete rerum in Ægypto potente, tanquam Hæretici expulsi, Arabiæ felicis partes, quæ Chaldæam respiciunt, tenuerunt. Hi libros, quibus doctrinam Hermetis eruditorem jactabant, circumferabant. Tractabant de Astrologia, de Stellarum occultis influxibus, de Statuarum confectioe, & consecratione, de Oraculorum institutione, siuè de fabrica imaginum loquentium, de viribus herbarû, fructuum, feminum, arborum, animalium, quæ omnia viua Deorum habitacula esse credebant. In quibus si villis, certè hieroglyphica doctrina, tamen innumeris superstitionibus corrupta, maximè juxta genuinas rationes exponitur, vti in sequentibus patebit. Verùm nè quicquam proprio ingenio confinxisse videar, huius rei testem adduco celeberrimum apud Hebræos Authorem Rambam, qui de Sabæis parte 3. More nebuchim c. 29. sic ait:

ידוע שאברהם אבינו עליו השלום גדל באמונה העבאיים ורעם שאין אלוה דק הכוכבים וכשאודיעך בפרק הזה שפיריהם ונמצאים עתה בידנו אשר נעחקו ללשון הערב ודבריהימים שלהם הקודמים ואגלה לך רעם מהם וענייניהם יתבאר לך אמרם בביאור שהכוכבים הם האלהיות וששמש הוא האלוה הגדול וכן אמרו עוד ששאר הכוכבים חמשה אלהות אבל שני המאורים הם יותר גדולים וחמצאם בביאור ששמש הוא אשר ינהיג העולם העיליון והשפל בזה הלשון אמרוהו ותמצאם שזכרו בספרים מהם חמים שלהם המצא זה ענין מבואר כן בספר נקראח העבודה הגבטיה

Notum est Abrahamum Patrem nostrum educatum esse in fide Sabæorum, qui statuerunt nullum esse DEVM præter stellas; sed cum tibi indicauero in hoc capite libros ipsorum, qui nunc sunt in manibus nostris translati in linguam Arabicam, & Annales ipsorum antiquos, & exinde sententias eorum adduxero, videbis eos expressè dicere Stellas esse Deos, & Solem esse magnum Deum; Ita dicunt quoque reliquos quinque Planetas esse Deos, sed duo luminaria Deos esse maiores. Inuenies quoque illos clarè dicere, Solem regere mundum superiorem & inferiorem; Inuenies etiam hæc omnia manifestis verbis in libro, qui vocatur Abadat hagubti, id est, de cultura Ægyptiorum, aliique libri, de quibus postea.

Sabai ab Hermete Ægyptio expulsi tanquam Hæretici.

Rambam in More nebuchim.

Horum eorundem librorum mentionem faciunt Arabum Scriptores. Salamas libro intitulo, Hortus mirabilium mundi; Gelaldinus in tractatu de historia veterum Ægyptiorum; Abenephi, & AbenVachasia de cultura Ægyptiorû, & libro de antiquitate, vita, moribus, literis veterum Ægyptiorum, quos penes me habeo, ex quibus haud exiguum ad hieroglyphicam institutionem subsidium allatum est. Hos autem libros longè ante Moyfis tempora à Sabæis conscriptos expressè dicit Rambam, erat enim ijs seculista tanta horum librorum celebritas & fama, vt penè vniuersum mundû, vt dùm quisq; pro suo arbitrio interpretari conatus est libros hos mysterijs plenos, in manifestam deducerent idololatriam, verba sunt Rambani:

וספר הגדול בזה ספר העבדה הגובטיה העחקת אבן והשייה רוח ספר מלא שגעונות עיבדיעז' פרק וממה שנפשות החמון נושית אליו ונקשרות בו רל' עשיית השלשמות והורדת הרוחנים והכשפית והשרים והמזקים והשוכנים במדברות וגלגל גם כן בספר והוא שגעונות עצמות ישחקו מהן אנשי השכל השני

Libri Ægyptiorum veterum apud Rambam ex quibus Aben vachia & Abenephi Arabes sua, pleraque desumpserunt.

Liber de cultura Aegyptiorum, quæ transtulit A-benvaschia, quid contineat.

הנה לך קרקע ולתועות במופתים המבוארים אשר יודיע בהם כל אנוש העולם ששאלהו
Celeberrimus inter alios liber est de Agricultura Aegyptio- ძმთუნი כל ზეშაბ
rum. (Textus habet כבבש corruptè, debet enim esse כבבש id est, Gubti, ita enim Arabicus habet) quem transtulit *Abenvaschia*, liber plenus insantarum, & aliarum rerum, ad quas vulgò homines propendunt, & inclinant, de fabricatione scilicet imaginum loquentium, de descensu spirituum familiarium, de prestigijs & Daemonibus, habitantibus in desertis, uti sunt *Sayri* & c. ut vel hinc Moyses occasionem libros legales ordinandi sumpserit, ut videlicet eiusmodi titulis, legibusque contrarios gentium ritus & ceremonias euerteret, & populum DEI electum, cæteroquin in huiusmodi pronissimum ab hac pelufera lue liberaret. Fragmenta horum librorum ex Arabum & Chaldaeorum monumentis depromptam, vide paulò post adducenda. Fuisse autem hosce libros Mercurij à Sabæis præcepto Tauti, siue ipsius Mercurij transcriptos, Eusebius ex Philone, hic ex Sanchoniathone testatur hisce verbis:

Libri Tauti & fratrum.

Ταῦτά τῶ φησὶ ὡς ἔπει πάντων ὑπομνηματίζαντο οἱ ἑπτα Συδαικῶν ἀδελφοὶ καὶ ὁμοῦς ἀπὸν ἀδελφὸς Ἀσκληπίου ὡς αὐτοῖς ἐνετέλεστο θεοὶς Ταυτῆς. *Hæc verò, dicit, primi omnium transcripta posteris tradiderunt Septem filij Cabij.* (vel ut alius textus habet, *Cabari* veriùs *Sabij*) & octavius eorum frater *Asclepius*, quemadmodum eius *Deus Tautus* præceperat. Tatum verò Tauti filium *Myrtam* & Sacerdotem veluti mysteria quædam primùm mundo, sub analogijs naturam, mundumque respicientibus publicasse. Idem paulò antè citatus Philo apud Eusebium testatur his verbis: Ταῦτα πάντα ὁ Θαβιανὸς παῖς ὡς ἔπος τῶν ἀπ' αἰῶνος γεγονότων Φοινίκων ἱερομάντις ἀλλοτριόσας, πῆς ἑ φησικῆς καὶ κοσμητικῆς πάθειαν ἀναμύξας, παρέδωκε τοῖς δεξιῶσι καὶ πλείων κατέρχουσι ὡς φηταῖς. *Hæc omnia Ithalonis (veriùs Tationis, vel Tati filius) omnium primus à seculo natorum Phœnicum hieromantes, natura & mundi rebus diuina miscens veluti mysteria & orgea quædam tradidit præsidibus mysteriorum Prophetis.* Vides igitur quam pulchrò filo ea omnia ex antiquitarum omnium maximis deducantur. Quis verò fuerit Sanchuniathon omnium post Moysen, cui suppar creditur fuisse, Scriptorum vetustissimus, restat demonstrandum. Sanchuniathon ex *Beiruth*, siue *Beryto* Phœnix, multis ante *Troianum* bellum temporibus, *Historiam Phœnicum* in nouem libros diuisam, *Aegyptijs* parallelam scripsit; in qua tractat de *Iudæorum* gestis, de disciplinis & institutis, librisque sacris *Aegyptiorum* & *Phœnicum*, antiquissimarum mundi gentium. Hic Tauti, siue Mercurij libros summâ curâ inquisitos transcriptos ad posteros detulit. Verùm ut omnia suis subsistant testimonijs, Eusebium dicta exquisitissimis verbis adstruentem audiamus:

Sanchuniathon quis?

Quid, & de quibus scripsit.

Eusebius de Sanchuniathone testimonium.

Ἰσορῆ τὴ ταῦτα Σαγχουνιάθων ἀνὴρ παλαιάτατος, καὶ τῶν Τροικῶν χρόνων, εἰς φασί, ἀριστύτερος, ἔν καὶ ἐπ' ἀκρίβεια, καὶ ἀληθεία τῆς Φοινικῆς ἰστορίας διποτελεθῆναι μετ' ἑσέ. Φίλων δὲ τῆτι πᾶσαν τὴν συγγραφήν ὁ βίβλιος, οὐχ ὁ ἑβραῖος μεταβαλὼν ἀπὸ τῆς Φοινικῆς γλώσσῃς ἐπὶ τῆς ἐλλάδα φωνῆν ἐξέδωκε; μίμηται τέτων, ὁ καὶ ἡμῶς τῶν καὶ ὑμῶν πατριμῶν συσκευῆ, ἐν τῆ τρίτῃ τῆς τοῖς ὑμῶς ὑποθήσεως, ὡς τῶ ἀνδρὶ μὲρτυρον ὡς λέξιν. *Narrat verò hæc Sanchuniathon vir vetustissimus, & Troianis temporibus, ut dicitur, antiquior, quam Phœnicum historiam, maximâ diligentia & veritate scripsisse testantur;*
 , est.

Et per caput quidem A, nihil aliud nisi Anubin, eiusque sagacitatem; per sphaeram, ad cœlestes disciplinas spectantiũ rerum inuentionem, per D caduceum *ὄφι-πίεσις, μορφο*, celerem mentis motum, ad ratiocinandum, & inueniendum, aptum, quã eloquentia & persuasio ad animos hominum inquamcumque partem trahendos, comparatur, & veritas rerum per nuditatem B, vti & fecunditas mentis, per genitale viri detectum, indicata, acquirũtur. Crocodilo E insistit, ad tutelam Ægypti, Genio Nili commissam, contra Typhonios insultus indicandam. Caput verò *κερωεόσωπον* Geniistro capiti imposito verendum, vti & per caput *βόμορφο* K, & modio instructum, affeclas denotabant Anubidis, per illud quidem Amun, ignei-humidi præsidem, vti in præcedentibus explicatum est; per alterum bonorum omniũ terrestrium præsidem Serapidem, quibus tanquam Genijs Ægyptijs principalibus omnia bona procurarentur, appositè exprimebant; per stellas binas F, ortũ & occasum *εὐ* *ϕ*, cuius ortus incrementum Nili, & felicitatem bonorum; occasus verò contrariam sortem promittebat, designabant; & felicitate quidem per oliuæ foliũ L, per palmæ verò M foliũ, sterilitate indicata; sed hæc omnia in figura hac adiuncta contemplare. Vocantur autem hæc tria Numina Adelphi, id est, fratres, eò quòd communi amore, veluti fratres, in commune bonum Ægypti, eorum fidei & tutelæ commissæ, conspirare videantur. Quibus verò sacrificijs, cerimonijsq; ea placare, & propitia sibi reddere Ægyptij studerent, alibi fusè dicitur. Authoritates nõ appono, eò quòd pleræque in præcedentibus indicatæ sunt, nè toties easdem Authoritates allegando fastidium potiùs, quàm voluptatem Lectori pareremus.

Explicatio schematizati Anubis.

Explicatio figuræ physica

Ab Ægyptijs Romani instructi, passim ad publica vota stabilienda in numismatis Anubidem Cynocæphalon incidebant, sistro & caduceo insignem, & ex altera parte Isidem cum sistro pariter, & cyatho fructibus pleno exhibebant; quorum symbolorum significatio, cum suprâ explicatis pulchrè consonat; per sistrum enim, teste Plutarcho, nihil nisi genium, siuè Agathodæmona, cuius tinnitu Typhonẽ *ἀντίθεον* fugari putabant, notabant;

Varie formæ Anubis.

huiusmodi numisma Guilielmus Choux apud doctissimum virum Dominum Ioannem Baptistam Cafalium nobis spectandum proponit, vti sequitur.

Canis itaque hieroglyphicum, in nostro hoc Obelisco variè spectandum proponitur, vel per hominem *κυνικόδαλοι*, vel per absolutam canis sedentis figuram; primò, Anubin rationis, rerumque inuentionis præsidem; secundò, Sacerdotem Hierogrammatea, siuè sacrum Scribam, Sacerdotem

& Vatem, siue Regem significabant. Quibus, his verbis consonat Horus: *Ἱερογραμματία Ἐ πάλιν, ἢ ἀεφρήτων βυλόμεινοι γράφειν: κύνα ζωογραφῶσιν; Ἱερογραμματία μὲν ἐπιδήπια πὲν βυλόμειροι Ἱερογραμματία τέλειον γίνεσθαι, ἔξῃ πολλά μαλετῶν, ὕλακτῶν*

Horapollo.

ἡ συνέχῃς καὶ ἀπρηγῆσθαι, μηδὲν προσχελεῖσθαι, ὡς περ οἱ κύωνες. Πεσφῆτω τὴν ἐπιφθῆ ὁ κύων ἀτρεῖς ἄλλο τὰ ἄλλα τῶν ζῴων, εἰς τὰ ἄλλα Θεῶν ἐδωλε, καὶ βία περ Πεσφῆσις. Rursum, inquit, sacrum Scribam, aut Vatem, seu Prophetam scribere volentes, canem pingebant. Sacrum quidem Scribam, quoniam quicumque voluerit, ut par est, & absolutissimè hoc munere fungi, eum oportet multa meditari, assidueque omnibus more canum allatrare, & ferum esse, nullique gratificari, id est, nulli in peruersitate morum increpanda parcere, nullius respectum habere. Vatem autem siue Prophetam, quod canis præter cæterorum animalium consuetudinem fixis in Deorum simulacra, non secus ac vates consueverit, intentisque prospiciat oculis. Alianus lib. 7. cap. 18. Solos verò Memphicos canes in medium, auditione percepti, rapinas proponere, & communiter viuere; maximè omnium animalium defixis oculis Deorum simulacra intuentur.

Canis Vatis
& Prophetæ
symbolum.

Canes simu-
lactra Deorū
fixis oculis
intuentur.

Porrò per figuram quoque canis sedentis cum sistro, aut cruce ansata signabant Geniū Nili, quem Horus, Ἀσποκόρυα, aut Sothin, nos veriùs $\text{CWA} \text{†}$, vocamus, notabaturq; per eū incrementū Nili, quod fiebat sub ortū caniculae, Sole Leonē ingrediente, quo tēpore sæcunditas Ægypti mirificè promovebatur; per sistrum verò aueruncationem denotabant Typhonis, ariditate & adustiua quadam vi, teste Plutarcho, omnia conficientis, vti suo loco fusiùs dictum est. Hinc primū mensē, terrā, siuè Isi, post inundationis beneficia veluti sæcundatā, nouisque rerum seminarijs impinguatā, Mercurio siuè Anubi dicabant, quem & à nomine eius Thoth dicebant, de cuius institutione fusiùs in nostra Astrologia hieroglyphica, ad quam Lectorem remittimus. Cur quoque Sothis cum Iside & Anubi confundantur passim, vti nequaquam mysterijs caret, ita id alibi opportuniùs explicandum est.

Sothis vel
 $\text{CWA} \text{†}$

Quid sistrum
in manu Anu-
bidis.

Thoth

Quid Lupus
Anubidis co-
mes notet.

Lycogonos
herb.

Diol. l. 1. c. 2.

Lupum verò vti animatam Solis imaginem venerabantur, quia hoc animal, vti exponit Macrobius, omnia arripit, ad Solis instar, qui radiorum vi omnia ad se trahit. Hinc Apollini Lycij cognomentum; hinc Ægyptiorum Lycopolitana superstitione, Apollinem & lupum pari prosequentium cultu, vnde & Lycostonum herbam in Ægyptum importari vetuerunt. Osiridem quoque ab inferis redeuntem, ad Isidem à Typhonis violentia tutandam, in Lupum se transformasse Plutarchus memorat; Lupum quoque semper Osiridi comitem fuisse, Diodorus docet. Verùm cum de Lupo in nostro Obelisco nihil singulare occurrat; de eo quoque fusiùs discurrendum non duxi; sed consultiùs hanc de Lupo tractationem symbolicam in proprios tractatus Oedipi reseruauimus.

297

HIEROGLYPHICÆ.
HIEROGRAMMATISMVS VI.

De Cynocephalo siue Cercopitheco, eiusque hieroglyphica significatione.

SI Sol solus foret in vniuerso, omnia pernicioso ardore, & siccitate combustum iri certum est; Ægyptij itaque videntes, Lunam radios Solis plus equo feruentes exceptos, humiditate suâ ita temperare, vt indè omnis sublunaris mundi decor & gratia, omnis fœcunditatis vbertas originem inuenerit; Solem quippè sine Luna, hanc sine illo consistere nullâ ratione posse arbitrari sunt. Hinc illos principales, & primi ordinis Deos & Numina existimarunt; & Solem quidem Osirin, Lunam Isin, teste Plutarcho, Eusebio, Diodoro; Typhona verò, quicquid in Sole vitiosum, perniciosum, exitiale ac destructiuâ vi imbutum est, teste eodem Plutarcho, nuncuparunt. Si itaque Typhon solus esset, vt potè humano generi contrarius, giganteâ suâ inanitate omnia conficeret. Osiris itaque & Isis debuerunt esse, quorum amico coniugio filius Horus, id est, quicquid in hoc mundanâ molis ambitu continetur, crescit, alitur, fouetur, & perfectionem suam nanciscitur. Hinc tanto studio contra Typhonis violentas machinationes res singulæ, quæ sub Osiris & Isis tutela constituuntur, armantur: per huiusmodi autem velitationes, confictus; dissensusque Typhonis, assecularumque Gigantum, nihil aliud significare voluisse visi sunt, quàm naturalium rerum consensus dissonos, consonosque dissensus, quos antipathias rerum dixerunt veteres, sine quibus, vt mundus conseruetur, fieri non potest. Hinc appositè Plutarchus refert, Mercurium Typhoni neruos excidisse, & indè lyram sibi confecisse, quâ pulchrè vis vniuersi ex contrarijs & dissonononsonis constituta innuitur. Hoc pacto quoque, vt ad institutum reuertamur, animalia ad sacrarum literarum structuram assumebant Lunæ-Solaris naturæ; his enim fœcundam Solis cum Luna commisionem ad generationes rerum perficiendas, à natura intentam significabant. Animalia verò Lunæ-Solaris naturæ sunt, canis, felis, siue ælurus, Cynocephalus, siue Cercopithecus, ab hoc initium faciemus nostræ disceptationis.

Typhonis
maligntas.

Horus mundus.

Mercurius
ex neruis Typhonis
cytharam conficit.

Nullum fuit vnquam animal, quod maiorem hieroglyphicorum numerum exprimere posset, quàm Cynocephalus, huius enim belluæ iconibus vario modo delineatis, cœlestia & terrestria ferè omnia denotabant. Est autem Cynocephalus, vel vt alii vocant, Capus, species Simiarum caudatarum, faciem habens cani similem, oculis & fronte faciebushominum haud ab similibus. Primò, per figuram Cynocephali stantis, manibusque in cælum erectis tempus coniunctionis Solis & Lunæ indicabant. Neomeniam quidem, quia hoc animal nescio quid sympathiæ cum Luna habere deprehendebant. Nam Syzigia tempore loco vrinæ sanguinem mittebat, triste & melanchonice

Cynocephalus frequens inter hieroglyphica quis?

Quid notetur per Cynocephalum

licum, quasi Deæ raptum deploraret, neque enim vescebatur, sed semper terram intuebatur hominum fugiens consortium; Mox verò Syzigia soluta, Lunaque crescente veluti ex alto somno expergefatum se erigens, Deæ congratulabatur, insolitosque quasi plausus exhibiturum se ostentabat, quantum consolationis caperet, insolitis gestibus, corporisque tripudio demonstrabat. Quæ omnia pulchrè Horapollo describit lib. 1. hieroglyphico 14. his verbis:

Horapollo.

Σελήνη τε γράφοιτες ἢ οἰκυμβύλω, ἢ γραμματῶ, ἢ ἱερέα, ἢ κόλυμβον: κυνοκέφαλον ζωογραφῶσι. Σολλώλω μὲν, ἐπεὶ δὴ τὸ ζῶον τῶ συμπαθῆαι πᾶσι πρὸς τὴν τῆ Θεῆ συνοδὸν ἐκπίπτει. Ὅταν γὰρ ἐν τῷ μέρει τῆς ὄρας ἢ σελήνη συνοδῶσιν ἡλίω ἀφ' ὁρατος γίνηται, τότε ὁ μὲν ἄρην κυνοκέφαλος εἰ βλέπει, ἕδε ἰδίῃ: ἀρῆται τὸ εἰς τὴν γλῶσσιν, καθάπερ πτηθῶν τὴν τῆς σελήνης ἀρπαγῆν, ἢ τὴν θήλην μὲν τὸ μὴ ὄραν ἐν ταῦτα τῷ ἄρρῳ παράγει, ἐν τῇ δὲ ἐκ τῆς ἰδίας φύσεως εἰ μὴ ἀσείηται. διὸ καὶ μὲν τῆ τῆ νύκτ' ἐν τοῖς ἱερείοις φέρονται κυνοκέφαλοι. ὅπως εἴη αὐτῶν γνώσκονται τῆ ἡλίου καὶ σελήνης μίεος τῆς συνοδῆ. Lunam demonstrantes, aut terrarum Orbem, aut literas, aut sacrificium, aut iram, aut mutationem, Cynocephalum pingunt. Lunam quidem, eò quòd animal hoc consensum quendam cum Deæ congressu, ex quo & affici solet, habet, τῷβι enim aliquanto tempore Luna cum Sole congregiens, expers luminis opacaque permanet, ium mas quidem Cynocephalus, nec quoquam intuetur, nec vescitur: sed demisso in terram vultu indignabundus, veluti Luna raptum deplorans, tristatur. Fæmina verò præterquam quòd nusquam oculos contorqueat, eadem cum masculo paritur, insuper & à genituali vase sanguinem mittit; ideoque ad hæc usque tempora in sacris templis Cynocephali nutriuntur, ut ex ipsis coniunctionis Solis & Lune tempus cognosci possit.

Quomodò porrò orbem terrarum præfigurauerint Cynocephalo, videamus. Traditione à primævis post diluuium Patriarchis Aegyptij acceperant: Orbem terræ post confusionem linguarum in septuaginta duas nationes diuisum; cum itaque totidem dierum spacio Cynocephalum deficere, & ad mortem disponi viderent; siquidem non sicut cætera animalia vno die moriuntur. Nam, ut rectè Horus in citato loco ait.

Τέρας τὸ φερόμενος ἐν τοῖς ἱερείοις καὶ ἐπιμελείας τυγχάνοντας; εἰ καθάπερ τὰ λοιπὰ ζῶα ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ πτενῶν; ἢ τὰ τὸ τέρας; ἀλλὰ μίεος ἀντὶ καὶ ἐκαστὴν ἡμῶν νεκρῶμενον, ὑπὸ τῶν ἱερέων θάπτειται τῷ λοιπῷ σώματι, ἐν τῇ κατὰ φύσιν ὄντος. ἕως δ' αὖ αἰ ἐβδωμήκοντα καὶ δύο πληροσθῶσιν ἢ μίραι, τότε ὁ δῖος ἀποθνήσκει; Hi, inquit, si diligenter in sacris nutriantur, curenturque non sicut cætera animalia vno die moriuntur, sic & ipsos emori; sed ipsorum partem quandam singulis diebus emorientem ac tabescentem à Sacerdotibus humari, reliquo interim corpore in sua natura persistente, idque per 72. dies, quibus expletis tunc prorsus interit. Haud igitur incongruè habitatum orbem in 72. nationes diuisum per Cynocephalum indicabant, quòd & dictus Horus eodem loco ostendit: Οἱ μὲν τὸ σημαίνοντες κυνοκέφαλον ζωογραφῶσι, ἐπεὶ δὴ ἐβδωμήκοντα δύο χρόνους τῆς Ἀρχαίας φασὶ τῆς οἰκίμενης εἶναι.

Secundò, cum Aegyptij sacerdotes sub his animalibus, nescio quid diuinum, & brutorum operationibus sublimiùs notarent; vti diuinum quòdpiam quoque reueriti sunt; dùm videlicet literas scribunt, & mandata Sacerdotum studiose exequuntur; in adyta enim introductis, à Sacerdotibus tabula apponitur, vnà cum scirpeo stylo & atramēto, mox veluti ad im-

Orbem terre quomodo per Cynocephalum notarent.

Cynocephalus literas nouit.

perium Antiftitum apprehenfa tabula, literasque formare traditur; Hinc non fine ratione ad viuum Mercurij habitaculum, utpotè in cuius corpus transformatus, & Aftronomiam, & literas aliorumque omnium, quorum inuentor fuerat, doceret homines, ita Abenephius :

وكان يصرفون أن أدريس هو حرميس تحت صورة القرده يعلم الناس أن غزا الكهوان هو يعرف مجامعة الشمس مع القمر ويعرف الحروف ويعمل كل ما يأمرون الكهنة
Firmiter enim credebant, quoniam Adris, qui est Hermes sub figura simia doceat homines propter naturam huius animalis, cognoscit enim coitum Solis & Lune, & novit literas, operaturque ad imperium Sacerdotum.

Præterea cùm Cynocephalus non secus ac Hieromantæ & Sacerdotes, ab esu piscis abhorreat, ac sine præputio veluti circucifus nascatur; hinc legē illam accepisse videntur abstinentiæ à piscibus, & circumcissionis præputij; Quam tamen ab Hebræis accepisse verisimilius est; Ita enim Rab. Tichon in cap. 12. Genes.

Cynocephalus pisces abhorret & sine præputio est.

Sacerdotes quoque Ægyptij circumciderunt carnem præputij sui, ita instructi à filijs Israël, propter bona ingentia, quæ emanare credebant ex circumcissione, ut scilicet castius sacra administrarent; verum quæcunque hucusque dicta sunt, appositè confirmantur ab Horo sequentibus verbis :

Εἶπεν δὲ καὶ τὸ ζῶον ἐπὶ Ἑρμῆ ἔνευ ἠθῆ τῶν πάντων μετέχοντι γέγραμμένων. ἱερεῖα τῆ, ὅτι φύσις ὁ κυνοκέφαλος ἰχθῦν ἐκ ἐσθίει, ἀλλὰ ἐστὶ ἰχθυώμενον ἄρρον, καθὰ πρὸς κῆ οἱ ἱερεῖς ἐκπέει. γινῶσται τὸ περιετμημένος, ἢν καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπιτηδεύουσι περὶ τομῶν.

Præterea hoc animal Mercurio dicatum est, quia literarum omnium particeps est. Sacerdotem vero significat, quod naturā Cynocephalus ab esu piscis abstinet, quem tamen si piscibus interim vesci contingat, segne tamen & torpori deditum animal non est, sicuti externi Sacerdotes. Adde quod circucifus gignitur, quam quidem circumcissionem ex eo capite summo curant, ac peragunt studio Sacerdotes.

Tertio, per Cynocephalum Ægyptios literas hieroglyphicè indigitasse, Horus citato loco ostendit :

Γράμματα σημαίνοντες οἱ ἱερεῖς, κυνοκέφαλον ζωογενεθεῖς, ἐπειδὴ ὅτι συγγεία κυνοκέφαλον Αἰγυπτία ἐπισημαίνον γράμματα, παρ' ὃ εἰς ἱερεῖν ἐπειδὴν ἑρώτα νομιθεῖν κυνοκέφαλος, δὴλον ἀντιπαραθήσαν ὁ ἱερεὺς, κῆ ἰχθύνον, κῆ μέλαν; πρὸς ζῶν εἰ ὅτι τῆς ὀπισθιανῆς ὅτι συγγείας γράμματα, καὶ εἰ γράφη.

Cynocephalus literas hieroglyphicè notat.

Literas significantes Cynocephalum pingunt, quia est apud Ægyptios cognatio quædam & genus Cynocephalorum, qui literas norunt. Quapropter tibi primum in sacram adem ductus fuerit Cynocephalus, tabellam ei sacerdos apponit, una cum iunceo stylo ac atramento, ut videlicet periculum faciat, sit ne ex eo Cynocephalorum genere, qui literas norunt, & num literas pingat, itaque in ea literas pingit. Meminit & huius docilitatis admirandæ Ælianus lib. 6. cap. 10. his verbis: *Animalia esse docilia, id cognovimus tempore, quo Ptolomæi Reges regnarunt, Ægyptij Sacerdotes Cynocephalos docebant literas, & saltationem, & tibi cantum, & mercedem pro his Cynocephali colligebant, datamque in marsupium conijcientes ferebant.*

Quarto, Lunam orientem indicare volentes, iterum Cynocephalum, hoc pingunt habitu. Verba Hori sunt: Σελήνης δὲ ἀνατολὴν γράφει βυλόκεφοῖ κυνοκέφαλον γράφου ἐσώτα κῆ τὰς χεῖρας εἰς ἑρῶν ἰσταίεσται, βασιλεὺν πῶπι τῆς κεφαλῆς ἔχοντα.

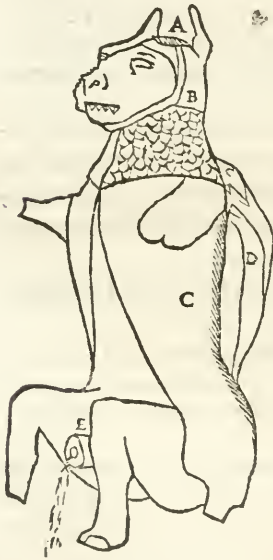
Luna orientem per Cynocephalum indicata.

Stantem manusq; in c. lum tollentem, ac regiū diadema capite gestantē; causam addis.
 Ὅτι ὁ κυνοκέφαλος ποιεῖται ἕως ἑπῶν, περὶ τοῦ κεφαλῆς τῆς θεᾶς, ἵνα δὲ ἀμφότεροι φωτὸς μετὰ λήρασι;
Quod videlicet Cynocephalus hoc habitu videatur Deæ congratulari, eò quòd ambo,
Sol inquam & Luna luminis participes sint.

Quintò, Reperiebant curiosi rerum inuestigatores Ægyptij aliam admirandam proprietatem in Cynocephalis, quæ ijs etiam hieroglyphicæ supellectilis dedit occasionem; obseruabant, inquam, quod, Sole Arictem & Libram lubeunte, Cynocephalus ex abditâ quadam, quam cum Sole habet proprietate & consensu, singulis duodecim horarum interuallis, vrinam duodecies noctu atque interdium reddat; vt proindè hinc horologiorum hydraullicorum fabricæ occasionem nacti videantur. Nam ad Cynocephalorum imitationem vasa quædam ænea formabant sub forma Cynocephalorum sedentium, quæ aquam infusam per genitale, ceu per canalem protemporis, quod metiri debebat, proportione, strictam angustamque redderet, hæc verò concauo cyatho excepta incremento suo paulatim intra lineas horarias cyatho inscriptas, horam currentem ostenderet. Huiusmodi vas æneū

πυθιέμορφον, dùm hæc scriberem ad me attulit, ἐπερὶ τῆς ἀπορίας τοῦ

mi gazophylacio, Io. Perrus Bellorius eiusdem Nepos, cuius & figuram hîc apponendam duxi, Hinc duo Æquinoctia significantes Cynocephalum pingunt sedentem. Verùm cùm huiusmodi hieroglyphici rationem Horus exactissimè describat lib. 1. hieroglyphico: 6. verba eius sine vltiore explicatione adduxisse sufficiat, ita enim dicit. Ἰσημερίας δύο πάλιν σημαίνοντες, κυνοκέφαλον καθήμενον ζωογραφῶσι, ἐν ταῖς δυσὶν ἡμερίαις τῆς ἐνιαυτοῦ, δαδὲν ἕως τῆς ἡμέρας κατ' ἑκάστην ὥραν ὕδατος. τὸ Ἐ αὐτὸ ἐστὶ τῆς δυσὶν ἡμερίαι. διότι ἐκ ἀλογίας ἐν ταῖς ὑδρολογίαις αὐτῶν Αἰγυπτίοι κυνοκέφαλον καθήμενον γλύψαν. Ἐκ τῆς μορφῆς αὐτῶν ὕδατος ἐπιπέσον περὶ τὴν ἐπὶ τῆς στήθεος τῆς ἰσημερίας δαδὲκα σημαίνοντες. Ἰνα Ἐ μὴ ἐυρύτηεν τὸ ὕδωρ κατασκευάσματα ὑπόρρη. διὲ τὸ ὕδωρ εἰς τὸ ὠρολόγιον ἀποκρίνεται, μὴ Ἐ πάλιν στενώτερον ἀμφοτέρων γδ χρεῖα. τὸ μὴ γδ ἐυρύτερον ταχέως ἐκτρέπον τὸ ὕδωρ, ἐκ ὑμῶν τὴν ἀναμῆτησιν τῆς ὥρας ἀποτελεῖ. τὸ Ἐ στενότερον, κατ' ὀλίγον καὶ βραδέως ἀπὸ τὸν τὸν κρατὸν ἕως τῆς ἑκάστης τελεῖα διακρίνεται τὸ ταῦτε πάρος σίδηρον κατασκευάζειν παρὰ τὴν στήθεος αἰγυπτιοῦ γράμα. τὸ Ἐ αὐτῆς ἀρίστη ποιῆν, ἐκ ἀγνοίας λόγου πνεύματος καὶ διὰ τῆς ἀλλοιωτικῆς καὶ ὅτι ἐν ταῖς ἰσημερίαις, μόνος τῶν ἄλλων ζώων δαδὲν ἕως τῆς ἡμέρας κατὰ ἑκάστην τὴν ὥραν.

- A, Foramen in summitate capitis, vbi aqua infundebatur.
- B, Velamen sacrum Isis, cui consecrabatur.
- C, Amictus Bestiæ.
- D, Manubrium, quo aquam in sacris præbere solebant sacrificantibus.
- E, Orificium, à quo aqua exitus dabatur.

Cynocephalus dur decies interdium vrinam mittit, quid?

Ho-metra horologia vnde origine traxerint.

Æquinoctiū quomodo x primat Cynocephalus.

Rursus æquinoctium significantes, eundem Cynocephalum sedentem pingunt, duobus enim anni æquinoctiis, duodecies in die per singulas nimirum horas vrinam reddat, idemque noctu facit. Vndè non immeritò suis hydrologijs Ægyptij Cynocephalum sedentem insculpunt, è cuius membro aqua defluit; idque propterea, quod duode-

cim, ut dixi, in quas æquinoctij tempore dies & noctes ex æquo diuiduntur, horas significet. Cæterum nè foramen illud artificiosè constructum; per quod in horologio aqua profluit & excernitur, aut latius sit, aut rursus arctius (vtriusq; enim magni refert, si quidem latius cum magna celeritate aquam profundat, non rectè horæ modum ac dimensionem perficit: angustius autem paulatim ac lentius quàm par sit, aquæ laxat ductum) remedium hoc excogitarunt, ut quicquid pilorum est ad caudam usque abradentes, pro huius crassitudine ferream quandam fistulam in usum iam fabricent; Hoc autem ijs visum est non sine ratione aliqua, sicuti nec in cæteris facere; & quod etiam solus ex omnibus animantibus æquinoctio, duodecies in die per singulas horas adlatrat. Vides igitur quàm appositè ijs, quæ de hieroglyphicâ Cynocephali & hydrologij fabrica paulò ante diximus, Hori descriptio congruat; Huius vasis $\pi\theta\upsilon\kappa\omicron\mu\acute{\epsilon}\rho\tau\epsilon$ usum quoque fuisse, in aquâ manibus Sacerdotum sacra administrantium affundendâ, manubrium D, quod in figura paulò ante posita in posteriori parte $\lambda\epsilon\upsilon\tau\epsilon\sigma\iota\kappa\omicron\tau\acute{\omicron}\lambda\omicron\iota\varsigma$ spectabile obtinet, clarè patet. Verum de hoc hieroglyphico hydrologio alibi fusiùs.

Hinc nullum ferè delubrum, in quo teste Luciano suprâ citato, non inueniretur, aut hircus, aut ciconia, aut simia; hos Hermopolitæ ob Hermetis cultum, cui consecrabantur, teste Strabone, lib. 16. loco Numinum habuerunt. In tabula Bembina hieroglyphicum eiusdem sub forma sedentis, & Lunæ sextili veluti diademate coronati, exhibetur; manu vastenet, ad indicandam humidam vim Lunæ, adiunctum habet psyllium,

quæ herba quum folliculis suis caput simiæ referat, appositè eidem adiuncta fuit in sacrificijs, ad Genium similitudine rerum attrahendum; Loti ex altera parte florem habet adiunctum, ad sympathiam, quam Cynocephalus cum Sole & Luna habet, commonstrandum, de quo fusiùs in hieroglyphico Loti. Nam cù Sole, & Lunâ, uti dictum est, Iamblichò teste, physicas rationes obtinet, quæ sunt; eâdem ex oriente, lætari, deficiente tristari; iam erectum Luminaribus veluti congratulari, modò duodecim horarum æquinoctialium duodeno mictu, opera solis moliri; verbo in omnibus intellectiue quædam veluti facultatis indicia commonstrare. Vndè & Isidi coniungi solitum Cynocephalû, Minutius Felix refert; Isis, ait, perditum filium cum Cynocephalo suo, & alijs Sacerdotibus luget, plangit, inquit: mox inuento paruulo gaudet Isis, exultant Sacerdotes, Cynocephalus inuentor gloriatur, quam vis hoc loco per Cynocephalum veriùs Anubidem quàm Simiam intelligant.

Præterea in alijs Obeliscis huiusmodi Cynocephali hieroglyphicum, nunc sub sedentis, nunc stantis, & ansata Cruce spectabilis figurâ exprimitur: in hoc nostro Obelisco Pamphilio sub dicto habitu tertio exhibetur, neque

neque in Obeliscis tantum insculpi soliti erant, sed & separatim adhuc spectantur huius farinae simulacra Cynocephalorum, cuiusmodi in Capitolio etiamnum superstes reperio, eodem prorsus habitu, quo eum tabula Bem- bina refert, & situ quo eum descripsimus, & in mumiae inuolucro Floren- tiâ ad me transmissio huius manifesta indicia sunt; verum inspicere imagines & figuras hic appositas, ex quibus Lector mentem meam facilius cognoscat.

Anubidis cõ-
paratio cum
Cynocephalo.

Fuit autem, teste Diodoro, Anubis Cy-
noprofopos filius Osiridis, vsusque est canis
insigni, indè videtur natum, vt à canino
capite, quo exprimebatur, Cynocephalus di-
ceretur. Plutarchus Osiridis & Nephthys fi-
lium facit, quem Isis à matre expositum su-
stulerit, custodemque perpetuò habuerit;
eundem prætereà esse cum Horizonte & Sa-
turno, Hecatēque imitari, numen cœleste
& terrestre. Seruius & Apuleius eum Mer-
curium dicunt, vti & nos; Nam Isidi, teste
Luciano, in dialogo Nothi & Zephyri Mer-
curius, in Ægyptū veniente Iside, *ἡμεῖς ἐστὼμεν*
factus, Isidis custos exitit; hinc Anubidis
anathemata Cynocephali, vti nunc cõplures
veterū demonstrant, fuerunt; imò apud Vir-

gilium, Ovidium, Propertium, Prudentium, Amianum passim Latratoris,
latrantis & caniformis epitheto notatur. Quæ ideò fusiùs prosecutus sum,
vt quomodò Simiæ Cynocephalæ, à Cynocephalo Anubide distinguere-
tur, pateret. Sed iam huic relicta ad Æluri mysticas rationes explicandas
digrediamur.

HIEROGRAMMATISMVS VII.

De Aeluro, suæ Felis mystica & hieroglyphica significatione.

Felis in fini-
sistri apice
quidè

A Pud Ægyptios præcipuum Felis hieroglyphicum erat. vt ex eius ima-
gine Luna intelligeretur; proptereà selem in summo fistri apice col-
locabant, vti suo loco dicetur, ex quo quatuor veluti tintinabula mobilia
æqualibus inter se interuallis pendebant, vt designarent omnia, quæ gene-
rationi & corruptioni obnoxia sunt, globo Lunari subijci, infra quam al-
terabilia omnia necessariò conspiciuntur. Ælurus siquidè, si oculos eius ful-
gidos & coruscos respicias, simile quid cum Leone obrinere videbitur; si
affectiones naturales, Lunaris prorsus comperietur; Hoc enim animal &
forma & gestu Leoninum est, nec non noctu magis, quàm diù suas exer-
cet venationes; ob varietatem vni noctu agendi, sæcunditatem, humidi-
tatemque

ratēque, tum Lunæ vicibus ob oculorum auetiones & diminutiones, Lunæ prorsus simile est.

Huius enim pupilla, Luna crescente dilatatur, eaque proportione Lunâ decreſcente conſtringitur, vt ſingulas Lunæ phaſes imitari videatur. Felis imita-
tur Lunæ pha-
ſes. Hinc Ægyptij, vt Leonem â Sole, ita ælurum â Luna procreatum fingunt, hoc apologo. Solem & Lunam in rerum principio, curâ à loue illis deman- datâ in certamen deueniſſe, vt terram animalibus replerent; Itaque Leonem â Sole fuiſſe conformatum, Lunam verò æmulatione concitatam, Fabula. ſelem animal Leoni ſimillimum protuliſſe; quem Græci ab Ægyptijs mutuati, hoc pacto deſcribunt. Ab Apolline hominem productum fuiſſe, & viciffim in ludibrium Apollinis ab Hecates manibus Simiam proſiliſſe. Verum terribilis Leo ab Apolline paulò poſt productus, riſum Hecates in- terturbauit. Tunc illa indignata, ſelem Leonis æmulam procreauit. Hinc Apollo in maiorem ſolutus riſum deludens Hecatē, murem protulit; illa magis indignata, & ad artes conuerſa, Simium in Leonem, & ſelem in murē acriter incitauit. Vndè poſteâ cultus & Simiæ & felis apud poſteros reman- ſerit.

Quamuis ego veriùs exiſtitem, cultum hunc felinum proceſſiſſe ab ipſa opinione, quâ Felē viuum Iſidishabitaculū eſſe, veteres ſibi perſuade- bant. Per hoc enim animal hominibus comparere, varia docere, & mala auertere ab iſdem crediderunt. Ad quod quidem luculenter alludere vi- detur Ouidius lib. 5. Metamor. dū in transformatione Deorum, ſingulis ſi- bi diuerſas animalium formas aſſumentibus, Dianam ſiue Lunam felis ſi- guram aſſumpſiſſe refert. Felis habitaculum Iſidis.

*Duxque gregis dixit, ſit Iuppiter, unde recurais
Nunc quoque formatus Lybis eſt cum cornibus Ammon.
Delius in Coruo, proles Semeleia Capro,
Fele Soror Phœbi, niueâ Saturnia Vaccâ
Piſce Venus latuit, Cyllenius Iſidis alis.*

Hinc ipſi ſimulacrum conſtitutum tetrapleurum & capite ἀλφειόμορφον, per quatuor latera 4. elementa, per felinam formam Lunam notatam, Giraldus. Giraldus aſſerit. Hinc quoque Ægyptij feles non tantum viuas magnificabant, ſed etiam mortuas magno luctu, teſte Herodoro, deſſebant, & tandem eorum cadauera ad ſacra teſta deferentes, cum luctu in Vrbe Bubaſti, vbi Diana colebatur, ſepeliebant; imò ſelem, ſtudio aut caſu occidiſſe, crimen erat morte piandum, cuius hiftoriam ſanè ridiculam de ſele â Romanis in Ægypto occiſæ, vide apud Diodorum; mirum igitur non eſt, ſelem ceu ſacrum animal in hieroglyphicorum album tranſlatum, ſub varijs Symbolis varia ſignificaffe; primò per ſelem marem Solem exprimebant, ita Cultus felii apud Ægyptios indiculus. Horus lib. 1. hieroglyph. 10. dum inquit.

Φασι γὰρ τὰ ἄρρητα αἰλχεσι συμμεταβάλλειν τὰς κόρας ταῦτ' ἢ λικθίζεμεν. ὑπακταίοντα μὲν γὰρ καὶ περὶ περὶ τὴν θεῶν ἀναπληθιστοῦ γυλοῦσθαι τὸ γινονται καὶ μέσον τῆς ἡμετέρας, ἀμὲν ὑβριστεραὶ δὲ φαίνονται, διότι μὲν λοντος τὸ ἦν; ὅθεν καὶ τὸ εἰ ἦν περὶ ἕξαισι τὸ θεῶν αἰλχεσιμορφοῦ ὑπακταίοντα.

Felem marem iuxta varium Solis habitum & cursum pupillas commutare, ad ortum quidem Solis manè nonnihil extendi, sub meridiem vero veluti rotundas fieri; Sole ad occasum urgente, obtusiores obscurioresque apparere. Undè & quæ apud Heliopolin est, Dei Solis statua felis speciem habet.

Hieroglyphicè itaque per felem, hæc quæ sequuntur, significabant; per felem sedentem cum Cruce ansata, primò vim malorum aueruncatiuam; Secundò Lunarem vim in elementa diffusam significabant; priùs in ansatæ Crucis siue characteris Tautici enodatione ostendetur; posterius in præcedentibus iam ex consensu, quem cum Luna habet, rationibus mysticis demonstratum est. Sedit autem felis, ad stabilimentum, quod elementari mundo Lunarum iste Genius confert, indicandum; quemadmodum in sequentibus de situ simulacrorum hieroglyphicorum amplius declarabitur.

Tertiò solarem quoque vim inuenientes Ægyptij, statuam fingebant sedentem (manibus genibus impositis, quarum sinistra Crucem ansatam tenebat) ab umbilico ad pedes vsque linteo tectam, cætera nudam, mammis que turgentem & cum capite ἀμβροσίω, quod circulus ambibat, ex cuius ceruice flamma emicabat; atque hæc est statua illa, cuius paulò antecitatus Horus mentionem facit; cuius & exemplar in theatro hieroglyphico figura 36. spectandum præbetur; circulus cum flamma, Solis denotat virtutem quam circulari suo motu præstat, atque ob maximam sæcunditatem, quam mundo confert. Sed hanc figuram alibi explicatam considera. Atque hæc sunt quæ de felis hieroglyphico paucis dicenda putauimus.

HIEROGRAMMATISMVS VIII.

De Amphibijs siue

De Hippopotami hieroglyphica significatione.

OPortunè hoc loco amphibiorum animalium Hippopotami & Crocodili hieroglyphicam significationem subnectendam duximus; ab Hippopotamo itaque initium faciamus.

Hippopotamus Amphibium animal, variam dedit Ægyptijs hieroglyphicorum occasionem, tam in morali, quam physica doctrina. Primò quidem ἀνθηον Osiridis Numen Typhonem exprimere volentes, hippopotamum figurabant. Cum enim hoc animal nociuum cognoscerent, & ad dâna inferenda natum, præterea astutia & impierate immane, perfectè Typhonis naturam exprimeret, Typhonem ab Osiride domicum haud incongruè notabant; Per Osirim enim Nilum, & per Hippopotamum Typhonem denotantes, vim illam malignam, putridam & venenosam, quâ sege-

Hippopotamus Typhonem notat.

Πανσυνία.

resfrugesque inficerentur, occultè innuebant. Confirmat hæc eius, Her-
mopoli, Pausania teste, simulacrum, cui accipiter immineret cum serpente,
dimicans, pulchrè quod diximus Osiridis cum Typhone prælium exhibès;
Hecataus quoque libro de sacra Philosophia dictam nostram sententiam
confirmat, dum clarè tradit, Typhonem in hippopotamum transmutatum
cum Osiride perpetuò contendere: verba eius alliganda duxi.

Φασὶ τὸ Τύφωνα ἀνῆθεοι καὶ ἀντίτεχρον ἰπποπιταμόμορον, μετατὲρ Οσιρίδος συνεχθῆς πολεμίζειν,
φύσιν μὲν κενυροῖν διὰ Τύφωτος, καὶ ἰνδικον δὲ Οσιρίδος σημαίνοντες.

Dicunt Typhonem antagonisiam sub Hippopotami forma perpetuò cum Osiride decer-
tare, naturam malignam per Typhonem; bonam per Osirim significantes.

Secundò, cum nullum animal, teste Suida, ingrati animi vitium, im-
pietatem & iniusticiam magis exprimat, teste Horo, quàm Hippopotamus,
illum pingentes, vel in toto, vel in parte, nunc ingratitude, nunc im-
pietatem, modò impudentiam denotabant. Nam vt rectè Poëta:

Hippopota-
mus ingratitudinis &
impietatis
symbolum.

*Turpis inuē matrem lethato bellua patre
Pinguia qua Nilus fetifer arua rigat.*

Cum patre enim pugna congregitur, quo superato & incestuosâ in-
matrem libidine, teste Horo, debacchatur. Hinc, eodem Horo teste, Regū
sceptris Cucupham subiecto hippopotamo superimponebant, aut duas vn-
gulas eiusdem subiciebant scepro, quia pietas impietatem, & clementia
inclementiam debet supprimere. Siquidem nihil est, quod Reges aut Prin-
cipes magis deceat, quàm mansuetudo, beneficentia, animique moderatio;
vt quantum cæteris imperio & potestate præcellant, tantum sibi ipsis hu-
manitate & facili inductione animi dominantur. Sceptris quoque supernè
iconem Ciconiæ, infernè verò hippopotami imponebant, vt violentiam,
iustitiæ subiectam esse, hanc Ciconiæ symbolo, illam hippopotami, innue-
rent.

Regū scep-
tra subiecta
habebant
ungulas hip-
popotami.

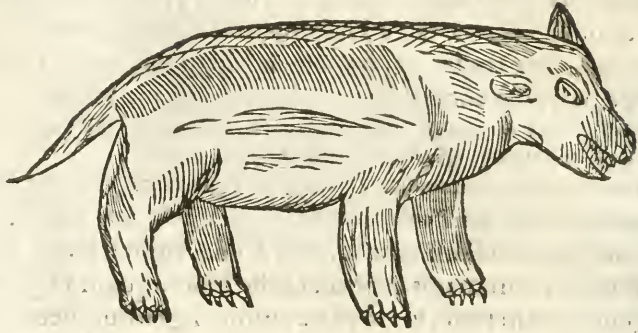
Qua de causa pro vestibulo templi, quod in Saitica præfectura Palladi
dedicatum erat, hæc, teste Clemente lib. 6. Stromatum, incisa spectabantur,
facies pueri, & senis, accipiter, piscis, hippopotamus, quem hieroglyphismū
cū in tertia parte fol. 198. interpretati sumus, eò Lectorem remittimus.
Ad quod ingeniosè alludit Iunius hoc tetrasticho.

*Pernix Accipiter, piscis Nili incola, drusus
Equus, quod ordine hereat,
Symbolon hoc loquitur. Phariæ tria symbola genti;
Deus odit impudentiam.*

Tertiò, per Hippopotamum Ægyptij nunc ver; nunc horas indicasse
Horo, refert; ratio est; quia Hippopotamus simul ac prata virere inci-
piunt, verno tempore à Nilo ad depascendas herbas exire solet; horas verò,
quia interdum sub aquis latet, noctu verò à fluuio in campos exiens non fe-
stinus, sed tanquam messor ad certum opus cōductus, messem æqualiter pa-
bulatur, per noctem diemque quibus operationes suas tempusque veluti
mensurando perficit, haud incongruè horas indigitarunt. Vide citatum.

Hippopota-
mus quid
notet.

Horum libro primo cap. 56. lib. 2. cap. 20. Suidas verbo *κροκόδιος* & Plinius lib. 20. cap. 22.

HIEROGRAMMATISMVS IX.

Crocodilus, siuè

De Crocodili significatione hieroglyphica.

Crocodilus
diuinæ essen-
tiæ rationem
notat.

Crocodilus Amphibium animal, uti magni apud Ægyptios nominis, ita variam quoque hieroglyphicæ suppellectilis sobolem peperit. Primò secretiores mystæ, diuinæ quondam essentia rationem per huius animalis naturam indicabant. Sicuti enim hoc animal sub aquis latens per diaphanam obductam pupillæ pelliculam, alios quidem, eminentibus solum extra aquam oculis intuetur, ipso latente & ἀφανῶς; ita Deum omnia intueri, nihilque aded imperium esse, ad quod diuinæ mentis oculi non dirigantur, ipso ab omnium mortalium sensibus remotissimo, inuisibili & ἀφανῶς, etsi intimè omnibus presente. Cùm verò Crocodilus inter cœtera animalia sit sine lingua, hinc Dei ineffabilem naturam designantes Crocodilum pingebant, ita Abenephi:

Abenephi.

ولأن الطبيعة الله لا تتغير ولا تدرك وهي غير منظره من عين الناس لذلك وقع ما كان يرادون بدلون الطبيعة الله التي هي غير منظره وكانوا رسموا صورة التمساح أن عزا الحيوان تحت الماء ولا يرى وإن التمساح بلا لسان لذلك كان دعوا بصورة الطبيعة الله غير مرئية وغير موصوفة

Ineffabilis
Dei natura.

Et quoniam natura Dei incomprehensibilis & immutabilis est, inuisibilis ab oculis filiorum hominis, idèò quando significare volebant naturam Dei inuisibilem, incidebant figuram crocodili, quoniam hoc animal videt & non videtur, & quoniam crocodilus est elinguis, idèò naturam Dei notabant incomprehensibilem & ineffabilem.

Quæ confirmat Valerianus ex mète Hori, qui per Crocodili picturam in specu latitantis, cuius cauda tantum conspiciatur, Dei caput & substantiam eius incomptam; per caudam verò apparentem, Deum non nisi à posteriori, hoc est, ex operibus cognosci posse, significabat.

Secun-

Secundò, præterea cum motum Solis significare volebant Sacerdotes, imaginem Solis pingebant in nauì, quam ferebat Crocodilus, quo occultè notabant motum Solis in humido ad rerum generationem, per Crocodilum quidem aquam dulcem, quam suo Sol calore purificat, ita Eusebius lib. 3. c. 3. præparat. Evangelicæ. ἰλιον τὴ σημαίνα. ποτε μὲν δι' ἀνθρώπων ἐπιβιβήκεις, τὴ πλοῖα ἐπὶ κροκοδείλου κημήναι. δηλοῖ τὸ μὲν πλοῖον τὴν ἐν ὕδατι κίνησιν. ὁ τὸ κροκοδείλος, πόπλον ὕδαρ ἐν ᾧ φέρεται ὁ ἥλιος. ἐσίμεινε τὴν ἡν ὀδίας δι' αἰετος ὕδαρ καὶ γλυκύος τὴν ὕδαρ ἐπὶ λησαν ποιῆσθαι. Solem verò significat per hominem gubernantem nauem. Nauis à Crocodilo subiecto deportata; ostendit quidem nauis, Solis in humido motum; Crocodilus verò aquam potabilem per quã Sol fertur. Signatur ergò hisce, Solem per aëris humidi, & dulcis circumuolutionem suam peragere.

Motum Solis notat.

Eusebius.

Tertiò, Solis ortum indicaturi, Crocodili oculos effigiabant, vel quia hoc animal oculis prominentibus prædicitum est, vel quia sine vllò parentum incubatu ab ouo exclusum in lucem exeat, ita Horus: Ἀναπλωτὴν λέγοντες δύο ὀφθαλμοὺς κροκοδείλου ζωορραφεῖς; ἐπισημαίνου πάντες σώματος ζωῆς οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῷ βυθῷ ἀναφαίνονται; Occasum verò significaturi, teste Horo, κροκοδείλου κεκυρόσθι ζωορραφεῖς. Crocodilum inflexum ac cernuum terra prostratum pingunt, quia sicuti Sol ortus toto die supra Horizontem, occidens verò infra Horizontem manet, ita Crocodilus interdum supra terram vegetis oculis, noctu sub aquis obtuso visu commorari dicitur. Quæ verò in morali disciplina per Crocodilum signârint Ægyptij, alibi dicitur.

Solis ortus symbolum oculi crocodili.

Quartò, per Crocodilum indigitatur terra Ægypti, vel Nilus, eò quòd hoc animal Ægypti proprium sit; hinc Imperator Augustus Ægypto sub potestatem Romani populi redactâ, numum excudit cum palma & crocodilo.

Ægypti symbolum crocodili.

Quintò, Ortum, Occasumque, facultatemque in humidi elementi substantiam, vti & Genium Lunarem humiditati ad rerum generationem necessariæ præidentem significaturi, Isis ibimorpham, siuè ibidis capite conspicuam in sede quadrata, cui duo crocodili in oppositis partes respicientes prosternuntur, depingebant. Hoc schema conspicitur iu tabulæ Bembinæ medio spatio tertium; quod cum ob maximam rerum sub eo contentarum varietatem, mysteriorumque multitudinem hoc loco ob temporis breuitatem explicare non possimus, eius interpretationem Oedipo consultò reseruauimus.

HIEROGRAMMATISMVS X.

Accipiter siuè

De Accipitris hieroglyphica significatione.

QVamuis in varijs huius operis locis, præsentis hieroglyphici mysteria attigerimus, quia tamen id, occasione aliorum discursuû factum est; ideò visum fuit hoc loco verè & ex professo huius hieroglyphici Accipitrini recondita enucleare, tum vt symbolorum contextus, atque ingeniosa veterum in symbolis condendis Architectura penitiùs innotescat, tum vt multa loca mendosa de huius hieroglyphici significatione corrigantur, adeòque veritas patefiat, Plutarchus, Accipitre picto, Ægyptios semper Osirin, Deû illum suum & sacrosanctum Regem omni gloriæ, & honoris genere decoratum proposuisse, refert. Quòd cum ita sit, nihil me gratiùs curioso Lectori facturum arbitror, quam si Accipitri diuinitatis aliquid in esse a superstitione antiquitate putatum, quamque ob causam ei honores tanto studio impenderint, ostendam. Quemadmodum enim pessimis erroribus irretitæ ac demones astu illuxæ Nationes pleræque. Nonnullæ ob certa quædam beneficia Iouem, Apollinem & Mineruam; aliæ Iunonem, Venerem aliæ, aliæ alium Deum aut Deam etiam febrem & famem adorabãt; ita Ægyptij cæteris superstitiones, præter Crocodilû & Ibidem maximo imprimis honore habebant accipitrem, dum non solum per hunc Osiridè designabant, sed eum ipsum præcipuum Deum suum honorabant, vt illud pluribus locis testatum reliquit Plutarchus; præstantissimam enim omniû apud Ægyptios considerationem super Accipitre fuisse, testantur in omnibus penè obeliscis multiplici figura eiusdem repræsentatæ imagines, ac hierogrammaticismi ἰερακόμορφοι. cû hûc modò titulatum, modò ἀνθρωπομορφόν, hoc est in vnum ex homine & Accipitre compositum, nunc in vnum ex serpente & accipitre transformatum intuearis ὀφιδόμορφον siuè serpentiformem, nunc cristâ, iam titulo veluti tiarâ, seu mitrâ Sacerdotali cõspicias insignem, nunc extensis alarum remigijs summa veluti petiturû, nunc iterum iisdem contractis ex alto ad ima delatum. Nunc de repente ferinâ facie, ac plumoso capite in humanæ faciei blandimenta abeunte; pedibus per vngues in digitos abeuntibus, manibusq; in rectum exporrectis officijs, ἀνθρωπομορφόν hominem mêtitur; nunc pedibus in serpentinas spiras & volumina abeuntibus horridus, aspidem & Draconem refert, de quibus omnibus dicendû est; vt tandem tantæ rerum confusio modus statuatur; ac de ἀνθρωπομορφόν quidem in præcedentibus dictum est. Nunc quid per titulum seu cristatum Accipitrem significãrint, videamus. Ac primò quidem Abenephius Animam Solis significasse asserit: دموره البازي كلان يولون الشمس الشمس

Accipiter sũ-
mo honore
cultus apud
Ægyptios.

Variæ trans-
formationes
Accipitris.

Accipitris si-
gnificationes

Et

Et per figuram accipitris, denotabant animam Solis.

Cui adstipulatur Horus. Εἰς γὰρ μὴ ἐπὶ καὶ δοκῆ ἠδωλον ἡλίου ὑπαρχεῖν ὡς ἀπάντα τὰ πύλνα ὡς τὰς αὐτὰς ἀπύνας, ὅξυωπὲν ἀφ' ἧ καὶ οἱ ἱάτες ἐὼς ἰάσιν ὀφθαλμῶν τῆ ἱερακία βοτάνῃ χεῖνται, ὅθεν καὶ τὸ ἦξον ὡς κύβειον ὄντα ὁ εἰσσεύσθαι, &c.

Horus :

Tum etiam, quod Solis, præter ceteras volucres simulacrum esse videatur, utpote peculiari quadam & occulta natura cui prædium, dum præter ceterarum avium more irretortis eius radios oculis sustinet. Hinc fit ut medici, ad sananda oculorum vitia & incommoda, hieracio herba utantur. Indè etiam fit, ut Solem interdum tanquam visus tutorem ac Dominum Accipitris forma pingerent. Hinc teste Aeliano: Accipitrem quoque Apollini consecrant Aegyptij & venerantur; Oron sua lingua Deum hunc appellantes; auem autem huiusmodi Thausum nominant; eum Apolline idcirco convenientiam habere aiunt; quod ex aibus soli accipitres semper nullo negotio adversus Solis radios intueantur, nec intentis oculis sursum versus iter suscipere grauentur, nec divina flamma istiusmodi offendantur: ijdemq; venenosissimis, ut cerasibus & scorpionibus inimicissima sint. Scholiastes quoque in aues Aristophanis, ἱεραξ ἱεραξ καὶ ἦξον ἠπόλλωνι. Accipiter sacer est Soli, tum propter motus sui velocitatem (nam ut Sol velocissimus est, sic volatu suo perniciosissimus accipiter) tum propter cognationem ex origine sui nominis, vocatur enim ἱεραξ ἕκαστος τὸ πρῶτον ἦξον, id est, à facili motu, qui quidem Soli quam maximè conuenit: Quin & à cælesti sphaerarum imperu sic eum aiunt dici Varinus & Eusebius in Homer. scilicet ὡς τὸ πρῶτον ἦξον καὶ πτεροῦς, quod ira facile scilicet feratur, ac si volaret. Porphyrius quoque lib. 4. de abstinentia: Deos, ait, aliquot animalium nominibus veteres appellant, ut Felem, Lacertum, Leonem, Draconem, Accipitrem. Giraldus quoque Apollini accipitris genus, quod ἱερακίον πτερον vocat, attribuit; Plutarchus quoque in Osrid. & Isis. Aegyptij Osridem sæpè accipitris forma pingunt; excellit enim hæc avis acumine videndi & vi volandi; ὡς τὸ πρῶτον γὰρ ὀψείας ὑπερβάλλει καὶ πῆσι πτεροῦς ὁξύπτερον. Accedit, teste Eusebio, accipitrem lucis & spiritus symbolum apud Aegyptios fuisse; est enim Accipiter acerrimi visus & velocitatis maximæ.

Hieracio Accipitris herba.

Aelianus.

Accipiter Apollini Sacer

Porphyrius.

Aegyptij igitur Accipitris admirandas proprietates considerantes, certe aptius symbolum ad Solis naturam ignisque indicandam excogitare vix potuerunt. Quemadmodum enim Sol ab omni corruptionis terrenæ mole remotus, radijs nihilominus omnia lustrat, omnia attingit, omnia secūdat, immunda à mundis separat. Sic Accipiter cum se nubium tenuis altissimè sublimavit, euectis alis, totum illud spacium, quo pluitur & ningitur despicens, eo se recipit, vbi nec fulmini, nec fulguri locus est, ipso, ut ita dicam aëris diuini fastigio gaudere videtur. Ex quo loco ceu alta quadam specula insigni corporis agilitate in quamcunque partem sagittæ instar labitur, velificanti alarum remigia, quolibet, modico caudæ gubernaculo, dirigit, iam cunctabundo volatu penè eodem loco pendula circumtuetur & quærit, quorsum potissimum in prædam supernè sese præcipitet, ac mox fulminis instar de cælo impromptu simul campis pecoras, simul montibus fe-

Miræ proprietates Accipitris.

rasub eodem impetu cernens, vndè rostro transfodiat, vndè vnguibus dilaceret, vel agnum incuriosum, vel leporem meticulosum, vel quodcunq; esui animatum vel laniatum fors obtulerit, quæ omnia Solis naturæ omninò accommodari queunt.

Hiscè accedit, multiplex ille Accipitris volatus, quo nihil exactius refert rerum naturalium motum, vti sursum versus recto fertur volatu, ita si supernè in terram delabitur, non id tortuoso & obliquo, sed recto ad nos tramite perficit. Certè sicut varia illa helicum, quæ spirali volatu sensim, in aëre decircinat volumina, nihil aliud quam spiralem Solis reliquorumque siderum motum, sic rectus ille ac veluti perpendicularis motus, quem siue descendendo pullorum impetat agmen, siue ascendendo sublimem in nube columbam, constanter seruat, nihil aliud nisi linearem elementorū motum designare videtur: motus sanè qui præter accipitrem & aquilam, nulli alteri conuenit; omnes enim reliquæ volucres, si cursum arripuerint in sublimia, obliquo ferri tractu curuatisque spacijs agi coguntur; quid aliud quoque scintillantibus illis oculorum orbitis, nisi luminarium splendentia corpora, & latentis ignis vbique diffusa virtus denotatur. Prætereà sicut Sol viuifici caloris motu perpetuò æstuat, ita accipiter sanguine & spiritu viuacissimo turgens, longæua viuacitate sua Solis quodammodo perpetuitatem æmulatur. Cumque Sol omnia radiorum suorum proiectione in inferiori mundo veluti oculis quibusdam pellustret, hinc non incongruè Plutarchus lib. de Isid. & Osirid. Accipitris imagine Solem denotari Ægyptijs solitū, ob eximiam eius videndi facultatem asserit. Eandem ob dotem etiam

Solis virtutes
in omnibus
æmulatur.

Epies Aegypti
ius Deorum
interpretes.

ἰερεὺς πατρόφθαλμος, id est, multioculus, sicuti Osiris dictus fuit. Eodè pertinet, quod, inquit, Epies maximus apud Ægyptios Deorum interpret, vt est apud Eusebium lib. 1. cap. 7. diuinissimum ait serpens accipitris caput habens, valdè iocundum est, id, si palpebras erigebat, luce primogenita omnem suam regionem replebat. Cum verò clausos retinebat oculos, tenebræ fundebantur: vt nullū dubium sit, naturam eius maximè igneam eos existimasse, ac Solis effectus illos, accipitris gestibus demonstrare voluisse.

Huic tam eximiæ videndi facultati accedit celeritas volatus, quæ omnibus alijs volucris non immeritò palmam præripit, quem & veteres symbolis parabolisque multifariam indicarunt. Æthiopes quidem, vt Clemens lib. 5. Strom. memorat, in accipitre celeritatem, sicuti Ægyptij pacto rem citò factam denotabant. Hinc, vt suo loco dicetur, ventum pingentes, accipitrem pingebant volantem; ob hanc, inquit Varinus, motus velocitatem Apollini seu Soli Accipitrem antiquitus dedicabant, vndè Homerus Apollinem comparans Accipitri, sic dicit.

Hæc est.

Ἐῖ δὲ κατ' ἰδαίων θείων Ἰρηνηϊκοῦ

Ὡκεὶ φασεφόνω ὡς ὄκυρος πετενάν.

hoc est: Descendit tædè ab idæis montibus accipitri similis
Celeri columbarum occisori, qui celerissimus volucrum.

Por-

Porphyrus lib. 4. de Abſtinentia : *Accipitrem*, inquit, *Ægyptij Solis imaginem putant, cuius totam ſubſtantiam aiunt ex ſanguine & ſpiritu conſtare, & hominis miſericordia affici, ac mortuum lugere, ac in oculos terram ingerere. Unde Ægyptijs ſolitum fuit, Iſidis ſtatua pennis accipitrinis ornare in ſignum excellentiæ.* *Ælianus tradit, in uſu fuiſſe apud Reges Perſarum, veſtem purpuream accipitris pennâ ſpectabilem.*

Atque ex his & ſimilibus ingenij ac naturæ doubtus, non Soli tantum, ſed & aliorum, veſt animæ, victoriæ, gloriæ hieroglyphicum connotabant, ut rectè Horuſ. Hinc eum Ægyptiaca lingua dicebant *Βανηθ*, quod cor ſeu ſedem animæ propriam ſignificat, cuius & animæ ſymbolum, teſte Horo, Accipiter erat. Eſt autem *Βανηθ* compoſitum vocabulum à *Βαν*, quod vitam ſeu animâ, vel ut ego arbitror, ab antiquo *βίος* & *θη*; quod cor ſignificat; vtebantur enim illi libenter huiuſmodi compoſitis vocibus, cum vel ipſam rei originem naturam que, aut quid ſimile ſignificare vellent, quod & apud Hebræos frequentiffimum eſſe monſtrat *צמח*, quo cæloſ ex aqua & igne conſtare innuebant. Sed iam quid commerciij anima cum ipſo corde habeat, videamus. Ægyptiorum opinio fuit, cor eſſe animæ receptaculum, ex compoſitione verò duarum illarum ſyllabarum, *βαν* & *θη* in vnâ dictionem, ſit vox *Baieth*, quæ Accipitrem ſignificat. Ergò ſicut animæ ſedem in corde, ita animam mundi, in Sole reſidere credebant; cum verò ſanguis, qui in corde exiſtit, vehiculum animæ ſit, Ægyptij quoq; pro ſanguinis ſymbolo, accipitrem pingebant; ſanguinis enim vctu eum viuere & nutriri credebant. Cur autem eum potiſſimum dedicarēt Mercurio, multæ ſunt cauſæ, quarum prima eſt, quod Apollinem, quem in apparatu noſtro eundem eſſe cum Mercurio demonſtrauimus, in hunc alitem ſe ſæpius tranſmutaſſe comminiſcantur: quemadmodum & aliàs eum nunc lacerti, nunc Leonis, nunc Draconis habitum induiſſe ſingunt; vnde hunc Deum Phæbum, quo nomine Solem intelligebant & venerabantur. & accipitris ſubindè nomine inſigniebant, & hinc ob maximam naturæ accipitrinæ cum Sole ſimilitudinem, Apollinis præcipuum nuncium, eiſque voluntatis interpretè, poëtæ eam auem habitam fabulantur. Vnde Ouidius de Arachnè puella, cum Minerua de lanificio certante, lib. 6. metamorph. ita canit.

Eſt illic agreſiſ imagine Phæbus

Vti modò accipitris pennas, modò terga Leonis.

Homerus : *Κίερος Απόλλωνος ταχὺς ἄγχιλος.* In hanc auem quoque *Dædalionem* conuerſum nugantur Poëtæ. Sed de hac fabula lege Ouidium lib. 11. Metam. Eſt enim accipiter animal ſolare & occulta quadam naturæ ſimilitudine fertur ad ſolaria. Hinc ſolari herba oculos purgat. Hinc ad Solem illum ſubterraneum, aurum, inquam, maxima ei ſympathia; Accipitris enim oſſa aurum magnetis ad inſtar attrahere, non tantum Ægyptij, ſed & Plinius ipſe nouerat, ſic enim ſcribit: *Apud Arabes quoque, ex oſſibus accipitris ignem elici, aurumque attrahi ſcriptum inueni.* *Ælianus lib. 10. de animal. c. 14.*

ait :

Porphyrus.

Aethiopiſibus Iſidis ſtatua accipitrinis pennis veſtitâ.

Accipiter in moralibus quid denotat ?

Βανηθ quid ?

Accipiter ſanguinem notat.

Apollo in accipitrem tranſmutatus.

Apollinis nunciuſ accipiter.

Accipitris oſſa aurum trahunt.

Ælianus.

ait: *Os tibi accipitrum, si ad aurum admoueat, hoc ipsum illecebra quādam mirabili non secus ac magnes ferrum, ita hoc quasi præstigijs & captiōibus quibusdam aurum ad se trahere. Sed hæc fusè discutiuntur in Alchimia nostra hieroglyphica.*

Accipiter
Mercurio fa-
cer ob diuina-
tionem.

Secundò, Mercurio sacri putabantur Accipitres maximè palumbares, teste Plinio lib. 12. cap. 4. ob insignem quandam, quā pollent rerum futurarum præscientiam. Accedit quòd maximus eorum in augurijs capescendis esset vsus; vndè certos ministros in curam Accipitrum, quos ad certos vsus alebant, destinabant, teste Diodoro lib. 2. cap. 4. adeò quidem, vt volantibus carnes incisas proijcerent, magna que voce, donec carnes caperent, inuitarent. Mortuos quoque accipitres colebant, quod earum animas vaticinandi vi præditas existimarent. Vndè Ælianus 1. de antiquitate; quoad viuit tùm apud Aegyptios egregiè carus Deo existimatur, tùm post excelsū è vita, futura eum ostendere, ab eodemq; somniorum interpretationes proficisci arbitrantur. Atque apud eosdem populos tripodæ accipitris aliquandò fuisse, vndè oracula consulentibus diuino instinctu afflata effunderentur, fama est. Eusebius quoque lib. 2. cap. 1. diuinum, inquit, fuisse animal habitum ab Aegyptijs; & indè constare posse, quod bonum illum demonem, cuius beneficio ac nutu omnia subsistere, vigere atque contineri credebāt; ex serpentis imagine, & capite Accipitris effingerent. Hinc mortuos etiā publico exequiarum honore prolequebantur; vide de his Herodotum in Euterpe; & Diodorum lib. 2.

Præsentendi
vis in accipi-
tre.

Porphyrius.

Strabo.
Accipiter
c. r. Thautus
dictus.

Tertiò, Mercuriò dicabant, Πάντα γὰρ ἐγγελάει καὶ ἀπόνοστα ποιεῖ. Quia sicuti Mercurius aliger Deorum nuncius, seu Sol lucis beneficio omnia secreta, atque incognita patefacit, sic & accipiter diuinæ voluntatis nuncius ac interpres haberetur. Quæ opinio tantum inualuit apud omnes, vt ab augurijs nomen traxisse velint, quasi, quod ter accepta & nuncio lætissima dicatur in augurijs aus; tantum verò hanc prædicendi vim in Accipitre valere arbitrabantur, vt etiam cum moriente non solùm non mori, sed & in alios etiam; deuoratis eius extris, transferri se posse crederent. Quod impius ille Porphyrius asserere etiam non dubitauit, hisce verbis: *Qui animalium vaticinijs polentium animas in se recipere volunt, deuoratis principalibus corporis eorum partibus, ut cordibus coruorum, aut talparum, aut accipitrum, animam quoq; singulorum presentem & ingredientem in ipsis accipiant, & Dei instar futura præsentientem. Cui ad stipulatur Strabo lib. 17. qui, ait; Philarum incolæ (quæ habitatio communis erat Aegyptiorum & Aethiopum) Aegyptia templa habuisse, vbi ales colebatur, qui accipiter appellatur. Hinc cum Thautus antiqui Aegyptiaca lingua, quod idem ac Tauurum in Phenica lingua; Thaut autem in Aegyptiaca lingua idem est, quod Thoth seu Mercurius.*

Mercuriales igitur dicebant accipitres, ob præclaram rerum inuentiōnem, quam Mercurio adscribebant; Quam quæ per hanc auem præstiterit, explicamus. Primò, sanandorum oculorum rationem herba *ἄπο τοῦ ἰεῦ εἰς οὐκ*

ab Accipitre hieracium siue accipitrina herba sic dicta, Collyrium absolutissimum manifestat. Est enim intybaei generis herba quædam, quæ mutato ab hierace vocabulo, hieracium plerumque apud Græcos, Latinos, atque etiam scæminino genere à quibusdam hierace dicitur. Huius enim Accipiter auulsæ scalptraeque succo oculos inungens oblinensque, deperditâ oculorum aciem in integrum restituit, pristinamque claritatem recuperat. Vocatur autem illa herba vulgò dens Leonis. Rustici in Germania à simili euentu *Vveysenschwartz* caudam accipitris vocant. Huius enim flores instar lactucæ, & hieracis Cretici, aliorumq; quorundam Hieraciorum, lacteo succo diffracti manant, qui cum amarus sit, & in signi abstergendi vi præditus, non mirum, si accipitribus affricu oculorum caliginem discutiat.

Accipitrina herba Hieracium dicta, collyrium optimum.

Vtrum autem verum illud Hieracium sit intubus, vtrum Thythimalloides, vtrum Cychorium syluestre, aut dracunculus caule maculis accipitrinis insigni præditus, aut hieracopodion seu pes Accipitrinus, seu Lychnis coronaria, disputant Botanici; ego arbitror esse hieraciû illud, quod supra Thythimalloiden diximus; hoc enim egregia vi deterforia pollet, eaque ratione oculorum defectibus prodest, vt Chelidonium maius, aliaque huiusmodi, cuiusmodi magnam quoque copiam crescere in Ægypto, testatur Prosper Alpinus. Atque hinc Collyriorum origo, quæ Medici hieracia vocant, tale est Apollonij Phœnix Collyrij genus, apud Galenum Hieraciû cognominatum, vt Doctoribus quibusdam recentioribus placet, quod ab Hierace quodam compositum, ab Apollonio verò in vsum assumptum sit.

Descriptio Hieracij.

Iterum huic Mercurialem illum characterem, seu Isiacum signum Tau acceptum referebant, eum enim Accipitrem Ægyptij capite, rostro, oculis nescio quid Tautico characteri simile effigiare notarent, veluti Mercurialis præsentia notam admirantes, hunc characterem ceu mysteriosissimum venerantes, ex Tauri videlicet & Accipitris vultu desumptum, inter quatuor literas ab Ægyptijs in Gomasiarum solennitatibus circumportari solitas, vt supra insinuauimus, receperunt. Erant enim Ægyptij ad superstitionem vsq; in animalium formis & figuris curiosè obseruandis præ ceteris studiosi.

Tauticus character accipitris caput refert.

Diximus enim supra, Mercurium signum Hebræorum Tau alijs mysterijs accomodatum, in Ægyptiacorum sacrorum vsum conueruisse, imò paucis immutatis Thauri appellauisse, iuxta suum nomen; seu iuxta Phœniciam linguam Tautum, hoc est, felicem dæmonem seu *αγαθαίωνα* quem & Accipitris capite serpenti imposito, circuloque incluso significauit; per accipitris caput, quod dictum characterem effigiat, nihil aliud, nisi vitam, quam diuini Osiridis potentia, & genialis illa virtus secunda per serpentem indicatâ, toti mundo communicat appositè exprimunt; sed nè quicquam proprio sensu moti excogitasse videamur, audiamus Eusebiû lib. 1. cap. 7. de hoc non tam doctè, quam cum primis appositè differentem.

Taurus quid?

A Misore Tautum fuisse natum, qui primus Elementa lucrarum conscipit, quem Ægyptij Thauri, Alexandrini Thoth, Græci Mercurium appellant. Et in eodem

capite circa medium. Cùm verò Mercurius Austr. Regiones petijset vniuersam Aegyptum Deo Tauuto largitus, ipsum ibi Regem constituit. Et quæ sequuntur: & postea, Draconum naturam atque serpentum ipse Tauutus diuinam pucauit, & post ipsum etiam Phænices atque Aegyptij; spirituosissimum enim animal est omnium & maximè igneum; id Phænices felicem Dæmonem appellant; Aegyptij verò Cneph appellarunt, cui accipitris caput apponunt, propter actiuitatem accipitris singularem, idcirco Epies δὴ τὸ ἀετὶ κεφῶν, (quem summum Deorum interpretem Aegyptij putarunt) sacrarum literarum scriba, cuius libros Arius in græcam linguam translulit, allegoricè hoc tradens ad verbum ait; diuinissimum animal serpens & accipitris habens caput, valdè iocundum est, & si palpebras erigit, luce primogenitam omnem suam regionem replebat; cum verò clausos retinebat oculos, tenebræ fundebantur; & circa finem: verum Aegyptij vniuersum depingentes mundum, hac ipsi inducti sententiâ, intercurrentem aërem ignemque in superficie circumfusum, serpentis ἱερακόροφου, siuè sub Accipitris figura extendunt; vt sit Theta græcæ literæ figuræ simillimum. Magnitudinem ac formam mundi per circulum indicantes: per serpentem verò ἱερακόροφον, qui in circulo medio positus est, bonum dæmonem conseruatorem omnium, cuius virtute mundus continetur, ostendentes; Atque hinc patet. Cur Accipiter inter quatuor quoq; literas computetur; & vndè natum sit, quod Græci postmodum caduceum Mercurij ex serpentibus effigiarint.

Atque hinc quoque accipitris figura loco amuleti vtebantur contra malignos Typhonis insultus, vt videre est in hieroglyphica descriptione, quæ hodiernâ die in basibus sphyngis, seu Leonis, ad fontem aquæ felicitis iuxta thermas Diocletiani apparent, vbi character noster Thauticus vna cum duabus hinc inde accipitribus positus, nihil aliud refert, quàm amuletum quoddam contra Typhonem positum, hoc est, contra igneam ariditatem seu Etesiarum flatus, quæis aqua Nili exarescit, & sic fecundam Nili inundationem impediens, sterilitatem inducit. Arbitrantur enim Aegyptij ad hunc characterem Isiacum omnium aueruncari malorum incurfus, & Osiridem hisce medijs allici, & spiritum Mundi trahi. Amuletum vna cum interpretatione eius sequitur.

Ex sphynge ad aquas felices

replicantur autem figuræ ex ortu in occasum, contra potentias infaustas, quæ orienti & occidenti dum præsunt, eas hæc symbolorum duplicatâ serie, veluti aduersis & inimicis signis auerti credebant.

Atque proindè hæc hieroglyphica ponebantur propriè in basibus Sphyn gum, & in ripa Nili collocabantur, vt essent quasi phylacterium quoddam contra ariditatem & igneam vim, Nili exsiccatiuam, quam teste Plutarcho Typhonem dicebant. Accedit quod alibi hæc instrumenta numeri 6 & 7 signata, Abenephi, vt suo loco dicitur, Typhonis machinamenta vocet, causam non addit, vndè ego arbitror, illa nihil aliud esse, quâ instrumenta seu funes, quibus olim Osiridem in arcam, iuxta historiâ à Plutarcho enarratam, compegit Typhon. Confirmat hanc opinionem, quod in eodem hieroglyphicorum syntagmate Accipiter cum dictis instrumētis & cum musca, & iunco marino, nihil aliud velint, quàm Osiridem propulsa- torem machinamentorum Typhonis. De quibus vide fusiùs tractantem Plutarchum, & plenam eius explicationem alijs locis referuatam.

HIEROGRAMMATISMVS XI.

Noctua siue

De Noctuæ hieroglyphica significatione.

Tria Noctuam apud Ægyptios significasse reperio. Primò sapien- tiam silentio comparatam. Secundò DEVM; Tertiò dæmonem auerruncum ἀνιτήρων Osiri, siuè omne ominosum & portentosum; Cum itaque inter cætera hieroglyphica, quæ in Obeliscis spectantur istiusmodi sit frequentissimum, idq; varijs modis exhibeatur, de eo hoc loco, vt meliori conditione quâ possum, ita fusiùs quoque disceptandum duxi, vt ratio huius hieroglyphici luculentius patefiat.

Noctua tria
oti simum
significat.

Sciendum itaque cum naturam huius animalis attentius considera- rent, vt potè auem abditam, quæ noctu vigilet, dormientibus cunctis vo- let, in tenebris quoque, quibus cæteræ aues caligantibus oculis quiescunt, illa visum acuat, circumuagando operetur, futurisque rebus prospiciat. Contrà diurno tempore quibus importunis variorum tumultuum stre- pitibus fragoribusque obnoxio, reliquæ volucres operantur, ipsa in- tra solitarias veterum ædificiorum parietinas, veluti dulci quadam con- templatione suauiter conquiescat, apè sanè sapientiam silentio compara- tam per hanc auem compararunt;

Natura no-
ctuæ.

Nam vigil insomnes ducit solertia curas.

Noctua Sym-
bolicè Sapien-
tiæ silentio
comparatæ

Sapientiam etiam in maxima errorum caligine perspicax proprium splendorem acquirit, malumque à bono discernit; cum nihil tam abdi- tum sit tamque obscurum, quod ea non percipiat, & vbi cæterorum ho-

Sapientia in
quo consistit.

minum vulgus oppidò occupatū est, sapientia quietem capit, & vbi plebs nihil, huius mundanæ lucis vsurâ excecata, quid agat, videt; sapientiam tūm oportunè in rebus gerendis perspicax redditur. Sapientis quippè est, ijs in rebus, quibus vulgus occupatur, quietem capere, & contra illic sese plurimum exercere, vbi vulgus nihil videt agendum, quod dum facit, pulchrè noctuam imitari dici potest. Quæ omnia calculo suo comprobat Abenephi his verbis:

Abenephius:

والهامة هي علامة الحكمة متحصلة بسكوت لان كما الهامة تعمل في الليل وفي جهل دستريح حكرا العلما يهجون الاسغال الدنيا ويستقرون كثيرا بنظرهم مثل جليل
سكوت الهامة

id est, *Noctua signum est Sapientie silentio acquire, quoniam sicuti noctua nocte operatur, & de die quiescit; ita sapientes, qui fugiunt tumultum negotiorum mundi, tranquillam vitam agunt in contemplationibus suis, sicuti in nocte & silentio noctua.*

Harpocratis
pulchrum
hieroglyphi-
cum.

Quæ omnia pulchrè docet figura theatro hieroglyphicorum Her-
vartiano inserta, vbi Harpocrates sub forma pueri sedentis, capillis
ὄφιοφόρος, siuè in serpentes degenerantibus exhibetur, qui labijs digito pres-
fis silentia luadet; alterâ manu facem præferens cum tribus capitibus pa-
paueris, ex cuius capite auris, cui persee folium inseritur, cum sextilis Lunæ
ch caractere, emergit; pharetra quoque post tergum cum arcu temerè proie-
cto spectatur, cui ad latus coniunguntur primò, Noctua, cuius è capite egre-
ditur auris, cui pariter persee folium inseritur; deindè gallus, vt hic in Sche-
mate apposito apparet. Quo

Explicatio
figura.

quidem nihil aliud Hieromystæ
indicare voluerunt, nisi veram
sapientis viri ideam; per Harpo-
cratem ijs, quæ vides, symbolis
insignitum, indicatam. Sedet
primò, quia sola sapientia quietem & tranquillitatem animi
componit. Iuuenis est, quia sa-
pientia immarcescibilis semper
flore & viger; digito labra pre-
mit, quia sapientia nō inter stre-
pitus & tumultus, sed silentio, so-
litudine, secessu, & omnium re-
rum terrenarum cōtempnū com-
paratur. Quæ per noctuam no-

cturnum & solitarium animal pulchrè indicantur, vt paulò ante indica-
tum fuit; gallum adjunctum habet, quia sapiens omnibus actionibus suis,
ne præposteris finibus in transuersum agatur, inuigilare debet. Sinistro
cubito galli guttur premit, vt ostenderet, quietem & otium contempla-
tionis non interturbandum per importunas diurni temporis actiones, qua-

Gallus quid
notet?

rum gallus nuncius est, voceque ad eas excitare solet homines; quemadmodum igitur Harpocrates digito labia sua premit, ita & gallo importuno quietis interpellatori guttur coercet, quasi in gutture eius iam vocem moliente, sentiretur tacitū quoddā & internū incitamentū. Auris, cui insertur perſeæ folium capiti impositum habet, quod vti, teste Horo, linguæ, ita fructus eius cordis figuram exprimit; quia Sapiens multum audire debet, & quod per linguam sapientis Magistri didicit, altè cordis penetrabilibus per frequentem contemplationem committere debet. Papavera præfert cum face accensa, quia Sapiens maximè in mortis, quæ per papavera signatur, & in supernarum rerum, altissimarumque per facem accensam indicatarum meditatione versari debet; pharetra post tergum, ac temerè projectus arcus indicat, quod quicumque Sapientiæ penetralia intrare vult, is amori rerum terrenarum ante omnia abrenunciare debeat; rerumque corruptioni obnoxiarum, quæ per lunam & serpentem temporis caduci symbolum, teste Horo, indicantur, penitus obliuisci. Quæ omnia, fusè ex varijs Authoritatibus comprobarem, nisi ea proprijs istiusmodi symbolorum locis referuassẽ; quare eò Lectorem remittimus. Noctua itaque symbolum fuit Sapientiæ silentio comparatæ. Vndè non Athenienses tantum pro Urbis insigni assumpserunt Noctuam, sed & eandem. τῆς Ἀθηνῶν, id est, Mineruæ Urbis tutelari sacram esse voluerunt, vti numi penè innumerabiles ostendunt apud Parutam, Augustinum, Choulum, aliosque, omnes noctuæ simulacro insigniti.

Perſeæ foliū.

Papavera quid noſet.

Pharetra projecta quid.

Cur Athenienses Noctua profyn bolo.

Est enim γλαυκῆ idem quod noctua, à Cæſio oculorum colore, vndè Ἀθηνῶν γλαυκῆς, Minerua Glaucopis siuè quòd glaucis & cæſijs oculis eſſet, siuè ab aëris colore cæruleo; per Mineruam enim aërem interpretabantur, dicta fuit. Vndè & omnes, qui cæſijs oculis eſſent, tanquam Mineruæ filij, summi ingenij homines reputabantur. Erat autem Athenienſium Vrbs hiſce aibus tantoperè referta, vt indè proverbiū natum ſit, γλαυκῆς εἰς Ἀθῆνας εὐρεθ, id est, Noctuas Athenas fert, contra eos, qui illuc merces, ubi eæ afluunt ſtolidè comportant. Quod verò nonnulli Noctuam victoriae ſymbolum aſſerunt, id idèd factum eſſe putem, quod Noctua Sapientiæ & prudentiæ, quam Pallas ex patris cerebro nata daret, ſimulacrum eſſet, quibus adminiſtrata res optatum proculdubio finem fortiuntur. Sapientia namque nocturnâ contemplatione vigilijsque diuturnis, vti ex paulò ante adductis ſymbolis patuit, paratur; quibus vtriſque Noctua præceteris aibus egregiè præſtare videtur. ſi quidem Sapientis eſt, præmeditatione ea, quæ in obſcuris ſunt, dignoſcere, & loquacitate repudiata, loca tempusque ad agendum reſpicere; Vndè & eandem ob cauſam Æſculapio dedicata eſt; quod ad imitationem huius alitis, Medico diù noctuque ſtudioſè in ægrorum ſalutem inuigilandum ſit. Et quoniam ſapientiæ acquirendæ nihil adèd contrarium quàm temulentia, & nimius vini uſus; hinc aptè quoque Noctuam poſuère abſtinentiæ & temperantiæ ſymbolum, eò

γλαυκῆ quid & vnde Minera Glaucopis dicatur.

Multitudo iolarum Athenis proverbium dedit. Noctua victoriae ſymbolum quid interigena.

Cur Æſculapio dedicata.

Noctua cur abſtinentiæ ſymbolum.

quod

quod oua Noctuæ ea vi pollere dicantur, ut si per triduum ebriosis in vino dentur, tedium vini adducant, & abstemios reddant. Sed hæc de primo sapientiæ symbolo dicta sufficiant.

Noctua malignum demonem uocatur.

Diximus quid Noctua apud Græcos indicarit, nunc quid apud Ægyptios norarit aperiamus; Apud Ægyptios itaque signabat primò *ἀντίτεχνη* Osiridi Numen, siue malignum dæmonem, Osiridis Aduersarium, qui dira pessima portendat, et si subindè prosperorum nuncium quoque significaret, ut postea dicitur; cuius significationis ratio hinc originem sumpsit. Ferunt, Ægyptij, teste Hecatæo, Typhonis asseclas singulos sibi eorum animalium, quæ cum sacris animalibus ingenij & naturæ dotibus considerent, formas assumere solitos, sub ijs dira mortalibus portendisse, eosque varijs modis vexasse. Sicuti itaque Typhon subindè Crocodili, vel Asini, nonnunquam Hippopotami, ita interdum quoque Draconis, aut Noctuæ formam assumpsisse, sicuti alibi probatum est, ut hominibus illuderet, eosque varijs persuasionibus agitaret. Verba Hecatæi. *Τύφῳ ἢ μεταχρηματισζόμενος εἰς γαβύκα τερατολογέμενος ἵππεα.* Typhon uerò in noctuam transmutatus, dira portendebat. Hinc Ægyptij occasionem sumentes, quando Draconem significare volebant, noctuam pinguebant. Et quemadmodum certis sacrificijs aduersa Dijs sacris Numina placare contendebant, ita & Numen hoc *ἀντίτεχνη* sub Noctuæ forma conspicuum, aueruncandi gratia varijs materijs Noctuæ appropriatis, ceu malignum dæmonem, lucis Osorem, & tenebrarum incolam, nè noceret, & ut dira omnia auerterent, venerari studebant. Erant quippè Ægyptij mortalium omnium superstitiosissimi, dum omina in omina, quæ vel viderent, vel audirent, aut somniarent, traherent. Ut proinde Meandrum sub persona Ægyptiorum, de diris huiusmodi omnibus conquestum esse, mirum non sit.

Hecateus apud Malchū.

Superstitio Ægyptiorū.

*Angimur, si sternutauerit, si mala loquatur
Iraſcimur, si quis uiderit insomnium, valdè
Metuimus, si Noctua clamauerit quæpiam, timemus.*

Auis inauspicata noctua.

Hinc ad omnes ferè populos & Nationes transijt hæc de Noctuæ ferali carmine & ominoso gemitu persuasio; Hinc tot infelicia epitheta apud Poëtas passim Noctuæ attributa legimus, quibus tanquam inauspicatissima auis, dum bubulat horrendum, credita fuit; humano generi. Tristia fata ferens. Teste Ouidio.

*Fædæque sit volucris venturi nuncia luctu,
Ignauus Bubo, dirum mortalibus omen.*

Et Virgilius

*Seraque culminibus ferali carmine Bubo
Visa queri, & longas in fletum ducere noctes.*

Ut verò rationem & originem huius luculentius perspiciat Lector, Notandum est. Ægyptios non tantum per noctuam aduersi Numinis operationes significasse; Sed etiam existimasse, Hemphra (est hoc prouidentia

Noctua diei symbolum

vni-

vniversalis nomen & Numen,) Noctuam veluti nuncium suum ad homines mittere; ipsque per eam futura significare, de sinistris euentibus præmonere; ac quid instante quadam calamitate prudenter agendum sit, suo exemplo docere. Sapientiam enim veram, quam per noctuæ actiones significabant, vnicam esse, quæ omnibus sinistris euentibus, obuijsque calamitatibus occurrere, resistereque possit; vt vel ex hoc appareat, hoc hieroglyphicum omnium optimè concordare Sapientiæ; ita Abenephius:

وقالوا ان الهامة هي مباشرة ممقظا الاعم الذي هو عندهم الاعوت اولي وصدقوا ان ممقظا منكو ويشتر كل ما مستقبل علي الذ

Credebant enim, quòd Noctua nuncia sit Numinis Hemphtha, quæ est prima apud eos diuinitas, & annunciatrix omniũ, quæ euentura essent hominibus. Certè quæ de Hemphtha dicit Abenephi, de Iside, quam Plutarchus prudentem naturæ progressum interpretatur, Diodorus lib. 1. c. 2. apertis verbis confirmat, dùm ait: *Isidem in somnis passim apparere se colentibus, non rectè valentium morbis auxilia prabere, monita dare salutis, & tum ad mala euitanda, tum ad bona consequenda, homines nocturno tempore per somnum, & varia phantasmata sollicitare.* Quæ propiùs adhuc attingens Porphyrius l. 4. de abst. aperte dicit, inter Oscines aues, Noctuam vnam esse, quæ Mineruæ, quam eandem cum Iside libro tertio asseruimus, de rebus euenturis sententiam denunciaret; quæ fusiùs Plutarchus in Themistocle profequens, hanc annexuit fabulam. Cùm Neptunus à Minerua victus, non posset Atticâ regione potiri, iratus *Νοκτυλιαν*, id est, leuia, stolidaque consilia illis immisit, cùm autem Palladis ales mentem eius hominibus aperire crederetur, hinc prouerbiu natum est, *Noctua volauit*, quod rebus feliciter atque ex animi sententia gestis, leuè succedentibus dici consuevit. Vndè & ipse Plutarchus ait, natum esse, vt in symbolum victoriæ noctua assumeretur, de quo supra agebamus. Explicat hæc omnia appositè sanè Porphyrius l. 3. de abstinentia his verbis: *Sed Diij quidem tacendo res indicant, & eorum significaciones aues celerius quàm homines percipiunt, & percipientes nobis eò quòd possunt modò denunciant, Et alie aliorum Deorum nuncia hominibus sunt. Iouis aquila, Apollinis accipiter, & noctua Mineruæ, Cereris grus, & caterorum alie.* Hebræi quoque hoc dæmonium *לילית* *Lilith* vocasse reperio, quasi nocturnum dæmonium. Ita Elias Thibites, quam & puerperis infestam inimicamq; ait, *לילית* וואך שם הרגיעה לילית, אית, רש"י פירש שם שדה חרגום יונתן לילין בלשון רבים וכך בפסוק בימים ההם כשבח מלך חרגום ירושלימי שדין ורלילין *Lilith*, quin & *Lamia* ibi *requisit*. *R. Salomō Iarhi* dicit לילין *Lilim* in plurali numero, & ita in hoc versu: *In diebus illis cùm sederet Rex &c. Thargum Hierosolymitanum Sedin & Lilin; Dæmones & Lamias habet; Fabulas, quas Hebræi hic inferunt, qui videre volet, consulat Oedipum, vbi fusè de huiusmodi tractatum reperiet. Meminit huius dæmonij nocturni quoque Abensihal Hassemoni in libris de sectis Religionum in Oriente, his verbis:*

Porphyrius l 4

Aben Sihal Hassemon.

ولا وابل كان يعبدون الضم اسم الليلة يقولون القمر ويسمونه الليلة لانها المير
وملكة الليل

Colebant, inquit, Antiqui etiam Deam, quam Alilath vocabant, & dicebant illam Lunare Daemonium esse, appellabant autem eam Alilath, eò quòd ipsa Domina & Regina noctis esset; Cui consentit Herodotus, quia in Euterpe asserit, Arabes Deam nomine Alittam coluisse, vbi loco Alitæ corrupti vocabuli, Alilath legendum esse censeo. Καλέουσι δὲ τὴν Ἀφροδίτην μὴ Ἰταίαν, Ἀεθίοιοι δὲ Ἀλίθῃ. Quamuis Militam Mor Isaac Syrus à pariendo sic dictam esse velit, vbi enim de Astartha Dea Assyriorum agit, sic ait:

لما ولدت من ليل
فولدت من ليل
فولدت من ليل
فولدت من ليل
فولدت من ليل
فولدت من ليل
فولدت من ليل
فولدت من ليل
فولدت من ليل
فولدت من ليل

Astaruth, inquit, sidus est unum de septem errantibus siue planetis, quæ etiam vocatur Genitrix, & obstetrix, eò quòd ipsa veluti mater sit omnium, omnium productrix rerum, omnium que in mundo sunt conservatrix. Quicquid sit, siue Milita à Valed, id est, parturiendo, siue à lail Alilath & Lilath, hoc est, à nocte deriuetur; Certè omnia hucusque recensita nomina Ilithya, Milita, Alilath, Lilith, eandem Deam esse, & cum Lucina, Hecate, Proserpina, Isi seu Venere subterranea Nephthe, Empusa, Lamia, Lemuribus demònibusq; nocturnis confundi fatebitur, qui singularum actiones Authoresque mythologos, & quæ alibi de hisce scripsimus, ritè inter se contulerit, & per noctuas symbolicè indicatas, pulchrè ex Parutæ nūmis & medallijs nūc Iunoni, modò Palladi, jam Proserpinæ inscriptis, demonstratur, vt suo loco videbitur. Quæ omnia fusiùs hoc loco prosequi volumus, vt consensu Authorum omnium populorum circa dæmonem illum nocturnum siue prosperam, siue aduersam portendentem, per noctuam ab Ægyptijs demonstratum, luculentius patefiat; & quomodo noctua naturalibus suis actionibus pulchrè demonstrat, quomodo Sapienciã (quam Numen Ægyptiorum Hemphthas quod Eusebius Emet, Iamblichus Cneph corruptè vocat, per noctuam, cent per voluntatis suæ internunciam docet) aduersis omnibus resistere possit. Quæ omnia fusiùs in Theologia Ægyptiorū hieroglyphica, vbi secundum analogicos sensus, memorata symbola explicantes, diuinæ prouidentiæ mirã vim docemus; atq; adeò Hieromantas non multum ab orthodoxorū Theologorum doctrina dissensisse, apertè monstramus. Sed ad institutum.

Consensus
symbolorum
adductorum

Dissidium na-
turæ per no-
ctuam &
cornicem.

Sanguis no-
ctuæ mistus
cornicis san-
guini non
coalescit.

Tertiò, reperio nonnullos per noctuam & cornicem dissidium naturæ, quam Antipathiam vocant, significasse, eò quòd hæ duæ volucres adeò irreconciliabili odio dissideant, vt sanguis cornicis, sanguini noctuæ commistus, nunquam coalescere dicatur, quod profectò (si vera sunt, quæ dicuntur) diuersam omnino earundem temperiem, & maximum naturarum dissidium ostendit. Verùm cum de huiusmodi symbolo nihil apud Ægyptios repererim, de eo quoque nihil proferre libuit. Horus tamen ait, si quando Ægyptij hominem ad alicuius aras patrocinijs, vel salutis causa, euentu irrito confugientem significare vellent, passerem & noctuam, cu-

ius patrocínio periculum euadere sperat, confugit, ab eametsípa longè infestius excipitur. *Αἰθεροῖν προσφάροντα πρὸ ἰδίου πάρονι κὴ μὴ βοιθέμερον θέλοντες δι- λῶσαι. ερηθὸν καὶ γλιῦκα, ζωροφαῖσι. Ἔτεσ γδ Θηρόμορος, πρὸς τὴν γλιῦκα ζέει, κὴ πρὸς αὐτῶν πίεται. Hominem qui ad proprium Patronum contagiat, nec eius subluetur auxilio, monstrare cupientes, passerem & noctuam pingunt. Hic enim dum Aucu- rum uenatione petitur, ad noctuam confugit, à qua mox opprimitur.*

Horus l. 1. cap. 51.

Verùm cùm huiusmodi ab Horo recensita symbola, inter hieroglyphica schemata necdum reperire licuerit, ea veriùs inter emblemata & apophtegmata Ægyptiorum reijcienda duximus. Porrò noctuæ symbolum pro diuersis rebus eidem adiunctis, diuersa significat. Ita Noctua cum Tautico caractere dæmonem auerruncum notat. Eadem cum baculo recuruo sapientiam, cum figura aquam denotante, auerruncationem ab aquis; cum Serpente, à terra; cum Niloscopio à Nilo; cum alijs alias significationes habet. Ita Atheniensibus cum ramo lauri aut palmæ, quem expansis alis ore gestabat, victoriam; superuolans verò Leoni procumbenti, vires cessisse prudentiæ innuebant; Est enim Noctua, uti suprà ostensum fuit, vigilantix studiosis quam maximè necessariæ symbolum, quam sobrietate colere & conseruare oportet; quam ob causam Attici ita Noctuam depinxisse legimus, ut vas seu dolium inuersum & vino vacuum pedibus premere videretur. Atq; hæc de Noctuæ hieroglyphico sufficiant.

Quid adien- sta Noctuæ varia symbo- la denotent.

HIEROGRAMMATISMVS XII.

Coturnicis, siuè

De Coturnicis hieroglyphica significatione.

CVM in Obelisco nostro Pamphilio bis Coturnicis figura occurrat; quid per eam sapientes significauerint, iam dicendum est. Cum itaque Coturnicem, nescio quod cum Luna dissidium habere comperiam, si quidem illa, Luna oriente mox inauspicatos clamores aduersus eam excitat, non quæ Deam saluere libeat, aut laudatione prosequatur, ut solent galli, gallinaceis; sed manifestissima det indignationis aduersus eam indicia, ante omnia autem terram fodicet, pupillasque identidem sibi conscribillet, utpotè quæ Lunæ apparentiam indignè ferat; quam neque quidem intueri patitur; atque hoc idem facit in ipsius Solis diuini astris exortu. Quod cùm apud Ægyptios summos Solis & Lunæ cultores summæ daretur impietati & ingratitude; hinc occultè impium quid, malignum & inuisum significantes, volucrem degeneris & Typhonix naturæ Coturnicem pingebant; Typhoniam enim quandam, Osiridi & Isidi aduersam virtutem in ea obseruabant, quam & ipsa voce naturali profitebatur. Nam

Natura co- turnicis.

Ingritudinis symboium.

quid signifi- cet vox eius.

proculhinc, quâ summum in dicta Numina odium demonstrabat, teste Hecateo, vociferare credebatur. prius verum esse his verbis comprobatur, Horus. lib. 1. hieroglyph. 49. Α καθαρισαν τε γερφοιτες ορυγα (ita enim manu scriptū, quod penes me est, habet; non ορυγα) ζωογραφεσι, ἡ δὲ ἐπ' ἀνατολὴν ἐρχομένη πρὸς σελήνης ἀτειζων εἰς τὴν θεὸν κιαρῶν ποιῆται. ἔκ' ἐυλογῶν αὐτὴν, ἔτε' ἐυφημῶν; σημαῖον τὸ τῆς ἐσπερίστων. πρὶς γὰρ αὐτὴ σκέλεσιν ἀμύρασιν τὴν γὰρ ζωογραφεῖα αὐτὴ τὰς κόρας; ὡσπερὶ ἀθανάτων; καὶ μὴ βεβλόμενος ἰδῆν τὴν θεὸν ἀνατολῆν; τὰ δὲ αὐτὰ ποιῆ καὶ ἐπὶ τῆς ἡμέρας θείας ἀνατολῆς.

Horus l. I.
c. 49.

Potèd impurum scelerumque notantes anserunt, Coturnicem, pingunt, quoniam ad ortum accedente Luna, intentis in Deam oculis prospiciens, vociferatur, non ei benedicens, nec fausta acclamatione gratulationeque prosequitur, cuius rei argumentum est asperissimum, quod cruribus terram effodiens suas ipsius pupillas humi veluti pingens defigit, quasi indignabunda inuitaque Deæ ortum aspiciens. Idem quoque in exortu Dei, Solis, inquam, efficit: quàm denique prava atque infesta Coturnicis natura, quamque omne bonum reliquis animantibus inuideat; Horus in citato loco fusè prolequitur; Cùm enim quemcunque in deserto locum aquis scatentem nacta fuerit, postquam biberit, rostro turbat, lurumque aquæ commiscet, ac pedibus in eam puluerem conijcit, idque ne vlli alteri animanti aqua sit ad potum idonea. Et cum Luna omnia, quæ in toto orbe sunt vtilia gignat, augeat, ac vegetet, nihilominus eam quasi despiciere videtur: ἡ δὲ γὰρ ἐπὶ τῆς τοῦ κηθῆκον ἐρχάξεται, πρὸς θεὸν αὐτῆς πάντα γνάσσης καὶ αὐξάνσης ὅσα γὰρ τὸ κόσμον ἐστὶ χρίσιμα. idque voce palàm testatur, ut & Hecateus his verbis notar. ἢ ἀναξιώτερον τῆς κηπακῆ πρὸς ὀρτυρομήτας κραυγῆ ὡ κατὰ φρονῆσα ἐστὶ ταύτης τὸ φωνῆ τῶν θεῶν μεγαλόπικτος. Quid indignius κηπακῆ voce Coturnicis, qua Deorum magnitudinem quadantenus spernere & ridere videtur. Sed hæc de Coturnice sufficiant, qui plura desiderat, consulat Oedipum, ubi omnia fusius profecuti sumus.

Maligna Co-
turnicis.

Hierogramma Galli.

Græcis Gallum multa significasse, Ægyptijs verò vix, & non nisi in emblematis symbolicis adhibitū fuisse constat. Quare cum nullū in Obeliscis hieroglyphica literatura insignitis, sicuti nec in cæteris inscriptionibus eiusdem vestigium repperim, superuacaneum quoque esse ratus sum, de eius significatione fusius agere, quare ad alia progrediamur.

Gallus ista
hieroglyphi-
ca non inue-
nitur.

HIEROGRAMMATISMVS XIII.

Columba siuè

De Columba hieroglyphica significatione.

DE hieroglyphicis Columbæ, varij varia comminiscuntur. Certum est, eam non tam Ægyptijs, quàm Assyrijs cum primis in summa, vene-

veneratione fuisse. Ratio cultus fuit, quod nonnulli Semiramidem, ve-
 riùs alij Decretam Semiramidis filiam in Columbam conuersam referant.
 De quo cùm in Oedipo, in syntagmate Panthei Hebræorum, tractatu de
 Decreto, Dagon, Oanne fusissimè tractauerimus, eo Lectorem remitti-
 mus; Inueni tamen, per columbam morales actiones significasse Ægy-
 ptios, vt dùm purum aërem ab omni pestilentis halitus contagione immu-
 nem per Columbam significant, quod esus Columbæ eximium prophyla-
 cticum sit, adeoque solis regibus castisque sacrorum ministris, tempore
 contagionis in cibum cædat; de quibus vide Horum lib. 1. hieroglyph. 57.
 Secundò hominem, qui se pristinæ sanitati restituerit ex oraculo, innuere
 volentes; palumbū pingunt, quòd lauri foliū in nidū suum inferens, eo mor-
 bis medeatur. Vide Horum lib. 2. hieroglyphico 46. Tertiò, mulierem
 viduam, quæ ad mortem vsq; in eo permanserit vitæ statu, volentes signi-
 ficare, nigram pingunt Columbam, hæc enim quamdiu vidua est, alteri
 viro non miscetur. Vide Horum lib. 2. hieroglyph. 32. Ex quibus pater,
 Ægyptios non omnia animalia in album sacrarum literarum transtulisse,
 sed ea tantùm, quæ Ægyptijs Dijs sacra habebantur, ob quandam ad
 Deorum operationes similitudinem & analogiam. Cuiusmodi sunt ea
 ferè, quæ hucusque explicuimus. Quasdam verò, vt equum, elephan-
 tem, leporem, asinum, ceruum, scorpium, mustelam, ichneumonem, par-
 dum, porcum, hyænam, aquilam, gallum, columbam, passerem si-
 milesque, quarum mentionem Horus facit, sacras literas non fuisse, sed
 tantum ad morales actiones, perearum proprietates, indicandas, assumptas
 fuisse, cuiusmodi hoc tempore sunt phrenoschemata, emblemata. pro-
 uerbia, similiaque. Ratio huius rei, quam & supra insinuauimus, est; quòd
 nullum citatorum animalium neque in vlllo obelisco, neque Sphingibus,
 neque tabula Bembina, neque in vlla altera hieroglyphica inscriptione,
 quas in Isiacis statuis, Mumijs, & Canopis pingere solebant, reperiatur; haud
 dubiè verò illa imposuissent, nisi ratio mystica obstitisset.

Morales a-
 ctiones per
 synbola
 columbæ.

Columbæ nō
 habentur inter
 hieroglyphi-
 ca.

HIEROGRAMMATISMVS XIV.

Ibis siuè

De Ibis hieroglyphica significatione.

Quis nescit Volusi Bithynice qualia demens
 Ægyptius portenta colat, Crocodilon adorat
 Pars hæc, illa fouet saturam Serpentibus ibin.

Ibi itaque summos honores exhibitos plena sunt omnium penè ve-
 terum Ægyptiorum monumenta, de quo, Horo, & Plutarcho teste, va-
 rios apud Ægyptios agitados sermones, mirum non est. Cùm nullum alia-

Ibis h̄ ero
ḡb ph̄ cis fre-
quentissima.

rum tantum hieroglyphicæ suppellectilis copiam suppeditauerit, quam Ibis. Huius enim ductu Hermetem primùm literas inuenisse, supra dictum est; huius ope arithmeticæ, geometriæ, & quæ ad mensuræ rationes pertinent elementa perceperunt; Ex huius miris proprietatibus, humano generi necessarias artes, præfertim quæ ad medicinam & diuinandi scientiam pertinent, se inuenisse gloriantur; huius beneficijs ab innumeris malis, quibus Ægyptia tellus continuò, tum à venenatorum animalium multitudinem, tum à Crocodilorum sæuitiè infestabatur, liberabantur. Huius operationibus, non ad morales tantùm, sed & physicas archetypasque rationes translatis, ingentia tum sensibilis, tum insensibilis & supramundanæ Sphæræ mysteria denotabant. Hinc viuum diuinitatis habitaculum appellabant; putabant enim Mercurium, quem ipsi nunc Phthasiam Thoth, modò Taurum, huius animalis forma vellicum, Ægyptum circumire, homines variarum rerum inuentionem, cultumque Deorum docere, vnde & Ægypticâ linguâ, vti in Dictionario nostro ostendimus, eum dicebant, nunc Hermanuphta, hoc est Deum interpretationis, nunc Hermanubis Zeuda, hoc est, Mercurium ibiacum sub forma ibidis docentem; vidè quæ de horum etymofusè in supplemento Prodromi tractauimus: Existimabant enim magnum illum Phthas Mercurium videlicet, qui ipsis tantarum rerum inuentiones præstiterat, ad Deorum assumptum consortium, homines quibuscunque modis non desinere instruere, dum sub Ibis formâ, varia præsentia suâ oracula fundit, dum eos per occultas Alitis huius operationes ad mores formandos instruit; dum dira omnia felici augurio auertit & complura alia, de quibus in sequentibus.

Ibis symbolum A.

Ibis itaque primæ literæ A, erat Hieroglyphicum, dicebaturque Ἰβὶς ἰβιακὴν, quem Ibis, vti indicabat, ita rostro duobus cruribus inserto eundem ἰβις ἰβιακὴν pulchrè exprimebat. Verum qui multa curiosa de primâ Ægyptiorum characterum fabricâ, ex animalium forma, situque desumpta scire desiderat, is legat lib. 2. caput 7. de fabrica literarum Ægyptiarum; vbi sex diuersorum characterum formas ex Ibide desumptas fusè ex varijs probatissimisque Authoribus ostendimus, vt proindè superfluû sit, eadem hîc Authoritates repetere.

Ægyptum notat.

Aelianus de Lib.

Secundò, prisca illi Ægyptij Regionem suam significaturi, Ibidem, auem imprimis depingebant, primò quod hæc auis ita Ægyptum amet, vt extra eam viuere non possit, exportataque quantocyùs moriatur. Aelianus, *extra Ægyptum nunquam progreditur ibis; quoniam Cæli status ille vridus est, & Luna omnium maximè planetarum humida: Nam si quis vi atque impetu eam ab Ægypto exportet, illa quidem ex insidiatoribus vltionem capit, vel cum magna sui pernicie; mortem enim sibi fame consciscens, raptoribus studium in se exportanda extra Ægyptum, varum esse ostendit*; Hinc mirum non est, si teste Strabone, nullum non Alexandria triuium ijs plenum sit; Cùm itaque soli Ægypto hæc auis peculiaris sit, mirum non est, eam in eisdem Regionis

gionis hieroglyphicum assumptam. Secundò, cùm Ibis dum quiescit, diu-
 uaricatis pedibus vna cum linea terræ, vti citato capite septimo probatum
 fuit, Δ constituat, hinc eandem Regionem, quæ duobus Nili brachijs vnà
 cum obtento maris latere efformatur, à similitudine Δ Delta, vel Copticè
 22 λ ρ τ ι, hoc est, bonum agrum dixerunt, eà hoc monogrammate Α, 22 α-
 θωδύμωνα, vt citato loco probauimus, vocitantes. Et cum Ibis diu-
 suorum crurum Nili diu-
 aricationē docuisset; hinc Ibidem pingentēs hoc
 situ, hanc Aegypti partem præ cæteris fœcundā denotabant. Plato in Phœ-
 dro eā Mercurio dicat. *Audiui, inquit, circa Naucratiē Aegypti, præscorum quendā
 fuisse Deorum, cui dicata sit auis, quā ibin vocant, Deo autē ipsi nomen Thoth.* Cur
 autem illa Mercurio sacra fuerit, sex causas reperio. Prima est, quod Mer-
 cūrius ad Typhonicos furores vitandos, alijs Dijs, alias sibi animalium for-
 mas assumentibus, ipse in Ibidem sic transformatus. Ita Ouidius suprà ci-
 tatus lib. 5. Altera est, quod Mercuriū sub huius alitis forma circumiens,
 hominibus variarum rerum vsum ostenderet, ita Abenephi.

Literarum
 traditax lo a

Vnè Aegy-
 pium Δ.

Cur Mercu-
 rio sacra.

برمودة هي العنبر هرميس وعمر قوا الاصل معمر لان هرميس تحدث صورة جاري
 لهم لعل

Ibis, siuè ciconia dicitur auis Mercurij, putabant enim, quèd Hermes sua figura eius
 compareret hominibus ad docendum eos.

Tertia, quia cùm Mercurius cordis rationisque præses fit & moderator,
 hinc cor significantes Ibidem pingebant, eò quòd ipsa cordi magna ex par-
 te similis sit, ita Horus: καρδιαν βελόμηροι γράφει. ἰβιν ζωογραφεῖς, τὸ γὰρ ζῶον ἐστὶν
 ὡκείωται, πάσης καρδίας κὲ λογισμῶ διασώτη. ἐπιὶ κὲ ἰβίς καθ' αὐτὸ τῆ καρδία ἔστιν ἐμφορῆς. ὡδὲ
 ἔ λόγος ἔστι πάσης παρ Αἰγυπτίους φερῶντος. Cor volentes indicare, ibin pingunt, quod
 quidem animal Mercurio attributum ac dicatum est, cordis omnisque rationis præsi-
 di & moderatori. Nam & ibis per seipsam magna ex parte cordi similis est, de qua
 plurimus apud Aegyptios sermo fertur. Vndè Pherecides in hymno Mercurij:

Mercurius
 cordis &
 rationis præ-
 ses.

Horus.

Ω Ερμῆς Ἰβίσεφς
 Ἀρχὴς σὺ νόου
 Σὺ γραμμάτων γνήτωρ
 Μετρήτως τὲ πάσης.

Pherecides.

O Hermes ibiformis, Dux cordis, tu Literarum, tu totius mensura Auctor.

Hinc scrutantes rerum naturam Aegyptij, cùm inuenirent ibin, statim ab
 ouo excussum tantum pendere, quantum cor infantis recens nati, scilicet
 duas drachmas, ex similitudine, quam cor ad ibin habet, in eam deuen-
 runt cogitationem, cor membrum esse Mercurio dicatum, vti & ibin; quod
 cor occultā figuræ, ponderis ac mensuræ proprietate referret, imò ea, idem
 certis pedum inter se, & ad rostrum interuallis designaret, dùm trigonum
 æquilaterum, ceū cordis quandam speciem & formam constituebat, ita
 Plutarchus lib. de Osiride & Iside.

Ponderis,
 ouo excusa-
 rentium pe-
 der, quantum
 cor infantis
 recens nati.

Quartam causam refert Aelianus his verbis: *Ibin, orationis parenti Mer-
 curio auis, in amore esse, quia orationis specimen, similitudinemque gerat, namque
 eius*

Aelianus de
 Iois mystica
 β. 1. 1. 1.

eius nigra penna cum tacito, & nondum emisso sermone comparari queunt; necdum verò prolata orationi, intimorum sensuum enunciatrici, candidæ possunt conferri, quæ Volaterranus hoc pacto explicat: Ibis, inquit, à Mercurio seligitur, quod eius naturæ conueniat; nam quod nigra, & alba in hoc genere reperitur, altera mentis tantum excogitata, tacitaque notantur; altera verò nuncius auditi prolataque sermonis extrinsecus significatur.

Quinta ratio est, quod cum Mercurium Hermophroditum siuè Lunæ-Solarem assererent, sicuti per cordis feruorem calorique fontem, Solarem, ita Ibidem pingentes, vim eiusdem Lunarem designabant. Ælian, *Expansis alis, eò quòd Ibis tot diebus oua excludat, quod Luna augetur, & decrescit, intestinumque eius Luna crescente comprimitur, pingebant.*

Ælianus
de Ibis.
Plutarchus.

Clem. Alex.

Aliam causam Plutarchus adducit, quod videlicet, nigrae eius penne albis, ita appositæ sint, vt Lunam ἀμφοτέρων, hoc est vtrinque inflexam, & gibbosam referant, vnde & Ifidi Sacra quoque fuisse dicitur. Quæ Clemens Alexandrinus libr. 5. Stromatum de Commensarum Solennitatibus comprobat. Vbi inter cætera simulacra, quæ circumferebantur, Ibis quoque simulacrum erat, quæ Lunam denotabant. de qua solennitate pluribus in locis huius Operis egimus.

Cicero. de nat.
ura Ibis, &
eius utilitate.

Sextam tam infani cultus ibiaci causam assignat Cicero his verbis. *Ibes maximam vim serpentum conficiunt, cum sint aues excelsæ, cruribus rigidis, corneo proceroque rostro; Consecrationis igitur causa erat utilitas: serpentibus enim alatis ex Arabia in Aegyptum aduentantibus, obuiam procedentes Ibides, eas conficiunt, eorumque cœua disperdunt (vti Herodotus, Solinus, Iuuenalis referunt) quibus terra multis incommodis purgata liberatur.*

Herodotus
lib. 2.

Diodor.

Cicero.

Atque hæ sunt causæ, cur Ibis tanto in honore haberetur, ad eò vt capite pœnas lueret, qui etiam imprudens Ibin, teste Herodoto, occidisset, qui sanctionem hanc etiam ad Accipitrum occisores protendit. De Ibide testatur eadem Diodorus, additque veluti oculatus testis, eandem pœnam manere, vt suprâ dictum est, etiam inuoluntarios interfectores. Adiungit hisce Cicero 5. Tusculan: *Aspidem, Canem, Crocodilum; verè ergò Pomponius Mela; Colunt Aegyptij, effigies multorum animalium, atque ipsa magis animalia; sed alij alia ad eò, vt etiam quædam eorum per imprudentiam interemisse capitale sit; quæ quidem superstitione prudenter usus est Cambyses, dum Pelusium oppugnaret, cum enim Aegyptij missilibus eius exercitum vexarent, is, τὰς ἄβρας, ἀέβρα, ἀδύρα, ἰβας ante agmen vtili consilio collocauit, Aegyptij enim iaculari desierunt, timentes ne sacris occisis animalibus magnum sibi crimen adscirent.*

Ibis Symbolū
Genij Lunaris
& ideo Sacra
Mercurio.

Sed vt ad institutum reuertamur. Ibis itaque quarto loco præter earum rerum, quæ meminimus Symbola, hieroglyphicum quoque fuit Genij Lunarum, siuè præsidis in humidum elementum. Quam ob causam Lunæ, seu Ifidi quoque Sacram fuisse paulò ante indicauimus. Atque sub hac significatione sumitur illud hieroglyphicum in Tabula Bembina, vbi simulacrum ἰβισσοειδὲς siuè ibiforme cubo insidens, Læua baculum Hori ca-

pite insignitum, dextram anstatam crucem præfert; sedi subternuntur duo Crocodili in oppositas partes respicientes, capite verò tutulum *ὄφιοκυκλοφλοζόμορφον* sustinet; quæ omnia sua mysteria habent, quæ libenter hoc loco explicarem, nisi integrè ea huius tabulæ interpretationi referuassem. Sufficit hoc loco tantùm hieroglyphicam significationem obiter demonstrasse.

Quintò ibidis ala iuncta cum Crocodilo, indicant vim quandam malorum auerruncatiuam; sicuti enim Ibis, vel solo tactu Crocodilum fiderat, id est, immotum reddit, ita Genius tutelaris vi superdominativa sua omnem Typhonicam vim per Crocodilum indicatam, vt supra dictum est, præsentia suâ dissipat profligatque, siuè quod idem, malorum imminetium sistit imperum, inualidumque reddit. ita

Horus: Ἄρα γὰρ τὴν ἠένεργητον βελομένοι σημήται, Κροκόδειλον ἔχοντα ἰβείως πτερόν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ζωογραφῆσαι, τὴν γὰρ ἐπὶ ἰβείως πτερόν θίγης ἀκίνητον αὐτὸν ἐυρίσκει. Rapacem & inertem signifi-

Horus lib. 2.
c. 18.

caturi Crocodilum pingunt in capite Ibis tenentem alam, hunc enim si Ibis penna tangat, immotum reddet. Et quamuis hæc Horus ad morales actiones transferat; Aegyptij tamen per rapacem Crocodilum intelligunt Typhonem, quem in Crocodilum versum, teste Plutarcho, credebant, vti alibi dictum est.

Sextò hæc eadem avis, quoniam Clisterem, siuè illud remedij genus reperisse putatur; quod ad conseruandam, & inducendam salubritatem in frequentissimo apud Aegyptios vsu erat, ita depicta, vt rostrum in aluum inditum teneret; salubritatis Symbolum eisdem Aegyptijs fuit. Verùm hæc de Ibis significatione sufficiat.

HIEROGRAMMATISMVS XV.

Vpupæ, siuè

De Vpupæ significatione hieroglyphica.

Quamuis inter obelisci nostri hieroglyphica, Vpupæ figura integra non compareat, quia tamen caput eius scepro impositum sabindè inter alia non infrequenter comparet, quid per vpupam & sceptrum eius capite insignitum indicauerint, hoc loco explicare visum est.

Inter cætera itaque portabilia, quæ simulacra Comasiarum dicta, ornata videbantur, sceptrū quoque *κυκεφομορφον* seu vpupæ capite insigne erat, cuius ignorantia multis quoque magnam errorum materiam suppeditauit. Prius quidem non vpupæ seu cucuphæ, sed cicupæ, hoc est, ciconis ca-

put

put esse existimat. Quod falsum esse ex Festo & Isidorò, qui eam noctuam interpretabantur, patet. Goropius Becanus multa de hoc fingendo more suo, nobis per cucupham, galeritam omnibus modis intendit obtrudere, cristâ forsan delusus; Alij Ciconiæ asserunt esse caput, sed quis vnquam cristam vidit Ciconiam? nisi fortè pro ciconia gallum intelligat calecuticum. Sed erroris materiâ protulisse videtur, vtriusque maxima in suos φιλοσοφία. Nos vt difficultatem, quam Authores in hoc nodo dissoluendo reperiunt, tandem dirimamus, hoc dicimus nihil aliud esse, quàm caput vpupæ, quod ex Arabico facilè liquebit. Abenephus enim hoc loco sceptrum vocat

Hodhod
quid proprie
Arabibus.

vpupæ capite insignitum: *الرأس الهدود* hoc est, *sceptrum, cuius extremum caput Hodhod*, quam Camus Arabum, verbo *هدود* appositè describit.

Accedit, quòd in lingua antiqua Ægyptia seu Coptica, Vpupa, seu Hodhod Arabibus idè sit, quòd *κुकουφα*, vtì videre est in nostro thesauro Ægyptio & Coptico, capite de animalibus, quem ex Arabico in Latinum translatum, proximè edidimus.

Sceptrum
Vpupæ capi-
te insignitū.

Atq; hinc apparet, rectè per Cucuphã Vpupã intelligi. Est enim Vpupa amans librorũ, est Vpupa sceptrorum diuinorum in signe & ornamentũ, teste Horol. i. c. 55. *ἐν γὰρ εἰσίαι γραφῶντες, κούκουφα ζωογράφοι ποιοῦσι τὸ εἶδος τοῦ μύθου ἢ τὸ ἀλόγων ζῴων ἐπιγράψαι, ὑπὸ τῆς γενέων ἐκβαφῆν γραῖσασιν αὐτοῖς, τὰς αὐτὰς ἀνταποδιδόντες γράειν, ἄθροον ἢ τῶ θείων συνήψεον κούκουφα ἀεστίμουτος ἐστὶ.* Cucupha quoq; nõ valdè distingui videtur à

Horo.

Duplici cri-
sta conspicua
Vpupa.

דוכיפא Duchiphath, quod 70. interpretes in Leuit. 11. vertunt Vpupam. Vbi Rabb. Salomon exponit gallum syluestrem duplicatâ cristâ, vndè etiam nomen ei fit, quasi *Du Kephath, habens cristas*, verba eius sunt: *דוכיפא תרנגול*

Cucupha gallus syluestris sic dictus à dua' us cristis, *של יער' בן אשחמא מדר כיפא*, quibus ornatur. Eundem sequuntur Kimchi & Abenezra, quorum versionem sequens Pagninus, ait, Vpupam auem esse, cristis à capite exeuntibus, galeatam. Quæ versio Rabbiorum non displicuit: nam Vpupa à quibusdam etiam Græcis dicitur *ἀλλυκτέων ἄγεως*, vtì & à nonnullis gallus paradisi. Et quoniam Vpupa in cristâ cum galerita, in solitaria vita cum cucuma, in *φιλοσοφία* cum ciconia, in cantu denique cum cuculo conuenit. Hinc diuersorum in determinanda specie Vpupæ opinio nata, hæc tria animalia vtì Goropius cum Galerita, Pierius cum Ciconia, Æschylus cum cuculo passim confudit.

Vpupa, Cicu-
ma & Cico-
nia concor-
dantur.

Cùm igitur Vpupa in signe fuerit sceptrorumq; hieroglyphicorum ornamentum, nunc videndum est; quid per eiusmodi *κुकουφομορφον* sceptrum intellexerint. Notum quidem est ex Horo, Cucupham per se positam gratitudinis symbolum esse: per in sceptro verò positam, ex superius adductis patet, varietatem rerum incommutabilem insinuasse. Videbant enim Ægyptij, auem esse multicolore, pulchram, plicatili cristâ instructam, alijsque raris virtutibus ornata, eam ab hieroglyphicorum suorum catalogo abesse noluerunt. Est enim Vpupa auis, teste Aldrouando & Pausania, magnitudine excedens coturnicem, capite acuta, quali Philiclem Comi-

Quid per
sceptrum cu-
cupham or-
phon.

Pausanias.
Aldrou. de
Vpupa.

cum Suidas fuisse scribit, rostro aliquantum falcato, Certhiæ instar nigricante, rotundiuscolo, parumper tamen depresso à lateribus, cristâ admirabili, constante ex viginti sex plumis, quamvis Ægyptij viginti octo, ut postea dicitur, ei pennas attribuant, quarum aliæ alijs longiores, quarumque extrema nigricent, deinde albicent. Quod reliquum est castanei coloris ad flauum vergentis; palpebra, ut in gallinæo genere, oculum contegit. Porro cristam pro libitu nunc erigere, nunc deprimere dicitur, sine dubio musculorum quorundam ope, ubi collum capiti annexum aliquantulum rufescens; tandem in cineritium declinat ad dorsum vsque, à dorso vsque ad caudam cinereis vestitur plumis per intervalla albicanibus, distinctis maculis. Caudam habet sex digitos per transversum longam, in medio transversalis linea alba, lata, primæ quadraturæ ipsius Lunæ crescentis effigiem referens, inserta à natura spectatur, cauda nota decem constat pen- nis; crura sunt brevia, colore plumbeo. Alas habet nigras, lineis latis, altis per transversum distinctis; Harum pennæ aliquæ in extremis nigricant, aliæ verò albicant. Cauda alas superat, sub ventre vropygium versus candidat, pectus verò rufescit, linguam habet trigonam, initio latam, extremo acutam instar perfecti & æqualium laterum trianguli. Ex qua minuta exactissimaque descriptione illam pulcherrimam avem esse, & sicuti mystico quodam colore plumarumque varietate imbutam; sic oculis naturæ dotibus quàm maximè excellere verisimile est, uti ex Abenephio patet, qui Ægyptios varietatem rerum huiusmodi indicasse existimat, quod aliâ ratione meliùs præstare non potuerunt, quàm per symbolum Vpupæ quam *πυρροχρωμῆος* non immeritò dicere possumus. Unde Kiranides ei diversificatem colorum, & quatuor anni tempora accommodat, verbâ eius sunt: *Vpupa est septicolor, regimen habens in capite, altitudine digitorum durum, quod aperitur & contrahitur, estque quatuor colorum, convenientium ad quatuor anni tempora.* Septem igitur colores habet vpupa, quibus verisimile est, Ægyptios significasse septem planetarum radios, quorum commixtione, sicuti colorum quadam contemperatione omnes res inferiores, id quod sunt, sunt. per quatuor autem colores, quæis cristam vpupæ constare indicat Kiranides, non tantum quatuor anni tempora, sed quicquid illis analogum est, intellexisse, probabile est, uti quatuor elementa, quatuor Lunæ phases, quatuor mundi plagas, quatuor Zodiaci triplicitates, similiaque, habet iuxta superiorem descriptionem cristâ vpupæ nigrum, albo-subflauum, rufum & cinereum colorem, qui pulchrè quatuor elementis conveniunt, ita ut niger terræ, aquæ ceruleus, albus aëri, flauo-fuscus igni respondeat, qui veluti primarij colores alijs mixti, infinitas colorum diversitates producant. Sic elementa radijs cœlestibus incitata, mixtisque coniuncta, infinitas rerum species producant. Sic Luna tot nimirum dierum spatio, quot iuxta Ægyptios vpupa plumas habet in cristâ, viginti octo nimirum, *tametsi alij dicant viginti sex*, periodicum cursum perficiens, totum Lunarem annum.

Descriptio
vpupæ.

Vpupa *πυρροχρωμῆος*

7 colorum
vpupa

4 Elementa
notat.

Lunæ simbolo
cristâ
vpupa.

Horus cum
sceptro quid
notet?

in quatuor disperfit partes, quas quadrantes appellant Astrologi, quarum vnaquæq; alicuius elementi qualitatem possideat; ita vt prima sit calida sicca. Secunda frigida &c. vt infra patet: Quod & *ἀραρότης* de quadrantibus solis vere, æstate, autumno, hyeme, dici potest. Si quidē hoc quadripartito anni tempore, totus mundus quasi renascitur. Atque huc respexisse videntur Ægyptij, quandō Horum, hoc est mundum significare volentes, puerum pingebant reticulata veste, & sceptro cucuphomorpho in manibus, vt in obelisco nostro, & Bembina tabula apparet, sine hoc enim Horus nullibi

pietus cernitur vt hic apparet. Mūdus enim nō secus, ac infantis singulis annis vere nascens, ætate iuuenescit, maturescit autūno, hyeme senescens tandem moritur, & mortuus mox resurgens, se varietate rerum conspicuum præbet. Quæ omnia pulchrè, & exactè coloribus in crista vpupæ conspicuis, cuius sceptrum proprium Hori est, representantur. Hinc quoq; septies hoc sceptrum in Bembina tabula positum cernitur, iuxta colorū in crista vpupæ obseruatorum multitudinem, toties nimirum, quot

colores à Kiranide in vpupa recensentur esse, vt monstrarent varietatem hanc rerum in septem potissimum subiectis sensibilibus huius mundi reperiri. in terra, aqua, aëre, igne, animalibus, plantis, fossilibus. Sed hæc omnia fusius, dum dictam tabulam explicabimus. Tu interim aspice sequentem Typum.

Vpupa Varietatem rerum notat.

Typus hieroglyphicus, quem crista vpupæ septemcolor exhibet.

1	Albus.	flauusrufescens.	Ceruleus.	Niger
2	Sanguis	Cholera flaua.	phlegma.	melancholia.
3	Ver.	Æstas.	Autumnus.	Hyems.
4	Aër.	Ignis.	Aqua.	Terra
5	Prima.	Secunda.	Tertia.	Quarta
	Calida humida.	Calida sicca.	Frigida humida.	Frigida sicca.
6	Pueritia.	Iuuentus.	Virilitas.	Senectus.
7	Zephyrus.	Subsilenus.	Auster.	Septentrio.

quæ omnia

1 2 3 4
Rationatiuis. Sensitiuis. Vegetatiuis. Inanimatis
hoc pacto 7 priora in hæc 4 ducta, ostendunt 28, periodicum Lunæ motum.

Atque

Atque hæc est rerum varietas, quam per v

Atque hîc quoque notandum; quod v**bi**cumque in tabula Bembica ponitur Iſiacus character, seu Tau ansatum, etiam poni sceptrum cucumorphum; quod & in obelisco nostro obseruatur, de quo postea: Quo sane nihil aliud insinuare voluerunt, nisi admirandam virtutem spiritus mundi, qui ex admirabili sua per vniuersum diffusionem, maximam in mundo rerum inducit varietatem; ac proinde ingeniosè Aegyptij illa simul coniungebant, vti fusius alibi indicabimus, sed & vtrumque amuleti loco adhibebant, vti & de caractere Tautico supra diximus; cui fidem facit de vVpupa adhuc viua, & palpitantis cor exemptum deglutito, conuersus ad Solem initio horæ primæ, vel octauæ die Saturni, Luna Orientali, & superbibito lac Vaccæ nigre cum modico melle, ex compositione recitanda; Vide vt sanum, & integrum cores cor, & eris præcius eorum, quæ in cælo, & quæ in terra sunt, O præclarum Prophetam! Et quid cogitens homines, cognosces, (si tamen, vt ego arbitror, primò à diabolo didicerit). & res, quæ in locis remotissimis geruntur, futuras. Deinde mellis compositionem recitat, quam meliorem esse ait; si cor & iecur v

Vpupa cuius
magica.

Syluaticus.

Kyranides

l. r. elem.
Villanouanus

Rasis.

Adicambium
vinponitur.

Aelianus.

Fabula de
vte.

quod ipsum ter factum est. Quod parietis curator intelligens herba illa è luto sublata, non quidem ad eos usus, ad quos pupa crebatur, sed ad referendos thesauros, (puto ego) phantasticos, & ad eum nihil pertinentes. Certè ab Ægyptijs huiusmodi superstitionum deliria ad posteros translata hinc apparet. Quod in sacris Typhonij v. pupæ sanguinem usurpatum Pausanias tradat. Cùm enim Ægyptij eam viderent certis anni temporibus speciē suā mutare, hanc mutationem vocabant, Typhonis in Horum transitum: putabant enim Typhonem subindè animalium Horo dedicatorum figuras subire, quo occultè, ad varietatem rerum in hoc mundo, necessariam esse indicabant misturam Hori cum Typhone, id est, contrariorum principiorum dissidium, ex quo nascitur harmonia totius, veluti ex consonis, & dissonis constituta, quæ eleganter sanè Plutarchus explicuit, uti alibi dictum est. & huc alludere videtur fabula illa apud Æschylum, quàm sequentibus versibus descripsit.

Speciem suā
mutat v. pupa
certis anni
temporibus.

Τέτον δ' ἐπόπην ἔποπα τὸν αὐτὸν κάκειν.
Πειρικίλωκε κ' ἄπο δὴλώσας ἔχθ
Θεασὶν πρὸς αἰὸν ὄρνιν ἐν παντευχεῖ
Ὅς ἦε μὲν φαίνοιν διαπάλλει πτεροῖν
Κίρκη λεπτέρου. δύο γὰρ ἐν μορφῆς φανῆ
Παιδὸς τε τ' αὐτῆ νεύδος μιᾶς ἄπο
Μεῖς δ' ὀπίσθας ἦνικ' αὐσανθὶ σαγυς
Τίχτην ἄυθρις κάμφινωμῆτ' ἠερούς
Δεῖ δὲ μίση τῆ δὲ παλλήνης τέπι
Δρυμὲς ἱρημὲς ἢ πάντες ἀπείσθη.

Quæ ita interpretamur.

Hanc calamitatis pupam restem sive

Variam fecit, tenetque percussam metu

Ferum: antea armatum, petram nunc auem

Vere apparente, quæ noua pennas quatit

Instar accipitris ventre albo. Nam est figura duplici.

Vnus quidem iuueni color est pectoris

Autumno, & illa flaua cum peperit seges

Mutata pennas rursus alias induit. &c.

Ex quibus sanè luculenter apparet, hîc alludere ad Thereum in v. pupam mutatum, & in hac facie sui ipsius calamitatem inspicere. vbi ludit in vocabulis ἐπόπη & ἐπιπίη, tanquam ita diceret. Iupiter (aut quisquis Thereum mutauit in auem) effecit eum suorum spectatorem maiorum, & penitus insignitum varijs, & ferocei illum antea in sua panoplia, auem iam eandem (nam rostrum longum pro ense est, crista pro galea) reddidit timidam. Censeo hic ἄπο δὴλώσας per non per legendum, ut ἄπο δὴ λῆν, verbum significet δὴ λῆν πτεῖν, sicuti περικλον πτεῖν; & pro φαίην, εἶν legendum, ut carmen constet sensu eodem. pro κρημνωμένη fortè κρημνίσαν, hoc est, vestit & induit, ut sensus sit, eam tempore veris plumas amittere,

Thereus in
v. pupa con-
uerfus.

tere, messe denuò ijs vestiri. Cæterum Ouidius 6. metam. de Thero in Vpupam mutato, qui militem adhuc in capite cristam gereret, & rostro oblongiori ensem referret, quasi hoc habitu vxorem Prognem insequeretur, filiumq; quæreret, verbis *πέρυ*, sequentibus versibus cōcinnè describit.

Vertitur in volucrem, cui stant in vertice cristæ,

Prominet immodicum pro longa cuspidè rostrum,

Nomen Epops volucris, facies armata videtur.

Quæ sanè pulchrè Typhonix metamorphosi quadrant; vt proindè luculenter ratio hieroglyphici Vpupæ Ægyptijs vsitati è dictis appareat. Sed hæc fusiùs alibi.

HIEROGRAMMATISMVS XVI.

Scarabæus, siue

De Scarabæi hieroglyphica significatione.

Scarabæum, quem Græci à Sole *Ἡλιόβατος* & à felis formâ *αἰλιέσμορος*, vocant, Ægyptijs hieroglyphicum fuisse, quod Solem indicaret, eiusque effigiem geminam, non duntaxat hieroglyphicorum obelisco præsentibus inscriptorum, sed & irrefragabilia ex omni antiquitate, vetulstique historiæ monumentis allata testimonia, satis superque demonstrant. Atque vt alios innumeros omittam, testantur luculentissimis sanè verbis Suidas & Ælianus, Sacerdotes Ægyptios, Scarabæos singulari quodam honore cultos, sacris obeliscis insculpere solitos, quibus ad stipulatur Abenephi de antiquitatibus Ægyptiorum, dùm sic ait: *Ægyptij philosophi ad Solis denotandam excellentiam, scarabæos passim saxi suis insculpebant.* Verba eius sunt:

الحكما مصر فلما يريدون ان يدلون لفصله الشمس وفتشوا في الحجار الصوره الخفية

Excellentia Solis per scarabæum.

Abenephi. Arabs.

Cui Manethon quoque in naturalium epitome, & Hecatæus de Ægyptiorum philosophia à Diogene Laërtio citati, de vitis philosophorum, consentire videntur: *Ægyptij, inquit, eiusmodi philosophiam de Dijs ac iustitia dixerunt, materiam primam principium fuisse rerum, & elementa discreta, perfectasque complures animantes, Solem & Lunam Deos esse, alterumque Osirim, alterum Isim appellatos; exprimere autem illos per scarabæum & draconem saxi insculptos.*

Eusebius Pamphilus inquit: *Inter cætera Soli consecrata animalia, scarabæum summopere venerabantur Ægyptij, animatam Solis effigiem esse putantes.* Suffragatur huic epistola Æthiopico sermone conscripta, ad Perrum de Comis Abyssinorum Romam ex Æthiopia transmissa, cuius exemplar in Bibliotheca Vaticana annexa libro rituum Æthiopicorum, in qua postquam de antiquitatibus Æthiopum disseruisset, sic quoque de scarabæo scribit, quæ ex Æthiopico sermone ita verto: *Videntur, inquit, in hisce partibus nostris multa veterum monumenta, vt columnæ, saxa, in quibus præter alia animalia, plurimi*

Euseb. Pamphil. l. 3. c. 2.

Littera Æthiopica.

quoque

Horus.

quoque scarabæi in eis videntur. Regum Aegypti, uti nos arbitramur reliquit. de quo vide & Heliodor. Horus Apollo. l. i. hieroglyph. 10. sic scribit: *νοροσις δηλονστις, η γεισιν, η κοσμου, κτ βαρον ζωοχρεστων. Urogenam, inquit, significantes, aut vitam, aut patrem, aut mundum, scarabæum pingunt. Cælius Calcagninus: Aegyptij, inquit, scarabæum αλυσμορφος maxime venerabantur, alys omnibus sacris insculpsi saxis anteferebant. Vincentius quoque Cartarus Reggianus libro de imaginibus antiquorum Deorum, sic ait: Dello scarauaggio, che quelli d' Egitto ne facenano un gran conto, e lo riuermavano molto, credendolo essere la vera e viva imagine del Sole. Soli quoque asturi, Cantharum siue Scarabæum, arietem atq; crocodilum dicatum ab Aegyptijs testatur Cheræmon apud Synesium lib. 4. de somnijs. Atque hæc probasse sat est. Quam ob rem verò sapientes Aegyptiorum tanto honore dignari fuerint vilissimum Scarabæum, jam tempus, ordoque postulat, vt exponamus.*

Scarabæus αλυσμορφος
quid nota-
ret,
Vincentius
Cartarus.

Cui Scarabæum tanto honore colunt.

differentia
Scarabæorum.

Nota itaque, omnia ea insectorum animalium genera, quæ à Græcis κορυβητες dicuntur, hoc est, quorum alæ crusta veluti in vagina quadam conduntur, in Scarabæorum (quos Græci κερβάρης dicunt) album, teste Plinio, referri, distinguique ab analytris, seu ab insectis crustâ carentibus, quod hæc aculeis, & proboscide instructa, perpetuo alarum remigio æræ trahent, illa prædictis carentia instrumentis (vt potè ad explendum edendi munus, dentibus à prouida rerum Magistrâ natura instructa) perpetuo impulere, & stercore sub hominum oculis pedibusue in nullis non locis, & vijs, nisi vbi desint excrementa, passim obuia versentur.

differentia
implet Scarabæorum.

Hunc itaque Scarabæum (qui inter cætera diuinis honoribus affecta animalia non infimum sanè locum obtinet, Aegyptijs, vt vberiore rerum significandarum haberent materiam, in tres veluti species, seu differentias diuisum, teste Horo Appolline saxis suis, quæ Soli sacra ob acutam figuram Obeliscos veteres appellabant) ad solis indicandas virtutes insculperunt. Ac primæ quidem speciei Scarabæus est αλυσμορφος feliformis, quem ob eum, quo coruscet, fulgorem cum Plinio, & Aristotele non malè χρυσόχρηστος, seu cum Aristophane χρυσαυχός θεός dicamus. Secundi generis erat δυνωστής, seu ταυεμορφος, tauri genuina soboles, nescio quid bouinum affectans. Tertij denique generis Scarabæus κερβητης erat, cæteris dissimilior, Mercurio, teste Horo, sicuti præcedens, seu ταυεστής Luna, ob eius in Tauro exaltationem, consecratus. Quis porò ex hac triplici Scarabæorum differentia Osiridi, seu cælesti Soli potissimum consecratus, meritò quispiam dubitare possit. Verùm nè vllus in legentium animis dubitandi scrupulus relinquatur, Dico singulos Osiridi, quamuis non nisi sub diuersorum effectuum, quos cælestis ille Osiris in hoc mundo causat, repræsentatione, fuisse consecratos; erat enim, teste Plutarcho, hoc familiare Aegyptijs, diuersis vnus rei effectibus diuersa nomina, & symbola affingere; vt ita dè demonstrat Hieronymus Alexander in tabulis suis Heliacis, & ego in prothæoria, seu apparatu hieroglyphicorum fusè ostendo. Præcipue tamen feliformem illum

1 Scarabæus
Feliformis.
2 Taurofor-
mis.

3 Vnicornis.

scarabæum ob expressam quandam in actionibus suis operum Solis similitudinem, Osiridi, in quantum Sol mundi sensibilis credebatur, ab Ægyptijs dicatum, testatur. hinc verbis Horus Apollo. *ἵσι τὸ κῆρανθράειον ἰδίαι ἔστιν, ὡς ἴσιν ἠδὲ ἀλυσέμερος, κῆ ἀκτινῶν ἡμερῶν κῆ ἡμέραν αὐθιγῶν δια τὸ σύμβολον.* Tres inquit, sunt scarabæorum species; prima quidem cati referens faciem, & radijs quibusdam veluti insignita, quam ob similitudinem quandam soli dicarunt, tùm quia fulgore suo Solis imitatur radios, tùm vt statim indicat, quia ad æluri felisque similitudinem, solis ascensum descensumque, symphathico quodam oculorum pupillarumque incremento decrementoque, vt qui sub ortum intendantur, retundantur sub meridiem, cùm occasuro verò hebescentes occidant fide, referre videntur. Atque hinc veteres in gemma eum in sculpebant cum capite radiofo, vt hic patet. Tauriformem verò Scarabæum Lunæ, teste Horo dicabant; tùm quia Luna ab Osiride (quem in bouem transmutatum, credunt Ægyptij, quemque cum Apide eundem dicimus, cuius lingua, iuxta Herodoti mentionem Cantharo insignitur) circa Vergiliarum ortum mense Athyr Tauri signo correspondente, faciendo luminis influxu imprægnata, circa idem tempus, quo Sol tauri *δὲ Ἀρκτωέειος* percurrit, ad plantandû, seminandum, aliaque agriculturæ, cuius bos Symbolum erat, exercitia, terram aptam reddebat, & idoneam. Sed audiamus Plutarchum, dictorum veritatem testimonio maximè congruò approbantem. Sic enim ait in libro de Osiride, & Iside. Porro Apin animatam dicunt Osiridis esse imaginem. Itaque etiam figura, Luna similis habet multa, vt veluti splendas partes umbrosis tectas, & in nouilunio mensis Phamenoth festum celebrant, quod ingressum Osiridis in Lunam appellant, est autem id, veris initium. Hoc pacto etiam Osiridis in Luna collocantes, Isidem ei uxorem, ex qua prolem generet, adscribunt; ideo & Lunam mundi matrem appellant, & naturam ex utroque mixtam sexu affingunt ei, quod impleta, & grauida facta à Sole, rursus à se in aërem emittat, & disseminet genitalia principia: Ad confirmationem dictorum accedit & illud quoque, quod scarabæus dicti temporis verni, veluti præfagium quoddam habebatur. vt potè, qui circa veris initium, reducis Phœbi calore postliminiò rediuius, paulatim agglomerare stercora, luteas ad prolem producendam formare pilas, & nullam non semitam nigrâ sobole replere incipiat.

Tertij denique generis scarabæum, *κισβόκητος*, teste Horo, Mercurio dicabant. Mercurium autem cum Osiride, seu Sole eundem esse, tùm fusè doctèque Aleander in tabulis suis heliacis tit. Mercurius, tum omnia ea demonstrant Symbola, quæ ingeniosè ei poetica affinxit credulitas. Si quidem per radiosum caput nihil aliud, nisi insignem Solis claritatem, vt per imberbis simulacri speciem, Solis veluti quotidianam in ortu suo renascentiam; per heptachordò psalterium, septem vagantium siderum harmoniam, motus velocitatem per alatos pedes, vicissitudinem dierum, & noctium per galeam albonigram; per virgam denique tricolore *χρυσολευκοκλαυρά*, celestium, æriorum, & terrestrium absolutum dominium, teste Philostrato,

Phor.

Felisformi

c 10.
Horus lib. 1.
Scarabæus
Soli dicatus
quis?

Horat. cit. loc.
Scarabæus
Lunæ dica-
tus quis?

Scarabæus
Mercurio di-
catus quis?

Phornuto & Albrico, significare voluisse visi sunt. Ex quo profectò clarè patet, Ægyptios non incongruè unum, & eundem Orisidem per diversorum scarabæorum symbola, veluti virtute, & operatione multiplicem, expressisse, potissimum tamen per illum; teste Horo, quem *ἡλιόγενος*. seu *ἡλιόγενος* initio diximus. Hic enim alarū diffuso fulgore veluti radijs quibusdam coruscus, diurnum Solis lumen; clunium verò nitore, quo scincintelarum more noctu fulget, reflexum Solis à Luna lumen, non obscuro argumento referre videtur. Porrò iam tandem cœlestis illius Scarabæi illustrati radijs, qua ratione per eundem mundum eiusque conuersiones, ac fiderum motus expresserint, videamus.

Constat, teste Plutarcho, Ægyptios, magistro Zoroastre, mundum ouum quoddam, siue similitudine, siue occultâ quadam ex spiralis motus, aut atmosphæræ ouali terminatione, analogiâ, siue aliam ob causam dixisse. Eusebius Pamphilus lib. 3. mundanum illud ouum ab Orimaze productum his verbis significat: *Hic Deus, inquit, ex ore ouum producit; à quo nascitur Deus, quem Ægyptij Phia, Greci Vulcanum nominant; significatur huiusmodi ouo mundus; Mundum autem maximam ad ouum habere similitudinem, ex comparatione eius cū eo facta; facile patebit. Sicut enim ouum tribus veluti partibus, testâ, albugine & vitello absolvitur, sic etiam mundus; ita quidem, vt solidum illud cœlorum spatium; testæ; æthereum albugini; vitello denique terrestre, non secus, ac vitellus quidam in ovo, (in quò tota vis seminis latet) omnium influxuum virtutumque cœlestium receptaculum non incongruè respondeat.*

His ita positis, magnam quoque Scarabæum, tùm quoad propriam formam, tùm quoad operandi modum cum ouo & cœlo affinitatem habere testantur singulæ Scarabæi partes; totius corporis crustaceâ structurâ, nescio quid ouale ac testaceum affectans insinuat; tenuibus, diaphanis ac plicatilibus alis, aërio spatio, igneoque, sicuti reliquo corpore seminalis virtutis receptaculo; terrestri sphæræ totius corruptionis loco vnde quaque correspondentibus. Quid aliud quinque illæ lineæ, quæ in dorso eius apparent, nisi quinque mundi zonarum representatio est? Accedit vnumquemque Scarabæum triginta instructum digitis cum sex suis bifurcatis pedunculis; quibus sanè nihil aliud significari videtur, nisi menstrua triginta dierum spacia, quibus singula signa in Zodiaco Sol percurrit, quæ omnia appositè confirmat Ruelius l. 2. de stirpium natura, hisce verbis: *Quin & Scarabæus omnibus cognitum animal totidem digitis, aut potius pedibus innititur, quot diebus mensis constat, in quibus exoriens Sol suos prosequitur cursus, is Solis & Lunæ coitum nobis aperte demonstrat, quandoquidem è bubulo stercore pilulam abortu ad occasum rotando versans, in orbis imaginem effingit; quem in 28. diebus facto humi serobulo adobruens tantisper calat, dum signiferum ambiens Lunæ ad intermenstruum reuertens, sileat. aperto tùm orbiculo nouam prolem edit, nec aliam nascendi nouit originem. Plinius quoque de eodem loquens: Propter hunc, in-*

quit

Scarabæus
Helocathar-
us Solidica-
tus.

Mundus ouo
affinilatus.
Eusebius.

Oui constitutio,
& ad mū-
dam comparatio.

Scarabæus
30. habet di-
gitos.

Ruelius de
stirpibus.

Plinius.

quit lib. 30. c. 11. *Aegypti magna pars Scarabæos inter Numina colit, curiosa Ap-
pionis interpretatione, quæ colligit Solis operum similitudinem, ut supra diximus,
huic animali inesse.* Horus Apollo clarissimis verbis prædicta confirmat lib.

Horus.

1. c. 10. sic enim ait: *ἔχθ' διπὰς κύνθαρος κ' δεκτύλους ἑτακόντα ἡμέ-
ραν τῆ μωδῶς, ἐν αἷς ὁ ἡσος ἀνὰ ἴλλων τὴν ἑαυτῶ ποιάται ἄρομον.* Habet, inquit, omnis cantha-
rus digitos triginta, ob triginta dies Mensis, quibus Sol eriens suum per singula Zo-
diaci signa cursum peragit. Porro non similitudine tantum, aut partium ve-

luti anagogicâ quâdam repræsentatione, sed motu quoque operandique
ratione ac methodo Solem Scarabæus in omnibus æmulari patet; pilulas
enim illas, ex quibus ortum Scarabæi habuerint, ad ipsam mundi for-
mam, & imaginem effingunt. Vbi enim bubulum aut alterius jumentum
excrementum nacti fuerint, pilulas efficiunt, quas ab exortu, occasum ver-

Operationes
Scarabæi ana-
logæ solari-
bus.

sus voluunt, ac posticis impellentes pedibus non intermissâ rotatione pro-
trudunt, ipsi interim aduersus ortum, teste Horo citato loco, spectant, qua-
si de industria id dent operæ, ut cæli ipsius intuendo exemplat, imaginem
eius exprimere conentur. Quid verò illud, quod inter trudendum à subso-

lano in Africum, quasi astrorum ortui obuiam fieri contendat, qui qui-
dem proprius motus ab Africo ad subsolanum est, an non in hoc motum
Solis proprium etiam affectare videntur? Quid dicam de tempore fœtui
excludendo destinato, qui certè ad Solis, Lunæque motum exactissimè, uti

ex supra citatis Authoribus constat, ordinatus est. Nam Sphæræ illæ sterco-
rariæ ad exemplar mundi à Scarabæo fabricatæ, in que terram defossæ, tanto
dierum spacio, quanto periodicus Lunæ motus constat, detentæ, paulatim
animari videbuntur, primum quidem in vermiculos, mox in scarabæos suo

Lunæ motus
obseruat.

tamen adhuc inclusos folliculo. Nono autem, & vigesimo die, pater è ni-
do prodit, pilulas congerit, & singulas, ut diximus protrudendo in aquam
deuoluit; ut qui diem eundem Solis Lunæque ortum conciliare non igno-
ret, ac proinde mundi ipsius generationem quandam assimilare, Lunâ no-
uâ incipiente affectet, pilæ autem istæ in aquis mollitæ primùm, atque haud;

ita multò post adaperatæ cum fuerint, informati iam excluduntur scarabæi;
nigrum it campis agmen. Ægyptij itaque sapientes admirabile bestiolæ
huius opificium profundius pensitantes, paulatim in opificium mundi hu-

Ægyptij mo-
tus Celorum
ex motibus
Scarabæi di-
scunt.

ius profunda quadam inuestigatione perueniunt. Imò scarabæo Magi-
stro paulatim in spiralem astrorum Solis Lunæque, & deniq; vniuersi mo-
tum; in spiralem humanæ mentis progressum; in archetypi deniq; mun-
di circumuolutionum reflexas (si ita loqui licet) agitationes motionesque
perueniunt: demum scarabæi opificio veluti archetypo quodam proposi-
to;

iuxta quod Lyncei primorum seculorum philosophi operantes in stu-
penda naturæ mysteria; ac reconditissima vtriusque Medicinæ Sacramen-
ta, manu ductione solâ scarabæi, penetrarunt. Deenus certè in Monade
hieroglyphica de hisce iam relatis mysterijs non tam præmeditata oratione,
quàm sacro veluti instinctu agitur, pulchrè philosophari videtur; verba

Deenus
in monade
hierogly-
phica.

eius hæc sunt. Cum cælestis astronomia inferioris sit quasi parens, & Magistra, sublatis in cælum oculis ex prædictorum mysteriorum theoria illuminatis, talem ad amussim nostræ monadis conspiciemus anatonem in natura lumine, vitæque sese sic nobis semper ostendentem. Suapte nutu secretissima huiusce physice analysios mysteria apertissimè detegentem. Cui autem figuram isti coordinationi adhibere, cælesti nuncio, dum theoreticos cælestesque thesauros sumus aliquando contemplati, sumus edocti; Qualem enim ipsum in æthere suo cursu figurare circuitionem, astronomis est notissimum, & cum dictum Sapienti sci esse debet; En noctis huius cælestis consilij interpretationes sic hieroglyphicè propositas, prædictis omninò consentaneas. Hinc discant Alchimista, quæ sit vera albuminis ouorum aqua, quod e vitellis oleum; quæ ouorum calx. Hic proportionatum à natura ferè totum habemus. Hoc est ouum ibi-lud aquilinum, quod Scarabeus olim discussit propter iniuriam, quam timidis brutif-que hominibus illius auis violentia, & crudelitas intulit; licet ad Scarabei antrum, auxilij implorandi gratia aliquibus confugientibus, non inde tamen liberatis, sed ipse solus Scarabeus hanc sibi vindicandam iniuriam modis omnibus existimans, vitæ erat alacri animo constantique voluntate paratus, ita ad id præstandum, nec viribus carebat, nec ingenio; Undè varijs conatibus aquilam dum persequeretur, Scarabeus subtilissima sua arte usus, illius tandem, vel in Iouis gremio depositum ouum in terram precipitari, atque adedò disrumpi fecit; Et eadem aliæque ratione Aquilinam tandem totam speciem è terris deleuisset Scarabeus, nisi malum tantum præcauens Iuppiter affuisset. Quo Verò tempore Aquilæ sua sollicitè curant oua, nulli circumuolent Scarabei. Illis tamen consulerem, qui istius auis vexantur crudelitate, ab ip-sis Heliocantharis (qui ita certis temporum curriculis latitando viuunt) vtilissimam artem discere. Quibus iam licet, vel non, faciant ipsi, esse tamen longè gratissimum suis indicijs & signis, de suo inimico vindictam sumi posse. Et hic non Aesopum conari me, ut agam, sed ædipum fierentur, si adessent illi, quorum mentes, ita de natura summis mysterijs fabulari primò subijte. Esse profectò quosdam noui, qui Scarabei artificio, si haberent disolutam aquilinum ouum, calcem eiusdem cum albumine puro totoque temperarent primò; deinde illud temperamentum vitelli liquore toto artificioso ordine oblinerent, voluendo reuoluendoque, ut Scarabei suas conglomerant pilas, ita magna fit oui metamorphosis; iam scilicet disparente, & quasi inuoluto albumine ipso vitelli, liquore. Porro aquilinum ouum per artificiose Scarabei, ex dicta hieroglyphicorum descriptione facile innotescet Hermetis filijs: Certè tale prioribus seculis à grauissimis, & antiquissimis philosophis plurimum celebratum esse artificiose legimus, vitæ certissimum, vtilissimum. & ad nature exemplar factum, hæc Deenus. Anaxagoras certè ex hoc magisterio excellentissimam fecit medicinam, ut in suo $\omega\epsilon\iota\ \nu\eta\ \epsilon\kappa\sigma\phi\alpha\upsilon\ \epsilon\pi\sigma\tau\alpha\upsilon\ \nu$ libello videre licet. Totum enim ouum mysteriosissimum esse testatur Ericius Puteanus; Quælis enim figura, quæ recondita habeat, nouerunt ij, qui subtiliorem conitorum callent scientiam, qui catoptrica, ac reflexorum radiorum norunt rationes, qui septem errantium motus sciunt, & helicas circumuolutiones; quid albugo, & vitellus; secretioris medicinae magistri optimè norunt.

Verum

Alchymicus
discurtus.Myserium
chymicum.

Anaxagoras.

Ericius Pu-
teanus.

Virg. Aen. 6.

uitur. Ad hæc ideatum spirarum volumina Egyptios alluisse clarissimis verbis in sinu Poëta, dùm canit Aeneid. 6. *Spiritus in eis alit, totamque infusa per artus.* *Mentis agit molem, & magno se corpore miscet.*

Orpheus.

O'erū diu-
torum spiræ

Orpheus quoque apud Symphorianum Camperium paucissimis quidem, sed totius opificij dicti rationem apertè indicantibus verbis, idem comprobatur, dùm DEVM perpetuo cardine velocem impetum volutare dicit; est enim, vt rectè dicit Symphorianus citato loco, DEVS vniuersalis omnium cardo, essentiam, vitam, mentem, naturam, materiam, veluti cardines quosdam perpetuò versans; Atque, vt cum Platone loquar; per cuiusque ordinis proprium, ipsum versat cardinem, per essentiam vniuersas essentias omnes, per vitam vitas, per mentem mentes, per animam animas, per naturam naturas, per materiam materias perpetuo, inquam, cardine velocem impetum volutans. Quæ omnia clarioribus adhuc verbis comprobatur Mercurius ille Trismegistus dialogo octauo ad Thales hisce verbis: *Plenus autem ideis Deus, omnibus qualitates pater inferens in spheram, velut in gyrum omnem qualitatem circumscriptis.* Aegyptij porrò, cum omnium earum rerum, quæ sunt & esse possunt, triplicem ordinem animaduertent, intellectuale nimirum, corporearum, & ex his mixtarum; triplicem quoque statuerunt mundum, teste Pico in præfatione in Heptaplum, supremum omnium vltimundanium, quem Angelicum Theologi, philosophi verò intellectualem vocant & Archetypum, satis decantatum. Plato ponit in Phædro proximum huic cælestem, æthereum, sublunarem & humanum; in quorum mundorum quadruplici ordine illud obseruandum est, esse hos quatuor mundos vnum, non solum propterea, quod ab vno principio, & ad eundem finem omnes referantur; aut quoniam debitis numeris temperati, & harmonicâ quadam, vt cum Pico loquar, naturæ cognitione, atque optimè ordinatâ graduum serie colligentur, sed quoniam, quicquid in omnibus simul est mundis, id singulis inest particulatim, neque est aliquis, vnus ex eis, in quo non omnia sint, quæ sunt in singulis, cuius & Anaxagoræ cum Platonicis & Pythagoricis opinionis fuisse, testatur Pico in præfatione in heptapl. Verùm quæ in mundo sunt inferiori, in superioribus sunt, sed meliori notâ, quæ itidem sunt in superioribus, in postremis visuntur, sed conditione degenerare, & adulteratâ, vt sic dixerim, naturâ. Est apud nos calor qualitas elementaris, est in cælestibus virtus calefactiua, est in humano corpore calor quidam, quem humidum radicale appellant Medici, est in angelicis mentibus, idea caloris; dicam aliquid expressius: Est apud nos ignis, quod est elementum; Sol ignis in cælo est, est in Microcosmo concupiscentis, exarsuans, est in regione vltimundana ignis, Seraphicus intellectus. Sed vide qui differant; elementaris vrit, cælestis viuificat, microcosmicus illustrat, & animat; supercælestis amat. Est aqua apud nos, est aqua in cælis, huius nutritrix, & domina, vestibulum scilicet cælorum Lu-

na;

Triplex ordo
rerum in tri-
plici mundo.In singulis
mundis sin-
gula omnia.Quomodo
omnia omni-
bus inest.

na; sunt aquæ, & super cælum mentes cherubicæ; In primo mundo DEVS vnitas prima, nouem Angelorum ordinibus quasi spheris totidem præest, immobilisque ipse omnes mouet ad se, quas spheras idè non male repræsentant antiqui per Saturnum temporum dispositionem, per Iouem mundi spiritum, per Martem malorum vindicem, per Venerem generationis sedem, per Mercurium denique virtutem reliquis mundis communicatam, quos Mercurius mutato nomine nunc Ephoros, nunc Vsiarchos, nunc Pantomorphos, & Horoscopos, dialogo ad Pimandrum vocat. Porrò in mundo medio, id est cælesti cælum empyreum nouem itidem spheris cælestibus Dux exercitui præest, quæ cum singulæ motu incessabili voluantur, illas tamen DEVS intelligens immotus versat. Sunt & in mundo elementari post materiam primam, ipsius fundamentum, nouem spheræ formarum corruptibilium, tres scilicet corporum vitæ expertium, vt sunt elementa & mixta, tum inter hæc media, quæ mixta quidem, sed imperfecta, vt sunt meteorologicæ impressiones; Tres vegetales naturæ, quæ in tria primum genera diuiduntur, herbarum, fruticum, & arborum. Tres animæ sensitiuæ, quæ aut imperfecta est, qualis est Zoophytorum, aut perfecta quidem, sed inter terminos irrationalis phantasiæ, aut quod summum animalibus est, humanæ etiam capax eruditionis, quod quasi medium est inter brutum, & plantam.

Sunt, & in humano mundo nouem purificationis notionum gradus, de quibus Clemens Alex. suntque instrumenta, quæis homo veluti circuli motu ad omnium peruenit cognitionem, suntque res quæ sunt, vel esse censentur *ὑποκείμενα*, seu subiectum Philosophis; mediū sc. quo substantia rei colligitur. Sensus exterior, & sensus interior, græcis *αἰσθησις*, & phantasia, in qua firmatio fit rerum à sensu comprehensarum; Æstimatio, qua imagines tales esse, vel aliquid esse nobis persuademus, seu iudiciū inferius animale. Cogitatio, seu iudicium superius, quæ purificantur comprehensiones, atque hoc gradu fit præparatio, & transitus ad rationem. Ratio, quæ confirmatione rationabili omnia determinat. Intellectus denique consumatus, & mundo vnitus, quietus & immobilis ad finem suum perductus. Sunt quoque totidem actiones humanæ, quibus ad supremam peruenitur felicitatem siuè finem. Suntque intellectus, recordatio, voluntas, desiderium, ardens amor, efficax impedimentorum penetratio, consultatio, prudens electio, fructio boni acquisiti, ita quidè, vt intellectus se habeat instar solis archetypi omnia illustrantis, ac Regis intuentis opus, memoria instar Notarij proposita ab intellectu diligenter notantis, voluntas verò instar executoris, cū reliquis officialibus, Mercurio, Venere, Marte, Ioue, Saturno; Intellectus enim, seu sol humanus, simulac per dictos nouè notionum gradus currendo, in bonū fuerit latus; Voluntas, seu Luna mox radijs intellectus illustrata, bonoq; proposito excitata protinus circulari motu agitata, mediātibus planetis suis, hoc est, per Mercuriū veluti per boni assequendi consultationem. per Venerem,

Nomina Genitorum autem præsidū.

9. Spheræ cælestes

9 formæ corruptibiles.

Clem. Alex.
9 Purificationis notionū gradus.

9 actiones humanæ.

ceu per ardentem boni propositi amorē, & desiderium; per Martem uti per efficacem difficultatum in eo assequendō penetrationem; per Iouem, uti per prudentem mediatorum ad id conducentium electionem; per Saturnum denique uti constantem boni persecutorem, ad ipsius boni perueniat desideratam possessionem fruitionemque. Omnia igitur ideis plena sunt. *DEVS enim; teste Mercurio Circulus est,* & animum nostrum circulum esse testatur

Picus
Yaitza Rabba
Midras The-
hillim.
Porphyrius.
 Picus in hexaplo: Est diuina essentia, seu mundus ille intelligibilis trifor-

Linea viridis
cabalystarū
que nam?
Abrahamar.
 mis, *τὸ θεῶν παρὸς*. Vndē legimus in Vaicra Rabba super caput 4. Leuit. & in midras Thehillim, sequentia verba רבבן אמרו מה הנפש חמלאה את הגוף כן הדבורה כן הנקבה כן הוולת את העולם dixerunt Rabbini nostri, quod est anima implens corpus, hoc DEVS sufficiens mundum. Et Porphyrius libello inscripto *τὸν θεῶν τὰ νοητὰ ἀπορῶν*, DEVS vbiq̄, quū nullibi est. &c. Ex quibus verbis sanē apparet, quæ sit illa linea viridis, quam teste Pico Conclus. 29. Calabita dicunt, gyrare totum vniuersum. Ex quibus quoque apparet, quare Albumazar Arabs DEVM excelsū, idealiter cognoscendo essentiam sui, in identitate generare mentem sapientiam per omnia sui similem, & iterum, Deū omnia flatu & gyro produxisse & Marianus capella, philosophiam ad abyssum diuinitatis penetrantem, circulos, & sphaeras vomuisse

Martianus ca-
pella Trismeg-
istus.
 Apparet quoque cur Trismegistus DEVM dixerit circulum, cuius centrum vbiq̄, circumferentia nusquam, & Plato DEVM semper circulis efformandis occupatum, cū dixit. *ὁ θεὸς ἀκυκλομετῆρ* quibus consonat, quod Picus ait lib. 1. in Hept. cap. 1. de Mundo humano. Constat homo ex anima & corpore; rationalis animus cælum dicitur. Nam & cælum animal à seipso motum vocat Aristoteles, & animus noster, ut probant Platonici, substantia est seipsam mouens; Cælum circulus est, & animus idem circulus, quin imò, ut scribit Plotinus, idē cælum circulus, quia animus eius circulus est. Cælum in orbem mouetur animus rationalis à causis ad effectus se transfrens, rursusque ab effectibus concurrens ad causas, ratiocinationis orbe circumuoluitur. Quid enim aliud est ratiocinatio illa, quam philosophi syllogismum vocant, nisi spiralis quidam animi motus, qui quidem tribus partibus absoluitur; simplici apprehensione, compositione, seu medijs inuentione, & conclusionē, seu quod idē est veritatis iam inuestigatæ fruitione; Perro est diuina essentia *τὸ θεῶν παρὸς*, est & animus noster. Hinc in arbore sephiroth apud Cabalistas tres midoth, seu tres proprietates DEO affinguntur. nimirum כתר חכמה בינה, *Corona, Sapientia, intelligentia*, quibus DEVM omnia fecisse memorat, quæ tria exactē dictis respondere videntur, &c. Verū de his omnibus amplior dabitur alibi loquendi materia, quare hic Ægyptiorum philosophiam, & Theologiam, qua ratione ex hieroglyphicis inuestigetur, obiter indicare volumus.

Rationalis
animus cœli
 homo ex anima & corpore; rationalis animus cælum dicitur. Nam & cælum animal à seipso motum vocat Aristoteles, & animus noster, ut probant Platonici, substantia est seipsam mouens; Cælum circulus est, & animus idem circulus, quin imò, ut scribit Plotinus, idē cælum circulus, quia animus eius circulus est. Cælum in orbem mouetur animus rationalis à causis ad effectus se transfrens, rursusque ab effectibus concurrens ad causas, ratiocinationis orbe circumuoluitur. Quid enim aliud est ratiocinatio illa, quam philosophi syllogismum vocant, nisi spiralis quidam animi motus, qui quidem tribus partibus absoluitur; simplici apprehensione, compositione, seu medijs inuentione, & conclusionē, seu quod idē est veritatis iam inuestigatæ fruitione; Perro est diuina essentia *τὸ θεῶν παρὸς*, est & animus noster. Hinc in arbore sephiroth apud Cabalistas tres midoth, seu tres proprietates DEO affinguntur. nimirum כתר חכמה בינה, *Corona, Sapientia, intelligentia*, quibus DEVM omnia fecisse memorat, quæ tria exactē dictis respondere videntur, &c. Verū de his omnibus amplior dabitur alibi loquendi materia, quare hic Ægyptiorum philosophiam, & Theologiam, qua ratione ex hieroglyphicis inuestigetur, obiter indicare volumus.

Sylogismus
circularis o-
tus illatus.
 Perro est diuina essentia *τὸ θεῶν παρὸς*, est & animus noster. Hinc in arbore sephiroth apud Cabalistas tres midoth, seu tres proprietates DEO affinguntur. nimirum כתר חכמה בינה, *Corona, Sapientia, intelligentia*, quibus DEVM omnia fecisse memorat, quæ tria exactē dictis respondere videntur, &c. Verū de his omnibus amplior dabitur alibi loquendi materia, quare hic Ægyptiorum philosophiam, & Theologiam, qua ratione ex hieroglyphicis inuestigetur, obiter indicare volumus.

Quomodo
omnia in om-
nibus fiat.
 Quod si singulatim omnem hanc consensionis legem quis volet excutere, opus sanē suscepit infinitum. Cui si semel vela pandimus, in portum sese recipere, difficillimum erit; illud suffecerit semel è sapientum penetra-

neutralibus haustum, nihil in cœlo esse, quod secundum analogiam non sit in æthere atq; elementis, nihil in istis omnibus, quod non in homine. Est enim in nobis cœlestis quædam portio, sublunaris altera, & quæ in vtriusq; confinio posita, veluti æther quispiam vires vtrinq; coniungat. Præsertim si consensum consideres, vel viscerum interiorum cum externis sedibus per intermedios riuos humorum atq; spirituum: vel inter viscera; rursus quo pacto suprema in infimis per media committantur, quod & spiritibus & animæ totius pari proportione responderet; similiter in corpore, in anima, in spiritu suæ sunt stellæ, sui axes, centra, circuli, Zonæ & climata; in cœlo suæ plantæ & animalia, sua viscera, tunicæ, muscoli, venæ, arteriæ, nerui, suum caput, cor, hepar: suus spiritus vitalis, animalis, naturalis sua anima concupiscibilis, irascibilis, rationalis, vt nullum sit apud philosophos verius dictum neq; celebrius, quàm omnia in omnibus esse, & cum maximis minima quoq; ^{ἀπὸ τοῦ ἐν} perpetuam obtinere. Vndè & Proclus lib. de magia & sacrificio; Sacerdotes olim ac venissimos amatores, aiebat, ab illa pulchritudine, quæ circa sensus apparet, ad diuinam pulchritudinem sensuum ratione progressos, quia considerarent in rebus naturæ cognationem quandam & perennis consortij leges, quibus & se fouere mutuo, & vires conferere videantur, vt tandem affectibus amatorijs omnia permiscensibus, vniuersa hæc materia Hippocratis ^{ἀπὸ τοῦ ἐν καὶ ἐκ τῶν ἐν αἰσῶν}, id est conspirabile prorsus & expirabile quoddam animal extimata fuerit, suâ inde scientiam sub veræ magiæ ratione componentes in illa cæusarum effectuumq; in vniuersarum partium mutua conspiratione defixam; sed quia de his omnibus infra fusius tractabitur; hic sistimus.

Eorum quæ dicta sunt Anacaphaleosis:

Cum familiare hoc, Iamblichæ teste priscis temporibus fuerit Ægyptijs, catantum animalia diuinis honoribus cumulare, quæ cum Dijs, quibus dicabantur, hoc est, Sole aut Lunâ cæteri (sue aliquam haberent similitudinem seu analogiam ex calore, figura, motu membrorum numero & dispositione depromptam, aut in quibus sympathicus dictorum Deorum character ex panthomorpha illa ^{παρὰ τὴν} naturæ quadam similitudine, impressus refulgeret, certè ex omnibus hætenus tam fuse probatis, quàm maxime patet, scarabæum ob egregia, quæ mentitur signa & symbola, non incongruè solem orbis moderatorem nos interpretatos esse, vt in sequentibus patebit luculenter. Est Sol coruscus, eiq; noctiluca quædam vis è Lunâ veluti speculo ad nos reflexa, est & scarabæo diurna veluti lux quædam ab aliarum speculis, quam vibrat vndiq; circumfusa; est & ei noctilucus quidam fulgor, quem communem hæbet cum omnibus vermibus, quos cincindecas vocant, quæ ad instar Lunæ noctis caliginem discutit. Est Sol rotundus, est & scarabæus. Sunt in cœlo duodecim signa Zodiaci, per quæ sin-

Comparatio
scarabæi ad
Solem Lunæ
& Stellæ.

gula triginta dierum spatio percurrento; duplici motu annum absoluit, quæsea Heliocantharo nostro negare audebit? dum modo sex pedunculos, quorum singuli iterum in binos in furcam veluti abeunt, & triginta digitos, quos antiquitas ei attribuebat, diligenter cōsiderârit; quid hæc aliud, nisi 30. dierū revolutiones, quæis Solomni mēte ad inferiorē mundū sæcundandum, nouaq; sobole replendum cum Luna coit. Exemplum huius imitatur & scarabæus; pilam enim ex stercore congestam, infuso semine viginti octo dierum spatio condit, quo euoluto spatio conditam eximit, consuetoque artificio animatam, nigram tandem sobolem mundo exponit. Est Cœlum in quinque Zonas, in quasdam veluti radiorum solarium metas distributum, est & scarabæus, vt ex imagine eius superius posita patet. Omnia quæ in mundo fiunt, circularem seu spiralem affectant motum; quis hunc scarabæo negabit, vbi globosa illa luti volumina ex multiplici veluti spirarum ductu coagmentata verum spiralis processus opus pensiculatiùs fuerit scrutatus. Sicuti sol vnigenus, sexus feminei nescius, mascula quadam virtute, & robore imbuitur, sic scarabæus, quemadmodū ostendit Horus hiscē verbis, *μερογενὲς μὲν ὄν ἀπογενὲς ἑστὶ τὸ ἔσπερον ὑπὸ θηλείᾳ καὶ κισσορρέμοισιν ἰσὶν ἡέρεος ἀντὶ τοιαύτην ἔστιν ἀνδρα πῆ πρὸ θηλυκεν γενὲς ἀποτὸς οὐ γινέσται*, quibus & astipulatur Aristot. l. 5. histor. cap. 19. & Plin. l. 11. cap. 28. Quo sanè nil aliud representare visa est ingeniola antiquitas, nisi masculam quandam virtutem solis per opera Osiridis representatam. Quem Diodorus lib. 1. bibl. c. 2. totum terrarum orbem, ingenti compassatq; exercitu, subegisse refert. Solem certè totum Orbem terrarum diffu sua radiorum virtute subigere ingeniosè pœtica ostendit argutia, cum solis imaginem, seu Apollinem, pharetra, arcu, sagittisque instructum depinxit. Verum cum de ijs fusè in apparatu præcedenti actum sit; fileo, qui plura desiderat, is consulat Aleandri doctissimā in Heliacam Tabulam, commentationē, Macrobiū in Som. Scip. Fulgentium, Phornutum, Ausonium? At dixerit forsan hic imperitus aliquis; Quid scarabæus cum belli Duce Osiride? Quid cum sagittifero sole? facile filebit obiector; si contemplatus fuerit, vt totus luceat armis scarabæus, vt martio quodam fulgure perstringat se intuentes, vt eminentijs acutiōribus veluti sagittis quibusdam instructus, vt nullam corporis partem crustis habeat, ac clypeo non diligenter communitam; adèd quidem, vt Homericus Maïors melius armatus non videatur, cum eum maxima sua instruit panoplia; Auscultat militarem assultum cum horrendo, ac panico bombo; contemplare eius in luti perfossione veluti in cuniculis fodiendis industriam, & assiduitatem. Aspice in congestura, ac conglobatione materiæ luteæ; veluti in aggeribus construendis continuos labores; quæ profectò omnia maximè in Imperatoreo, vel belli ducem quadrare videntur. atque ob eandem causam Ægyptij scarabæum, teste citato Horo, ponentes bellicosum, mascula quadam virtute præditum hominem, feminei nescium consortij, veram denique Osiridis sobolem significabant. Undè, & imagines eorum annulis

Horus
l. 1. c. 10.

Diodorus

Belli daces refert
scarabæus.

annulis inſculptas, teſte Plutarcho, geſtarunt; cuius rei cauſam indicat Cælius Calcagnius ſequentibus verbis: *Scarabæus annulis inſculptus ſignificat hominem animo debere eſſe virili, & non effeminato, ſicuti ſcarabæus maſculus cantum eſt, fœmina neſcius.* atque huc alludere videtur illud Horatij.

Scarabæus
annulis inſculptus.

Tyrtaeus mares animos in Martia bella, & ſibus exurit.

Vndè Vulcanum armorum fabricatorem Ægyptij, teſte Horolib. i. c. 13. per ſcarabæum pingebant; verba Hori ſunt. *Ηφαῖον τὸ γράφοντες κὺνθαῖον κὺ γῶπα ζωογροῦσιν, ἀθναὶ τὸ γὰρ κὺ κὺνθαῖον*, hoc eſt: *Vulcanum indicantes, ſcarabæum & vulturem pingunt, Mineruam verò, vulturem & ſcarabæum.* Qui textus neſcio quid inconuenientiæ importat, & incongruitatis; vti benè notauit hoc loco Cælius Calcagninus; quomodò enim vni duo ſymbola inter ſe oppoſita reſponderent? Quare prædictum textum, vt potè vitiatum, & corruptum ſic emandemus. Vt ſit ille ſenſus; *Vulcanum indicantes ſcarabæum pingunt, Mineruam verò ſimul cum Vulcano, vulturem, & ſcarabæum.*

Porò occurrente in hieroglyphicis ſcarabæo, vt genuinam eius ſignificationem intelligas, hanc regulam tradunt meliores Authores: *Volans ſcarabæus expanſiſque alis, vel etiam capite radioſo, humano aut cum circulo, aut triangulo ſemper aliquid diuinum, vti Oſridem, Solem, ſeu mundum, eiufque gubernationem designat. Alis verò complicatis, annulis incifus, animi fortitudinem, & virilem animum designabat. Ex quibus omnibus patet, Ægyptios minimè temerè, ſed ſummo ingenio accommodatis ſymbolis rerum conceptus expreſſiſſe.*

Symbola Serpentis.

HIEROGRAMMATISMVS XVII.

Serpentis, Aſpidis, Draconis.

CVM nihil inter Hieroglyphica ſymbola Serpente frequētius occurrat, quid Ægyptij per huiusmodi ſymbola indigitauerint, hoc loco exponendum eſt; ſciendum itaque, Ægyptios, vti curioſi naturæ omnium ferè animantium Ægypto propriarum inueſtigatores, ita & Serpentis fuiſſe. Cùm enim viderent, ſerpentem nullo manuum pedumque miniſteri, ſolo oblongi corpori tractu procedere, nullo præterea membro præter os conſtare, animal igneo ſpiritu plenum, viuax, ſenectutem quotannis, depoſito veteri exuuiò, in iuuentutem inſtaurare; fieri non poſſe crediderunt, quin aliquid magnum, excellens, & prorsus diuinum ſub ijs lateret; accidebat hiſce, quod undulato illo plicatilis corporis motu omnes propè figuras exprimerent; dum videlicet nunc caudam capiti admouentes circulū, iam in ſpiras cõuolutū ſpherarum cęleſtium exhibere volumina; iam in longū extenſum lineā rectam; iam curuam; iam planam, modò corporis erectione normalem; iam multifario ſquammarum ordine, veluti totidem ſtellis rutilum, ſibilo quoque & traſulcâ linguâ formidandum, hæc, inquam, dum contempla-

Serpens motu ſuo omnes figuras exprimit.

rentur in serpente, eum tanquam reconditissimum præstantissimarum rerum symbolum adhibuerunt. Verum quæ & qualia per eum connotant, videamus.

Primò itaque Epies Phœnix apud Eusebium ait DEVM Emepht Serpente, seu Aspide significatū, his verbis: Τὴν μὲν οὖν τὴν δράκοντος φύσιν καὶ τὴν ὄφιν αὐτὸς ἐξέθειμεν ὁ ταύτης, καὶ μετ' αὐτὴν αἰθίς φοινίκης τε καὶ Αἰγυπτίου. πνευματικὰ τὰ πρὸς τὸ ζῶον πάντων τῶν ἱερατῶν, καὶ πνευματικῶν ὑπὸ αὐτῶν παρεδόθη. παρ' αὐτῶν καὶ τὰς ἀντιβλητοὺς διὰ τὴν πνευματικὴν πνεύματι, χωρὶς ποδῶν ἔχει καὶ χεῖρας, ἢ ἀλλήλους τῶν ἐξωδῶν. ἐξ ὧν τὰ λοιπὰ ζῶα τὰς κινήσεις ποιεῖται, καὶ ποικίλων κινήσεων τῶν ὁμοίων, καὶ τὴν ποσὴν ἐλευκοφθίως ἐξ τῶν ὁμοίων, ἐφ' ὃ βλάσται τὰ χεῖρας; καὶ πολυχρονία τὸν δὲ ὄφιν, ἢ μόνον ὃ ἐνδεδυμένον τὸ γῆρας ἐκείνου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἐπιδήξει μέγιστα πύρκα, καὶ ἐπιδῶν τὸ ἀεικίμων κίερον πληροσθῆ, εἰς ἑαυτὸν ἀναχίσκεται ὡς ἐν ταῖς ἐαυτοῦ ὁμοίως αὐτῶν ἢ ταύτης κειτταῖς γερῶν, διὸ καὶ ἐν ἑαυτῶν τὸ τὸ ζῶον, καὶ ἐν μυστηρίοις συμπερίληπται. εἶροται τὴν μὲν περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς ἐπιγεγραμμένοις ἐθαδῶν ταυμνισμοῖς ἐπιπλήρον. ἐν οἷς κατασκευάζεται ὅτι θεία τὸν ἀπὸ καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀναλύεται, ὡς περὶ ὁμοίως ἐπιδῶν. ἢ τὸ θηϊκόφ' ἰδίῳ βλάσται, ἢ μὴ βλάσται πληρὸν τὸ τὸ ζῶον, φοινίκης ἢ αὐτῶν ἀγαθῶν δάμνα καλῶς ὁμοίως καὶ Αἰγυπτίους κυρτ' ἐπινομάζει.

Draconis & Serpentum naturam ipse Tautus (τῶν Ἐπιφάνειαν καὶ Αἰγυπτίους) diuinam putauit; spiritualissimum enim omnium animal & igneum ab ipso traditum. Nam spiritu absque manuum aut pedum, & omnino alicuius organi exterioris argumento, ut cetera videmus animalia ferri, eximiam celeritatem asequitur, variasque figuras & formas gradibus, inuoluto, reuolutoque, τῶν Ἐπιφάνειαν ad quam celeritatem, gressu facillimè præstat. Longeuum etiam est, nec solum senectutem cum pelle deponens reuiuiscit, sed crescit etiam in adolescentiam reductum, cumque determinatos adimpleuerit terminos, in seipsum reuolutum, rursus reuiuiscit; sicuti in sacris literis pariter ipse Tautus constituit, quapropter in sacris hoc animal & in mysterijs fuit assumptum, de quibus & in alijs suis propositionibus, plura adducit, in quibus refertur, quod immortale sit, & in seipsum, ex quo prouenit, resoluatur, non etiam moriatur morte propria hoc animal, nisi violentà percussum interierit; Hinc Phœnices ipsum uocant bonum demonem, sicuti Aegyptij Kneph appellant.

Aptè itaque naturam diuinam per serpentis naturam & operationes notabant, quæ omnia ex dictis patent. Hinc Græci, teste eodem, Eusebio Æsculapium salutis Numen, τῆς σαρκῆς δυνάμεισ ἀμβολον, serpente referebant. ὄφιν τὴν ἀεικίμων εἶροται ὡς περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν σωτηρίας ὄφιν σημεῖον; καὶ μὲν ὄφιν αὐτὸν περὶ κόσμον ἐφυσσεύει, τὸ φερεῖ τὴν γὰρ ἰλαστικὰ μένα τῶν ζῶων, πῶς πορῶντες καὶ γὰρ ὄφιν ἠπάσαντο ὄφιν. πνευματικὰ τὰ πρὸς τὸ ζῶον ὄφιν καὶ τὴν ἀσθενῶν τὸ σῶμα τὸ ἀποδίδεται. δοκῶν δὲ καὶ ἰατρικῶν τὴν αἰατὴν πῶς τὸ ἔξωδοῦν εἶρε τὸ ἀεὶ μακρῶν, καὶ μὲν αὐτὸν πῶς ἀναβλάσται εἰς τὴν βλάσται.

Serpens circumuolutus salutis corporis & anima ferens symbolum. Mundum enim contemplantibus phisici, cetera quidem reptilia crassioris dicunt & terrestrius esse substantiæ, Serpentem uerò spiritualissimum animal esse dicunt, quod & imbecillitatem corporis exuat, & ad medicinam aptissimum esse creditur. Nam & ad acuum uisum inuenit pharmacum, & ad reuiuiscendum herbam quandam nosse narratur. Præterea Aegyptij mundum significantes serpentem pingunt, qui caudam propriam depascitur, eumque

varijs

Serpens salutis symbolum. Euseb. l. 3. c. 3.

Serpens mundi symbolum

varijs maculis insignem dipingebant, de quo Claudianus:

Perpetuumque vivens squamis, caudamque reducto

Ore vorans tacito relegens exordia lapsu.

Quod procul dubio significat, omnia, quæ diuinâ prouidentîâ in mundo generantur, ab eâdem solui celerius, siue paulatim imminui atque deficere, in se recipi, fierique illud propemodum; iuxta illud, in id resolvimur ex quo sumus, quod paulò ante hisce verbis pulchrè indicat Eusebius ex mēte Phænijcum, cum de natura serpentis loqueretur, καὶ εἰς εαυτὸν ἀναλύεται ὡς ἐσθλάται; vt vel inde appareat, mundum ex se ipso ali, & in se reuolui; Nam cum æterna sint elementa, neque corruptione neque variatione per se vlla immutentur, corruptioni tamen ac variationi subiecta videntur, ea parte, qua specierum informationi admiscentur, vi tamen ipsâ incolumi permanente, non secus ac typographica literæ, quæ copulata quiddam significant; mox verò ac typhotæ seruiert v sibus, dissolutæ incolumitati pristinae, generique suo restituntur, & in alterius formæ vltum referuntur, quæ doctè descripta videas apud Pacuuium & Lucretium. Serpente itaque caudam suam depalcente, ingeniosè sanè indicat generum, quâ rerum naturam DEVS insigniuit, immortalitatem, vt principium ad finem directum esse, finemque ad principium reflecti doceant; nihil enim in mundo perire credebant, sed eorum, quæ nobis interim videntur, solæ mutantur species teste Virgilio, qui nec morti esse locum dixit, & Democritus atomorum confluxu illo perenni, nihil aliud indicare voluisse videtur, contra modernos quosdam philosophastros, nisi corpora illa indiuidua, quæ disiuncta cum fuerint, neq; legantur, neque internecionem recipiâr, nec sectionibus diuidantur, sed omne per æuum infinitâ in se retineant soliditatē, quo alludit saturnina illa πειθοαγία, Iouem sc. lapidē interposuisse, quem & deuorauerit; per huiusmodi figmentū aptè indicantes terrestria corruptioni, variationique vlturimū obnoxia esse, animum verò immortalem; iuxta illud Hesiodi reconditè & iuxta Ægyptiorum mentem canentis:

Mundi res in se perpetuò reuolubiles, vt notarent?

Democriti de atomis philosophia.

Καὶ τὸ μὴ κατὰ πνεύματος μίγας, ὅστις ἔκαστος

Νήδους ἐξ ἑσῆς πνέουσ ἀεσχεύεται Ἰνδο.

Atque hos deglutit Saturnus, vt ille vel ille

Diuino ex vtero genua ad materna veniret.

Hesiodus.

Quod ita interpretor, nascuntur è terrâ rerum species, & in terram mox recedunt; Nam Rhea defluxus est & corruptio mundi. Quæcunque igitur tempus protulit, eadem tempus absunit. quæ omnia iisdem pœnè verbis exponit Horus lib. 1. cap. 1. & 2. quæ cum in sequentibus allegemus, hic omittenda duxi.

Iterum cum viderent, Serpentem terrestris substantiæ, & ex putri vt plurimum genitum, tortuoso corporis tractu, fluctuationis rudimenta; sibilo sonq; formidabili aërem; totâ prætereâ substantiâ squamarū splendentiu ornatu, nescio quid igncum exprimeret; haud incongruè quatuor elementa

per id indicare consueuerunt per corpus quidē, quod terreū & grauissimū est terrā; per tortuosū corporis tractū, utpote qui vndarū fluctuationes exprimat, apte sane aquā; per sibilum verò rectē aërem, subiectum soni; ignem, denique totius vigore substantiæ, & tricuspide linguā, ignis simbolo apposite denotabant, quæ omnia Horus l. 1. cap. 2. innuit. Porro quamuis per serpentem dicta quatuor elementa exprimerent, non tamen singula eodem modo, sed diuerso serpentis situ, & conformatione exponebant; sic vita-

Terra.

Aqua.

Aër

Ignis.

A

Dominium
in igneam
substantiam.

lem terræ spiritum, vel ipsam terram, quam $\alpha\epsilon\epsilon\upsilon\alpha$ vel OPT , vti docetur fol. 127. (ita enim Genium omnium moderantem vocant, per serpentem indicatum) igneā vi sua animat, per serpentem prostratum & bicornem, cuiusmodi nihil in obelisco nostro frequentius est, depingunt. Aquam verò denotantes, serpentem pingūt, tortuolo corporis tractu, vndarum volumina exprimentem, cuiusmodi est serpens, quem in V. libro exhibemus in expositione figuræ ex Barberinorum Gazophylacio eductæ. & sic denotabāt genium aquarū *Mophia* dictum, hoc est à $\alpha\epsilon\epsilon\upsilon\alpha$ & OPT , quorum illud aquam, hoc DEVM siue genium notat; quæ omnia in V. libro huius (vnde & character $\kappa\upsilon\epsilon\iota\omicron\lambda\omicron\gamma\iota\kappa\omicron\iota\varsigma$ aquæ originem sumit) suis explicantur. Aërem verò expriment per sibilum serpentis erecti, & trifulcā linguā veluti sibilantis; per trifulcam 3 aëreos mundos, in quos dominium suum exercet, notabant; vnde $\zeta\epsilon\upsilon\tau\epsilon$ id est vitam huiusmodi characterem appellabant, vel supra folio 129. ostendimus. Porro ignem significaturi aspidem erectum, vel altari vel capitibus Deorum impositum, cuius capiti globus insisteret, pingebant; quo igneam quadam vim vniuersum permeantem indicare solebant, vti suo loco in libro V. ostendetur; atq; hūc respiciunt ea, quæ paulo antè ex Eusebio & Horo adduximus. hanc vim quoque notabant, per circulum cui serpens insertus, & græcum aut coptum exprimeret, quam Tauta vocabant; quo teste Eusebio, spiritum igneum toti vniuerso infusum apte signabant. quæ tum alibi in sequentibus, tum folio 129. amplè prosequimur.

Basiliscus
quid notet?

Præterea Ægyptios per Basiliscum $\alpha\epsilon\epsilon\upsilon\alpha$ siue æternitatem significasse Horus aperte testatur l. 1. cap. 2. vbi nonnulla manuscripta $\epsilon\epsilon\tau\omicron\upsilon$, quedam $\delta\beta\alpha\iota\omicron\upsilon$ pro Basilisco accipiunt, nos genuinum Basilisci vocabulum ex linguæ Ægyptiacæ reliquijs restaurantes $\mu\acute{o}\rho\iota\varsigma$ reperimus. ita enim legendum $\epsilon\epsilon\tau\omicron\upsilon$ $\delta\beta\alpha\iota\omicron\upsilon$; καλῶσιν αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐν νυκτὶ βασιλισκος. Causa verò cur per $\mu\acute{o}\rho\iota\varsigma$ seu βασιλισκον æternitatem statuerent, hæc ferè erat, quod inter serpentum genera hoc vnum interfici vi non posset; utpote cui, teste Horo, tanta vis sit, ut animalia reliqua solo sibilo fuget; quo audito ferunt omnes autum cantus

coer-

ceri, fruticesque & herbas non morſu ſolùm, ſed olfactu aſpectuq ſolo enecari. Hinc Archelaus apud Ælianum narrat, cum iumentum in Africæ ſolitudine defeciſſet, plurimos ad id depaſcendum ſerpentes continuo cõfluxiſſe, interim Baſiliſci audito ſibilo omnes profugiſſe, aut in ſabulum ſele abdidiſſe, progreſſum verò Baſiliſcum per otium ſine cuiuſquam tumultu quantum voluerit eſtaſſe; cum ſatur iam abiret, iterum ſolito ſuo edito ſibilo, reliquis ſerpentibus veluti poteſtatem reliquum depaſcendi, feciſſe. Non neſcio hoc tempore Baſiliſci hiftoriam fabulæ, quam hiftoriæ veriorem haberi; nihilominus, qui Ægyptiorum ingenium nouit, aſſerere cogetur, eos ſepenũmero multa, quæ ad eorum myſticas rationes appoſitè faciebant, cõfinxiſſe in animalibus, quæ moderni temporis, vti & de Phœnicie fingunt, experimentis repugnant. Non igitur præciſe proprietatem animalium attendebant, ſed Deorum munus & officium, vt plurimum per huiuſmodi proprietates conſectas explicabant. Hoc pacto ſupremum numen ſiue Agathodæmona indigitâtes, Baſiliſcum ſeu aſpidem pingebant; cuius ſibulum omnia animantia veluti imperioſum Regis nutum pauerent, occultè, ſupremi Numinis in omnia ſibi ſubiecta vim & potentiam, obedientiãq innuentes. Hinc eũdem vt plurimum Deorum capitibus, teſte, Horo ſuperimponebant, cuius veſtigia tum in tabula Bembina, tum alijs monumentis haud infrequenter occurrunt. cuiuſmodi eſt, quod dum hæc ſcribo in fundamentis Eccleſiæ ſub nomine Mineruæ, alias Ord. Prædicatorũ intitulatæ inuentũ fuit. vt a paulò antè poſitũ eclypon demonſtrat. in quo vides tutulum inter duas aſpides intermediũ, ſpicis floribusq; in ſignem, ex cuius baſi flamma bifurcata erumpens, quæ huc uſque dicta ſunt, appoſitè declarat. Porrò ſubinde quoque aſpidem hunc accipitrino capite eformabant, formidandum, oculis eo artificio concinnatis, vt claudi & aperiri poſſent. Quem ſimul ac oculis apertis proferabant, vniuerſa Ægyptus lætitia atq; hilaritate perfundeſcebat, perindè ac Deorum oculi eos aſpicerent, opemque præſentem pollicerentur; in luce igitur omnes eſſe, & riſui, iocis, conuiuijſque operam dare. Quod ſi clauſis oculiſeum extuliſſent, ibi tum omnes in tenebras & obſcura penetralia miſerabilique deploratione per ſe quemque niti, vt Deorum indignationem, quacunque poſſent, ratione abigerent. Verum qui plura de ſerpentum myſterijs deſiderat, is Horum, & Phærcidem apud Eũſebium conſulat, vbi multa circa hoc argumentũ mira ſanè offendet, quæ omnia, cum nos fuſè in ſequentibus variã authoritatum allegatione deſcribamus, ad ea Lectorem remittimus.

Baſiliſci mira
vis.

HIEROGRAMMATISMVS XVIII.

De humana figura varia transformatione ex predictis animalibus facta.

Primò, in statua hieroglyphica considerabant Ægyptij: formam, situm, gestum, habitum, ornamenta, instrumenta, quibus omnibus varia denotabant. Et primo quidem vel statua erat simplex & naturalis, vel cōposita seu multiformis, vel enim statua referebat caput humanum, reliquo corpore, vno è sacris animalibus transformato, & dicebatur Sphynx & androsphynx, erantque diuinitatis latentis indicia; Simplex dicitur, quando figuram humanam, sine vllâ transformatione exactè & simpliciter exhibet. Multiformis siue *πολύμορφος*, quando loco humani capitis, aliud quoduis ex sacris animalibus corpus apponitur, vti Accipitris; vel Canis, vel Ibis, Bouis, Felis; Hirci, Simiæ, Leonis; vel contra; humano capiti supponebatur corpus siue truncus vnus ex recensitis animalibus; hoc pacto dicuntur statuarum sacrarum.

Idolum simplex.

Multiforme.

<i>ἰερακόμορφος</i>	hoc est,	Accipitriformis	<i>ἱερακέφαλος</i>	hoc est, statua	Accipitrino	capite
<i>αἰλινεόμορφος</i>		Cattiformis	<i>αἰλινεκέφαλος</i>		Felino	
<i>κελεόμορφος</i>		Arietiformis	<i>κελεκέφαλος</i>		Arjetino	
<i>κυνόμορφος</i>		Caniformis	<i>κυνόκεφαλος</i>		Canino	
<i>λεοντέμορφος</i>		Leoniformis	<i>λεοντέκεφαλος</i>		Leonino	
<i>ἰβιόμορφος</i>		Ibiformis	<i>ἰβιόκεφαλος</i>		Ibiaco	
<i>αἰρεόμορφος</i>		Hirciformis	<i>αἰρεκέφαλος</i>		Caprino	
<i>πρωκίμορφος</i>		Simiiformis	<i>πρωκίκεφαλος</i>		Simiæ	
<i>καρκαρομορφος</i>	Scarabæiformis	<i>καρκαροκέφαλος</i>	Scarabæi			
		vel à solo capite				

Manuum pedumque.

Situs.

Manus, Pedes, habitus.

Transformatio præterea respectu ceterorū mēbrorū manū vel pedum attendenda est, subindè videas statuas inuolutas sine manibus & pedibus; vt in canopis; nonnunquam reperias manibus instructas quidam, sed sine pedibus; & contra; Præterea situs diligenter explorandus, statua enim vel sedet, vel stat, vel iacet, vel repentis in morem incuruata est; vel deniq; omnium membrorum situ in varias literas, seu monogrammata mirificè transformata; quorum paradigmata in sequentibus adferentur. Statuarum manus nunc extensæ, iam contractæ aut pendulæ, modo genibus applicatæ, subinde veluti quidpiã prementes, sæpissimè clausæ, vel apertæ alij sue sacris instrumentis præoccupatæ spectantur. Pedes quoque vel discreti, vel complicati, vel directi, vel repandi, vel in currentis situm adaptati, vel etiam in supplicantium morem inflexi cernuntur. Ad habitum verò quod attinet vel enim nudæ sunt, vel simplici vestitæ indusio, aut accipitrinis pennis variè adornatæ, vel tutulis & diadematis, vel sine hilce conspicuæ. Quorum omnium differentias, & arcanas significationes declarare, cum infiniti penè

labo-

laboris opus sit; Oedipo illa cōsultius referuimus, in quo suo tempore perfectam singulorum cōbinationem instituemus. Vti enim diuersis membris diuersas virtutes & operationes attribuebant, ita, i la vni ex recensitis rebus adiuncta, iam aliam & aliam significationem illis exhiberi significabant, vt in sequentibus varie patebit; & pulchrè exponit Porphyrius in 4. libro de Abst. his verbis: *Ab hac itaque exercitatione, & cum DEO coniunctione profecti nouerunt, non per hominem solum, diuinitatem transiisse, neque animam in solo homine in terra tabernaculum obtinuisse, sed etiam propemodum per omnia animalia pertransire; vnde etiam ad Deorum fabricam omne animal vna cum homine assumpserunt; in qua, & brutorum, & hominis, & auium, item & hominis corpora coniungere. Singula enim apud ipsos Deorum statuere, vel usque ad collum humanam speciem præferunt, caput verò vel aui, vel Leonis, vel alicuius alterius animalis impositum habent; vel è contrario capiti humano subiectum alterius animalis corpus præmonstrat. quibus videlicet significant, hæc ex Deorum sententia habere inter se societate; atq; ad eò cognata tam mansueta, quam agrestia animalia non sine diuina quadam voluntate esse:* *φιλοσοφῶν τὸ εἶναι τὰς ἀνωπύλιους ἰεροκόμους πάντα τοὺς σωμαίους τὰ τῶν ἱερῶν ἀρίστα ἀνελθεῖν, ἐπὶ ἐκ τῶν ποικίλων εἰς εἷα συσταμμένων. καθὼς τοὺς πρῶτους ἀνθεσπύον τὸ ἱερακος, εἰτε τὸ ἱσίδιος κερὰ λην καὶ οἰμοῖα κατέλαβεν.* Et Abenephi Ægyptius confirmat his verbis:

الفلسفة مصر كان ينزلوا الأسرارهم أو بصورة الحيوانات أو بالطيور وبعضها وبالآليات وبصورة الهندسة أو بأصنافهم بمعنى أو دراسهم وبعيودهم وبناداهم وبادبهم وبارجانهم وفصلونهم مع احرا الآليات ومع صورة العسبان والآليات الهندسية واخرها مثله

Philosophi Ægyptij magna arcana sua vtplurimum exhibebant figuris animalium quadrupedum vel volucrum, vel herbarum, vel instrumentorum, vel figuris geometricis, vel extremis eorum, videlicet, per caput, manus, pedes eorum, coniungentes ijs alia instrumenta & figuras herbarum, & Geometricas, & vltice si vilia. Verum, vt dixi: cum de singulis recensitis combinatorum symbolorum significationibus ex professo in Oedipo tractemus; superuacaneum esse ratus sum ijs diutius inhærere.

HIEROGRAMMATISMVS XIX.

De Vegetabilium Hieroglyphicis.

§. I.

De Ferula, & Lunco Nitico, Thyrsis, seu baculis ex ijs fieri solitis.

Est Sceptrum quoddam inter hieroglyphicâ litui instar curuum, quod nos ferula ceum aut papyraceum interpretamur. ex Arabico كصم, Kasb, hoc enim nomen idem est, ac virgultum, thyrsus, ferula, instrumentum, hastule, pectica, virga, flagellum, vti ex Camus siue Diction. Arabico. & Granatensi

Kam: Di: Pje
na: u: Arabi: cu

Thyrſus ex
quibus ſic-
ret.

natenſi Lexico apparet . Dicimus autem thyrſum ferulaceum, quia thyrſus non neceſſariò ex racemis vitium, ſed ex quibusvis oblongis teretibusque caulium baculis aſſumptus, cuiuſmodi ferulaeſt, haſta dicebatur . Thyrſum autem dictum circumferebant, eò quod thyrſus, & ferula Baccho ſeu Dionyſio Aegyptio attribueretur, vnde & *χοιόνειος* paſſim dicitur, vt alibi docuimus. iuxta illud Statij :

Qui molles thyrſos Bacchaq; cornua . & alio loco : Non tamen aut teretes thyrſos, aut mollia geſſi Penthea . Meminit, & alio loco . *Mollia Niphæis armai brachia thyrſis .* Ouidius quoq; *Metamorph. l. 6. Et fronde virentes conſiſcunt thyrſos .* Item lib. 3. ſimilia plura reperies . Sidonius quoq; *Indica Echionio Bromius rotat Orgya thyrſo .*

Circumportabant autem, & loco Symbolorum habebãt thyrſos ferulaceos, eò quod eos portaret Dionyſius; vnde, & lib. 2. præparat. Euang. ab Euſebio *ναρθηκοπέος* ſeu *θυροπέος* dictus eſt, Thyrſianaſta *ναρθηκοπέος θυροπέος*, hoc eſt, (qui thyrſo regnat, dictus eſt,) Hinc Orpheus in Hymnis, ipſum cum thymiamate Syracis venerabundus adorat, dicendo : *Inuoco legisferum Narthuphorum Dionyſum, Laudatum Eubuli ſemen; cui nomina multa, Sacratum Caſtumque Miſen, dominumque verendum; Qui mas, & mulier duplex Lyſeus, Iacchus, ſeu te, Sacrata templum deleſtet Eleuſis; ſeu phrygia cum Matre Deum myſteriis tractas; ſeu Cypri cythareia tenet te compta capillos; ſeu de fruſiferis campis letaris honeſto, matre Dea tecum; anguiſera Iſide caſtu Aegypti propè flumen .*

Cur in pom-
pis Bacchi
ferulas por-
tent.

Cur verò ferulaceus thyrſus Libero Patri ſeu Dionyſio Aegyptio, quem nos eundem cum Ofiride ſeu Sole in tertio libro demonſtrauimus, aſignetur, varij varias dant rationes: Euſebius in præp. Euang. *ναρθηκοπέος*, id eſt, feruligerum appellat, rationemq; docet, quod homines poti in furorem agantur, ac ſe inuicem feriant, vt ſe mutuis vulneribus confodiant, ferulis vtuntur, quarum ictus lentus, ſed non læthalis eſt . Plutarchus in Sympoſio aliam aſſignat rationem; ferulam, & obliuionem Baccho dari, cui vel parum conueniat, errorum inter pocula deinceps comminiſci; aut ſi qua in parte peccatum ſit, puerilis, & leuis repræhenſio ſufficiat, quin, & pueri ferulâ caſtigentur . Alij dicunt, quod ferula Baccho aptiſſima ſit, vt infirmos ebrietate pedes leui hoc pedamento regant ebrij: à Latinis dicta, ferula à ferendo, quod illius caules ſemis loco fulcientiũ ſcipionum eſſent. Theophraſtus ita eam deſcribit: ferula grandis admodũ ſurgit, vnicaulis, & geniculata à genibus cauliculi, vt folia alternatim, grandia multifida, capillamenti modo extenuata, maxima, vt quæ terra proxima ſunt, caulem amplexantia, vt arundines, ſemen Anethi &c. in Aegypto cum magno prouentu fruticat; Aegyptiaci ſunt caui, cæteri plerumq; fungoſam intrinſecus obtinent medullam . Sed nos hiſcè relictis videamus, cur Aegyptij hiſce ferulaceis thyrſis pro ſymbolis uſi ſint . Ac primò quidem Ofiridi ſeu Dionyſio Aegyptio tribuitur, eò quod docuerit primò vitem,

Ferula à fe-
rendo dicta .

Deſcriptio
ferulæ .

plan-

Quando ce-
di filarent.

lant, eò quod ex ijs optimè sagittæ fierent. Has, Theophrasto teste, loco citato te mpestiuè cædi solitas ante Antigenem, cum adhuc simplicius tibia canerent, sub Arcturo mense Septembris. Sic enim cæfas multis post annis vtiles esse, multaq; sonandi exercitatione indigere, sed ora linguarum cõniuere, quod erat illis ad res populo significandas vtilius; postquam verò varietas fictioq; accessit, cæsura mutata est.

Apuleius.

Horum calamorum in Ægyptiacis Solennitatibus vsitatorum meminit Apuleius his verbis: *Ibant & dicati magno Serapidi tibicines, qui per obliquũ calamum ad aurem porreclum dextram, familiare templi, Deique modulum frequentabãt.* Imò vt multa paucis complectamur, dicimus Ægyptios hoc thyrsorũ ferulaceorũ (qui partim manibus Deorum inserti spectabãtur, partim in festis solennioribus circumferri solebant) symbolo nihil aliud denotasse, nisi plantationem Viris & Musicæ inuentionem, hoc est vitæ liquorem, & harmoniam rebus singulis inexistentem, qua suprema mens mundum, & quæ in mundo existunt, locupletauit. Nam Osiris, teste Diodoro, musicã cum primis delectatus, Satyrorum Musarumque consortio nunquam destituebatur; vt quod per musas sapienter & harmonicè disposuerat, per Satyros, hoc est sæcundam vitam conseruaret. Attribuitur igitur Osiridi sceptrum seu thyrsus iste fistularis, tum vt eius in mundi harmonia potentiam denotarent. Tria igitur sunt consideranda in hoc hieroglyphico; primò ratio vitis plantandæ ad ferulam seu palum applicandæ methodus, quam inuentionem eius esse propriam, ex varijs supra probauimus. Secundò fistularum & lituorum compositio, quem Pana seu Mercurium primò ex calamis huiusmodi confecisse variè quoque monstratum est; ex quibus postmodum, musicæ profluxerunt proportionem. Tertio demum, hoc, loco sceptri quoque in manu Osiridis & Isidis videtur, & hoc pacto sexies in tabula Bembina huiusmodi thyrsus fistularis & sceptrum recuruum in modum obliqui calami exporreclis repræsentatur, quo non obscure potentiam rerumque ab ipsis inuentarum dispositarumque in hac mundi æconomia harmonicam præstantiam significare voluerunt. Cur verò sexies tantum iste thyrsus in Bembina tabula reperiatur, mysterium est maximum in rerum natura, de quo fusissimè suo & proprio loco. Nihil igitur aliud est signum hoc nisi thyrsus ferulaceus aut arundineus, dictarum rerum symbolum hieroglyphicum, vt demonstrauimus; sed nunc ad tertium symbolum procedamus.

Significata
mystica thyr-
si recurui.

§. II.

De Thyrso Papyraceo & Iunco.

Tertium in ordine locum obtinet Iuncus Niloticus, vel mâuis, Scirpus leuis & enodis, qui à Plinio, Hermelao & Donato cum papyro seu biblo confunditur, quo Ægyptij nihil aliud significare volebant, nisi literarum

rarum ac scriptiois nobile inuentum à Mercurio Ægyptio seu maui. Ofiride & Ifide primò repertum, testatur Diodorus lib. 3. cap. 2. Est autem plãta leuis *ἔξυραρος*, foliorũ loco stolones seu culmos, aut virgas profert erectas, rotundas, tenues, teretes, enodes, cubitum vel sesquicubitum altos, herbaceo colore virentes, acutis cuspidibus, candida medulla refertas, elychnium referentes, & vsu supplentes. Theophrastus inquit; Scirpus est Iunci quãdam species, leuis & enodis, inde cribra faciunt in Ægypto: Alij iuncorum vsu in nassas marinas referunt; Alij Plinio teste, iunci medullam in lucernarum lumine, veluti elychnium adhibent.

Inuentum literarum per thyrsum papyraceum. Definitio papyri.

Scirpus quid? Vfus iuncorũ

Habet autem iuncus hic tot significationes, quot rebus appositus fuerit, aliam enim habet significationem solus positus, aliam cum cribro, aliam cum musca, aliam cũ alijs. Hinc adiunctus symbolis inuentionis rerum ab Ofiride factæ, nil aliud significat nisi literarum nobile inuentum; quod quã de causa breuiter videndum est. Constat iuncum seu scirpum, aut maui papyrum (confunduntur enim hæc à plerisque Authoribus, vti ex Plinio Hermolaus & Donatus monstrant) plantam esse, qualem supra ex Dioscoride, Theophrasto, Plinio descripsimus. Et hanc nulla in parte prouenire frequentius, quàm in Ægypto, testantur, quotquot de ea scripserunt & tradiderunt Authores. Et hunc iuncum ob egregias suas utilitates, easque multifarias, pro varijs quoque passim symbolis assumptum fuisse, in sequentibus expressè videbitur. Hic autem positum symbolum esse literarum ab Ofiride inuentarum, testatur Horus ipse libro 1. cap. 38. his verbis; &c. Ægyptij, ait; *litteras aut sacrum scribam, aut sinem significaturi, atramentum, cribrum. & iuncum ponebant, quæ omnia diuersas habent significationes. Ægyptias quidem litteras, quod his omnis apud eos scriptura compleatur: iunco enim & non alio propriè scribunt; Libenter igitur assumebant pro symbolo literarum illud instrumentum, quod ijs primò scribendi dedisset occasionem, nec enim iuncus tantum suppeditat calamos, sed & chartam, vtrumque enim ex eodem fieri testatur Theophrastus & Plinius; & post hos Prosper Alpinus, & eius doctissimus commentator Ioannes Vuestlingus Archiater Paduanus. Vnde Apuleius, his verbis: Nilotici calami perstringere argutiã, Ægyptiũ papyrum inuenit; & alius: Qui tenui committere verba papyro; & Martialis lib. 13. Perditæ Nilotico musæ meæ dãmna papyro. Significabant itaque Ægyptij, iunco papyraceo appposito Papiloni *ἰερακοῦ τοῦ ὄρφου*, omnium rerum necessariorum abundantiam, sed hæc de iunco seu papyro, sufficiant.*

Significata papyri seu iunci Ægyptij.

Apul. de auro Asino.

§. III.

De Loto, eiusque sceperis, coronis, tutulis.

Cum de Iunco, Papyro, Arundine, ferula, similibusque fusc actum sit, restat vt & de reliquis plantis hieroglyphicis breuiter aliquid dicamus,

mus, & primò quidem occurrit inter hieroglyphica non infrequens Lotus planta Ægyptia, quam alij cum Nenuphare siue Nymphæa, alij cum faba Ægyptia prorsus confundunt. Horum opinionem vt rejicimus, ita illorum libenter acceptamus. Est enim Lotus nihil aliud quam Nymphæa Ægyptia, herba palustris, inter stagnantium aquarum lacunas luxurioso amictu tripudians: putant nonnulli hanc plantam summè venustam inter Osiridis & Isis complexus natam; eandemque cum nostra Nymphæa esse, distare tamen tum à Luteâ illa maiore, quæ radices in longum porrigiturum ab albâ illa vulgari cognitâ, florum paulò contractiore magnitudine & quod oras habeat leuibus illis quidam, sed latis incisuris excauatas, nervulis etiam copiosioribus pertextas; tum semina capiti papaueraceo inclusa; quam vulgaris Nymphæa, magnitudine conspectiora possidet.

Sed ad institutum, indicabunt itaque Ægyptij primò per Lotum, Solem, siue Solis motum ex oriente in occidentem peractum, ob naturalem quandam cum Sole sympathiam; Plerique tamen etiam eam plagam notant, in qua Sol exoritur, quod hieroglyphicum inde sumptum crediderim, quod ea ante Solis emergence implicata folia habeat, quæ quidem ita sensim exsinuantur aperiunturque, vt magis ac magis tollitur iubar Solis. Maxime verò panduntur, vbi medium iter emensus est; Eodem verò decedente folia ipsa vicissim contrahuntur, complicarique incipiunt, ac insinuari, veluti nulli patere velint, præterquam Numini quod venerantur, atque ita quibus liceat modis, eo abeunte sese intra claustra cohibeant. Quod, vt Proclus ait, obseruatum à Magis, vt sacram omnino eam Apollini crederent, efficit. Sed audiamus de hoc ostento Theophrastum, qui lib. 4. hisce plantam verbis describit:

Τὸ λεῖψος καλεῖται, φύεται μὲν ὁ πᾶσις ἐν τοῖς πεδίοις ὅταν ἢ χεῖρα κατεκλιθῆ τῆς δι' ἡμῶν καυλῆ φύσει ὁμοία τῆς κούμης, καὶ οἱ πᾶσι τὰς δι' ὡσαύτας πολλοὺς ἰλαπῆτας καὶ λεπτότεροι, ὑπερῖστα δ' ὁμοίως ὁ λεῖψος ἀφ' ἑκείνου καὶ κούμης. τὸ ἄγθος ἀπὲς λευκὸν ἐμφερές τῷ σενόσηπτι πρὸς φύλλων τοῖς τῶν κείνων. πολλὰ τὰ καὶ πυκνὰ ἐπαλλήλους φύεται. ταῦτα δ' ὅταν μὲν ὁ ἥλιος συμμῆν συγκαλύπτῃ, τὴν κούμην ἀμα τῆ ἀνατολῇ διορίζεται, καὶ ὑπερ τῆ ὕδατος γίνεται, τὸ δὲ ποῖα, μέχρις ἀν' ἢ κούμην ἐντελευθῆ, καὶ τὰ αἰθῆρα περὶ ἑαυτῆς, δε paulò post, Ἐν τῆς ἀφροσύνης τῆς κούμην φασὶ καὶ τὰ αἰθῆρα ὄνειν, καὶ ὑπερκαταβαίνῃ τῆς ὕδατος ἀφ' ἑαυτῆς μέχρις ἀφροσύνης, καὶ τῆς βαθῆς πόρρου. εἰ δὲ γὰρ καθίηται τῆς χεῖρας λαβῆναι εἶναι. καὶ δι' ταῦτα ὅταν ὄρθρος ἢ, πάλιν ἐπαμύνεται, καὶ πρὸς ἡμῶν ἐπὶ μάλλον ἄμα τῶν ἡλίου φανερόν, καὶ τῆς ὕδατος τῆ ἀνοίγει τὸ ἄγθος. ἀφορῆθῆντος δὲ ἐπὶ ἀναβαίνῃ. συχρὸν δὲ τὸ ἄγθος εἶναι τὸ ὕδωρ. hoc est, Qui Lotus vocatur, in planis parte maxima prouenit, cum rura inundantur; hujus natura caulis similis fabæ, & fructus eodem modo, verum minores gracilioresq; Nascentur fructus in capite, flos candidus lilij foliorum angustia proximus, fructus multi ac promiscue densi exeunt. Sole occidente se comprimunt, caputque integunt mirâ industriâ, ad ortum aperiuntur & super aquam assurgunt, idque faciunt, dum caput perficiuntur; floresque defluunt: & paulò post. In Euphrate capiti, floresque mergi referunt, atque descendere usque in medias noctes; tantumque abire in altum, vt ne dimissa quidem manu capere sit, diluculo deinde redire, & ad diem magis. Sole oriente iam extra undas emergere, floremque patefacere; quo patefacto amplius insurgere; vt plane ab aquis abistat alie.

Lotus Osiridis & Isis herba.

Significata Loti.

Lotus motu Solis sequitur

Ut proinde minimè mirum videri debeat, si tantò hunc florem honore prosequerentur. Præterea per hunc florem indicabant, sympathiam rerù inferiorum cum superioribus; vti suo loco in ipsa Obelisci interpretatione fusè ostendetur.

Iterum DEVS super Lotum sedens indicat principatus diuini super omnia supereminentiã, ita Iamblichus narrat, cuius sunt sequentiã. *Confirmat & hoc, quod subinde sequitur symbolum, ubi DEVS inducitur sedens supra Lotum, a quãtã scilicet arborem; ubi significatur, DEVM principatu suo mundanum superexcedere lutum; nec attingere gubernando; sed principatum gereve intellectualem penitus & empyreum. Omnia enim in Loto rotunda sunt, tum poma tum folia; ex quo significatur circularis actio mentis per eãdem videlicet, & eodem pacto se habens. DEVS igitur ipse supra hanc in super actionem in seipso consistit; superans eiusmodi principatum, sanctus & venerandus, & in seipso penitus conquiescens, quod quidem ea actu sedendi significatur.*

Harpocrates supra Lotum quid?

Hinc natum reor hieroglyphicum illud Harpocratis super Lotum sedentis, & digito labra prementis, veluti silentiũ suadentis, Cuiusmodi non infrequenter occurrunt, in varijs medalijs, vt vides in ecty- po; Estq; idem qui Horus; siue mundus sensibilis, teste Plutarcho, cuius arthetypus intellectus, iuxta anagogicã interpretationem, supremum illud Numea supramundanum est; Sol *ἰσολαμνός* siue Idealis, omnia virtute sua gubernando conseruandoque, & ad quam Loti instar, omnia superiora & interiora radioso actionũ moru cõuertuntur. Quod & Gnostici in suis sigillis exhibent, sedẽtem in Loto cum flagello seu scutica, è cuius regione hæc verba ponuntur *𐤀𐤋𐤅*, & *𐤀𐤋𐤅𐤋*; quæ quidẽ ex hebræo corrupta idem denotat, *אֲדֹנָי סַבְאוֹת*, *Adonai Sabaoth*; Dominus exercituum cuius virtute omnis aduersarum potestatum vis & truculentia eneruata proscribitur; quæ aptè sane per scuticã indicantur; malorum auebionis symbolum. Digito silentium suadet; vt indicent naturam eius esse ineffabilem; ac proinde solo silentio venerandam, vt proinde non ineptè eĩdẽ nomen Dei *יא* affinxerint; & corruptum, quod idem Dei nomen *יהוה* hebræis *יהוה* *אֲרִיִּסְטוֹ* *ἄνευφώνιστο*, arcanum & nullis verbis pronounciabile asserunt; vide quæ alibi de hoc nomine copiosè tradidimus; acceptabant enim Ægyptij persisterent huiusmodi nomina. Nam vt Iamblichus ait, omnia huiusmodi nomina aliquid significat apud Deos, quamuis in quibusdam significata nobis sint ignota; esse tamen nota quædam, ait, quorum interpretationem diuinitus accepimus, omnino verò modum in eis significandi ineffabilem esse. Neque secundum imaginationes humanas, sed & secundum intellectum, qui in nobis est diuinus. Quæritur autem, cur nam inter nomina diuinorũ,

Barbara nomina quid noicnt?

barbara ceteris anteposuerint. Respondet Iamblichus: *Quia videlicet sacra rursus gentium veluti Aegyptiorum in Assyriorumque locum sermonem. Dij approbaverunt, tanquam factis maxime congruentem; propterea & communes dictiones, modosque loquendi arbitramur cognate ad Deos dictioni, orationique adhibendas, praesertim quia antiquior primusque extitit iste modus loquendi.* Patet igitur Harpocratis Loto insidentis significatio. Hinc quem Gnostici *Teu*; Graeci Ioua dixerunt, ex eadem Hebraica origine corrupto vocabulo, quem Iouem mutati, ut in 3. libro patuit, cum Horo confundunt; est enim Iuppiter nihil aliud, quam mundus, vel mundi pars; uti Horus; hinc Solem Iouis oculum appellavit antiquitas, & Iouē, seu Caelū, Mundi mentē; & Aegyptij Hori oculos Solem & Lunam dixere. Sed de hoc Harpocrate seu Horo, fusius suo loco.

§. I V.

De Persea Hieroglyphica, eiusque Thyrsis.

Persea Planta Aegypti est, quam hisce verbis Theophrastus describit: *Est in Aegypto alia quoque arbor Persea dicta; aspectu magna formosaque, folio, flore, ramo, totaque figura potissimam pyro similis; nisi quod altero folio perpetuo, altero deciduo sit; & paulo post. Ex hac simulacra, & mensas, & similia, ad sacram supellectilem spectantia, olim faciebant.* Qui verò fructum huius arboris venenatum in perfide gigni putarunt, decepti forsā sunt nominis vicinitate. Nam id de persea diligentiores tradunt, quae omnino alia est, myxis subrubescens, similibus (pruna ea sunt sorbis insita) in Aethiopia lethalis, in Aegypto salubris. Huius arboris tum foliorum, tum fructuum, tum ramorum, magni apud Aegyptios sapientes, in sacris sculpturis usus est; Primò etenim significant silentium, eam proinde Harpocrati Sigalioni dedicantes; cum enim fructum habeat cordi; folium linguae simile, subobscurè indicant; sermonem; qui fructus est intelligentiae, sedem in corde, non in lingua habere debere; Vnde & cordis symbolum fuit, ut est apud Plutarchum, cum enim Naturam ei cordis figuram impressisse, atque adeo eum fructum cordi mirificè conferre comperirent, ut cui esset genitus parti, vel ea ipsa specie & characterismo patefaceret, haud incongruè eum in cordis symbolum assumptum, Isidi sacrarunt. Cum enim *Isis* *Ἰσὶς* sit, sapientiam hoc indicat intellectu primum concipi, sed parum hoc prodesse, nisi etiam in mortaliū usum enuncietur. Subinde fructum vnà cum folio exhibent, & tunc veritatis symbolum figurabat. Quippe quod ea species linguam cordi coniunctā ostendat, ac perinde sermo cordis ipsius penetralia adaperiat, nō aliud quippe sentiat, aliud loquatur; cuiusmodi orationem ingenuè, & citra fucum loquentis esse debere, omnes sapientes fatentur. Veritas itaq; dicta tanti apud Aegyptios fiebat, ut ad eam acquirendam phylacterijs ex persea confectis usi sint. Ita Plutarchus: *Vnde 2. die prima mensis, diem Mercurio festum celebrantes,*

Natura Per-
sez.

Significata
Persez.

ies, mel & ficus edunt; simul dicentes, γλυκὴ ἀλήθεια. Dulcis est veritas. Iſidis amuletum, quod appendiſſe ſibi eam fabulantur, interpretatum ſonat φωνὴ ἀληθῆς, vox vera. Harpocrates neque Deus imperfectus, ac infans putandus eſt; neque ullum leguminum: ſed præſes atque corrector recentis, imperfectæ & incompoſitæ hominum de Dijs ſententiæ: itaque & digitum ori impoſitum tenet, argumentum taciturnitatis & ſilentij, & menſe Meſore offerentes ei legumina, dicunt.

Γλῶσσα πύξη, γλῶσσα δάμων: τῶν δ' ἐν Αἰγύπτῳ φυτῶν μάλιστα τῆ Θεῶ καθ' ἑσάδει λίγμοσι πῖν προσιαν, ὅτι καὶ διὰ μὲν ὁ καρπὸς αὐτῆς, γλάττη τὸ φύλλον ἴσκειν.
 De ſtirpibus Aegyptijs maximè conſecratam DEO aiunt Perſeam; quod eius fructus, cordis; folium, linguæ ſpeciem referat; Quippe eorum qua homini obtingere poſſunt, omnium, nihil diuinius eſt oratione præcipuè de Dijs, neque maius res ulla ad felicitatem momentum adfert. Itaque hîc oraculum intraturo mandatur, ὡς ἰαντὲ ſentiαι, & modeſtè loquatur. Hinc perſeam, oppidò frequenter in tabula Bem-bina Deorum Dearumque ſimulacris adiunctam videas; Hanc in pompis, in Deorum honorem inſtitutis, circumferēbant, vt poſtea videbitur; ex ligno eiufdem ſacras ſtatuas & fabricabātur & ſolijs fructibusque ornabant, & paulò poſt fuſiùs declarabitur.

Lingua fortu-
na lingua dz
mon.
Cordis & lin-
guæ ſymbolū
Perſeæ.

§. V.

Rami Hieroglyphici.

IN ſolemnitatibus Pompisque Aegyptiorum ſacris, ramos circumlatos ſuiſe, teſtatur Clemens Alexandrinus lib. 6. ſtomatum: his verbis:
 Διὰ τὴν τῶν ſυμβόλων, ὡς ὁ τὸ τελεῖος ὁ ερεθόμενος ἐν τοῖς τῶν Θεῶν ἱμίθειαν ἐκλιςμένος ὄψα Αἰγυπτίων, ἢ τὸ τῶν θαλλῶν διδομένων τοῖς θεοσεκινῶσι. Per ſymbole autem, quemadmodum & rota; que vertebatur in Deorum ſolemnitatibus, tracta ab Aegyptijs, rami quoque dabantur adorantibus, quæ & Orphei verſibus apud dictum Clementem hoc pacto exponuntur:

Ramorum aſt queis ſunt humanum terreſtria curæ
 Non uno ſtant fata loco, in mente, omnia circum
 Voluntur, nec ſas una eſt conſiſtere parte
 Vt cepit curſus, verum eſt pars cuiſlibet æqua.

Significata
Ramorum.

Rami autem ſunt ſymbolum primi nutrimenti, vt ſciat vulgus fructus quidem omnino germinare & augeri, longiſſimo tempore permanere, le autem accepſſe exiguū vitæ tempus, & eâ de cauſâ volunt dari ramos. Certè apud Athenientes feſtus erat dies ramorum nomine inſignis, quo in honorem Bacchi præferēbantur ὄχοι, quaſi moſchi, hoc eſt tenues rami maxime vitis, ex quo ὄχοσερα, ſolemnitas & ὄχοφῆσι nomen ramiferorum obtinuerunt; Sactorumque miniſtri acceptos vitis ramuſculos ex Bacchi templo in Minervæ Schirradis ædem deferebant. Vt deſertè teſtatur Scholiaſtes Nicandri, ὄχοφῆσι λέγονται Αθηνηοὶ πᾶσις ἀμφιθαλῆς ἀμιλλόμενοι κτ' φυλάς, οἱ λαμβάνοι, τῆς κλήματι ἀμ. πάλαι ἐκ τῶ ἱερῶ τῶ Διοίουσιν, ἔφερον εἰς τὸ τῆς ſκιρράδος Αθῆνας ἱερόν, Quod

ὄχοφῆσι
quid?

ꝛ. amorum
v. in facris

verò Deos venerantes & manum & ramum secundum veterum adorandi ritum DEO admouerent, hinc D. Hieronymus rectè vertit, & applicabant ad nares suas ramum, in signum scilicet adorationis, quam Soli præstabant. Hebræos quoque iisdem ceremonijs in cultu Dei vsos, in illo festo, quod תועוד id est tabernaculorum vocant, & sacræ literæ, & deserte testatur iosephus lib. 3. antiq. hisce verbis: ὀλοκαυτὲν τὴν κὴ θύρην τοῦ Θεοῦ τότε χάριστευα φέροντας ἐν τοῖς χερσὶν εἰρεσιώτην μυρσίνης, κὴ ἰτίαις συνεκείδη φοίνικος πεποιημένη τὴ μήλη τὴ τις πτεροας ἀεθρόσωντος. *Vidimus DEO immolantes, & simul per gratiarum actionem sacrificantes, manibus interim gestant ramos myrthi & palmæ, ex quibus mala per se dependebant;* In quibus Ægyptios imitatos, patet ex Horo, vbi Horum ramis Perseæ & Loti venerantur, vt significarent cor & linguam Deo dedicandam esse; Hos & Aethiopes imitatos patet ex Hesiodoro lib. 3. Qui Reges aut Magnates excipientes: *Obuiam venere Loto coronati & palmarum ramos in honorem ipsius quatientes.* Verba eius sunt: τὰς κίραλὸς τῶ Νότῳ λότῳ καταπέφυατες κὴ φοίνικων πθέρτες τὰς χερσὶ κατασείοντες; Itaque si quem in signi populi favore honestatum, omniumque celeberrimo plausu & lætitiâ exceptum significare vellent, hunc φυλλοβολέμενον dicebant; quin non solum ramos illos exhibebant, sed præterea folia & flores in benè meritos spangebant, quod genus honoris & benevolentiā φυλλοβολίαν κὴ αἰθοβολίαν nominabant. Vnde Philo libro de legatione ad Caium Agrippam dicit fuisse φυλλοβολέμενον κὴ αἰθοβολέμενον ἐπὶ ἰσοβεία. Nec hoc tantum favoris signo contenti, etiam ramos maximè palmarum ad fores insignium virorum affigere consueverant, quod genus honoris Lucianus notās ait: οἱ φοίνικες δὲ ἐπὶ τῇ θύρῃ χλωεὶ ἐσεφανώμενοι. Hinc Christus quoque tanquam Rex & Deus, Χεῖρὸς σοφία κοσμοτεχνητῆς dicit Synesius, ramis palmarum à Populo Hebræorum fuit exceptus, quod rectè animaduertit Poëta:

*Perque viam ut regi telamina preparata
Arboreasque solo frondes, & olentia ferta
Sub pedibus strauere, Deum omnes voce fatentes.*

βασι &
βασιφοεία
ꝛ. a corum
quid?

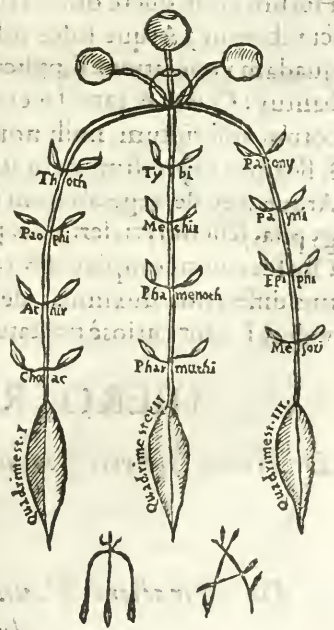
Est porrò obseruatione dignum, hanc ceremoniam, quam anniuersariâ religione Ecclesia veneratur, apud Græcos fuisse per celebrem, dominicamque quam nos palmarum vocamus, ab ijs vocari Βάινοθεον, à Βάις, quod βασι ægyptiaca lingua, vti Horas docet l. 1. c. 4. sit ramus palmæ; Vnde & Βάις largitiones & munera quæ ab Imperatore & Patriarcha distribuebantur ea videlicet septimana, quæ diem palmarum præcedit, dicuntur, teste Balsamone, qui de incens. Patriarchæ copiosè pertractat his verbis. τῶν ἐψηλοτάτων τῶν θείων ἀποκρατόρων ἀειωπῆν, κὴ τῶν πατριαρχῶν τὴν μεγαλόσημη μὲν τῶν ἄλλων εἰσμένει κὴ ἐπίσοι εἶναι τότε κὴ βαίων φιλοπνηματα. *Precesam, inquit, diuorum Imperatorum circumspeditionem & Patriarcharum magnificentiam, cum reliquis angustiam faciebant, & annua erogationes, & donorum qui Βάις nominantur, munifica largitio;* de quibus plura huius generis lib. 3. cap. 5. rerum Europ. Luitprandus adfert. Patet igitur nullam Ægyptijs sine ramorū circūgestatione solem-

solemnitatem peractam esse; hosce siquidem ramos in Isiacis, Mythriacis, Ithyphallijs, siue Dionysiacis; gestare consuérant; nullam sine hisce diuinationem, nullas sortes, vel consultationes peragebant, vtalibi docebitur. Cur verò hisce potissimum signis & symbolis vsi sint Ægyptij, docet Porphyrius lib. de abstinentia. *οἱ παλαιοὶ ἀνθρώποι ἕτε λιβαίνων, ἕτε ἄλλο θύμα προσέφερον, ἀλλὰ χλοῆς οἶον πῖνα πῖς γονίμα φύσις; χλὴν ταῖς χερσὶν ἀερίμενος κατέμικον.* Antiqui, inquit, homines neque thus, neque aliud incensum offerebant, sed folia veluti primam pubescens naturæ lanuginem manibus decerptum; quorū vi, & herbæ, & fruges, & fructus, omnia deniquè ex terra orta producerentur, & adolescerent. Vti verò per variarum arborum ramos, diuersas Deorum virtutes designabant, ita in eorundem solmnitatibus, eos quæ eorum virtutibus maximè congruerent, ramos præferebant. Ita in Mercurij solēnitatibus, Perseæ ramos, cordis & linguę symbola; in Isidis, Palmæ, abrotoni, & seriphij sine Ablynthij marini. In Hippocratis siue Hori pōpis, Loti & Fabæ ægyptiæ; in Dionysiacis, ficulneos ramos, eo quod folium eorum veretrum exprimeret, & Thryo dicebant; teste Plutarcho; ad fecunditatem huius Numinis, vitis quoque ramos ad vini, cui præerat, vim indicandam. In aliorum festis, alios & alios ramos præferebant; neque hęc quiescebant, sed & in varias eisdem ramos figuras, ne quicquam mysterijs vacaret, detorquebant.

Qui rami quibus Dijs sacris?

Thryo quid?

Hoc pacto, Agathodæmona expressuri, in figuram A, vt figura in marg. docet, transformabant, ita Perseæ quoq; ramos, Mercurio, Isidi, & Harpocratifacros hęc formâ, quâ vides in subiecta figura, inuerso situ exprimebant. Quibus quidem occultè rerum generationem totius anni decursu fieri solitam, per triplicem quidè ramum 3. anni partes, per 12. folia quorū vnusquisque rursus 4. alia continet, 12. menses innuebant; vidimus ramum, iam mysteria quoque sub eo latentia exploremus. Sicut igitur Perseæ semen, terræ inditum, primâ anni parte, hoc est quadrimestri spatio hyemali putrefactum, per conceptum genitalem calorem animatur; secundâ verò anni parte, hoc est secundo quadrimestri verno in surculos, folia, calices, flores erūpit; Tertia demùm anni parte, hoc est quadrimestri spacio æstiuo in fructus protuberat, qui Etesiarum flatu ad maturitatem perducti, nouam seminis copiam pro secuturo anno producūt; Sic, inquam, omnis vegetabilium generatio contingit.

Rami triplicis significata

Nam semen primò terræ mandatam, purificatum que pulatim ad vitâ disponitur; quo factò, in surculos, folia, flores, mox prorumpit; denique So-

lis virtute in fructus novos, qui est vltimus vegetabilis naturæ scopus, annuo spacio, decoquitur; quem circulem vegetationis motum haudquaquam, incongruè per ramum inuersum, expressisse videntur; nisi enim planta seu arbor quodammodo inuertatur, & superiora inferiora fiant, iuxta illud secretioris philosophiæ pronuntiatur, quod superius est, fit sicut id quod inferius; hoc est, nisi fructus superiorem primò in arbore locum continentem inferiores fiant, id est in terram recedentes putrescant, nouam vt fundent generationis sobolem, fieri non potest; iuxta illud æternæ sapientiæ dictum, nisi granum frumenti in terram cadens mortuum fuerit, ipsum solum manet, si autem mortuum fuerit, centuplam fructum adfert; pulchrè itaque hoc triplici ramo inuerso, generationis mysterium, veteres insinuasse videntur. Quia verò omnis seminatio aut plantatio frustranea est, nisi Osiris ille celestis Sol accedens, motu illo suo per 12. cæli mansiones facto, eam viuificet, Isis verò Luna influxu suo eandem viuificatam humectatione veluti irrigatione perpetuâ vegetet & augmentet; Mercurius denique id est agriculturæ ratio accedens, illa per industriam ad perfectionem perducatur; hinc aptè in solennitatibus suis, triplicem illum mysticum ramum preferebant quorum primus Osiri, Soli; secundus Isi, id est Lunæ; tertius Mercurio dicabatur, Horum enim ductu omnia suam perfectionem, totius anni decursu nancisci rebantur; Atque hisce tribus Numinibus triplici ramo, veluti mysticam quadam veneratione supplicare, eorundemque subsidium implorare videbantur; Quem & tanti facere, vt hunc characterem, in album hieroglyphicorum adscriptum, nulli non obelisco inseruerint, quem & omnium folijs & floribus expressimum in Ramessæo siue Lateranensi Obelisco reperias, Atque hæc de vegetabilium hieroglyphicis sufficiant. De colcasia, faba ægyptia, schenofyri, seriphio, plurima dicenda erant, sed cum hæc in nostro Obelisco non compareant; ea in Oëdipi Hierographiam botanicam consultius differenda duximus; de tetradicis verò germine in V. libro suo loco videat Lector curiosè tractatum.

HIEROGRAMMATISMVS XX.

De Hieroglyphicis Geometricis, instrumentalibus. & Kyriologicis.

§. I.

De Characterè Tautico, siue Cruce ansata omnium hieroglyphicorum principe.

Multorum sanè ingenia defatigauit hoc hieroglyphicum ansatæ Crucis, quam nos Characterem Tauticum dicimus, in quò ter hieroglyphicas notas frequentius nihil occurrit; Non enim in scriptiōem vel minimam

Omnia corruptione præuia generantur.

Ramus triplex quibus Sacer?

animam hieroglypticam inuenias, ubi non mox dictum occurrat mysteriolum Crucis: *ἱερωτόπιον*.

Vnde varij, varijs diuersisque agitati sententijs, & opinionibus, varias quoque explicationes seu potius coniecturas prodiderunt. Ruffinus lib. 1. 1. cap. 29. id significasse putat vitam venturam: Verba eius hæc sunt. *Signum hoc dominicum Crucis, inter illas, quas dicunt ἱεραϊκῆς, id est, Sacerdotales litteras habere Aegyptij dicuntur, velut vnum ex ijs, quæ apud illos sunt litterarum elementis. Cuius litteræ seu vocabuli hanc asserunt esse interpretationem, Vita ventura.*

Crux hieroglyphica vitam venturam notat? Ruffinus

Sozomenus lib. 7. Eccl. instit. c. 13. *Φασι δὲ τὸ ναῦν καθαρῶς μὲν τὴν (τὸ σερᾶπιδος) ἵνας τῶν κελυμμένων ἱερογλυφικῶν χαρακτῆρων σωρῆς σημάδι ἐμφερῆς ἐκκαθαρισμένους τῆς λίθου ἀναφαίηται, παρ' ἱεροσολιμίων δὲ τὰ ποιὰ δι' ἐρμηνευθῆσαν, σημαίναν τούτην τὴν χαρακτῆρῶν ζωὴν ἐπισημαίνον. Aiuunt templo isto Serapidis diruto & disiecto, quasdam ex ijs, quas vocant hieroglyphicas notas similes signo crucis inscriptas lapidibus apparuisse.*

Zatomenus

Ab ijs autem, qui docti hæc talia, explicatam eam notam significare vitam venturam. In Socratis quoque historiola hæc breuiter; *Ἐπιθεοδοσίῳ τὸ μὲν ἄλλο βασιλῆως καθαρῶς μὲν τῶν ἑλληνικῶν ἱερῶν εὐρέθησαν ἐν τῷ σερᾶπιδος ἱερῷ ἱερογλυφικὰ χαρακτῆρα σωρῆς ἔχοντα τύπον. ἀπὸρθεασαμένοι οἱ Ἑλλήνων χειρὶ κτίσαντες ἔρριπον σημαίνον τὴν σωρῆς παρὰ τοῖς ἱερογλυφικῶν γνώσκουσιν χαρακτῆρα, ζωὴν ἐπισημαίνον. Theodostio Magno regnante cum sana gentilium diruerentur, inuentæ sunt, in Serapidis templo hieroglyphicæ litteræ habentes Crucis formam, quas videntes ij gentilium, qui Christo iam additi erant, aiebant, significare Crucem apud peritos hieroglyphicarum notarum vitam venturam.*

Crux anafala vitæ venturæ symbolum

Lipsius

Gretferus de Cruce.

Lipsius in tuo tractatulo de Cruce, cum mysticum hoc Crucis *ἱερωτόπιον* admirabundus considerasset; tandem ingenuè fatetur, nescire se, quid id significet, & cur toties in omnibus hieroglyphicis syntagmatis insculptum reperiat. Gretferus vult, annulum istum ei impositum, oculum significare; per oculum autem Aegyptij significabant Solem, vnde & eum oculum Iouis appellant.

Sed ex his & similibus apparet, nec Lipsum nec Gretferum vidisse Obeliscos, qui modò in Vrbe inueniuntur, vel si viderint, non exactè comparisonem huius figuræ cum alijs passim hinc indè occurrentibus instituisse, quod occasionem præbuisse videtur errori, quo putant hoc Symbolum per signum T solummodò representatum; cum illa non ea tantum figura, quâ Gretferus noster eam describit, occurrat; sed omninò diuersis figuris. Fallitur quoque Iacobus Bosius, quamuis in hoc negotio præ cæteris acutior, qui eam vult tantùm illâ figurâ vbique poni, quâ hic delineatam vides ♀. Verba eius Italica sic sonant: *Perciòchè l'anello ò sia il Circolo, stà sopra il Tau, ouero sopra la Croce, non è in modo alcuno figurato, ma per tutto è intagliato, e scolpito, come in seguente figura si vede, non solamente ne gli obelischii, ma in tutti gl'alteri sassi e framenti dell'Egziache antichità hieroglyphicate, ch'in Roma si ritrouano; Quod falsum esse, pace boni viri dixerim; manifestissimè patebit ijs, qui paulò diligentiore fecerint huiuscum cæteris comparisonem; Ego sanè, qui nihil non intentatum in hieroglyphico hoc negotio relinqui, dum ad calculum reuocò, & singulari scrutinio omnia pensito, in ipsis exemplaribus hunc Characterem duodecies &*

Bosius de Cruce.

pluries diuersis modis scriptum ex omnibus hiæroglyphicorum fragmentis, quæ aut Romam, aut ad tempora nostra vique peruenierunt, connotauit, quorum figurarum diuersitatem hîc ob oculos pono Lectoris.

Origo Crucis
anata

Ex quibus luculenter cognoscitur, in omnibus hisce figuris, Crucis figuræ circulare quid admixtū, quod mysterio nequaquam carete existimandum est, uti postea videbimus. Verum ut post tot, atque adeo diuersos ingeniorum conatus aliquid certi de hac figura statuatur, nos quid de ea statuendum sit, ostendere aggredimur. Ac primò quidem de origine huius figuræ, & qua ratione ad Aegyptios translata sit, audiamus. Sic igitur dicit Abenephi. Crucē autem circulatā Misraim à Noë per patrem Cham accepit, ille ab Adamo, quæ quidem nihil aliud est, nisi character mysteriosus, cuius ope Angelus Raziel Adamum maxima quæuis mysteria edocebat, qui character, per continuam successione[m] posteris temporibus per Noë ad Cham, & ab hoc per Misraim ad Aegyptios peruenit, Cham quoque illum in vsum magicum conuertit, & multa eo miracula & prodigia edidit. Hinc Aegyptij stupefacti illum varijs modis accomodantes in proprium vsum conuerterunt & amuleti loco, vsurparunt; processumque naturæ in rebus sub ipso symbolicè repræsentarunt, vehiculumque dixerunt Spiritus Mundi. Hactenus Abenephi cuius Arabica verba citata, vide in V. libro.

Atque hæc est sententia Abenephi de hoc signo, quibus sanè nihil aliud insinuare vult, nisi mysteriosum illum Characterem, & nulli non notū T Tau: alludendo ad communem illum arboris vitæ rami, quem Angelum Adamo post præuaricationem dedisse ferunt; quod ut melius intelligatur, audiamus alios Rabbinos de hisce clarius loquentes. Rabbi ille magnus apud eos, quem ob singularem vitæ sanctitatem ac doctrinæ excellentiam רבנו הקדוש id est, magistrum nostrum sanctum appellant, in libro quem Raze Galeia, id est, reuelatorem arcanorū vocat. Hic ad Antonini Consulis Urbis Romæ petitionem, qui ipsum interrogauerat, ex qua arbore excisa esset virga, quâ Moses miracula faciebat, atque vndè eam nactus fuisset, ita respondit. Quod me rogas de virga Mosis, tibi notitiam dare, dicam tibi, quod de hoc ipso scriptum reperi à R. Simone filio Iochai in libro qui dicitur מחוקר הסודות, id est, inuestigator secretorum, sic dicente: *Virga illa, quâ Moses & Abaron miracula faciebant in terra Aegypti, & postea in deserto floruit, gemmasque edidit, ab ea arbore excisa est, quam Moses ostendit in deserto, ut aquæ amarae dulces fierent. Et hæc arbor excisa est, ab arbore vite, quæ in paradiso sita erat angelorum manibus; quam quidem miserunt Adæ, cum ille misisset Seth filium suum ad paradysum, misericordiam Dei imploraturum de suo*

Technidor.

suo peccato; dixeruntque Angeli ad Seib; ut plantaret hanc arborem, futurum ut quò primum fructum faceret, misericordia DEI in eum descenderet, aperirenturque portæ Cæli, quæ obseratae sunt. Hanc autem arborem, seu potius ramum accepit Seib, plantauitque in deserto, quam postea Moses inuenit, & ex ea virgam suam excidit, idèdque DEI virga dicta est. Cum autem Israel ad Marah consisteret, neque illas aquas bibere posset, DEVS ostendit Mosi hanc arborem, quæ aquas illas redderet dulces; & hæc est arbor illa, in qua Moses serpentem imposuit, per quam DEVS uniuersum orbem saluum facere instituit, & mittere misericordiam suam super Adam, cum uenerit Messias; Tunc enim hæc arbor fructus gestabit, quibus secundò amara aqua efficiatur dulces, purgabitque primum peccatum, omniaque delicta, quæ fecerunt, facturique sunt homines. Et paulò post: Docuite hoc arcànum, cum contemplaberis arborem scientiæ boni & mali & insuper arborem vitæ, quæ in paradiso sita erat, ac etiam serpentem, qui Heuam tentaturus accessit; intelligas quam ob rem Virga Mosi in terrâ proiecta, serpens effecta est, moxque per caudam accepta eleuataque à terra, virga redierit, ut erat, absorbueritque omnes Virgas Magorum Aegypti, qui idem faciebant, sicut dictum est, Zachar. 1. 3. cap. והיה ביום ההוא נאם יהוה עבאות אכרוה כל עצבים מן הארמה ולא יזכרו עוד Et erit in die illa dicit DEVS exercituum, excindam omnes arbores à terra, &c. Item intelliges, cur DEVS miserit Serpentem Israël in deserto, & tamen præcepit Mosi, ei que dixerit num. 2. 1. cap. עשה לך שרף ושום אוחו על עשה לך שרף ושום אוחו כל הנשף ירא אוחו ויהי quicumque morsus uiderit eum, uiuat. Hoc enim significat, quod quicumque morsus fuerit à serpente peccatorum, respiciens in serpentem in arbore collocatum, superuiuat, & quoniam ex arbore vitæ hic ramus excisus fuit, fructus eius uitam afferunt mundo: hæc omnia ad uerbum ille, quem ipsi Magistrum nostrum Sanctum appellant. Quod porrò Abenephi dicat, Crucis fuisse symbolū mysteriosū; istud signū, testatur cabalisticū fragmentū, quod habetur apud Galatinū, in illud psal. c. 39. Retrò & ante formastime, & posuisti super me uitam tuam, scilicet manum tuam: Hinc Cabalistsæ in reconditioni sua Theologia arborem Sefhiroth ea ratione formant, ut tres proprietates seu מדרה ut ipsi vocant, cum Sefhirâ חפארה, quam ipsi arborem vitæ in medio paradisi plantatam dicunt, constituent in perfectam Crucis figuram, unicuique autem Sefhiroth diuinæ, attribuant quatuor Angelos, quos hic repræsentauimus. Atque hoc mysteriū Adamo primò post præuaricationem in ramo, quem Angelus è paradiso ei transmisit, repræsentatum aiunt; ut ante dictum est. Lege Raphaëlem Aquilinum in tractatu de S. Trinitate.

Seth planta-
uit ramum
arboris vitæ
in deserto; ex
qua arbore
deinde Moy-
ses virgam
suam fabrica-
uit.

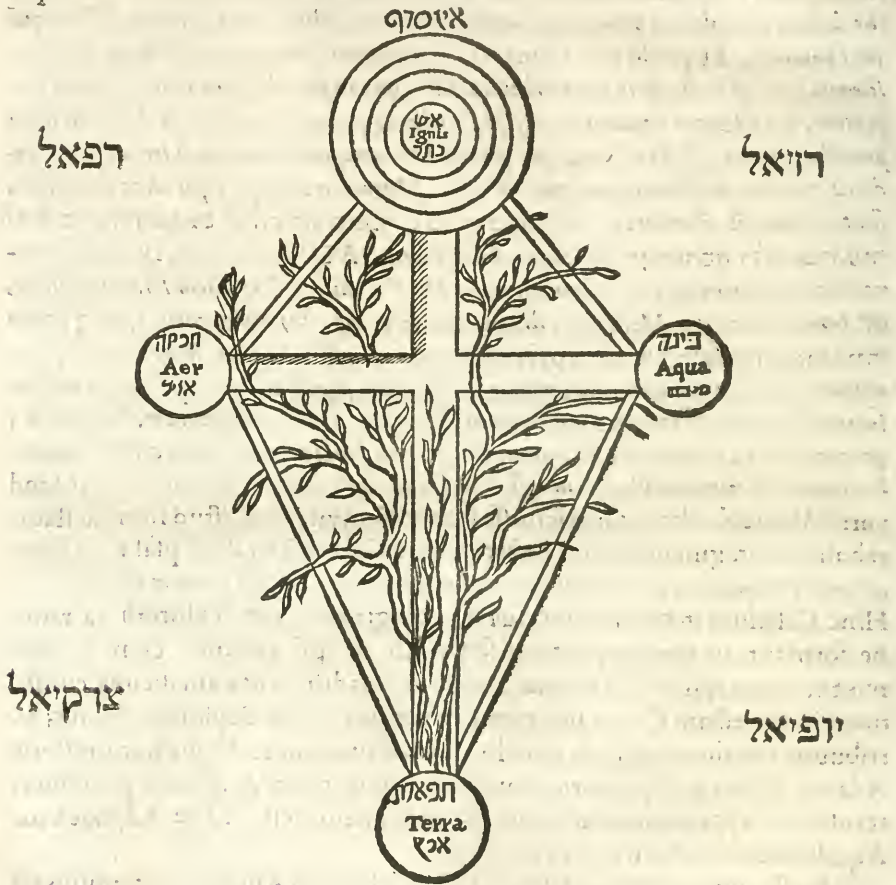
Mystificatio
arboris Sep-
hiroth.

Fuisse autem primis patribus à DEO destinatos Angelos, communis est Cabalistarum opinio, quam & alibi in hoc opere ex Iezirah R. Abraham aliisque Rabbinis citauimus: quibus ex sacris litteris addi possunt Tobix præceptor Raphaël, Danielis in uisione de Anti-Christo, sicut & B. V. Mariæ Gabriel. Atque hoc est signum illud salutiferum Tau, quo fideles ad vitæ fructus percipiendos signatos ait Ezechiel; quod figuram Crucis habere testatur S. Hieronymus in hunc locum.

Patriarchis
primis sin-
gulis sui An-
geli.

Tau siue an-
ticipam quæ
Ægyptij a
primis patri-
bus accepe-
runt.

Dein Ægyptios hunc characterem ab Hebræis accepisse Abenephius; quem alibi citamus, confirmat Ægyptij quoque notantes huiusmodi signum in Virgâ miraculosâ Mosis & Aaron; quâ tanta miracula patrabant, dum post discessum Israël domos Hebræorum istiusmodi signo in primogenitorum plagâ signatas viderêt; vti rem diuinam arbitrati sunt, ita quoque ceû potentissimum cōtra malorum occursum amuletum receperunt; At Trismegistum à primis Patriarchis id acceptū sui iuris fecisse, & Tautū à suo nomine dixisse, alibi diximus. figura Taumystici in præcedēti foglio explicata sequitur.

R. Azarias
in meor ghai-
naim.

Villalpandus.

Atque horum paulò antè citatorū testimonia vera esse, liquet ex antiquò Hebraico alphabeto, quod tibi R. Azarias proponit, in libro, quem intitulat מאור עינים lumen oculorum. Et Villalpandus in explanat. Ezechielis cap. ix. fol. 129. cum multa de significatione literæ Tau discurrisset, tandem ita concludit. Quod si roges, undenam Gentiles hæc signa sacra, imò mysteria tam abstrusa discere potuerint; Respondebo, non esse nouum Romanos à Græcis, Græcos

Grecos ab Aegyptijs, Aegyptios ab Israelitis multa accepisse pietatis nostræ Sacramenta. Nam & Epiphanius Author est, Aegyptios memores illius diei, quo à cade Angeli liberati sunt Israelitæ, qui sanguine agni postes domorum delinierant, solitos esse intrante æquinoctio æternali accipere rubricam, & illinire omnes arbores, domosque uniuersas, clamantes, quia in tempore hoc ignis transiit omnia, contra quam luem remediũ putant ignicolorem sanguineam rubricam. Hanc cum Thephillim quæ seu Totaphot, in pergameno agni mundissimo in modum Crucis descriptam, quatuor sententijs ex sacra scriptura depromptis, brachijs & fronti olim affigebant ex mandato Dei; de quibus plurima in Zohar inuenies, & passim apud Cabalistas.

Thephillin, seu Totaphoti

Cum igitur signum T. character mysticus, & propriè Hebræis in summa veneratione; Aegyptij autem pleraque ab antiquis Hebræorum accepissent, quemadmodum iam sæpe ex Clemente ostendimus, verisimile est, cum ex dictis, tum ex ratiocinatione Abenephi, hunc characterem quoque ab Hebræis mutuos esse Aegyptios, utpotè curiosos figurarum obseruatores; utrisque quidem mysticum, sed diuersorum mysteriorum significatione dissipatum. Dicimus igitur, characterem hunc apud Aegyptios non præcisè significare vitam venturam, quemadmodum vult Ruffinus, Suidas, alijque supracitati Authores; Sed verisimile est, totum hunc rumorem exortum esse à Iudæis, qui tum temporis Aegyptum exules peruagabantur; videntes enim signum hoc T. toties in imaginibus eorum repetitum, passim salutem suam, seu vitam venturam ex patrum suorum traditione interpretabantur, vti dictum est. Sed congruentius dicemus cum Abenephi, illum characterem nihil aliud apud Aegyptios significasse, quam diuinæ mentis in rerum omnium productione motum & diffusionem. Quàm alta itaque & sublimia per hunc characterem denotarint Aegyptij penitiùs discutiamus.

Quid significet Tau anatum propriè.

Dicimus igitur, characterem hunc mysticum à primis patriarchis acceptũ esse; alios verò astronomicos ope illius adiuuentos esse primò, partim à Zoroastre, quem supra cum Chamo & Misraim confudimus; partim à Mercurio, de quo in primo libro multis iam egimus; ut ijs ingeniose representaret rerum in hoc mundo nascentium processum: Quam opinionem nostram confirmat Marsilius Ficinus, in plac. philosph. c. 29. Habuerunt enim Zoroastres eiusque Sacerdotes peculiarem quandam scribendi rationem à vulgari differentem; ipse autem Zoroastres eam instituit, & formauit literas cum characteribus caelestibus signorum & stellarum, à quo postmodum instructus Mercurius trismegistus eum tradidit Aegyptijs. Siuè igitur Zoroastres, siue Mercurius illũ primò inuenerit, aut traditione acceptum, suis inuentis auxerit, perinde est. Character sanè summo ingenio constructus maximam primorum hominum in imponendis rebus nominibus solertiam, & in naturâ rerum per congruos characteres exprimendâ, arguit ingenium, quod & in hoc præsentem caractere maximè elucet, in quo vnico quali in speculo

Ex Tau anatum characteres Astronomici formatio prima.

Marsilius Ficinus

Hermes Trismegistus in numeris in eorum literarũ Tau tractat.

speculo quodam ob oculos posuisse videntur totius naturæ pantamorphæ ideam . Sed cum character ille ad eò multiplex reperitur in sacris sculpturis ; nos tantum hic agemus de characterè huius loci proprio, qualem nimium lacris simulacris vtpurimum appositum videmus; de alio characterè signum Crucis Andream formam præferente, fusius agentes in Prodomo & acturi in explicatione tabulæ Bembinæ, quamvis etiam hi characteres ijdem sint, vt postea patebit.

Compositio
characteris
Tautici.

Constat igitur Character iste duabus heterogénéis partibus, circularibus & rectilinis, apparetque nihil aliud esse, quam character ille, quo antiqui astronomi, Aegyptos secuti denotabant Mercurium, sic ☿; Undè & characterè Tauticum dicebant. Per circulum denotabant, diuinæ mentis diffusionem in mundum siderium, & per Crucem, diffusionem in elementa, quæ lapsim elegantissime expressum hieroglyphicè videmus in obelisci Lateranensis lateris tertio hierogramatismo, hoc est typò. Vbi serpens *ἱεράκλειος* ex circulo prodiens sese infinuare videtur mundo huic sensibili; per crucem

ansatam significato, ad eò quidem, vt circulus nihil aliud nisi motum diuinæ mentis, vt supra fusè demonstrauimus. Serpens autem *ἱεράκλειος* nihil aliud, nisi spiritus illius, qui per vniuersam Mundi molem diffunditur: vt fusè in hierogrammatismo xvij. serpentis actum est. Hinc Anaxagoras quatuor elementis constitutis per crucem indicatis, ijs motorem adiungit siue spiritum, siue DEVM, siue Mentem, vt Proclus interpretatur, per quem hæc quatuor regantur; Quod Virgilius etiam nullius ignarus disciplina affirmat, dum canit:

Anaxagoras

Virgili.

*Principio Cælum ac terras, camposque liquentes,
Lucentemque globum Luna, Titaniaque astra.
Spiritus intus alit, totumque infusa per artus
Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.*

Trismegistus
fol. 13. alit.
Bas.

Alluisse quoque videtur ad hoc Trismegistus in suo ad Æsculapium dialogo, cum sic ait apud Symphonianum supre citatum lib. de potest. & sapientia DEI. *Ex voluntate DEI, quæ Verbum complexa, pulchrumque intuita mundum, ad eius exemplar, reliquum suisque elementis, virtutibusque seminalibus exornauit. Mens autem DEVS, vtriusque sexus facunditate plenissimus, vita & lux, cum verbo suo mentem alteram opificem peperit, qui quidem DEVS ignis, atque spiritus Numen; DEVS verbo sancto clamauit; pullulate, adolescite, propagate, vniuersa germina atque opera mea; Vos insuper, quibus mentis portio concessa est; genus recognoscite vestrum; his diebus, prouidentia per fatum harmoniamque conflauit missiones, generationesque instituit, undè cuncta sunt secundum genus proprium propagata. Quæ omnia exactè quadrare videntur ijs, quæ & Moses in genesi sua, de prima rerum productione protulit, vbi sic habet. Targum hierosolymitic: שמיה וארעה ברא בחכמה ברא id est, DEVS in sapientia sua, seu ברא, hoc est filio, & Verbo mundum creasse dicit, & spiritu amoris à DEO*

Targum Hierosolymitanum.

proce-

procedentē supra aquas agitatum fecundo flatu eas incubuisse, hoc est, incubantē, ac fecundatē aquas מרות מרחפת על פני המים: cui consentiunt Ionathas Ben Vziel, vna cum Hebraicis paraphrastis Vt proindē si gradus, & ordinem verborum à Mercurio prolatorum adductum benè consideres, luculenter in scriptis suis Mercurium Mosi esse quàm simillimum perspicias. Moses enim tenebras vidit super faciem, & spiritum Domini incubantem super aquas; Mercurius verò vmbra horrendam in humidam naturam migrantem, quam verbum Domini faciebat. Ille potenti verbo Domini cuncta creata nunciat; hic verò: *Verbum illud lucens, germen mentis, filiū DEI esse asserbat, & mentē, Patrē, & verbum mentis filium naturā non distare, consubstantialis quippe erat ei.* Philo quoque similibus verbis hunc Genesis locum exponit, lib. de opificio Mundi.

Gen. 1.
Vielides.

Appositè igitur per hoc signum hieroglyphicum Ægyptij, primanerū omnium creationem, atque à prima causa, & opifice mente earundem processum exhibuerunt; ad quod hiscē versibus Pacuius congruè alludit.

Pacuius.

Quicquid est hoc, omnia animat, format, alit.

Auget, creat, spelit, recipitque in se omnia.

Dumque idem est Pater, identidemque eadem,

Quæ erant de integro, atque eodem occidunt.

Notandum autem, duplici hieroglyphico sua arcana exhibuisse Ægyptios. Alij enim naturam rerum per virtutes, & proprietates animantium; Alij per characteres quosdam summo ingenio excogitados, seu geometricas notas repræsentabāt. Nè enim ad eò multa congererent, neuè longis discere volentes ambagibus implicarent, cum omnem illi naturæ obscuritatem manifestè adeò sibi cognitam profiterentur, & quasi per manus proditam disciplinam possiderent, cumque præterea cognoscerent, nec sine linea, circulum, nec sine puncto rectum artificiosè fieri posse, hoc vnico contenti hieroglyphico constante lineis rectis, & circulo, mundi conditionem omnem, rerumque speciem quandam vniuersam expressam esse voluère; longa enim experientia edocti, & variarum rerum cognitione imbuti, rerum omnium tum non existentium, tum in naturæ latentium iauolucris, primam simplicissimamque productionem repræsentationemque factam fuisse, non nisi per lineā rectā & circulum intuebār; puncti proindē, monadisq; ratione res & esse, & cepisse primò, & quæ peripheriā sunt affectæ, quantæcunque eæ fuerint, puncti nullo modo carere posse ministerio, egregiè ostēdit Deenus in Monade sua hieroglyphica primò, & secundò Theoremate.

Duplex significandi modus Ægyptijs vitatus.

Per circulum & lineas rectas omnia in mundo explicant Ægyptij.

Circulo igitur Orbes Cælestes, quibus se spiritus Mundi primò, ijs suā communicando virtutem, immiscet; per Crucem quatuor elementorum in sublunarem Mundum, virtutem, mediantibus cælestibus corporibus, ex quibus omnium rerum exurgit generatio, notabant. Quæ omnia pulchrè per numeros sub decussata hac figura latitantes, exprimebant. Circulus verò Cruci innitens appositè tum ternarium, tum quaternarium significat.

Quid per Crucem antefatam.

Figura decussata.

Ternarium, quandò ex duabus, rectis lineis & vtriusque quasi copulatio puncto constat. **Quaternarium** verò ex quatuor rectis interfecantibus le ad quatuor angulos rectos, vndè ex quatuor rectis, quatuor angulos comprehendentibus octonarius quoque mysticus resultat, de quo supra, cum de mysterijs pyramidum tractarem, fusè actum est. Manifestè quoque hïc elucet, septenarius numerus ex duabus nimirum rectis & communi pũcto; deindè è quatuor rectis ab vno puncto se separantibus, quorum numerorum ope Pythago as & Plato, Ægyptiorum discipuli, totius mundi visibilisque orbis machinam ostendebant, vti citato loco ostendimus. Aduerrebant enim Ægyptij, duos potissimum simplices motus in rerum naturà elucescentes, rectum ac circularem, hunc per circulum, illum per rectas exhibebant; Elementis enim extra sedes naturales dimotis, suos ad eandem reditus non aliter, ac per rectas lineas facere experimento comprobabant:

Pythagoras

Duo motus
in natura ùm
plices, rectus
& circularis.Cabala Sara-
cena.Origo litera-
rum astrono-
micarum.

Non igitur incongruè per quatuor rectas & vnico puncto indiuiduoque in contrarias excurrentes partes, quatuor elementorum (in quæ elemētata singula tandem resolui possunt) innuère mysterium, confirmant ea quæ in Cabala Saracena me annotasse memini. *اعل الفلسفة وطبا مصر و فرس
والهند والروم فلما ابدى ان يدلون العناصر او يكتتبوا مروج دعورة الصليبي
Philosophi & Medici Aegyptij, partium India & Graeciae indicaturi quatuor elementa, quadratum sub figura Crucis pingebant. Quomodò autem ex quaternario denarius resulet, omnium in vniuerso contentorũ symbolũ, supra folio 183. dictũ est. Verũm antequam vltius progrèdiamur, hoc loco originem literarum, seu characterum planetariorum ostendere visũ fuit, vt quàm ingeniosa speculatione, & quàm congruorum symbolorum adinventione, conceptus suos mysticos adornauerint, ex hierogrammatico hoc apparatu Lector curiosus colligere possit.*

Ac primò quidem suppono ex Clemente Alexandrino & Eusebio; duplicem habuisse Ægyptios modum mysteria sua symbolica repræsentandi; vnum per virtutes animalium, herbarum, plantarum; alterum per geometricos characteres, appositè mysteria intenta repræsentantes. Sic per scarabæum & Ibidem primo modo Solem & Lunã, quos eosdem posteriori modo per Solis & Lunæ simplices characteres repræsentabant. Sic quatuor Elementa siue principia rerum per quatuor animalia, quæ qualitates haberent elementis non absimiles primo modo; posteriori verò per ð repræsentabant; quod Clemens Alexandrinus hisce verbis confirmat.

Clem. Alex.
6. Strom.

Symbòlice autem òna quidem loquitur per imitationem, alia verò scribitur veluti propriè, alia verò aperte sumitur allegoricè per quedam enigmata; vt qui Solem volunt scribere, faciunt circulum, Lunam autem, figuram Lune cornuum formam præferentem (hoc est, semicirculum) conuenienter ei formæ, quæ propriè dicitur; enigmaticè verò Solem scarabæo assimilant, obliquam astrorum conuersionem, spiris & volu-minibus serpentium. Porphyrius quoque apud Eusebium sic ait: Vndè factũ est, vt omnia candida caelestibus Dijs attribuerentur; pila & rotunda omnia Mundo,

Lib. 3. c. 3.

præci-

præcipue \odot & \lrcorner , id est, Soli & Lunæ. Circulus verò \odot quæ circularia, sunt, seculo & motui Cælesti & Zonis ac circulis, qui in Cælo esse intelliguntur. Quæ nos ad mētē veterū ita explicamus. Ægyptij pingebant circulū, quo Solem representabant, stellarū omniū principem, & cælestium Numen, à cuius luce omnes participarent. Cum autem omnem virtutem suam solūm in Elementarem. Mundū cognoscerent, circulo decussatū apposuere signū seu characterem ♀ , quo notabant spiritus Mundi omnia permeātis, sēcunditatem vndē & Græci, Venerem veluti generationis Deā illo exprimendā assumpsēre. Cū autem hanc virtutem Veneris sparsam & feminatā à Deo per omnes mundi partes infuerentur, spiritū nimirum animæ Mundi, siue Solis, dantis vnicuique rei formam, vitam, essentiam & durationem, cum, inquam, eū inueniri viderent in omnibus rebus, in homine inquam, in bestijs, in terra, aqua, aère, igne, in fluminibus, in aère, in montibus, planis, vallibus, syluis, pratis, desertis, plantis, animalibus, in cælis etiā & stellis, semicirculū D ei apposuerunt, & ortus est character ille celeberrimus, & sacer ♀ Mercurij, quem in tertio libro spiritū Mundi, seu Solem Ægyptiorū omnia ad se attrahentem, interpretati sumus. Mēti nostræ mirū in modū astipulatur Deenus in sua Monade hieroglyphica: vndē verba eius cedro digna, hæc sunt: *Antiquissimi Sapientes Magi, quinq; planetarum nobis tradidere notas hieroglyphicas, compositas quidem omnes ex Solis & Lunæ characteribus, cum elementorum aut arietis hieroglyphico signo. Ac primam, quidem de ijs, qui Lunæ habent characterem, nos iam paraphrastice agemus: de Solaribus deinde, Lunaris nostra natura, dum per Elementorum scientiam circa nostram sit semel reuoluta terram, Saturnus mystice dicebatur. Et eadem de causa Iouis quoque habebat nomen, istamque secretiorem tenebat figuram ♄ . Et Lunaris tertiā vice elementarum obscurius sic notabant ♀ quam Mercurium vocare solent, qui quā Lunaris sit, videris? Martis verò character mysticus ♂ , an non è Solis & Arietis hieroglyphicis est conflatus? ♄ elementato partim interueniente magisterio. Et Veneris quæso, an non ex Solis & elementorum pleniorē explicatione? isti ergò planetae solarem recipiunt æropoēā opusque ἀνάλωσιν; in cuius progressu sit tandem conspicuus Mercurius ille alter, priori quidem ceterinus frater; ex Lunari scilicet, solarique elemento completa magia; Quæ omnia appositè Hermes expressit his verbis:*

Sicut res omnes fuerunt ab uno mediatione vnus; sic omnes res natæ fuerunt ab hac vna re, adaptatione. Vides igitur, quomodo, & quam ingeniose mysturam qualitatis planetarum in appropriatis characteribus exhibuerint. Meminit huius characteris mystici; quoque Cæsar Riuiera in suo de Mundo magico tractatu, vbi compositionem eius admirabilem ex recondito manulcripto erutam, attribuit primò Ægyptijs, verba eius Italica sic lo-

- ♄ Saturnus conuenit frigore cum D
- ♃ Iupiter humore cum $\text{D}+$
- ♂ Mars calore & siccitate cum $\text{O} \text{♀}$
- ♀ Venus humore & calore cum $\text{O}+$
- ☿ Mercurius cum omnibus. $\text{D} \text{O} \text{Y}$

Characteris ♀ origo.

Deenus

Riuiera in mundo magico

nant, lib. 1. fol. 22. Questo medesimo ci significauano gli antichi Sacerdoti Egittj cal mirabile, e misterioso giroglifico, è materiale, Secondo Platone & Aristotele, e composto di otto Cieli, di quattro elementi, e delle cose, che in essi si trouano. Tanto questo comprende in se detto giroglifico, essendo egli composto de caratteri delle note di ciascuna di dette cose, le quali iui apertamente si scorgono. Imperoche facendosi di quello anatomia, e diuidendosi nelle sue parti vedrassi chiaramente, che egli costa primieramente d'un circolo perfetto giroglifico del Sole. appresso egli costa d'un semicircolo, nota della Luna, d'una croce, simbolo delli quattro elementi, e del segno dell'Ariete; gli altri quattro giroglifici poscia, cioè quello di Saturno, di Gioue, di Marte, e di Venere, sono formati d'al carattere del Sole, ouero della Luna, con l'annessione della croce, e di parte di lei, ouero della nota dell'ariete. Il giroglifico di Saturno è composto di quello della Luna, & insieme di quello de gli Elementi; Quello di Gioue costa de i medesimi, & è, istesso, eccetto che ritiene sito diuerso. Il carattere di Marte è composto di quello del Sole, e di quello dell'Ariete congiunti insieme dalla retta linea della croce. La nota di Venere è formata di quella del Sole, e de gli Elementi, e finalmente il giroglifico dell'Ariete si forma di duoi semicircoli connessi in un comun punto.

Compositio
characterum
astronomicæ

Vides igitur quàm mirabile istiusmodi hieroglyphicum appareat, & quàm aptè magnus ille Mercurius Trismegistus, maximum illum Mercurium spiritum & animum vniuersi, vnicam causarum causam repræsentarit? Quod autem cœlestis ille spiritus Mercurij in omnibus rebus inueniatur, & quod similiter res omnes in ipso spiritu contineantur, affirmant Platonici. Hinc Proclus in lib. de Magia & Sacrificio; Antiquos Sacerdotes optimè cognouisse, omnia in omnibus esse; in Cælo quidem res terrenas modo cœlestis, & in terra cœlestes modo quodam terrestri, vti supra in pyramide mystica interpretati sumus; Cui Anaxagoras quoque subscribere videtur, dicendo: omnia in omnibus esse. Hermes quoque in mysteriosa sua tabula smaragdina, dicta scitè exprimit, dum dicit; Quod est supra, est sicut, quod est infra, sed de his etiam alibi dictum est. Ad hoc quoque alludere videtur antiquissimus Artesio in principio de abstrusis secretis: *Mundus ait à primo omnium cognoscitur.* Però cum spiritus ille mundi, Mercurius ille cœlestis omnia numeris, proportionibus & harmonia complèrit, sine numeris deprehendi non possunt. Pythagorà enim teste, natura numerorum transiit per omnes res, & cognitio illius, est illa vera sapientia diuina & incorrupta, de qua Antiquissimus Artesio in libro secretorum. *Cognitio numero, cognosces, qualiter notitia rerum omnium habeatur per illud, & alibi, a calculis primi hominis, omnium artium scientiam, omnemque cognitionem inuenit;* Numeris enim omnia, quæ in mundo sunt; (teste Boëtio) constant; in hoc caractere Mercuriali omnes quoque numeri repræsentati videntur; si enim eum in partes suas explicaueris, vti dictum est, hoc est, in O, D, T, Y, habebis mox mirabilem illam *relatiua* pythagoricam, quam ille vocabat fontem perpetuæ naturæ, ideam omnium rerum creatarum & cognitionis rerum

Proclus

Anaxagoras

Tabula smaragdina
Hermæ

Artesio

in diuina mente rationabiliter operantiū: hæc tetras quoque iuxta Iamblichū mystica fuit appellata; quā per Ægyptios 4. mundi partes representabantur; ut in processu operis, dicemus. Item manifestè apparet, quā ratione tetra-ctide ista omnes res gubernentur & comprehendantur, quod & Hebræos non latuit, cum sub nomine Dei tetragrammato totius vniuersi res compre- hendant, ut alibi diximus.

Primò Chaos est diuisū in 4. elem. principia rerū omniū corporaliū. Cælū in 4. part. seu angulos. Aër in 4. Ventos. Zodiacus in quatuor triplicitates; sub Cælo quatuor temporū qualitates, sub qualitatibus quatuor elemēta, sub ele- mentis

mentis substantia, quantitas, qualitas, motus: Sub substantia corporea, entitativum, vegetabile, sensitivum & intellectivum: Quantitates in punctu, longitudinem, latitudinem & profunditatem; qualitas in quatuor, siccum, frigidum, humidum, calidum; Motus in ascendentem, descendentem, rectum, circularem. Terra in quatuor spacia diuiditur.

Præterea non malè Terractys dicitur continere res omnes, cum quaternarius, vti alibi ostendimus, vtpotè in potentia denarius, numerorum omnium perfectissimus & absolutissimus, sit rerum omnium idea, vltra quam nullus alius numerus reperitur: vti supra ostensum lib. 2. cap. 10. Hunc quoque Cabalici Hebræorum reducebant ad decem Zephiroth, quæ sunt diuina attributa & mensuræ, quæ solent describere Deum, diuinam prouidentiam, & immensitatem rerum. Verum vt quæ hucusque dicta sunt, in compendium contrahantur, præcedentem figuram proponendam duxi, in qua totius speculationis ideam in caractere Tautico consideratam ob oculos ponimus curiosi Lectoris. Constat figura circulo, Lunæ segmento, cruce, per circulum mundum siderium in suas orbitas planetarum diuisum; quem Luna intersecans, characterem Mercurij, ex Sole & Luna compositum efformat. Crux verò mundum notat elementarem, in quem vim suam exeret mundus siderium per animam mundi omnia peruadentem; extrimitates crucis 4. continent statuas præsidens 4. elementorum, per 4. mundi plagas indicatorum. suprema statua accipitriformis est, & ignem denotat, situ ypsilonomorpha, cuius mysterium in sequentibus aperimus.

Altera statua caniformis, Aëri; Tertia lbiformis Aquæ, quarta denique ἀνθερόμορφος Terræ notat præsidium, ex qua erumpit serpens secunditatis nota, quæ terra mundani spiritus diffusionem impregnatur; omnes sunt positæ in formam ypsilonon, cuius mysterium in sequentibus aperietur; omnes instructæ crucibus ansatis, ad indicandam vim, quam à spiritu mundi hauriunt; tota crux crucibus ansatis referta est, ad indicandas diuinæ mētis ideas, cuius totus illè character symbolum est; apposita sunt cornu Arietis cum lunula, capita bouis & scarabæi, e quibus veluti elementis character Tauticus constituitur, adeoque tota figura characterem ☿ mercurij exprimit, vtpotè ab ipso inuentum; & ex omnibus mundanis materijs compositum; reliqua characteris arcana cum fusè in toto hoc hierogramatismo exposita sint, superuacaneam esse ratus sum de ijs hinc verbosius agere. sufficiat itaque expansa totius characteris hic appositæ sane mysticissimi, veluti in epitome quadam comprehensa exhibitio.

Cur porrò mysticus ille crucis character plerumque appareat in Bembinæ tabula, alijsque idolis ex Ægypto recens adductis, manibus eum gestantibus, mirum alicui forsitan videri posset, Verum id iam restat, vt explicemus.

Notandum igitur, Ægyptios huiusmodi characteres mysticissimos in magna semper veneratione habuisse, non tantum ob summa, quæ in se contine-

Cabalistæ
ad 10. omnia
reuocant.

Cur Tan anfa
rè toties vi-
deatur inter
hieroglyphi-
ca.

tinebant mysteria; Sed vel maximè, quia huiusmodi characterè, naturali quadam sympathiâ Genios cœlestes allici putabant. Mundum enim, cum crederent animale esse veluti quoddam, in quo partes, quamvis loco distantes, propter naturam tamen vnam ad se inuicem ferantur, ipsamque conciliatricem mundi & causam communem omnium missionum trahere ad se inuicem partes, vt Iamblichus ait, suapte natura; hinc eiusmodi tractus, & appetitus arte quadam præter ordinem augeri posse existimarunt. Hinc vt rectè Iamblichus ait, *Agptij imitantes ipsam vniuersi naturam fabricamque Deorum, ipsi quoque mysticarum reconditarumque notionum imagines quasdam in symbolis conficiendis ostendebant, quemadmodum & natura rationes occultas in apparentibus formis quasi symbolis exprimit, & Dij veritatem idearum per manifestas imagines explicant, præsertim cum perspicerent, superiora omnia inferiorum similitudine delectari, atque insuper optent à superioribus bonitate repleri, quatenus pro viribus imitentur; meritò & ipsi conuenientem superis modum agendi pro viribus offerunt, quandò occulta mysteria symbolis inserunt manifestis, in quibus interpretandis dimittit voces, accipe sensus.* Ægyptij igitur huiusmodi symbolum sub certis temporibus cœlique situ efformabant, maxime sub Ariete & Mercurio, ex quibus signis, vt supra demonstrauius, constituebatur character. Sole enim in Ariete exaltato, & Luna cum Mercurio maximam virtutem cœlitus acquirere arbitrabantur, ad Genios in diuinationibus perficiendis, rerumque inuestigatione eliciendos, & ad contrarios Genios Typhonios repellendos. Sed hæc omnia aptè & clarè describit Marfilius lib. 3. de vita cœlitus propaganda.

Aliquis autem quæret, quas potissimum cœli figuras imaginibus imprimere soleant Ægyptij. Sunt enim ibi formæ oculis valdè conspicuæ, & à multis quales sunt, quasi depictæ, vt Υ , Σ , similesque figuræ Zodiaci, & que sunt extra Zodiacum manifestæ. Sunt ibi præterea formæ quamplurimæ non tam visibiles, quàm imaginabiles, per signorum facies ab Indis, Ægyptijs, Chaldeis que profectæ, vel saltè excoGITATE. Veluti in prima facie Virginis Virgo pulchra sedens, geminas manu spicas habens, puerumque nutriens. Sunt denique characteres quidam signorum & planetarum ab Ægyptijs designati; Volunt igitur imaginibus omnia hæc in sculpi; vt si quis expectet proprium à ζ beneficiû, collocare eum in η debeat, vel saltè ibi cum aspectu Mercurij & imaginem tunc ex stanno conficere vel argento, in qua totum sit Virginis signum, & character eius, characterq; ζ . constituebant quidam vniuersam eorum formam ad cœli similitudinem rotundam, Antiquiores verò figuram crucis cunctis anteponebant; Quia corpora per virtutem agunt, ad superficiem iam diffusam; prima verò superficies cruce describitur; Sic enim in primis habet longitudinem & latitudinem; primaque hæc figura est & omnium quam maximè recta; & quatuor rectos angulos continet; effectus verò cœlestium maximè per recludinem radiorum angularumque resultant; Tunc enim stellæ quàm maximè sunt potentes, quandò quatuor cœli tenent angulos, Cardines Orientis videlicet, occidentisq; atq; mediij vtrinq; cœli; sic verò dispositæ, radios ita cõiiciunt in se inuicem, vt crucem inde

Tauri eius character officax animalium Ægyptij.

Iamblicus demysticæ Ægypti fol. 140. Edit. Bal.

Crux Astro- nomis veteribus vsitata.

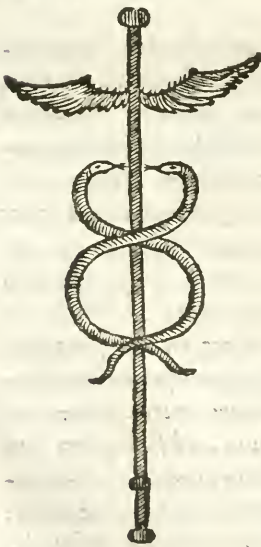
constituant; Crucem ergò veteres figuram esse dicebant, cum stellarum fortitudine factam, cum earundem fortitudinis susceptaculum. Ideoque habere summam in imaginibus potestatem, ac vires, & Spiritus suscipere planetarum. Hæc autem opinio ab Aegyptijs vel inducta fuit, vel maximè confirmata, inter quos characteres crux una erat insignis, vitam eorum futuram significans, cuius figuram pectori serapidis insculpebant, interim characterem hunc multis rebus impressum. Ego verò, quod de crucis excellentia fuit apud Aegyptios ante Christum, non tam muneris stellarum testimonium fuisse arbitror, quam virtutis presagium, quam cum Christo fuerat acceptura. Astrologi autem, qui statim post Christum fuerunt, videntes à Christianis miranda per crucem fieri, nescientes autem, vel nolentes in IESVM tantum conferre, in cælestia retulisse. Atque hæc confirmantur ab Arabe quodam Anonymo, qui in libro manuscriptorum sic dicit:

Arabs anony-
mos.

من القدم ما نقيم ان قوة كثيره في صورة الصليب
Ab antiquis accepimus, magnam in decussata figuræ, hoc est, crucis symbolo inesse vim & efficaciam. Ex quibus omnibus patet fuisse præcipuum Aegyptiorum phylacterion, & amuletum, hunc characterem magicum. Cuius virtute nimirum demones in idola compingerent, & ad responsa danda compellerent, typhoniosque insultus infringerent, ac proinde serapidis fronti, qui molis mundanæ symbolum, & oraculum Aegyptiorum maximum erat, fuisse insculptum. Atque hinc Caduceus Mercurij originem traxisse videtur.

Serapidis frontis
insula.

Caduceus
Mercurij ex
tautico characteris
originem habuit.

descriptio
Mercurij

Explicatio figurarum schematicarum in IV. exhibitæ

Nam posteriores Aegyptij, ut illud mysterium Spiritus Mundi clariùs explicarent; ope characteris illius, duos serpentes finxerunt, alarum veluti remigio, decussatæ virgæ ita complicatos, ut medio gyro circulum, capitibus verò se mutuò appetentes, semicirculum constituerent. Spiritum serpēs denotat. Circularis figura, & hemicyclica, dum gyrando se serpens in eas se transformat, notat Solem, Lunam, astra, ut ex Horo, alijsque hieroglyphicographis diximus; Crucem, quam constituit virga arundinea cum alis hinc inde affixis, elementa, quæ Spiritus Mundi peruat. Quæ omnia pulchrè representata spectantur in hieroglyphico schemate, quod supra in Hierogrammatismo Canis folio 294. exhibuimus; ubi Mercurius, siue Anubis pingitur à posterioribus Aegyptijs canino capite cū, caduceo, in sistens crocodilo, cui à latere adiuncta, capita Ammonis κερωταλυ, & Apidis Βυσσαλα cum inscriptionibus, uti vides. Per Mercurium hunc solem intelligi, seu animam Mundi alibi dictū est. pudendum eius detectum significat fecunditatem ubique apparentem spiri-

spiritus Mercurialis; per sphaeram verò Mundi gubernatorem & harmonicis ordinis Choragum . per Crocodilum , humorem sæcundum spiritus Mundi ad rerum generationes requisitum . Est enim crocodilus animal sæcundum gaudens humore Nili sæcundo; in humido enim & calido omnis generatio consistit . Per Ammonis & Apidis adiuncta capita indicare voluerunt , Anubidem Mercurium , Ammonem & Apidem eandem rem esse , effectu diuersam , vt inscriptio docet; sed hæc fusius in præcedentibus explicata reperies.

§. II.

De Sphæra , & Circulo.

Consensu omnium Doctorum, constat, sensibilia, eorum, quæ inuisibilia sunt, quædam veluti simulacra esse, Deumque proindè cognitione non secus ac in speculo & ænigmate ab intellectu humano videri posse, cum enim omnia ad se inuicè quandam (nobis tamen occultâ & incòprehensâ) habeant proportionem, vt ex omnibus vnum exurgat vniuersum, & omnia in vno maximo, sint ipsa vnum, ea autem sine imagine & similitudine concipi nõ possint; hinc plerique sapientes eos maximè imagines & similitudines in supernorum entium contemplationibus adhibere, quæ vt simpliciores abstractioresque, ita supernorum rationes aptius quoque exprimerent. Cuiusmodi sunt rerum mathematicarum contemplationes, quæ cum circa numeros & figuras geometricas vt plurimum occupètur, eam speculationum pepererunt abundantiam, vel nemo è veterum magnis viris alia, præterquam dictâ viâ, ardua diuinarum rerum mysteria aggressus sit; Hinc appositè Boetius, nullum inquit, diuinorum scientiam ἀγαμέτρωι attingere posse. Hinc Pythagoras, Plato eorumque asseclæ omnem veritatis inquisitionem in numeris & geometricis figuris posuèrunt. imo D. Augustinus, numerum rerum creandarum in animo Conditoris principale exemplar fuisse, ex Platone probat. Aristoteles ipse aliter nobis mathematicarum specierum differentiam tradere non potuit, quam per numerorum comparisonem; Cum enim de formis naturalibus, quomodo vna in alia, scientiam tradere vellet; ad formas mathematicas necessariò sibi confugiendum censuit, dum dixit. Καθ' ἕνα τῶν τετραγώνων, ἕτως ὑπατον ἐν τῷ ὑπερτάτῳ; sicut trigonum in tetragono, ita & inferius in superiori. adeo vt testè Boetio, tota veritatis doctrina in multitudine & magnitudine, comprehendatur. Quæ omnia, ab Ægyptijs hausisse veteres græcos, nulli dubium esse debet; Hi enim, vt primi Literarum, mathematicarumque inuentores, ita & earum freti notitiâ, maxima quæuis superiorum entium mysteria & sacramenta ijs denotabant. Quæ vt ostendamus, à circulo initium faciemus nostræ disceptationis.

Antiqui geometricis summa notabant mysteria.

Numeri & figure notant ideas rerum.

Miranda cir-
culi.

Circuli defi-
nitio.

Circuli pro-
prietas mira-
bilis.

Veteres cir-
culo quiddā
diuinum inel-
se putabant.

Deus circuli
est & quo
modo hoc in-
telligendum.

Aristoteles, cum mirabilium & prodigiosorum effectuum causam, quæ circa vectem & libram cum magna omnium admiratione in mechanicis passim occurrunt, causam profundius scrutaretur; nullam aliam tandem eorum effectuum causam inuenit, nisi stupendarum rerum maximè obstupescendum circulum; nec immeritò: ex admiranda enim causâ admirandos effectus procedere, rationi quàm maximè consentaneum est. Est autem circulus figura plana, vnâ tantum lineâ contenta, quæ circumferentia nuncupatur, ad quam ab vno signo, quod centrum vocant, omnes rectæ lineæ prodeuntes inter se sunt æquales. In hac itaque figura maximè contrariorū existentia occurrit admiranda; fit enim omnis circulus ex commoto & manente, vno quidem circini pede fixo stante, altero in peripheriam circumducto. Præterea maximè mirum est, lineam eam, quæ circuli orbem completitur, Græcis *ὀρίμετρον* dictam, cū omnis expers latitudinis sit, contrariorum quoque veluti quandam admittere conuenientiam, concauum scilicet & curuum, quæ quidem eo modo sunt contraria, quo etiam magnum & paruum, horum enim medium est æquale, illorum verò rectum: omne quippe quod magnum est, vt fiat paruum, vel quod paruum, vt fiat magnū, necesse est, vt perueniat ad æquale, priusquā ad extremum alterutrum peruenit, ita linea curua, antequam fiat concaua, debet fieri quasi recta; & concaua, vt transeat ad conuexam & circularem, debet similiter prius esse quodammodo recta.

Has admirabiles circuli qualitates ac virtutes Ægyptij minimè ignorasse videntur; Nam cum rerum omnium in mundi huius ambitu contentarum cyclicas quasdam veluti elucescentes *οὐράεις* intuerentur, supremi quoque illius Architecti, nescio quid sphæricum, tum in seipso, tum in operibus suis, quæ non nisi ad circuli exemplar facta, teste Plutarcho, supra diximus, affectantis spirales ideas cum summa admiratione contemplarentur, circulo diuinum quippiam inesse arbitrati sunt, ad eò quidem, vt quodcumque magnū quiddam, mirabile, excellens, in quo aliqua diuinitatis vestigia apparerent, indicare vellent, id apposito circulo, seu sphærâ demonstrabant. Indè Hermes ille verè Trismegistus diuinam naturam definiens, medium assumpsit circulum, interrogatus enim, quid esset DEVS? Respondit, *Deus circulus est, seu sphaera intelligibilis, cuius centrum est ubique, circumferentia nusquam.* Cum enim DEVS non sit corpus, nec etiā esse possit, eò quod summè simplex sit, quia omne perfectissimū oportet esse simplicissimum, omnis compositionis expers, eò quod posterius componentibus, sit omne compositū, ideò ad differentiam sphæræ corporalis, dicit esse sphæram intelligibilem, vnde per centrū, quod est quid minimum & simplicissimum circumferentiæ comparatum, diuinam simplicitatem intellige, sed per circumferentiam, quæ est maxima, immensitatem diuinam accipe, est ergò prædictæ descriptionis sensus; DEVS est sphæra, id est, principio carens & fine, multò magis quam circulus siue sphæra materialis, vt sic noletur eius æternitas; intelligibilis, vt notetur eius immaterialitas, cuius centrum, id est, indiuisibilis essen-

essentia vbique tota est; sed circumferentia eius, id est immensitas nusquam est; quia à loco comprehendi non potest DEVM quoque centro circuli cõparamus, circa quòd omnia sunt, & à quo vniuersa ordine certo in Orbem procedunt, donec integra rerum vniuersitas absoluatùr; vt enim centrum, nec magnitudo est, nec circulus, nec orbis, sed omnium, & circularum, & orbium principium; pari mensura & DEVS nihil eorum est, quæ sunt in mundo, nec mundus totus, sed totius tamen mundi principium. Ad hoc ergò centrum omnis creaturarum summitas terminatur, perindè atque in circulo omnes portiones per formam pyramidis à circumferentia in centrũ finiuntur. Atque ex hac Trismegisti doctrina accepit Pythagoras. noster cerimoniam illam, quam postea tradidit, nempe esse DEVM circumactu corporis colendum *θεοσκινην περιθεσμενον*. Quod etiam Numæ Pompilij institutum fuisse Author est Pierius Val. lib. 39. præcipiebat enim, vt priusquàm aliquis DEVM coleret, verteret se in orbem, factoque circulo cultum DEO exhiberet, quia illum venerabantur, qui per circulum, figuram perfectam, erat significandus. Plinius apud Pierium, in adorando inquit, dextram ad ortum referimus; totumque corpus circumagimus: Verum hæc adnotare hinc volui, licet *πάρεργα* forsan videantur; circularem motum, per quem corpus ad eundem, vndè ascendit terminum, circumuoluitur, expressissimam videlicet esse imaginem veræ & æternæ felicitatis, per quam creatura ad idè principium redit, à quo procefferat, felicitatem enim definiunt, reditum vniuscuiusq; rei ad suum principium, quia felicitas est summum bonum, sũmmum bonum autem id est, quod omnia appetunt, quod autem omnia appetunt, id ipsum est, quod omnium est principium, at omnium principium est Deus, vnus, omnipotens; idem igitur finis omnium, quod omniũ principium. Hinc binæ illæ Dei appellationes apud Pythagoricos, vnum scilicet & bonum. Vnum enim cognominat, quia omnium est principium, quemadmodum vnitatem diximus esse totius numeri principium: bonum autem, qui omnium finis, omnium quies, & absoluta felicitas; in orbem quidem non mouentur, nisi immortalia & incorruptibilia; ad Deum non redit, nisi immortalis & æterna substantia. Cœlestia etsi idonea sint motui circulari, non ipsa tamen sibi sufficiunt ad hunc motum explendum, sed diuino opus est Motore, qui illa verset & circumuoluat: Non aliter nobis atque Angelis contigit: tales enim naturâ sumus, vt non circumagere nos, & reflectere, sed circumagi Motricis vi gratiæ, & reflecti in Deum possimus. Hinc illud; *qui aguntur spiritu Dei, filij Dei sunt*. pulsat assiduo animum nostrum spiritus Motor, què si admittamus, statim Deo pleni per orbem religionis ad Dominum reportamur, in eò semper vitam possessuri; in quo & semper, antequam fieremus, vita fuimus. Hæc est vera Religio, vera hominis felicitas, ad quam Religio nos promouet, dirigit, & impellit.

Sed vt eò, vndè digressi sumus, redeamus; Circulum itaque Ægyptij inter cæteras Geometricas figuras in maxima semper veneratione habebat,

Pythagoras
Deum circũ-
actu corporis
colendũ, qui
intelligentiũ.

Felicitas
quid sit.

Quomodo
reditur fiat
ad Deum.

Circulus in
honore apud
Ægyptios.

tum ob dictas causas, tum quia hanc Vniuersi molem circulari figurā insignitam videbant. Hanc enim ex omnibus Cælo maximè competere, neminè later; quod quemadmodum capacissimū, simplicissimū & perfectissimū esse oportebat; sic in eius cōditu capacissimā, simplicissimā & perfectissimam figuram sapientissimus Architectus elegit; perfectissimum enim est, cum sua omnia possideat, nec fieri possit, vt iacturam vel minimam patiatur. Simplicissimum, quoniam, vt sentiunt Platonici, non est, ex quo fiat, aut in quod resoluatur, alioquin generationem & corruptionem incurreret.

Capacissimum, quoniam nihil extra seipsum relinquit, sed vniuersa intus complectitur. At huiusmodi sphaeram esse, inditio est, quod eandem ad cætera solida, quam ad sua plana circulus, habet comparationem. Primò quidem circuli figura est omnium isoperimeterarum capacissima, ad hæc perfectissima, quod nullum incrementum decrementumque suscipat, quin & simplicissima, quod vna duntaxat linea contineatur. Sic & sphaera figura est solida vna superficie contenta, ad quam ab vno puncto centrali omnes rectæ lineæ ductæ sunt æquales; ergo & sphaera capacissima est, quia pro termino circuli habet; est perfectissima, cū non, sicut corpus angulosū, crescat vspia, nec decrescat: quin & simplicissima, nā vnica superficie concluditur. Accedit ad hanc causam alia tantæ venerationis ratio, quod per lineam rectam circulumque prima simplicissimaque fuit rerum tum non existentium, tum in naturæ latentium inuolucris, in lucem productio repræsentatioque; Sed circulus neque rectè, nec artificiosè sine puncto fieri potest; puncti itaque monadisque ratione res & esse cœperunt primò, & quæ peripheria affectæ quantæcunque fuerint, centralis puncti nullo modo carere, possunt ministerio. His itaque sic demonstratis, restat, vt cur Ægyptij circulum & sphaeram capitibus statuarum, vt ex plerisque Obelisci nostri simulachris videre est, imposuerint, dicamus.

Consuevit antiquitas res hominum opinione religiosas & augustas studiosè venerari, inter has maximè nobiles sunt, orbis quidam capiti aliquandò circumscriptus, venerationis index & maiestatis, quæ humanam excederet. Hic passim Imperatoribus, quos Veteres supra fastigium mortalitatis elatos suspiciebant, Prouincijs Orbis Romani, Urbibus primarijs, animalibus etiam Deorum circumpositus notatur; & quod ad Augustos pertinet, extat numismata cænea Antonini Pij & Constantij, quorum meminit Laurétius Pignorius vir antiquitatis peritissimus in mensæ Isiacæ expositione.

Hunc Orbem, ait, Ægyptij in summo capite simulacrorum suorum locabant. Quod & hic & alibi licet notare; ab illis Romanos sumpsisse licet suspicari & variasse habitu decoris ratione, quod capiti, cui diuinum aliquid inesse putabant, eo situ corona apraretur, qui tamen ornatus in sequentium principum moderatione & tacito omnium consensu Deo, & Sanctis eius vix pleraq; in totum cecidit, & antiquum diadematis nomen in hodiernum diem retinuit; Hactenus Pignorius, cui fauent ea, quæ Pierius fol.

4. lib. 29. dicit. Vnus, inquit, circulus descriptus aut simpliciter, aut alteri cuiuspiam

picturæ

Proprietas
Circuli.

Cur Ægyptij
capitibus
Deorum cir-
culares coro-
nas seu orbis
imposuerint.

Laurentius
Pignorius.

Pierius.
circulus qui
notat.

picitur a signoque circumductus, nunc semper, nunc perpetuum & æternum, nunc omnia quippe τὸ πᾶν significabant Ægyptij, nempe quod in ea figura neque principium neque finem inuenire sui, quod eternitatis est proprium: Et paulò post, Cuius etiam principij finisque nusquam comparentis ratione habita, Ægyptij Deum ex hieroglyphico circuli intelligebant. Porphyrius apud Eusebium c. 3. de præp. Pilam ab Ægyptijs, Dijs attributam testatur, hisce verbis: Pila & rotunda omnia mundo, præcipuè Soli & Luna attribuantur; in circuli figuram aras, templa figurabant. Persæ quoque Brissonio teste: Cum Iouem Cæli Dominum dicerent, sacrificia illi facere putabant, ubi celsissimam speculam conscendissent, Iouemque Cæli circulum nuncupassent. Transit idem mos ad Turcas, hinc ab alta quadam turri matutinales illæ conclamationes; la alla elle alla, &c. Quorum sensus est, Deum esse semper, futurumque semper, nec quicquam aliud, nisi quod suum etiam salutent Machometem. Saraceni quoque & pleræque aliæ nationes Deum circulum appellabant, atque hinc sempiternum exprimi concludebant; Mogores quoque Regem suum, quem veluti diuinis honoribus venerantur, depingunt radioso capite fulgentem.

Jupiter cæli circulus.

Deus circulus

Ex hac Ægyptiorum consuetudine, Græcorum & Romanorum origo profluxisse videtur, quod Deos suos radioso circulo ornarent; quæ omnia infinita medalia, & numi, quos apud Fuluium Ursinum, Parutam, aliosq; Antiquarios vide, monstrant. Nam Dijs omnibus radiorum corona, seu fulgens quoddam lumen appingi quandoque solitum, fusè à me in apparatu hieroglyphico dictum est, idq; propriâ quâdam appellatione nimbium vocabant, vt pluribus locis testatur Seruius; neque verò quis putet, cæteris quidem Numinibus solidum tantummodò lumen, & quasi continuum affingi consueuisse; Soli verò in radios dispersitum; Nam & ijs hominibus, quibus diuinitas tribuebatur, dabatur radij in modù circuli. Lucianus de Dea Syria. ἐπι τῆ κεφαλῇ ἀκτῖνας φορέει; & in Myfanthropo Iouè describit; κεραυνοὶ ἐν τῇ δεξιᾷ ἔχοντα, καὶ ἀκτῖνας ἐπι τῆ κεφαλῇ. Æthiopes quoque hanc consuetudinem habuisse testatur Heliodorus, qui lib. 9. Æthiop. histlor. eleganter has radiorum circumpositiones describit: Πλέγμα, inquit, τὸ πικυλοπερεῖς τῆ κεφαλῇ φερόμενος, καὶ ἐπὶ το βέλους ἢ τὸν κύκλον περιέχοντος τὸ ὑπὲρ πτερομένων τῶ βέλους πρὸς τῆ κεφαλῇ φερόμενται τὰς δὲ ἀκτῖνας οἶον ἀκτῖνας εἰς τὸ ἐκτὸς φερόββληνται. Circulari, inquit, inuolucro quodam caput ambiens, illud sagittis in orbem configentes, priores quidem ad caput conuertunt, cuspides verò ad inslar radiorum extorsum protendunt. Quibus quidem nihil aliud indicare voluerunt, nisi ad Ægyptiorum mentem, diuinitatis latentis indicia, vt in V. libro copiosius declarabitur.

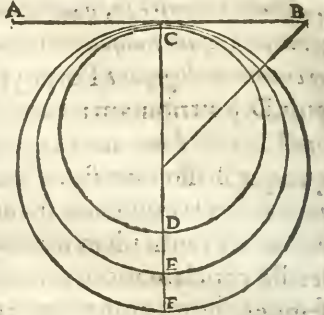
quid radiofus orbis circulus, capita sanctorum.

Nimbus quid

Lucianus.

Quomodo autem Ægyptij Deum, infinitum per circulum demonstrant, & quomodo lineam, circulum, & trigonum quadratum que in DEO idem esse ex circulo didicerint, restat explicandum; cum itaque cognoscerent, Deum ex naturæ suæ necessitate necessariò infinitù esse, primo ex similibus circuli proprietatibus, ad infiniti proprietates subtili sanè ratiocinio deuo-

deuoluebantur; circulus enim quo maior est, eo semper obtusorem videbant obtinere circumferentiam; fiant itaque circuli semper in infinitum maiores & maiores, necessariò consequeretur, vt is, qui infinitatis, vt ita dicam, terminum attingeret, infinitus esset, ac proinde cù linea recta infinità coincideret; ita si circuli D, E, F, in infinitum semper maiores, & maiores effigientur omnes in puncto C se contingentes, certum est, omnium maximum, atque adeo infinitum omni exutum obtusitate, cum linea AB pariter, infinità coincidere. Fingamus iam triangulum CDB ex centro semper obtusius & obtusius versus DEF promoueri crure DB, certum est, illud triangulum in circulo infinito in F productum infinitum fore, atque idem cum diametro CF, quam cum infinitam supponamus, infinitum quoque triangulum fore, atque adeo lineam rectam, circulum, & triangulum in infinita magnitudine in vnũ concidere. Vide quæ abstrusissima quæuis de hisce & similibus in Geometria nostra hieroglyphica docuimus, vt proinde ex pauculis hisce satis superque constet, quam subtiliter veteres immensam Dei naturam inuestigarint, & quam apposité paulatim ex sensibilibus, ad inuisibilia, & intellectui humano imperuia penetrarint; pater quoque ex hisce, quomodo definitio Dei, ex Trismegisti, paulò ante proposita descriptione circuli intellectualis, infiniti, intelligenda sit. Visa itaque ratione, qua supremũ Numen, per geometricas figuras, innuebant; iam, quomodo eius in mundo sensibili operationes per easdem indicauerint, dispiciamus.

Quomodo
Dei infinita-
tem ex circulo
ostendunt?

Quomodo
circulus tri-
angulum li-
nea recta in
DEO idem
sint?

§. III.

De Circulo, & Angularibus figuris.

Cum Ægyptij in DEO tanquam in Archetypo rerum omnium, circulem proprietatem notassent, eundem meritò in sensibilibus mundi symbolum selegerunt; vt sic ideatum ideæ suæ vndiquaque perfectè responderet. Et enim intuentes rerum omnium vestigia actionesque circulares, mundum, & quæ in mundo sunt circulos dixerunt sensibiles; intelligentias verò incorporeas, circulos inuisibiles; quæ in l. 5. Eud. argutè more solito explicat Proclus. *Cuncta res mathematica inquit, primum in ipsa anima sunt, & ante numeros numeri, qui per se mouentur, & ante apparentes figuras, figurae vitales, & ante ea, quæ concinnata sunt, harmonice rationes, & ante corpora quæ circulando mouentur, inuisibiles circuli producti sunt, cum enim stellarum radios, terræ veluti centro in-nixos, vertigine circulos describere cognoscerent; proprium id diuinæ*

facul-

Proclus in 5.
l. Eud.

facultatis opus existimantes. cum symbolis suis aut diuinitatem, aut mundum, aut cœlos indigitare volebant, circulo id, vel sphaerâ, vel ijs, symbolo quopiam ex rebus inferioribus assumpto, haud ab simili exprimebant; Unde & natum puto, quod delubra, aræ, & instrumenta quibus sacra administrabant, omnia circulari apparatu efformarentur; cerimonix quoque gestus motusque in circulum fierent, de quibus cum sparsim toto hoc opere differuerimus, breuiter râtum hîc ea indicare voluimus. De circulo itaq; ad liquas figuras angulares progrediamur. Cum itaque veteres notarent, ex centro seu puncti fluxu imaginario nasci lineam, cuius vnus terminus immotus, alter circumductus curuam describeret lineam, quem circulum dicebant, ex hac contemplatione paulò altius progressi, nescio quid angulare quoq; in ipso circulo imaginati sũt; Nâ angulus in eo cõstituitur, influxus pyramidalis symbolum; deindè alia quæuis linea, diametrum in centro secans constituit decussim, quæ si ad angulos rectos fieret, crucem perfectam constituebat, symbolum influxus in 4. mundi plagas. si ad acutos, proprie *χάσμα* efficiebat, siue decussim, pyramidalis Numinum influxus symbolum. prius probat Iustinus Martyr, qui mundum à DEO conditam, *Εχάζεν αὐτὸν*, inquit, *ἐν τῷ παντί*, decussauit ipsam in toto; alludens ad crucis mysterium, quemadmodum in apologia II. tribus circiter ante finem folijs ostendit *ἕως ἔδωκεν ἀγαθὸς πλάτων, καὶ μὴ ἀκραιβῶς ἐπιστάμενος, μηδὲ νοήσας τύπον εἶναι σκυρῆ, ἀλλὰ χάσμα νοήσας, τὴν μὲν τὸν πρῶτον Θεὸν διύκρινεν κεχάσθαι ἐν τῷ παντί*. Sit dedit & agnouit Plato, non certò sciens, illud typum esse crucis, sed decussis rationem solùm cognoscens, videlicet illam à primo DEO virtutem, decussatim factam esse in vniuerso. Mysterium ænei serpentis, de Christo explicauerat, quo Platonicum hoc trahit. addit in notis ad Iustinum ipsa Sylburgius Platonis verba. *Ταύτην τὴν ἐν οὐρανῶν πᾶσαν διπλὴν καὶ μήκος χίσας μίσην πρὸς μίσην, ἐκτετατὴν ἀλλήλας, ὅσον X πρὸς βαλὼν κατέκαμψεν εἰς κύκλον*. Quæ in opera de Vniuersitate sic conuertit, *Hanc igitur omnem coniunctionem duplicem in longitudinem diffindens, mediæque accommodans mediam quasi decussauit*. Quod *χάσματος* siue decussis mysterium haud dubie ab Aegyptijs hauserat. Quâ decussim quoque in numerum literarum, ob rationes folio 126. demonstratas, & ob eximia mysteria sub ea latentia haud illibenter assumpserunt. Ex quo quidem deindè caractere innumeri alij originem inuenerunt, inter cetera crux ansata, cuius mysteria in præcedentibus declarauimus, & aliæ eæque variæ decussim species quæ in hoc nostro Obelisco passim occurrunt, quasque suo loco exposaturi sumus, emerferunt. Nam primo *λ* ex Ibdidis incelsu inuenta, influxum Numinis in inferiores hylæos mundos, per *V* verò rostrû Ibdidis apertum, reditum Numinis ex inferioribus ad superiora denotabat, quibus quidè in vnũ coniunctis verticibus, *X* emergebat, decussis illa celebris & mysteriosa, quâ processum spiritûs mundi *ἄνω κατὰ ἀρ* e innuebât; quo & denariũ numerũ symbolũ vniuersitatis rerũ, clarissimè Horus

χάσμα
quidè & significata eius.

Plato.

l. a. c. 30.

Ῥεῖτα

Recta linea simul cum altera supernè inflexa, decem lineas planas significant.
 Verum cum hic locus prorsus in omnibus exemplaribus mendosus sit: quomodo restituendus sit, videamus; vñ sumus codicibus impressis & M. SS: corrupti fere plerique sic habeant γραμμὴ ὀρθὴ μία ἀμὲν γραμμὴ ἐπιπεταμένη δέκα γραμμὰς ἐπιπέδους σημαίνουσι. *Linea recta una cum linea inflexa, decem lineas planas significant.* Senlus prorsus inconueniens; In alijs manuscriptis minus corruptè ita legitur. γραμμὴ ὀρθὴ μία ἀμὲν γραμμὴ ἐπιπεταμένη, . . . ἢ δέκα γραμμὰς ἐπιπέδους σημαίνουσι; *Linea recta una cum linea inclinata, vel . . . vel 10. lineas planas, significant vbi vide; spacium punctis notatum, aliquid omissum significare; vnde ego sic legendum existimo; γραμμὴ ὀρθὴ μία ἀμὲν γραμμὴ ἐπιπεταμένη, ἢ χρισμὰ, ἢ δέκα γραμμὰς ἐπιπέδους σημαίνουσι.* hoc est, *Linea recta quæ pariter alia linea scissa est, hoc pacto X, vel decussim, vel decem lineas planas hoc pacto IIIIIIIIIII significant.* Decussim igitur in formam crucis hoc pacto X designantes, denarium exprimebant, quæ consuetudo in hunc vsque diem à pōsteris recepta fuit; quomodo vero 10. lineas planas hunc eundem denarium expresserint, restat explicandum; sciendum itaque veteres, dum necdum figuras numerorum certas inuenissent; numeros suos totidem lineolis quot numerus significabat, expressisse; hinc vnum, duo, tria, quatuor, &c. innuētes, vnam, duas, tres, quatuor, vsque ad decem lineas ponebant, I. II. III. IIII; hoc pacto IIIIIIIII. quibus numerum per decussim indicatum simpliciter ob oculos per 10. lineas ponebant; atque hoc est, quod verba Hori indicare videntur, γραμμὴ ὀρθὴ μία, ἀμὲν γραμμὴ ἐπιπεταμένη δέκα, ἢ χρισμὰ, ἢ δέκα γραμμὰς ἐπιπέδους σημαίνουσι, atque hoc numero, vti 10. ita rerum omnium complementum occultè denotabant; ultra 10. enim omnes numeri nihil aliud sunt, quam repetitio priorum; videntur huius adhuc vestigia quædam apud Veteres Romanos, dum Duumuiros, Triumuiros, Septemuiros, Decemuiros, hisce lineariibus numeris II vir III vir IIIII vir &c. indicabant. Quia ideo fusiùs explicanda duximus, vt & textus Hori restitueretur, & quomodo denarium per illa indigitauerint, patefieret. Per hanc enim decussationē duarum linearum oriebarur veluti duplex pyramis communi apice connexa, quarum prior sursum, altera deorsum tenderet, processus animæ mundi, αὐτῆς κατὰ genuinum symbolum. Vide quæ de hisce fol. 126: 169: 171. tradidimus.

Eimendatio
 loci corrupti
 in Hori.

Quo modo
 antiqui nume-
 ros formarēt

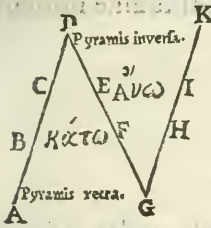
Mysteria sub
 litera N.

Porro hanc decussim siue angularē figurā, sub duplicis quoque pyramidis expressæ figura exprimebant hoc pacto N. quo signo pariter processum illum Numinis ἀνωτῆς κατὰ signabāt. quam & in numerum literarum referebant, vti fol. 126. ostensum fuit. prior pyramis ABC denotat illapsum supremæ monadis in multitudinē; BCD vero pyramis, eiusdem monadis ex inferiori, seu materiali mundo in lucis mundum reditum, vel quod idem est influxum Numinis actiuum per pyramidem ABC, quæ sit expunctio B in multitudinem, seu latitudinem AC. propagatum; influxum vero passi-

uum

um, seu actui influxus receptionem in inferiori per pyramidem inuerſam BCD indicabant; vide, quæ ſol. 171. fuſius de hiſce egimus. Cùm verò Ægyptiorum Genius eo ferretur, vt iuxta analogiam quãdam archetypo congruam, reliquarum ſenſibilium rerum in generatione corruptioneque eluceſcentium proceſſum referrent; per hanc figuram aprè ſanè ſpermatice virtutis progreſſionem, qua omnia, quæ in hylæis mundis continentur, & quæ per quaternarium, ſeptenarium, & denarij decuſſim indicantur, exhibentur. Sed myſterium paucis explico, idque vegetabilium exemplo. Arbor cum ex ſemine progrediatur, atque ex arbore iterum ſemen fit; hoc quidem poſterioris, alterum prius; ſinis quoque in numero, cum primo non coincidat, coincidat autem ſinis effluxus, cum principio refluxus; rectè ſeptenarius exoritur, ac exinde denarius. Nam ſi A eſt vt ſemen; D vt arbor; G vt aliud ſemè; K verò vt alia arbor; tunc A per BC in D progreditur. D vero in G. per EF progreditur, & clauditur ſeptenarius; G verò in K per HI aſcendit, & ſic denarius complebitur. Individualis itaque, vt ſcholæ loquuntur, contractio ſpeciei in A ſemine in ſeiſpa

d
N
a
c

corruptibilis, in ſpecie verò incorruptibilis, in virtute ſpeciei contractæ, in ipſa exiſtente ſe conſeruare ſtudens, in ſpeciem ſe reſoluens, indiuiduationem ſeminis exiit, vt per ſpeciei medium ex ſe ſimile elicere queat; quaternaria igitur progreſſione in arborem aſcendit; quoniam ſine eius medio ſe in ſpecificâ ſimilitudine multiplicare non poteſt; intendit itaque A, producere G; & quoniam id ſine aſcenſu in D perficere nequit, aſcendit in D, vt ſic ad intentum pertingat. D vero arbor exiſtens nõ niſi in ſimili arbore ſe conſeruare poſſe conſpiciens, K intendit; K autem ſine G attingere nequit, quare in G. deſcendit; vt eius medio K attingere poſſit. Copulatur itaque in A duplex appetitus, naturalis qui in G, & accidentalis qui in K terminatur. In D verò pariter duplex copulatur appetitus, naturalis qui in K finem capit, accidentalis qui in G terminatur; idè quaternarius appetitum mouet; vno appetitu ſtimulante alterum. vt ſit continuatio quãdam generationis, & corruptionis ſucceſſio. Verùm hunc quam nos ſcholæſtico more propoſuimus diſcurſum, Ægyptij allegorico ſic explicant. Oſiris humidũ, Iſis terra eſt, cui miſcetur Oſiris, ex quibus Horũ ſpiritus omnia alens, & ſecundans, ex ſemine natiſcitur. Iſis ab inferis Horum reſuſcitat, dũ ſemen terræ commiſſum in plantam, arborem, folia, flores, fructus protuberat: aduſtiua verò Typhonis vi & ſiccitate Horo inſidiante, quod Autumnali tempore fit, Horus interimitur à Typhone, id eſt, fructus decedens, nouam ſementem præſtat, quæ condita terræ, denuò ab Iſide Anubidis, id eſt, Mercuriali Agricultoris indiſtriã inſtauratur. Hæc ſimilitudine non tantũ de generationis ac corruptionis rerum viciffitudine in ſemine vegetabili ſe exerente, ſed & de ſenſibili, imò & de rationali atque

Hieroglyphi-
cum genera-
tionis & cor-
ruptionis re-
rum.

Arbor ratio-
nalis quæ?

intellectuali symbolicè ratiocinabantur. Nam de semine admirationis, arbor exoritur rationalis, quæ fructus parit admirationi similes, per elicitam siquidem admirationem, similem erigit rationis arborem. Ita ex feminali demonstrationis principio, intellectualis procedit arbor, ex se principia feminalia exerens, per quæ intellectualis iterum arbor exurgit. Ex quibus omnibus, fustis forsitan, quàm par erat, enarratis patet, quam subtili ratiocinio, rerum generabilium vicissitudine sub vilissima etiã, hâc trigrama litera indigitauerint; & quomodo spiritus ille. mundanus in seminibus rerum vniuersi latens paulatim ascendat, & quomodo descendat; vt iterum ascendat, omnibus & singulis genitabilia principia instillando; vt sic mundus in esse suo conferuetur, quod sine hac vicissitudine minimè contingeret.

§. I V.

De Triangulo, Quadrato, &c.

Triangulum
æquilaterum,
Isosceles &
Scalenus
quid notarét

Explicato iam Angularium linearum mystico processu, restat vt & de polygonorum symbolis pari pacto ratiocinemur. Ægyptij itaque per lineas, angulos, & figuras genesin rerum occultè indigitabant: ita iuxta genesin quoque figurarum, corporumque ex punctis, lineis, & superficiebus, resultantium, spiritus mundi processum considerabant; qui ex vnitate suæ puncto, seu centro euolutus nescio quid angulare primo in mundo efformat, inferiori; hinc vero remeans, dum omnia mundi corpora permeat, velutis anacamptrico quodam variæque radiationis motu figuras innumeras describere videtur; quarum prima triangulus est; isque triplex, vel æquilaterus, vel Isosceles, vel scalenus. Et primò quidem V. libro Schematismi I. interpretatione fusè ostensum est, triangulum æquilaterum fuisse supremi Numinis in mūdum sensibilem Elementarem diffusi symbolum, quid de Isoscele & Scaleno senserint videamus. Proclus in Comment. in Eucl. scribit ex mente Pythagoræ & Platonis, primam figuram triangularem, notam esse & imaginem coarctationis quæ diuinis inest, ordinis que ratione, quæ diuisa in vnum, partibilia in impartibilem naturam, multa que copulantes communitatem colliguntur, ideò que ab oraculis, angulares figurarum coniunctiones, nodos nuncupari; quia imagines sunt, vnionum coarctantium diuinarumque coniunctionum; per quas ea quæ natura discreta sunt, sibi inuicem adherent. Deindè idem adiicit eos angulos, qui in superficiebus spectantur, ipsarum rerum vniones exprimere, magis imateriales, simpliciores, & perfectiores. Eos verò qui sunt in solidis, iam ad inferiora progredi, magisque disunctis rebus communitatem & omnino partibilibus eiusdem naturæ vnionem tribuere. Rursus eorum angulorum, qui sunt in superficiebus, quosdam primas horum formas, mixtasque affingere, alios eas quæ

quæ infinitatem progressionum in ipsis existentium complectuntur: nonnullosque intelligentes formas vnire, vt qui ad circulos pertinent; alios sensibilibus accommodari, & rationum in his existentium coniunctionem præbere, vt sunt, rectilineri; alios esse mixtos, qui eas copulât, quæ has inter & illas medium locum obtinent: Quæ faciunt vt intelligamus, cur pro principijs elementorum, quæ prima sunt sensibilia corpora, eos tantum angulos Alcinous ex Platone sumat, qui & in planis spectantur, & rectis lineis constant. Cum verò rectilineorum tres sût species, rectus, obtusus, & acutus, recti quia inter se omnes sunt similes, & iidem, idcirco hos Pythagoras consecrat Dijs puris & immaculatis, vt Authoribus diuinæ prouidentia, quæ inferiora reguntur. At quia acuti & obtusi maioris vel minoris inæqualitate distincti sunt, & secundum hæc ipsa motum infinitum habent, hos illi referunt ad Deos progressionis & motus, qui rebus ipsis naturâ constantibus varias facultates dicuntur tribuere; quibus etiam explicari potest, cur in triangulis elementa primò constituentibus, Plato potissimum affectauerit angulum rectum; nec tamen eius originem siue obtuso & acuto explicare potuerit. Quoniam vt idem Proclus dicit, obtusus angulus elementis vniuersam substantiam tribuit, eiusque ratio materiales formas in magnitudinem auget, & in omnis generis mutationem; acutus verò eorum naturam diuisibilem facit; addit etiam, hinc in triangulis æquilaterum, vt potè immutabilis essentia omnium esse optimum, & circulo, diuinisq; animis sua æqualitate & simplicitate maximè cognatum. Quoniam, inquit, mensura inæqualium æqualitas est, quæ in admodum inferiorum omnium diuinitas; hinc patet, cur Plato in primis elementorum principijs æquilaterum triangulum non usurpârît, & cur nos supra id, Dei in mundum sensibilem diffusum symbolum dixerimus. Hinc citatus Proclus ex Pythagoræorum sententia, vt triangulum ortus conformationisque rerum omnium principium esse doceret, eo in explicandis primorum corporum causis fuit contentus; Quæ Philolaus pythagoricus diligenter obseruans, trianguli angulum Dijs quatuor consecrasset dicitur, Saturno, Plutoni, Marti, & Baccho; his comprehendens quatuor elementorum exornationem, quæ ab ipso cælo, vel à quatuor Zodiaci segmentis proficiscitur; si quidem Saturnus humidam & frigidam constituit essentiam; Mars ardentem, Pluto terrenam, Bacchus humidam & calidam. Verum cum hæc omnia fusissimè in V. libro in Schem. I. interpretatione profecuti fuerimus, Lector, ne eadem toties repetere cogere mur, adire poterit; vbi genesin 5. regularium corporum, quæ sunt geneseos elementarium corporum symbolum, perfectè demonstratam reperiet.

Angulus rectus quibus fecer.

Acuti & obtusi anguli quid notent.

Proclus.

Angulus trianguli 4 Dijs dicitur.

§. V.

De Hieroglyphicis instrumentalibus & Kyriologicis.

Agyptij vt omnia mysticâ quadâm ratione sibi constarent, non animalia tantum, sed & ad eò instrumenta ipsa, quæ in vsum sacrorum adhi-

bebatur, in hieroglyphicorum album receperunt; sunt ea varij generis: quædam in ornamenta capitis symbolica cedebant sacrorum (ymalachrorum, vti tutuli, struppi, cidares, tiaræ, è varijs materijs confectæ; Nonnulla manibus inferebantur Deorum, vti baculi, scepra, tauticus character, sistræ, aliaque innumera; quæ pro diuersitate Numinum, è diuersa quoque materia fiebant; de quibus vidè hierogrammatismum vegetabilium, de scepris & thyrso. Erant præterea variæ sediû formæ quibus insidentia Numina veluti potestate supremâ prædita, rerum potiri videbatur. Quorû quidem omnium rationes mysticæ, lib. V. proprijs locis, explicabuntur, vt proindè superuacaneum esse ratus sim, hoc loco peculiare de iisdem hierogrammatismos at-
texere.

Denique Kyriologica hieroglyphica ea dicuntur, quæ ipsis rebus appropriata sunt. Ita Solem & Lunam, expressuri, circulum aut circuli legmentum pingebant; si portam, portæ figuram; si catenam, catenam; si sacrum craterem, craterem; si septum. Apidis, septum; si sacrum feretrum, feretrum; si sacram barram, barram; idem de innumeris alijs quæ passim tum in hoc nostro, tum alijs in obeliscis occurrunt, figuris, iudicandum est; neque tamen quisquam sibi persuadeat, eos similes res, sine mysterijs adhibuisse, cum enim summo ingenio pollerent, singulas etiam minimas & vilissimas res, adèò mysteriosa effugiatione exhibebant; vt ignarus rerum significationem quidem rei, nudumque corticem perciperet, nucleum tamen, siue mysticas rationes nequaquam perideret. Et si enim Solem per circulum exhiberent, sub circuli tamen proprietatibus varijs, varias Solaris Numinis excellentias & prærogatiuas, solis mystis notas, vnà exhibebant. Hoc pacto, eas portas per quas in adyta sacra, aditus patebat, non nudâ tantum figurâ contenti, sed eas architecturâ mysterijs plenâ, efformabant. Idem de catena, pheretro, barra, cratere, receptaculo sacre lymphæ sentiendum. De quibus omnibus, vt dixi, in sequentibus proprijs locis, copiosior dabitur disceptandi materia. At quæ hæc sunt, quæ de ideis hieroglyphicis paucis perstringenda duxi.

Quænam sint
symbola ky-
riologica.

OBELISCI PAMPHILII LIBER V.

Aequalem Obelisci Interpretationem
continens .

P R A E F A T I O .

OST operosam in superioribus libris proposita suppellectilis comparationem, tandem ipsam Hieroglyphicorum in Obelisco ordine contentorum interpretationem felici diuini Numinis auspicio ordimur. In qua ita eiusdem diuina Patris luminum gratiâ versabimur, ut nihil adeo minus atque exile relinquamus, quod non explicemus, explicatum congruis Authoritatibus ex omnigenâ doctrinâ de promptis stabilitum comprobemus. Lector verò ipso facto comperiet; Non me solis coniecturis, ut quidam sibi imaginari possent, indulgisse, sed ex veterum probatissimorum Authorum monumentis, doctrinam hanc Aegyptiorum de promptam, ita, ni fallor, me feliciter combinaasse, ita successu temporum dissipatam connexuisse; ut vel indè catenam illam hieroglyphici contextus hucusque desideratam restituisse videamur. Cum porò literaturæ hieroglyphicæ contextus idealis sit, & integros siue naturalium siue diuinarum rerum sensus inuoluat; Nemo hic Lectionem illam, quæ ex literarum coniunctione in verba & periodos exurgit, expectet; Sed eam quæ abditos Aegyptiorum sensus, sub symbolicis inuolucris latentes indicat, correspondentem contempletur ἀνάγνωσις. Quæ omnia clarè curioso Lectori ex sequentibus patebunt.

Interpretationem verò hoc pacto instituimus. Primò, singula ordine hierogrammata occurrentia, suis nominibus exprimimus; Actiones figurarum, seu imaginum transformationes indicamus; deindè singulorum mysticas significationes adiungimus, quas ex Authoribus probatis ita stabilimus, ut si fidei humane locus sit; Lector de veritatis notitia minimè dubitare possit.

Quæ

Quæ verò maiorem ob multiplices sensus explanationem requirebant, in proprijs Hierogrammatismis fuse explicauimus, ad quos Lectorem remittimus, nè rerum congestarum multitudine in interpretationis ordine confusus, contextum perderet.

Hiscæ demum Lectionis idealis rationem apponimus singulis Schematismis. Et ut Lector scire possit, contextus lectionis cum figuris responsum, singula hieroglyphica suis numeris aut literis notauimus; quos eisdem numeros literasque apposimus correspondentibus in contextu Lectionis verbis, nominibus, periodis. Sed & hosce in principio quoque Explicationis singulorum apposimus; nè quicquam, quod ad abstrusissimarum rerum noticiam clarè, syncerè & fideliter communicandam necessarium foret, omisisse videremur.

Sciendum autem tantum esse huius hieroglyphicæ doctrinæ vastitatem & amplitudinem, ut si singulorum rationes, & scientiarum reconditissimarum penetralia discutere voluissemus, nè quidem tres tomi ad unicam huius Obelisci interpretationem, pro merito persiciendam sufficissent. Hinc relicta rituum, & ceremoniarum, variâq; per huiusmodi symbola diuinandi, medicandique methodo, fusioreq; explicatione, solum hoc loco intentum Aegyptiorum, in admirandis huius Obelisci literarum contextus significationibus, per Authoritates congruas insinuandum duximus, fusiolem singulorum interpretationem Oëdipo reseruantes.

Quod si quandoque dogmatum Veterum Aegyptiorum rationes adducimus, volumus Lectorem sibi persuadere, aut me placitis eorum subscribere, aut eadem proprio calculo approbare; Sed ut interpretem decet, ab omnibus huiusmodi abstrahendo, solam latentis veritatis significationem intendere; Atque hæc sunt, de quibus Lectorem primo monitum volebamus. Nihil igitur restat, nisi ut operi instituto manus adhibeamus.

C A P V T I.

Diarthrosis siue Anatomia Obelisci Pamphiliij.

hoc est,

De variâ diuisione & compositione hieroglyphicorum in Obelisco Pamphilio contentorum.

EGYPTII ingenio pollentes, longa rerum experientia docti ductique, ut mysterium suorum multitudinem variè referrent, non simplicibus tantum, sed ut, plurium compositis symbolis vsi sunt; quorum varietatem hoc capite explicare visum est, ut interpretationis institutæ scopus luculentius dignoscatur.

Sunt itaque in hoc Obelisco varia symbola, pro variâ rerum abditarum significatione exhibita, quæ in quatuor classes diuidimus. Prima classis est rerum ad animalis naturæ conditionem pertinentium; vel enim sunt simulachra humana, humanæ formæ constitutione conspicua, quorum nonnulla

nulla situ variant, quædam gestu; alia habitu, ornamentisque videlicet cutulis, struppis, coronis, epomidibus; omni vestiû genere, instrumentisque differentia conspicuuntur. Sunt præterea animalia quadrupedia; uti Bos, Leo, Canis, Felis, Cercopithecus, Hircus, Aries, omnia gestu, situ & ornamentis varijs exornata. Sunt ex volatilibus, Accipiter, Ibis, Meleagris siue Gallina Pharaonis, Columba, Vpupa, Ardea, Noctua, Vultur, Anser, Cornix, Hirundo, Coturnix. Ex Aquatilibus, Phagrus, Oxyringus; ex amphibijs, Crocodilus & hippopotamus. Sequuntur insecta, Alpīs, Cerastes, Serpens cornibus conspicuus, Serpentis figura varia, Scarabæus *δρακοντόμορφος* siue Musca Nili. Quorum interpretationem paulò post adferemus.

Secunda classis est dictarum rerum *πολυμόρφως*, siue rerum variè transformatarum syntaxis; dum cum admiratione aspiciamus hominem cum quolibet dictarum animantium assumi, & in vnum veluti compingi. adeoque totus in toto *πολύμορφος* seu multiformis euadat. dum sub humanâ formâ accipitrino vultu minax, iam ibiacâ facie deformis, modò hircinâ formâ ridiculus, subinde leonino rictu formidabilis se conspiciendum præbet. Modò *ἀνδρωειδέωπος* siue vultu & capite tantum humano, reliquo corpore, vel Ibis, vel accipitris vel leonis, vel felis, vel scorpionis aut scarabæi se substituente, manifestat. Ut proindè non mirer, Ammianum Marcellinû mysteriorum sub ijs latentium ignarum, Obeliscos animalibus huiusmodi ob nimiam transformationem, vel ex altero mundo assumptis refertos putasse. Neque transformatio tantùm locum habet in capite & corpore diuersorum animalium in vnum coniunctis; Sed subindè volucris dantur brachia humana, & insectorum chelæ, uti in hieroglyphico quartæ faciei circa finem videre est. vbi Accipiter vnâ alâ, vno brachio humano, & chelâ scarabæi ridiculè transformatus cernitur.

II. Classis hieroglyphicorum.

Tertia classis est Arthrotica, id est, humani corporis, aut etiam reliquorum animalium diuersa membra, seorsim â reliquo corpore, eaque situ, gestu, habitu differentia exhibet. Caput humanum variè ornatum sæpius videas; brachium verò modò clausum, modò apertum, iam alijs rebus instructum; Pedes modò vnum, modò discretos, modò cum alia quapiam re coniunctos. Oculi quoque in hoc Obelisco non desunt, nunc scepro fulgètes, iam perleæ folio, modò phallo inserti. Phallus siue veretrû humanû *οφθαλμομόρφον* frequens est. Ex reliquis verò animantium corporibus, videas similiter capita nunc per se, ut leonis, arietis, felis, bouis, modò coxas pedesue poni; Ex volucris verò iam capita, modò pennas aut alas, nunc vnam, iam binas, nonnunquam pedes, pariter vel vnum, vel duos, iam discretos, modò indiscretos ad sua sacramenta areanè notanda assumebant, quod & in Insectis obseruabant.

III. Classis.

Quarta classis est rerum vegetabilium & instrumentalium, artificiosa machinatione confictarum. Ex vegetabilibus videas hic Lotum, *ἡλίωτεςπον* perleam, Iuncum niloticum, colocasiam; nymphæam scirphium, aliasque

IV. Classis.

Lapides.

Metalla.

Instrumenta
& ornamenta.Figura geo-
metricæ.

que, quæ suo loco declarabuntur, vna cum floribus, fructibus, feminibus; lapides quoque non defunt, vt Mnizuris Pyropus, amethystus, cristallus smaragdus, topatius, lazulus, turcoius, onyx, quibus omnibus diuersa signabant mysteria. Ex metallicis corporibus aurum, argentum, plumbū, ferrū; quorū omniū significata, nō ex colore qui defuit, aut ex proprietatibus singulis conditis, sed ex contextu & autoritate didicimus. Ex instrumentorum suppellectili, videas hic varia sedilia, bases, sceptrā, vncos, vasa, tripodes, abacos; baculos, coronides, lanceas. Ex ornamentis tutulos; mitras; cydares, coronas, vela. Ex Geometricis figuris, triangulos, quadrata, pyramides, trapezia, stellas, decusses, circulos, sphaeras; earumque segmenta aliaque oualia schemata. Ex artificialibus ἰδοξοτίας siue νεολογίας signis, figuras literarum variarum, portarum, portuum, murorum, Solis, Lunæ, similiarum que de quibus in decursu operis, DEO dante, tractabitur.

Visa itaque diarthrosi, & anatomia rerum in dicto Obelisco contentarum, nihil modò restat, nisi vt ad interpretationem singulorum calammum conuertamus.

CAP V T I I.

Obelisci Pamphilij Argumentum.

Mercurius Trismegistus è stirpe Chanaan vir philosophus, sagax, ingenio peracutus, & diuino quodam mentis vigore præditus, Abrahæ ἀβραάμ; cū immenso, tūm ad rerum naturalium, tūm eorum potissimum, quæ ad diuinarum notionum inquisitionem pertinerent, stimulareretur desiderio; nihil non egit, vt earundem plenam perfectamque notitiam nactus, eam posteris consignaret. Cum itaque primi Patriarchæ ab Adamo humani generis protoplasto instructi, oretenus multa de natura DEI, de beneficijs in humanum genus collatis & conferendis, de Angelis, eorumque natura, & ministerio, varijsque in mundana Oeconomia officijs, de mundi conditu, structurâ, fabricâ, de rerum naturalium ordinibus, virtutibus, vsibusque, continua & successiua quadam traditione accepissent. tūm potissimum Noëmus vtriusque mundi spectator, humanique generis conseruator futurus, vnâ cum filijs suis Sem, Cham & Iaphet perfectam, haud dubiè earundem tantoperè humano generi necessariarum notitiam, hausit; Mercurius itaque Noëmi filiorumque eo ipso tempore adhuc superstitum frequenti consuetudine vsus, ab ijs, quibus sanguine proximus erat, perfectam rerum, tūm ante, tūm post diluuium immediatè gestarum, creditarumque, vt fusè in primo libro probatum est, historiam oretenus didicit; tūm inter cætera de profundo triunius DEI mysterio, & verbo eiusdè incarnando, tūm gratia, tūm natura, alijsque mysterijs primis mundi humani generis propagatoribus à DEO reuelatis, aliquam notitiam hausit;

Quibus

Vnde prima
femina litera-
turæ hierogly-
phicæ.Noë filijque
notitiam te-
rū ante dilu-
uiū ad poste-
ros propa-
gant.Mercurius eo-
rundem par-
ticeps expo-
nit.

Quibus quidem instructior & ipse multa commentans animum adiecit, ad ea posteritati consignanda; Et ne rerum tam insignium memoria, successu temporum aboleretur, prædecessorum consuetudinem secutus, ea saxis durissimis ceu perpetuò duratura inculpsit, ne verò cuius plebeio tam sublimia arcana obuia forent; ea allegorico quodam symbolorum variorum apparatu inuoluta; quorum penitior intelligentia foret, penes solos Sacerdotes (quos ea de causa instituit) Regnique Primores, mundo exposuit; & ne nihil non mysteriosum esset, figuram elegit faxorum oppidò mysteriosam, vt sic sublimitas sacramentorum per ipsam mysticam figuram exhiberetur. Quod institutum Posterius secuti passim in templis, sacrisque locis huiusmodi faxeas moles, quas à forma quâ imitantur radiorum, *Agitos Solis*, hoc est, Archetypi Numinis & *Ambras*, hoc est, sacros libros; Græci à forma Obeliscos appellabant. Symbola verò siue literas, quibus sacram doctrinam ab Hermete acceptam saxis inculpsierunt, sacras literas; Græci deindè Hieroglyphicas appellarunt; Cui instituto tanto sequentibus seculis studio incumbuerunt, vt vix locus esset Ægypti huiusmodi Obeliscis immunis, cum tantâ nominis & sapientiæ famâ, vt Philosophus apud externos non haberetur, qui Ægyptios non habuisset Magistros, tametsi successu temporum, Sacerdotes, Chami degeneris stirpis placita sectantes, vt fieri solet, plurima varijs superstitionibus inuoluerint. Atque ex huiusmodi Obeliscis vnus est noster Pamphilius, qui præ cæteris sublimium rerum contemplatione fulget, vt nesciam sanè, quâ prouidentia factum sit, vt eius Obelisci mysterijs Christianæ fidei haud absimilibus referti, eo tempore prodiret à tot seculis abscondita interpretatio, quo Pamphilius Christianæ Religionis Præses Orbem moderaretur. Verùm antequam ad actualem eiusdem interpretationem progrediamur, hoc loco primo Argumentum rotius ob oculos ponemus curiosi Lectoris; vt eum ad secutura, maiori attentione expendenda inuitaremus, animaremusque.

ΠΥΡΡΗ
quid?
ΞΕΦΡΗ
quid?

Continet itaque Obeliscus hinc Pamphilius primò Triunius Numinis, siue Animæ mundi vniuersalis Triformis, quam Ægyptij *Hemphta* vocât, tum intrinsecas, tum extrinsecas operationes. Quomodò videlicet supremum illud Triforme Numen ante omnem creaturarum constitutionem in solitaria essentia suæ vnitatis Mentem genuerit opificem, & deindè Mentem tertiam, spiritum omnium viuificantem; Quomodò deindè Triunium hoc Numen ex solitaria vnitatis in multitudinem lapsum, primò produxerit Mûdum intellectualem siue Angelicum, quem Ægyptij *Genialem* vocant, & quomodò in eum continuò veluti diuinæ mentis exemplaria quædam absolutissima & immediata, bonitate influat, vitam, motum, potentiam in omnia inferiora tribuendo, qui influxum immediatè à supremo Numine *Hemphta* participantes, in quadripartitam Mundi plagam, quæ per quatuor Obelisci latera indicantur, exerunt, atque adèò in varias classes diuiduntur, quorum alij Rectores & Duces, alij veluti administri spiritus, mandata,

Triformis
numinis
essentia
centralis,
&c.
quomodo
generet?

Numen in
multitudine
lapsum.

Mundi
Angeli
&
Genialis
classis
expolitio.

principis in executione deducunt; alij Tutelares ad mala propulsanda destinati: Continet præterea hinc Obeliscus; quomodo supremum Numen Triforme vim suam per Genios veluti ministros in siderium Mundum exercat, videlicet in Osirim Solare Numen pantomorphon, & fiderei Mundi animam vnà cum effectibus & operationibus, quas mediantibus quatuor primis naturis seu elementis in inferiori mundo exercet; quomodo deinde hæc Mundi Anima in corporeum siue elementarem Mundum corruptionibus & generationibus rerum destinatum influat; Ex quo influxu rerum omnium humanæ vitæ necessariorum vbertas emanat & abundantia, quam vitæ humanæ felicitas, tandem consequitur. Atque hæc est mirifica illa trium Mûndorum catena, quam Plato quoq; & Pythagoras ab Ægyptiis instituti asseruerunt. Cum verò quatuor Obeliscus constet lateribus, quatuor Mundi partibus correspondentibus; Primum namque Obelisci latus Orientem; secundum Meridiem; tertium Occidentem; quartum Boream respicit. Obeliscus pulchrè docet, quibus rebus analogis, ex omnibus rerum naturalium classibus depromptis, singularum Mundi partium Genij sint attrahendi, quibus ritibus sacrificijsque propitiandi; quibus adiurationibus, hymnis, canticis, suffimigijs, iuxta analogiam quandam naturæ & proprietati vniuscuiusque correspondentem alliciendi; Quomodo in bonum mundi, si quando irati fuerint, placandi sint, & ad bonum procurandum sollicitandi; quibus denique Geniorum aduersorum nociua vis coercenda & propulsanda; continet præterea, quibus medicamentis ingruentium infirmitatum morborumque ab aduersis Genijs immissorum mala curanda, quibus prophylacticis auertenda; Cum verò futurarum rerum euentus, siue ad mala vitanda, siue ad bona acquirenda cognoscere subinde necessarium sit, docet hinc Obeliscus, quomodo per somnia, per auguria, per varias easque multiplices diuinationum species vaticinandi scientia procuraretur. Quo victu, vestitu, situ in religionis negotio, sacrifque peragendis, ad similia à supremo Numine, Genijsque obtinenda, vti oporteat. Præterea in huius Obelisci mirifico symbolorum contextu implicite quoque docetur, quibus Amuletis, phylacterijs, prophylacticisq; ad malorum omnium auerruncationem, felicitatemq; consequendam, cum publice tum priuatim, tum denique in adytis isiacis, quisque dictorum Geniorum colendus sit & inuocandus; quibus cerimonijs & exorcismis sub multiplici fabularum allegoria inuocari debant, quauè ex materia statuas *τετελεσµενας*, quas nunc Thalismata, modò *σαρχεία* Græci, Arabes Tallefmath vocant; ex singulis mundi materijs construxerint, vt ijs, Geniorum proprietatibus *ἡ πῖν ἀναλογία* adaptatis, hoc est, per assiduam & puram vitæ, animi, corporisque castimoniam allekti obsequantur.

Atque hæc est summa rerum in præsentī Obelisco contentarum; quæ omnia sub artificiosa symbolorum architecturâ proposita continentur, quorum aliqua eximia cum in Theologia, tum in naturali philosophia pandunt, mysteria; Nonnulla magicis & superstitiosis artibus inuoluta, vtrorè

Siderius mundus.

Mundi Elementarem.

4 Mundi partes.

Attrahit Geniorum bonorum, malorum pro-pulsatio.

Medicandi ratio.

Diuinitio.

Amuletis phylacteria.

Statuæ terelesniæ.

Superstitio.

ut potè Dæmonibus occultè operationibus eorū sese immiscētibus, ac Simias quasdam diuini cultus agentibus, cæcis mentibus, ac fidei supernæ lumine destitutis, dùm sanctam Religionem se profiteri inconsultius credunt, iter ad totius perditionis præcipitium aperuerunt. Quæ tamen omnia eâ cautelâ à nobis explicabuntur, vt solis ijs rebus, quæ Christianum animum scire oporteat, expositis, nec scandalo tenerioribus mentibus hæc nostra interpretatio esse possit, nec præferuidis, curiosisque ingenijs antiquorum Magiam addiscendi detur occasio. Quin potius futurum speramus, vt ope huius, arcanis Ægyptiacæ, Pythagoricæ, Platonicæ, Chaldaicæ, Persicæ Theologiæ reclusis penetralibus, antiquorumque detectis, refutatisque superstitionibus, omnes nostri temporis artium suspectarum, totiusque adeò *κατανοήσις* officinæ fraudibus & imposturâ Dæmonum ostensâ, suapte sponte corruant. Diuinæ itaque bonitatis freti subsidio, hanc Obelisci interpretationem aggredimur, nihil aliud in toto hoc opere quæsituri, nisi vt malignorum spirituum fallacijs, & imposturis detectis, Lector curiosus, insignes quasdam utilitates & vitæ documenta hauriat, ac tandem hoc pacto, diuinus honor & gloria vnice promoveatur.

Cautela in
explicatione
seruanda.

CAPVT III.

Obelisci Pamphilij Interpretationis partitio.

Agcedimus tandem cum bono DEO ad id, quod à principio intendēramus, videlicet ad actualem totius Obelisci interpretationem, quod negotium vti arduum, difficile, ac prorsus profundæ speculationis, fabricæque sublimissimæ opus est; ita alta quoque fundamenta suo veluti iure postulare videbatur; adeò vt quæcunq; in toto hoc opere per apparatus quadruplicè operosè produximus, in hunc vnicū exactæ interpretationis scopū collimare videantur. Vt verò methodicè in tam intricato negotio procedamus; totum Obeliscum in viginti quatuor Schematismos, vel quod idem est, singula latera in sex partes dissecabimus; quorum vnusquisque iterum in alios 6. hierogramatismos diuiditur; vt sic singuli Schematismi ordine explicari perfectius clariusq; totius argumentum Obelisci, ob oculos ponerent curiosi Lectoris. Intelligimus autem per Schematismum, certam quandam siue hierogrammatum, siue hierogrammatismorum congeriem, per hierogramma verò, simplicem literam hieroglyphicam, per hierogrammatismū verò hieroglyphicum ex varijs symbolis conflatum; quæ ideo præmittere volumus, nè multitudine terminorum confundereris. Et primò quidem singulis schematims simplicem totius idealis conceptus significationem proponemus, deindè scholia adlectionem authoritatibus debitis comprobādam subiungemus. Et nè filum interpretationis rerum dicendarum auctoritatumque multitudine & copia interrumpatur, hinc omissis longioribus

Diuisio Obelisci in Schematismos 24 quorum quilibet alios 6. hierogrammatismos continet.

authoritatibus Lectorem avidum ad easdem in præcedentibus copiosè allatas remittimus. Sic enim futurum confidimus, ut rerum demonstratarum veritas luculentius pateat; ut verò idealis conceptus ratio, rerumque significatarum multitudo & varietas à sapientibus maximè intenta penitius intropiciatur, physicas anagogicas, & his morales magicas, mysticasque interpretationes *ἡ-λί-αν-2-ο-γί-αν*, allegoricis mysterijs ita tēperabimus; ut sic velex hoc capite Veterū sacerdotum intentio & scopus, & quantam rerum scientiarumque congeriem sub pauculis symbolis indigitaerint, exactius dispiciatur. Constat autem Obeliscus quatuor lateribus ita dispositis, ut singuli singulis mundi lateribus, arcanis rationibus paulò post aperiendis, responderent. Ita latus A plagæ Orientali; B Meridionali; C Occidentali; D Boreali; latera singula Genijs singulis plagis præsentibus exactè respondent, tum ad eosdem propitiandos, tum per res consimiles in bonum commune priuatum uè attrahendos, uti in argumento dictum fuit, ordinata. Sed relictis verborum ambagibus rem ipsam postliminiò aggrediamur. Quod dum facimus, nemò sibi imagineatur hanc hieroglyphicam scripturam eo modo perfici, quo scriptura ex literis alphabeti, syllabis & vocibus syntaxique conflata nobis vsitato more perficitur; sed cum hæc symbolica & idealium conceptuum scriptura sit; hinc per idealem quoque lectionem Lectoris animo exhibenda est; in quibus legendis, ut cum Iamblichò loquar: *dimitte voces, accipe sensus*. Vide quæ de natura huius in 2. libro de symbolica Ægyptiorum scriptura fusè egimus:

L A T V S I O R I E N T A L E .

S C H E M A T I S M I .

H I E R O G R A M M A T I S M V S I .

Globus, ἐπι-κυκλο-περὸς σφῆρος, hoc est, Ali-cyclo-serpentiniformis.

Continet primus Schematismus Lateris Orientalis, uti & cæterorum trium laterum primi Schematismi, singuli quatuor alios hierogrammatismos; qui sunt veluti Epigraphæ quædam totius securi apparatus rationem indicantes; & primò quidem juxta apicem Obelisci occurrit in singulis lateribus globus alis conspicuus, ex quo serpens emergit, estque symbolum *ἑπι-σφῆρος*, nos non incongruè *ἐπι-κυκλο-περὸς σφῆρον*, hoc est, Ali-sphæro-serpentiniformem appellamus, quo Sacerdotes pulchrè sanè Numen illud, siuè Diuinitatem illam virtute & proprietate triformem, quam Eusebius corruptè *Emeth*, Iamblichus *Emeph*; Ægyptij, ut in Scala magna Ægyptiaca linguæ videre est, nunc *Ἐμπεφῆ* *Hemphibâ*, hoc est, *Deum maximum*, nunc *Φηεταξι* *Phiesagi*, omnia verbo virtutis sue exprimentem; modò *Φηεθενπεδολ πηρεγταν θο*, id est, *æternum rerum omnium viuificatorem*, nunc *θλωιζιιντελωι ζιινβεν*, id est, *causam causarum, seu coniun-*

Nomina Ægyptiaca attributorum DEI.

falem

lem mundi animam vocabant; quamque virtute suâ triformem esse hęc symbolis indicabant; per globum, seu sphaeram, teste Trismegisto, circulum illum immensum, incomprehensibilem, supramundanum, archetypum, hoc est, æternam, immensamque illam, & nullis terminis definitam, puram, & simplicem. D E I essentiam, quam nunc Patrem, nunc Mentem primam, nunc intellectum supremum appellat. Trismegistus, signabant.

Circulus seu globus quid notet?

Per Serpentem è globo emergentem, fecundam DEI naturam, siue formam quandam DEO inexistentem & coexistentem omnium viuificatricem atque animatricem signabant, quam Trismegistus *Verbum*; Plato *Mentem* vocat *Opificem*; per alas verò vim in DEO motricem, siue formam quandam omnium penetratiuam, quam *Spiritu mundi* vocat Iamblichus, *Amorem* Trismegistus; Plotinus *Mentem tertiam*, alij alijs nominibus appellabant. Habemus itaque in triformi Numine Hemphra, triformi symbolo arcanâ ratione explicatam significationem; restat, vt tam mirificam philosophiam Authoritatibus congruis stabiliamus, quod vt quàm optimè fiat, paulò altius tam dignum consideratione negotium ordiamur,

Quid serpens notet ex globo emergens.

Asclep.

Quid per alas.

Mercurius Trismegistus primus hieroglyphicæ disciplinæ Author & Institutor, vti in primo & secundo libro fuse ostendimus, cum altissima, Diuinitatis mysteria à primævis mundi ante diluuium humani generis Patriarchis (inter quæ haud dubiè Sacrosanctæ Triadis, vti & incarnati Verbi mysterium principem locum obtinebat) accepisset; mirifice, vti erat per ingeniosus, & pondere quodam in diuinas huiusmodi contemplationes rapiebatur, in Ægyptum se conferens (vbi diuina huiusmodi mysteria à Chamo jam propalata, & multis varijsque modis contaminata deprauataque in manifestum superstitionum (eminarium degenerabant) dogmata sua, longè latèque dilatabat. Vt verò tanti momenti traditiones posteritati superstitè juxta synceram Patrum traditionem, sine contaminatione propagarentur, & vt solis Sapientibus & Sacerdotibus mysteria peruia, à plebæorum hominum obscuro intellectu tuta manerent; hanc hieroglyphicam literaturam architectatus est; quæ de Diuinæ naturæ miris proprietatibus, de mundi per eam productione, & natura rerum DEI arte, de Angelis & Genijs, similibusque arduis & sublimibus Sacramentis ratiocinia, ingeniosis symbolis recta, saxis contra omnem iniuriam temporum insculpta posteritati, vt alibi quoque docuimus, proposuit. Cultum sacrorum, sacerdotali-

Mercurius Trismegistus Author disciplinæ hieroglyphicæ.

Quæ in Obeliscis continentur.

que

Què ordinis rationem instituit, quæ dogmata à Mercurio tanquam Diuino ingenio adinuenta, & nullo non tempore propagata, Obeliscorū hâc multiplici doctrinæ exhibitione insignitorum occasionem & consuetudinem præbuerunt, ita vt non Obeliscus esset, qui non eius doctrinâ notaretur, cuiusmodi noster hîc Obeliscus Pamphilus vnus fuit, in quo arcanioris Theologiæ & Philosophiæ Veterum Sacramenta ita graphicè exhibentur, vt non à Gentilibus, sed orthodoxis Magistris adumbrata videantur; neq; enim posteri vnquam, nisi Hermeti ingenio pares, tam sublimia excogitare poterant; vt bene notat Abenvaschia in libro de cultu Egyptiorū, his verbis:

Abenvaschia
de cultu Ae-
gyptiorum.

وان كثير من اهل عدا جلس لا يعرفون ما يدل عليه هذا اللغز وذلك ان تعاليم ليس اهل مصر قد دعوهم بل رجل طرفنا قبل زمان طويل من ارض كنعان وكان مبرزاً في الحكمة وفي فحو والمساحة والحساب والهندسة والموسيقى وفي فلسفة وشاجر العلوم المتداولة التي سماها الاوائل التعاليم واعرفوا هذه العنصرة قد بنا بالال

Vtique multi è populo huius Regionis ignorant, quid significant huiusmodi enigmata, atque hoc, quia indigene non consecrarunt illa, sed vir quidam ad nos se recepit olim ex terra Canaan, is erat eximius in Sapientia, & in Grammatica, Geometria, Musica, Arithmetica, Philosophia, & reliquis scientiis significatis, quas an qui notant disciplinas; & hic dono obtulit has figuras, vt Deo essent sacre. Sed hîcæ præmonitis jam ad comprobationem singulorum progrediamur.

Essentia Dei
per circulum
denotatur.

Hermes.

Aegyptiaca
Theologia
secundum
Aristotelem.

Essentiam DEI per circulum denotari, Trismegistus apertis verbis ostendit, qui DEVM definiens, circulum intellectualem esse ait, cuius centrū ubique, circumferentiā nusquam; qui cum sensibus nequaquam patere possit, hinc circulū, seu Sphæram sensibilem posuit datæ definitionis indicem; quasi diceret, intrinsecam DEI essentiam & naturam etsi indiuisibilem, infinitæ tamen amplitudinis suæ extensione omnia, quæ animo concipi possunt, spatia excedere; circumferentiā verò nusquam, id est, nullis terminis circumscriptam, circulum tamen dixit, ob diuinæ mentis actiones circuli proprietatibus analogas; quæ omnia pulchrè explicat Theologia Egyptiorum, quàm Plato voce, Aristoteles scriptis comprehensam edidit, quamq; nonnulli deinceps à Numenio proditam volunt, sic enim l. 4. c. 4. dicit. *Intellectus* (primus scilicet) *est centrum circuli, quod continet quicquid angulorum, laterum, linearum, superficierum que, atque aliarum rerum imaginabilem, ipsi cæterisque figuris inest; ipsum autem est indiuisibile, & à μῆτορ, omnesque lineæ circuli, undè proflexerunt, resuunt, centrum ideo dictum.* Et in Pimandro Hermes, Deum in circulos agitatam aserit. Et fol. 29. edit. Basil. *Mens & ratio sese complectens libera ab omni corporis mole, impassibilis, intangibilis, ipsi sibi assistens purgans, atque seruans omnia, cuius radij sunt bonum, principale lumen, primaque animorum forma.* Huc Plato allussisse videtur, quando dixit: *Θεὸς ἀπὸ κλομῆν, Deum semper circulos versare.* Eusebius quoque Deum & omnia diuina circulo demonstrata, vt in hierogrammatismo circularium figurarum ostendimus, ad quem Lectorem remittimus Circulo igitur, seu Sphæ-

Plato Deum
circulos me-
tuentem di-
cit.

ra, si vlla alia ex materialibus rebus, appositè sanè & maximè propriè hic essentia DEI æterna nullis limitibus arctata, prima Diuinitatis forma, vt Ægyptiacè loquar, exprimitur. Vide, quæ de circulo eiusque significatis sulè diximus §. II. Hierogrammatismo XX.

Sequitur Serpens, qui ex sphaera emergit, quo insigni sanè symbolo secunda Diuinitatis forma exprimitur, notatque DEI fœcunditatem.

Serpens secundam diuinitatis formam notat.

Quemadmodum enim serpens iuxta Ægyptiorum placita partim sine femine ex putri, hoc est, seipso, partim ex commistione sexus vtriusque nascitur, multiplici fœtu fœcundum, viuacissimum adhæc & mori, nisi violentâ occisione, nescium, & cum ad senium peruenerit, teste Horo, per cutis in nouationem iuuentutem recuperat. Ita DEVS, nullo alio præexistente, necessariò est ex seipso, omnis senectutis expers, æternus, immensus, immortalis, nec tamen infœcundus; cum Pater sit omnium, non tantùm ad extra, sed ad intra mentem gignit secundam, quæ cum vis sit omnium

Serpens animal viuacissimum.

ἀρμόζουσα dispositrix & adaptatrix, appositè sanè per serpentis naturam exprimitur. Sed audiamus Epieum apud Eusebium libro primo, capite septimo.

Τὸ θεῶν ὄν θεόθεν ὄφεις ἐστὶ, ἰσχυρὸς ἔχων μορφῶν, ἄγαν ἐπήγαυος, ὃς εἰ ἀνάβλεψῃ φωτὸς, τὸ μὲν τὸ πᾶν ἐκπλάρει ἐν τῇ περὶ τὸν ὄφιν ἰστορίᾳ, εἰ δὲ ἡγεμιύσαι σπώτες ἐγίνετο, ἔμφραστον διδὸς ὁ ἐπίσης, ὅτι καὶ ἔθεσεν ἐστὶ δὲ τὴν φάγναι διουρασε. Φωτὸς δὲ ἰδὸν ἐστὶ τὸ δὲ συλάσει; *Diuinitissimum ait, animal serpens est, & accipitris habens formam, valdè iocundum, id si palpebras erigebat luce omnem primogenitam suam regionem replebat; cum verò clausos retinebat oculos, tenebrae fundebantur.* Hinc Epies dixit, igneam eius esse naturam à Phœnicibus traditū; Quid per Accipitrinam formam aliud, nisi prima Mens, & per serpentem aliud, quàm mens secunda à prima mente genita innuitur; Vide quæ mira de hoc Ophioneo DEO narrat Pherecides apud Eusebium. Præterea DEI prouidentiam, quam Platonici secundam mentem Opificem vocant, serpente indigitatam Horus indicat lib. 1. c. 2. circa finem his verbis: Τὸ πᾶν ἐξ ἑσφῆ γῆθαι τῷ ἑωτῆ σώματι, σιμαίνῃ, τὸ πᾶν ἔδρα ἐν τῇ θείᾳ θεωρίᾳ ἐν τῷ κόσμῳ Ἰουδαίου, ταῦτα πάλιν τῷ μέωσιν εἰς αὐτὸν λευβάνῃ.

Epies apud Eusebium.

Quod verò serpens veluti cibo, suo vitatur corpore, significat id, quæcumque DEI prouidentia in mundo gignantur, ea rursus in eandem resoluī, & tanquam immutationem sumere. Verùm de serpente plura vide in proprio eius hierogrammatismo fol. 348. Moses certè dùm serpentem æneum in deserto veluti salutis remedium erexit; communi omnium sententia ad Verbum incarnatum respexisse creditur, quòd jam non per reuelationem tantùm, sed & ex scriptis Hermetis traditione à primis Patriarchis accepta, propagataque, aliquo modo cognoscere poterat; Cùm enim in omni Ægyptiorum sapientia præsertim Theologica instructus esset, tantum mysterium eum neutiquam latuisse verisimile est; Accedit quòd ipsa Veritas se serpentem dixerit in sacro Ioannis Euangelio; Sicut Moyses exaltauit serpentem &c. & forsàn per binum serpentis caput, duplex in Verbo incarnato natura indicatur, sed hæc mea coniectura est; cui Clemens lib. 6. Stromat. quem alibi citamus, astipulatur. Serpente itaque appositè Mens Opifex DEI, se-

Pherecides apud Eusebium.

Moyse serpens exaltatus quid?

cunda diuinitatis forma iuxta Ægyptios significabatur, in qua cum omnium feminalium rationum idea conuoluta, eas haud incongrue, Horo teste lib. 1. cap. 2. per serpentem varijs interstinctum squammis veluti stellis astralium idearum notis indicarunt.

Horo.

Alatus globus quid?

Tertio, per alas Accipitris globo annexas pulchre indicant tertiam Diuinitatis formam, quam Platonici nunc spiritum vniuersi, nunc animam mundi vocant, & nihil aliud est, quam vis penetratiua totius, motusque Diuinitatis in mundos sensibiles & hylæos, ita Abenephius:

Abenephius Araus.

وَقَدْرَةُ الدَّائِرَةِ وَيُحْتَا حَانَ الْمَرْبِي كَأَنَّهُ يَدْرُونَ عَلَيَّ الرُّوحِ الدَّقِيقِ
Et per figuram circuli duabus accipitris alis præduam notabant spiritum mundi. Cum verò Phœnicibus, teste Sanchuniathone, Saturnus nihil aliud sit, quam spiritus totum mundum permeans, hinc capiti eius duas alas affingebant ad Ægyptiorum præfens hieroglyphicum alludentes, quæ ita se habere Eusebius refert:

Saturnus binis alis in capite quid?

Eusebius l. 1. c. 7. circa finem.

Κεῖνω τὸ πάλιν ἔστι τὸ κεφαλῆς πτερά δύο· ἐν ἑκαστῇ τῇ ἕνδεκαμοσχοτάτῃ γὰρ, Ἐν ἑκαστῇ τῇ ἀποθέσει. Saturno verò iterum due circa caput ale, quarum una denotabant principatum mentis, altera sensum; Porro alas ad hunc effectum assumpserunt non cuiuscunque volucris, sed accipitris, quod non mysterio vacat; diximus enim in præcedentibus nomen Accipitris ΒΖΗΘΙ in Ægyptiaca lingua compositum esse ex duobus vocabulis ΒΖΙ, & ΗΘΙ, quorum prius animam, alterum Cor significabat, quo arcanè innabant; quod sicuti anima potissimum in corde residet, vitalis facultatis centro; ita & animam mundi potissimum in Sole veluti in mundanæ fabricæ corde residentem vires suas vndique per motum, ceu per volatum, ad omnia quæ in mundo sunt, pertingentem, exerere.

Accipiter

ΒΖΗΘΙ

lingua Ægyptiaca.

lingua compositum esse ex duobus vocabulis ΒΖΙ, & ΗΘΙ, quorum prius animam, alterum Cor significabat, quo arcanè innabant; quod sicuti anima potissimum in corde residet, vitalis facultatis centro; ita & animam mundi potissimum in Sole veluti in mundanæ fabricæ corde residentem vires suas vndique per motum, ceu per volatum, ad omnia quæ in mundo sunt, pertingentem, exerere.

Sphinges alatae in templis quid?

Clemens Alexandr. lib. 5. Stromat.

Hinc Iphingas figuras passim in templis ponebant Ægyptij, animalia πτερόμορα, ad sublimium rerum actiones indicandas; nam vt rectè Clemens lib. 5. Stromat. Facies quidem symbolum anima intellectualis. Ala autem sunt ministeria & operationes sublimis dextrarum simul & sinistrarum potestatum; vnà innuentes intellectum supremum sub caligine latentem, inuentu difficilem, virtute ineffabilem, ita Porphyrius lib. 4. de abst. ἡ τῆ πτερε φῶσις ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τα ἑξ τὸ δουδύρετον & κεκερυμμένον; Pennæ verò natura in capite consistens, notat Deum difficilem inuentu esse, & occultum. Hinc Moses quoque Cherubin, non alia de causa alatos posuit; nisi ad incomprehensibilis DEI arcanas & sublimissimas rationes indicandas; & ad celeritatem actionum, quæ per ministrorum suorum promptitudinem in omnibus voluntati supremi Numinis conformem, exequitur, velocissimam demonstrandam, vt S. Dionysius & Interpretes in 25. Exodi commentantes sentiunt. Fuit itaque alæ semper Diuini motus symbolum, quod & Plato in Phædro pulchre tradidit, atque à Plutarcho his verbis explicatur:

Platonis quæst. Platonicis,

Πῶς πτερε ἐν τῷ Φεῖ-
δρω λέγεται τὸ τῶν τῆ πτερε φῶσις, ἢ ἢς ἀνα τὸ ἐμβελθὲς ἀνάστα κεκρυμμέναις μάλιστα τῆ
πτερε τὸ σῶμα τῆ Θεῶ. Πότερον, ὅτι πτερε ἑστὸς ὁ λόγος ἐστὶ κάλλιος τῆ τῆ πτερε τὸ σῶμα ὁ ἑστὸς. Τὸ
δὲ κάλλιος ὁμοίωσι τῆ πτερε τῆ Θεῶα κινεῖ ἀγαμμιώσι τῶν ψυχῶν; ἢ μαλλον, ἐν δὲ πτερε ἑστὸς
ἑστὸς, ἀλλ' ἄλλως ἀκρῆστον, ὅτι τῆ πτερε τὸ σῶμα δὲ ψυχῆς δυναμειὸν πτερε ἑστὸς, ἢ ἀκρῆστον
& ἑστὸς.

πατρῴσιος ὄν, Ἐγέννητος, Ἐδημιουργός ἐκ τοῦ ἰμοῦ φύσις. *Dicitus est Ter maximus, quia de Trinitate locutus est, dicens, in Trinitate unam esse Deitatem, sic: Erat lumen intelligibile prius lumine intelligibili, & erat semper Mens à Mente lucens, ac nihil aliud erat huius unitas, quàm Spiritus omnia circumplectens: extra hoc non est Angelus, non substantia quadam alia. Omnium enim Dominus, & Pater, & DEVS, & omnia sub ipso, & in ipso sunt. Nam Verbum eius absolutissimum est, & secundum, ac Opifex in secunda natura. Quid aliud hinc colligitur, nisi expressis verbis Sacrosanctæ Triadis mysterium, in quo tres personas, vt orthodoxé loquar, in essentiæ & naturæ Diuinæ unitate subsistentes, DEVM trinum & vnum notant, quod, & Mercurio teste in Pimandro, mysterium in hunc diem genus humanum latuit, quod & inscriptio illa in tertio libro adducta: Ego sum quicquid fuit, est & erit, nec meum peplum mortalium vllus detexit, clarè ostendit Quæ aptè verbis Trismegisti respódent in Pimandro: Quod sanè non est, es ipse; ipse omne quodcunq; genitum, ipse omne quod nunquã genitū; Mens quidem intelligens, & Pater fabricans, Deus efficiens bonū, bona faciens omnia. & fol. 13. Lumē illud ego sum, mens Deus tuus; mentis verò germen, Verbū lucens Dei filius, quorū unio vita est. Vtrū autē hæc tanta mysteria aliundè habuerit, an ex reuelatione, dubium est; à primis Patriarchis eum subobscura quædam principia hausisse Nomen DEI ineffabile, cuius hic mentio fit, quodque, vti alibi ostensum est, primis Patriarchis in summa veneratione fuit, vti ex Cabala Hebreorum patet, & Trinitatis mysterium implicite continebat: per reuelationem quoque Pimandri, hoc est Verbi DEI, se hausisse partim ostendit in Pimandro his verbis: Hæc mihi contigerunt ex mente haurienti, id est Pimandri, diuinæ potentie Verbo; unde & ipse diuino afflatus Spiritu, veritatis compos effectus sum. Quam obrem omnibus viribus Patri Deo gratias ago Sanctus Deus Pater omnium, Sanctus Deus, cuius voluntas à proprijs potestatibus adimpletur. Sanctus Deus, qui suis familiaribus innotescit; Sanctus es, qui Verbo cuncta constituiti; Sanctus es, cuius imago est omnis natura; Sanctus es, quem nulla unquam natura formauit; Sanctus es omni potestate validior; Sanctus es omni excellentia maior; Sanctus es omni laude melior, &c. Repetit Sanctus nouies, ita tamen, vt vnicuique ex tribus subsistentijs, siuè personis ter concinat trifigium, hoc admirabile, & supernis potestatibus sublimius, ex tribus, vt postea dicitur, triadibus, juxta Zoroastræa oracula constitutum.*

Deus Trinus & Vnus.

Pym. fol. 46. edit. Bas.

fol. 13. Vtrum Hermetici mysterium nouerit ex reuelatione, an aliunde?

Hymnus Deo Trino ab Hermete perlolutus.

Ex dictis itaque patet, Mercurium Trismegistum primum, siuè traditione ab Hebræis acceptâ, siuè reuelatione Pimandri, SS. Triadem asseruisse, quod admirandum mysterium, tum per alia symbola, tum maximè per hoc ὄφιο-κυνδο-πικρά-μορτον hieroglyphicum exhibuit, ita vt quæcunque in Pimandro sublimi ratiocinio disseruit, viua huius dicti symboli interpretatio, vt postea fusius declarabimus, dici possit. Lego in Cabala Hebræorum, haud absimili ratione exhibitum Sacrosanctæ Triadis mysterium, quod haud dubiè à primis Patriarchis continuâ successione traditum ad nostra vsque tempora peruenit. Ita autem habetur in Iezirah, siuè libro

Hebræi successiuâ traditione aliquâ hauerunt notitiâ SS. Triadis.

Ietzirah liber de formatione Abrahamæ ascribitur.

3. Middoth apud Hebræos quid?

ל"ב

Explicatio 3 Middoth.

formationis, quem plerique Hebræorum Abrahamæ adscribunt, suntque Hermeticæ doctrinæ, quæ in eo continentur, prorsus conformia. Tres autem proprietates (quas *Middoth* vocant, de quibus multis in locis huius operis mentionem fecimus) in Deo considerant; quarum prima vocatur כתר

Kæther, hoc est, *Corona*: altera, חכמה *Chochma*, *Sapientia*: tertia בינה *Binah*, hoc est, *Intelligentia* dicitur; quas Author Ietzirah in explicatione triginta

duarum Sapientiæ semitarum, his verbis describit: הנתיבה הא' נקרא שכל כתר, והוא אור מושכל קדמון והוא כבוד ראשון אשר אין כל בדיה יכולה לעמוד על מצאותיו

Semita prima vocatur Intelligentia admirabilis & abscondita, Corona summa. Est enim lumen dans intelligere primordialitatem sine principio, & est gloria prima, nulla enim creaturarum valet asequi essentiam eius. Pergit Abraham: הנתיבה ב' הוא שכל מזהיר והיא כתר חבריה וזוהר האהרות השוה המתנשא לכל ראש והוא נקרא כפי בעלי הקבלה כבוד שני

Hoc est, *Secunda semita vocatur Intelligentia illuminans, & illa est Corona creationis, & splendor unitatis maximè equalis, que supra omne caput est exaltata, & vocatur secundùm Cabalistas gloria secunda*; Pergit porro Ietzirah:

והנתיבה ג' שכל מקדש והוא יסוד החכמה הקדומה ונקרא אמונה אומן ושרשיו אמן אב האמונה

Tertia semita vocatur Intelligentia sanctificans, & ipsa est basis seu fundamentum

R. Abraham Ben David.

Sapientia primordialis, que vocatur artifex fidei, & radices eius veritas. Et est Pater fidei, quoniam de virtute eius fides emanat; vbi Rab. Abraham filius David commentans, vocat primam proprietatem in DEO intelligentiam admirabilem & absconditam, Coronam summam, siuè Mentem primam,

primam potestatem. Secundam verò Intelligentiam vocat, gloriam secundam, causam causarum, coronam creationis, & splendorem unitatis, Mentem secundam. Tertiam vocat Intelligentiam sanctificantem, Spiritum-

Ex Middoth emanant I. in DEO Sc. phiroth.

scilicet viuificum, ex quibus deducunt decem in DEO numerationes; septem inferiores, tres verò superiores spirituales, siuè intellectuales, quas veluti spiritum, spiraculum, & animam septem inferioribus statuerunt, per

quas illæ tres superiores, spirituales, vel intellectuales operantur, sicut anima operatur per corporis sui membra. Quæ omnia pulchrè quadrant ijs, quæ de influxu in inferiora, & de trijmorpha Dei natura in Pimandro suo differuit Hermes.

Partitaq; hinc vniuersis & singulis sacre pagine studiosis, antiquissimos & doctissimos Hebræorum Theologos ab Abrahami tempore, vt recentiorum Hebræorum libri testantur, tres primordiales existendi modos, vel potius juxtà meliorem significationem Hebraicæ vocis ספירות *Sephiroth*, hoc est, numerationes, & emanationes (quarum primam, vt dictum est, Coronam summam, secundam Sapientiam primordiale, Coronæ summæ per omnia æqualem & coeternam; tertiam Intelligentiam vocant) statuisse, coluisse, adorasse. Harumque coeternum, splendidissimorumq; omnium splendidissimum splendorem ex ipsissima Deitatis ipseitate, &

è fontani luminis infinitatis inaccessibili abyſſo egredi, ita tamen vt nihil intelligatur de ea emanare aut procedere, quo ſplendidiffimus hic Deitatis ſplendor dilatetur & perfundatur, aut incomprehenſibilis eius profunditas diminuatur; atque illas tres numerationes, emanationes ſiue exiſtendi modos, eſſe in vnitare maximè vnâ & perfectiſſimâ, nec vllam in ſeipſis pati diuiſionem: cùm tamen ratione proceſſus alia ab altera, ordine ſuo tanquam prior aut poſterior diſtinguatur, tamenſi quælibet harum in ſeipſa menſurari aut circumſcribi minimè poſſit. Prima igitur harum, vt dictum eſt, vocatur Corona ſumma, & propterea delubrum eius vocatur admirabile, vel abſconditum, quia huius contemplatione omnium mentes caligant, linguæ obmutefcunt, vox omnis filet, animus deficit, ob impenetrabilè eius altitudinem; hoc autem peculiare & proprium habet, quod omnes numerationes ab ipſa, illa verò à nulla alia procedat. Ecce Patrem in Diuinis, Filium, & Spiritum Sanctum DEVM, in vnitare trinum, & in trinitate vnum, ita graphicè deſcriptum, vt nihil clariùs ab orthodoxis dici poſſit; quod & myſticè ſcribentes in triangulo circulo incluſum exhibent, in cujus medio tria Iod cum Kamez ſubſcripto, Nominis DEI indicibus, quaſi diceret *יהוה יהוה יהוה, Iah, Iah, Iah, DEVS vnus in Trinitate, & trinus in vnitare* Quamuis moderni Hebræi obſtinatiores hæc minimè concedant, ſed per modum trium attributorum DEO conuenientium ſumi debere aſſerant. Conuicti tamen, cùm ex varijs Sacræ Scripturæ locis, tùm ex propria Cabala, hic ijs præciſè SS. Triadem indicari, fateri debent, de quibus ſuo loco in Oedipo. Porrò hanc admirabilem de triformi Numine cùm Hebræorum, tùm Trismegifti Philoſophiam, quotquot deindè ſecuti ſunt Sacerdotes & Philoſophi Ægyptij, & poſteriores ijs Græci, aſſeruerunt, vt ex ſcriptis eorum patet; in quibus paſſim mentio fit triformis Numinis.

Theologia
Hebræorum
arcana de
tribus DEI
proprieta-
tibus.

Zoroaſtres Mercurio ſynchronus. Primò Deum *πατρὶς ἡ μονάς, pater nam monadem* vocat, omnia continentem in ſe; ſi Pater eſt, ergò generat; & quidnam generat; illud profectò quod poſt ipſum natura primum, & hæc dicuntur duo, vt verba eius habent *τὰς ἀπὸ ἐξ ἑνός, ἢ δύο γινώσκει. protenſa eſt monas, quæ duo generat.* Si duo generat protenſa monas, dyas cum monade neceſſariò faciunt Triadem, vbique fulgentem; ita enim ait: *παντὶ γὰρ ἐν κόσμῳ ἀπὸ μὲν ἑνὸς Θεοῦ, ἢ ἐξ ἑνός ἀρχῆς.* Toto enim in mundo fulget Trias, cuius monas princeps; Et alibi: *πάντα ἐποίησεν πατρὶς ἢ τὸ παρὶς διὰ τὸ τὸ ἑνὸς ἰδούμενον.* Omnia perfecit Pater, & tradidit menti ſecundæ. Et deindè: *ὃ γὰρ ἑνὸς ἐστίν, ὁ κόσμος τε γινώσκεις πνεύματι.* Mentis enim Mens ea eſt, quæ mundi artifex eſt ignei. Habemus itaque ex Zoroaſtre, quòd DEVS ſit monas; quòd illa ſit generatiua, quòd dicatur mens paterna; quòd protenſa generet dyadem; quòd cum dyade generet triadem; quòd trias ſit principium & terminus præfundi paterni; quòd vbique reſplendeat; quòd denique cum dyade & triade mundum ſeu vniuerſum produxerit. Quæ omnia Trismegifti doctrinæ conformia ſunt. Orpheus ab Ægyptijs in doctrina Hermetis & ipſe inſtructus, hanc triadem in DEO,

Zoroaſtris
oracula.

Monas gene-
rat dyadem
& triadem.

rerum

rerum omnium creatricem congruè sanè cecinit in themate suo sacro, ubi primam potestatem in DEO vocat Ægyptiaca lingua ΠΙΝΥΤ, hoc est, *patrem*; quæ vox à nemine hucusque intellecta, ab omnibus Authoribus passim *phanetas*, corruptè dicta fuit. Secundam ΚΡΑΝΟΝ *Vranum*, hoc est, mentem à prima genitam, scilicet à Patre, & vocatur cælum. Tertiam vocat ΚΡΟΝΟΝ *Chronum*, scilicet mentem Opificem, quæ & Saturnus nuncupatur, quem Phœnices per duas alas accipitris exprimebant, uti paulò ante ostensum fuit. Si itaque DEVS ΠΙΝΥΤ *pinudi*, hoc est, pater est, ergò habet filium; sed quemnam? *Vranum*, quæ est secunda subsistentia, mens Patris, Φύσις γδ. teste Philone, τὸ νοεῖν αὐτῆς λόγῳ, φύσις ἔστι ἄλλο τι καὶ ἄνευ αὐτοῦ. *Natura enim intellectualis ipsius Verbi, generatrix & conditrix rerum est*; quam sequitur mens alia Opifex, quam Cronum siuè Saturnum dicit ab utraque dependentem. Pythagoras quoque omnia, quæ vnquam in mundo sunt, hæc triade consistere ait; Plato, qui pleraque, teste Iamblichò, ex columnis Mercurij didicit, passim circa triformem Diuinitatem Mercurio subscribit, dum nunc primam mentem, jam Patrem, modò primum, verum, bonum, vnum, modò primam in Diuinis substantiam appellat. Secundam verò Diuinum intellectum, primam mentem imparticipatam; primum mundum Archetypum, primi boni filium, æternam DEI rationem, æternum Verbum, Sapientiam DEI diuinam appellat; tertiam verò potestatem, Animam mundi, Regem vniuersi, Ducem omnium, causam totius; quæ eadem ferè Plotinus, Porphyrius, Iamblichus, Numenius, Proclus, Syrianus, alijque eius sectatores totidem ferè verbis exponunt; Iamblichus verò tres dictas DEI formas his verbis describit: *Primus DEVS ante Ens, ac solus, Pater est primi DEI, quem gignit in unitate sua solitaria, atque id est superintelligibile, estque exemplar ipsius, quod dicitur sui pater, sui filius, Unipater, & DEVS verè bonus, ille enim maior, & primus, & fons omnium, & radix eorum, quæ prima intelliguntur & intelligunt, scilicet idearum. Suntque hæc principia omnium antiquissima: est intellectus seipsum intelligens, atque in se intelligentias conuertens, qui Ægyptiaca lingua Emeph, (melius Hemphtha) dicitur; huic vnnum imparibile, anteponit, quod appellat primum exemplar, expressionem aut effigiem, quod Ichthon appellat, in quo est primum intelligens, & intelligibile primum, quod solo silentio colitur. Quatenus verò in generationem progrediens occultam latentium rationum potentiam traducit in lucem, Ægyptiaca lingua Amun dicitur. Quæ fusiùs tractata vide in tertio libro. Sed hisce ita adductis, jam ad Obeliscum revertamur.*

Nomina ab Orpheo prolata S. Triadem referūt.

Philo. Plethon in Zoronstria Oracula.

Pythagoras. Plato.

Iamblicus de myster. fol. 350. edit. Basil.

Cur alatus hic globus ad apicem Obelisci ponatur.

Ponitur autem hoc symbolum ὄφι-κυκλῶ-περὶ-ἀποφάνου in capite Obelisci, veluti totius Obelisci de Triformi Numine titulus & epigraphæ. Ponitur in singulis Obelisci quadripartitam mundi faciem respicientis lateribus, ut ostenderetur, nullam adèò in mundo abditam & reconditam partem locumque esse, qui hac triformis DEI virtute non animaretur, viuificareturque.

que: ponitur in triangulo, siuè intrâ pyramidij triangulare latus, vt omnia ad Trinitatis significationem conspirare significarent; triangulum enim Sacræ Triadis symbolum alibi ostensum est: ponitur juxtâ apicem, seu supremum Obelisci punctum, vt triformis Numinis, veluti ex incomprehensibili rerum omnium centro, in Mundi sensibilibus latitudinem (quæ per Obelisci, ex puncto supremo in basin veluti latitudinis regnum propagatos radios pulchrè indicantur) veluti in circumferentiam influxus pateret & emanatio; vide quæ de hoc folio 169. tradidimus: ponitur solum, & ab omnibus alijs separatum hierogrammatismis (per symbolum distinctiuum, quod sacrum retinaculum dicitur.) vt, puritas & simplicitas triformis Numinis, in quo vnum & multa, omnia & vnum, omnia in omnibus identificantur, innueretur.

Explicata itaque Epigraphâ Obelisci, nihil ampliùs restat, nisi vt triformis Numinis in mundum intellectualem, angelicum, seu genialem, vt Ægyptij vocant, se diffundentis processum, quem Ægyptij *επιζυνωμιον* dicunt, explicemus, quem secundus hierogrammatismus schematici primi nobis exhibet.

S C H E M A T I S M I I.

HIEROGRAMMATISMVS I I.

Qui effluxum triformis Numinis in Genialem mundum exhibet.

Hierogrammatismus secundus hoc symbolorum apparatu exprimitur. In medio spacio, figura humana sceminea, superiori parte nuda, reliquâ tecta, variegatæ sedi insidens, indiscretis pedibus, manu dextrâ sceptrum vpupæ capite insignitum tenet, sinistra efficaciter contracta,

tutulum capite sustinet *ελογο-οφι-κυ-κλω-πιλες-μορφον*, id est, ex flamma bifurcata è capitis summitate emergente, & duobus aspidibus ceruice tumidis. ex circulo & ex pennis conflatum; cui à dextrâ & sinistra duæ aliæ sub figura humana imagines capillorum profluuium conspicuæ; pedibusque discretis adstant; quarum prior signata litera B, manu dextrâ sceptrum Loti flore insignitum, alterâ calathum gestat, capite sustinens ornamentum ex Loti flore compositum; altera signata litera C, sinistra penam, dextrâ sceptrum Loti flore conspicuum tenet, capiti superimposito calatho

Explicatio figurarum hierogrammatismi II. Schemat. I.

calatho cum Loti flore. Descriptionem hierogrammatismi exhibuimus, modò singulorum occurrentium symbolorum significationem videamus. Dictum fuit in præcedentibus, circulo-sphæro-serpentiniforme symbolum denotare Numen trifforme ab omni materiæ contagione secretum, in ineffabili Diuinitatis recessu, fontanique luminis inaccessibili abyſſo sese retrahens & contegens; cuius splendidissimus splendor nudus immanens, nullo attributorû amictu, aut proprietatum vestiu, vt Ægyptij loquuntur, profundatur & dilatetur, sola ineffabili essentiæ suæ contemplatione contentum, *μυστο θίασα*, id est, vni-trinam DEI formam, si ita loqui licet, adumbrare. Modò Hieromantæ à Mercurio instructi, in secundo Hierogrammatismo, sub arcanis symbolorum similitudinibus pergunt ostendere, quomodò hoc trifforme Numen ad extrâ prodeat, & quomodò mundo paulatim per rerum naturalium effectus sensibile innotescat. Quod pulcherrimè ob oculos ponit hic præsens hierogrammatismus, in quo tutulus *φλογο κυκλο-περίμορφος*, hoc est, flammocirculopenni serpentiformis idem, quod supra trifforme Numen denotat, ita vt per circulum mens prima; per serpentem secunda, hoc est, fecunditatis Opificis mentis in centro Diuinitatis abscondita, & ignea quædam vis, per flammam indicata, vti & motus, volatus, Diuini que impulsus Spiritûs per pennas aptè insinuetur.

Itaque triformis Numinis, circulis agitati in mundum intellectualem siuè Geniorum processum, exhibet Genius A, idè dictus, Iamblichò teste, *παντόμορφος*, quod in omnem sese formam mutet, Diuinitati proximus; Characterem triformis Numinis gestat in capite, vt in se miram supremi Numinis in rerum administratione prouidentiam exprimat, adèdque triforme Numen sub ipsius Genij formâ in intellectualem mundum agitatum intelligatur; vt proindè ipsum Ægyptij passim cum ipso supremo Numine confundant, atque adèd pulchrè hoc nomen quadretijs, quæ sacræ literæ de Angelo narrant Exod 23. ibi enim DEVS Opt: Max: expressis verbis dicit, summo honore & reuerentiâ cum eo tractandum, in cuius medio nomen suum esset scriptum. Verùm audiamus verba sacri contextus:

הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמך בדרך ולחביאך אל המקום אשר חכנתי השמר מפניו ושמע בקולו אל חמל בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו

Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, ut custodiat te in via, & ut introducat te in locum, quem preparavi tibi. Obserua eum, & audi vocem eius, nec resistas ei, quia non dimittet peccatis tuis, quoniam nomen meum in medio eius. Vel vt Chaldaica Onkelos paraphrasis habet: ארום בשמי מומריח, hoc est, quoniam in nomine meo Verbum eius; id est, tanquam Legatum in nomine meo rerum peragendarum executorem excipies, quasi diceret, Angelus nomine meo insignitus, immediata mei ipsius similitudo, & exemplar, in omnia opera mea dirigenda, administranda, perficienda potestatem habet, vnus voluntatis meæ in mundanâ Oeconomîâ executor; Haud secùs, Ægyptij secundos Deos suos, siuè Genios tanquam primos supremi Numinis ad-

nistros

Genius
παντόμορ-
φος quid?

nistros eiusdem nomine, vel quod idem est, symbolo eidem competente, videlicet ὄφι-κυκλο-πτεροφόω insignire solebant; ut ostenderent, in nomine & verbo eius, omnia se in mundo complere. Atque hinc patet, cur Tymæus Pythagoricus Deum vocet κόσμον ἐδαλμικον, mundum exemplarem; ut enim mundus omnia suo complexu cingit, ita Deus maximè, quod a iunct Pythagorici, vniuersalisque natura vbiq̄ue præsens, omnia videns, audiensque cuncta continens, nullius verò rei ambitu contenta; maximus mundus Sapientiæ, sanctitatis, intelligentiæ, vitæ, rationum, formarum, quæ pulchrè sanè more suo amplificat Plato his verbis: τὰ ὄντα ζῶα πάντα οὐκ ἄνθρωπος ἀεὶ λαβὼν ἐξ ἑ, καθ' ἅπαν ὁ κόσμος ἡμῶς ὅσα τι ἄλλα θεῖμυτα σὺ εἶπες ὅσα τὰ ὄντα. *Omnia enim quotquot sunt animalia intelligibilia, ille in se complexus seruat, atque continet, non secus ac mundus nos, & omnia creata quæcumque cernuntur, suo ambitu cingit.* Sed ad institutū: Figura humana conspicitur iuuenis & feminea, ut eius in mundo intellectuāli Angelico pulchritudo & fecunditas indicaretur; Superiori parte nuda conspicitur, quia licet Deus, omnibus rebus creatis insit, nullā tamē earundē contagione eius inficitur simplicitas & puritas; inferiori parte tecta est, quia seminalium idearū rationes occultæ sunt; indiscretis pedibus est; quia Deus, etiam si semper in motu sit, semper tamen naturā suā immobilis est; Sedi quadratæ insidet, tum ad stabilitatem & immutabilem diuini Numinis naturam, tum ad stabilem, firmum, inconcussūque naturæ ordinem indicandum; inferna sedis basis, quinque ansatis crucibus insignitur, ut ostenderetur Numen in quinque potissimum naturalium entium classes & ordines agere; in intellectualia, rationalia, sensitiua, vegetabilia, & vitæ expertia corpora omnia, dominium suum obtinere; quod sceptrum vpupæ capite insignitum pulchrè ostendit, hoc enim re-

Explicatio
Schematismi
II.

rum creaturarum varietas graphicè exprimitur, ut in hierogrammatismo proprio vpupæ explicatum est. Huic assistunt duæ aliæ imagines B & C, pari pacto genialis naturæ indices. Quod, ut pateat, sciendū, DEI, tamen si omnia in omnibus operetur, spirituum tamen, quos Genios Aegyptij, siue secundos DEOS nominant, in administrandā Mundi Machinā vti ministerio & famulatu. Atque his schematis cū Genios exprimunt, tum maximè principalem A, quem πατέμερον,

ostendatur, nullo eorum terrenæ missionis in uolucro vestiri; disceretis pedibus sunt, & ad currendum veluti incitatis, vt eorum in exequendis supremi Numinis mandatis, promptitudo, atque in ipsa rerum creaturarum administratione motionis exprimat celeritas. Quarum prior Loti flore insignito sceptro denotat in omnia Orieti subiacta potestatem, Calathus vbertatem, quæ mundo ex eorum administratione resultat; altera similiter præter Lotiforme sceptrum, pennam quoque sinistrâ tenet, celeritatis in actionibus indicem, in capite vtraque canistrum tenet. Loti flore conspicuum, quo occultè motum & reuerentiam, obedientiamque quâ erga Supremû Numen & παντοκράτορ Hemphtha perpetuò inclinant, iuxta Loti Aegyptij floris naturam, & proprietatem, quæ occulto quodam amore, & consensu ad Solis præsentiam ita rapitur, vt cum Oriente extra aquas emergens oriatur; cum occidente occidens mergatur; veluti indignè ferens eius se aspectu priuari. Vnde & Orientalis plagæ symbolum appositè, ab Aegyptijs assumptus est Loti flos; verum hæc omnia in hierogrammate Loti fusiùs discussa examina fol. 358. Atque hæc est breuis & succincta secundi Hierogrammatismi interpretatio, restat vt ita sese rem habere; solidè & variâ doctrinâ comprobemus.

Quid canistrû
conferme.

Ostendimus in præcedentibus, quomodò Aegyptij per symbolum ουλοφοι-περδουορδου pulchrè tres in DEO distinctos existendi modos seu formas demonstrent; & quomodò DEVM secundum essentiæ suæ ineffabilis rationes exhibuerint: nunc verò vterius progredientes; per alium schematismum priori concatenatum ostendunt, quomodò triforme hoc Numen per Mundi sensibilis productionem, ex insensibili paulatim fiat sensibile. & quomodò primò in Mundum intellectualem influens, Mundi œconomiam Genijs diuinorum mandatorum Ministris, secundis Deis, mundi præsidibus & Oeconomis distribuat. Nam vt rectè ex mente Aegyptiorum Abenragel Aegyptius refert.

Abenragel l.
de influentiis.

الله كل افوان جد وافتها رسم بطابع الاشكال ويعظي لها لايكة الذين بقوة شكلية رسم
كل ما في سما وفي النجوم

DEVS omnium virtutum principium, & terminus, sigillum idearum dedit Angelis, qui virtute ideali omnia signant, in celis, & stellis. Hoc est DEVS virtutum omnium principium & terminus, idearum sigillum ministris suis præstat intelligentijs; qui tanquam fidi rerum executores, res quasque sibi concreditas ideali virtute consignant; celis atque stellis tanquam instrumentis, materiam interim disponentibus, ad suscipiendas formas illas, quæ in maiestate Diuinâ, vti Plato in Timæo ait, per astra deducenda resident; easque εὐδοκίμοι id est formarum dator distribuit per ministerium intelligentiarum; quas supra opera sua constituit rectrices & custodes, quibus ea facultas in rebus sibi commissis credita est; vt omnis virtus lapidum, herbarum, metallorum, & ceterorum omnium, sit ab ipsis intelligentijs, præfidentibus, & regentibus; postea à cælorum aspectibus dispo-

nentibus, porrò ab elementorum dispositis complexionibus, correspondentibus cælorum influxibus, à quibus ipsa elementa disponuntur. Habent igitur operationes eiusmodi in rebus ipsis inferioribus per expressas formas, in cælis autem per virtutes disponentes, in intelligentijs per virtutes mediantes, in Archetypo per ideas & formas exemplares. Quæ si quis paulo exactiùs trutinaverit, is videbit ea pulchrâ sanè connexionione huic nostro hieroglyphici schematismi contextui respondere. Mercurius postquam primo capite generationem verbi ex patre ostendit, capite tertio Pimandri sic dicit: *Emissum autem est lumen sanctum & concreta sunt sub arena ex hùmanis essentia elementa: & Dii omnes distribuunt naturam inseminandi; & paulò post. Et apparuit cælum in septem circulis, ac Dii in figuris siferibus apparentes, unà cum eorum figuris omnibus, & distincti sunt cum illis, qui in ijs sunt Dii, & terminatur circularis conuersio, aère circulari cursu, & spiritu diuino moto, prodidit autem unusquisque DEVS particulari virtute, quod sibi iussu fuerat.* Ita Mercurius. Hinc Græci Herculem Solare Numen in Sole situm, unà circumagi, in Luna verò Mercurium putabant, teste Plutarcho, eius verba sunt: *Ἐπὶ ἡλίου τὸν Ἡρακλῆα μυθολογοῦσι ἐιδηρυκτῆρα συμπεπολῶν, τῆ τὴ σελήνῃ τὸν Ἑρμῆα.* Et in Sole situm Herculem unà circumagi, in Luna Mercurium fabulantur, quæ enim Luna efficit, ea orationis & sapientia operum sunt similia, Solis autem Urbem vi & robore effectam, Solem enim à mari nutrim atqui ali colunt, Lunam à fontanis & terrestribus aquis dulcem mollemque submittere exhalationem. Figura A Hemphtha Numinis Sancti, sub Genio panta morpho Solari Numine velati, refert primò processum in mundum intellectualem siuè Geniorum, quem humana figura aptè, ut postea explicabimus, exprimit; deindè per hocce vltiorem in mundum sensibilem processum, qui pulchrè indigitatur per baculum seu sceptrum, quem manu tenet, vالقصة التي في راس الهدهد ذل علمي التحويل الذي id est: (Sceptrum, in quo caput vοἱ παλαιοὶ ἔγραψαν τὸν Διὸς καθίζοντα, ὡς σημαίνει ἀκινήτων τῶ θεῶ δόξα μιν. Hinc Numa Pompilius, dùm Sacerdotium instituit, Sacerdotes Ægyptios imitatus, præter alia ornamenta, fellam quoque ceu symbolum immutabilis & inconcussæ stabilitatis similitudinisque, quam Religio Sacerdotij confert, ordinauit. Apud Plato-

Quid per figuram A notatur?

v

Sedes stabilitatis nota?

Numa Pompilius?

Plato in Phædro.
Vestis curle-
deat sola in
ter Deas.

nem quoque Phædro duodecim ordinibus domo digressis, ac alatum Io-
nis currum subsequenter sola Vestis, quæ cum terram stabilem, firmam
& solidam referret, meritò præ cæteris Dijs ipsa sola seder: hanc autem figu-
ram A sedentem pennato titulo sceproque. conspicuam, verè triformem
nostrum Numen Hemphtha referre, describit Eusebius his verbis: *(nephe-
(vel melius, ut supra ostendimus, Hemphtha) imagine n, humana figura de-
pingunt colore caruleo, zonâ circumdatam & sceptrum in manu eius, pennam geren-
tem in capite. Sedes variegata est & quadrata, denotans terram stabilem, si-
ue solidam, varietate rerum refertam. Cur verò indifferetis pedibus sit, ex-
plicat Heliodorus lib. 3. fol. 148. ἀλλὰ οἱ Θεοὶ τοῖς τὲ ὀφθαλμοῖς ἀν γινώσκουσιν αὐτοῖς
διόλου βλέποντες, Ἐ τὸ βλέβαρον οὐ ποτε ἐπιμύοντες Ἐ τὸ βλέβαρον οὐ ποτε ἐπιμύοντες. καὶ τὰ
βασιμα πάλαι, οὐ κτ' ἔβησαν τοῖν ποδῶν ἐδὲ μῦθον ἀνωμάλω; ἀλλὰ κτ' ἴνα ῥύμω αἰετῶν
καὶ ὀρμῶ ἀφ' ὀρεσσίδων, τεκνόντων μᾶλλον τὸ φεῖχον ἢ διαπορομένων. διὸ δὴ καὶ
τὰ ἀγάλματα τῶν Θεῶν Αἰγυπτίωι τὰ πόδι ζυγυῶντες Ἐ ὡπερ ὄνυκτες ἰσχυροί. ἀ δὴ τὸ ὄμμα
εἰδὸς ἄτε Αἰγυπτίος Ἐ τῶν ἰσχυρῶν παίδων ἐκιδιχαχθεῖς, συμβολικῶς τοῖς ἐπέσιν ἐναπίθητα
τοῖς δυναμένοις συνίεναι γινώσκον καταλείπων.*

Eusebius l. 3.
ca 3.

Heliodorus l.
3. fol. 148.

Quid indi-
feret Pedes.

Incessu autem maximus Deorum aduentus notatur; non ex dimotione pedum, ne-
que transpositione existit, sed ex impetu quodam aërio & vi expedita findentium
magis auras, quam transcantium. Quamobrem statuas quoque Deorum Aegyptij
ponunt coniungentes illis pedes & quasi viuentes. Quæ etiam Homerus sciens, vi
Aegyptius, & doctrina sacra instructus, occultè & inuolutè versibus reddidit, relin-
quens intelligenda ijs qui possunt. Cui consentit id, quod Eusebius tradit de
huiusmodi simulacro, quod Mundi hieroglyphicum fuisse asserit ἀποθε-
ωσις complicatos habuisse pedes, vestem talarem, aureamque pilam capite
sustinuisse, quâ formâ immobilis constitutio, rotunditas & itellarum varie-
ras significatur, ijs omnia à DEO regi, sustentarique, & in DE I cognitio-
nem mentes hominum induci, notabant.

Quid verè
da lecta.
Herodotus &
Eusebius.

Nuditatem verò, essentiam simpliciter & verendarum partium occul-
tationem, reconditam feminalium rationum naturam significare, Hero-
dotus in Euterpe in Panos descriptione, & Plutarchus de Osir. & Isid. ostē-
dunt. Vide quæ de huiusmodi significatione in hierogrammatismo hu-
manæ figuræ fusius tractauimus.

Quod verò per basin, quintuplici ansaræ crucis caractere insignitam,
triformis Numinis per Genios in quatuor elementa, & ex hisce quinque
mistorum productionem significauerint, reperies amplissimè probatum
in Hierogrammatismo ansaræ crucis, ubi & multa admiranda & confide-
ratione dignissima circa hunc characterem, ex variâ Scriptorum doctrinâ
Auctoritatibusque comprobata reperies.

Porro imagines adstantes nudas & calathis lotiformibus vt & sceptris
conspicuas, Genios Orientalis plagæ præfides indicare, Abenephius alle-
git his verbis.

وَجَعَلِيَانِ الْأَصْنَامَ كَانُوا يَدُلُّوهُ الْإِرْوَاحَ وَتَقْصِبُهُ مِنْ زَهْرِ الْمَوْقِرِ الْمَشْرِقِ الشَّمْسِ بِتِ
Per figuram verò simulachrorū nudorum indicabant, Spiritus seu Genios, & per vir-
gam

gam ex flore Nenupharis seu Nymphae, quam eandem cum Loto supra docuimus, Orientis Solis plagam; per calathos verò in capite vtriusque Loci flore conspicuos, ingeniosè inclinationem, promptitudinem, & obedientiam Geniorum, consensùsque immutabilem legem, quâ diuino illi vltamundano soli coniunguntur, designabant. Sunt in Loto, omnia rotunda, radix, thyrsus, folia, flores, quibus, quomodò omnia secundum analogiam quandam supremo Numinis summâ promptitudine & festinatione conformari debeant, occultè innuunt; quod & pedibus discretis, & ad currendum quasi incitatis, illos insinuasse, supra ex Heliodoro ostentum est. Circulos enim, teste Trismegisto, affectat DEVS, circulos intellectualis Geniorum natura, circulos mundus, circulos omnia in mundo, aptè per Loti rotunda omnia expressa; Hermes f. 14. edit. Basl. *Mens quidè opifex una cum verbo circulos continens, ac celeri rapacitate conuertens, suam ad se machinam reflexit; eamq; voluit à principio sine principio ad finem absq; sine precepto. Incipit enim illic semper ubi desinit. Horum profectò circuius cunctorum, quemadmodum & mens ipsa voluit, &c.* Consensùs quoq; inferiorum ad superiora symbolum fuisse Lotum naturali & insatiabili quodam amore ad solem se conuertentem, ex hierogrammatismi interpretatione Lector curiosus videre poterit; quæ omnia pulchrè per Harpocratem puerum Loto insidentem & digito labra

prementem indicantur. Harpocrates mundum notat diuinitate plenum, Iouis enim omnia plena, teste poeta; labra premento silentium indicit, vt monstrat, arcana huius empsychoseos sacramenta alto à profanorum auribus silentio suppressenda; Loto insidet pueri formâ, ad significandum generationem rerum, quibus Mundus continuò veluti solaris Genij virtute reiuuenescit, ex humido emergere, cuius Loti stros, ad solis præsentiam mox ex aquis emergens, similitudo & exemplar quoddâ est.

Harpocrates Loto insidens quid?

Cur præterea nudæ statuæ, cur sceptris conspicuæ? cur inferiores tectas habeat? cur specie humanâ? cur sedeat, pulchrè declarat Euseb. l. 3. c. 3. his verbis: *Iouis simulachrum humanam in speciem conformabant, quòd mens esset, cuius in procreatione rerum exemplar intueretur, cuius seminalibus quasi rationibus cuncta perficeret. Idem verò sedet, cui cunctam potestatis suæ constantiam utcunque significet: καθηται δὲ τὸ ἰδραὸν τῆ δυνάμειος αὐτοῦ τοῦ ἰδρος. γυνὰ δὲ ἔχει τὰ ἀνω, ὅτι φανεῖς ἐν τοῖς νοεῖσι & τοῖς ἕρανίσι τῆ κίσμου μέρει ὄντι. Partes superiores corporis nudas habet, quod in spiritualibus ac cælestibus mundi partibus sese illustriùs spectandum exhibeat. σκεπτται δὲ αὐτῆ τὰ ἄνω, ὅτι ἀφαιρῆς τῆς κάτω κακρυμμένων. Inferiores contra tectas, quòd in infinis rebus penitusque reconditis, absconditus ipse delitescat. ἔχει τὴν τῆ ἡδύ λαιὰ τὸ σκεπτεῖν, καθ' ὃ μάλιστα τῆ τῆ σίματος μοῦς, τὸ ἡγαμονικάτοι τῆ & νοεῖται τῶν ἰσοικητῶν ἀπὸ λόγων ἢ καρδίας. Et sceptrum quidem λευαίνε-*

net,

net, quod ex omnibus humani corporis partibus eo præsertim in latere cor. illud caterorum facile princeps, vixque intelligendi maximum complexum viscus, tanquam in proprio domicilio conquiscat. Quod verò mundus sit intellectualis, in varios ordines Geniorum distinctus, luculenter ostendit Iamblichus fol. 306. editionis citatæ, ubi dicit: *Numinum multitudo est quasi mundus aliquis, habens multos ordines in unum conspirantes; similiter sacrificia debent habere Numinum ordinem, pariter in unum ordinem conspirantem, ita ut singuli singulis Numinibus ritè respondeant. Similiter que circa nos sunt, & in nobis, multiplicia sunt, neque debent ex aliqua parte tantum, sed ex cunctis congruè diuinis nostrarum rerum causis respondere, atque ita ad superiores ascendere duces.*

Symboli denotant quoque modum procedendi in sacrificijs.

Hinc Ægyptij Sacerdotes ingeniosi, non tantum per hoc hierogrammatismos, Diuinitatis triformis operationes, processumque eius ad extrâ, ut dictum est, notabant; sed & hisce symbolicis schematismis vnâ demonstrabant per occultam quandam analogiam, modum, quo hoc triforme Numen per cerimonias, sacrificia, ritus, orationes eidem analogas non solum attrahere possent, & sibi propitium reddere, sed eidem penitus *θεομορφῶν* Deiformes fieri; quam *θεομορφωσιν* siuè Deiformitatem supremam felicitatem, ut reuera, & in nostra Theologia orthodoxa est, omnium opinione Theologorum, (ut videlicet filij Dei nominemur & simus) utpotè à quo omnia bona, omnis salus, pax, quies & tranquillitas & beatitudo vltima hominis dependeret, indicabant, ut ex paulò ante citatis verbis Iamblichi patet.

Mercurius in Pimandro.

Quæque omnia pulchrè ostendit in Pimandro Mercurius Trismegistus, ubi ferè in hoc vnum collimare videtur; quomodo per actiones D E O placitas *θεομορφῶν* siuè Deiformis euadere possit, quæ fusiùs tractata vide apud Porphyrium, Plutarchum, aliosque, quos passim citamus. Quibus autem cerimonijs, sacrificia instituenda typus ipse apprimè docet. Primò enim Sacerdotes ad Deum trahendum, Statuam Numinis in adytis à consortio hominum remotissimis locis positam habebant, eo symbolorum apparatu, quo hic vides insignitam. Hinc ut & habitu, & cerimonijs & sacrificijs similes fierent, nudi nullò terreni corporis amictu vestiti, Loti thyrsos vnâ manu, alterâ calathum & pennam, non secus ac Genios habere vides, gestantes, capitibus pari ratione calathos Lorigeros gestantes; symbola videlicet rerum actionibus Geniorum Orientalium, & Triformis Numinis, quod exhibent, profus analogarum similitudine expressâ. Hæc enim symbolorum similitudine & analogiâ, & Numen, & Genios potentes attrahi credebant, ita ut hic hierogrammatismus primò sit quædam veluti anagogica virtutum DEO propriarum exhibitio; deindè viua quædam pictura & representatio Sacerdotalium operationum, quibus rectè & juxtâ præsentem typum institutis, in DEVM rapti, intentæ felicitatis terminum se nancisci putabant; gracilibus & tenuibus corporibus exhibentur; ut Sacerdotes hinc instructiores, diuina sacra monerentur ad eunda, non cibo, potuque fartis & impinguatis corporibus, sed abstinentiâ & castimoniâ veluti præparatio-

Sacrificiorum peragendorum ratio.

ne præuia, vnde macilentia prouenit, attenuatis, ita Plutarchus: *ἀλλὰ ἐν-
σαλῆ ἔκαστα τὰς ψυχὰς ἐκείναι τὰ σώματα, ἔμν μίξιν, μὴ δὲ θλίβειν ἰσχυρῶν τὰς θύπτας,
ἔ βαρύνον τὸ θῆον. Sed animis volunt leuia atque gracilia circumdata esse corpora,
ne diuina pars à mortali prematur atque affligatur. De quibus, cùm in sequen-
tibus passim acturi simus, hec loco intentionem sapientum in exhibitione
sculpturarum innuere tantùm voluimus; Authoritates singulorum suis
locis copiosiores reseruaturi. Nam vt argutè Iamblichus ex mente
Ægyptiorum fol. 220. docet: *Observantia decens præceptorum, operumque di-
uinorum, quæ omnem excédunt intelligentiam, atque symbolorum, Sacramentorum
que potestas mira, solis vota numinibus præstat nobis Deificari unionem. Et paulò
post: Sicuti enim in Agricultura, Medicina, arte imaginum, coitu humano, homo
materiam oportune captat, causa verò superior vniuersalisque adhibet formam; sic
in sacrificijs quãdo fiunt symbola atq; synthemata, sacerdotes, signacula & sacramenta,
Sacerdos adhibet materialia quædam scilicet, ad imitationem potentiarum naturalium,
quo ordine decus instituit, DEVS autè vim efficacem imprimit Sacramētis. Hinc fol.
238. edit. Basil. *Adest itaque subito, utiturque Propheta vti instrumento, qui
interim neque sui turis est, neque animaduertit que loquitur, sed & ubi sit, ignorat,
quin etiam ante partem aque diem & noctem cibus abstinet, & ad sacra se quedam
reuocat inaccessibleia vulgò. Itaque propter sequestrationem à rebus humanis, sincerum
se reddit, aptumque ad DEVM suscipiendum; hinc Sacerdos antequam DEI
oracula multa ritè peragit sacrificia, obseruat sanctimoniam, lauatur, eridam prorsus
abstinet cibo, habitat in adytis, sicque paulatim illuminari incipit, mirificèque gaude-
re. Explicato itaq; processu Numinis supremi in intellectualem mundum,
quomodò deindè in mundum sensibilem, siuè sidereum procedat, expli-
cemus.***

Lamblichus.
edit. Bas. fol.
220.

HIEROGRAMMATISMVS III.

Influxum Triformis Numinis in Mundum siderium exhibens.

Postquam per duos præcedentes Hierogrammatismos appositos Sacer-
dores repræsentarunt triformis Numinis actiones, tum intrinsecus,
tum extrinsecus in Mundum intellectualem, & per hunc in mundum
hunc sensibilem. Modo veluti ad magis particularia procedentes, sub hoc
tertio hierogrammatismo pulchrè ostendunt, & quid Numen illud triforme
in principali sensibilis huius Mundi parte, hoc est in Sole operetur; &
quomodò paulatim in sensibilibus mundanæ machinæ simulacris inno-
tescat.

Tria itaque hoc loco symbola conspiciuntur; Accipiter variegatus, in
cuius capite calathus perfructu onustus, nescio quid arcanum, & vene-
ratione dignum prodat; Cui à tergo, globo incumbit aspis ceruice erecta
tumidus; Habes hic tria symbola, & illa quidem eadem, quæ in symbolo
hierogrammatismi primi *κρυπτο-οὐρα-πτερο-μύροω*, nisi quod, quæ ibi vnita, hîc
dispersa, & explicata spectentur; quod insigni mysterio haudquaquam
caret.

Influxus Tri-
loemus Nuni-
nis in Mundū
Siderium.

caret. Hoc enim admirabili quodam ingenio aptissimè cum triformis Numinis, Hemphtha inquam, ex vno in plura processus, tum ex vnitatem illâ diuinitatis solitariâ atque in inaccesso fôtani luminis recessu reconditè, in mundanæ multitudinis propaginem fœcunda denotatur dispersio; Quomodo vero monas illa Triformis sit solitaria, in primo hierogrammatismo docuimus; quomodo ex vno in duo procedat, hoc est, in intellectualem Mundum Angelicum siue Geniorum, ostensum est secundo hierogrammatismo per tutulum κυκλοφοσι-πτερό-μορφον, in quo quidem tria symbola vnita, vt qui simulacro sub humana forma sedenti additus, alteritatem quandam, siue lapsum monadis indyadem, arcanâ quâdam allegoriâ innuat. In hoc vero tertio hierogrammatismo dicta tria symbola dispersa, & separata cernuntur; quo aptè ostenditur, quomodò triforme Numen ex monade in Dyadem, ex Dyade in triadem, hoc est, inaccessa illa Supremi Numinis sublimitas paulatim incorpoream naturam, sensibilis & aspectabilis naturæ amictu vestita prodies, potissimum in Sole mundanorum corporum principe suum sibi tabernaculum posuerit. Si itaque tria hæc symbola in vnum coniunxeris, illa rursus inaccessam illam diuinitatis triformem monadem exhibebunt, si disiunxeris ea, tibi eandem quidem monstrabunt, at in multitudinem diffusam; Verum nè solis hæc coniecturis asseruisse videamur; autoritates subiungemus.

Car hic symbola triformis numinis dispersa sint.

Zoroaster apud.

Per accipitrem tutulatum monadem illam triformem, solem illum Archetypum, primum omnium motorem, corruptionis omnis expertem, in principali mundi corpore lucescentem, quem nunc Osirin, nunc Ormazen ou i mundani productorem, nunc Mythram siue *μασίτην* *Perla*, teste Plutarcho, vocant, indicatum, Zoroaster apud Eusebium lib. i. cap. vii. hisce verbis testatur: *ὁ θεὸς ἐστὶ κεφαλὴν ἔχων ἰερακός. ἕως ἐστὶν ὁ παρθεῖος ἀφθαρτός, ἀίδιος, ἀγήνητος ἀμειψής, ἀνομολοτάτος, ὑπόρχος παντὸς καλῶ, ἀδαεσδούτος, ἀγαθὸς ἀγαθότατος, φεοῦ μων φρεσιμωτάτος, αὐτοδίδακτος, φυσικός, κὶ τέλειος, κὶ σφῶς, κὶ ἱερὰ φυσικῶ μόνος εὐρέτης.*

DEVS, inquit. Caput accipitris habet, is incorruptibilis & primus est, sempiternus, ingenitus, ex pers partium, sibi ipsi similis, bonorum omnium auriga munera non expectans, bonorum optimus, prudentum prudentissimus, pater iusticie, à seipso edoctus, natura perfectus, sapiens, Sacra natura inuentor. Atque hunc talem esse mystice per uiam siue cidarim, quam capite in formam calathi prominentis, & fructum perlexæ eidem insertum gestat, indicatur; per calathum quidem regalis denotatur Rhodigino & Macrobio testibus, supremi Numinis omnia in sublimem trahentis potestas, vnde & capiti, veluti totius rationis potestatisque arci; origini, & fonti imponitur; fructu perlexæ cordis figuræ simili; sapientiam in Mundi machinâ administrandâ, & in rerum Mundo necessariorum inuentione elucescentem, indicante. Est enim hic diuinus Osiris, vt rectè paulò antè ostensu fuit.

Quid accipiter notat.

Quid Calathu cum fructu Perlexæ capiti inpositus.

Sacra natura vnicus inuentor; hinc in conum quasi desinebat calathus cum fructu acuminato, ad acumen mentis, quod ad inquisitionem rerum necessarium est, significandum. Verba Clementis Alexandrini sunt: Accipiter symbolum solis est, quia igneæ nature est, & fortitudinem habet ad occidentium. Cui subscribit Porphyrius lib. 5. cap. 3. hisce verbis. Soli, ait, Accipiter deditur, quia lucis, & spiritus symbolum est, alterum propter motus velocitatem, alterum, quia in altiora volat, quæ lucidiora inferioribus sunt.

Clementis Alexandrini.

Porphyrius.

Græci similiter etsi non adorarent accipitrem, quem admodum Aegyptij facere solebant, magni nihilominus eum faciebant, habendo eum pro auspicij optimi volucre, velocissimum Apollinis, hoc est Solis nuncium credentes; Quod & Origene tacitè insinuare videtur hisce verbis: Quia & Apollo accipitris auspicio quadam significat, & is dicitur huius DEI celer nuncius: Ac proinde quandocunq; lucem Solis representare volebant, accipitris pingebant caput, cum circulo seu Sphæra supraposito, quo diuinum aliquid, vt supradictum est, huiusmodi capiti inesse monstrarent, quod apud in obelisco Flaminio exhibitum est, de quo suo loco.

Accipitres nuncius Apollinis.

Origenes.

Efformabant igitur simulacrum Osiridis sub Accipitris forma, ad indicandam igneam, & lucidam vim solis, radijs suis totum mundum inferiorem, & superiorem penetrantem. Porphyrius iterum. Soli accipiter deditur; quia lucis, & spiritus symbolum est, alterum propter motus velocitatem, & alterum quia in altiora volat, quæ lucidiora inferioribus sunt. Audiamus & Plutarchum libro de Iside, & Osiride, Porphyrio subscribentem. Accipitre inquit etiam in pectore, Osiris sæpè exprimitur; aius enim ea pollet acuminatus, & uolatus celeritate. Verum qui hæc omnia ex omnigenâ doctrinâ stabilita desiderat, leget quæ in proprio hierogrammatismo Accipitris tradidimus; Nunc quid globus alatus portendat, ex Authoritate congruè stabiliamus.

Porphyrius.

Plutarchus lib. de abst.

Globus aspidæ circumdatus, vt supra diximus, nihil aliud designat, nisi vim illam igneam omnia mundi loca penetrantem, omnia fecundantem, quod Abenephtus de sacris literis Aegyptiorum hisce refert.

صورة الداجرة كانوا يرأون القوة فأرجه النبي في الشمس وصورة الحية النبي هي في الداجرة الحادية والهوج والنتحة العال

Sanchuniathon apud Eusebii l. 1. c. 7. edit. con.

Per figuram inquit Virtutem igneam in sole elucescentem, & per figuram aspidis Spheram circumdantem, vitam. & motum, & fecunditatem Mundi designabant. Quibus ferè verbis subscribit Sanchuniathon apud Euseb. *Τὴν μὴ δὴν τὸ δράκοντος φύσιν καὶ τῶν ὀφίων αὐτὸς ἐπέθεσεν ὁ ταύτης, καὶ μὴ ἀπὸ τῶν ὀφίων φύσιν καὶ Αἰγύπτιοι. πνευματικὰ τὸν γὰρ τὸ ζῶον πάντων τῶν ἑρπίτων καὶ πύργου ὑπ' αὐτῆ παρεδόθη παρ' ἧ καὶ τὰς ἀντιβλητοὶ διὰ τὴν πύργου πύργου παύσει, καὶ εἰς ποδῶν ἧ καὶ χροῶν, ἢ ἀλλ' ἐπιπέ τῶν ἔχθεν. ὅς ἂν τὸ λοιπὸ ζῶον τὸς κινήσει ποιῆται, καὶ περικλίων χρημάτων τύπος ἀποτελεῖ, καὶ πῶ τὴν πορῆαν ἐλικοειδῆς ἔχει τὸς ὀφίως, ἐφ' ὃ βέλεται τὰς ἑρπί καὶ πολυχρονία τὸν ἐπέθε, οὐ μόνον ὡ ἐκδιδόμενοι τὸ γῆρας νεάζει, ἀλλὰ καὶ ἀνέκριν ἐπιπέχου, μεζονα πύργου; καὶ ἐπέθε τὸ ὡσε μινὸν μέρον πληροῦσι, αἷς αὐτοῦ ἀγαλίσκται. αἷς ἐπὶ τὰς ἱεραῖς ὁμοίως αὐτὸς ὁ ταύτης κατὰ τὰς γραφαῖς. διὰ καὶ ἐπὶ ἱεραῖς τῶν τὸ ζῶον καὶ ἐν μυθεῖοις συμπαραλήπται.*

Draconum naturam atq; serpentum ipse Tautus diuinam putauit, & post ipsum etiam Phœnices, & Aegyptij, spiritualissimum enim animal omnium est, & igneum. Nam Spiritu absque manuum, aut pedum, & omnino alicuius organi exterioris argumento, ut cætera videmus animalia ferri, eximiam celeritatem assequitur; variasque figuras & formas perficiens, inuoluto reuolutoque, atque in helicis formam adornato, ad quam vult celeritatem, gressu facillime præstat; longæcum etiam & multorum annorum, nec solum senectam cum pelle deponens reuiuenscit, sed crescit etiam in adolescentia reductum; cumque determinatos adimpleuerit terminos, in seipsum reuolutum rursus reuirefcit, quàmuis semper minus; quemadmodum eos in sacris literis ipse Tautus constituit, ideo in sacris hoc animal, & in mysterijs semper fuit assumptum. Quæ verba ita omnia pulchrè enucleant, vt nihil demi aut addi posse videatur. Non sine ratione itaque per Aspidem globo circumdatum, diuinam Osiridis vim, & operationem occultam, Spiritum quoque, & vitam, quam singulis mundi partibus, cælis, elementis per varias serpentis formas in gressu figuratis, indicabant; vnde Phœnices illum ἀγαθὸν δαίμονα καλεῖσι; Αἰγύπτιοι τὴν κηφ ἐπονομάζουσι. ὡσεσθῆσιν τὰ αὐτῶ ἱερακος κεφαλῆ καὶ διὰ τὸ σεακτικὸν τὸ ἱερακος. Bonum dæmonem vocabant, Aegyptij verò Κηφ, cui Accipiuris caput apponunt, propter actiuitatem accipitris singularem. Hinc Epies summus Deorum intetpres, & Sacrarum literarum scriba, cuius libros, teste Eusebio, Arius in græcam linguam traduxit, illud dicit: τὸ σεακτικὸν ὄν θεῶν τῶν ὀφίων ὅς ἂν ἱερακος ἔχον κεφαλῆν. Primum omnium diuinissimum est serpens accipitris formam habens, Et tamerfi in alijs locis, vt paulò ante diximus, sub aspidis ἱερακοκεφαλῆ accipitrinâ facie transformati figurâ conspicitur; hic tamen & accipiter solus, & aspis cum globo solus aspicitur, quod mysterio non careret; huius enim vtriusque symboli separatim positi significatione, indicabatur diuinarum perfectionum in Solari lumine siue Osiride dispersio. Aptè itaq; per Accipitrem Numen solare, & per globum serpente animatum, eiusdem vim penetratiuam secundatiuamque expressam ex dictis patet indicari; iam ad quarti hierogrammatismi arcana progrediamur.

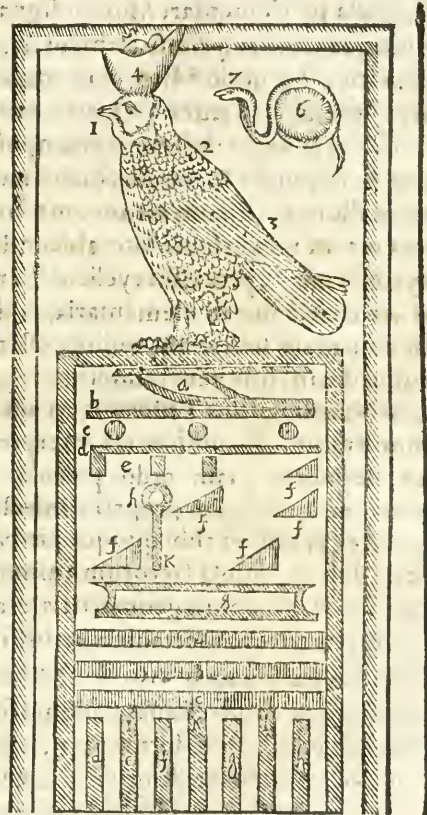
Epies interpres Deorum & hieromâtes apud Euseb.

HIEROGRAMMATISMVS IV.

*In Mundum Elementarem Triformis Numinis
influxum exhibens.*

In præcedentibus ostensum fuit, quomodo Triforme Numen ad extra, prodeat in intellectualem, & siderium Mundum, nunc in hoc quarto hierogrammatismo ostenditur, quomodo ex siderio in elementarem Mundum, & hinc in generationis sphaeram labatur, ex qua rursus assumpris alis in monadem solitariam fiat reditus; Sed explicemus Symbola.

Primo post accipitrem occurrit figura, literæ Ibiacæ *a* in formâ literæ Alpha trasformata, post quâ baculus *b* siue linea, literæ præcedenti connexa, post hanc tres circuli *c*, post hos iterum baculus *d* cū tribus quadratis *e*, post quæ quinque triangula rectangula *f*, quorū vnum è regione quadratorum, reliqua quatuor triangula infra ponuntur vnâ cum baculo cycloformi *h*, quibus omnibus subiungitur feretrum *g*; quo Symbolorū apparatus maxima & insignia mysteria, vt ex interpretatione patebit, innuunt. Et primo quidem character in formam Alpha prostratus, idem est, quod Agathodæmon; siue bonus Genius, estque

Symbolorum
quarto hiero-
grammatif-
mo cōcreto-
rum explica-
tio.

character alphabeticus; primum in alphabeto Ægyptiaco locum obtinens; dicitur ibiacus, quia ex Ibis situ primū ab Ægyptijs inuentus est. de quo vide fol. 149. & fol. 236. Sequuntur tres circuli, siue orbes, infra orbes figura in formam linearem sceptri producto crure, quo innuitur, quod sicut Agathodæmon archetypus triformis est, ita & virtute triformi in triplex cælum scilicet stellarum fixarum, planetarium solare, & lunare influit. Per baculum verò cum tribus quadratis indicatur vltior ex Triade circulari in tetradem siue quaternarium, qui numerus rerum corpo-

Quid tres
circuli

Quid tria?
quadrata.

cista restant, atque continent. Ita Plutarchus de Osir. & H. Vates quoque fuisse innuit Suidas *ὄπις* καὶ Ἀργυροῦσις ἕσται δ' ὄπις, καὶ ὄπις τῶν μελλόντων τῶν ἀλλόθεν ἰσταν.

Tales fuere peruerustus ille Bitis, & Iachim τῶν ἀειπαίων ἢ ἰπποὶ δὴο ἰμαρῆτα τοι, qui Moyſis in Aegyptios imperium dicuntur Pharaoni prædixisse. Ceteros gradus Sacerdotalis ordinis, vide passim hoc opere allegatos, & apud Clemētem lib. 6. fusè descriptos ubi & functiones singulorū graphicè exponuntur; de Entaphiastis; Odis, Horoscopis, Stolistis, Prophetis, Pastophoris, cum fusissime tractet ut dixi, Clemens cit. locū Lector consulere poterit; patet igitur quomodo Ardena præ à Sacris & Sacerdotibus distinguantur.

Porro Sacerdotes geometricis ritè imbuti, ut animū ad altiora philosophiæ sacramenta parabant, ita geometricas figuras & numeralē scientiā ad perfectè philosophandum, assumere solebant. Quemadmodum ingeniosè in hoc hierogrammatismo partim per numeros, partim per geometricas figuras præstitum est; rerum siquidem arcanarum rationem penitus trutinantes, cum comperirent; DE VM & numeros, & geometricas figuras, ut triangulos, quadrata, circulos, harmonicasque proportiones in suis operationibus affectare, easdem sanè meliori & comprehensibiliori modo, quàm per dictas formas exhibere non potuerunt. Quos secuti Pythagoras & Plato sapientum Magistrorum sapientes discipuli, maxima quævis mysteria sub iisdem formis expresserunt. Sed ad rem.

Prima huius hierogrammatismi figura est A, quā significabant Agathodæmona, estq; character ibiacus, ex ibidis incessu situ què à Mercurio inuentus, de quo curiosa multa, & consideratione dignissima vide in mysticâ Aegyptiorum Alphabeti fabricâ, & in hierogrammatismo huius figuræ proprio; Per hunc enim characterem primò motum ex supernis ad inferna, ut pyramidalis figura eiusdem ostendit, significant; ipsa verò uti, primatum inter literas, ita & primatum Genij huius designabat; quem ipsi Agathodæmonem, siue bonum Genium Aegyptij vocabant, & sic exprimitur Ἀγαθὸς Δαίμων, Aegypti, initialibus literis sub vnâ comprehensis. hic enim præter dictarum vocum capitales, ut dixi literas, eius quoque Aegypti portionis figurâ, quam Δ passim, siue ααλαατι Copticè, hoc est bonum agrum vocant, exprimit. Huic characterem ut plurimum ex tribus vel per se, vel papyri thyrsis, in figuram primæ literæ alphabeticæ, quam sic exprimebat adaptatis, compositum, in solemnitatibus Comasiarum ut dictum est Deorum staturis præferebant. Vide quæso, quæ de hoc monogrammatè in Prodro-mo Copto folio 231. fusius, & in hierogrammatismis de persea, pheretro sacro, & de characterè A fusius disseruimus; ut enim hic singula repetantur, nec temporis angustia, nec operis moles permittūt. Sufficiat hunc characterem Agathodæmonis symbolū & hic nos innuisse, & alibi fusius demonstrasse; Ponitur itaque Agathodæmonis character primo loco, ad ostendendum huius in Mundo inferiori, & sensibili imperium, quod pulchrè exprimitur per baculum vnus ex cruribus characteri annexum;

Figura Agathodæmonis

xum; character quoque non erectus sed prostratus est, quo indicabant, Agathodæmonis non absolutum imperium, hoc enim per symbola recto situ disposita indicabant, sed vicarium sine dependens à superioris Numinis directione, quod per prostrata symbola denotabant, ut in sequentibus suis ostendetur, sed iam ad reliqua symbola interpretanda calamum conuertramus.

Quid per 3.
circulos no-
retur.

Per tres circulos intelligitur triformis Numinis sub forma Agathodæmonis in trium Mundorum, Empyrei, Siderei, & Elementaris præfides particulares, influxus & dominium, qui tribus circulis denotantur, ob idealem, quam quisque habet eum supremo, & supra mundano Deitatis circulo perfectam analogiam, ut postea dicitur; per baculum transversum, & tria quadrata, eiusdem triformis Numinis dominium influxusque, qui mediis tribus Mundis genialibus sit in tres Mundos corporeos, materiales, siue quos hylæos philosophi vocant, quorum prior corporum æriorum, alter a quaticorum, tertius terrestrium corporum mundus est. Notantur tribus quadratis, cum ob quadratorum cum corporeis rebus similitudinem, ut postea dicitur, tum ob quatuor elementorum, ex quibus existunt, compositionem. Atque per tres circulos indicatur triplicis Mundi figura, Empyrei, Siderei, elementaris, in quos supremum Numen potentiam, bonitatem, & pulchritudinem suam exierit. ita Aegyptij apud Aristotelem.

Quid per 3.

lib. 1. c. 3. & 4. *Mens ipsa humana, cum orbem intellectuum perspexerit, nobis renunciat illum esse opus primum creatum, summoque decore insignitum existere, illaboriosum inafflictumque, imò letabundum suo lumine, profluentesque ab alijs essentijs exultanter substantias in seipso continere; Quarum Iouis planeta est primum exemplar omnium illius enim; neque verò nullibi collocatur, sed in alio orbe secundario, bono tamen illustri, perpetuoque, ac eius primi simulacro referto. Unde etiam decet eum esse bonum absolutumque; siquidem metatypus est, & similis archetyporum; hic mundus infimus similis est cælesti, uti vita, essentia bonitatisque causativa, successiva iugiter generatione est quadam tenus perpetua, sicuti ille constanter. Siquidem omnis vita nostra cum sit similitudo superioris, continuatur ab orbe illo continuato adhuc per supremum principium. Et in sequenti capite. Cum itaque essentia princeps lux infinita nunquam corumpatur, nunquam etiam desinet illuminare orbem supercæstem, isque cæstem, ideo quoque hic secundarius Dominus infimi, utpote primus illius primarij semper existat. Et quanquam princeps Mundi superioris parum referat ab inferiore, nihilominus conatur seruare illum, seruator porò Mundi intellectualis, est lux primaria, Mundi autem cælestis ille supercæstis, siue Genialis; huius autem infimi sensibilis, ille medius cæstis, omnes tamen seruantur consistuntque virtute Authoris primi, qui eos suæ administrationis robore fulcit ac sustinet, ut qui eum à quo pendent reliqui, perornat. Atque hoc ita esse pulchre docet Plato in Alcinoe cap. 11. & 12. vbi ait, mundum corporeum ex Elementis compositum, in quo processus rerum fit per lineas rectas, per quadrangulum fuisse indigitatum à priscis, quæ scoliaſtes eius ita explicat,*

Aristotelis
Philosophia
Aegyptia.

Quid per
quadrangu-
lum.

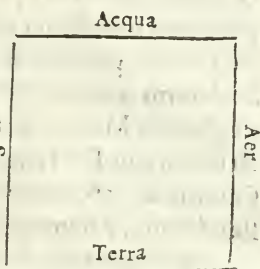
in Elementorum motu duplex linearum situs considerandus est, iuxta situm Elementorum duplicem Terra, & Aqua opposita, in hieroglyphico quadrangulo basim scilicet, & oppositum ei latus obtinent, quem situm semper planum; vel vt Mathematici loquuntur terræ, siue Horizonti parallelum, vnum supra alterum sortiuntur; Aer verò, & ignis quia sursum vergunt hinc latera in hieroglyphico quadrangulo *des pas des pas* prioribus lineis insistētia, aeris & ignis sursum vergētis naturam apprimè declarant; atque aded quatuor Elementorum qualitates per quatuor quadranguli latera aptè exprimuntur. Quæ omnia in nostra Geometria hieroglyphica fusè explicabuntur. Cùm

verò sol Zodiacum perambulans, maximè elementarium siue mixtorum corporum miscellam incitet, & ad generationes rerum disponat; hinc per tria quadrata haud incongruè annum indigitarunt, qui teste Diodoro Aegyptijs in tres partes scilicet in Ver, Aestatem & Hyemem diuidebatur, quæ partes per tria quadrangula, vt & per quatuor latera quatuor menses, aut quatuor signa Zodiaci, quibus singuli anni

trientes constabant, denotabantur; per hæc enim dedecamoria sol diuinus ille Osiris, Agathodæmon Aegypti transiens, elementa

ad rerum omnium productionem excitat. Atque huic hostræ interpretationi haud abludit Horus his verbis: *ἔτος τὸ ἐπιτάμιονν γράφου τις, τὴν τὸν ἀρῶνα γράφουσι; ὅτι δὲ μέτρον γῆς ἴσχυρα πηχῶν ἕκατον βεβόλοισι τὸ ἔτος αἰτῶν, τῆν τὸν λέγουσι. &c.* Instantem annum significantes, quartam arui partem scribunt, Est autem *ἀρεα* siue Aruum terræ mensura centum complectens cubitos. Atque hoc ided, quod à Sothis ortu ad alterum quarta diei pars sic interiecta. Cumenim Solis annus 365. diebus absoluat, Aegyptij quarto quoque anno superuacuum diem, quem *ἑπομένον* vocant, computantes intercalabant; quatuor siquidem diei quadrantes diem perficiunt; Vide quæ curiosissima de hoc hieroglyphico in Prodomo, & deinde in nostra Astronomia hieroglyphica fusè tradimus. Vides igitur quomodo Agathodæmon ille supramundanus triformis ex triade illa mundorum intellectualium incorruptibili, æternâ, per circulos indicatâ, moueatur in triadem tetricam, siue quaternariam mūdorum trium elementarium; ex simplici videlicet & immutabili, in angulosam corruptionibus obnoxiam, variamquè hylæ misionis faciem, quam aptè quadrangula figura refert, feratur. Quæ vt paulò altius dilucidentur.

Sciendum est, Aegyptios ad DEI signandas virtutes, geometricis vt plurimum figuris (quod Platonem, & Pythagoram eos secutos fecisse Laertius, & Malchusia vitis eorum ostendunt) vsos esse. Inter cæteras autem

Quomodo annū notarent Aegyptij?

Trianguli significationes

trian-

triangulum maximè obleruarunt; & in ipso tres iterum affectiones, vel enim triangulum constat tribus æqualibus lateribus, & dicitur isopleuron, vel duobus tantum, & dicitur Isosceles, vel tribus lateribus inæqualibus, & dicitur Scalenus; per Isopleuron diuinitati triformis in mundum corporeum processum, vndè teste Platone corporei Mundi præsidibus Dijs dicabatur: per Isoscelem processum eiusdem in siderium Mundum, per Scalenum trium angulorum inæqualium, quorum prior rectus, alter tertij duplex est, Mundum alterationis, hoc est elementarem; per Circulum verò solitariam DEI trium naturam, vt postea dicitur, aptè denotabant. Quomodo verò hunc ordinem & seriem generationis rerum omnium ostenderent, Alcinous Platonicus fusè & pulchrè deducit.

Isopleuron.

Isoscel. s.

scalenus.

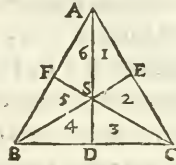
Alcinous. c. 11.

Cum autem duo sint ex quibus mundus est constitutus, corpus & animus, quorum illud quidem aspectabile & tractabile hic neque aspectabilis est, neque tractabilis, & triusque vis & constitutio est diuersa. Corpus enim ipsum ex igne, terra, aqua & aère coagmentatum est. Si quidem hec quatuor, quæ sæuè nullum ordinem elementorum prius habebant, mundi opifex formauit Pyramide atque cubo, Octaedro & Icosaedro & præter hec omnia dodecaedro. Materia enim quatenus Pyramidis figuram suscepit, ignis extitit: quod hæc omnium maximè secundo & diuidendo sit accommodata, paucioribusque triangulis constet, atque idcirco sit rarissima; quatenus autem Octaedra facta est, simul aëris qualitatem accepit: sicut & atque, quatenus Icosædri forma est ornata. Cubi verò figuram terre attribuit, vt omnium maximè solide atque firma. At dodecaedrum ad ipsum vniuersum accommodauit. Magis autem quam hec omnia ad principia accedit natura planorum. Si quidem plana solidis sunt priora. Planæ verò nature duo quidem progenitores, trianguli pulcherrimi rectanguli, vnus Scalenus alter Isosceles. Atque Scalenus cum vnum angulum habet rectum, alterum continentem duas tertias vnus recti, reliquum verò eiusdem partem tertiam, hunc quidem priorem dico. Hoc autem Scalenus triangulus pyramidis & octaedri atque icosædri elementum est. Cum Pyramis ex triangulis quatuor, omnia latera æqualia habentibus constituatur: quorum quilibet, in sex triangulos Scalenos, quales modo dicti sunt, distribuatur. Octaedrum vero ex octo, qui similiter singuli in sex Scalenos diuidantur. Sicut & Icosaedrum ex viginti. Alter verò (dico autem Isoscelem) aptus est ad constituendum cubum. Quoniam huius speciei quatuor trianguli coniuncti, quadratum absoluunt: sicut sex quadrata, cubum. Dodecaedro autem ad vniuersum Deus vsus est. Quia in caris signa duodecim conspiciuntur in Zodiaco, quorum vnumquodque in partes triginta secatur: quemadmodum in dodecaedro ex duodecim pentagonis composito, horum cuiilibet in quinque triangulos diuiso, sex trianguli insunt: sicque in toto dodecaedro trianguli trecenti sexaginta reperiuntur, quot & ipsius Zodiaci sectiones sunt. His igitur figuris materia à Deo expressa mouebatur: primùm quidem rudibus vestigijs sine ordine, deinde ab eodem in ordinem adducta, secundum eam rationem, quam in illa coagmentatione omnia inter se obtinent. Neque tamen hec loco discreta manent, sed in perpetua agitatione sunt, eandemque materiæ offerunt. Quoniam mundi am-

bicu

bitu constricta pelluntur, & alternis pulsibus ipsa feruntur: ea quidem quæ tenuiorum sunt partium, in regionem crassiorum. Quare nihil omnino inane relinquatur, & corpore vacuum: atque in illis inæqualitas permanens, concussionem affert. Si quidem materia ab ijs æquatur, & hæc ab illa.

Quomodo verò Plato ex mente Ægyptiorum quatuor regulares figuras composuerit ex scalenos cuius vnus angulus rectus, alter duas tertias vnus recti, reliquus vero eiusdè tertiã partè habeat, id est cuius vnus angulus 90. alter 60, tertius 30, graduum fit; cum hucusque commentatores eius latuerit, nostrarum partium esse rati sumus, id geometrico ratiocinio hoc loco demonstrare. Primò itaque describebant triangulum æquilaterum ABC, ex cuius angulis A B C totidem perpendicularares, AD, FC, & EB ducebant, diuidebaturque triangulus æquilaterus in 6 triangulos scalenos omnes æquales & similes, vti numeri ostendunt,

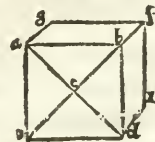
quorum singuli vnus angulum rectum, reliqui duos, partim 60, partim 30 graduum, constituunt, & ij quidem, qui puncto medio S insistent, 60; quæ terminant in punctis ABC triangulum, 30; qui deniq; medijs lateribus in punctis F D E consistunt, 90 graduû sunt. Lateraq; tortiuntur sub ea proportione, quam numeri 3, 4, 5 habent; quorum mysterium postea explicabitur. Huiusmodi itaque triangulum dicebant nunc geneticû, nunc *γονιμὸν*, siue nuptialem figuram, quod principiû esset generationis rerû omnium sublunarium, hoc pacto, per basin BA notabant principium rerû passiuum, humidum videlicet, siue Ifim; per normalem CB, AB insistentem innuebant principium rerum actiuum, calidum videlicet siue Osirin, masculam vim; per AC verò hypothenulam, ex vtroque compositum, Horû;

Triangulum genericum, quod?

vti in 3. libro fusè ostensum est. Iam videamus, quomodo huiusmodi triangulis Isoscele & scaleno, tanquam primis principijs, quatuor figuræ regulares, & consequenter quatuor elementa quorum ea symbolum sunt, producantur; In quarû consideratione duo gradus sunt obseruandi, hoc modo. Terræ symbolum cubum, ita conficiebant, primo Isoscelem *abc* quadruplicabant, & proueniebat quadratum, *abcd*; hoc ductum in 6, cubum constituebat *abcdifg*: ita vt Isosceles, Proclo teste, esset terræ primum principium, quadratum verò proximum. Porrò ignis symbolum pyramidem, seu tetraedron ita conficiebant. Cum tetraedron 4 constet triangulis æquilateris, quorum vnusquisque iterum, vti paulò ante ostensum fuit, ex sex scalenis constituatur, 4 ducta in 6 producebant 24 scalenos geneticos; (ita enim imposterum appellabimus huiusmodi triangulum) pyramis itaque tetrapleura hoc pacto non ignem tantum; sed & totum vniuersû, in quod ignea vis se occultè diffundebat, notabat; hoc autem pacto in corpus id deducebant.

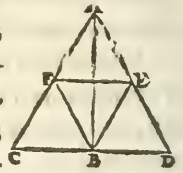
Terræ symbolum quod?

Ignis symbolum quod?

Tetraedron
quomodo
habet.

Triangulum Isopleurum ACD subdividentes bifariam, duos efficiunt Scalenos ABC, BAD, quo quidem notabant processum Numinis ex Mundo Archetypo in Mundum alterationibus mutationibusque, qui significabatur per scalenum, expositum; hos Scalenos bifariam iterum secantes, producebant isoscelia BFA, BEA, processus Numinis per influxum siderium indices. Hos Isosceles iterum bifariam secabant, per lineam FE, & producebant quatuor triangulos isopleuros AFE, FEB, EBD, FCB, quibus complicatis efformabant primum omnium solidorum corporum tetraedron, triade abeunte in tetradem, id est, trianguli oriebatur figura quatuor planorum, siue pyramis trilatera, & ex tribus angulis nascebantur anguli duodecim; ad eum ut in unica hac figura haberent omnem totius Mundi tam sideri, quam elementaris seriem; Trigonus enim triade suarum exprimebat generationem, ut postea ostendetur; quaternarius laterum, elementa. Tria & quatuor coniuncta dabant septenarium sideri Mundi, septem planetarum circulis conspici; duodecim anguli, Aplanes siue Zodiaci duodecim denotabant dimensiones; figura erat acuta & pyramidalis, qua innuebant ignem siue calorem, generationis rerum principium actiuum, quod elementa, planetas, Aplanem, verbo omnia permearet:

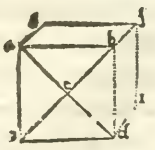
Mythica Ph-
loso; ha in
Tetraedro.

Octaedron
quid deno-
tat.

Iterum cum octaedron ex 8 Isopleuris siue aequalium laterum triangulis constitueretur, quorum unusquisque iterum ex sex scalenis geneticis conficeretur, 8 ducta in 6. dabant 48 scalenos, quibus constituitur octaedron aëris symbolum. Denique cum icosaedron 20 triangulis aequaliter conficitur, unusquisque autem eorum 6 scalenis; hi ducti in 20, dabunt 120 scalenos, ex quibus tanquam principijs icosaedron constituitur, ac proinde in aqua symbolum fuit assumptum. Habemus itaque in tetraedra pyramide 24, in octaedro 48; in icosaedro denique 120 scalenos geneticos; ex quorum comparatione Plato ab Aegyptijs & Pythagoræis doctus in notitiam venit proportionis elementorum, quam unumquodque ad alterum obtinet.

Icosaedron
quid notet.

Nam quia ignis, aer, & aqua pro primo principio scalenum habent, terras verò Isoscelem; collegit, hæc omnia in se inuicem nequaquam dissolui atque permutari posse, terram, inquam, cum reliquis tribus; tria verò aërem aquam, & ignem ob commune singulis principium geneticum, in se inuicem actu dissolui & permutari.

Cubus quid
notet.

Significauit quoque, quæ in numeris triangulorum, ex quibus tanquam ex primis principijs tria elementa constant, proportio existit, inter 24. 48. & 120. eandem esse in densitate & raritate substantiæ inter ignem, aerem, & aquam, proportionem. Ut scilicet ignis aere sit duplo rarior, sicut aqua quadruplò eodem tenuior; & se habent sicuti scaleni tetraedri 24; ad octaedri 48, & icosaedri scalenos, 120. Cubus verò terre symbolum, ut ex heterogeneo, videlicet, isoscele triangulo componitur, ita quoque

quoque cum reliquis 3 elementis ex hoc ipso permolari non posse iudicavit; subesse tamen cubo terre symbolo harmoniam quandam, totius harmoniæ mundanæ moderatricem, ex partibus eius cognovit, videlicet est sex planis, duodecim lineis, octo angulis solidis, viginti quatuor planis, ex quibus cubus constat, id est, proportionibus harmonicis, 6 ad 12 duplam, diapason; 6 ad 8 sesquialteram, diapente; 12 ad 8 sesquiterciam, diatessaron; 8 ad 24 triplam, diapason diapente; 6 ad 24 denique duplam, disdiapason. Sed quoniam præter has 4 solidas figuras regulares, quintam etiam constitui posse videbant ex pentagonis, quorum 3 in unum compacta, solidum angulum conficerent, atque ita figuram complerent 12 basium, siue dodecaëdram, ut corpora, quæ naturâ constant, omnino responderent mathematicis, quæ Pythagorici Ægyptios secuti, naturalium ideò rerum prima dicebant principia; atque hoc dodecaedron uniuerso adscribebant, non ut nonnulli putant, quintæ essentiæ superlunaris; sed quinto magno corpori uniuersif, ex quatuor primis corporibus simplicibus composito. Hoc pacto; 12 pentagonis isopleuros, quorum unusquisque in 5 isoscelia diuidebatur, cum ita in unum coaptari posse viderent, ut nihil vacui remaneret inter commissuras laterum, præterea, hi in cetro circuli coniuncti 12. pyramides pentagonas constituerent; mysteriū uniuersi subolfacientes; per 12. latera dodecaedri primò, 12. sedes Zodiaci, quem ipsi totius uniuersi terminum dicebant, referebant; hæ enim sedes quasi stellarum radiofo influxu in centro terræ coniuncti, totidem pyramides constituebant pentaedras, 12 penetralium, per quæ Numina in inferiorem mundum influerent, symbolum, de quorū mystica ratione cum fol. 177. iam egerimus, id Lector consulere poterit. Quemadmodum itaque hæ 12 pyramides pentaedræ verticibus suis in centro terræ connexæ, ita aptè coniunguntur, ut nullum vacuum intermediū relinquunt; ita mundi vita per Numina, quæ dodecaedris Zodiaci præsidet ita per omnia diffunditur, ut nihil sit, quod non eam participet. Iterum, quemadmodum cubus terræ symbolum ex isoscelis componitur, ita & pentagoni dodecaedri, quo quidem mysterio nescio, quem occultum consensum notabant, Zodiaci masculi cum Terra fœmina, est quorum coitu omnia nasci dicebantur.

Cubus totius harmoniam continet.

Dodecaedron uniuersum notat.

Nam sicut ex bisectione isoscelis in cubo & pëtagonis dodecaedri consideratis nascuntur scaleni, ita ex terra ceu principio passiuo, atque ex motu Planetarum sub 12 Firmamenti (quæ sunt veluti principium quoddam actiuum) signis influxuq. in terram facto, nascuntur scaleni genetici, hoc est omnia in mundo sensibili entium diuersa genera.

Vides igitur, quomodo ex primis & simplicissimis lineis, & figuris ad corporum genesis, totiusq. corporeæ naturæ arcanum procedebant. Sicuti autem per circulum centro, radio, circumferentia trinum, triunam diuinitatem, ita per triangulum æquilaterum triunam diuinitatem in operibus creationis sese exhibentem, ut dictum est, notabant; & circulus quidem nihil

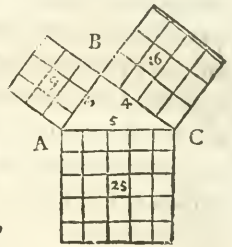
Triangulum æquilaterum triunam ut createntem notat.

Triangulum
Scalenum—
quid notet.

ex le gignit, ut potè complementum & polygonorum omnium maximum infinitis lateribus constans, ita abdite solitariam vnitatem trinam signat, trigonus verò pincipium totius generationis, omnium reliquorum siue figurarum polygonarum, siue corporum, ut paulò ante ostensum fuit, genitor est; Hunc proximè sequitur isosceles, terræ & firmamenti symbolum, quod sequitur, Scalenum rectangulum, ad summa geneticæ naturæ mysteria indicanda. cōstat triangulū Scalenū, uti supra dictum est, tribus lateribus inæqualibus, totidemque angulis, recto vno, & duobus acutis; per rectum, constantem & immutabilem naturæ in operando legem; per duos reliquos, vnum maiorem subduplum motum augmentationis, per tertium subsequalterum diminutionis, diuisionisque rationem indicabant; per lineam præterea inferiorem, quæ basin trianguli constituit, significabant, recte Plutarcho, principium passiuum rerum, maximè terram siue Isidem. per normalem ei rectà insistentem, principium rerum actiuum, formam, Osirim siue solem; per hypotenusam denique siue subtensam vtramque lineam coniungentem, compositum, Horum, filium ex vtroque natum acutè indicabant; vide fol. 201.

Sed videamus modò arcanum totius sub citati scaleni figurâ reconditum; latera huius se habent ad inuicem, sicuti 3. 4. & 5. ut in figura patet, vbi vides triangulum Hopleurum, sub ternario numero, quaternarium sub isoscele, quorū duo quadratū, & deinde cubū constituūt. Porrò 3. 4. & 5. simul iuncta faciunt 12, dodecaëdron naturæ, ut sicuti numeri in numeris, lineæ in lineis, figuræ in figuris implicite continentur; ita omnia in omnibus esse, occultè hisce præfigurabant. Præterea latus AB 3. in se ductū, cōficit 9. latus BC 4. in se ductum constituunt, 16. quæ simul iuncta constituunt tantum, quantum latus AC 5. in se ductum videlicet 25. arcanum ingens in mathematicis, & inuentionum infinitarum terax, ab Ægyptijs primum inuentum; à Pythagorâ verò sub suo nomine propalatum; quo mundanorum corporum, adeoque totius vniuersi genesin per geneticos triangulos, subtili sanè ratiocinio indicabant, sed hæc ex professo in Geometria nostra hieroglyphica.

Hinc infra tria quadrata immediatè ponebant quinque triangulos Scalenos, ad indicandum, corporeum siue elementarem Mundum, quinque gradus in se continere, in quæ triformis Numinis vis agat; est primus gradus purarum elementarium impressionum; alter Mineralium siue Metallicorum corporum; tertius vegetabilium; quartus sensitiuorum; quintus rationalis naturæ corporeæ; hi enim gradus entium, cum ex ma-

teriâ

teriâ & formâ componantur, aptè ea per totidem triangulos genetics indicabant, hosce verò triangulos in vnum maius triangulum disponebât, vt eo generationem in mundo quintupartitam ostenderent. Quæ omnia, cum fusissimè ex varijs reconditorum scriptorum monumentis, cum in Oedipo, tractatu de Geometria hieroglyphica; tum in proprijs trianguli; quadrati, circuli hierogrammatismis ostenderimus, hic fusiores esse nolimus.

Inter quinque Scalenos occurrit alia figura O , quâ nihil aliud indicare voluerunt, nisi per innumeros circulos, & figuras diuinæ Mentis processum; hoc est, per Geniorum orbem in Mundum fiderium & elementarem, tandem ex hoc veluti infimo, per figuras recti-lineas indicato, in orbè diuinitatis, hoc est in seipsum reditum. Quem processum aptè hæc præfens figura indicat, per lineam rectam circulo annexam. Verùm ne quicquam confinxisse videar, audiamus Alcinoium Platonis c. 14. qui ex mente Aegyptiorum ita pulchrè dicta describit, vt ad hanc figuram respexisse videatur; hic vbi de mentè diuinâ in corporeum mundum per varios circulos fusè agit; tandem hisce verbis discursum suum concludit.

Figura cyclo-
formis quid?

Ex omnibus denique circumuolutionibus, reuolutionibusq̃, absolutus numerus, tempusq̃, complebitur, cum ad idem punctum sidera peruenientia eiusmodi recipiant ordinem, qualem linea quæpiam recta à supremo circulo usque ad terram secundum perpendicularum considerata, omnium centra in ipsa conspiciantur.

Occurrit tandem feretri figura II , quo honorem & reuerentiam, quâ supremo huic Numini debebant, indicabant. Dicitur hæc figura feretrum sacrum Ægyptiacè Ἐϰλη Tisle cuius ratio significati, vt luculentius appareat, ab eius primis incunabulis ordimur. Notum est ex Clémente Alexan. lib. 6. Stromat. & Apuleij metamorphosi, in pompis Comasiarum Ifiacis, 4 simulacra, quas ipsi 4 literas appellabant, circumlata fuisse instrumentum autem quo illa ferebant, in formam quadranguli parallelogrammi, vt illud mysterio quaternarum literarum vnde quaque corresponderet, fuisse concinnatum, cruribus oppositis parumper protensis, vt feretrum facilius gestatum humeris exciperetur; instrumentum simile ferè ijs, quo hodiè mortuos efferre solent. Duobus autem modis id confectum fuisse, forma in Obeliscis passim obuia sat superque docet; primò per modum nudi quadranguli, cui superimponebant tum sacra simulachra, tum cistam opertaneam sacrorum; secundò, per modum cistæ quadrangulo insertæ, iuxta quâ formâ pariter spectanda proponitur. Hoc itaque instrumentum adèd Ægyptijs visitatum fuisse legimus, vt id ob mysticas rationes quaternarij, in album hieroglyphicorum, sicuti omnia reliqua instrumenta, quæ sacrificijs ceremonijsque quouis modo inseruiebant, assumpserint: per quaternarium enim laterum, quadripartitam mundi plagam, aut quatuor elementa, in quam 4. Genij, quos supraimpositos portabant, vim suam diffundere credebant, indicabant: nobile cum primis reddebant hoc instrumentum, sacra lippiana quæ

Quid feretrum notes,

cistæ

cistæ eiusdem condebantur; videlicet, phallus Osiridis ficulneus, tanisæ Isis dis, *ωειάπια & κηπίταλα* Hori, similiaque absurda, apud eos in pretio & æstimatione habita, vnde dicebatur cista sacra, oportanea sacrorum, teste Suida, *κίσαι ιεραὶ* & portantes eam *κισοφοροί* appellabantur.

Cista Sacra
quid?

Sacra dicebatur, quod operata esset, nèque exposita profanorum oculis. Hanc autem summâ celebritate circumgestatam, feretroq. impositâ Apuleius in metamorphosi sua docet, his verbis: *Porro cista secretorum capax penitus celans operata magnificæ religionis*; Mysteriola quoque Suidæ, dicitur: *ὅπου τὸ μύθον τὸ σῶμα* à claudendo ore, quod scilicet deceat eos, qui audiunt videntque diuinas cerimonias, & religionis arcana, os obturent, nec vllq. mortalium enuncient; vt verò pompam auerent, non quilibet, sed ex magnalibus ad eam portandum assumebantur, adeo quidem, vt Lampridius & Ælius Spartianus dicant, hisce sacris iniciatum olim Commodum Imperatorem, non dedignatum humeros subdere huic ridiculo oneri, dum sacra Isis coluit, caput rasit, Annubim portauit. Hinc, etiâ Plutarcho teste, phallus gestari solitus ponè virgines Canophoras & phallicum cani. Erant autè virgines Canophoræ, canistrum capite gestantes, in quibus omnes primitiæ essent repositæ; sed audiamus Aristophanem in Acharnais eas appositè describentem:

Aristophanes.

Πέριθι ὡς τὸ πρῶτον ὀλίγον ἢ καινήρααι
Ὁ ξασθίας ἢ φάλλον ὄρθον σπασίτα
Εὐὼ δ' ἀκολυθῶν ἄσσομαι τὸ φαλλικόν.

Vbi Scoliastes: *Ἐν Ἀ' στίχῳ αἱ εὐγενεῖς πέρθηται ἐκνηφοροῦσι τοῖς δεινιστοῖς ἢ τὴν ἐκ χρυσοῦ πεποημένα τὰ κανὰ ἐφ' ἐν τὰς ἀπαρχὰς ἀπύπτου, ἐπέθεσαν.*

Porro qualia simulacra portarent in huiusmodi feretro, Clemens describit, cuius verba, cum passim in hoc opere citemus, fol. 121. & 128. ea consulere poterit ibidem Lector curiosus.

Feretrū quid?

Cum itaque feretrum dictis sacrorum vsibus destinatum esset, tum ob mysticam figurâ, tum ob alias fines, inter hieroglyphica symbola, locum inuenit; ita vt Deos & Numina debito honore celebranda significaturi, feretrum hoc pingerent. Patet itaque origo & significatum feretri.

Verum vt quæcunque hucusque de geniali Mundo, & Sacerdotum actionibus ei congruis, vt & de pōpis publicis, & de in ijs feretrorum vsu diximus, auctoritatem plenam fortiantur, hic apponam verba Apulei, lib. 11. Metamorphos. quibus dicta adeo exactè describit, vt ijs olim interfuisse

Apulei lib. 11.
met. pompa
Isaca defertio.

videri possit: *Sed & Antistes sacrorum proceres illi, qui candido lintamine cinctum pectorale adusque vestigia sordidum iniecti, potentissimorum Deorum proferebant insignes exuuias, quorum primus lucernam præmicantem claro porrigebat lumine, non adeo nostris illis consimilem, quæ vespertinas illuminant epulas sed aureum cymbiū medio sui patore flammulam suscitans largiorem; Atque hōc alludebant ad flammam bifurcatam ex capite pantamorphi emergentem: Secundus vestitus quidem similis, sed manibus ambabus gerebat altaria, id est auxilia, quibus*

nomen

nomen dedit proprium *Dea summatis auxiliari providentia* : Atque huiusmodi statua occurrit in obelisco fenniferteo, sint Flaminio, circa basim obelisci. *Stat* tertius attollens palmam auro subtiliter solitam nec non mercurialem etiam caduceum : Hòc verò alludit ad simulachra, quæ in Schemat. I. Hierogrammat. II. Lat. III. ponuntur, palmis, & crucibus ansatis, quæ crux ansata, eadè cū caduceo Mercurij Ægyptijs est, spectabiles. Quartus equitatis ostendebat indicium, deformatam manum. sinistram porrecta pamula, quæ genuina pigritia, nulla calliditate, nulla solertiis prædita, videbatur equitati magis apta quàm dextra, idè gerebat, & aureum vasculum in modum papille rotundatum, de quo lacte libabat. Vide huius vestigia passim in tabula Bembina. Quintus auream vannum aureis congestam ramulis; & alius gerebat amphoram. Nec mora, cum Dei dignati pedibus humanis incedere prodeunt; hic horrendum attollens canis ceruices arduas, ille superùm comeator & inferùm: nunc atra, nunc aurea facie sublimis, leua caduceum gerens, dextra palmam virentem quatiens; cuius vestigium continuò sequebatur bos in erectum leuata statum. Erat & bos omnipotentis Deæ faciendum simulacrum; quod residens humeris suis proferebat vnus è ministerio beato, gressu gestuosos; ferebatur ab alio cista secretorum capax, penitus celans operata magnificæ religionis. Gerebat alius felici suo gremio summi Numinis venerandam effigiem, non pecoris, non auis, non feræ, ac ne hominis quidem ipsius consimilem (forfan glòbium alatum) sed solerti repertu etiam ipsa nouitate reuerendam, altioris vtcunque & magno silentio tegendæ religionis argumentum ineffabile. Sed & ad istum modum fulgente auro figurata vrnula faberrimè cauata, fundo quàm rotundo, miris extrinsecus simulacris Ægyptiorum effigurata; eius orificium non aliusculè eleuatum, in canalem porrectum, longo riuulo prominebat, ex alia verò parte multum recedens spatiosa dilatione adhaerebat ansæ, quam contorto nodulo superselebat *Aspis*, squamæ ceruicis striato tumore sublimis. Hactenus Apuleius; quam pompam hodie elegantissimè incisam spectamus in columnæ fragmento, quod reperitur in Hortis Mediceis, è regione eius lateris Obelisci, quod respicit hortos pensiles, & viâ Pincianam, quam & hoc loco libenter inseruissem, nisi temporis angustia intentum retardasset.

Certè Apuleium sacrorum Ægypti conscium, hoc loco verè & propriè, sacras Sacerdotum cerimonias & pompas in solennitatibus Deorum celebrari solitas descripsisse, ei soli patere potest, qui aliquam rerum Ægyptiarum notitiam habuerit.

Clauditur porrò hoc totum Systema, ab omnibus alijs separatū, vt esset veluti inscriptio quædam & summaria compediosaq. omnium in Obelisco contentorum epigraphæ, clauderetur quoque, vt ostenderent Numen Triforme totum Mundum in se continere, & omnia in Mundo in diuina natura idem & vnum esse, iuxta illud pherecides de Hymno Iouis.

Ο θεός ἐστὶ κύκλος, τετράγωνος, καὶ δὲ τρίγωνος,

Κῆνος δ' ἢ γεγραμὴν, καὶ ζῶν, καὶ πάντα περιέχων :

DEVS enim est Circulus, & quadratum, & triangulus, & linea, & centrum,

tuum, natura, & forma omnium. Cum enim essentia diuina sit infinita, rectè Circulus erit infinitus, cum & quadratum, rectè erit quadratum infinitum, & cum triangulus, rectè triangulum infinitum erit, & cum linea, & centrum sit, rectè illa in Deo erunt infinita, erit igitur circulus, sphaera, quadratum, triangulus, linea, centrum, in Deo idem prorsus; & punctum erit linea, & triangulus, & quadratum, & circulus, & Sphaera; quæ omnia geometricis rationibus demonstrata fol. 383. reperies. Cum enim diameter circuli sit linea recta, & circumferentia sit linea curua maior diametro, ergò circumferentia maximi circuli non quanti, quo maior esse non potest, erit minimè curua, quare maximè recta; coincidet itaque maximè cum minimò, eritque idem, & circumferentia, & diameter circuli. Cum præterea diameter centro immobili circumducta aliquo vsq; triangulum, & tota circumducta, circulum describet; Diameter autem sit infinita, erit & triangulus, & circulus, quem describit, infinitus. Constat enim triangulum cuius vnum latus est infinitum, alia non posse esse minora, & quonià quælibet pars infiniti est infinita, necessario infiniti trianguli latera erunt infinita; & quoniam plura esse infinita non possunt in eodem genere, ratio dicit, infinitum ex pluribus lineis componi non posse; licet sit maximus, verissimus, incompressus, & simplicissimus triangulus, & quia verissimus triangulus est, quia sine 3. lineis esse nequit, erit necessariò vna linea infinita tres lineæ, & tres vna linea simplicissima, in quâ angulus vnus tres, nec putes huiusmodi maximum triangulum quantum, nec ex lateribus & angulis compositum; sed in eo vnum, & idem erit linea infinita, & angulus, itaut linea sit angulus; quia triangulus est linea, quæ omnia sensibilibus, & quantitatis figuris repugnant. Idem de circulo, quadrato, & polygonis sentiendum est. Ut vel hinc subtile Aegyptiorum ingenium intelligas, quam quidem mirificam Theologiam occultâ quâdam allegoriâ in hoc primo hieroglyphico Schematismo, per circulos illos, & quadrata, & triangulos, & lineam innuere voluerunt.

Explicato itaque primo Schematismo, nihil restat, nisi vt quæcunque hucusque fusiùs forsan ostensa sunt, hic omnia per idealem quendam dilcursum hieroglyphicis denotatum, summatim ob oculos ponamus Curiosi Lectoris.

Obelisci Epigraphæ
SCHEMATISMVS I.
Pars Orientalis.

Hierogram. I.

Idealis Conceptus lectio
hæc est.

¹ Triformi Numini Hemphra, Menti primæ motrici omnium, ² Menti secundæ opifici; spiritui p̄tamorpho; triuni, æterno, ³ principij & finis experti; Deorum secundorum Origini, quod Numē ex Monade sua solitaria veluti centro, & apice in

I. Mundus Archetypus.

mundanæ pyramidis amplitudinē diffusū, bonitatē suā primò contulit Mūdò intelligibili Deorū secundorū, oriētis præsidij; q̄ diuinitatis triformis characterē insigniti triplicis Mūdi præfides cōstituūtur. ⁴ Supremis in ordine, & choro suo Genius, virtutē ab Hēphra participatā, per Ascēlas ⁵ Genios iussis ei⁶ obediētissimos inferiori Mūdo ⁷ cōtinuo influxu cōfert; vnde rerū omniū ⁸ varietas, nūc nascētū ⁹ nunc intereūtū ¹⁰ vt iterū renascatur, in inferiori Mūdo ¹¹ origo; & sic tandē humana felicitas completur, exemplar sacerdotibus ad imitandū in sacris propositū.

II. Mundus Angelicus.

¹ Hemphra ex cetro Monadis suæ ² in dyadem, & hinc per dyadem, hoc est, Angelicas Mentes in triadē, mundi ³ hoc est in sidereum mūdum sensibilem diffusum: Supremo se communicauit Osiri, id est solaris mundi præfidi.

III. Mundus Sidericus.

Hic virtute participata siderei Mundi Anima; dux & moderator ² celorū agitator constitutus, ope sensibilibus Deorum (planetarum) ⁶ Mundum vniuersū triformis Numinis characterē insignitum ⁷ viuificat, ⁷ fecundat, ⁷ locupletat.

⁴ Monas per ⁵ dyadem in ⁶ triadem, & ex hoc in ⁷ tetradē ⁸ diffusa, hoc est IV. Mundum ⁹ elementarē, in eo per Agathodæmonem ¹⁰ potentem, triam suam diffusionem, ¹¹ potentiamq̄, ¹² propagat, ¹³ in triplicem Elementaris Mūdi faciem, siue Hyleos Mundos: & hinc in generationis Spharam, quintuplici Entium ordine distinctam lapsa, omnia ad ¹⁴ generationem, ¹⁵ fecunditatem ¹⁶ vbertatem instimulat; expletoque demum bonitatis suæ ¹⁷ appetitu circulari, ex ¹⁸ infima materialium mundorū miscella, in solitariam suam ¹⁹ Monadē reuertitur, Numē s̄ diuino cultu, & honore ab omnibus colendū, & adorandū.

IV. Mundus Elementaris.

Hierogram. II.

Hierogram. III.

Hierogram. IIII.

I N T E R P R E T A T I O . S C H E M A T I S M I I .

II. Lateris Meridionalis.

*Qui Triformis Numinis, in Meridionalem Mundi plagam,
diffusionem exhibet.*

Primus Schematismus Meridionalis lateris, quatuor pariter, ut prior hierogrammatismos continet, primus, & tertius idem cum priori sunt, secundus & quartus diuersi, ut differunt, ita diuertum quoque ab alijs quidpiam significant.

Primus itaque Hierogrammatismus est globus $\delta\tau\iota\ \kappa\upsilon\kappa\lambda\omicron\ \mu\eta\epsilon\acute{\iota}\mu\omicron\sigma\phi\omicron\varsigma$, Triformis Numinis tymbolum, quod cum fuse in præcedenti Schematismo explicauerimus, eò lectorem remittimus.

Secundus Hierogrammatismus sic se habet. A Figura prima fœminea cidari seu tiara in formam calathi perleæ fructu gaudio insignita, nuda, mammis turgentibus, verendis tamen caligis opertis, pedibus indiscretis, quadratæ ledi IK insidet variegatæ, manu dextra B leucicam, sinistra sceptrum C Cucuphomorphon præfert. Huic figuræ assistunt simulacra D E, quorum prius E sub forma masculina nudum, si verenda sub ligaculo lineo recta excipias, discretis H pedibus, & ad currendam incitatis; caput vitra regit, vittâ pennigerum tutulû F, cuius medio circulus impositus, sustinēte; Manu dextra statuâ N Ypsilomorphó, sinistra Tauticû characterem, siue ansatam crucem O præfert; Alterum simulacrum D nudum, penitus, capillis fufis, vberibusque turgentibus fœminam mentitur, capite eius duabus pennis bifurcatis F, quas circulus intermediat, insignito; manu dextra M cidarim siue Tiarâ calathiformē, siue sub calathi forma exhibet simulachro sedenti; alteram verò manum contractam tenet. Quid porò per hunc hieroglyphicum apparatus significarint Aegyptij veteres, interpretandum aggredimur.

Per hunc itaque hierogrammatismum genialis mundi meridionalis pars indicatur, in quos perpetuò supremum Triforme Numen influat, per quos

explicatio
Figuræ.

quos omnia, & singula meridionalis plagæ ordinat, disponit, moderatur. Et primò quidem per primam figuram quadratæ sedi insidentem, vnum ex Vsiarchis, hoc est, principalibus Genijs denotabant, nudus est, quia ab omni terrenæ mixtionis cõtatione semotus est, verendis operis visitur, quia occultas feminalium rationum miscellas, abdito quodam hominibus ministerio, rebus omnibus indit; Calathum perseoformem loco tiaræ habet, ad abundantiam, quam confert, insinuandam. Scuticam dextra tenet, ad Typhoniam vim, hoc est, ad aduersa omnia à rebus sibi commissis profliganda dispellendaque; Sceptrum, quod sinistra tenet cucuphomorphon, varietatis rerum in Mundo producendarum index est; quadratæ sedi, & variegatæ insidet, ad dominium, & potestatem, quam in omnia eius plagæ sibi subiecta habet, indicandam. Reliquæ duæ figuræ significant assecclas Genios, at inferioris ordinis, quos Zonæos, teste Psello, vocant Aegyptij sub masculino, & femineo habitu sũt, quo ostendunt generationis principiũ actiuum, & passiuum, sunt enim generationis præsidēs, & res ad generadũ, & producendum sollicitant; tutulos quoq; pennigeros in capite gerunt, vt promptitudinem & celeritatem voluntatis eorum notet, ad principis Vsiarchi mandatis obsecundandum, quam & pedibus discretis, & veluti ad currendum incitatis ostendunt. Horum prior in dextra statuam, ad indicandum, quo honore coli debeat; sinistra Tauticum characterem portat, amuletum potentissimum, & triformis Numinis in Mundum elementarem per Genios, influxũs, indicẽ. Altera figura feminea, dextrâ calathũ præbet, alteram contractam tenet; per calathum abundantia præsiðiũ, per contractionem manus, efficacia in operando indicantur. Exhibita interpretatione, modò superest, vt eam congruis testimonijs stabiliamus.

Sceptri Cucuphomorphon quid?

Psel. in Oracula Zoroastr.

Et primò quidem de globo alato, cum fusè is in præcedentibus, fol. 400. expositus sit, non atinet dicere. Quare ad secundum hierogrammatissimum progrediamur, in quo eedem prorsus figuræ occurrunt, quæ in præcedentis lateris Schematismo secundo, hoc solum differentia interuenit, quod alijs instrumentis tutulisque muniantur. Et primò quidẽ quid sceptrũ Cucuphæ capite insignitum, quid Calathus perseoformis, ornamentum capitis, quid sedentis habitus, stantiumque assecclarum, quid nuditas, quid sedes quadrata, ex varijs Authoribus satis in præcedenti Schematismo ostensum fuit stabilitumque.

Explicatio Hierogrammatum II.

Hoc loco tantũ sũmã curã nobis incũbit, vt, quid scutica in manu sedentis, quid statua, quid Tauticus character, siue crux ansara in manu simulachri sinistra, quid manus sinistra in alterâ contractio, quid Tiara calathiformis in manu dextra, quid denique tutuli pennigeri propriè sibi velint, varijs autoritatibus comprobentur.

Diximus in præcedentibus secundum Schematismum Mundum intellectualem, siue Genialem referre, in quem primò triforme Numen insuat; & consequenter hocce Genios nihil aliud varijs & differentibus instrumen-

significatio mystica exprimitur.

tis, quibus instruuntur, nisi diuersa munia quibus in hâc mundi æconomiâ, veluti in distincta officia à Triformi Numine destinati, funguntur, significare; Et horum quidem alios Orientali, de quibus in præcedenti Schematismo dictum est; alios Meridionali; alios Occidentali, & denique Boreali plagæ præsidere. Est enim mundus plenus Dijs siue Genijs; Quos quidem quicumque cognouerit, vti volebant Aegyptij, omnium rerum felicitate refertus putabatur. Hinc ars sacrorum orta inuocationis Numinum, attractionisque Geniorum desideratorum per res eisdem conuenientes consentaneaque originem dedit, quæ omnia totidem ferè verbis ostendit Iamblichus: *Quando, inquit, per diuersas Mundi plagas Numinum fit distributio, intellige alias plagas, aliter Deorum munera pro sua proprietate recipere. Quod quidem considerans ars sacrorum operum, proprijs inuocationibus vtitur, quæ eiusmodi distributioni proprietatique Numinum consentanea videntur; Quilibet enim Mundi pars accipit aliquid à quolibet Deo, quilibet enim Deus, cuiuslibet parti Mundi totus adest, sed partes aliæ aliter hunc accipiunt, æther quidem ætherea, aer autem aereè suscipit ratione; Cæteris namque materijs inuocationibusque munera Deorum naturaliter attrahuntur. Quæ verba ita clara sunt, vt Schematif. ferè exposuisse videatur:*

Quid porro per scuticam, quam supremus Meridionalis plagæ præses tenet, signetur, explicemus. Putabant Aegyptij, nõ genios tantum benignos, & tutelares, sed & implacabiles quasdam potentias esse, de quibus Plessu in oracula Zoroastri cõsule, quæsc; Typhoniã sobolem vocabant, quæ nociua, & destructiuã quãdam vi præditæ, in sedijs, dolis, fraudibus, & liuore plenæ, bello implacabili cum tutelaribus Genijs perpetuò ducerent; Contra hæc tamen potentias Typhonias, sese munire solitos Deos tutelares, qui vti fortiores, vtpotè Deo proximiores, ita faciliè quoque malignis Typhonix cateruæ Numinibus resistunt, eorum curæ commissa omnia tutantur & defendunt; Huius tutelæ Symbolum erat scutica, quam tutelarium simulacrorum manibus inferebant, fiebatque vt plurimum è caudâ bouis sacri; hanc enim maximam ad aduersas potestates profligendas vim habere rebantur, ob rationem supra in hieroglyphico bouis adductam; eratque variæ figuræ. Hinc omnes tutelarium Numinum statuas & simulachra huiusmodi scuticis instructas videre est; quarum magnam mecum copiam habeo ex varijs Mundi partibus ad me transmissam; talis est statuuncula, quam ad me transmisit non ita pridem Excellentissimus Medicus Paduanus Ioannes Rhodius, vir inter paucos sanè *πρωτοδιδασκαλος*. Tales sunt, quas intra effigies, hieroglyphicas commentario in Lucretium operi sanè luculentissimo postposuit Ioannes Nardius Medicus, & Philosophus clarissimus fo. 648. vbi in adyto quodam vides tutelarem pedibus indiscretis, manu sinistra scuticam tenentem; altera canis veluti caudam, signa aueruncatiua contrariarum potestatum; quorum è lateribus quatuor alij tutelares, Anubis sub forma canis; Accipiter sub forma Osiris; Mercurius sub forma Cynocephali, & Isis sub forma humana, singuli verò Scuti-

Iamblichus
de myst. Ægypt.

Ex qua materia Scutica aueruncatiua fieret.

Figura hic hieroglyphicæ Scuticæ aucta.

Figura ex Nardio.

cas laqueosq; in manu tenent, minitabundi & veluti ad contrarios ipsiſ Dæmones vincendos; domandosque parati; infinita huius generis vide in Oedipo, vbi, quicquid ad hâc materiam pertinet, propositum ſuo tempore reperies; præ ceteris tamē hâc ſcutica apparet in imagine Harpocratis, Loto inſidentis, vt hîc luculenter apparet, quamq; ex Numis, quos Laurentius Pignoria, in fine menſæ Iſiacæ poſuit, excerptiſimus.

Teſtis & huius Pausanias Atticus, qui delubra deſcribens, inter alia ſimulacra, quorûdam mentionem facit, ſcuticas manibus tenentium quaſi ad ferendum paratorum; Erant autem huiusmodi Scuticæ diuerſæ formæ, quarum omnium deſcriptionem in Oedipo, vbi & ſingulorum myſticas rationes repe-

ries. Scutica itaque in manu Simulachri indicat tutelare Numen; Calathiformis verò Tiara, principatum; Manus extenſa, vt i & ſedentis ſitus, authoritatem & dominium, qui hieroglyphicus ſitus proprius eſt illis ex maiorum Numinum choris, Genijs; ſitus verò ſtantium vicinorum indicat ſubiectionem quandâ & promptitudinem ad obediendum, altiori præſidi Genio, quem admodum in præcedenti Schematiſmo ſecundo oſtenſum, probatûque fuit. Nam vt rectè oſtendit Iamblichus his verbis: *Dij oſtendunt*

Explicatio Schematiſmi II.

Deos vel Angelos circa ſe aſtantes. In manibus tenent, primò quidem ſiniſtrâ crucem anſatam, ſiue characterem Tauticû, dextra ſtatua in formam V portat. Altera tiaram Genio vſi archo exhibens, alteram manum contractâ tener; quæ omnes maximas habent in natura rerum contemplationes. Character Tauticus, ſiue crux anſata, nulli non ſimulacro familiaris, vt ex omnibus mundi elementis conſtructus eſt, ita amuletû contra aduerſas poteſtates omnium efficaciffimum, meritò ab Aegyptijs iudicabatur; indicat præterea processum animæ mundi per omnia mundi membra; quem characterem cum ſuſe & ex profeſſo integro tractatu, quem Hierogrammatiſmum Characteris Tautici appellamus, diſcuſſerimus, eo Lectorem remittimus, vbi mira proſus & paradoxa ſub huiusmodi abſcondita reperiet.

Quid anſata crux in manu Geniorum.

Quomodo autem ab Hebraeis ad Aegyptios peruenerit, & quæ significata apud eos habuerit, docet Abeneplius, his verbis:

العمود الصليب الذي يتألفه الأجزاء بشكل المتقوس وهو حرف قبله مصر من حم وحمر من ذبح أذية وذوح من حنوخ هو ادرس عم وحنوخ من شيت وشيت من ادم عم وان من رزبايل ملما كه وحم فيه فاعل عجائب عظيمة ومنه قبله عم ميس عم ووضع في الحروف الطيور وده يعني الريح الرزح الدنيا وكان الطابع محوسبة وسر عظيم جملسا ماذهبهم وحاذم قد ير من الشياطين

*Figura crucis in cuius capite circulus in modum anse, accepit eam Mefra à Chamo, & Cham à Noë, & Noë ab Hanuch, ipse Idris, pax super eum, & Hanuch à Seth, & Seth ab Adamo patre eius, pax super eum, & Adam ab Angelo suo Raziel. Cham uerò ope eius fecit mirabilia magna, & ab eo accepit Hermes, pax super eum, & posuit eum inter literas auium, est autem hic character signum processus motusue spiritus mundi, & fuit magicum sigillum, & secretum in celestis eorum, & annulus contra dæmones, & malignas potestates: Statua uerò quam altera manu portat, indicat, quo honore & ritu Genius ille principalis coli & deuinciri debeat, uocamus Statuam ψ id est, sub forma ypsilon, quod hæc litera lucidam significaret pyramidem, quæ lucis femita, quâ inferiora à superioribus illuminantur, & influxus diuinos participant, hinc & statuas in huius literæ formam mysticâ quâdam ratione contorquebant, ut nihil abesset à sacris, non mysterijs plenum; uide quæ de structura Alphabeti mystici fol. 129. fusè de hoc characterè diximus, & in Oedipo de statu is hieroglyphicis in omnium literarum formas contortis. Vnde rectè Iamblichus, *Varis Deorum Ordibus respondent in Mundo varie Species certaque certis, ex his uerò varie profluunt meliores, quæ componunt similiter per suos quosque motus certis Ordine Dijs, principijs motuum, & cætera, quæ sequuntur, appositè ad rem nostram. Nam ut rectè in Hierogrammatismo statuarum, probatum fuit, magnâ rationem tenendâ cælebant Aegyptij in statuarû situ & gestibus, qui quantò erant reconditiores, tantò maiorem vim continere putabâtur, teste Iamblichò, ad attrahendû repellendumue. Vide quæ in præcedentibus ex Plotino de huius generis argumento produximus. Porro etsi huiusmodi simulachrum, Genialem Mundum referret; simul tamen Sacerdotibus modum exhibebat, Deorum ritè colendorum, sacrificiorumque iuxta mysticas & legitimas Ceremonias instituendorum; ita ut quales Genij se exhibebânt, tales se in Sacrificijs præstaret Sacerdotes, ut Genijs tutelaribus, quibus litabatur, conformiores in operationibus sacris fierent, & tandem quod peterent, obtineret. Nam ut rectè Iamblichus. *Oportet Sacerdotes apparitiones Spirituum regula Ordinis totius examinare, & canere, nè à ritu Sacrorum aberretur unquam, quæ enim multis seculis & operoso labore in Sacris comprobata sunt, nefas est, ex nonnullis repente incidentibus temerè iudicando mutare: quæ omnia cum variè ex omni doctrina veterum hoc in opere probata sint, consultò autoritates fusiores hæc omittendas duxi, inftar omnium sic Iamblichus, qui pulchrè nostra cõfirmare uidetur, dum dicit,***

Quid gestatio Ratuuncu
le in manu
Geniorum.

Iamblichus.

Sa cerdotes
ad normam
Symbolorû
quibus Genij
intruebatur,
omnia in sa-
crificijs pera-
geant.

Iamblichus.
de mylter.
Aegypt.

dicit, in materialibus ultra corporeas qualitates latere etiam rationes, & species, & mensuras incorporeas, atque diuinas, per quas quæ adhibentur, sint congrua dys: Nã parua quedam congruitas rerum nostrarum ad Deos nobis sufficit, & illud ab illis hauriamus; illi enim ad hoc semper promptissimi sunt, propter bonitatem naturalem mirabilemque potentiam; Causa verò præpotens agit in materiam vel exiliter præparatam. & alio in loco, neque enim dii, neque sequaces eorum vel transformant naturam suam in aliqua simulachra, neque hæc in aliud, ex se producant, sed veras sui formas in veris animæ moribus illustrent atque demonstrant.

Genij itaque exhibiti hoc symbolorum apparatu, quid à Sacerdotibus fieri vellent, ostendebant. Hinc Sacerdotes eodem profus ritu, ceremonijs, formâ, habitu, situ, quem Genij referebant plagæ alicuius mundanæ præsidēs, ad eosdem propitiandos sacrificare solebant; vti paulò ante ex Iamblichio patuit; ad eò quidem, vt hic typus, sicuti in præcedenti Schematismo quoque inuimus, præter typum, quo Genialem Mundum refert,

varia symbolorum significatio

typus quoque sit sacrificiorum eodem ritu instituendorum, quæ hoc loco indicasse sufficiat. Genius sinistra manu Tiam præferens, indicat potestatem influxûs in inferiores res fidei suæ commissas, sinistra manu contractâ, efficaciam, vti alibi probauimus in operando norante. Atque hæc de secundo hierogrammatismo sufficiant.

Tertius hierogrammatismus Accipiter est Tutulatus, vnâ cum globo Serpētifero, quod hieroglyphicum cum in præcedenti Schematismo vtpote, idem cum ipso, fusc descriperimus, eo Lectorem remittimus; Denotat enim triforme Numen in Mundum siderium illapsum, & in Sole, cuius accipiter hieroglyphicum est, potissimum se manifestantem, vt pulchrè Mercurius, quem alibi citauimus in Asclepio docet.

Quartus Hierogrammatismus ita se habet. primo se offert in eo bouis figura, sub quo decussis; hanc excipit brachiũ extensum Capreolum vitis manu tenens, post quam figura

ra Agathodæmonis, quam denique sequitur statua in formam literæ V situata. Sed explicemus singula.

Quid Bos in-
dicer.

Per Bouem Agriculturæ Deum Osirim siue Apin denotabant, cuius mysticas rationes, & arcana recondita in Hierogrammatismo Bouis amplè ex omni Orientalium doctrina probauimus. Decussis ostendit ascensum, descensumque animæ Mundi siue Triformis Numinis in sole operantis; vti enim in Osirim influit, ita hic in omnium humano generi necessariorum rerum inuentionem suppeditationemque, quam & manus extensa Capreolo vitis instructa appositè docet. Quæ omnia docet Abenphius his verbis. *دعورة الثور كانوا يعبدوا العبداء الارض ودين ميسطة الحسنة الارواح*. Hoc est, per Bouis signum indicabant seruitutem terræ, per manum verò extensam beneficentiam Geniorum. Quid verò per Capreolum vitis (est autem Capreolus nihil aliud, quam extrema illa, & vltima teneriuscula pars vitis, vel cucurbitæ, aut Cuscutæ, quæ in helices quasi lineas conuoluitur, suntque veluti manus quædam vitis ad sese fulciendas à natura ordinatæ, quicquid enim apprehendit, adedò tenaciter eidem se circumuoluit, vt ea vix extricari possit, atque hoc Capreolo pulchrè sanè indicabant vegetabilis naturæ appetitum, quo in superiora, à quibus vitam obtinent, feruntur; Deinde hoc Capreolo quoque vitis inuentionem, quam Osiri acceptam, teste Herodoto, Diodoro, Eusebio, Clemente, referebant. Hinc in sacrificijs vitis huiusmodi, vti & perseæ, myrti, palmæq. frôdes in manibus gerebât, de quibus fusè folio 362. & quos in Hierogrammatismo proprio citatos vides, referebant. Sequitur figurâ A, quam Agathodæmonem significare folio 125. ostendimus, & probauimus.

Quid per Ca-
preolū vitij.

Idolum verò indicat Isin, siue Terram, cum quâ Osiris Agathodæmon congregiendi, teste Eusebio, & Plutarcho, rerum in Aegypto varietatem producit; vnde situm habet ad recipiendum aptum, in capite vrnæ habet, ad abundantiam, quæ ex hac commixtione oritur, demonstrandam, quæ quidem duplicem sensum habent; vel vt Bos per Solem, & Isis, per Lunam; vel vt Bos per terram; per Aquam, siue Nilum, Isis intelligatur, quorum vtrumque Plutarchus asserit ab Aegyptijs esse receptum; Aquâ enim & terrâ congregientibus; mira illa terræ fertilitas, quam Authores tantopere deprædicant, resultat, quam beneficentiam per brachium extensum cum manu Capreolū tenente expresserunt, teste Diodoro apud Caufinum. *η μὲν δεξιὰ τῆς δακτύλου ὡς τεταμένως ἔχεται, σημαίνει βίαι ποτισμὸν, Dextra digitos extensos habens significat suppeditationem rerum necessariorum, η δὲ ἐξωστὸς πῆρσιν ἢ φυλακὴν κρημάτων, Sinistra verò contracta conseruationem & custodiam facultatum.* imò ipsam terram Aegypti per brachium designatam Abenragel in descriptione Nili pulchrè docet.

والارض مصدر النبي هي ميسطة من جنوب الى الشمال تحت صورة الزراع الانسان النبي وروي قارة ملكي مثل النمل وادعاه مثل اسماء

Hoc est, Aegyptus ex Auitro in Boream reclinata protensa est, instar brachij

kuma-

humani, & Nilus per medium eius transiens instar vene cardiaca, & cum Mari appropinquauerit, tunc terram veluti in digitos quosdam maris diuidit; vnde & ab antiquis Aegyptijs dicta fuit brachium Osiridis, vide quæ de hoc argumento plura, & curiosa in nostra Chorographia Aegypti in Oedipo proferimus, atque adeò indè Agathodæmones Aegypti nomenfortiti sunt, vt alibi in hoc opere sæpè probatum fuit. Cum verò Nilus ex Austro in Boreâ rectâ tendat, & tota terra Aegypti sub eadem longitudine eundem situm obtineat, hinc & Meridionalem plagam, teste Plutarcho, effluxum Osiridis, quod Nilus in ea oriretur, dixerunt; quem beneficum effluxum cum Typhonia Tyrannis, hoc est, vis Solis adustiua, & exsiccatiua impedire molitur; Hinc tutelareshosce Aegypti Genios aduersis potestatibus oppositos, & huius plagæ meridionalis præsidēs ad vim Typhoniam perfringendam, veluti contraponēbant: vti oraculum Zoroastris habet: *Ἐκ κόσμου νεπέης ἀνορχῆας ἀκαμπῆς*, *Habet mundus quadamtenus sustentatores intellectu præditos & immobiles*. Pfellus verò dictum oraculum fusius his verbis explicat. *Chaldaei, & Aegyptij, posuerunt potentias in mundo, quas nominarunt mundi duces siue rectores, quod mundum motibus cum prouidendi cura regant. Has igitur potentias siue facultates appellat oraculum sustentatores, quod mundum vniuersum sustineant; Atque immobilitate quidem declaretur illarum res firma, ac stabilis, sustentatione verò custodiæ atque conseruationis cura. Quæ apprimè suprâ per Genios sedentes, & baculis fulcitos innuimus; pergit porro Pfellus. *Has autem facultates designant per solas mundorum causas, & immobilitatem. Sunt verò, & aliæ nonnullæ potentie, quas implacabiles vocant, vt quæ valida, atque fixæ, adhuc inferiora nunquam flectuntur; & in causa sunt, vt animi ab effectuum illecebris neutiquam demulceantur, sunt & nociuæ quædam potentie, perpetuam ad nocendum subuertendumque inclinationem habentes: ἀγαθῶν αἰμένων ἀντιεχῆν*. Sed de his vide nos alibi discurrentes: vides igitur hierogrammatismorum contextum, Quem & hoc ideali discursu ob oculos ponimus curiosi Lectoris, hac verborum Epigraphâ, vt sequitur.*

Obelisci Epigraphæ.
SCHEMATISMVS I.

Idealis Conceptus lectio
hæc est.

Lateris II. Australis.

I. Mundus
Archetypus.

Triformi Numini Hemphæta, Mentis primæ motrici omnium, 2^a Mentis secundæ Opifici, 3^a Spiritui pantamorpho, Triuni Numini, æterno, principij & finis experti; Deorum Secundorum Originis; quod ex Monade veluti apice quodam in Mundanæ

Hierogram. I.

II. Mundus
Angelicus.

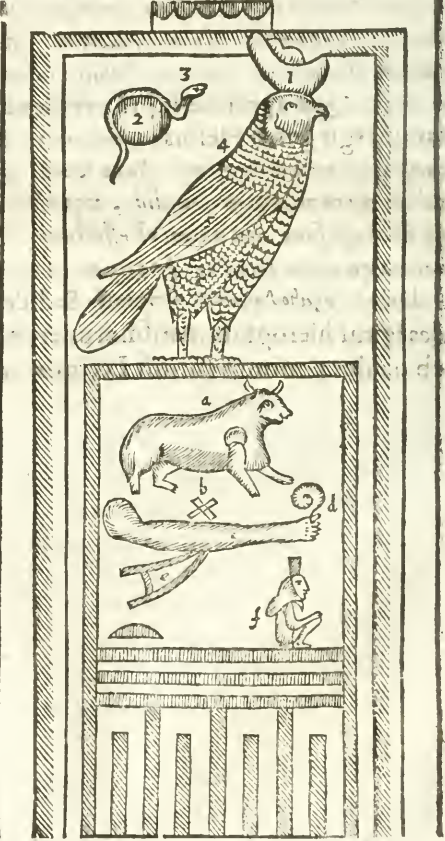
pyramidis amplitudinem diffusum, bonitatem suam primò cõmunicat Mundo intellectuali Geniorũ, qui sub Duce Chori Austrini Tutelari, per 2da Assecclas Genios 3as celeres, efficaces, propertes, substãtias simplices & materiz expertes, virtutẽ participatam pofestatemque 4ta inferiori Mundo communicant. Exemplar Sacerdotibus propositũ, vt ad eos propitiandos in Sacrificijs analogo ritu operẽtur. Ab his virtus à supremo Numine communicata

Hierogram. II.

III. Mundus
Siæreus.

in siderium Mundum deriuatur, vbi Osiris potẽs solis sensibile Numẽ, omnia virtute sua, facundat, 1ª essentiã vitã & motũ largitur, reb^{us} vera scẽsibilis Mundi animã, Dux & moderator, 2ª agitorq. cœlorũ, 3ª ope Assecclarũ sensibilibis mũdi Geniorũ, 4ª Mundũ sensibilem triformis Numinis caractere insignitũ, 5ª viuificat, 6ª sæcundat, locupletat.

Hierogram. III.

IV. Mundus
Elementaris.

Hic 4ta Apis siue Serapis sæcundus Aegypti Genius est, qui virtutem à superis acceptam 5ª quodripartito influxu in omnia Austro subiecta 6ª beneficis, per Genium Niji Nephthen distribuit, Aegypti Agathodæmonem; vnde omniũ rerum humano generi necessariarum vbertas & abundantia emanat, per quã tandem humana felicitas completur.

Hierogram. IIII.

Horum omnium rationes Lector tum in præcedentibus, tum in proprijs hierogrammatismis explicatas videat.

SCHEMATISMVS I.

Lateris III. Occidentalis.

Triformis Numinis in intellectualem, siderium, & elementarem Mundum, & in Occidentalem plagam influxum exhibens.

Primus Hierogrammatismus in hoc latere est globus alatus, qui quid indicet, iam dictum est, videlicet, triformis Numinis naturam.

Secundus Hierogrammatismus denotat Genialem Mundum, in quem primò influxum suum exiit triforme Numen; vbi princeps huius chori, vt in præcedenti Schematismo patuit, sedi quadratæ insidens, scuticâ pariter instructus, manu dextrâ veluti præcipiens quidpiam, summam, quâ suos in ministros valet, autoritatem & dominium exprimit. Scuticâ verò cōtra sinistras potestates tutelam innuit. Cætera cum in præcedentibus explicata sint, non attinet hoc loco repetere; Assectæ Genij nuditate, situ, gestu, an satisque crucibus instructi, quid velint, iam sæpe dictum est, tutulis pennigeris potestatem, ac supremi Numinis participationem indicant, an saturas cruces deorsum protendunt, ad indicandum appetitum ad influendū in inferiora fidei suæ commissa; pennas in manibus tenent, quasi eas principi Genio exhibentes, ad celeritatem & promptitudinem ostendendam, quâ nutibus eius stant, quamque, & pedibus ad properandum incitatis indicant; Quorum alter à sinistris ἰβιπέπλος, alter λεοντοκέφαλος, hic Ibiceps è Lunaris, alter Leoniceps è Solaris classis ordine se esse ostendunt: Hoc autem ita esse, ea quæ in Hierogrammatismo Ibidis & Leonis proposita sunt, luculenter docemus fol. 3 2 5; & clarè Euseb. l. 1. huius trāsformationis causam docet: *Hos igitur deos Terram, aiunt, lustrare vniuersam, hominibusque modò sacrarum animantium figurâ, modò hominum vultu, modo alia quâpiam specie testos se præbere interdum videndos, cum illi sint, à quibus omnia reapse procreantur; adeoque poetam cum in Aegyptum appulisset, ac sermones eiusmodi cum eo sacerdotes communicassent, quasi rem fieri solitam, quodam suo pœfios loco, ita celebrasse.*

Explicatio
omnium sym-
bolorum.

Quin etiam interdum peregrino Numina vultu

Mille nouis lustrare solent nostra oppida formis

Fasque nefasque simul propiori lumine cernunt.

Tertius Hierogrammatismus, accipiter videlicet tutulatus, cum globo serpentifero, quid sibi velit, in præcedentibus quoque dictum est.

Ad quartum ergò Hierogrammatismum progrediamur, in quo primò figura κλειρολογία catenæ occurrit, quæ occultè indicat, trium Mundorum, quos circuli notant, hucusque descriptorum, concatenationem: ita Abenephius: *المسلسلة هي علامة النظام العالم عالي مع العالم تحت*
Catena figura est connexionis mundi superioris cum inferiori. Sequitur Anubis sub canis figura abscōditus, qui Osiridis, teste Plutarcho, & Diodoro, custodiâ innuit, & vnus ex quatuor præcipuis Ægypti Tutelaribus indicat, cui in

cælo respondet Syrius siue Canicula, Ægyptiacè $\epsilon\chi\omega\tau\gamma$, vel Sothis dicta, teste Horo, Ἀστροκίαν sidus caninum, in humidam naturam influens; quæ omnia pulchrè sanè Plutarchus, his verbis describit: $\tau\omega\iota\ \tau\omega\ \alpha\sigma\tau\rho\kappa\iota\alpha\ \tau\ \Sigma\iota\epsilon\iota\omega\iota\ \iota\sigma\iota\delta\omega\varsigma\ \nu\omicron\mu\iota\zeta\omega\iota\ \upsilon\delta\rho\alpha\gamma\alpha\gamma\omega\iota\ \epsilon\iota\tau\alpha$, hoc est: *Ex sideribus Syrium Isidis adscribunt, quod aquam ducat; Quod verum esse Vrna siue Vas Niloticum, quod cani subiungitur, ostendit. Huic autem subiungitur vas Niloticum, siue Hydria, ad indicandum præsidium incrementi Nili. Quod quidè vas Niloticum nil aliud significare, ostendit idem hic Hierogrammatismus in alio quodam Hieroglyphico monumento seu potius fragmento, quod in domo nobilissimi Viri Hippolyti Vitelleschi Equitis, Antiquarij celeberrimi videtur, vbi Isidis statua apponitur canis cum vase Nilotico, cuius corpus immodicè protuberat cum latissimo labro & collo strictissimo, vti in fig. b. pater. Non ignoro hæc vasa diuersæ figuræ fuisse, quas suo tempore vidè in Hierogrammatismo Hydriæ, seu vasorum Niloticorum, vbi omnium differentiam pro alia & alia mystica ratione expressa exhibuimus. Anubis itaque hoc loco Genius Ægypti tutelaris cum vase Nilotico incrementi Nilotici præsidium pulchrè indicat. Canem autem & Anubim eadem esse, in Hierogrammatismo Canis probatum vide. Canem quoque ad Isidem referri, tum ex verbis Plutarchi satis patuit, & simulachrum Isidis mammis turgentibus vnâ manu Capreolum vitis tenèris, alterâ vas pariter Niloticum, sat luculenter in Hierogrammatismo exprimit, queis; pulchrè indicatur primò præsidium tutelare in humidum naturæ elementum, siue Nilum, quo terra, quâ Isis referebat, per anni decursum irrigata in vegetabilium procreationem animatur, quam symbolicè vt in præcedentibus dictum est, indicabat capreolus primitiæ plantarum in omnibus vegetabilibus, quam fecunditatem & mammis turgentibus indicat; imò hæc omnia ita sese habere expressis verbis docet Horus lib. 1. c. 3. $\epsilon\pi\alpha\upsilon\tau\epsilon\rho\varsigma\ \delta\epsilon\ \beta\epsilon\lambda\acute{\omicron}\mu\epsilon\iota\tau\iota\ \delta\eta\lambda\acute{\omega}\sigma\alpha\iota$, $\iota\sigma\eta\ \tau\epsilon\tau\iota\sigma\iota\ \gamma\upsilon\gamma\alpha\iota\alpha\ \lambda\upsilon\sigma\eta\alpha\delta\epsilon\sigma\iota$; $\tau\epsilon\delta\ \delta\epsilon\ \alpha\upsilon\tau\omega\varsigma\ \eta\ \tau\eta\ \Theta\epsilon\omega\iota\ \sigma\iota\mu\alpha\lambda\acute{\omicron}\nu\epsilon\sigma\iota$; $\iota\epsilon\upsilon\varsigma\ \delta\epsilon\ \pi\alpha\delta\ \alpha\upsilon\tau\omega\iota\varsigma\ \epsilon\delta\eta\iota\ \alpha\sigma\tau\rho\kappa\iota\alpha\ \alpha\gamma\omega\pi\iota\sigma\iota\ \nu\alpha\lambda\acute{\epsilon}\mu\epsilon\iota\omega\varsigma\ \Sigma\acute{\omega}\delta\iota\varsigma$, $\epsilon\lambda\lambda\eta\gamma\iota\sigma\iota\ \delta\epsilon\ \alpha\sigma\tau\rho\kappa\iota\omega\iota\varsigma$; hoc est: *Annum indicaturi, Isin, hoc est mulierem pingunt, quo etiam signo Deam significant. Est autem apud eos Isis sidus, quod Ægyptiacè Sothis, Græcè Astrocyon dicitur quod pulchrè sanè contextui symbolorum respōdet Vt proinde nõ incōgruè canē posuerint supra Isidem, hoc enim, teste Plutarcho, aqua maximè ducitur, quæ ab Isi attracta, generationis rerum omnium terrestrium causa est. Statua verò ita conformata est, vt ipsa conformatione membrorum exprimat rationem influxus à superioribus potentijs, quâ acceptam, quâ communicatam inferioribus, quod aptè exprimitur per simulachrum decussiforme, de quo in sequentibus fusiùs. Pedibus indiscretis est, vt terreni Numinis designarent immobilitatem & principij passivi in conceptibus rite formandis, conditionem. Hinc enim emanans rerum, beneficentiâ huius Numinis & liberalitate in terram Ægypti collatarum abundantia, per brachium extensum cum Capreolo vitis aptè indicatur. Nam vt rectè Diodorus apud Caesinum; sinistra contracta conseruationem & custodiam facultatum vt significat, ita extensi digiti suppeditationem rerum vitæ necessariatum, haud incongruè designant.**

Plutarchus de
Osr. & Isid.

Vas Niloticum
quid?

Anubis vel
Canis quid?

Hieropolio.

Epigraphæ Obelisci
SCHEMATISMVS III.
Lateris III. Occidentalis.

Idealis Conceptus lectio
hæc est.

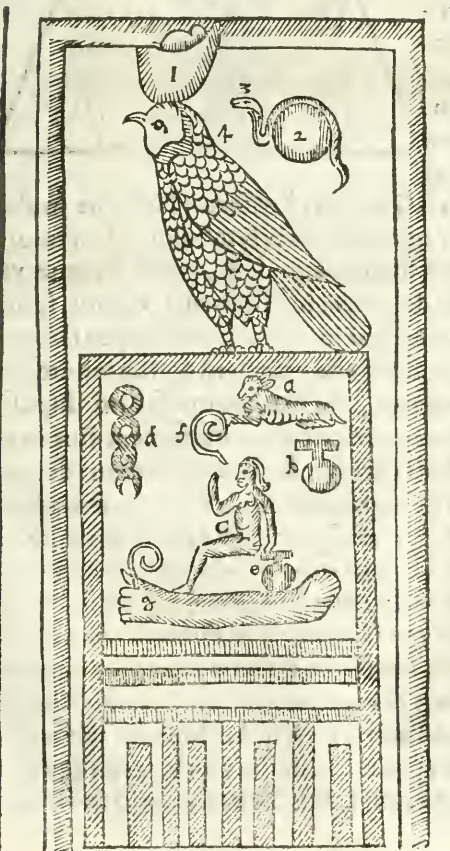

Hierogram. I.

I. Mundus
Archerypus.

Hierogram. II.

II. Mundus
Angelicus.

Hierogram. III.

III. Mundus
Siderius.

Hierogram. IV.

IV. Mundus
Elementaris

Triformi Numini Hempha; 1^a Menti primæ Motrici omnium; 2^a Menti secundæ opifici; 3^a Spiritui pantamorpho Triuni Numini, 1^a æterno, 3^a incorruptibili¹ principij & finis experti. Secundeorū origini; quod ex Monade sua veluti centro

quodam in Mundanæ pyramidis amplitudinem diffusum, bonitatem suam communicat intellectuâli Mûdo Geniorū, qui sūt Occidentalis Mundi² præsidēs, & supremi Numinis ministri sub Duce³ supremo, 2^a Tutelari cuius imperio⁴ obediunt; hic⁴ Archetypæ potestatis caractere insignitus, virtutem⁴ participatā, 2^a Affeclis Lunæ-Solaribus Genijs cōmunicat; qui² influxum, acceptum¹ celeres deriuant in inferioris Mundi² Occidenti subiectam œconomiam, vario suo habitu, symbolis, gestu, in sacrificijs auspiciadis, ad aduersas potestates dispellendas, & bonos genios propitiandos, quid fieri debeat, rudiūt

Ab his virtus in Mundum Siderēū deriuatur, vbi¹ Osiris Sensibilis Mûdi Solare Numē, cum Affeclis⁴ planetis & omnia virtute sua; fecundat; essentiam, Vi am & motum largitur rebus, vera sensibilis Mûdi Anima, Dux & Moderator, agitatorque cœlorū, Mundū Sēsbilem triformis Numinis caractere insignitū³ viuificat; 3^a fecundat, locupletat; & hic virtutem participatam in Mûdum Elementarē

deriuat, & in eo, quæ Occidenti subsunt, propagat; in hac Elementaris Mundi parte² Anubis & Isis⁴ concatenatum influxum cœlitis excipientes, reliquis suæ curæ & tutelæ commissis rebus imprimunt; vnde Nili² fecunditas³ & beneficentia³ & liberalitas Numinum, & consequēter rerum omnium Aegypto necessariarum vbertas, humanæ felicitatis complementum, emanat.

Rationes horum mysticas Lectōrum in præcedenti explicatione, tum in proprijs hierogrammatismis explicatas videat.

SCHEMATISMVS I.

Lateris IV. Borealis.

Triformis Numinis in triplicem mundum, & borealem plagam influxum exhibens.

Duiditur hic Schematismus pariter in quatuor alios Hierogramatismos. Primò quid per globum ὀρι-κυκλοπλεθόμερον indicetur, in primi lateris huius Obelisci Schematismo explicatum, probatumque fuit.

Sequitur Hierogramatismus secundus Mundi Genialis, in quem triforme Numen, per dictum globum alatum indicatum, immediatè influit; prima itaque huius secundi Hierogramatismi figura omnia communia habet cum reliquis trium recensitorum, secundi ordinis Hierogramatismorum, præter tutulum, qui cum oppidò mysteriosus sit, eum paulò fufius enodandum duxi; constituitur is ex flamma bifurcata è capite emergente, cum circulo in medio, ex quo duo emergunt tumidis ceruicibus aspides, cum folijs perseæ; circuli denique medium figura Scarabæi insignit. Dico itaque

hòc principalem huius plagæ denotari Genium, à triformi Numine multis priuilegijs & qualitatibus imbutum, quas diuersitas symbolorum in tutulo elucescentium appositè indicat; & per flammam quidem, ignea notatur, vis in eo emergens, siue summa, vt alibi diximus, intellectualis virtutis sublimitas, subtilitasque omnia penetrans; & idè in capite ponitur; per serpentes & sæcunditas, & in formarum productione viuacitas; perseæ folium Sapientia est, in assidua perpetuaque rerum fidei suæ commissarum dispositione elucens. Scarabæus denique in centro circuli, diffusionem eius in vniuersum Mundū notat, quem per Scarabæi symbolum indicabant, de quo

symbolo vide quæso Lector, quæ in Hierogramatismo XVI curiosè tradidimus. Mundū autè per scarabæum Ægyptios significasse, Horus docet lib. 1. hierogl. ἰο. ἀπογενέσθαι δὲ διηλθόντες, ἢ γένεσθαι πατέρα, ἢ κόσμον, ἢ ἀνδρα: καθάρων ζωογονοῦσθαι. Unigenum, inquit, aut ortum, aut patrem, aut mundum &c. significantes, Scarabæum scribunt: Et paulò post: κόσμον δὲ ἐπειδὴ κόσμου δὴ τὴν γένεσιν ποιεῖται. Mundū τὴν δὲ significant per scarabæum, quod ad Mundiformem ideam sæuis procurationem peragat. Nam certo anni tempore bubulum excrementum nactus, materiam eam sibi suscipit elaborandā. Quod primò statim Pacis suæ versu Aristophanes: ἄλλο μὲν ἄνθρωπος τὸ χίμα καθάρων, quo loco μέλαν ποῖτρα pro excremento ponit, ut cunque primum ex eo pillulas conficit, vt iam Mundi ipsius formam initio imitetur;

vel

Tulus figuræ mediæ myste-riofus.

Sculptor ex errore Serpentes omisit in tutulo.

Explicatio figuræ.

Quid flamma, Serpentes, Scarabæus.

Scarabæus mundi nota.

Horapello.

vel ut Clemens ait, lib. 5. Stromat. ἰπιδὴ κικλοτερεῖ ἐκ τῆς βοείας κοπεῖ γῆμα πλασ- Clemens.
 σμένος ἀντιπρὸς σωματι κικλοτερεῖ; & postea, Mox eas ab ortu occasum versus posticis im- Operariones
 pellens pedibus non intermissa rotatione protrudit, ipse interim aversus Orbem spectat, Scarabæi my-
 quasi de industria det operam, ut ipsius celi exemplar intuenso, imaginem eius expri- liticæ.
 mere conetur, quid et id illud, quod inter trudendum à subfolano in Africum fertur,
 quasi astrorum cursui feri obviam contendat, qui quidem proprio motu ab Africo in
 subfolanum fit; Verum cum omnia huius hieroglyphici arcana, in proprio
 Hierogrammatismo ex omni Orientalium doctrina, quàm amplissimè tra-
 diderimus, eum Lector curiosus adire poterit, vbi miranda quædam ab Æ-
 gyptijs circa naturam huius animalis notata reperiet; ut prouidè non sine
 causa magnæ hûc potestatis Geniû in omnia Mûdi corpora, hûc scarabæo-
 formi titulo insignitum, Egyptij adumbrarint. Asecræ Genij, nihil diuer-
 sum à præcedentis Schematismi symbolis habent, præter ibiformem à de-
 xtris Genium assistentem, manu globum serpente circumdaû offerentem;
 quo arcane insinuare voluerunt, Lunaræ naturæ Genium, siue humidi ele-
 menti præsidem, qui aptè per ibidis caput indicatur, dùm globû serpentiferû,
 principi Genio offert; quia tam etsi humidum ad omnem generationem re-
 quiratur, nisi tamen igneus accedat spiritus, siue calor fecundatiuus, quem
 ut in primò Schematismo ostendi-
 mus, globus serpentifer refert, nullû
 rerum naturalium effectum nos con-
 sequi posse, indicatur, cum omnis ge-
 neratio in calido & humido cõsistat;
 precari itaque videtur Genium prin-
 cipem, ut humido elemento vim suâ
 caloris & læcunditatis, viuacitatisque
 vigorem per influxum cõmunicet;
 Alter autem Genius statuam porrigit,
 ut spiritu infuso vim acquirat, id effi-
 ciendi, quod intenditur; Hinc in sa-
 crificijs Sacerdotes ad similia à Ge-
 nijs impetranda, si milibus ritibus, ge-
 stibus, symbolis vtebuntur, ut in innu-
 meris huius operis locis ostentum est,
 adeoque hîc Geniorum Hierogram-
 matismus, sacrificiorum à Sacerdoti-
 bus, ut vim habeant, instituendorum
 exemplar quoddam sit & idea.

Operariones Scarabæi myliticæ.

ibiforme symulachrum quid?

Quid globus serpentifer.

Accipiter tu-
tulatus.

quam

quam aptè indicatur; cuius symbolicum apparatus cum in primo Schematismo fusè explicauerimus, eo Lectorem remittimus.

Catena quid.

Quartus Hierogrammatismus ita se habet; primò se offert figura cyriologica catenæ, trium Mundorum concatenatorum per tres circulos indicatorum symbolum, vnde & Ægyptiacè *ⲛⲓⲉⲩⲟⲩⲡ* id est, *connessio* dicitur. Est enim concatenatus quidam influxus Triformis Numinis in Mundum Intellectualem Geniorum, & hinc in siderium & deniq; ex hoc in Elementarem, quem hic præfens quartus Hierogrammatismus refert, cuius influxus figura catenæ symbolum est, quæ Algazielis Arabis testimonio confirmatur, qui in libro de Influètijs ita dicit: *كل من يعرف السلسلة التي تلتف بها العالم العالی مع التحتی هو يعرف الاسرار الطبیعة و یفعل معجزات بكل ما یرید* hoc est, *Qui nouit catenam connectentem mundū superiorem cum inferiori, is cognoscat mysteria naturæ, & mirabilium patratores aget.*

Fol. 240. edit.
Bal.

Hermes quoque hanc catenam tribus veluti annulis connexam, fato, necessitate, & ordine, disertè describit in Asclepio, his verbis: *Fatum ergò Æsclepi sine apparitione, et est necessitas omnium, quæ geruntur, semper catenatis nexibus iuncta; & paulò post. Hæc itaque inuentionem siue fatum rerum omnium parit principia, altera uero cogit ad effectum, quæ ex illis primordijs dependent. Hæc ordo sequitur, id est contextus & distinctio temporis rerum perficiendarum. In omnibus his Mundus iste est perfectus, omnia itaque in diuiduo connexa sunt glutino.*

Catenæ è regionè respondet figura crateris sacri, quem in libaminibus sacrificiorum adhibere solebant, atque hoc ita docet hieroglyphicum Schema, in Amphora quadam Ægyptia (cuius typus ex Ergasterio Pereisciano, ad me transmissus) in quo sacrificuli Deo Mopheta, siue Nili Genio sacrificaturi, hæc figuram manibus tenebāt; veluti craterem quendam, cū liquore appropriato Dijs, Ex quo mihi figuræ huius significatio primùm innotuit. Cratere autem primò mentem diuinam, intra quem anima demersa, diuinorum contemplationem & intelligentiam Dei nacta, menti

ὁμοίως μορφος efficitur, notari; ita in Pimandro docet Trismegistus f. 36. *Cū craterē patulū animā impleset, præconem misit iubens talia quædam animis hominum nunciare; mergat seipsam in hanc paterā quæcunq; potest, quæ uidelicet credit craterem animā ad eum qui dimiserat reducturam, quæ uel finem noscui, cuius gratia nata fuerit. Quicunque igitur præconium exaudierunt, seque miserunt in mentem, ij cognitionis partici-*

icipes effecti sunt, mentemque suspicientes in homines perfectos euaferunt; non merſi in ignorantia manſerunt; Atque hæc eſt. Tate ſcientia mentis, diuiniorem ſcilicet contemptatio; & intelligentia Dei in diuino exiſtente craterere. Hinc Græci quoque craterem Ioui affinxerunt, in qua omnia commixta eſſent; ſed & de hoc alibi. Atq; hæc quoad ſenſum anagogenicum.

Secundò per a craterem hunc de notabant iuxta phyſicum ſenſum influſum mentis ſupernæ in Genialis primò, deindè hoc mediante in ſidereſi, & elementaris mundi humidum, quæ lanè aptè indicabant per ſubiectam Vrnæ, qui eſt Vrcus Niloticus capiti Ibis innixus, quem, Herodoto & Plutarcho teſtibus, adhibebant in ſacris, & certis feſtis præ foribus ponebant, in beneficiorum, quæ per Sorhis, ſiue Mercurium, & Oſiridem ſiue Nilum accipiebant, memoriã Vrnæ ſiquidem Sothi ſeu Oſiridi dedicatam teſtatur Hecatæus lib. de ſacrificijs, præſens enim, inquit, urna in ſacrificijs, quâ Deum colerent, moſ erat *ἀόβη δὲ ἀεσιβίαν τῶν χροῶν ἐν τοῖς ὀρίοις*. Solebãt autem proferre urnam in ſacris, vti alibi dictum eſt, & his verbis proſequitur Hecatæus apud Pierium.

Hydriam itaque quandam in gentem ſummo cultu, & aſtonitã pene ueneratione proſequebantur, quam obitentam, & caſta religione ſuſceptam, in adẽm ſolemni pompa geſtabant, quocum perueniſſent, terra procumbentes manibus ad Cælum ſublatis, ijs gratiam agebant, qui prius diuinã benignitatis munera mortalium uſui communicãſſent, ut patè qui ex humore orti omnia perſuaſum haberent. Vnde, & ſimiles urnas in varias figurã transformabant Geniorum Niloticorũ proprias, vt vel hinc Canoporum originem Lectoſ cognofcas; Sed vide, quæ de Canopis eorumque varijs differentijs tũ in Prodromo, tũ in Oedipo diſſerimus. Quòd autem Liberum ſiue Oſiridem, quem non vini tantũ, ſed & omnis humidæ naturæ dominum, atque principem faciunt, hæc urnã ſiue Nilotico vaſe in ſacris circumlato referant, Plutarchus docet his verbis. *Bacchus leuitã dator gratis frugibus arbores facundat. Eaque cauſa eſt, quod Oſiridis Cultoribus neceſ eſt arborem hortẽſem perdere, aut fontem aque obdurare; Non ſolum autem Nilum, ſed omnem ſimpliciter humorem ὀριείδος ὀροπποῖν*, id eſt, Oſiridis effluſum uocant, & ante Sacra in pompa ſemper præcedit uã aquarium in honorem DEI, & ficus folio, Regem ac meridionale mundi clima pingunt, interpretanturque folium ficus irrigationem & ſatationem omnium, videturq; naturã ſimile genitali membro, de quo pluribus actum vide in materia de phallo; & in oedipo de Phallophorijs, Ithyphallicis, ſiue Dionyſiacis ſacris.

Plutarchus
lib. de Oſir.
Ibid.

Huic urnæ itaque paulò poſt reſpondet caput d ibidis vnã cum vnco, ſiue harpagine ſacro è regione emergente, quo tutelam indicabant Genij Nilotici ſiue Mercurij. Nam, vt oſenſum fuit in Hierogrammatiſmo Ibis, erat Ibis cuiusque membra proprium Mercurialium rerum ſymbolum; Eratque vnus ex quatuor Aegypti Genijs in humida tutelam ſuam exerens. Verũ quomodò vnco ſiue harpage tutelam indicet, videamus. Eſt hoc hieroglyphicum in omnibus paſim Obeliſcis frequentiffimum, & indi-

Quid Harpagi.
go.

Ibis caput
quid?

Harpago in
forma Ibdidis
factus.

Harpago fa-
cer Aegyptia
cè *Gamat*, id
est, extractio

Horus acuis
merfus quo-
modo à Mer-
curio erua-
tur?

Quid quadrā
gula?

cat extractionem Hori aqua submersi per Ibin, vnde, & ad memoriam rei
hamum hunc sacrum efformabant in formam collicum protento rostro
vncum referentis, quem, ut in Alphabeti mystici structura ostendimus, Æ-
gyptiaca voce *ra, ee, x* vocabatur, scilicet normā, vel extractionē: Nam ibi
Ibide primum detectum, atque ex Nilo, in quem à Typhone, & Titahibus,
teste Diodoro, proiectū fuerat Corpus Hori, extractum custoditumq; fuisse,
Hecateus apud Sophianum clarè docet. Sed vide quæ alibi copiosius de
hoc hieroglyphico harpagone disseruimus. Atq; hinc Aegyptij sacrū vncū
sub forma colli Ibdidis d cū rostro exhibuerunt, cuius magnus erat, tū in sac-
rificijs; tū in hieroglyphicis vsus & significatio, pulchrè enim hoc tropolo-
gicè inuebant Horum, qui sensibilis Mundi typus erat, sub aqua mersum,
rerum in mundana machina contentarum obliuionem, & ignorantiam,
à qua eos liberabat Mercurius, abscondita Mundi eruens, atque in cons-
pectum hominum educens, quæ humano generi scitu necessaria erant, sub
forma ibidis edocebat, quod & sequens hieroglyphicum trium f quadrā-
gularum maiorum, & trium quadrangulorum minorum mōstrat; per 3
quadrangula quaternā in Zodiaco triplicitatem, quā tria anni tempora
cōstituuntur, notabat; vel ut paulò clarius dicam, triplicitatem quater-
nariā Zodiaci, cuius vnaquæque quatuor mansiones, quæ per quatuor qua-
drangulorum latera indicantur, continet; per has enim Sol transiens, trium
anni temporum, videlicet veris, æstatis, & hyemis differentiam efficit (in-
tot enim partes annus veteribus Aegyptijs distribuebatur, horæque dice-
bantur) Iterum per dictam triadem quadrangularem f indicabantur duo-
decim menses, quos Sol per duodecim signa transiens efficiebat; appose-
rūt præterea tres quadrangulos minores, qui numeros partiū notabāt, in quas
singulos totius anni dies, & noctes diuidebant, quasi diceres paruos men-
ses, iuxta analogiam quandam ad menses duodecim, ita ut tempus singu-
lorum dierum, maturinum veri, meridianum æstati, vespertinū nocturnūq;
hyemi responderet; atque hanc distributione à Mercurio ingeniosè facta,
omnium in Elementari Mundo rerum generationem productionemq;
denotabant: Quæ Diodorus hisce verbis confirmat lib. 1. c. 2. *Illi enim*
(Ægyptij) inquit, *tunc quatuor mēsisbus annum cōficiēbant secundum tria tempora,*
æstatem videlicet, verem, & hyemem; quæ causa fuit, ut quidam Græci annos vo-
carent Horos, quasi dicas anni tempora, & annales horographias; Cū enim
Horus filius Osiridis & Isis sit, id est mundus sensibilis, per Solem & Lu-
nam perficiatur; Hinc Diodorus in eodem capite ait: Hos Deos arbitrari
asserūt vniuersum circumire orbem, ac nutrire augereque omnia tribus anni tempor-
ibus, motu continuo perficientes orbem (id est Zodiaci) Vere, æstate, atque hyeme; hæc
in vicem contraria annum cōficiunt firma concordia, quorum Deorum natura mu-
tum conferat ad omnium animantium generationem, cum alter igneus, per accipitrē
appositè, altera humida atq; frigida, per Ibdidis caput cū vna supraposita indi-
cetur, aer utriusque communis. Quam quidem mirificā temporum harmoniam

Mercur-

Mercurium ibimorphum indicasse, Diodorus docet his verbis : *Imprimis a-*
strorum obseruator fuit Mercurius ; & Vocum harmonias inuenit , lyra insuper ex
neruis trium chordarum , instar trium anni temporum repertorem tradunt ; tres enim
instituit voces , acutam , grauem , mediam ; acutam ab aestate , grauem ab hyeme , me-
diam à verè sumens , quæ miram cum dictis symbolis consonantiam ostendunt ; quod
verò quadrangulum annum indicet ; expressè docet Horus lib. I. cap. 5.
ἔτος τὸ ἰνιστάμενον ἡράφοντις , τίτατον ἀέρος ἡράφου . instans annū significantes quartā
arui partem pingunt . Est enim Arura spacium 100. complectens cubitos , cuius
integrum aruum erit 400. cubitorum , & cōsequēter quadratū eius latus 20.
cur autem $\frac{1}{4}$ agri spatium pro indice anni assumpserint ; Horus citato loco
describit ; & nos alibi fusè pertractauimus .

Atque hic est Horus ille à Mercurio ex aquis ignorantia extractus & in
 lucem ductus, quo vita mundo datur, vt apposita figura Hori quadrangu-
 lis subiecti vnâ cum serpente designat; Horum enim, quem inter hierogly-
 phica, infantile caput fascijs veluti inuolutum signat, sensibilem mundū
 denotari Plutarchus multis verbis docet; ex Eudoxo enim Aegyptiam fa-
 bulam recitat; Iouem videlicet pedibus inter se connatis feriantem ab Iside
 ad gressum expeditum fuisse; cuius fabulæ hoc erat ἐμπύθιον; Dei mentem in-
 conspicuam, & latentem sua natura esse, motu autem ad rerum procrea-
 tionem processisse; hinc vel per caput infantile, vel per pedes, vt per reti-
 culatam vestem, cui inuolutum fol. 212. exhibuimus; illum exprimunt; Atq;
 inde quoq; Hori defluxit descripto, quem Luna, seu Isis mundi mater in
 aqua repertum vitæ restituit, & immortalem, vt fabulantur, fecit; genitalis
 enim aquæ vis, & Luna sublunarium Regina mundum, & sæcundant, &
 immortalem quasi per varias rerum vices efficiunt; hinc apud eosdem
 Aegyptios inualuit opinio, Lunam, & Solem oculos Hori fuisse; quin & in
 paludibus apud Butum à Latona primū enutritum; quæ omnia ad no-
 stram interpretationem alludunt; & Ceraestes capiti Hori appositus aperte
 docet; Nam serpentes Ceraestes siue binis cornibus conspicuum humido-
 calidum animal, vitam significare in proprio hierogrammatismo osten-
 dimus, ob duo videlicet, humorem, & calorem, quibus vita in omni-
 bus animantibus conseruatur. Patet igitur ex dictis mirabilis quidam
 hieroglyphicorum contextus. Explicatis modò quatuor laterum Obe-
 lisci Schematismis, nihil restat, nisi vt iam summatim singulorum in-
 vnum colludentium concordiam exhibeamus, quod tum appositè fiet,
 vbi prius totius idealis conceptus in singulis Schematismis elucescentem
 lectionem compendiosis verbis ob oculos curiosi Lectoris posuerimus.

Idealis Conceptus lectio hæc est.

Obelisci Epigraphæ
SCHEMATIS MVS I.
Lateris IV. Borealis.

I. Mundus
Archetypus.

¹ Triformi Numini Hæmpta; ² Menti primæ Motrici omnium; ³ Menti secundæ opifici; ⁴ Spiritui pantamorpho, Numini triuni, æterno &c. Quod ex Monade sua veluti ex centro & apice quodâ in

Hierogram. I

II. Mundus
Angelicus.

Mundane pyramidis amplitudinem diffusum primò bonitatem suam communicat II. Mundo intellectuali Geniorum ^{CD} Boreæ præsidum, sub Duce ^A Pantamorpho ^B archetypi Solis imagine insignito, qui ^F ignea quadam & penetratiua ^G vi imbuti, & contra adustiuam Typhoniam vim muniti ^E influxum deriuant in inferiorem ^{HI} Mundum; exemplar Sacerdotibus propositum ad operationes in sacrificijs analogo ritu expediendas propositum.

Hierogram. II.

III. Mundus
Sidereus.

Ab his Virtus in Sideream III. Mundum deriuatur, vbi ¹ Osiris sensibilis Mundi Anima ² Mûdum virtute sua ³ animat, omnibus essentiali, vitam, motum tribuendo, qui ⁴ Cœlos assecularum ope agitans, omnia inferiora motu, lumine, calore, sæcundat, viuificat, locupletat. Hic virtutem participatam in Mundum.

Hierogram. III.

IV. Mundus
Elementaris

Elementarem, potissimum in Borealem Mundi partem & craterem ^a deriuat; Cui ² Mercurius & ³ Horus præfunt, qui humore ^c beneficum ex cratere ^a contra adustiuam ^e Typhonis violentiam temperant; & ^b concatenato quodam influxu per ^f anni duodecim mensium ^f dierumque curricula, omnibus inferioribus ^h vitam largiuntur.

Hierogram. IV.

Horum omnium rationes Lectior tum in precedentibus, tum in proprijs hierogrammatismis explicatas videat.

ANACEPHALEOSIS EROTEMATICA.

Q V A

Difficultates nonnullæ, quæ Lectoris animum, variè se supra dicta reflectentis, in rerum adductarum confirmatione dubium reddere poterant, per breues quæstiunculas solvuntur enodanturque.

NE nullus in animo Lectoris Curiosi, & intima sectantis scrupulus relinqueretur, hoc loco opportunè hanc Erotematicam Anacephaleosin subnectendam duxi; in qua plenè Lectoris votis nos satisfacturos confidimus.

Reflexiones circa symbola Hierogrammatismi I.

Quæritur igitur primò . Cur character *οφι-κυκλο-περσμορφος* Triformis Numinis immediatè ponatur sub apice Obelisci? Respondeo, quia cùm per pyramidem siuè Obeliscum Aegyptij Vniuersi amplitudinem quadripartitam significarent, aptè sanè per apicem, ad quem omnes lineæ concurrant, & in eo tanquam in centro omnium vniantur, Numen supremum indicarunt; quod ex monade sua in multitudinem lapsum, vi causa, vita, & veluti anima omnium est, ita omnia ad idem reuertuntur, tanquam ad Authorem, & Effectorem omnium, à quo essentialiter pendent; de quibus vide vltimum caput libri secundi de mysterijs pyramidis.

Cur globus a. latus ad apicè ponatur pyramidis?

Quæritur secundò. Quid in alatis globis tres ordines pennarum? Respondeo Aegyptios ijs significasse æternas supremi Numinis Triformis Archetypi ideas, & exemplaria rerum in trium Mundorum classibus elucescèntia. Nam, vt rectè Clemens, solebant Aegyptij res subindè exiles adhibere ad res magnas indicandas.

Quid in alis globi 3 ordines pennarum?

Quæritur tertio. Cur Serpens non supra globum, sed infra emergat? Respondeo, hoc eos Mentis Opificis naturalem appetitum, & veluti nifum quandam ad mundis inferioribus se communicandum, indicasse.

Cur serpens infra globum emergat?

Quæritur quarto. Cur in trigono à reliquis per figuram retinaculi (quod signum diuisionis ipsis erat) leperatus sit globus *οφι-κυκλο-περσμορφος*? Respondeo hoc ipso triunam Numinis essentiam (quam & trigonus & globus alatus cum serpentibus indicabat) in æternitatis abyfso absorptam suæ beatitudinis contemplatione ita fruentem, vt tamen semper appetitum ad creationem haberet, quod triangulus vltra productus pulchrè indicat, significasse.

Quod retinaculum?

Quæritur quinto. Cur in singulis Obelisci partibus illud triforme symbo.

symbolum posuerint; Respondeo, ut omnipresentem eo Numinis supremi influxum, qui per quadripartitam Mundi plagam indicatur, innuerent.

Reflexiones circa symbola Hierogrammatismi II.

Cur ignis trigono cum globo alato includatur.

Quæritur primò. Cur hi Secundi Hierogrammatismi in trigono unâ cum symbolo triformi inclusi sint? Respondeo, hâc illos indicare voluisse, Genialem Mundum, siue Angelicam substantiam, immediatum Creatoris opus esse, ei quam simillimum, simplex, incorporeum, quod intellectu solo omnia conficiat; & sicuti expressimum, & immediatum Dei simulachrum, in quod Numen immediatè influat, tanquam in simillimū sibi subiectum, hinc ob similitudinem, quam cum Deo habet, pulchrè sanè in eodem trigono, ut pote supremi Numinis caractere insignitum, in singulis Obelisci partibus incluserunt, ut ostenderent, Mundum eorum gubernationi commissum, eorumquè ministerio omnium in Mundo sensibili partium vel minimas res disponi, singulorum curam gerere.

Quod varias illa symbolorum in genialis mundi Schematismis.

Quæritur secundò. Cur tot, tantisque symbolis, situ, gestu, corporis habitu dicti Genij distinguantur? Respondeo, eos diuersa, distinctaque, quæ in Mūdo, appropriatitque eiusdè partibus obtinent, munia significare voluisse; Hinc medius Genius sedentis figurâ, & titulo præ reliquis conspicuo inclutus, scepro præterea instructus, principatum sui ordinis, & chori; dominium præterea, & summam potestatem in reliquos sibi subditos indicat. Reliqui verò veluti ad capescenda Ducis imperia, stantes, pedibusque ad currendū veluti incitatis huic, nescio quam promptitudinem exhibent.

Struppi quid.

Quæritur tertio. Cur struppi illi, siue multiformibus symbolis insigniti tituli potissimum in capite gerantur? Respondeo, eos significare voluisse; quod omnis potestas, dominium, principatus, vita, & influxus primò fiat à supremo Numine in geniale, seu intelligibilem Mundum, aut in intellectum, & rationem, cuius organum secundum analogiam quandam ad hominem factam, cerebrum est, facultatis rationalis, & intellectualis pars, vnicum rerum faciendarum archetypum; per symbola vero, quæ manibus gestant, ostenditur facultas operatrix, & executrix eorum, quæ intellectus præscribit.

Cur statuas, tam multi formos?

Quæritur quarto. Cur subinde Genij transformati iam in faciem hominis, modò in accipitrinam, Ibiacam, felinam, bouinam, caninâ formâ exhibeantur? Respondeo, hâc eos significare voluisse diuersa officia, quibus omnia, quæ in mundo sunt, administrant; & partim insensibiles, partim sensibiles Genij sunt, per illos, qui humana facie pinguntur, insensibiles Genios exhibent, solo intellectu, & inuisibili quadam assistentia omnia moderantes; per reliquos verò sub formis animalium cõparentes, sensibiles Deos indicant, qui sub formis animalium totum orbem circummeantes, teste Trismegisto, humanum genus erudiunt; Sic Mercurium sub for-

ma Canis, sub forma Bomis Osirin, sub forma Felis Isidem, & sic de cæteris, ut passim in toto hoc libro ostensum est; Hinc transformatos illos, ut plurimum, in dumento lectos videmus; reliquos verò in sensibiles nudo, & subtili corpore, ut potè simplices, & ab omni materiæ contagione distinctos.

Quæritur quintò, Cur sub forma fœminea, & masculina exprimantur? Respondeo, ad ostendendum, eos totius generationis præfides esse; esse præterea in Mundo intellectuali quandam sexûs distinctionem, secundum analogiam quandam factam ad hominem, & animalia; unde partus videlicet intellectualis refertur, ex quo infinita rerum varietas nascitur.

Quid forma masculinae, & fœmininae?

Quæritur sextò. Cur in singulis lateribus tres tantum Genij, & in omnibus lateribus simul iuncti duodecim ponantur? Respondeo, ut processum rationis diuinæ exprimerent ex monade in dyadem, qui numerus cum imperfectionem quandam arguat, aptè per eum Mundum II. ab Archetypo, videlicet Genialem indicabant, ut potè qui respectu essentiæ supremi Numinis imperfectionem quandam notet; quæ per binarium numerum, siue multitudinem, ut dixi, indicatur; ut in dyade Obelisci explicatum est; Ex monade tamen in triadem quoque mouetur, quam trigonus, cui includuntur, & numerus Geniorum indicat; eò quòd in mediatum, ut dixi, opus à supremo Numine profectum, sit Mundus Angelicus, quæ prima creata Trias dici potest, ob supremam, quam inter creatas res habet perfectionem; sicuti Triforme Nomen Trias dicitur increata. Si verò tres Genij vnius lateris in quatuor latera ducantur, nascuntur duodecim, per quem numerum vniuersitatem rerum appositè notabant, ut alibi explicatum est; per 3, igitur Genios, tum excellentia naturæ angelicæ, tum tres classes, siue ordines, in quos in præsidium inferiorum rerum distincti sunt, & per 12. vniuersi Mundi administratio, per eos peracta, intelligitur; caue tamen, ne triadem ordinis, cum triade perfectionis confundas.

Cur 3. genij tantum in vna facie?

Reflexiones circa Hierogrammatismum III. & IV.

Quæritur primò. Cur post Mundum Genialem, Accipitris figuram posuerint in quadrangulo? Respondeo, ad indicandum Mundum sensibilem, siue corporeum, qui per quadrangulum aptè indicatur, ut supra ex Platone probauimus; Cum quantò series Mundorum à primo Archetypo circulari Mundo plus recesserint, tantò ob angulorum, figurarumque varietatem imperfectiores sint, & tantò plus à monade, & triade recedat; hinc inter monadem, & tetradem aptè posuerunt triadem angelicam, ut indicarent, influxum in Mundum corporeum fieri in tetradem, mediantibus Genijs.

Quæritur secundò. Quid sibi velint strigæ illæ lineares, & circulares in alis accipitris? Respondeo, eos indicare voluisse, cælorum conuersiones fieri.

Quid strigæ in alis accipitris?

feri, per sensibiles potentias Osiridis affectas in Mundum inferiorem, per lineares ductus designatos, quibus motus causa rerum omnium exhibetur.

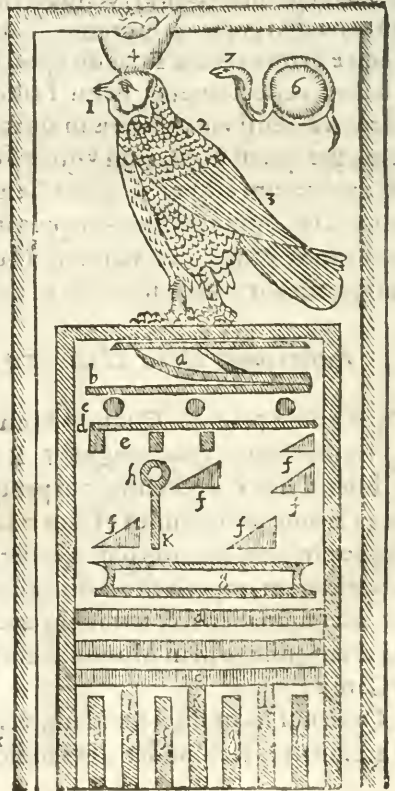
Quæritur tertio. Cur quartus Hierogrammatismus quadrangulo pariter inclusus, quadrangulo maiori includatur? Respondeo. Cum dictus hierogrammatismus Elementarem Mundum exhibeat; appositè eos per distinctum minus quadrangulū maiori inclusum eū, retulisse, ut potè qui à sidereo Mundo tanquam contentum à continente concluderetur, gubernareturque; Hinc Osiris *ispanomogras* eidem insitit ad indicandum absolutissimum, quod in eum obtinet dominium.

Quid per ductus lineares.

Quæritur quarto. Quid post quatuor Mundorum sibi mutuò concatenatorū exhibitionem per lineas illas a b c transuersas, & per 7. ad superiores normales, quarū quæ signantur numeris d f g h, disiunctæ, i k l verò superioribus coniunctæ, oēs, intra spaciū R S X Z, cōtinētur? quid præterea per sumā denariā, quæ, 3 ad 7 additis, cōstituitur, indicare voluerint? Scio multos putaturos, hæc parerga quædam esse, & ornamenti locum obtinere; Qui tamen acutum Aegyptiorum ingenium penitus scrutatus fuerit, videbit apud Hierogrammatistas, uti nihil mysterijs vacuum, ita ne hosce quidem lineares ductus arcanis mysterijs caruisse?

Respondeo, eos per hæc lineas, veluti numericas figuras, totum dictarum rerum contextum, veluti in numerica quâdam idea exhibuisse; quemadmodum enim Archetypus supremus Mundus per dyadem in triadem, & tetradem Angelicam influit, ita i Osiris corporei mundi Dux, & Moderator; ex monade sua, hoc est, ex centro Solis, in quo, ceu anima, residet, euolutus, primò in binorum mundorū c e, Siderei, & elementaris dyadem, ab hinc in corpoream rerum f triadem, hoc est generationis Sphæram, quæ per tres lineas transuersas a b c aptè insinuantur, labitur, per tetradem, hoc est, quadruplicem Mūdi corporei portam, quæ per quatuor normales lineas d f g h indicatur, tandem veluti per canales in totius vniuersi indiuiduas res, quæ per hieroglyphica ordine in singulis lateribus sequentia

Explicatio linearū Sche matūq; quæ in præsentis figuræ basi intra spaciū R S X Z cōtenta spectantur.

indi-

indicantur, aptè exhibetur; tria autem transuersa parallelogramma a b c, cum quatuor d f g h normaliter positis disiunctisq; conficiunt 7, numerum mysticum harmoniæ mundi, qui numerus etiam indicatur per septem lineas literis d i f k g l h signatas, quæ tribus superioribus transuersis coniunctæ, constituunt decem, decadis mysticæ, reuolutionis rerum omnium ad suum principium, symbolum; quod verò septem lineæ normales coniungantur cum tribus a b c transuersis, per id indicatur, ex triade corporea influxum superiorum per quatuor mundi portas continuari in omnem inferiorum indiuiduarum rerum ambitum; atque aded quicquid in capite de mysteriosa figura obelisci, mysteriosum exhibuimus, hic in epitome quadam contentum spectemus. Vide quæ à folio 126. vsque ad fol. 130. de hisce fusè egimus.

Quæritur quintò. Quid habitus ille varius Geniorum indicet, cum præter transformationem variam in manibus nunc statuas, nunc globum serpentiferum, nunc pennas, nunc simile quid portent? Respondeo, hoc eos indicare voluisse rationem sacrificiorum instituendorum, quæ à sacerdotibus ad Genios propitiandos ritu prorsus analogo institui debebant. Hinc sacerdotes, vt alibi ostendimus, in adytis sacrificaturi, eo habitu, situ, gestu, eoque symbolorum apparatu, quo Genios, quos propitiari intēdebant, ab Hermete in Obeliscis representatos videbant, procedebant; credebant enim, nihil ad Numina quæ placanda, quæ attrahenda potentius esse, quàm analogo ipsis rerum apparatu, cerimonijsque sacræ peragere, quæ omnia alibi ex Plutarcho, Iamblichò, alijsque comprobata sunt. Sed audiamus Porphyrium, qui in libro de abstinentia quæcumque in hac Anacephaleosi explicata sunt, ita pulchrè confirmat, vt ad dicta alluisse videatur; *Nos itaq; sanctos antiquosque imitabimur, veluti primitiarum Numinibus ex ipsa contemplatione dicantes, quam nobis superi tribuerunt, & cuius nobis vsus ad veram salutem necessarius. Hinc Pythagorici circa numeros lineasque versati, ex his etiam Dijs plurimum tribuerunt, alium quidem numerum Palladem nominantes, alium verò Dianam, Apollinem alium; rursus alium iustitiam, alium temperantiam, ac similiter in figuris; atque ita sacrificijs similibus, Dijs aded placuerunt, vt unumquemque Deorum suis oblationibus aduocarent, eorumque beneficio frequenter ad diuinationem, & vaticinium uterentur; Dijs autem, qui sunt intra Cælum, siuè cursu quodammodo pererrantibus, siuè non errantibus, inter quos primatum tenere Solem, deindè Lunam existimandum est, cuiusmodi igenem etiam quasi ipsis cognatum accēdere & offerre consentaneū erat. Et paulò post de Platonis loquens, ita dicit: Tradunt verò in hunc modum, primus quidem DEVS, cum sit incorporeus, immobilis, impatibilis in nullo, neque etiam in seipso cohibitus, nullo eget externo, neque etiam mundi anima eget externis; possidet enim, & continet ipsum, quod est trina dimensione perfectum, facultatemque naturaliter se mouentem, & suapte natura discreuit benè ordinateq; moueri, mouereque Mundi corpus secundum optimas rationes; excepit autem seipsa corpus atque complexa est, quantum in*

Quid habitus & instrumēta Geniorum notent?

Porphyrius.

corporea sit itaque ab omni passione libera . . . *Dijis autem reliquis, ac Mundo, stellisque, quæ omnia ex anima, & corpore constant, oculis manifestis sacrificandum est inanimatis. Vide Porphyrium in libro de sacrificijs, & abstinentia animalium.*

Hieroglyphica hic exhibitæ consonant sunt Orthodoxæ religioni.

Hugo Victorinus.

Vides igitur, ex hisce paucis quæstionibus, nihil adeò exile fuisse Aegyptijs, quod non ad mysteria sua arcana exhibenda assumpserint. Habes hic etiam, quomodò Pater Filium generet, & quomodò ex his Spiritus procedat; habes quomodò à Triuno Numine Mundus hic productus sit, habes Angelorum in varios choros distributorum ordines; habes Mundum eorum tutelæ & conseruationi commissum. Verùm audiamus de his aurea verba Hugonis Victorini, qui antiquorum mentem in quodam sermone, adeò appositè explicat, vt huc respexisse videatur: *DEVS Conditor Mundi, contemplato Mundo conspicitur, & qui videri non potest, fecit, quod videri posset; & visus est per id, quod fecit. Inuisibilia enim ipsius à Creatura Mundi per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur. Quem locum expendens Scholiastes, asserit, potuisse philosophos in lumine naturali peruenire ad & tributa triū diuinarum personarum; nam vt rectè Origenes in hom. 3. in Cant. docet, hic Mundus visibilis de inuisibili, & exemplaria quædam Cælestium continet terrena hæc positio, vt ab his, quæ deorsum sunt ad ea, quæ sursum sunt, possimus ascendere, atque, ex his quæ videmus in terris, sentire, & intelligere ea, quæ habentur in Cælis; cum enim impossibile sit homini in carne viuenti agnoscere aliquid de occultis, & inuisibilibus, nisi imaginem aliquam, & similitudinem acceperit de visibilibus; ob hoc arbitror, quod ille qui omnia in Sapientia fecit, ita creauit vnamquamque visibilem speciem in terris, vt in his doctrinam, & agnitionem rerum inuisibilium, & cælestium poneret; quo per hæc ascenderet mens humana ad spiritualem intelligentiam.*

Postquam igitur Deo non fuit satis, sola sui ipsius contemplatione frui, sed operæ precium videbatur, vt quo plures beneficium sentirent, latius seipsum diffunderet, deriuaretque; primùm quidem cogitatione concepit Angelicas potestates, ac cælestes, quæ quidem cogitatio transiit in opus, quod Verbo complebatur, & Spiritu perficiebatur; creatorū enim causa cōceprix Pater est, Filius causa effectrix, perfectrix Spiritus, ita vt Patris quidem voluntate existant administri spiritus; actione autem Filij, in natura rerum producantur; Spiritūs autem præsentia perfectionem, & vltimum nanciscantur complementum. Hi sunt constituti veluti secundi quidam splendores primæ illius lucis ministri. Posteaquam verò hoc primum opificium ipsi Artifici, & menti Opifici arrisit, alium quendam mundum expressit cogitatione siuè in Verbo, qui ex materia constaret, ac per hoc oculis corporeis pateret, videlicet vniuersum hoc ex cælo terraque, omnibusque in ijs contentis concretum, concinnatumque.

Angelici ordines sub ternarij quadrato continentur; est enim Trias trinitèr prima, summi illius boni principiū ab omnibus Orthodoxis etiam

Theologis in eiusdem substantiæ unitate sub personarum Trinitate sine sui diuisione celebratum. *Rationabile itaque est, sacrum primi principij numerum, nempe ternarium in se ductum, Cælestium Geniorum, atque immaterialium substantiarum peperisse frequentiam.* Hinc Zoroaster Triade triplicata nouem posuit choros, quos Pfellus hisce verbis explicat. *Μίαν ἀρχὴν τῶν πάντων δεξιάζουσι καὶ ἐν αὐτῇ καὶ ἀγαθὸν ἀπογομνέσιν. ἄτα παρῆκεν τίνα βυδὸν σέβονται ἐν τριῶν τριάδων συγκείμενον ἐνάσι δὲ τριάς ἐχθ' πατέρας, δυνάμιν, καὶ νοῦν.* Vnicum arbitrantur esse rerum omnium principium, idque proficuum verum esse, & bonum; deinde colunt paternum quoddam fundum ex tribus trinitatibus compositum, quælibet autem trias habet Patrem, Potentiam, & Mentem. Vides quomodo hæ tres trinitates pulchrè explicatis quadrent; Elucet hæc primò in mundo intellectuali, & Genijs; deindè in Sidereo, in tribus classibus siderum, scilicet in fixis, Sole, planetis; quæ luce, radio, calore omnia implent; in effectibus, quibus essentiam, vitam, sentum præstant.

Vnius igitur Mundi sunt fœcunditas, partus, & amor, nec fœcunditas est alius mundus, & partus alius, & alius amor; sed sunt vnus, & idem mundus; participatur enim fœcunditas mundi, & partus, & amor in angelis angelicè; in hominibus humanè; in brutis brutaliter; in entibus entiter; in elementis elementaliter; & in singulis alijs suo modo; quod quidem nõ habet, nisi ab ipso, qui triunus cùm sit, eidem suam perfectionem meliori quo potest, & quo capax est, modo communicat. Quibus omnibus pulchrè consonat Serapidis oraculum.

*Πᾶσα θεὸς μετέπειτα λόγος καὶ πνεῦμα σὺν αὐτοῖς
Σύμφωτα θεῖα πάντα καὶ οὐκ ἐν ἑνὶ.*

Principium Deus est, tum Verbum, his Spiritus vna est.

Congesta hæc tria sunt, cuncta hæc tendentia in vnum.

Quæritur Sextò. Cur extra obeliscos subindè huiusmodi quoque hieroglyphica syntagmata statuis videlicet Iphingibus, & ab acis incisa videantur? Respondeo, obeliscos fuisse veluti quædam Archetypa seu prototypa mysteriosa, in quibus, totam aliquam de Deo, Dijsque scientiam præfigurabant. Quam, ne temporum iniuria dissiparetur, ingentibus, durissimis, capacissimisq; saxis inculperunt; tum vt perenni fulgore doctrinæ oculos omnium ferirent, tum vt essent veluti Archiua quædam, ex quibus particulares singulis dijs conuenientes Schematismi; tum in statuarum, simulachrorumq; consecrationem; tum in priuatum Amuletorum vsum depromerentur. Hinc passim, quæ in obeliscis fusè sunt exposita symbola, ea hieroglyphicis inscriptionibus, sparsim inserta, præsertim ea quæ ouali figuræ inclusa spectantur, reperias. Sed de his amplius in sequentibus. Huius argumenti præter innumera alia passim hinc inde occurrentia, illud vnum est, quod sequitur.

Ex Ergasterio
Barberino.

Ex M. Mylesij o-
lim, modo ex An-
gelomi Mulao.

Interpretatio

T A B V L A E H I E R O G L Y P H I C A E

Ex Gazophylacio Barberino depromptæ, quæ omnia quæ hucusque dicta sunt veluti in Epitome quadam continentur.

QUæcumque igitur expansè in primis hisce quatuor Schematistis dicta sunt, contractè exhibuerunt in statuis suis mysticis, quarum nõ nisi fragmentum ad me peruenit beneficio Francisci Cardinalis Barberini, qui vt primus moliminũ meorũ pro motor extitit, ita ea pro suo in Rempub. literariam affectu promouere non destitit. Tabella est ex lapide phario nigro, durissimo, cuius crassities pollicem ferè habet, latitudo medium palmum adæquat, longitudo ob fracturam per medium factam colligi nõ potuit, vt in præsentis schemate patet. Quia tamen simile quid me vidisse recordabar in statua Ægyptia, cuius olim mihi copiam communicarat Marcus Milesius I. C. modo possessorẽ eius agit Frac. Angelomus supra laudatus, omnẽ ex ea defectũ facillè instaurauerõ: Barberina statua solũmodò inferiorem partem exhibet, Milesiana integram, tametsi non cum tanto hieroglyphicorum apparatu, vt Barberina; Hæc enim à parte postica 14. columnis hieroglyphicis, è lateribus, in fundo, & ex omni denique parte hieroglyphicis subtili manu, & exactissima distinctissimaque incisus, spectatur illustris; illa principalem tantũ figuram integram exhibet; vtramque hic apponendam duxi, vt Lector vnã & alteram comparando, defectum facillè suppleret. Statua intermedia sedentis figuram obrinet, in manu tenens baculum, & vnã scorpionem, binos serpentes, leonisque deorsum nitentis caudam manu stringens; pedibus innititur binorum crocodilorum capitibus, in oppositas partes respicientium; Milesiana statua caput habet cornu arietino munitum, cum leonino capite Lunæ sextili inserto; in manu sinistra serpentes duos, & leonem caudã strictum inferius nitentem, & veluti respicientem, dextrâ scorpionem tenet, & canem, tabula superius in arcum efformata, iuxta quem globus alatus, alis expansis veluti inferiora fouens, extenditur; Barberina præterea infra crocodilos 16. statuas Deorum in sacra animalia variè transformatorum exhibet, in cuius medio Serpens undulato corporis contractu caudam suam mordet, cuiusque gyris insident quinque statua mystagogæ; simulacra extra serpentis undulati gyros sub accipitris, leonis, catti, canis, ibidis stantium situm, varijs symbolis auerruncatiuis manibus instructa; gyris verò serpentis imminentes, sedentium situ sunt, vario pariter hieroglyphicorũ
 appa-

apparatu insignes. Quid singula indicent videamus. Globus *κυκλο-πίερόμορφος* triformis Numinis vnitatem, & in contemplatione sui solitaria degentem ostendit. Figura verò principalis indicat eiusdem triformis Numinis pantamorphi in totius Naturæ amplitudinem delcensum. Capite gestat Leoninum caput sextili Lunæ insertum, quo potestas, & dominium in Solem, & Lunam ostenditur; quæ potestas sefsione quoque declaratur. Cornu gerit arietinum ad sæcunditatem eius demonstrandam, & Ammoniam virtutem. Dextra caudâ scorpionem tenet, & canem; quo aptè indicatur Anubis, & Typhon, teste Plutarcho; & siccativa vis Solis est, quæ maximè, Sole scorpionem intrante, exeritur, dùm folijs arbores, terra graminibus nudatur. Sinistra complicata tenet Scorpionem, binos serpentes, & figurâ Leonis, baculo cõplicata; quæ in vitam, & mortem, in generatione & corruptionem, in bona, & mala, in Regnum Mophta vis, & potestas indicatur; ita vt per Scorpionem exitiale animal mors; & interitus rerum, siue malorum paratio, Horo teste, per binos serpentes duplex mundi cœlestis, & elementaris vita, per Leonem, Momphta humidæ naturæ præses appositè indicentur; per simulachra verò Numini polymorpho circumposita, serpētibus, alijsque veluti baculis Cucuphomorphis, scutica, ansatis crucibus instructa, sub pueri, leonis, accipitris, ibidis figura, vitalem sæcunditatem, quam ad varietatem rerum Mundo, Soli, Lunæ, Elementis influunt, ostendunt, quæ omnia suis locis fusè explicabuntur. Duorum Crocodilorum in diuersas partes respicientium capita conculcat, quo omnem pernitiolam Typhoniam, & Arimaniam vim, quâ patet ortus, & occasus perfectè sibi subditam seretere pulchrè indicatur. Sub crocodilis superficies arcuata spectatur Genijs pantomorphi Numinis Aseclis, administris rerum tutelaribus; quibus totum regnum Mophta per aptam temporum dispositionem administratur; Horum alij stantes sunt, alij sedentes; stantes sunt primi tres à dextra, & tres à sinistra; quinque intermedij sedentium habitu; primus à dextris incipiendo, Genius est *λεοντοκέφαλος*, manu harpagonem tenens, sacro vestitus velamine. globum capite tenet, quo Genius vim corroboratiuam soliditatemque rebus conciliatiuam conferens, contra vim rerum dissipatiuam, notatur; sequitur Genius *ιβραχόμορφος*, id est accipitriinâ facie, baculo Cucuphomorpho insignis, quo vis solaris in calidum, & humidum, quæ varietatis rerum causa est, indicatur. Sequitur tertius Genius *αιλουρόμορφος* siue Felis specie, siue quod idem est, cynocephalus Genius Lunariorum, quibus ex opposito tres alij Genij respondent, quorum prior sedens accipitriinâ facie cum penna in manu, ostendit celerem vim motus Solaris; Secundus Ibidis forma, cum penna in manu, celerem motus Lunariorum vim; Tertius sub forma canis; Anubin indicat, Horizontis, teste Plutarcho, præsidem.

In medio figura serpentis, vndulato gyro caudam sibi mordentis, figura est, quâ annus siue Zodiacus aptè, teste Horo, indicatur. Vndulatus est, siue

siuè in figuram aquæ fluentis dispositus, ut exprimeret gyros, quos Sol veluti in cœlestis æquoris vndis per duodecim signa, & totidem menses dum motu suo cõficit, omnium quæ in mundo sunt, rerum productionis causa est, duodecim signa siuè menses aprè per gyros; quos singulos suis numeris notauimus, indicantur, ut in figura apparet. Quia verò quinque dies anno solari ad 360. defunt, hisce significare voluerunt, per quinque gyros principales, quibus totidem Genij præstant. Mythologia ex mente Plutarchi ita sese habet. *Reæ, aiunt, occultè cū Saturno congressæ, Solè, qui id flagitiũ deprehendisset, imprecatum fuisse, ut neque in mense, neque in anno pareret; sed Mercurium amore Deæ captum cum eã coiuisset, ac deinde in ludò eum Lusia victorem septuagesimam partem cuiusvis diei abstulisset, ac 360. annis cæcus hæcisset, qui quinque dies nunc ab Aegyptijs Misi, à Græcis ἡρακλῆος, id est, adiectitij vocantur; & ut natales. Deorum festi aguntur; Prima autem earum die natum Osirin rerum omnium dominum; Secunda die Aruerin natum, quem alij Apollinem, alij Horum seniore appellat; Tertia Typhonem, non suo tempore, & loco, sed late re ictu perrupto exsilijse. Quarta Isidem in panygris. Quinta Nephyn quam, & finem, & Venerem, & victoriam nominant. Nos verò hos quinque deastros ex hieroglyphica doctrina ita restituimus, ut primum diem Hermanubi; secundum Anubi; tertium Isidi; quartum Horo; quintum Osiri tanquam veris Aegypti tutelariis dicatos intelligamus, quos figura hic expressa notat. Hermanubis enim siuè Hermes ibiacus per statuam ibiformem; Anubis per *κυνόμορον* siuè caninam faciem; Isis, per scæmineam cum velo suo; Horus per puerilem, Osiris denique per leoninum & iubatam vultum exprimitur; pennas in manu habent; ut ea occultum agitationis motum innuerent; circuli capitibus primi, secundi, & quinti, indicant vim, & potestatem diuinam in orbem; Phallus oculatus Isidis mediæ capiti superpositus indicat feminalis copię multitudinem, cui Isis ceu passiuum rerum principium substat, quinta denique figura Osiris globum serpentiferum capite portat; ut ostendatur, eum esse vitæ mundanæ principium actiuum.*

Atque hi sunt moderatores anni, & rerum omnium totius anni decursu in inferiori mundo nascentium tutores conseruatoresq; quia tamen rerum inferiorum per dictos quinque tutelares Genios indicata felicitas, aduersas habet potestates, quarum liuore res naturæ variè interrurbari possent; hinc aprè è latere Genios tutelares auerruncos, uti harpagones, scuticæ, similiaq; auerruncatiuæ virtutis symbola indicant, quibus & Genijs maligna vis abigatur, & intenta rerum varietas, & abundantia conseruetur, apposuerunt; Infra hæc verò duo simulachra sunt, quorum prius lanceâ Hippopotamus; alterum, crocodilum transfigit; quibus Bebonia vis, ita enim vim Typhoniam nominat, apud Plutarchum Manethon, quæ obstaculum, siuè impedimentum notant, quod rebus recta incedentibus, & ad suum finem tendentibus Hippopotamus, & Crocodilus, Typhonicus ob-

sistat;

sistat; quem tamen Hori, & Osiridis spiritus tandem destruat, & disperdat; Quæ pulchrè sanè consonant ijs, quæ Plutarchus recitat libro de Osiride, & Ifide; apud Hermopolim ait, simulachrum ostendi Typhonis; *ἑπὶ τὸν ποταμὸν ἰσθμὸν ἔβηθη καὶ ἔραξ ἔραξε μαχηθεὶς, πρὸ μὲν ἰσθμοῦ τὸ Τυφῶνα συνάντες τῷ τῷ ἱερακὶ δὴτα μὴ εἰς ἔρχην, ἢ βία κτῶμενος ὑποπτε κακίας, καραπτομένος ἢ παροτρυν.* Equum fluuiatilem cui accipiter insisit in serpente pugnans, equo Typhonē indicante, accipitre vim, & principiu, quibus vi potius ille sepe nō defatigatur prae malitia turbatus atq; turbans. Vides in hac figura Numen ἱερακόμορφον serpentem manu tenens finistrâ, dextrâ spiculum torquens in hyppopotamū; Osirisenim vita rerum radiorum suorum virtute veluti spiculis quibusdam incussis, facillè superat vim illam Beloniam, & fini rerum naturalium aduersam interficit, cui se sedulam antagonistam exhibet Mophra, quem statua λεοντόμορφος baculo cucuphomorpho instructa eum à tergo sequens, ac vim eius infringens indicat; hoc idem ostendit in opposito latere figura accipitris telo crocodilum conficiens; Vide Plutarchum citato loco, omnia enim euenta mala, & damnosa nature quandam repugnantiam habentia, Typhonis effectus, & opera dicebant, quæ Sol dum interimat, vnâ mundum ἀνατολῶν in temperiem reducit; Canibus autem ad latera, vndulato serpenti accumbentibus, custodia accessus, & recessus Solis indicatur, vel vt Plutarchus vult, ob incrementum Nili, quod canes celestes ortu suo mouent, & promouent, sed hæc ita esse luculentis verbis Clemens Alexandrinus lib. 5. Strom. demonstrat his verbis: *Sunt autem qui volunt quidem, Tropicos significari à canibus, qui custodiunt, & instar ianitorum obseruant accessum Solis ad austrum, & Septentrionem.*

Atque ex hisce patet; quod quæcunque de influxu Triformis Numinis in Mundum Angelicum per polymorpham naturam, & hinc in Mundum caelestem; & elementarem, dicta sunt, in hoc hieroglyphico fragmento veluti in epitome quadam, & anacephaleosi contineantur.

Quibus quidem præpositis nihil restat, nisi vt sequentem in singulis obelisci lateribus symbolorum sacrorum contextū pari ausu enodādum aggrediamur.

INTERPRETATIO SCHEMATISMORVM

Primi Lateris Orientalis.

Postquam fusius forsân, quàm par erat, quatuor primos Schematismos expediuimus; nunc ordo postulat, vt sequentes ordine singulorum laterum Schematismos enodemus; Et priores quidem Schematismi, vt Epigraphes loco positi sunt, ita vniuersalem quoque noticiam præbent doctrinæ in hoc obelisco contentæ. In reliquis itaq; obelisci lateribus veluti ad particularia descendit doctrina vniuersaliter tradita, dum quis in rebus humanis, quis in natura, quis in animo hominis vsus eius sit; quomodo

do ex Dei Geniorumque influxu bonis omnibus per prævias dispositiones repleantur, ostendit. His igitur præmonitis, nunc opus propositum, nobis prosequamur.

S C H E M A T I S M V S I.

Lateris I. Orientalis.

EXhibet hinc Schematismus Triformis Numinis influxum primò in Archetypum; deindè in genialem, sideriũ & elementarem, de quibus cum fusè fol. 406. tractatũ sit, eò Lectorem remittimus; Sed antequam ulterius, ad alios Schematismos progrediamur, prius præludere aliquantulum visum est, vt veritas in sequentium expositione luculentiũs innotescat. Quæritur igitur quomodo Deus cum immaterialis sit, rebus tamen materialibus se immisceat? Secundò cur Ægyptij singulis mundi cardinibus, locis, & penetralibus Deos præfecerint? cur statuas Deorum ex omni materia sensibili confecerint? & cur animalia habitacula Deorum appellârint? cur denique quasdam materias tanquam Dijs contrarias respuerint? Ad primum quod attinet, DEVS causa causarum cum sit, & nulli distans rei, vt potè sine cuius perpetuo influxu omnia in nihilũ abirent; omnibus itaq; & singulis rebus intimè præsens vt sit, necesse est. Hanc doctrinã orthodoxam Ægyptij à Mercurio traditam, tamen si aliquo modò firmiter tenerent, fidei tamen superno destituti lumine, vnitatem hanc in omnibus rebus latentem disperferũt in rerum materialium multitudinem; quo factũ est, vt singulis rebus suos sibi Genios, tanquam superni Numinis particulas quasdam assignantes, loco verorum Numinum colerent; hinc omnem Deorum susceptioni aptam, credebant materiam, quæ subtiliter sanè more suo Iamblichus ostendit his verbis fol. 307. edit. Basileensis. *Profectò exuberantia potestatis in causis vniuersi summis id habet, vt quemadmodum in cæteris inferiora superat, ita & in hoc admodum superet, videlicet in ipsa præsentie amplitudine, vt maxima omnium causa, maximè omnium omnibus sint præsentis, adeò vt eadem ipsa cause vniuscuiusq; potestas, seorsum ab impedimento, vbiq; tota semperque sit præsens. Hac igitur ratione ipsa omnium prima, vltimis quoque subrutilant; immaterialiaque principia immaterialiter materialibus adsunt; nemo miretur si quam materiam esse dicimus purã atque diuinam. Nam ipsa quoque materia cum ab Opifice Patreque omnium facta sit, meritò perfectionem sui quandam acquisiuisse potest aptam ad Deos suscipiendos. Quin etiam nihil prohibet, superiora lumen suum ad inferiora diffundere, neque igitur materiam permittunt expertem fore superiorum; Quapropter quantumunque materia perfectum & purum est, atque Deiforme, ad Deorum susceptionem non est incipiũ. Nam cum oportuerit etiam terrena nullo modo diuine communicationis expertia fore, ipsa quoque terra diuinam quandam portionem in se sortemque suscepit, ad capiendos Deos sufficientem. Atque hinc profectum est, vt quascunque congruas Dijs materias seligerent in sacrificiorum vsũ; incongruis, vt potè potestatum, ἀντίχρον siue aduersarum, symbolis repudiatis; hinc tanto studio & cura, sin-*

gulis Dijs, singulas Statuas adornabant, ex ijs materijs concinnatas, quas
 2071a quendam ad dictorum Deorum proprietates, obtinere; quasque præsi-
 dio eorumdem subiacere superstitiosius credebant, cognorant. Hinc Seta-
 pidem mundi mentem, ut alibi probauimus, ex omnibus mundi sensibili-
 bus materijs conficiebant, herbis, radicibus, feminibus, omni lapidum
 terrarumque genere. Hinc statuam confecturi, eas potissimum materias
 seligebant, quæ in locis Ægypti crescerent, quibusque præsidere credebant Ge-
 nium eius, cuius statuam adornabant; plagam præterea mundanam exactè
 obseruantes, ut eas res, quæ analogiâ quâdam dicto Genio certæ alicuius
 plagæ præfidis qualitate corresponderent, seligerent, summo studio præca-
 uentes, ne res vnus plagæ proprias, cum alterius rebus, tanquam ad Geniû
 proprium non pertinentes confunderent. Hinc sacrorum animalium
 cultus, quorum nonnulla diuinis honoribus colebant, quod sub eisdem seu
 habitaculis Numina docerent mortale genus, & de futuris rerum euentibus
 præfagia præberent; quorum obseruatione & cultu, Deorum familiarita-
 tem sibi se conciliare posse arbitrabantur; nonnulla mactata comburebant,
 immaterialia Numina sub hoc cultu, per resolutionem in 4 elemêta factam,
 honorantes, vnicuique dantes quod Dei est proprium. Verùm quæcunque
 hucusque dicta sunt, ita perspicuè à Iamblichò docentur, ut eum audisse,
 totam doctrinâ eorum sit percepisse; ita autem loquitur fol. 308. edit. Basil.
*Hæc igitur sacrorum sapiencia contemplata, atque ita secundum congruentiam compe-
 tentia vnicuique Deorum susceptacula diligenter inueniens, sæpè componit in vnum
 lapides, herbas, animalia, aromata, aliaque similia sacra & perfecta, & Deiformia,
 atque subindè ab his omnibus susceptaculum purum integrumque fabricat; neque enim
 fas est omnem materiam detestari, sed solam quæ à Dijs fuerit aliena. Propriam ve-
 rò ad illos decet eligere, & iposè que consentire possit atque conferre ad Deorum adificia,
 statuarum fundamenta sacrificiorum opera, neque enim aliter terrenis locis & homi-
 nibus hic habitantibus possessio portione vlla ex diuinis contingere potest, nisi tale
 quoddam prius iactum fuerit fundamentum. Arcanis sermonibus credendum est, te-
 stantibus ex Deis per beata spectacula quandam traditam fuisse materiam; hæc itaque
 illis ipsis tradentibus est cognata, talis ergò materia sacrificium Deos excitat, ut se de-
 monstrant, atque ad comprehensionem eos protinus aduocat & presentes capit, & per-
 fectè demonstrat. Eadem aliquis perdiscere potest, etiam ab ipsa, quæ secundum loca
 distributio diuinitus est facta, atque ab ipsa præfectura, quæ per res singulas est diuisa,
 quæcunque secundum diuersos ordines, siuè maiores, siuè minores passim sortes eius-
 modi nacta fuerit. Constat enim, Deis locorum quorundam rectoribus, sacrificium ex
 eisdem rebus, quæ nascuntur ibidem, fore admodum consentaneum, & gubernatoribus
 gubernata, & quæ ad ea pertinent placitura; effectoribus & grata semper sunt
 opera sua potissimum, & qui primò aliqua procreant, talia rursum habent in primis,
 accepta; siuè igitur animalia quædam siuè plantæ, siuè alia quæ visa superis dispen-
 santur, simul & præfecturam sub ipsis nacta sunt; & communionem nobis conciliant,
 cum superis indiuiduam. Horum ergò nonnulli quatenus conseruantur atque tenen-*

tur, augent tenentium ad Deos familiaritatem, Talia sunt apud Aegyptios anima-
 lia, & ubique sacer homo; sunt quadam verò mactata combustaq; familiaritatem effi-
 ciunt clariorem, eò videlicet quod resolutionem in primorum elementorum principium
 efficiunt certiore causa superiorum, atque pro ritu sacriorem. Hinc Aegyptij
 soli, huiusmodi Idolorum fabricandorum rationes tenebant; de quibus
 Diodorus lib. 2. cap. 3. his verbis: Genus artis Graecis ignotum, sed apud Aegy-
 ptios erat usu cognitum. Nam soli Aegyptij non oculis totius statuæ compositionem me-
 tiebantur, sed dimensione, ut ex varijs multisque lapidibus in unum corpus ad certā
 mensuram redactis statuæ perficeretur. Res profectò admiranda, diuersos artifices
 varijs in locis ita in unam mensuram conuenire, ut quandoque ex 20. quandoque
 ex 40. partibus vnica statuæ conficeretur.

Obelisci La-
 tus Orient.

Diodorus 2.

Videntes itaque Aegyptij, diuinitatis signaculo omnia insignita, iuxta
 signationem & caracterismos singulis rebus impressos, secretiorem suam
 adornabant philosophiam, quæ quidem nihil aliud est, quàm analogia quæ-
 dam recondita rerum sensibilium, ad insensibilem Deorum virtutes, qui-
 bus dùm arcana quadam commistione in sacris utebantur; hinc necessariò,
 ut ipsi putabant, veluti ex rebus Dijs summè acceptis nascebatur Θεομὲρως,
 & hinc attractio Numinis & vnitio, totius felicitatis vltimus finis & comple-
 mentum; Atque hoc est quod docent reliqui huius Obelisci Schematismi,
 quod ut videas, sit

S C H E M A T I S M V S II.

L A T E R I S I. O R I E N T A L I S.

Quomodo Triforme Numen, per ministros Genios in particularia
 Mundi Orientalis insuat?

H Abet hic Schematismus primo loco 1 Statuam apotelesmaticam, in
 cuius capite 2 coxa siuè posterior pars leonis, quam sequitur 3 Cy-
 nocephalus stans, manibus, quasi statuam apprehensurus, extensis; Hisce
 supponuntur duo 4 5 leonina capita sacro 6 velamine vestita, & supra dex-
 trum ponitur 7 claua cum loti flore, cui imminet pyramidium; post hæc 8
 brachium 9 capreolum manu stringens segmentū circulare 10, & 11 qua-
 drati, inter quæ intermediat figura 12 canalis, in formam serpentis constru-
 cta; quam *paria* Aegyptij vocant. Post quæ duo sequuntur 13 14 brachia,
 alterum manu 15 expansa, alterum 16 eadem capreolum stringens. Sed
 explicemus singula.

Explicatio
 singulorum
 symbolorum

Per 1 statuam apotelesmaticam eum intelligunt Deastrum, cuius vir-
 tutem cœlitus attrahere intendunt, quod & figura ipsa Ypstylomorpha, ut
 supra ostensum fuit, innuit, Deaster autem est Mophta, quem 2 posteriori
 parte leonis, quam capite gerit, tanquam effectum appositè exprimit; nam
 quæ admodum in Hierogramatismo Leonis dictum est, referebant Aegyptij
 per partes Leonis diuersas operationes, id est, uti robur Solis in terrâ, ita po-
 sterior-

Interpreta-
 tio symbolo-
 rum.

Quis Moph-
 ta?
 Quid partes
 Leonis ante-
 riores & po-
 stiores no-
 tent?

Horus.
l. 1. c. 18.

steriori eiusdem effectum solidationis expresserunt; ita Horus, ἀλλὰν πὶ γρά-
φοντες, λέοντος τὰ ἔμπροσθεν ζωογραφῶσι, δια πένθε νέτερα αὐτῶ ὑπέρχθη ταῦτα τὰ μάλῃ τὸ σῶ-
ματος. Robur notantes, Leonis anteriora membra pingunt, quod hæc ei ex toto corpo-
re robustissima sint; Poster. us Herodorus; ἕτερα τὲ λέοντος καὶ πάντων τῶν ζῶων ἕτερα,
τὰ ἔργματα Θεῶν σημαίνουσι; Posteriora Leonis, ὅτι ἅ ὅσων animalium, opera Deo-
rum indicant. Hinc eandem ob causam pulchrè illi supposuerunt duo 4 ca-
pita Leoninà, sacro 5 vt dixi, velamine vestita; quorum dextrum 6 clauam
superpositam habet cum flore loti 6, & pyramidio, quo cælestem Mophta
robur dare vegetabili naturæ per influxum appropriatum; alterum caput
4 terrestrem denotat 5 Mophta eundem cum Plutone, siue Nilum subterra-
neum. Nam, vt rectè Eusebius lib. 3. cap. 3. notat: Plutonis galeà caput tegi-
tur, quod occulti 7 verticis symbolum est, scripturam τὴν δὲ breuè (prostratum) quod te-
net, inferioris regni symbolum est. Et paulò post: Clauam 8 Leonis partem accom-
modant, alteram, vt inæqualitatem motus, significant; alteram, quoniam in Leone
maximè vires suas ostendet. Hinc claua, quæ Leoninis capitibus superponi-
tur, à Mophta veluti soliditatis eius symbolum, nunquam separatur. Vide
quæ de Nominis Momphta etymo fusè tractauimus in Hierogrammatismo
Leonis. Sacro 4 velamine ostendunt, quo in sacrificijs vestitu vti debeât
ad eum propitiandum. Atque ex hoc attractu nascitur 7 beneficentia Nu-
minis, quo rerum vegetabilium abundantia notatur; quæ per brachium
& in manu 8 Capreolû, vt aliàs dictum est, indicatur. Sed vt ad institutum
reuertamur; statuam 1, apotelesmaticam sequitur 3 Cynocephalus stans,
manibus extensis, quod teste Horo lib. 1. c. 15. ortus Lunæ symbolum est;
ἐλάνης τὴ ἀνατολὴν γράφον βελόμενοι, κυνοκέφαλον ζωογραφῶσι, χεῖματ' ἐπιπέδη; ἐσώτα, ἐν τὰς
χεῖρας εἰς ἄραν ἰπάζοντα; Lunam autem orientem indicare volentes, Cynocephalum
hoc habitu pingunt, stantem, manusque in cælum tollentem. Indicant autem Sta-
tuam Sole seu Mophta in posteriori parte Leonis, & sub Lunæ exortum,
confici consecrarique sacro ritu debere, vt abundantia rerum benefici Nu-
minis influxu procuretur. Sed redeo ad contextum hieroglyphicum. In-
tra segmentum 8 circulare notam Horizontis superioris, & intra 10 quadra-
tum, notam anni, vel elementaris Mundi, vt in proprio hierogrammatismo
dictum est, ponitur figura 9 canalis, cuius caput obuersas pyramides
refert, quo indicatur, humorem Nili primo cælesti influxu per Momphta,
in subterraneas partes, veluti in canales quosdam Leone dominâre, deriuari;
quibus augmentum fluminis, causa vitæ rerum efficitur, Leone ascensum Nili
inducant, ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος εἰς λέοντα γένόμενος πλείονα τὴν ἀνάβασιν τῆ Νείλου ποίηται, ὡς τὸ ἴκ-
μεινοντος τῆ ἡλίου τῶ ζωδῶ τέτατο, τὸ δέμορον τῆ νεῦ ὕδατος πλημμυρῆ πολλάκις. ὅθεν καὶ τὰς χο-
λίθρας, καὶ τὰς εἰσαγωγὰς τῶ ἱερῶν κρητῶν λεοντόμορφος κατεσκευάσαν οἱ ἀρχαῖοι τῶν ἱερακῶν
ἔργων ἐπέταται. ἀφ' ἧ καὶ μέλει νῦν κατ' ἰσχὴν πλεονασμῶ ὑγρότητος. Quod cum Sol Lunam
subit, ampliorem Nili facit inundationem. Quamdiu enim Sol in hoc signo persistit,
sapenumero in duplum ipsius aqua excrefcit. Unde 8 tubos canalesque sacrorum fon-
tium solent ij, qui sacris præsunt operibus, Leonis forma fabricari. Quapropter in hodiernū
usque diem, dum pro immodicâ inundatione preces fundunt, Leonis signo vti solent.

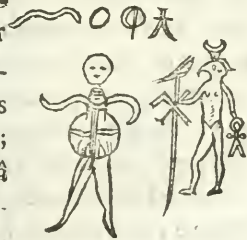
Et

Capreolus
quid cum
Brachio?Cynocephalus
extensis
manibus
quid?
Horus l. 1.
c. 15.Posterior
pars siue co-
xa Leonis
quid notet?Segmentum
circulare.Canalis
ἑπιόμορφονHorus l. 1. c.
21.

Et paulò post : ἵτεσι δὲ, inquit Horus, ὑπὲρ τῆς Ωκεανῶς, καὶ γὰρ ἀπὸ τέρου ἕστασιν ἀναγί-
νεται εἰς Αἴγυπτον, ἐκ δὲ ἀναφάσεως κατὰ φῶν. Altera causa, ex qua inundationis tempore a-
qua in Aegyptum exæstuat. Cuius exæstuationis vi annus instans per ¹⁰ quadra-
tum, teste Horo lib. 1. cap. 5. notatus, vbertatem acquirit. Aegyptus libe-
ralitate, beneficentia, & beneuola oblatione Numinis, quæ aptè per ¹¹ ¹²
duo brachia sequentia indicantur, beatur, vnà cum sceptro binodi ad vtriuf-
que superiùs citati Numinis Momphta cœlestis, & terrestris dominium in-
dicandum.

Porro sequitur post binode sceptrum figura ¹⁴ humana prostrata, &
sub illa figura ¹⁵ parallelogramma in literam V vtrimque terminans, cum
tribus lineis in medio, post hanc ¹⁶ Cerastes, serpens cornutus, & sub
hac triangulus ¹⁷ Scalenus cum tribus ^{abc} quadratis & sub hisce hydroscema,
seu ¹⁸ figura aquæ, quam sequitur sceptrū ¹⁹ bifurcatum, & hoc scep-
trum ²¹ ὀφθαλμοειδές, siue formam oculi habens, quem sequitur ²³ recepta-
culū, sacrae aquæ, hoc ²⁴ quadratū, deindè ²⁵ manus extensa, cui subsunt ²⁶
Cerastes, ²⁷ claua temoniformis cum brachio & ²⁸ coturnice, quam leg-
mentum, ²⁹ circulare cum fauissâ, seu sacrae ²⁹ aquæ receptaculo sequitur.
Sed explicemus singula.

¹⁴ Figura humana refert Mophta, vel Momphta, vtrumque enim dici-
tur, cuius nomen membrorum situ exprimit; nam, vt rectè in fabrica al-
phabeti mystici diximus, erat Aegyptiorū propriū, statuas eo situ referre, vt
Nomen Dei, quæ inuocabat, exprimeret; quod & hæc præfens figura docet,
quæ εὐφϣ nomen Genij membrorum situ in literas transformati refert;
hoc pacto duo brachia cum intermedio spacio ee, Copticum exprimunt;
caput o, brachia cum ventre ϕ, pedes denique bifur-
catam crucem ϣ, cuiusmodi frèquentissimum inter
hieroglyphicas notas ostendimus; verùm figuram vi-
de è latere vnà eū resolutione in characteres Copticos
factâ. Putabant enim nihil ad operandū attrahendūq;
potentiùs esse posse, quàm hâc ingeniosâ structurâ
statuam conficere; prætereâ per hanc figuram prostra-
tam ostendebant, ritum in ea consecranda à Sacerdo-
tibus exhibendum, qui conformis statuæ esse debebat; Sacerdos itaque
in adytis in pauimento prostratus, simili membrorum situ Numen, vti ta-
citè exprimebat, ita conceptâ verborum formâ illud inuocabat; vide-
mus hunc ritum, & ab ipsis Hebræis adhibitum, qui in sacris suis Nomen
Dei tetragrammaton, digitis certâ ratione dispositis exprimebant, de quo
vide Prodrorum, & Oedipum fusissimè tractantem, Cabalists quoque,
quemadmodum reconditissimus liber, quem *Pardes* vocant, luculenter o-
stendit, nominibus diuinis omnia hominis membra exprimūt; his autem
verbis vtitur: וזה שם חמפרש השום עליך וצורה האותיות בזה השום עם אבריו גוף

Ritus à Sa-
cerdotibus
cōformabant
iuxta ratio-
nes mysticas
simulachro-
rum.

Et hoc nomen Dei expositum pones supra te, & figuras literarum eius signabis supra membra corporis tui. Imò nomen Dei tetragrammaton, non digitis tantum expressum, sed & ornamentis sacris insculptum, docet Thargum Chaldaicum in cap. 3. Canticorum vers. 17. his verbis:

וַיִּתְתְּקוּן וַיִּנְהוּן דְּחִיקָה בַּהּ שְׂמֵא בְּנָהּ מִפְּרֵשׁ בְּשִׁבְעִין שְׂמֵהוּן

Cur Hebraei
Græci nomē
Dei & Christi
digitis exprime-
runt

Et exuerunt ornamenta armorum suorum, in quibus sculptum erat nomen magnum expositum in septuaginta nominibus. Adcò vt hi ritus arcani non tantum ab

Ægyptijs ad Hebræos, siuè mauis, ab hisce ad illos, sed & ad Græcos & Arabes, qui in hunc vsque diem in sacris simili cerimoniarum cultu procedunt, proflexerint. Nam Græcos Patriarchas, & Episcopos in benedictione solenni, digitis certa ratione conformatis, nomen Christi Ψ exprimere notius est, quàm dici debeat; quæ omnia fusiùs ostenderemus, nisi moles libri obstaret, & nisi alibi hanc materiam ex professo tractauissemus. Quare hæc tantum indicasse sufficiat.

Sacra barra:

Explicato itaque ritu, iam effectum indè emergentem videamus. Figura manum dextram quasi quidpiam designatura extendit, designatio erat sequens ¹⁵ figura, quam, teste Authore Scalæ Magnæ Copticæ, sacram barram Ægyptiacè *βάρρα* dicebant. Erat autem sacra barra, instrumentum simile feretro, in quo Sacerdotes sacras staturas positas, legitimo ritu & mysteriosis operationibus consecrabant, habebat ea in medio 3 discrimina 3. anni partibus designata, cornua verò eius \triangleright & \triangleleft Ortum & Occasum, iuxta quas plagas arcanè disponebatur, indicabant. In receptaculis verò ponebantur, testes Osiridis, tæniæ Isis, periapta Hori, similiaque; subinde illa in formam Lunarem seu falcatam construebatur, de qua Plutarch lib. de Os. & Is. *Lignum autem in sepultura, ut vocant, Osiridis secantes, arcam apparant Lunatà formà, Luna enim Soli appropinquans falcatur & occiditur.* His itaque mediante p triplicis influxus, per ternas anni partes, ab p ortu & y occasu, beneficium exposcebant; Ex ea enim sequebatur vita ¹⁶ incalido, (quam per cerasten, ¹⁶ igneum serpentem) & ¹⁷ generatio rerum, per ¹⁷ triangulum geneticum scalenum, in triplici elementari ^{a b c} Mundo, (per tria quadrata) vt supra dictum est, & ¹⁸ humidum, (quod per ¹⁸ hydrochema seu figuram aquæ indicabant) profleubar; sequitur baculus ¹⁹ furciformis, fulcimenti symbolum *κρυολογικόν*, quasi dicerent, per actionem supra indicatam vitam, rerumque omnium in triplici elementari Mundo contentarum, generationem in calido & humido consistentem, verum ²⁰ instantis anni per ²⁰ □ indicatum, fulcimentum procurari; Verum, vt Lector originem huius baculi furciformis luculentius cognoscat, sciendum est, Sacerdotes Ægyptios omnia in sacris vsitata instrumenta in album hieroglyphicorum, quod mystica quãdam ratione constarent, transtulisse; cuiusmodi hoc dictum sceptrum vnum quoque fuit, quo sacrum feretrum in pompis Deorum circumlatum, vt & sacram barram, si quandoque requiescendum esset, fulciebant. Erat autem ex certo ligno Dijs quos ferebant, appropriato; & in formam V terminabat baculum, quòd cum superni influxus sym-
bolum

Baculus fur-
ciformis
qu. d.

Lat. i. Oriēt.

bolum supra dixerimus; & 4 essent, 4 feretri capulis correspondentes; occultè, optatum Numinis influxum, per sacras huiusmodi & mysticas ceremonias procurandum innuebant; cuius & mentionem fecit Pausanias in Corinthiacis, his verbis: *Præbant autem sacrificuli sacris instructi fuscis; & huius adhuc vestigium videtur in numo Petri Stephanonij olim mihi communicato; feretrum est, cui insistit simulachrum quadrifrons, 4 baculis fulcitum. cum inscriptione, *vertummo sacre ne*, quæ suo tempore & loco proferemus; vides igitur ex his rationem baculi furciformis; sed ad institutū. Sequitur ²¹ brachiū cū sceptro ²² oculiformi & figura fauissæ ²³ seu sacri receptaculi, quibus indicabant beneficentiam. Osiridis siuè oculi Cœlestis; illam per brachium, hanc per sceptrum in oculi formam adaptatum. Nam, uti supra dictum est, Ægyptij Osiridem representaturi sceptrum, teste Macrobio, & Plutarcho, ponebant cum figura oculi: Τὸν δὲ Ὄσινην αὐτὸν πάλιν ὀφθαλμῷ κὲ κοίτης, ἡρεσθη δὲ τὸ μὲν τῷ θεοῦ ἰατρὴν ἐμφαίνῃ τὸ δὲ τῷ δυνάμιν, ἀθεομαχῶς τὸν ἀρχόντα κὲ βασιλευσύντα παύσαν Ζῆν ὑπαυόν κὲ μύστορα καλῶν. Osirim verò iterum oculo & sceptro pingunt, oculo providentiam, sceptro potentiam indicantem, hoc pasclo *Homerus Regem & Principem omnium Iouem supremum & consultorem vocat.* Cuius cum frequentissima mentio passim sit facta, non immoramur, atque huiusmodi mysticum sceptrum in Comasiarum solennitatibus Ægyptios præferre solitos, alibi ostendimus: Figura ²³ notat Fauissā, seu sacram cisternam, hoc est, Cœlestis aquæ receptaculum, & à Festo Fauissa dicitur, id est, *Aqua sacra, in adyis sacris in usum sacrum conseruata; Abenephi vocat piscinam lacram:**

Pausanias in Corinth.

Sceptrum oculiforme quid?

Fauissa seu cisterna aut piscina sacra qualis.

وكان بكل هيكل بركة تحت الصورة النبي هي موافقة لاسراره

Fuit autem in templo piscina sub figura conuenienti mysterijs eorum. Habebāt enim in recōditoribus locis Sacerdotes, receptaculum aquæ Niloticæ, per occultos meatus in id introductæ, quā in sacrificijs peragendis utebantur; cuiusmodi expresse docet figura sequēs, vbi sacrificulus portans sacrum craterem, pauimento insistent, in quo vides sacræ cisternæ figuram prorsus similem illi, quam refert præfens hieroglyphicum, in quam aqua ex Leonino capite profluit, per quod beneficentia Mophta in humidum indicatur; quam figuram ex amphora quadā veteri decerpā ad me olim transmisit Perciscius. Hæc enim annus ²⁴ instans ²⁵ beatur, ²⁶ vita & rerum abundantia, ²⁷ æqualitas

Ex Ergasterio Percisciano.

& tem-

& temperies rerum per bilancis³⁰ iugum symbolum *υερολογικον*: Infestus vero²⁸ dæmon à sacræ lymphæ²⁹ receptaculo^T abigitur, & ²⁴ annus quidē; vti dictum est, per quadratum; vita in calido & humido consistens per ²⁵ cerastem bicornem; per brachium ²⁵ liberalitas; per clauam ²⁷ lotiformem; cui atura ⁴ agri imposita est, soliditas rerum Orienti per Lotum indicatō subiectarū, vti & abundantia ²⁷ agrorum; per ^T brachium verò cum ²⁸ Coturnice, cui fauissa subditur, repullus infesti ²⁸ Genij à piscina sacra (de quō vide plura in Hierogr. Coturnicis,) indicatur. Cur autem Aegyptij tam exactē, & tantā curā Genios tam bonos quàm malos, per sacrificia & cerimonias placare studuerint, Porphyrius explicat lib. 11. de Abstinētia; his verbis: *De omnibus autem persuasum homines habent, dæmones, si irati fuerint, quia negligantur, & instiuto cultu defraudentur, lesionem esse illaturos; contra benefacturos ijs, qui votis & supplicationibus, & sacrificijs, alijsque huiusmodi eos sibi propitios reddiderint. Cum itaque isti multis in partibus, atque interdum in maximis mortale genus hominum ledant, boni dæmones singillatim officia sua nunquam intermittunt; sed pericula nobis à maleficis impendentia pro viribus præmonstrant, dū & per somnia, & per animam diuinitus afflatam, aliaque multa nobis significationes faciunt; vt si quis distinguere ea, quæ significantur, posset, fraudes omnes cognosceret, ac præcaueret; omnibus enim significare, sed non omnes percipiunt, quæ significantur.*

Isti sunt, qui libatione & nidore delectantur, viuunt enim vaporibus & suffimentis, & ex varijs vario modo, nidoribusque ex sanguine & carnibus corroborantur; ideo prudens vir & temperans huiusmodi vti sacrificijs cauebit, quibus ad se tales dæmones attrahat, & purgare animum omnibus modis studebit; eò quòd purum animum ob dissimilitudinem, quam cum eo habent, inuadere non soleant.

Quæ omnia confirmantur ijs quæ apud Iamblichum leguntur, in hunc sensum. Nam per animalia Deos eiusmodi adiurare solemus, qui videlicet aibus præsideant animalibus, præsertim, quæ proxime & quasi cognata quadam conditione gubernent. Item dæmones per prouincias partesque diuisi, & partes mundi custodientes, singulis commendatarum sibi partium tantam curam habent; vt ne verbum quidem illius ordini dispensationique contrarium valeant tolerare, perpetuam videlicet, immutabilemque mundanorum perseuerantium obnixè custodientes. Sed de his fusius in sequentibus; nunc ad III. Schematismum progrediamur.

Conceptus Idealis
Lectio.

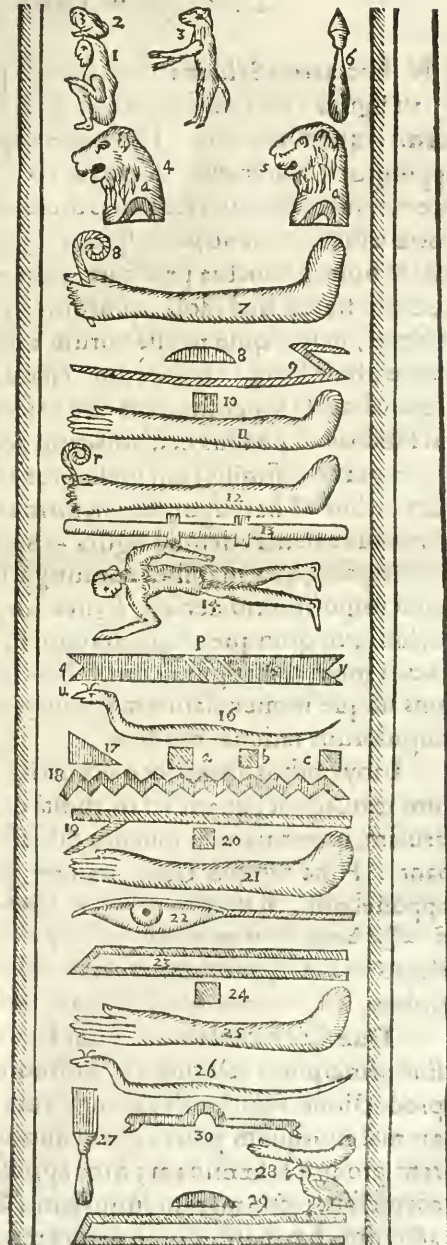
Schematismus II. Lateris I.
Orientalis.

1 Statua prophylactica mystica, Sole in 2 posteriore parte Leonis existente, 3 Luna Oriente construenda est, & versus 1.6. Orientem constituenda; præterea ea 4 utriusque 5 Mophta Cælesti & 4 terrestri dicanda est sacro ritu. Ex qua 7 beneficentia Numinis, abundantia rerum 8 generabilium 8 vegetabiliumque; per 9 aquam verò in subterraneis partibus in Aegyptum exstantem, annus 10 instans, beatitudine & abundantia 7 benefici 12 Numinis 13 duplici dominio potentis repletur.

Præterea 14 Sacerdos in facris, se in formam Mophta conformando, sacros 15 ritus in barra 15 sacra perficiet.

Ex his enim 16 vita, rerumque omnium in triplici elementari Mundo *abc* contentarum 17 generatio, in calido & 18 humido consistens, anni 20 instantis vnicum 19 fulcimentum emanat: Hinc quoque: 21 liberalitas Regis 22 Osiris, oculi cælestis; per 23 affluxum sacre lymphæ, seu Fauissæ in 24 instans anni 25 beatitudinem Numinis beneficiarum causam refunditur.

Atque demum vita 26 rerum 27 Orientis subiectarum cum 30 æquali temperie conceditur; Vis 28 infecta 30 benefici Numinis tutela a Fauissa seu sacre lymphæ 29 affluxu arcetur cohibeturque.

SCHEMATISMI III.

Lateris primi Orientalis Interpretatio.

IN hoc tertio Schematismo Lateris primi Orientalis, primo loco occurrit figura 1 labyrinthi; deinde duæ 2 cornices, sub quibus 3 Ceraſtes bicornis; quem ſequitur 4 Ibis, cuius caput ambiunt 5 duodecim circelli, cui opponitur 6 Scarabæus 7 quadrato, & 8 triangulo cinctus; ſequitur 9 caput pueri, cuius collum in tres Zonas diuiditur, è regione cuius ponitur figura 10 portæ tribus eminentijs conſpicua; quibus ſupponitur 11 Ceraſtes bicornis; & hunc 12 noctua proſtrata, cum extenſæ manus figura; poſt quæ ſequuntur ſtatua ſiue idola, quorum 14 prius miro ſitu, 14 alterum 13 titulo inſigne, neſcio quid myſteriorum exhibent; ſubditur hiſce 16 Ceraſtes bicornis; huic binæ 18 ſtellæ cum 17 ſtatua myſtica, & capite pueri collo trizonio, altari 19 ſuppoſito; poſt hæc 20 ſceptrum tria parallelogramma ſecans, cui ſubditur 22 phallus oculatus, cum accipitre 21 è regione; ſequitur hunc figura græco π ſimilis, cui includitur 24 O; deinde lex 25 26 quadrangula cum tribus 27 harpagonibus in formam capitis hircini adaptatis; poſt quæ 28 manus extenſa, deinde figura 29 Sphæroides, poſt quam tria idola cruribus repãdis, quæ manibus coniunguntur: quorũ ſingula 30 vas 31 32 habent capiti impoſitum, diuerſæq; figura ſingula vaſa ſunt; poſt ſerpens 36 occurrit, ſub quo quinque 37 quadrangula, cum 38 Sphæroide; deinde 39 retinaculi mechanici figura, cum 40 brachio ωφορω ſiue ouum ferente; habemus itaque nomenclaturam ſingulorum ſymbolorum, iam ſubiungamus ſingulorum rationes myſticas.

Explicatio
nomenclaturæ
ſymbolorum.

Labyrinthus
naturam difficilem
acceſſum
ſu indicat.

Labyrinthus primò loco occurrit; quo ſymbolo Aegyptij naturam rerum innuebant; quam vti in abditâ diuini Numinis abyſſo ſitam, ita abſtruſam, imperuiam, & inuentu difficilem appoſitè per labyrinthum notabant. Hinc templo Genij naturæ, paſſim teſte Hecatæo, labyrinthum apponebant. *οἱ Μενφιται πρὸς τὴν τῆς Ἀγαθοδαίμωνος ἐφύσης, λαβύρινθον ἐκ παλαιᾶς τῆς Ὠιδύπιδος ἱστορίας περιηδέναι, πρὸς σημάζειν χαλεποτάτην παράδοξον πρὸς αὐτήν. Μενφίται Ἱερῶν Ἀγαθοδαίμωνος, λαβύρινθον ἐκ παλαιᾶς τῆς Ὠιδύπιδος ἱστορίας περιηδέναι, πρὸς σημάζειν χαλεποτάτην παράδοξον πρὸς αὐτήν.* Memphitæ Sacrario Agathodæmonis naturæ, labyrinthum ex antiquâ traditione appone ſolebant, ad indicandum difficilem ad illam accèſſum.

Quid duæ
cornices?

Duæ Cornices labyrinthum ſequentes, indicant marem, & ſcæminam ſiue principium actiuum, & paſſiuum rerum, quibus natura in rerum productione veluti inſtrumentis vitur. Obſeruabant enim Aegyptij hoc animal nunquam plura, quam duo oua parere, & ex eiſdem ſemper marem prodire & ſcæminam; hinc appoſitè ſanè Martem, & Venerem duabus cornicibus pictis, marem innuebant, & ſcæminam; quorum ille principium actiuum, hæc paſſiuum in natura rerum referunt; teſtatur dicta Horapoll. l. i. c. 8. hiſ verbis: *ἑτεροὶ δὲ τῆς Ἀρεῆς καὶ τῆς Ἀφροδίτης χράφορες, δύο ποσῶνας ζῶοντα φέρουσι*

Horapollo.

ὡς ἀνδρα ἢ γυναῖκα. ἰσὴν τῆτο τὸ ζῶεν δύο ὡς γαῖα, ἀφ' ὧν ἄββεν ἢ θύλη γαῖαδς δᾶ.

Aliter, & Martem, & Venerem scribentes, duas cornices pingunt, vti marem, & feminam; quoniam animal hoc gemina oua parere solet; ex quibus mas, & femina gignantur. Cùm verò ex principio actiuo, & passiuo Natura generationem rerum perficiat, generatio autem in calido, & humido consistat, ex hisce verò vita rerum, & incrementum or,ûs omnium contingat; aptè sanè cornicibus binis supposuerunt Cerasten; Serpentem bicornem, vitæ in calido, & humido consistentis symbolum; vti in proprio serpentis hierogrammatismo ostensum fuit. Quia verò generatio rerum sine motu solis, & Lunæ sub Zodiaco perfici nequit; hæc enim Sidera motu suo vario, dùm feminales rationes Mundo inclusas mouent, alterant, & ad formas suscipiendas disponunt, tandem generationem rerum perficiunt, atq; hinc porta ¹⁰ magna vitæ rerum aperitur; Quæ omnia pulchrè per 4 ibim cuius; caput duodecim veluti circellis in circuli ambitum distributis, coronatum vides, & per Ibidem quidem eos Lunam indicasse, in hierogrammatismo Ibidis fusè explicatum est; per duodecim verò circellos, duodecim circuli magni siuè Zodiaci dodecamoria, quæ singulis mensibus permeat luna, notâtur; capiti Ibidis circûscripti sunt, ad demõstrandû ex mente Mercurij hanc mirabilem diuisionem processisse: Nam quemadmodum fusè in citato Ibidis hierogrammatismo ostendimus; putabant Aegyptij numen Mercuriale, sub forma ibidis comparendo, hominibus tùm literarum formas, tùm anni diuisionem, astrorumque nouitiam primùm tradidisse. Quoniam verò Luna nihil prodest sine Solis eam perpetuò fouentis aspectu; hinc è regione ⁶ Scarabæum posuerunt solis symbolum, propter operum eius ad opera Solis mirabilem analogiã; Sol enim duodecies per totius anni spatium cû eâ cõgrediens, rerum omnium generationem perficit, vti quoq; Luna duodecim signorum ambitum conficiens, mentem constituit, annum videlicet lunarem; ita Sol duodecim signa permeando, annum Solarem constituit, quo elementaris virtutis per ⁷ quadratû indicatæ, ad generationem rerum omnium, per ⁸ triangulum geneticum, indicatam, mirus cõcursus môstratur; Quæ omnia cùm in Hierogrammatismo Scarabæi amplissimè tractauerimus, eò Lectorem remittimus. Quadratum verò, & triangulum; illud elementa, hoc generationem significare in primò Schematismo fol. 388. copiosè demonstratum est.

Cùm verò influxus Solis, & Lunæ toti Mundo, veluti portæ vitæ rerû competat; hinc symbolis Solis, & Lunæ apposuerunt caput, pueri; cuius collum tribus veluti fascijs seu Zonis cingitur, & è regione, portæ ¹⁰ figurâ constituerunt; per caput quidem pueri, Horum indigitarunt, quem Plutarchus lib. de Iside, & Osiride, mundanam domum vocat, alij vt in libro tertio ostensum fuit, totum mundum sensibilem, in tres veluti Zonas distinctum, Solarem, Lunarem, & Elementarem; quouè tres horas, id est, tres anni partes, Ver, Æstatem, Hyemem ab Horo, teste Diodoro, & Plutarcho, sic

Cerastris vitæ in calido. & humido consistentis nota

Quid Ibis caput 12. Circellis circû datû.

Ibis Lunæ nota.

Scarabæus quid notet

Quid □ & ∇

Plutarchus.

dictas per easdem colli, Zonas indicatas, constituuntur. Sub pueri forma pingunt, quod singulis diebus, & annis, generationibus rerum quasi reuiuenscat, de quibus pluribus differentem citato loco vide Diodorum, & Plutarchum. porta ¹⁰ magna vitæ aperitur; & portam quidem indicat ipsa figura portæ propria *κυριολογικη*. Erat enim Aegyptijs proprium, loco sacrorum in sacris symbolorum, teste Clemente lib. 6. Stromatum, vti figuris proprijs, de quibus hierogrammatissimum Kyriologiarum figurarū fol. 364. consule; per ¹¹ serpentem autem vitam innui, iam sæpè dictum est. Vides igitur, quàm pulchrè Aegyptij symbola contexuerint, quem contextum, vt ulterius videas, filum prosequamur.

Quoniam verò generatio rerum per contrarias potestates humanæ felicitatis inuidas variè impediri potest; hinc apotelesmata, siue amuleta quædam inuenerunt, ex sacris symbolis, atque ex materijs mundi, beneficis Genijs analogis fabricata, cuiusmodi sunt simulacra (14) & (15) signata, quorum prius corporis ridicula conformatione, Genij nomen more solito, refert, vt alibi diximus: putabant enim sapientes primæui, multum hanc transformationem ad Genium placandum attrahendumque conferre; dum enim literis Alphabeti mystici ad naturæ exemplar fabricatis, veluti cōgruis sibi rebus vnice delectantur, faciliè sacrificantibus obsequi, postulatque illorum, teste Iamblichō, annuere videbantur; potestates verò aduersæ, quas per ¹² noctuam cum brachio indicant, cohibentur, & tanquam inimicis sibi symbolis, Agathodæmonum *ἀντιμαχαι* profligantur; Noctuam autem inauspicati Numinis symbolum esse, folio 315. docuimus, porrò figura (15) signata, titulo insignis cum segmento circuli suppositō, potestatem in inferiora denotari, iam aliàs dictum est; Supponitur Statuis ¹⁶ serpens bicornis, ad vitam, quam conferuat, indicandam. Præterea cum huiusmodi simulachra vim omnem, & potestatem à Genijs Astralibus hauriant, hinc ¹⁸ Stellæ supposuerunt serpenti, cum simulachro prophylactico, & capite Hori, quo indicatur; astrologica arte, & ritibus sacris appropriatis, quos ¹⁹ altaris forma Horo supposita aptè indicat, consecrari debere huiusmodi simulachra, vt vitalis influxus per astra, eorumque Genios præfides in illa deriuetur; per stellam enim, & Deū, & satum, & stellam ipsam, & Genium eius, & diuinationem, quam eius ope de rerum futurarū notitia se haurire credebant, indicabant triplici significatione sub vna stellæ figura exhibitâ, vti alibi ostendimus. Horo supponitur ²⁰ sceptrum, quod tria quadrangula fecat, hoc symbolo indicabant Hori in tres elementares Mundos dominium, vti alibi probamus, per ¹⁹ altare verò sacros ritus notabant Horo debitos, quæ omnia, vt dixi, alibi descripta sunt.

Quoniam verò tempus annum in hac mundana domo semina rerum disponit, disposita animat, ex animatione hac innumerabiles rerum partus producit, illque corruptis noua semina perpetuâ successione, quibus elementares mundi in statu à Triformi Numine ordinato conferuantur. Hinc pulchrè

Porta figura propria rei significata.

Statuas prophylactica amuleta sunt contra aduersas potestates

Aegyptij putabant Statuas astrologica arte animari posse

Altare figura propria rei significata.

pulchrè omnia dicta per ²¹ vulturem , & per ²² oculatum phallum linearumque sequentium suppellecælem indicant. Sicuti enim Sol 120. dierũ spacio, quod Ver dicebant, seminalium rerum miscellam mouet; & alio 120. dierum spacio, quam Aestatem dicunt, rerum conceptarum fœtibus incubat; & alio 120. dierum spacio, quam Hyemem dicunt, fructibus ceu partibus productis gaudet, quietus, & à generatione immunis persistit; hisce enim tribus ternarijs, tribus anni partibus, vnà cum quinque diebus correspondentibus annus conficitur, teste Horo l. i. c. i. i. ¹² Vultur annui temporis symbolum, quinque dies vuluâ ad ventum adapertâ ventu concipit, deinde 120. dies vterum gerit, & alijs 120. diebus pullos educat, alijs verò 120. diebus vacans suarum tantum rerum satagit, neque prægnationi, neque educationi intenta; ter verò 120. constituunt 360. quibus si quinque dies, quibus fœtum vento concipit, adnumeret, proueniet exactè numerus dierum 365. quibus iuxtâ Aegyptiorum institutum annus cõficitur, quinque veluti intercalarijs, seu *επιπλεονεξιας* adiectis.

Vultur solis symbolũ.

Quia verò Sol nihil faceret, nisi motu, ex oriente in occidentem facto omnia lustraret; hinc tempus diurnum, in matutinum, meridianum, & vespertinum distributum, tribus anni temporibus, (si matutinum verno, æstiuum meridiano, vespertinum hyberno tempori tribuamus) vndeque exactè respondet, annusque diurnus non incongruè dici potest, quo conceptus rerum, incubationes, & partus tandem producuntur, diurno motui Solis proportionati; Hunc motum tanquam magni in mundana republica momenti considerantes pulchrè expresserunt per vulturis motum, qui teste Horo, Sole oriente respicit occidentem, Sole verò à meridie occasum versus declinante, Orientem respicit vuluâ soli obuersâ veluti fœcundam Solis vim exceptura; Exprimunt autem hunc motum duo trianguli ²³ Isosceles in oppositas partes sui, intermedium veluti Solem semper comitantes. Quæ omnia pulchrè Horus lib. i. c. i. i. exponit, qui cum fusiùs hoc hieroglyphicum describat, eò Lectorem remittimus.

Motus itaque finis cum calor sit, calidum autem humidum instimulet, ex hisce verò generatio rerum perficiatur; hinc appositè è regione vulturis posuerunt phallum ²² oculatum, quo insinuant Osirin, siue Solem fœcundum, oculo hoc suo cælesti, annuo tempore dierumque curriculis rerum generationem perficere, in sex Mundorum inferiorum, qui per totidè quadrangula ²⁵ ²⁶ designantur, Oeconomia.

Phallus oculatus quid?

Quoniam verò per continuam obseruationem reperiebant, vulturem non nisi tredecim ova, ex quibus semper fœmina, nullo inter eas mare existète, parere; hoc symbolo pulchrè Lunã indigitauerũt, quæ tredecies cũ Sole annuo spacio coniungitur, atque ad eò totum cælũ per vulturem notarint, quod fœminæ instar omnia intra se Solis, & Lunæ opera generet. Quã ²⁴ porta ad Mundos materiales, per ²⁵ quadrangula ²⁶ secundo dominio, per tria scepra ²⁷ hircino capite conspicua, indicata aperitur; ²⁸ benignitate Numinis ³⁹ cæli replentur, symbolum quidem manus extensa benignita-

tis, & liberalitatis Numinis; figura verò cycloformis cęlorum index est, vti alibi probatum est Quia verò influxus²⁹ cęlestis subiectum, humidum est; hinc statuas^{31 34 33} tres posuerunt, quorum pedes repandi coniunguntur manibus in formã $\text{I} \times \text{X} \times \text{I}$, quæ littera Ægyptiacè idem significat, quod principium; per has tres statuas similes indicabant triformis Numinis idé- titatem, influxumque, quo in inferiora, & hinc iterum in superiora moue- tur sine motu, rebus materialibus sine contagione immersum; quod qui- dem simulachra pedum repandorum cum manibus coniunctione mysticè exprimunt. Sunt itaque tres statuz, quoad formam similes; tria vasa capitibus diuersæ figuræ superposita tenent, diuersosq; effectus notant; salutarem, videlicet illum liquorem supramundanum per vas³² circulare; per vas³¹ secundum, ex rectis, & curuis lineis mixtum, aquam sideream; tertium³⁰ vas rectilineum, elementarem notat aquam. Est enim Nilus supra-

Quid *Iansa* Ægyptiacè. & Statuz in forma *Iansa* litteræ Ægyptiæ nace factæ.

Nilus triplex per diuersæ figuræ Nilotica vasa indicatur.

Mos sacerdotum in lauadose.

mundanus, est cęlestis, est elementaris Ægyptius, quorum singuli conferunt aquam animo corporique salutarem; statuz præterea repando flexu positę cernuntur, vt indicaretur supremum Numen triforme, etsi mundis immergatur materialibus, nulla tamen indè contagione infici, sicuti homines mūdanis dediti, necessariò mūdano luto inquinatur, ad quos purificandos aquã supramundanã opus est; Hinc Sacerdotes Ægypti ter in die se aquã Nili lauare solent, ita Cheræmon apud Porphyriũ lib.4. *Ter, inquit, in die lauabantur frigida, cum cubitu surgerent, cum pransuri essent, cum denique cubitũ irent. Cubile ipsis erat ex palmarum virgultis, quas Bais appellant, intextum.*

Nam dum se lauant aqua Nili, simul participant cęlestis Nili aquam, & per hanc animo veluti præparato hauriunt Nili supramundani lympham, quã irrorati, vitam se consecutos credunt, omnis miserię incapacem, Deorum consortio beati; Vnde Æthiopum hoc pronunciatum de Nilo cęlesti emeruisse, videtur. *Gihon salah samui zaislas V-vauu bemas, Madur tamblã bebaala, Vuatambu saabanu;* id est: *Nilus fluuius cęlestis, nos irrigans salubribus aquis terram replens diuitijs, nos verò abundantia saluans.*

Hic enim est, qui vitã non quinq; tantũ megacosmi portis, sed & secundũ analogiã quandam quinq; microcosmi portis, qui sunt quinq; sensus, confert, adeoq; pulchrè expressa sunt per³⁶ serpentẽ statuis Niloticis suppositũ, & per quinq; quadrangula figurãque: cęlestem numero (38) signatam; quamuis per quinq; quadrãgula quoq; indicauerint quinq; mundorũ portas in quas lymphã illa recẽsita triplex influit, sũtq; Archetypa, Genialis, Siderea, Elemẽtaris, & microcosmica. Hęc enim triplici lymphã datã, ouũ animatur singulis dictis mūdais cõpetēs, multiplici fœtu grauidũ, fructuũ felicitatẽ & abũdantiã in singulos Mūdōs redundantem confert, quæ sanè⁴⁰ brachium, cuius manui ouĩ figura supraposita est, appositè exprimit.

Vides igitur, quã pulchro cõtextu symbolorũ, primò naturæ, deindẽ Solis, Lunæ, Stellarũq; beneficia referãt; deindẽ tandẽ ad archetypas rationes conuertatur, quẽis animus hominis per congruã dispositionem imbutus, felicitatem consequatur. Sed subdamus hęc totius idealis discursus rationem.

Idealis Discursus
Lectio.

Schematicus III. Lateris I.
Orientalis.

1 Natura rerum abscondita, & inuentu difficilis, duobus vtitur principijs, actiuo & passiuo ad generationem reru necessarijs; quibus 3 vita vniuersi conceditur; consistitq; in 0 calido & P humido, quorum hoc Luna per 5 duodecim menses eiusdemq; menstruo spatio per 5 duodecim mansiones circuli magni; illud annuo 7 spatio 6 Sol promouet; vnde iterum 8 generatio rerum in 9 Horo siue mundana domo; estq; hæc 10 porta magna 11 vitæ rerum.

Quonia verò vis infesta 12 Typhonis hinc cõtraria, vel immodici frigoris, vel æstus immodici adustiuæ vi, magnam inducere vastitatem solet & sterilitatem.

Hinc 14 statua siue simulachra auerrunca cõficienda sunt Typhonis ἀντίτυφα, versus orientem directa, nominaq; Genioru 14 Mophtha & 15 Nephta, quos referunt, exprimẽtia, ad quoru cõformationẽ, aduersa potestate cohibita, vita 16 reru tutam anet & secura.

Deber praterea sub certa 18 cõstellatione fieri 17 statua Mõphta, q ipsu nomẽ exprimat, & 18 Hori tribus mudis 20 hylæis cū potestate præsidis; sicuti enim 21 Mõphta 24 Dominus 23 ortiuo & occiduo influxu tres 25 hylæos mudos; ita 18 Horus 22 inuigilans 27 triplici influxu tres 26 hylæos mudos 22 fecundat, & 28 beat. His 29 Cælũ influit in 30 32 32 Nilũ, cuius incrementũ vti triplici de causa, ita virtute triplici, 35 supramundana 34 celesti 33 elemẽtari, 33 id est, aqua triplici concurrat 35 supramundana 34 sideria & 33 hylæa, qua animus sacrificantis ad id quod intendit obtinendũ, præparatur; Et hinc 36 vita per quinq; 37 portas 38 cœlli in 40 Aegyptũ exuberat 5 beneficam 40 reru & scẽdã matrẽ.

Interpretatio

SCHEMATISMI IV.

Lateris Primi Orientalis.

IN hoc præfenti Schematismo, primo loco occurrunt tres ¹ remi vel temones, quibus subduntur tria ² segmenta circuli, cum ^{4, 5} retinaculo bicuspide, quod sequuntur ⁶ tria quadrata; deindè ⁸ funiculus; vas ⁹ niloticum fulcitum duobus ¹⁰ pedibus ad progrediendum aptatis; canalis cui ¹¹ serpens adrepat, quem è regione tria respiciunt ⁷ quadrangula. Hæc sequitur Fauissa, seu ¹² receptaculum sacri affluxus, cum duobus ¹³ sceptris, deindè duo, ^{14, 16} scaleni rectanguli mediâ tibus duobus ¹⁵ quadrâ gulis. Hæc sequitur sceptrum ¹⁷ phallophorum, duo segmenta circuli ^{21, 22} cum retinaculo ²⁸ tricuspide ^{18, 19, 20}, cui subditur ²³ caput Isis, cû duobus ²⁴ quadrâ gulis & ²⁵ serpente, cû arculâ ²⁸ perleo formi Hori; quod sequitur ²⁶ noctua cû ²⁷ ramo tetradicis furciformi, & ²⁶ retinaculo bicuspide, & ³¹ sacra barra, cui subduntur tres ³² circuli cum brachio ³³ extenso, & funiculo ³⁴ siue ligaculo, & ³⁵ sceptro; sequitur hæc ³⁶ hydroschema, cum ³⁷ Cerafæ bicorni, cui subduntur tria paria ³⁹ brachiorû in cælum extensorum, quorum duobus extremis duo vasa Nilotica, medio verò tres ³⁸ circuli superimminent; sub ultimo verò ⁴¹ statua mystagoga ponitur, pone quam ⁴⁰ altare cum capreolo vitis.

Explicatio
figurarum.

Quæ porrò sequuntur in Obelisco, tria vel quatuor symbola rasa sunt, ut proindè quænam fuerint, nè scire mus, edacitas vel temporis, vel Cambysis, Gothorumuè sæuities nobis inuidit.

Cùm itaque viderent Aegyptij spiritum mundanum in humido stabulari, humidum autem secundum triplicem mundum triplex sit, hinc aptè tres remos vel temones posuerunt, huius perites mundos transmeationis indices. Hinc tradit Hecatæus, Baryn Isiacam nauiculam tres habuisse remos, vnum retro, loco temonis, immobilem; duos alios à lateribus, quibus Barys intra aquas promouebatur; per nauim indicabât, inquit, animæ mundanæ per humidum, motum; per temonem siue remum immobilem omnium dire Aricem prouidentiam; per duos intermedios remos auxiliares Genitorû copia indicabant, quæ cum omnia, in hæc mundanæ barys machina moueant, ex motu hoc calidum & humidum, & cõnsequenter seminalium rerum penuria, vt & moueantur, & promoueantur necesse est. Cùm verò tria maximè hanc spiritûs transmeationem promoueant, Stellæ, Sol, Luna abortu in occasum promotæ; hinc aptè tria segmenta circuli *κρυπτολογίας* supposuerunt; superni, teste Eusebio, & Plutarcho hemisphærij indices; retinaculum verò ⁴⁵ bicuspe ortus, & occasus
cornua

Quid per
Temones vel
remos,

MERCURIUS.

cornua demonstrat, quibus Horizon superior cum inferiori connexus, quasi clauditur. Ex aliorum quippe Eurozephyrotico motu tria ⁶ anni tempora conficiuntur, quæ per tria quadrata aptè indicantur; ut suprà in Schematismo I. lat. I. ostensum fuit. Totum hunc processum, utilitatemq; quam ille tribus ⁷ mūdīs confert, adhuc luculentius proponit sequens symbolorum apparatus, vbis ligaculum connexionis symbolum; quo per occultum, & impenetrabilem Numinis processum, per humidum, quem ¹⁰ pedes ad procedendum aptati cum vale ⁹ Nilotico, quod fulciunt, pulchrè indicant, ¹¹ vita fauissæ sacræ ¹² infusa, per ¹¹ serpentem figuræ columnari adrepentem indicata, humido, & calido ¹³ dominante, hylæi Mundi ad generationes rerum imprægnantur, & deligaculis, vasis Niloticis, quadrangulorum significatione suprà dictum est, restat ut quid pedes ¹⁰ indicent, ostendamus: Diximus alibi pedes significare occultum progressum Numinis, teste Porphyrio, diuinitatem quippè non per hominem tantum, sed & per omnia animalia pertransiisse, iuxta illud Virgilij 4. Georg.

Quid pedes cum vase nilotico?

Porphyrius.

*Deum namque ire per omnes
Terrasque tractusq; maris, Cælumque profundum.*

Cui astipulatur Eudoxus apud Plutarchum in libro de Osir. & Isid. vbi inuisibilem Dei naturam motu ad rerum procreationem processisse, sub pulchra sanè allegoria Aegyptios exhibere, ostendit his verbis.

Ἐπιφανὸς οὐδὲ τῆ Διὸς ὁ Εὐδῶξος Μυθολογίᾳν Αἰγυπτίους: ὡς τῶν σκελῶν συμπεφυκίτων αὐτῶν μὴ δύναμιν βυθίζῃν, ὑπ' ἀρχῆς ἐρημίας διέξισεν: ἢ τῆ Ἰοῦς διατμήσασα καὶ διασίσασα τὰ μίοντα πάντα τῆ σώματος, ἀρτίποδα ἢ πορεύου παρέχου. αἰνίττεται καὶ διατέταν ὁ μῦθος, ὅτι καὶ ἑαυτὸ τῆ θεῆ νοῦς καὶ λόγος ἐν τῷ ἀσώτῳ καὶ ἀφανῶ βεβηκῶς, εἰς γένεσιν ὑπὸ κινήσεως παρῆλθεν.

Ad hæc de Ioue perhibet Eudoxus fabulam Aegyptios celebrare, eum pedibus inter se connatis cum ire non posset, ob pudorem in solitudine vixisse; Idem verò dissectis deductisque ijs membris Ioui gressum expediuisse; qua allegoria indicatur, Dei mentem suapte natura in inuisibili, & inconspicuo degentem, motu ad res procreandas processisse.

Pedes itaque ponebant sine alia corporis parte adiuncta, ad occultum & insensibilem huius progressum indicandum; ut verò aptius ostenderent medium per quod transit, pedes affinxerunt vasi ⁹ Nilotico rotundo, quo indicabant, & ex humido, & per humidum eundem fieri, id est, humidi ope omnia quæ in mundo fiunt, Numen perficere. Atque hoc verum esse indicat ¹² fauissa siuè quod sequitur receptaculum sacræ lymphæ, seu cisternæ sacra, supra quod pedes ad currendum parati consistere videntur; ad custodiam simul, & tutelam, quam in humidam naturam habet, duplici scilicet dominio per bina ¹³ sceptrâ notato, indicandum; utilitates verò, & commoda, quæ ex hoc progressu, tutela, & dominio Numinis proueniunt, sunt primò ^{14, 16} generatio rerum, quæ in ¹⁵ annos instantes per ^{14, 16} Scaleno, & ¹⁵ quadrata indicata redundant; ponunt autem duo tantū quadrata

Scalenus nota generatio nis vt: & quadratū anni-

facta, vt alibi diximus, in qua Osiridem conditum, & ab Erica herba contra Typhonis assaultus occultatum credebant, sacros ritus perficiebant ad Numen siue Agathodæmonem propitiandum; de quibus ceremonijs siue Porphyrus l. 1. de abstinentia.

Barra sacra
quid?

Hiscæ enim Cerimonijs peractis Triformis Numinis in 32 triplicem Mundum benignitatem, quorum tres 32 circuli triplicem Mundum, brachium 33 extensum benignitatem describit, ligari, & adstringi per 34 funiculum siue tænijs Osiridis, de quæis alibi ex Plutarcho copiose actum est; cuius potentia consequenter humidæ naturæ, per 35 hydroschema indicatæ vitam 37 concedi credebant.

Vt verò, dicti triplicis Mundi vita maiori efficacità attraheretur, Sacerdotes, teste Plutarcho, quem alibi citauimus, manè, meridie, vesperi in adytis, brachijs in cælum extensis, eo situ in sacrificijs enpalmisque suis se conformabant, vt brachia exprimerent u literam, quam uere ¶ vocabant, hoc est, apertum cor, quæ vox eadem est cum Hæmphtha ¶, & supremi Numinis vitam referebat in vniuersam transfusam, vt statua n. 41 signata monstrat; vide Onomasticum nostrum Aegyptiacum; hoc enim habitu facilius, & vberius à Numine triformi, triplicis Mundi, per tres circulos, 38 brachijs erectis superpositos, indicati, vitam, 39 in humido consistentem (qui quidem per duas urnas quadratas indicatur) totius felicitatis summam se consecuturos sperabant; putabant enim, nulla re Deos magis ad necessitatibus nostris succurrendum, quàm simili mystico tum corporis, tum reliquarum rerû externarum apparatu moueri. Quod idem significabat per statuam mystagogam uere ¶ infrapositam, & per altare Capreolo insignitum; quæ omnia symbola sunt sacrificiorum ritè ordinandorû; ita quidem, vt tria paria brachiorum tripartitum diei tempus, quo Sacerdotes orationes suas eo brachiorum situ, qui & mysticus esset, & Numinis influentis exceptionem appositè exhiberet, facere consueuerant; Nam vt rectè Porphyr. l. 4. ex Chæremone. *Diem in Deorum cultum distribuiebant, in quater vel quater manè, & vesperi & meridie Solem hymnis prosequiebantur*; porro brachia sola cum duobus quinarijs digitorum pingebant, vt ostenderent, decadem illam diuinitatis solitariam, in binos quinaros mûdanos deriuari, per occultas, & analogas ijs conuenientes operationes; cum nihil, Synesio teste, Numini gratius sit, quàm abditis huiusmodi allusionibus, illud sollicitare; hinc vno, & eodem tempore corpus in varias figuras symbolicas, prout Numinis, quod sollicitabant, conditio ferebat, transformabant; quod & statua sequens nomen Hæmphtha situ corporis exprimens satis indicat, vbi brachium inflexum cum crure retro reflexo ¶ exprimit, ee verò exprimit vtrumq; brachium cum vberè; ¶ verò siue contractum ¶ caput cum humeris. Flexura præterea pyramidali brachiorum, quorum prior fursum, altera deorsum inuersas pyramides exhibès, dictos paulò ante mun-

Ritus Sacra
dotû in ady-
tis.

Porphyrus.

di binarios, ex quorum coniunctione nascitur decussis siue denarius numerus symbolum vniuersæ naturæ, cui *Emphta* præest, arcanè expriment; vide quæ de hisce fusè alibi egimus. Præterea ad ortum, eleuatis manibus Numen sub Sole sensibili latitans, ad meridiem iterum & demùm vesperti ad occasum hoc ritu sollicitabant, ita *Porphyrius*. *Erga Numen sanè peculiari quodam modo pietatem exercent, prius enim quam Sol oriatur, profanum nihil loquuntur, sed patrias quasdam preces manibus in calum extensis, quasi supplicantes, ut oriatur, ad ipsu effundunt, idem & meridie & occasu perficiunt.* Atque huc respexisse videtur *Virg.* 2. *Æneid.* dum *Anchisis*, in orando consuetudinem describit.

At pater Anchises oculos ad sidera lætus.

Extulit, & cælo palmas cum voce tetendit

Iuppiter omnipotens &c.

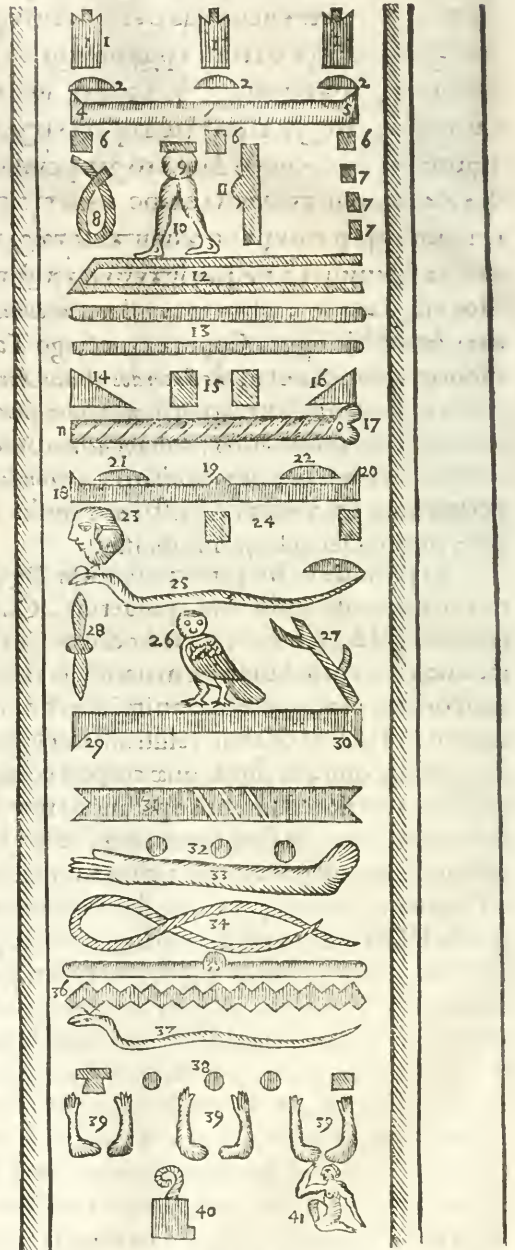
Hoc pacto *Iliad* 2. ab *Homero* *Chryses*, describitur, precatus *Apollinem*, ἀπαραιτίως χεῖρας, sublatis manibus, quod *Eustathius* interpretatur, ἀραιτίως ἐκτεταῖς, extensus in preces; hoc idem confirmant varij *Authores*, quos citans his verbis describit *Stucchius* libro de ritibus, & sacrificijs, fol. 87. *Corporis item cum totius, tum singularum eius partium atque membrorum dispositionem, situm, gestum, siue gestulationem potius obseruabant.* Corporis quidem totius, nam se prosternebant in terram, quam prostrationem *Hebræi* vocant, חתכה Hislachahieb, vnde & prouerbium apud *Pythagorâ*. καὶ οὐδὲ προσκυνῶσιν τῆς, adoraturi sedebant; vt proinde ad harum statuarum situm alluisse videatur, præterea totum corpus in has, vel illas mundi partes vertebant. *Trismegistus*, adorantes media die ad austrum se cōuertere iubebat, occiduo ad occasum, si verò primū oriretur Sol, in ortum. Vt sic non secus ac *Lotus*, Numen Solare indefinenter oculis, animoque prosequerentur.

Quibus ritibus, & gestibus peractis in altari sacrificabant, non carnes animalium, sed teneriores plantas *Dijs* gratas, cuiusmodi altaris figuræ impositum vides, capreolum vitis; Hinc enim à triformis mundi Numine per tres circulos indicato, vitam per serpentem, & bonorum temporalium abundantiam per duo vasa *Nilotica*, indicatam, se impetraturos sperabant.

Verùm vt consensus *Authorum* omnibus numeris corresponsdeat, apponam hoc loco, quod ex *Coptitarū* veterum reliquijs hausi; concessit nõ ita pridem *Illustrissimus Dominus Hannibal Albanus Bibliothecæ Vaticanæ Custos*, vir & humanitate & eruditione varia oppidò eximius interpretandum *M.S. Codicem*, erat id *Rituale Coptum*, à *R.P. Marco de Luca Ord. S. Frãncisci* ex *Aegypto* recens allatum, in quo inter cetera antiquæ *Aegyptiorum* ceremoniæ adeò appositè describuntur, vt ad veterum ceremonias iam paulò ante descriptas respexisse videantur. Verba *Copta* sunt:

Idealis Lectionis
Contextus.

Triforme Numen, triplici vehiculo, ¹ Stellis, ¹ Sole, ¹ Lunæ, per tria ² cœlestia spatia, ex ⁴ Ortu in ⁵ Occasum, diffusum, tria ⁶ efficit anni tempora, atque sic ⁸ agitatū ligatūq; occulto & ¹⁰ invisibili motu processuq; per ⁹ humidum, ¹¹ igneo mistum vitam præbet tribus ⁷ hylæis Mundis. Sacri liquoris ¹² affluxum colligit Duplici ¹³ potestate, superna & inferna, ¹⁴ duo ¹⁶ generationis principia ab ¹⁴ ortu & ¹⁶ occasu ordinar, vñdè ¹⁵ Mundorum inferiorum, ¹⁵ annorumque instātium ¹⁷ fecunditas resultat, quam sacro ¹⁸ ritu Sacerdotes venerentur. Præterea triforme Numen per cœlestia spatia ²¹ ortuum, ¹⁹ meridianum & ²² occiduum agitatū, per ²³ Isin inferiorum ²⁴ Mundorum, ²⁵ calorismumorisque præsidem, ¹⁸ Horū infestæ ²⁶ malignæ Typhonice potestatis vi interemptum, ²⁷ tetradicis germinis binorum mundorum fulcramento, quod supera inferis ²⁹ ³⁰ cōiunguntur, Typhone verò, ritu in sacra barra facto, dispulso, profligatoque, instaurat. Trium Mundorum ³³ benefica vis ³⁴ ligata sub meridianum ³⁵ tempus, ⁶ humidæ naturæ vitā ³⁷ cōcedit. Hinc Sacerdotes mysteriola ³⁹ figura trāsformati, ³⁹ brachijs in Cœlum extensis, ad trium ³⁸ Mundorum à supremo Numine Triformi procedentem vitam, omni die, ³⁹ manè, ³⁹ meridie, ³⁹ vesperi per ⁴⁰ preces & ⁴⁰ sacrificia appropriata, ⁴¹ statuas quoque simili sacro ritu apparatus, excipere debent.

Schematismus IV. Lateris I.
Orientalis.

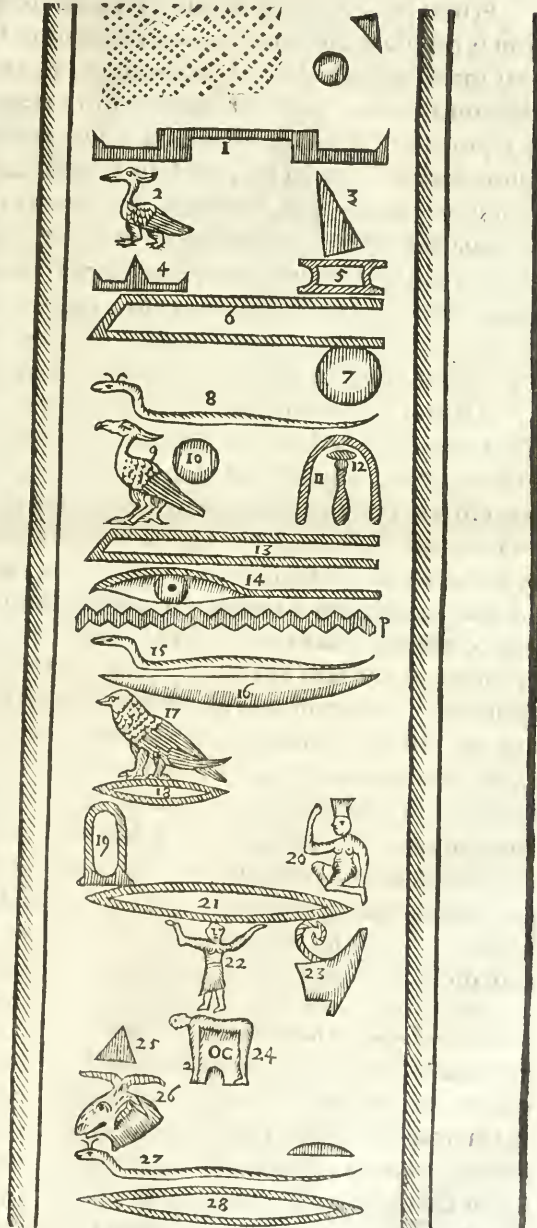
INTERPRETATIO.
SCHEMATISMI V.

489

Obelisc. Lat. I
Origes.

Lateris primi Orientalis Interpretatio.

In hoc Schematismo nonnulla desunt sym-
bola iniuria temporu deprauiata; Quare ad
reliqua progrediamur
Primum itaque in hoc
Schematismo locum
obtinet 1 bilancis iugū
quod 2 Ibis cirrata se-
quitur, cum 3 triangu-
lo; infra quæ 5 feretrū
sacrum cum 4 retinaculo
tricuspide. Et Fauis-
sa, seu 6 receptaculū
sacrę lymphę, sub quo
7 globus cum 8 ceraste;
Quæ sequitur iterum
9 Ibis cirrata cū 10 glo-
bo; è cuius regione
11 porta cum claua 12
lotigera; sequitur 13 re-
ceptaculum sacri afflu-
xus, seu cisterna sacra,
cum sceptro 14 oculi-
formi & p hydrosche-
mate, quod 15 serpens
sequitur cum segmen-
to 16 circuli; post quod
17 Accipiter figuræ 18
ouali insidens; hunc
rude schema 19 tabulæ
sacrę, vnâ cum statua
20 mystagoga è regio-
ne posita. Sequitur
hęc figura brachijs
22 extensis, oualem fi-
guram quasi sustinens
è regione mitra 23 capreolata, infra figuram verò, 24 Ara, supra quam figu-

ra

ra humana super extensa, manibus pedibusque exprimit mundanę domus portam. Sequitur deinde ²⁶ arietis caput cum triangulo supra, quem ²⁷ Cerastes sequitur, & hunc figura ²⁸ ovalis. Quę omnia, quid significant, & quas mysticas rationes obtineant, videamus.

Primo loco occurrit iugum ¹ bilancis sacrae, æqualitatis caloris, & humidi symbolum; sed cum id ad præcedentia symbola abrala respectum dicat, malui ingenuè fateri ignorantiam, quam coniecturarum inutili conatu comminisci. Sequitur itaque ² Ibis cirrata, Genij Lunariorum, ut folio ³ 24 probatum fuit, & generationis, cuius, ut iam sæpè dictum fuit, ³ triangulum scalenum index est, præsidis symbolum, singularibus ritibus & honoribus venerandi, per feretrum in Comasij circumferri solitum, indicatis; quia verò omnis generatio, ex motu originem suam habet; hinc tricuspe ⁴ retinaculum unà cum Fauissa seu ⁶ affluxus sacri figura, Ibi suppositum vides, quo indicare voluerunt, motu Lunę ² sacro ritu propitiatę ex ortu, per meridiem in occasum facto ⁴ seminaria ³ generationum affluxūque ⁶ sacrae lymphę, & hinc ⁷ Mundi ⁸ vitam promoueri. Tametsi verò Isis ⁹ Genius ¹⁰ Mundi Lunariorum, ¹⁰ portam ¹¹ ¹² genitabilium rerum, ¹³ affluxumque sacrae lymphę aperiat; nisi tamen oculus ¹⁴ cœlestis Osiris eum respiciat, ² aquas calore suo ¹⁵ viuificet, in ¹⁶ inferiori mundo nihil eam efficere posse testatū persuasumque tenebant; hinc aptè supposuerunt Ibidem cum ¹⁰ globo, & ¹¹ ¹² porta lotifera; Fauissa, ¹³ scepro ¹⁴ oculiformi ² hydroschemate, & segmento ¹⁶ Sphæroide, & ¹⁷ Accipitre Sphæroidi infidente, cœlestium, superiorum inferiorumque Domino, quibus omnia, quę diximus, arcana indicabant. Siquidem ⁹ Luna & ⁷ Sol coniuncti ¹¹ mundanam portam aperiant ¹² vegetabilia roborant, ¹³ piscinam sacram radiorum ¹⁴ commistione fecundant ² aquis largiuntur ¹⁵ vitam, & omnia quę in inferno ¹⁶ mundo continentur, animant ¹⁷ Osiri ¹⁸ cœlorum domino, & moderatore potissimum agente. Et de prioribus quidem symbolis fusè in præcedentibus actum est, restat, ut quid segmento hoc ¹⁶ Sphæroide indicarent, explicemus. Cum Aegyptij Sapientes indicarent, cœli medietatem semper comparere: alteram semper latere; superiorem semper comparentem Horizontis partem, Isis dixerunt, latentem Nephtyn; Linea verò communi coniunctum, Anubim dixerunt; quę omnia fusius alibi dicta sunt, & Plutarchus expressis verbis indicat. Νέφθυς γὰρ ἐστὶ τὸ ὑπὸ γῆν καὶ ἀφανὲς: Ἴσις δὲ τὸ ὑπὲρ τῆς γῆν καὶ φανερόν. ὁ δὲ τέρας ὑποφάνηται καὶ καλόμενος οὐκ ἔστιν κύκλος ἀφανὴς ἀνὰ μέρειν, Ἄνουβις κέκληται. Nephys enim est id, quod infra terram situm non cernitur; Isis quod supra terram manifestum extat; at circulus hoc duo claudens circulus Horizon est, & Anubis dicitur. Hinc inferiorem terrę partem in formam Scaphę; uti hic vides efformabant, ita Diodorus lib. 1. c. 8. de terrę priuatas opiniones adferunt asserentes Scaphę similem, & eam cauam esse: Vides igitur cur inferiorem terrę partem, & superiorem obuersis segmentis indicarent, significabat itaque hoc segmentum inferna conuexitate mundum

quid tricuspe
retinaculum?

Plutarchus de
Osir. & Isis.

inferiorem, hoc est, hemisphærium inferius, siue inferiorem horizontis partem.

Quibus prætereà ritibus Genij hi Lunæ-Solares in bonum Mundi attrahendi sint, & quæ bona ex huiusmodi cultu ijs proueniant, sequenti symbolorum syntagmate declarant; primò enim apparet oualis ¹⁹ figura, cuius inferior pars ²⁰ abacum ad consistendum aptum habet; quam, teste Iamblichò, tabulam sacram appellabant; Sacerdos, inquit, *in porta adyti stans sacram tabulam manu gerens, patriâ Aegyptiorum lingua Deum suscitât.* In hac enim symbola sacra collecta inscriptaque magnam vim habere putabantur ad benignos Genios attrahendos, ad malignos dispellendos. Hinc sacra huiusmodi syntagmata hieroglyphica tanquam phylacteria quædam, mysticis rationibus imbuta, Dijs proindè gratissima, non in Obeliscis tantùm, sed & in Canopis, Sphingibus, Isiacis Statuis, Mumijs, Sepulchris insculpebant; quæ & varijs laminis incisa, diuersis corporis membris applicata portabant; horum ope consortio se Deorum, & conuersatione beari credebant; horum auxilio animam expiatam post mortem in præstantissima corpora migraturam credebant; horum vsu omnium bonorum vbertate imbui se opinabantur; Hinc nullis non Obeliscis statuisque huiusmodi syntagmata, siue sacra tabulæ incisæ, & veluti singulare quidpiam continententes spectantur Dijs consecratæ, eisdemque mysticis rationibus factæ respiciunt. Hanc itaque tabulam sacram, hoc loco innuunt per præsentem figuram symbolis quidem vacuum, sed quæ secuturi paulò post syntagmatis hieroglyphici index foret. Cui è regione respondet statua mystagoga Genij Momphta humidi Elementi præsidis, cuius vas Niloticum, quod capite gerit, signum est, nomenq; Genij *ⲉⲙⲱⲉⲧⲧ* situ corporis exprimit, ut supra indicatum fuit, quo indicare voluerunt, tabulam sacram per ritus paulò post explicandos ad se attrahere, virtute Genij, Vitam Mundi cælestis, quam ²¹ Cyclica figura sequens notat: quo verò ritu id fieri debeat, ostendunt sequentia symbola; eaq; sub forma præcepti, quasi dicerent: sacrificulus in formam characteris Tautici, siue crucis ansatæ conformatus, sacros hymnos peraget, deindè supra aram se incuruabit exprimendo ²⁴ characterem mysticum *ⲛ* quæ litera ²⁴ mundanam domum, deindè ²³ dominium potestatemque in ²³ vegetabilem naturâ, per capreolum indicat ut paulò post explicabitur; quibus cum ⁰ Sol & ⁰ Luna præsent, influxus eorum benignos, Genij appropriati, mystico sacrificio incitati in inferiora deriuabunt. Ex huius deriuatione ²⁶ Ammon fecundum Numen caloris, & humoris, & consequenter ²⁵ generationis præses ²⁷ vitâ omnia mundana corpora imbuet; Verùm ut hæc propius in suo fonte intueamur, mysticas singulorum subtilitates, & reconditam doctrinam plenius explicemus.

Sacerdotes in sacrificijs figuras literarum mysticarum Dijs analogarum variâ corporis conformatione exprimere solitos, in præcedentibus, ex Plotino, Iamblichò, Abenephio; alijsque probatû fuit; hoc loco verò tota procedendi

Quibus modis Genij Lunæ Solaris attrahendi sint?

Iamblichus. Tabulæ sacrae quid?

Sacerdotes, in characteribus nominis Deorum symbolorumque corpus in sacrificijs conuertebant.

ratio quasi ob oculos ponitur, vbi figuram humanam in characteris Tautici similitudinem transformatam vides. Nam hunc characterem omnium mysteriosissimum varijs figuris, vti in proprio hierogrammatismo ostensum fuit, referebant; inter quas, & hanc reperies in fine bifurcatam, quem characterem quoque inuenies in Schematismo primo huius lateris, hierogrammatismo secundo in sede Genij dominatoris; in obelisco quoque Lateranensi sæpè is occurrit; præ cæteris autem pulchrè expressum intueberis in numo quodam seu sacra tabula apud Laurentium Pignoriũ in auctario mensæ Isaacæ in fine, vbi simulachrum siue accipitris capite insignitum cum Lunæ sextilis effigie: in cuius dextra baculus Cucuphæ capite notatus; varia instrumenta auerrunca manu complicans; sinistra Tauticum characterem bifurcatum tenet, vt figura sequens docet. Per hunc Schematismum ferè omnia, quæ paulò ante de Genio Lunæ-Solari dicta sunt; tanquam in epitome continentur; Quid enim Lunæ sextilis character aliud nisi Lunam? quid simulacrũ aliud, quàm Osirim siue Solem indicat? Quid per baculum Cucuphormorphum, nisi dominium in Mundum, quo varietatem rerum producunt, infesta omnia, & infausta profligant? quid per ansatam crucem siue Tauticum characterem bifurcatum, nisi vniuersalem influxum in Elementarem Mundum bipartita actione indicant? Vide si placet, quæ de hoc characterem proprio loco recondita, & digna scitu tradidimus; quicquid igitur in præcedentibus per symbola expansa, sub hoc Schemate contractum retulerunt. Cùm itaque Tauticus character tantus esset, tamque illustribus mysterijs scateret, mirum non est, eò Sacerdotes in omnibus mysterijs exhibendis vsos, propria corporis conformatione, ad maiori efficacia Deos sollicitandos expressisse.

Venio ad alterum hieroglyphicum, quod pari corporis transformatione exprimebant; & vt mirandas operationes priscorum sapientum clarius in sacris videas, paulò altius rem ordiri visum est. Diximus in mystici Alphabeti structura, Aegyptios characteres etiam vulgares secundum mysticas rationes construxisse; Et primò quidem, vt in Prodromo, & Supplemento Thesauri linguæ Coptæ annexo demonstrauimus; exprimebant ij nomen Dei duplici ratione per Ⲙ , & per ⲛⲟⲥ ; quorum illud duobus characteribus conflatur, Ⲙ scilicet & ⲛ , prius symbolum erat vniuersi, & omnium rerum amore connexarum, de quo vide Prodromum. Alterum ⲛ scilicet, influxus Numinis in hylæos Mundos symbolum erat; vti alibi probauimus; ex quibus nascebatur Ⲙ nomen Dei, vniuersum Mundi virtute suâ animantis; Alterum Dei nomen ⲛⲟⲥ dicebatur, quod in lingua Aegyptiaca idem significat, quod Dominus; primam litteram referebant

Explicatio
Schemati.

Transforma-
tio Sacerdo-
tum in varias
figuras sacri-
ficiorũ tem-
pore.

Quid Aegy-
ptiaca & hiero-
glyphicè
significet?

Obelisc.
Lat. I.

rebant per π, quam portam appellabant mundanæ domus; reliquis duabus literis O C Solem, & Lunam *κρητολογικῶς*, teste Clemente, indicantibus; Sicuti itaque Sacerdotes in priori Schemate ☩☩ nomen, ita in secundo, corporis conformatione π̄ōc exprimebant, quasi tacite Numen seu Dominum vniuersi implorantes; Hoc itaque nomen vt hieroglyphicè representarent, O & C intrâ π includebant, quemadmodum in hoc præfenti hieroglyphico Schemate patet, quod olim mihi Nicolaus Pereiscius immortalis memoriæ vir, interpretandum transmisit, quod & in supplemento Prodromi ipso adhuc viuente exhibuimus, & hoc loco ad dictorum confirmationem denuò exhibendam duximus, vt sequitur, vbi vides, mediam figuram sub litera π in similitudinem portæ inclusos tenere characteres O & C; hoc est, Solem & Lunam, quod monogramma, vt linguâ Aegyptiacâ dominum significabat, ita tacite quoque absolutū eò in vniuersum Solis, & Lunæ secundorum Deorum dominium innuebant. Nam per π portam siuè domum hanc mundanam, per O Solem, per C Lunam, per serpentem Numen viuificum, quod immensitate suâ omnia amittat; deinde annum quoque cyclum, diuinitatis typum, teste Horo, indicabant; quibus omnibus monstrabant, Dominos huius mundanæ domus temporisq; participatâ à Supremo Numine omnia ambiente, virtute, esse Solem, & Lunam in medio constitutos, vt omnes Mundi partes (quas quatuor Genij iuxta quadripartitam Mundi partem positi notabant) ab hisce benignè influentibus participarent. Vndè & π inferius apertum est, ad significandum influxum, & emanationem ex superioribus ad inferiora fieri, non contra; ☩☩ verò vnâ cum statu hieroglyphicis, vnicuique plagæ adscriptis, indicat Genios istarum plagarum præfides, iuxta analogiam qualitatum dictarum plagarum, in Ibidem, Accipitrem, Leonem, & felem transformatos; literæ verò vnicuique adscriptæ, literæ, & nomina Coptica sunt, de quibus consule supplementum Prodromi folio 529. vbi omnia fusè explicauimus.

Explicatio figuræ.

Cum itaque vocabulum adeò mysticum esset, non sine ratione Sacerdotes in sacrificijs, vti nomen ☩☩ ita, & π̄ōc exprimebant, quod sanè luculenter docet Schema hieroglyphicum, in quo figura signata numeris 22 ☩ in formam crucis; altera signata numeris 24 π̄ōc exprimit, corporis facta supra aram superextensione, in qua manus, & pedes vnâ cum pectore, & ventre perfectum π expriment, quasi dicerent; O Numen æternum potestate in omnia summum, Domine vniuersorum, exaudi preces & sacrificia nostra, mitte influxum tuum super nos, & super omnia, pro quibus te

Miræ Sacerdotum in facris corporis transformationes.

imploramus; ut participes fiamus donorum tuorum; effunde super nos virtutem affectuum tuorum Osiris, & Isis, id est, Solis, & Lunæ Deorum secundorum Dominorum uniuersi, ut virtute eorum, & anima nostra, & omnia, pro quibus sacrificia instituiimus, irradiantur, & fructus proferant tibi beneplacitos. Ritus itaque, & corporis gestus conformatioque erant in omnibus conceptis verbis conformes. His itaque fusiùs, quàm par erat, explicatis, iam effectus sacræ ceremoniæ videamus.

Sequitur in Schematismo proposito immediatè caput Arietinum Ammonis symbolum, cum serpente Ceraсте, & duobus Sphæroidibus segmentis, quæ indicabant, Amun fecunditatis, & generationis Genium excitari ad id, quod denotabat, concedendum, scilicet vitam rerum omnium fecundam, Cælorum benignitatem; Aegyptij siquidem tantùm huic Numini Amun tribuebant, ut solâ inuocatione nominis eius, magnis bonis se repleri crederent. Hinc tanquam nomen mysticum, & diuinis virtutibus congruum, laminis incisum & pectori affixum gerebant, vti in Hierogrammatismo Arietis expositum fuit; & ex sequenti Schemate patet, in quo nomen Ammonis expansum; & literis ex alphabeto mystico extractis aptè exhibetur, quarum sensus est qui sequitur.

Verùm iam totius Schematismi V. Idealem Lectionem hic apponamus.

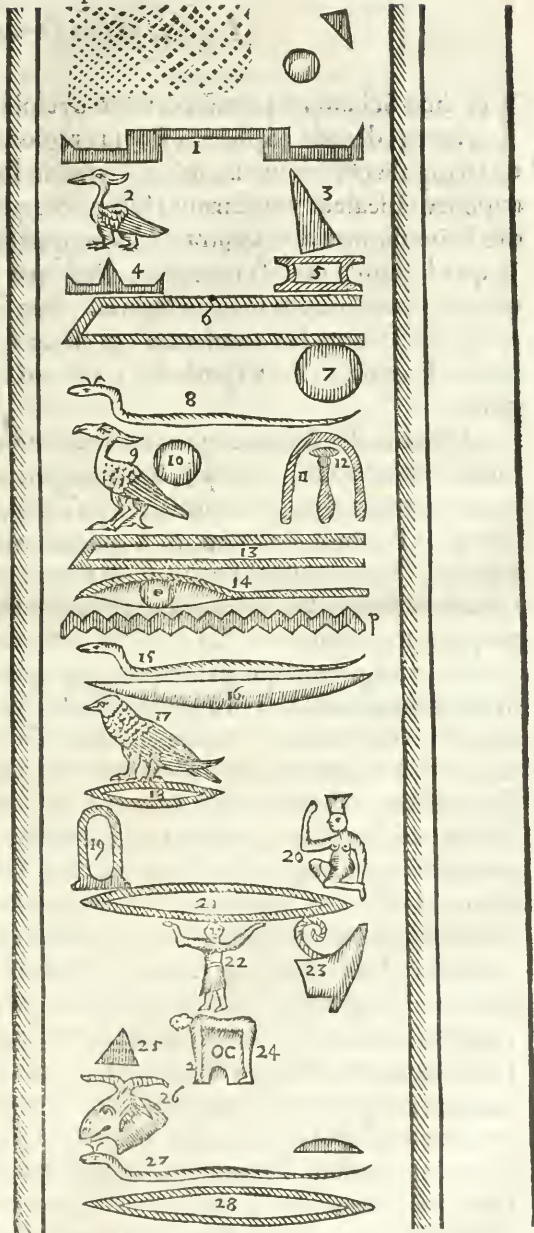
Idealis Lectionis
contextus.

*Hic Obeliscus vel Cambyfis
vel Gothorum incendijs de
sedatus figuris caruit unde
eas prætermisimus.*

Caloris ex 1 ortu & oc-
casu equilibrate, luna
ris 2 Genius per 4 ortu
4 meridiem & 4 occasu
means 3 generatione
reru instimulat, varie
tate reru & 6 affluxu
sacri humoris & vita 8
affert 7 Mundo, 8 ea ob
causam in Comasijis
eius 5 circuferenda sta-
tua est.

Præterea Lunaris 9
Genij orbis sui 10 domi-
ni & 9 varietate refert 11
mundana porta aperit,
du solidat omnia 11 &
nascibiliu reru 12 abun-
dantiã profert, per 13 af-
fluxum sacri humoris,
hoc est per 14 oculu ce-
lestẽ & Osiridis p afflu-
xu; inde 15 vita 16 reb 9
subterraneis. 17 Solaris
verò Genius cœlestib 9
18 dominas, per 20 simu
lacrũ mysticẽ cõstru-
ctũ, & per 19 tabulã sa-
crã 19 prophylacticã, &
per 20 statuam fidelis
Oeconomi sui Mophta
supernas aquas adduce-
do omnia fœcundat; q̃
vt efficacius fiat; Ritus

Schematismus V. Lateris
primi Orientalis.

sacri sic perficiendi sunt. 22 Statua in formã Ansatæ crucis & effigiãda est, &
alia Aræ 24 incumbens manibus pedibusq; exprimat nũc nomen. Hinc e-
nim 24 porta mudi 25 generationisq; sub dominio Solis, & Lunæ aperietur.
Hinc 26 Amun se sistens Osiris affecla 27 vitã 28 cœlestia imbuet. SCHE-

SCHEMATISMVS VI.

*Lateris primi Orientalis.*Explicatio
Schematismi

IN hoc Schemate primò occurrit cycloides, cum 2 brachio extenso, & 3 barra, deinde 4 Sphæra, è cuius regione alia 7 Sphæra, tribus fulcris, ex triangulis concatenatis, instar 7 tripodis sustentata (quam nos imposterù tripodem Idealem vocabimus) sub quo segmentum 5 Sphæroide, & postea tres 8 circuli, intrâ duo scepra 9 locati, quæ sequuntur duo 10 triangula, bina 10 quadrangula inclusa tenentia. Post quæ tandem sacra illa tabula, de qua in præcedentibus mentio facta est, siue syntagmata hieroglyphicum, prophylacticum, seu amuletum, mysticis symbolis grauidum. Sed explicemus singula. Post symbola 1 2 3 in præcedentibus explicata, sequitur.

Circuli quid
notent.

4 Globus, seu Sphæra, quæ hoc loco indicat Deum, Numen illud æternum, & immobile, principij, & finis expers; circulum illum Hermeticum, cuius centrum ubique circumferentia nusquam, quem proinde Xenophanes apud Pierium Valerianum non immeritò Archerypam Sphæram appellauit; Vnus quippè circulus, aut simplici alteri cuiuspiam figuræ signouè circumductus, teste Valeriano, Aegyptijs non tantùm nunc, semper, aut perpetuum atque æternum, sed & omnia quippè *τι πᾶν* significabant, quod in ea figurâ, neque principium, neque finem inuenire sit, quod æterni Numinis, id est, Dei proprium est, & quia omnium figurarum capax est, vniuersitatem ipsam intra se complecti videtur. Est enim totus in toto, imò verò ipse totum, extra, intraque in se cuncta complexus; Et sic Deum siuè triforme Numen, vti in Schem. I. lat. 1. ostensum fuit, prout in solitaria sua vnitæte æternum quiescit, sui beatitudine, & contemplatione contentus, referebant Aegyptij. Ad quod illud Zoroastris oraculum alluisse videtur; *ἑαυτὸν ὁ παντὸς ἡγεμῶν, οὐ δεῖ εἶναι δυνάμει νοεῖσθαι κλειῆστας ἰδίῳν πῦρ*. *Seipsum summus parens Deus à reliquis subduxit, neque in sua potentia notionali ignem suum inclusit.*

Proprietas
circuli.Quid tripodis
idealis.

Cum verò Deus omnium rerum creaturarum ideas in se contineat, hinc pulchrè sanè è regione globi alium globum posuerunt, tribus radijs fulcitur; radij verò ex triangulis concatenatis constituuntur; quo symbolo ostendebant, diuina triformis Numinis naturam ideis prægnantem, per easdem ad extra progressum, tripartitum Mundum, & omnia quæ in eo continentur, & condidisse, & condita perpetuo influxu conseruare; tangit hunc Idealem tripodem Trismegistus in Pimandro fol. 55. his verbis. *Plenus autem ideis, omnibus qualitates pater inserens in Sphæram veluti in gyrum omni qualitate seipsum circumscripsit.* Vnde per modum pyramidis tres illos radios trianguliformes exhibebant, ex centro diuinæ Sphære, in amplitudinem rerum creaturarum deriuatos. Cùm verò suprâ dixerimus, triangulum æquilaterum symbo-

symbolum esse triformis Numinis ad extra prodeuntis; hinc non incongruè ternos illos radios, triplicis Mundi, Angelici, Cœlestis, & Elementaris indices, sub catena quadam triangulorum æquilaterorum contexuerunt, ut ostenderent, singula trigonico illo caractere insignita esse; & ad primum Conditoris Dei exemplar facta, particulam quandam, ut ille quæbat, diuinæ auræ participare; quæ quidem participatio tantò omnibus accidit amplior; quantò quisque Deo per contemplandæ diuinitatis studiæ eidem fuerit factus similior, & per sacrificia cerimonialque sacras expiatio, quæ indicat oraculum Zoroastri hisce verbis. *σμβολα πατριος νός εστίν ο ψυχής*, quæ his verbis Psellus interpretatur; mens paterna animabus inseuit symbola, Quemadmodum liber Mosis hominem ad imaginem Dei formatum fuisse dicit, ita etiam Psellus ait: *Conditorem, & Mundi parentem signa, & notas sue ipsius proprietatis animabu: inseuisse. Etenim non animæ tantum è paterno semine producta sunt, sed omnes etiam ordines superiores suam originem inde habuerunt; sed in substantijs incorporeis alia sunt signa, incorporea nempe, & individua, alia item in mundis signa sunt, & symbola inenarrabilium Dei proprietatum ipsæ etiam virtutibus longè excellentiorum.* Nota per signa hic intelligi ideas. Ad participanda itaque dona diuina, ritus illos, quos paulò antè exposui; tanto studio paragebant, ut vel vnam in ijs circumstantiam omisitisse, irritò se conatu in sollicitando Numine laborare, teste Iamëlichò, crederent; Ceterò hoc vnicum hieroglyphicum idearum diuinarum cum effectis in triplici Mundo connexionem exhibens, tanta mysteriorum sublimitate fulget, ut non dicam exigua pagina, sed ne integer quidem liber ad ea satis pro meritis explicanda sufficiat: Vnde Lector suo tempore consulat Theologiam nostram hieroglyphicam, quam Oedipo referuamus. Nam ut rectè oraculum Zoroastri, *παντα τὸ ἐκτίλυσε πατὴρ ἐν τῷ παρίδωκε δευτέρῳ* Omnia ex vno igne producta sunt, quippe cum omnia Pater perfecit, & Mentis tradiderit secunde. Sed iam ad propositum reuertamur. Diximus itaque globum simpliciter, & sine alio positum, Deum in abyssò æternitatis reconditam naturam significare, globum verò 7 radijs veluti catena quadam trigonica constructum, Deum significare siue triforme Numen idæis factum, iuxta quas in rerum productione operatur, quæ ita esse pulchrè demonstrant sequentia symbola, tres 8 circuli intra duo sceptrà 9 inclusi, quo primo triformis Numinis idæis prægnantis processus indicatur in triplicem Mundum, per Dominium duplex superiorum, & inferiorum, corruptibilem, & incorruptibilem, Cœlestium, & Elementarium; ex quo processu 9 generatio rerum consequens per 9 triangulos Scalenos genericos indicata, & in Mundis hylæis per 10 quadrata significatis, pulchrè sanè insinuabatur. Verùm ut ostenderent, quomodo hoc Numen attrahi, & si quandoque iratum fuerit, placari possit; sequens præscribunt veluti in tabula sacra prophylacticum amuletum; cuius vñ omnium

Psellus in Oraculum Zoroastri.

Oraculum Zoroastri.

nium bonorum participes se futuros putabant. Sacra tabula hæc est, trian-
 gulus ¹¹ Scalenus cū ¹² brachio extenso, quod sequuntur duo scepra quorū
 prius ¹³ trinode est, alterum ¹⁵ binode, includuntq; ¹⁴ segmentum Sphæræ
 hemisphærij inferioris symbolū; sequitur alterum ¹⁶ segmentum Sphæræ
 hemisphærij superioris index, cum ¹⁷ subiectâ fauilsâ, cui succedunt, duæ
 pennæ cum ¹⁹ duobus Rhomboidibus, & segmento, & ²⁰ brachio extenso,
 cui subditur hydroschema, & hoc, sceptrū binode. Triangulus Scalenus, no-
 ta generationis est, ita Plutarchus: *Aegyptios autem probabile est triangulorum
 pulcherrimo imprimis comparasse uniuersam naturam, quâ comparatione etiam Plato
 in Rep. videtur usus, ubi figuram nuptialem componit. Constat id triangulum
 tribus lateribus, quorum basis est 4. angulum rectum ad eam conficiens trium, &
 hunc subductum angulo latus quinque, tantum potest, quantum latera eum conficien-
 tia. Intelligendum est autem linea ad rectum angulum alteri insistente, matrem; basi,
 feminam; subiacente, prolem & iriusque representari; & Osiris esse principium, Isi-
 dem subiectum, Horum verò effectum. Ternarius quippe primus est impar, ac perfe-
 ctus numerus; quaternio est quadratum lateris paris binarij; quinarius, quâ patri,
 quâ matri congruit, constatus è binario & ternione, is Græcis est πῦντο quasi dicas, πάντα
 quo uniuersum intelligitur. Quadratum porrò quinarius producit à se, quantum est
 numerus literarum apud Aegyptios, & quot annis vixit Apis. Hæc Plutarchus
 lib. de Osir. & Isid. . Hic igitur triangulus geneticus, Osiridis benefici &
 fœcundi, quod per brachium aptè indicatur, munus est. Nam vt rectè
 Plutarchus citato loco: ὁ γὰρ ὄσις ἀγαθοποιός, καὶ πένονμα πολλά φερέει. ἐχ' ἡκιστα δὲ
 κείντος ἑνεργεῖν καὶ ἀγαθοποιῶν ὀλέγησι. Est enim Osiris beneficus, & nomen hoc multa signi-
 ficans, præcipuè vim efficacē & beneficā designat. Vndè Omphis, meliùs Omphtha,
 hoc est, beneficum Numen, teste Hermæo, dicitur. Cùm itaque Osiris ge-
 nerationis in toto mundo Author sit, iam videamus, quomodo mysteria
 mundana sequentibus sceptris impresserint? duplex sceptrum est, segmen-
 tum includens; prius trinode est, idq; nodos duos quadratos, medium rotū-
 dum habet, quæ cū ad triangulū geneticum Omphiacum alludent, ijs in-
 dicatur, diuiniorē naturam ex tribus constare, eò quòd mente cernitur
 per nodum circularem indicatum; & materia, & quod ex utroque compo-
 nitur mundus, per nodos quadratos indicatur, ita Plutarchus: ἢ τὴν κρείττων καὶ
 θεοτέραν φύσιν ἐκ τριῶν ὄσι, τὸ ἰοντὲ, καὶ πῆς ὑλῆς καὶ τὸ ἐκ τέτων διέσμοι λέγησι. Vides igitur
 quomodo bina scepra in se 2. 3. 4. 5. per 5 nodos indicata cōtineant; quorūq;
 quadrata 4. 9. 16. 25. singula certos in mundo ordines entium indicant;
 atque hi sunt nodi illi sacri, de quo Iamblichus tol. 164. Hoc enim ¹²
 Numinis fauor in ¹⁷ piscinam sacram, deindè in ¹⁸ aërem & agrorū ⁹¹
 feracitatem, id est, benefici Numinis vis in humidam substantiam inferioris
 mundi attrahitur, vnde per influxum eius vita, per vsū sacrorum amu-
 letorum conceditur. Quorum omnium rationes mysticæ cū in præce-
 dentibus passim expositæ sint, repetenda, non duximus. Lectio sequitur.*

I N T E R P R E T A T I O

S C H E M A T I S M O R V M

Lateris secundi Meridionalis.

S C H E M A T I S M V S I.

Lateris II. Meridionalis.

Influxum Triformis Numinis in quadruplicis Mundi Meridionalen plagam symbolis suis exhibet, quorum significata cum iam supra fol. 436. explicata sint, ea Lector adire poterit.

S C H E M A T I S M V S II.

Lateris II. Meridionalis.

Explicatio
figurarum.

IN hoc Schematismo primo loco occurrit, Papilio, siue sub forma Dracunculi, cum thyrso papyraceo, quibus supponitur segmentum Sphære; Sequuntur deinde duo scepra, quæ tres includunt circulos, post hæc crater, cum scepro oculiformi, globus cum scepro, & tribus quadrangulis, quæ Ibis, cum globo segmento Sphære insidens excipit, huic subduntur tres Luteres, quæ sunt Aquæ sacre tria receptacula; denique sacra tabula exhibetur, quorum omnium significatio, ut demonstraretur, paulò altius ordiri visum est.

Sciendum itaque Aegyptios in hoc Latere Geniorum meridianæ plage præsidum officia, effectus, ritusque colendi, eosque cum in bonum privatum, tum publicum attrahendi rationem exhibuisse; Præmissis itaque Schematismo primo, veluti Epigraphâ quâdam Supremi Numinis in quadruplicem Mundum influxus; iam ad particularia deinceps descendunt, dum quomodo diuinum Numen in omnibus omnia per Affectas Genios operans progrediatur, ingenioso sanè & abdito symbolorum contextu indant, ut ex iam dicendis patebit.

Primò itaque toti Mundo dominari volunt potentiam quandam, quam, ut supra ex Iamblichio ostensum fuit, pantamorpham vocabant, id est, omniformem, quam nonnulli hylei siue materialis mundi præsidem, Colcodean Arabes dicebant; eò quod formas singulis rebus congruas, consentaneasque destinet; ex quarum formarum aptâ distributione summa illa rerum varietas, in rerum omnium humano generi necessarium usum emergat; atque hoc Numen aptè sanè per papilionem *ερακοντιμορον* indigitarunt. Est hoc animal Aegypto proprium, & inter papyreca passim reperi-

Obelisc.
Latus II.
Merid.

reperitur; bicornis, caudam habet serpentis in morem effigiatam, alis amplis & patulis præditum, nunc binis, modò quaternis pedibus, uti hîc; instructum. Huiusmodi animal Ægyptij notabant, ex vili verme primò bipedem, deindè in quadrupedem excrecere, mox alis innumera figurarum varietate imbutis, cornibus quoque conspiciendum se præbere ut proindè mirum non sit, eos, dùm prodigiosam hanc metamorphosin viderent, id congruum sanè præsidis materialis Mundi symbolum assumpsisse; hîc enim ex materia formarum appetitiva, dispositionibus præiis introductis, veluti ex chao quodam elementaris miscellæ, primò bipedum per binos pedes, mox quadrupedum, per quaternos; deindè volucrum varietatem per alas variegatas, bifidum genus per duo cornua, reptilium per caudam aptè indicatam, produxit; ex qua productione ingens illa, cùm in rerum necessariorum usum, tum vniuersi decorem varietas profluxit, quam per papyraceum thysum pulchrè signarunt; Est enim papyrus, uti in proprio hierogrammatismo huius plantæ diximus, planta aquatica Ægypti propria, stagnantis Nili filia, omnium rerum necessariorum in inferiori Mundo per segmentum 3. spatij indicato, copiam præstans; Ex hoc sibi cibum, vestes, uten filia cuncta, teste Theophrasto, procurabât; Accedit, quòd memoratum animal in hunc fruticem naturali quodam appetitu, utpotè ex quo generationis suæ originem hauriat, feratur; quo simul occultè insinuare voluerunt Numinis *πολύμορφος* in bonum inferioris Mundi, ad quod destinatum est, promouendum, curam & vigilantiam, & quomodò omnia quoque ex aqua seu humido, veluti rerum principio prodierint. Meminit porrò huius animalis Diodorus, & Herodotus in Clio, ubi mentionem faciunt dracunculorum, ex mari rubro in Ægyptum quotannis volitantium: *αεθρινὰ τῶν ποταμῶν δια τὰ πτώτων φύσιν πολύμορφον. Reptilia adorabant propter diuersitatem naturæ eorum;* de quo vide & Eusebium, suprâ citatum. Verumtamen hæc rerum varietas non in Elementari duntaxat Mundo conspicitur, sed & in triplici Angelico, siderio & elementari Mundo, id est, Sole & Luna, & subterraneis partibus; & primò quidem Angelicus Mundus, tametsi formarum materialium incapax sit, habet tamen secundum analogiam quandam; suam & ipse congruam formarum varietatem, solis sapientibus conceptibilem, cuius vis polymorpha deindè deriuetur in sacrum craterem Osiridis id est, oculi cælestis per Orbis Solaris super Horizontem factam conuersionem, vndè trium anni temporum maxima in rerum productione emergit varietas, deindè in globum Genij Lunaris, cuius vi Lutes Plutonici seu subterranea inferioris Mundi receptacula ubertate replentur, & ad innumerabilium formarum productionem disponuntur; (erant autem huiusmodi Lutes sacri in omnibus adytis ita dispositi, ut ipso situ & figurâ circulo-lineari, nescio quid augustum & diuinum exprimerent, mentium antequam Deos sollicitarent expiationi, destinati) in ijs se abdebant, veluti diuinam caliginem, obtestantes. Natura itaque Dei, humanis

Dracunculi multiformis significata.

Quid per Papiionem.

Papyracei thysi significata.

Segmentum circuli inferiori Mundum notat.

Lutes Plutonici quid?

aut Angelicis viribus comprehendi nullo modo potest. Hic enim sibi suæ gloriæ latebras constituit; quas si mens conerit perfringere, opprimitur magis, quàm lucet. Itaque diuinæ naturæ immensam obscuritatem significantes Ægyptij distabant, primum omnium principium tenebras esse supra omnem intellectum positas; Hinc, ut id congruis locis honorarent, in receptaculis subterraneis, quas ipsi cisternas sacras nominabāt, sua sacra & ceremonias facientes, ter incognitam caliginem, hoc est, Deum *ἑμέρων* per tria separata receptacula insinuatum; inuocabant; quod præclare inter alios aduertit Damascius Platon. *ἑστὶν ἐξ ἡλίου ὁμίσθησιν ὁ κόσμος, ἡ δὲ πᾶσι τὸ νοήσιον, ὁ κόσμος ἀγνοῦσεν ἑἷς τῆτο ἐμπρομίζοντι.* Primum principium existimant tenebras; Super omnem intellectum positas, tenebras incomprehensibiles ter inuocabant. Vidē quæ de hisce alibi tradidimus; Porro omnia hæc pulchrè per symbola distincta indicantur. Per tres 4 circulos quidem, triplicem Mundum significari supra dictum est; per bina 4 sceptrā, supernum infernumque dōminium; de craterē Osiridis vidē quæ supra fol. 450. egimus. Porro sceptrum oculiformē Osiridis, cū supra parcius attigerimus, hoc loco aliquantulum fufius exponāmus; Marcus Tullius Solem Mundi mentem & temperationem appellat in Scipionis somnio. Et vetustissimi illi Sacerdotes Moderatōrem hunc hieroglyphice significaturi, oculum & sceptrum facere solebāt; idem testatur Macrobius his verbis: *Hinc Osirin Ægyptij ut Solem esse asserant, quoties hieroglyphicis suis literis exprimere volunt, sculpunt sceptrum, in eoque speciem oculi exprimunt; & hoc signo Osirin demonstrant, significantes hunc Deum Solem esse, regaliq; potestate sublimem cuncta despicere, hinc Solem iouis oculum appellat antiquitas.* Cuius astipulatur Plutarchus lib. de Osirid. & Isid. *τὸ γὰρ βασίλειον καὶ κίερον ὄπαιον ὄφθαλμοῦ καὶ κοίτης γὰρ ὄφθαλμος.* Regem enim & Dominum Osirin; oculi & sceptrō expriment; Solebant autem; ut ex varijs hieroglyphicis patet, multis modis huiusmodi sceptrā effigiare; subindè enim caput auis, aut hominis in apice sceptri, nonnunquā phallum oculatum imponebant; interdum ex ramis cercæ ratione complicatis, folium Lauri aut Perseæ experimentibus, quibus inferebant oculum, ut hic factum esse vides, & supra citatus Macrobius apud Pierium Valerianum fol. 234. his verbis tradit: *Nonnunquam, inquit, in sceptrō ipso ramusculos complicare solebant, ut in complexu cōiunctes, oculi speciem in medio spectandam informarent, eaque specie Osirin quasi multi-oculum dicere vellent, intuegebant; vides huius quædam veluti in nostro hoc hieroglyphico rudimenta.* Hinc, ut alibi ostendimus, ex Lauro, vel Loto, Perseæ, similibusq; solaribus plantis sceptrā conficiebātur, ut sic occulta hac analogia, uti reconditiorem significationem, ita gratiorem Dijs operationem per analogas res exhibendā inuenerent. Restat ut de trium humorum 12 receptaculis aliquid dicamus. Tria hic ponuntur receptacula humoris, triplici Mundo correspondentia, in quæ polymorpha vis deriuata; effectus præstat à Naturæ Moderatōre intentos; primum receptaculum consideratum in Mundo Angelico, est claritas & limpiditas intellectus Angelici; in quo ceu in speculo quodam elu-

Osiris ut plurimum subat ex Lauro, & Loto.

Receptaculorum significata.

cent

centi supremæ diuinitatis, rerumq; fidei curæque vniuscuiusque commissarum dictamina.

In Mundo Sidereo receptaculum humorum, est ipsum diaphanum, spacium aquis cœlestibus factum, cuius fecunditas varia radiatione Solis, & Lunæ deriuatur in receptacula inferna, hoc est, Grateres Nephthys & Mophra, ex quorum fecundatione, rerum omnium vita emanat.

Expositis itaque polymorphi Numinis in triplici Mundo effectis, & operationibus, iam quomodo, & quibus rebus is propitius ijs fiat, ostendit sequens syntagma hieroglyphicum, sacra videlicet tabula, cuius vi, ceu prophylactici cuiusdam amuleti gestatione, Numen sibi infallibiliter propitium futurum credebant. Sacra tabula hæc est.

13 Duo pedes in formam pyramidis dispositi sunt, quam supra occultâ polymorphi Numinis, influxu suo per omnia progressionem significari diximus, vnâ cum 14 Cornice 15 Sphæroidi insidente, quo principium rerum passiuum illos significasse, in Schematismo tertio Lateris primi explicauimus. Sequitur Leo iacens 16 Mœmpha Genius incrementi Nili, de quo similiter fusè, tum in proprio hierogrammatismo, tum in præcedentibus actum est, reliqua verò sequentia symbola passim alijs in locis fusè explicata sunt. Sequitur 17 brachiû, cui 19 Sphæroide duobus binodibus sceptris incluso, quibus beneuolentiâ Osiridis quadruplici dominio conspicui, in cœlum primò, deinde in inferiorem Mundum, per segmentum Sphærx indicasse, ostendimus; quoniam verò hæc beneficentia potissimum, in humoris participatione consistit, hinc aptè infra posuerunt figuram affluxûs sacræ lymphæ, quæ quid sit, interpretandum duxi. Ex Plutarcho varijs iam locis ostensum fuit, Aegyptios Nilum illum suum diuinis honoribus ad ingentes vsque superstitiones profecutos; in nullis non sacris Niloticæ aquæ, quam & Lympham sacram nominabant, usum adhibuisse; Hinc vt huius beneficæ aquæ cultus maiori cura perageretur, in adyta subterranea ferûtur per occultos meatus Nili vndâ deriuasse in 21 receptaculû adyti, quod Fauissam Festus, Aegyptij *Noua* siuè affluxum sacræ aquæ dicebant; vt nullibi ea res deesset, cuius tanti in sacrificijs momenti vlus foret. Hinc receptaculum in formam piscinæ figurabant, quem ingressum Dei & secûdum affluxum Osiridis, Plutarcho teste, dicebant, cuius quidem propriam figuram, vt pleraque alia supellectilia, instrumentaque ad sacrificia, spectantia hieroglyphicorum albo, tanquam symbola Dijs grata adscripserunt; Atque hoc ita esse, Schema adyti Isiaci hieroglyphicis conspicuum docet, quod, vt alibi dictum est, ex Musæo Peirelcij ad id interpretadum olim mihi transmissum fuit, in cuius pauimento clarè hæc figura Fauissæ Nilotica lymphæ refertæ, incisa spectatur; vt proindè de huiusmodi notâ diu anxio perplexoque; hoc vnicum, tam expressum symbolum omnem mihi prorsus scrupulum exemerit; & hæc est ratio huius hieroglyphici; itaq; huius receptaculi curâ tum superiores, tum inferiores Genios habere peculiare

Sacræ tabulæ
expositio.

duæ pennæ Geniorum symbola, & segmentum cum Rhomboidibus duobus, qui agrorum indices sunt, vt alibi dictum est, & manus beneficiæ nota, & hydroschema, cum duobus binodibus sceptris craterem continentibus, quibus quidem nihil aliud indicabant, nisi quod per sacrificia ad receptaculum lymphæ sacræ peracta, crater Osiris quadri-potentis vbertate in quadruplicem mundum, quæ cornua crateris denotant, repleatur; Hinc tadem seminalium rerum rationes, quæ perouum indicatur, suscitata in vberissimam fecunditatem repullulent. Quod vt vberius fiat, festorum solemnitates, & honores dicto Numini exhibendos per statuam, & festorum retrum, non inueniunt indicant. Atque hanc tabulam sacram tanquam prophylacticam, ac attractiuam Numini

sacerdotes locis publicis passim incidebant. Porro nihil aliud restat, nisi vt Læctionis Idealis contextum hic supponamus, ex quo Læctor in arcanas dictorum rationes facile proueniet. Nam cum pleraque ex sequentibus symbola iam in præcedentibus aliisque proprijs locis exposita sint; ne utiquam conueniens esse videbatur, vnam & eandem rem toties decantare. Sufficiat interim Læctori curioso, per dictum contextum arcanos singulorum sensus intellexisse. neque moueatur, nos subinde vnam, & eandem rem diuersis nominibus exhibere; hoc enim consulto factum esse, ei soli innouerit, qui ingenium Ægyptiorum varium penitus scrutatus fuerit; dum sæpè numero vni & eidem symbolo diuersas significationes imponunt; quorum tamen differentiam nemo facile, nisi ex alijs hinc inde adiunctis symbolis intellexerit.

II. INTERPRETATIO 505
 Idealis Lektionis Schematismus II. Lateris
 contextus. Secundi Meridionalis.

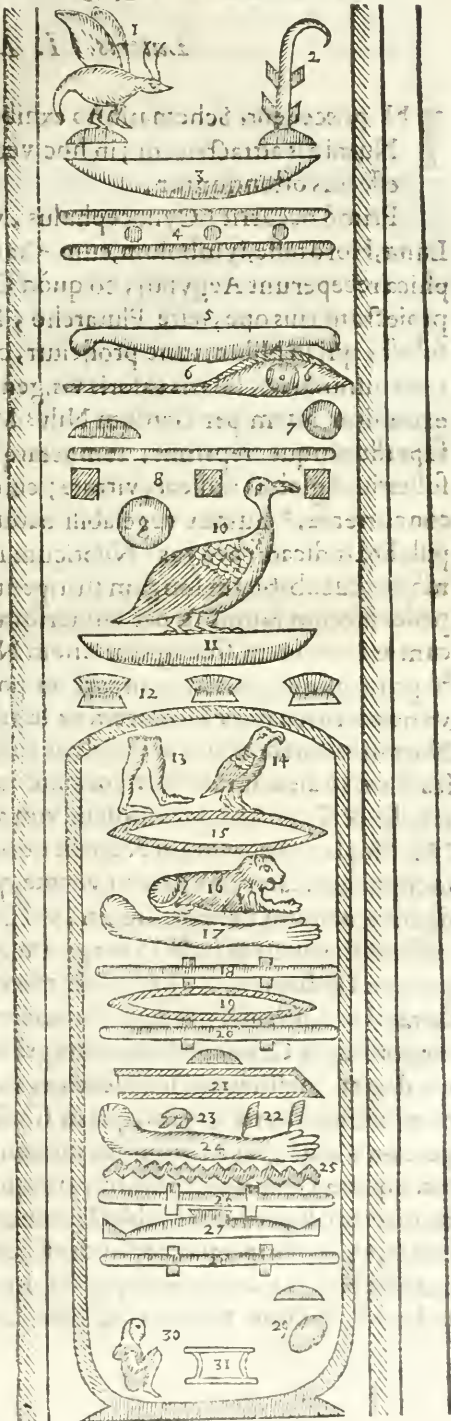
Obelisc.
 Latus 11
 Merid. 27

1 Polymorphus natura. Ge-
 nius 2 vsum rerum Meridiei su-
 bicatarum inferioribus 3 parti-
 bus necessariu, primò ex 4 tribus
 Mundis, Triformis 4 Numinis
 vi & influxu, derivat in 5 crea-
 rem 6 omniuidentis 5 Numinis,
 oculi caelestis 7 Mundo inuigi-
 lantis, & 8 dominantis inferio-
 ribus; deinde in Mundos 8 hyle-
 os derivat per 9 globum Luna-
 rem 10. Lunaris vero Genius
 hunc in 11 incrementum humi-
 di, destinat subterraneis 11 recep-
 taculis adytorum, quæ mundu
 inferiorem exhibet, ad hos vero
 Genios propitiandos hac sacra-
 signorum tabula ordinatur.
*Nata, nos sacram tabulam eam hic
 dicere qua omnia illa symbola, omni
 figura inclusa continet.*

13 Abditus & inuisibilis mo-
 tus, processusque 15 caelestis 14
 Osiris, per 16 Mophra 17 benefi-
 cum, quadruplici 18 et dominio
 18 celi insignem, in inferis afflu-
 xū 22 sacri humoris, actuat, vn-
 de 23 agri facundati colun-
 tur 22 velocitate & beneficia
 Numinis; 25 humidum
 26 quadruplici pariter dominio
 & in 27 quadruplicem inferioris
 Mundi plagam 28 potens, semi-
 naliū 29 rerum rationes per 30
 Isidem disponit, ac proinde sa-
 cro ritu 31 celebrati & coli de-
 bent.

*Rationes mysticas singulorum in
 procedentibus vide.*

SCHE-

SCHEMATISMVS III.

Lateris II. Meridionalis.

IN præcedenti Schematismo exhibuimus sacram tabulam polymorphi Numinis attractricem; in hoc verò Schematismo, sacri huius amuleti effectus ostenduntur.

Cynocephalus orientis Lunæ symbolum.

Horo l. 1. 15.

Quid Harpagos?

Quid per globum, & brachia cucurbitam continentibus.

Quid figura 8 indicet.

Primò occurrit ¹ Cynocephalus, vel Lunæ simpliciter, vel Orientis Lunæ, Horo teste, symbolum, cum ² harpagone sacro, quem inter hieroglyphica receperunt Aegyptij, eò quòd Osiridis corpus à Typhone in Nilum proiectum eius ope, teste Plutarcho, fuerit extractum. Corpus Osiridis sol est, qui in Nilum tunc projicitur, cum Typhonis superflua, & perniciofa humiditate, solaris caloris vis, generationi rerum necessaria suffocatur; extrahitur autem per Genium Nili ³ Mophta, dùm perniciosum humorem superfluumque reprimat, temperatq; idque supremi Numinis, quod solitarius ⁴ globus indicat, virtute; cuius ⁵ abdita & inuisibili operatione concurrente, ⁶ humor vegetabili naturæ proportionatus confertur. Quod pulchrè indicatur per vas ⁷ Niloticum inuersum, ex quo duo ⁸ brachia, manibus ⁹ cucurbitam longam stringentibus, egrediuntur; sicut enim per pedes motum Numinis per vniuersum, ita per ⁷ brachia & manus practicam executionem, siue operationem Numinis occultam, innuebant; vt alibi probauimus; craterem inuersum ponunt, & ⁵ brachia inde egredientia, vt notaretur, naturæ humorem ex supremo ⁴ cratere, per brachia manusq; Numinis beneficis, in vegetabilem naturam, per cucurbitam aquosissimū fructum indicatam, deriuari; occultè itaque hisce innuunt, virtute sacre tabulæ, & Typhonis perniciosam vim ad temperiem redigi per Genium Nili Mophta. Supremum Numen quoque in concedendo temperato Nili incremento, sacri phylacterij virtute, quasi cogi adigiq; Si enim huiusmodi incrementum vel excessiuum, vel defectiuum à medio declinabat, necessario sterilitatem inde in magnum Aegypti detrimentum consequi experientiã didicerant. Hinc ⁸ Sacerdotes ad placandum iratum Numen, sacra tabulã instructi, vt figura numero 8. signata ostendit; in sacrificijs corporibus in Genij tutelaribus monogramma transformatis, ⁹ cucurbitam manu dextra inclinatam, loco scuticæ, auerruncationis symbolo adhibebant; mensuram ¹⁰ verò virgam, quam sinistrâ tenebant, temperamenti & proportionis notã, vel in Numinis nomen, vel quasi sedis figuram formabant, intra quam Genius receptus, imperioque potens, temperamentum ¹¹ humoris omni superfluitate sublatã promoueret, naturæq; vegetabili per cucurbitam; aquas temperatas, per hydrochema indicatas concederet. Si quidem durante Nili ¹³ incremento, per ¹⁴ sphyn gem iacentem, vt probatum fuit, indicato, dictum Numen ad concedendum, quod petebant ligabatur; quod

15 quod aptè indicat 15 laqueus; ob ritus verò sacros, per 16 feretrum indicatos, 17 Numen ambiens omnia, 18 vitam tandem absolutam, per serpentem 19 sacro conferebat humori, per 19 hydrochema indicato; quorum omnium rationes, & auctoritates, cum in præcedentibus patuerint, ad eas Lectorem remitto.

Porrò quæ de Momphta sub Leonis iacentis figura, in præcedentibus dicta sunt, Aegyptij seorsim quoque sacro syntagmate exhibebant; cuiusmodi, dum hæc scribo, inuentum fuit in fundamentis Ecclesiæ Dominicanorum, supra Mineruam nūcupatæ, in meo Musæo modò spectabile; ubi ouatæ figuræ incisa spectantur brachium extensum cum Sphæroide, & globo serpentifero, quem sequitur Sphynx, eâ prorsus figurâ, quam figura 14. refert in hoc Schematismo, cui subditur hydrochema: per brachium, benefica vis Numinis cœlestis per cycloidem indicata, vitam vniuerso præstat, Momphta verò Niloticus, siue Genius Nili vim datam communicans humido, id proportionali mensura distribuit; quâ indicat mensoria virga cui incubat; quæ figuris in Schematismo 3. 17. 13. 10. 19. sparsim positis exactè respondent; Interpretatio Schematis sequitur.

Ex Musæo Authoris.

Cum itaque huiusmodi figuræ mysticis rationibus constarent; eas seorsim extractas, aut tabulis, aut amuletis incisas portabant; potissimum autem ad Nili ripam positas fuisse reperio, hisce enim Niloticum Mophta tanquam sibi analogis, conformibusq; & ad id quod petebant, concedendum, & ad contra Typhoniam vim suæ tutelæ commissum defendendum, incitari credebant.

Idealis discursus
Lectio.

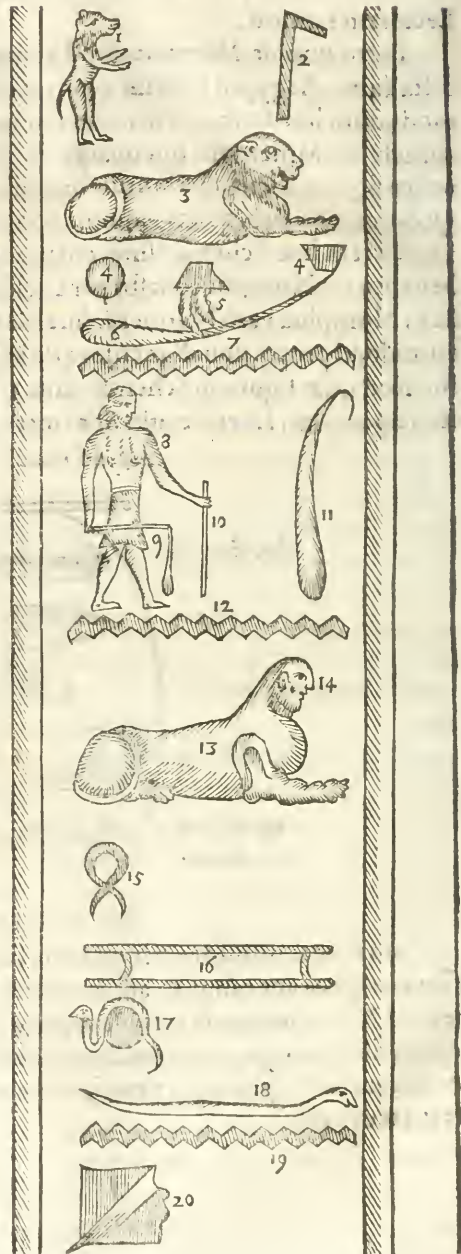
Schematismus III. Lateris II.
Meridionalis.

Huius sacrae tabulae virtute
1 Luna Oriens Typhone di-
spulso placatur,
3 Mophta 4 humorem 4 Mun-
di superioris in Mundi infe-
rioris receptacula, per 5 abdi-
tos, & inuisibiles operationis
diuinæ effectus 6 in humida
7 naturæ conseruationem de-
ruiat.

Hinc 8 Sacerdos 11 cucur-
bita longâ, huius affluxus sym-
bolo, 10 baculo præterea, &
9 Scutica cucurbitiformi in-
litteras Numinis indices, vel in
sedis figuram transformata,
eo ritu sacra efficiat, quo
Deos delectari in 12 humidi
augmentum nouerit.

Nâ hiuc 14 Isisformis 13 Mo-
phta, omnis incrementi Ni-
lotici Author 15 ligatus hoc
16 honorifico ritu, Supremi
17 Numinis, Mundum amb-
ientis virtute viuificâ, 18 vi-
tam dabit 19 humido.

Reliqua symbola cum temporum
inuria abrasa sint, hiuc interpre-
tationem eorumdem, quâ forsitan
ex coniectura assequi poteramus,
ne quicquam proprio ingenio con-
fictum, reliquis præiudicio foret,
ingenue omitendum duximus.

SCHEMATISMVS IV.

Lateris secundi Meridionalis Interpretatio.

Continuatur significationum præcedentium symbolorum contextus cum hoc præfenti. Describitur autem supremum Numen per 1 Crocodilum cycloidi cælorum symbolo incubantem, eò quod huiusmodi animal cum vt plurimum lateat, ideò latentem & imperuestigabilem Dei Naturam iudicet & cum inter cætera animalia linguam nõ habeat, ideo solo silentio dictum Numen adorari debere innuatur. Visu præterea, cum perspicacissimũ sit, est, omnibus rebus prouidendiã suã excubãtis & generatione rerũ perficiẽtis Dei aptũ hoc symbolũ posuerunt; Et quãuis hoc crocodili symbolum malignam quoq; Typhonis naturam, vt, & Ægyptum denotet, quia tamen hoc loco symbolis, Typhonem, aut Ægyptũ constituentibus destituitur, hõc verò figuræ cycloidi cælorum symbolo incubatu superst; diuinũ Numen hoc loco significari certum est. Verũ vide, quæ de hoc symbolo in proprio hierogram: complura scitu haud indigna tradidimus. Hoc itaque Numen 2 Cælos primò temporisque, quod duobus oppositis motibus per contrarias eorundem latones, motionelque effici putabant, aptissimè sanè Horo teste lib. 1. cap. 2. contrario duorum 3 serpentum situ indicatas, innuebant, vt S. Cirillus contra Iul. Cenforinus & Herodotus lib. 1. docent; hinc: ἐνίαυτον χρόνον, veluti εἰς ἡρόμανον ἢ εἰς πέρμανον ἐνιαυτον, ἢ εἰς τὸ ἴναρ ἢ ἰαυρον; dicunt. Nam vt rectè Cenforinus, hoc loco: *Annus uertens, est natura, dum sol percurrens 1 2. signa, eodem undè profectus est, redit.* 1 Numen itaq; primò 2 cælos duabus oppositis 3 latonibus agitato influẽs, tempus & id consequentia ordinat; deindè, receptacula primò cœlestè, dein terrestre, sæcunditate replet. Vndè 7 domus hæc Mundana 8 Hori, quam aptè sequens figura (intra quam puerum stantem reperies sceptro cucucormorpho instructum, vnà cum 6 lituo è latere posito) notat; quæ cum libro tertio fusè ex tabula Bembina interpretati simus, eò Lectorem remittimus, vbertate sua magnam illam rerum varietatem & 6 harmoniam profert. 10 Coturnix verò sequens cum sacro 9 harpagone indicat, omnem intestam à mundana hac domo, vim cohiberi, profligarique, per 12 statuã mystagogam Genij, elementaris 11 Mundi præfidis; Hinc enim concatenata virtute 13 vita 14 cælis, 15 beneficia vis in 16 craterem Osiridis, cui 17 Arueris & 18 Nephthys subterranei dæmones præsũt segmenta, quæ in capitibus portant, indicant. Nam vt rectè Plutarchus supra citatus asserit, est Nephthys & Arueris ea pars horizontis, quæ visui non patet, videlicet rerum in intimis terræ visceribus prouenientium receptacula; in quibus humor ad rerum generationem actuatur, quod & vasa, infra segmenta capitibus immediatè imposita aptè notat, quibus & præfunt, 19 dominio in 20 hu-

Quid Crocodilus hic loco significat,

Obelisc.
Later. II.
Meridion.

510 LIBER V. OBELISCI PAMPHILII

Horas lib. 1.
cap. 21.

midum potentes, per ¹⁷ sequentes ¹⁸ statuas, cū sceptro ¹⁹ binodi, & ²⁰ hydrofchemate, & sacrae ²¹ lymphæ receptaculo indicata, exponuntur. ²² Sphæroidi supponunt ²³ linguam, eò quòd, sicuti, teste Horo, caput semper humorem distillat in linguam, adeòque lingua temper in humido degat, ita caput Mundi sensibilis cælum, humorem illum ²⁴ vitalem per serpentem distillat primò in ²⁵ duodecim mansiones arcis magnæ, quæ aptè indicantur per sequentem figuram instar muri protensam, duodecim quadrangulis conspicuam, denotabantque per hanc Zodiacum, cuius duodecim partes, Deorum vocabant turres seu mansiones, eò quòd singulæ singulis Dijs essent consecratae, iuxta effectuum, quos in ijs Sol & Luna constituti operabantur, diuersitatem, quæ pulchre explicat Algazael in proemio suæ Astrologiæ, his verbis:

والأوجل وصحوا في الدائرة عظيمه ثمي وعشر بروج مثل المنازل الهتهم وكان في وجد
منهم قوة مقدرة النبي هي فاعلم على قدر الذي يوافق لـ

Hoc est, Antiqui verò posuerunt in circulo magno duodecim turres veluti mansiones quasdam Deorum, quia in unaquaque earum vis quaedam præest. & potestas, quæ operatur ibi iuxta modum ei conuenientem. Quadrata sunt, ad indicandos duodecim menses siue Annos Lunares, quos Luna cum peragrando quadripartita phasium dispositione constituit, quæ cum duodecies in hoc per annuū spatium, Solem attingat, hoc congressu vario illo lucis nunc plenæ, nunc mediæ, nunc diminutæ temperamento, omnia in inferiori Mundo constituentur; Quorum influxum participant ²⁶ humoris ²⁷ Genij ²⁸ Momphtæ affecte, vt statuae mystagoge paulò post indicant. Qui inter duo ²⁶ ²⁹ hydrofchemata cū ³⁰ sceptro ponuntur, vt indicarent hos Genios in superiores & inferiores aquas dominiū plenum obtinere; quarum prior indiscretis pedibus sedentis situ, brachio sinistro coxæ applicato, dextrâ Y literam constituit, māmis turgentibus, quæ symbolica statuae effigiatione indicabant Mōphta, vim à supremo Numine; quod nutus manus, & flexura cubiti in pyramidem efformata notat, participaram cælis communicare, quod cycloides, quæ sinistra cum reliquo corpore indicat; hinc verò insensibili motu, quod pes solitarius indicat, inferioribus aquis communicari, quam statua mystagoga ²⁸ in supplicatis morem efformata, pedibus & manibus latè ostendit. Nam hoc ipso occultè denotare volebant, quandam Geniorum subordinationem, qua inferior superiori veluti supplicare contendit, in votis circa res fidei suæ commissas, adimplendis.

Sed vt mentem Aegyptiorū meliùs percipias, sequentem idealis lectionis cōtextum apponendum duxi: rationes verò singulorum, cū in præcedentibus varijs locis indicatae sint, illuc Lectorem ad tædium in singulorum repetitione vitandum, remittimus.

Idealis Lectionis
Contextus.

Schematismus IV. Lateris secundi
Meridionalis.

Supremum Numen solo silentio venerandum per humiditatem, 2 Cælo abdita & inuisibili quadam virtute incubans, per 3 & 4 contrarias cælorum astrorumque motiones sacri liquoris, affluxu, 5 receptacula explet. Ex quibus in mundana domo, 6 Hori, omnium rerum 8 varietas & 6 harmonia emanat. 10 Diffoniam, 10 perniciosa, & rerum 10 destructivam potestatem 9 eliminat. Quod fit per 12 simulachrum Genij 11 Elementaris Mundi præsidis, sacro ritu, cultu, symbolisque ad superiora Numina attrahenda analogis. Ab his enim 13 Vita 14 Cælo, 15 beneficentia & 16 veritas in Craterem sacrum, cui præsentantur 17 Arueris & 18 Nephthys Genij (hanc simulachrorum fabrica colendi) profluit; 19 dominatur enim 20 humido, affluxus 21 in receptaculo sacri liquoris præsidet; 22 cælum 23 humectans, 24 vitam dat, influitque per duodecim 25 mansiones Arcis magnæ in 26 humidum, cuius 29 humidi 30 præsidet sunt 27 Mophetæ 28 Aflectæ hoc imaginum habitu exprimendi & colendi.

SCH E-

SCHEMATISMVS V.

Lateris secundi Meridionalis interpretatio.

Vide Horum
l. 1. Is. Clem.
Alex. lib. 6.
Stromat.

IN hoc Schematismo primò duo ¹ Cynocephali sacro habitu induti occurrunt, Lunares Genij accelsus & recessus à tropico ad tropicum indices. In capitibus globum serpentiferum cum pennis portant, diuini Numinis promptitudinis, & in rebus producendis feracitatis symbolum; vt supra fuse indicatum fuit; in manibus antisas Cruces portant, quo influxus sibi à 8 supremo Numine communicatus, in 7 inferiora per 7 pyramidem indicatus notatur, quibusque aduersæ potestates, vnice prohibentur. calidum & humidum, in quibus vitâ consistit motu ex 9 Ortu in 10 Occasum, promouetur, vnde 12 feminalium rationum miscella in vitam animata, rerum, quam videmus varietatem producit, quæ aptè per 12 ouum & 11 cerastrem indicantur. Sequuntur 13 Anubis & 14 Nephte 16 hylæorum videlicet Mundorum præsidum simulacra, vt alibi dictum est; diuini 15 Numinis in 16 inferioribus ministri, quæ alatus globus in capite canis aptè indicat; iacet prostratus, tum ad custodiam rerum, tum ad subiectionem, quæ exhibeat supremo Numini, quam & velocitate ad mandatis eius obsecundandum, binis pennis quas in capite gerit, indicat, ostendendam; quam & 14 Nephta supplicantis in morem effigiata, sequæ ad influxum eius situ corporis veluti disponendo aptè docet; hisce enim, vis diuina per 15 globum indicata, hylæis Múdis, quibus præfunt, 16 tribus signatis quadratis, comunicatur; quæ sequitur figura 17 humana circulum, seu rotam circumagens, è regione cuius fauissa, seu 18 receptaculum affluxus sacri cum binis 19 sphaeroidibus, quibus supponuntur duo 20 pedes. Circulus siue rota, quam prima figura circumagit, vocatur circulus, siue rota Hecates, quam in adytis sacrificiorum, teste Psello, ad Numina sollicitanda circumagere solebant, de quo ita in Oraculis Zoroastri: ἐνέργησθε τὸν ἱκανὸν σερφάλον, Operare circa Hecatinum circulum, quam cerimoniam, his verbis describit in Scholijs in dicta Zoroastri oracula Psellus: ἱκανὸς σερφάλος σφῆρα ἐστὶ χρυσοῦ, μίσην στήφειν περικλήματα, διὰ ταυρείου σερφομίην ἰμάντος; δι' ὅλης αὐτῆς ἔχουσα χαρακτῆρας ἠνδρὶ σερφόνοτι ἐπιῆντο τὰς ἐπικλησάς. καὶ τὰ ποιῶντα καλεῖν εἰσθασι ἰνυγας; ἢ τ' σφαιρικὸν ἄρον, εἴ τ' τρίγωνον, εἴ τε ὅπρην μα. ἢ δὲ δουρῆντες πῆς ἀσπίδος ἢ κληνώσας εἰσεφάνην ἢ χυμὸν γαλάντης, καὶ τὸν ἀέρα μασιζοῦσιν. διδάσκουσιν τὴν τελευτὴν ἐνεργεῖν; ἢ τὴν κίνησιν τὰ πῆσιν σερφάλου, ὡς δύνανται ἀπὸ ῥήτων ἔχουσαν; ἱκανὸς καλεῖται. ἐν τῇ ἐκάτῃ ἀνακείμενος. Hecatinus circulus Orbis est aureus in medio sapphirum inclusum complectens, ioro bubulo conuersus, vnde quaque varias figuras & characteres habens, quem rotantes perficiebant inuocationes, atque istiusmodi sunt, quas Iyngas vocare solent; siue orbicularem; siue triangularem, siue aliam quamcunque figuram habeant. Atque dum circumagitant Orbem illum, sonos inconditos, vel etiam belluinos cum clamore emittunt, ridentes, & aërem flagris ferientes. Docet itaque Zoroaster ritus operationem siue eiusmodi agitationem,

Psellus in Oraculo Zoroastri.

Quid circulus Hecatinus.

vt quæ vires arcanas habeat, vocatur autem Hecatinus, quia Hecatæ dedicatus est.

Rotabant itaque ex dictis hanc rotam in sacrificijs, quia Numen occultata humidæ¹⁸ naturæ receptaculâ,¹⁹ cœlosque transiens, per²⁰ pedes & bina¹⁹ sphæroidia indicata, hoc strepitu ad id, quod petebant, concedendū sollicitari credebant; ²¹ vitam scilicet ²² cœlestem, per ²³ beneficentiam Numinis, quâ humidâ ²⁴ natura ²⁵ viuificaretur, secundareturque; videtur hæc rora, seu orbis in varijs adhuc fragmentis hieroglyphicis, inter manus vel sacrificantium, vel pompas solemni ritu celebrantium; quæ suo tempore fufius explicabuntur. Præterea ²⁶ cœlestē ²⁷ Osirin, virtute à triformi Numine acceptâ, vitæ & fecunditatem haurire huius ceremoniæ vi, quâ deinde vegetabili naturæ communicaret, putabant. Atque ²⁷ Osirin ²⁸ Cœlestem indicat Accipiter, qui ²⁸ sphæroidi insidet; influxū verò à supremo Numine vegetabili Naturæ cōmunicatū indicat ²⁶ thyrsus Loti ex vale Nilotico deductus; triplici ^{abc} capreolo insignitus; iterū hoc ritu Lunā Osiridis tænijs ligari credebant, nè immodicâ humoris vi, vegetabili naturæ officeret. Cuius index est sequens figura ²⁹ Ibidis, iunco ²⁹ facto alligatæ, cum Tiara ex qua capreolus emergit; dominiij Numinis in vegetabilē naturā nota; sunt autem, teste Macrobio, tæniæ Osiridis nihil aliud, quàm radij Solis, quibus humidum Lunæ superfluum, diminutū ad temperiem reducitur; ³⁰ potestasque acquiritur contra vim vegetabilium adultiuam Typhoniam. Considerabant autem duplices tænijs, vnas ad Isidem referebant, scilicet Lunam; alteras Osiridi adscribebant, vt Macrobius apud Pierium Valerianum: *Cum enim Isis materiam etiam mysticè significet, Sol verò formā vel agentem vim, Lunaque Solem suum ita obseruet, eiusque semper radios excipere quærat, quibus illustretur; videor illud Platonis intueri de sponsa, quæ veluti prostituta sp̄sum expectat audissimū, vnde rerum species atque nouatus concipiat, & thoro reddat, vti Luna lumen acceptum, deo mutuo, quo potest studio restituit; Atque hoc obscurum hieroglyphicum est materia, quæ nullam adhuc formam susceperit; figure autē variatio in Lunari globo, materiam apertè satis commonstrat; quæ veluti cera mollis nunc hanc, nunc illam impressionem, ex quocunque sigillo suscipere apta sit. Hinc tæniæ illæ variæ multicoloresque Isidi dicatæ, non septem tantum eas Lune facies, quas Græci φάσις dicunt, & Heliodorus nuncupat αἰνοδοῦν, γέμναι, ἀναπλῆν, ἀνοσθῆν, διζῶπιον, ἀμφοικροί καὶ παρῶλινον. Sed etiam vim eius, quæ circa materiam versatur, indicant, quæ scilicet gignit omnia, & omnia concipit, lucem quippè, & tenebras, diem noctem, vitam mortem, principium finem. Osiridis verò tæniæ nullâ fucabantur umbra, sed vndeunque micantissime splendorem nitidum præferabant, cuiusmodi sunt radij solares. Hinc Sacerdotes cum has semel in manus suscepissent, eas è vestigio recondebant, non amplius videndas attrectandasque. Verūm de hisce fufius suo loco in proprio hierogrammatismo. Erant autem Græcis, Varino teste, tæniæ honorati capitis ornamentum laneum; Ægyptijs contra cirri erant funiculorum instar, linei; quibus in sacris tum caput, tum lumbos, tum*

Tæniæ Osiridis quæ dicitur significent.
Macrobius.

alias corporis partes stringebant, ijsque simulacra Deorum ornabant; sed ut
ynde digressi sumus, reuertamur.

Sequuntur iam Accipiter collo contractus veluti dormiens, & horizon-
ti insitens, quem sequitur Asp̄s 3ª Agathodæmon, supra horizontem elat-
us; quo indicabatur, dormiente Ofiride, ia est, infra hemisphaerium con-
stituto, omnia contabescere, vigilante verò siue supra horizontem versatili,
omnia tripudiare, vitâ & prosperitatē omnibus cōferri; hæc verò duo sym-
bola hîc expansa, ut plurimum in vnum contrahere solebant, eaque exhibe-
re sub Aspide *ἱέρακος κεφάλῳ*, id est, accipitris capite insignitâ; quæ præclare
sanè ad Ægyptiorum mentem describit Arius apud Eusebium, his verbis:
*Τὸ πρῶτον ἦν θρόνος τῶν ὀφειδῶν ἱέρακος ἔχων μορφὴν, ἀφανὲς ἔργον ἐπιχραεῖσός ἢ ἀναβλήψης, φωτὶς τὸ πᾶν
ἐπιήρει ἐν τῷ θεωρηθῆναι χάρα ἀντὶς; εἰ δὲ καμύσσει σκότος ἐγένετο. Primum idque diui-
nissimum animal est serpens Accipitris formam habens, valdè gratiosum, id si pal-
pebras erigebat, primogenitam omnem suam regionem replebat, cum verò clausos re-
tinebat oculos, tenebrae fundebantur: ad quod Iuuen. 5. & 6. Sat. alludere vi-
detur.*

Et mouisse caput visa est argentea Serpens.

Ægyptij eum *θερμύδῃ*, quem Ælianus lib. 10 cap 32. Thermutin appellat:
meminit & huius Apuleius, qui in pompa Isidis: *Aspidem recenset, squam-
meæ ceruicis, striato tumore sublimem.* Et C. Flaccus de Iside sic canit.

Spectat ab arce poli iam Diuis addita, iamque

Aspide cincta comas, & omanti persona sistro.

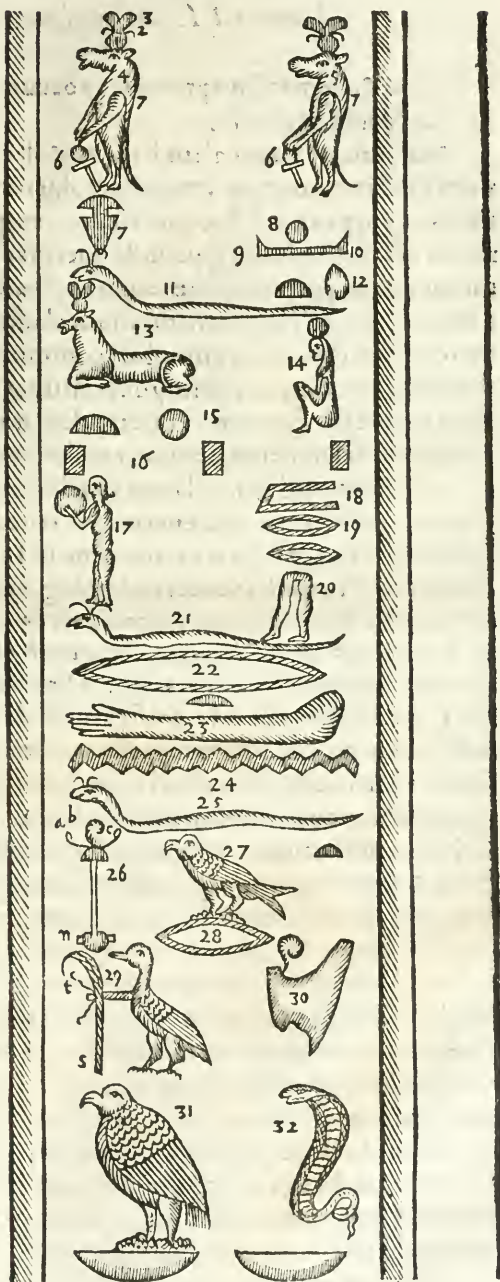
Est autem Asp̄s, quam *πόφιον* Ægyptij vocant; quæ cum, iuxta Ægyptio-
rum placita immortalis sit, & solo flatu alia animalia interimat, aptum di-
uinæ naturæ symbolum inuenêre, vitæ mortisque potestatem in omnia ha-
bentis. Hinc passim capitibus Deorum *ὄφι-ερακό κεραφο*, uti in tabula Bembina
videre est, capitibus Deorum, vitæ mortisque; diei, & noctis; lucis, & tene-
brarum arbitrorum, imponebant. Sed audiamus verba Hori lib. 1.

*ὃν καλέσιν Αἰγυπῖοι ἐβαῖον, ὃ ἐστὶν ἑλληνιστὶ βασιλίσκον. ὃν παρὰ χροσθὸν ποιῶντες θεῶς θεωροῦσιν.
αἱ ὄφια δὲ λέγουσιν Αἰγυπῖοι δια τὸ δε τὸ ζῆν διελούσται. ἐπεὶ δὲ ζῆν γενῶν ὀφείων κατιστότων,
τὰ μὲν λοιπὰ θνήσκαι ὑπόρχει, τὸ το τὸ μόνον ἀθάνατον, ὃ καὶ θεωροφυσήσαν ἐπέρω πάντα ζῶν. διχὰ καὶ
τὸ δακῆν ἀναρῆ. ὃταν ἐπέδῃ δοκῆ ζῶης καὶ θανάτου κυριεύει; διὰ τὸ το ἄν τὸν ἐπι τῆς κεφαλῆς
τῶν θεῶν ἐπιθεῖασιν. Quem Ægyptij quidem lingua sua Vp̄heum, Græci verò Basiliscum
appellant. Eundem ex auro conflatum Dijs circumponunt. Ceterum hoc ani-
mal autam significare propterea Ægyptij dicunt; quod cum tria sint serpentum genera,
solum hoc ex omnibus immortale est, cetera mortalia, utpote cum quodlibet aliud ani-
mal solo afflatu interimat. Quocirca cum vitæ necisque potestatem habere videatur,
merito sanè capitibus Deorum inseritur. Sed vide sequentis Idealis Lectionis
contextum.*

Idealis discursus
Lectio.

Supremū ^{1 2 3} triforme Numē per ⁷ lacre Lunæ ⁴ accessum & ⁵ recessū menstruum ⁶ spiritu suo viuifico ⁸ diuinoq; ⁹ ortū & ¹⁰ occasū influxu in inferiores ⁷ terræ partes factō, ¹¹ vitam omnibus largitur per ¹² seminalium rationū dispositionem. ¹³ Anubis & ¹⁴ Nephthe trium ¹⁶ hylæorum Mundorum præsidēs, Sacri liquoris ¹⁸ receptaculum per ¹⁹ cælos expletū, diuini Numinis omnia ²⁰ transeūtis assistentia, per Hecati ¹⁷ circuli circumuolutionem strepitumque ab aduersis potestatibus conseruant, vndē ²¹ vita ²² cælorum, sacra Numinis ²³ beneficentia, & ²⁴ humidi ²⁵ vita conciliatur. ²⁷ Osiris ²⁸ cælestis, ³⁰ potestate à supremo ^{a, b, c} triformi Numine cōmunicata, & vi in inferiorem ⁿ Mundū deriuata ligat ²⁹ Lunā, eius immodicam humiditatem infringendo, ex cuius temperamēti vinculo ^s harmonia nascitur. Osiride ³¹ Agarthodemone dormiēte omnia contabescunt, ³² vigilante verò omnia tripu-
diant, vita & prosperitas omnibus inferioribus conceditur.

Schematizinus V. Lateris II.
Meridionalis.

SCHEMATISMVS III.

Lateris II. Meridionalis Interpretatio.

IN hoc Schematismo primo loco occurrit mira quædam & prorsus exotica Metamorphosis.

Volucris est vnam alam habens, & loco alterius alæ brachium humanum substitutum, cum vno pede, volucris vngue in formam serpentis abeunte, caput præterea Accipitris habet, corpus reliquum Ibidis; qua admiranda metamorphosi, quid indicauerint, videamus. Aegyptij itaque naturam rerum polymorpham contemplantes, Numen præterea supremum pariter *πολύμορφον*, omnes naturalium classes pertransire, singulis vitam fecunditatem, motu suo immobile communicando. Vt hanc *πολυμορφίαν* exactè exprimerent, partes è singulis classibus assumptas, in vnicam congesterunt mysticam figuram, vt sic tandem mirum, & exoticum simulacrum prout eorum ferebat ingenium, exhiberent; cuiusmodi præfens symbolum est; quo quicquid in hoc latere Obelisci de Polymorpho Numine fusè, & expansè tradiderunt, hic epitomizans referre videtur; cuius quidem farinae imagines S. Gregor. Naz. 1. oratione in Iul. portentosa & composita formæ vocat: Tertullianus c. 16. Apolog. his verbis ea describit. *Sed illi debebant adorare statim biforme Numen, quia ex canino & Leonino capite commixtos, & de Capro, & Ariete cornutos, & à lumbis hircos, & à cruribus serpentes, & planta & tergo alites deos receperunt.* Hinc desumpsit argumenta Porphyrius lib. 4. de Abstinentia, ad hæresim suam defendendam; ad simulacrorum videlicet compositionem quodlibet animal cum homine assumptum olim fuisse, veluti humano corpori facies auis cuiuspiam Leonisque iungeretur, quam tamen consuetudinem more solito Lucianus in Hermetico irridet; Sed vt ad institutum reuertamur; significabant veteres hoc præfenti symbolo, Numinis polymorphi triformis omnibus rebus illapsum; per caput accipitris, Deum immensum explicant, siquidem is iuxta Zoroastrem. *Accipitris caput habet, incorruptibilium primus, sempiternus, ingentis, natura perfectus, sapiens, sacre nature vnicus inuentor est.* Per 2 brachium humanum nihil aliud indicare voluerunt, nisi mentem secundam rerum conditricem, siuè paternæ voluntatis executricem, per manum indicatam; pater enim, vt supra ex Zoroastro dictum est, omnia tradidit menti secundæ opifici; per 3 alam verò indicatur spiritus polymorphus, à mente prima & secunda procedens, in cuius potestate, vti & mentis opificis, per pedem in serpentem abeuntem indicat, vitâ rerum omnium est. Habemus itaque triformis Numinis exhibitionem sub vno symbolo comprehensam; iam videamus, quomodo illud triplici Mundo immersum sit.

Et primò quidem in Angelico Mundo per caput Accipitris innuitur ignearum

ignearum potestatum vis, siue Geniorum sublimium Deo vicinorum, quos orthodoxa doctrina ab ignea vi Seraphin appellat; per manus, Genios rerum omnium executores, quos nos Archangelos & Angelos dicimus; per alam indicantur Mundi praesides potestates, quorum perniciositas & promptitudo apte per alam ad volandum extensam indicatur; qui Genij in alias deinde classes pro mira officiorum effectuumque, quos operantur varietate distinguuntur, de quorum ordine & dispositione, cum alibi egerimus, eod lectorem mittimus. Habemus itaque triformis Numinis in mundo Angelico *πολυμορφαι*, quomodo autem dictum Numen in mundo siderio polymorphon sit, videamus; & primo quidem, varietas striarum macularumque per varium corpus dispersarum in figura 4 quid aliud indicat, nisi stellarum varietatem in firmamento; per caput accipitris, quem Osirin dixere, quid aliud nisi Solem? hominis vero brachium, executionem rerum per manum indicatam; per stellas itaq; Solem, & Lunam omnia in siderio mundo confici hoc docebant symbolo; in elementari deniq; mundo per caput accipitris, ignis; per ibidem, aqua; aer per alam, per serpentinum unguem terra apte denotatur, ex quorum varia combinatione elementorum, variae tandem rerum naturalium classes emergunt, ita vt per accipitrem animarum classis humanarum ignea quadam vi pollentium indicetur; per alam volucrum; per ibin aquatiliu; per pedem quadrupedum; per serpentem insectorum gradus indigetur, in quibus omnibus omnia operatur triforme Numen, & opifice sui mente per brachium humanum indicata, omnem rerum varietatem, per maculas signatam, producit. Praeterea symbolum hoc in formam 4 deformabant, quo vniversalem in omnia Mundi corpora influxum tradebant, vt dictum fuit.

Vides itaque quanta arcana vel vnio symbolo, sub perpetua quadam Mundorum analogia indicant. Vides vt in Archetypo Mundo, sacram Numinis triadem, in Angelico vero Mundo, Geniorum choros triformis Numinis proprietatibus conformes; in Sidereo Mundo Stellas, Solem, Lunam, veluti triformis Numinis vias officinas constituerint; in Elementari deniq; Mundo hominum, quadrupedum, volatiliu, aquatiliu, reptiliuque gradus graphicè exhibuerint? & quomodo vnus, & idem spiritus in omnibus operetur omnia.

Sequitur symbolum polymorphon statua; mystagoga siue magica, quaë literis *παιεεε*, id est matrem, & oculum Osiris exprimit, atq; in hac spiritum hunc vniversi, virtute artis hieromantice se traducere posse, credebat, per Osiridis *συναυ*, quam vocem Plessus explicat, quasi Geniorum serienæ catenæ more connexam, quam per 6 funiculum in formam catenæ triplicis gyro, triplicem mundum indicantem, ostendebant; primus gyros circularis, mundum Archetypum; secundus cycloides siue vortus, mundum celestem; tertius interruptus, Elementarem Mundum facile innuebat; atque hæc, Zonas vocabant Chaldaei, vt postea patebit. Sequuntur iam symbola

Obelisc.
Later. I I.
Merid.

518 LIBER V. OBELISCI PAMPHILII

Geniorum, Solaris per aspidem erectum, triplici dominio insignem è cuius regione vas⁸ Niloticum, quo calorìs vim in humidæ naturæ miscellam agentem, aptè notabant, ex horum enim cõmissione omnia, quæ in Mundo sunt, consistunt, & vt hoc luculentius ostenderent, veluti ad enumerationem partium procedunt, quas sequentibus symbolis significant. Horu¹⁰ siuè Mundum sensibilem per caput pueri; Isis¹¹ humidum terrestrè; per caput fœmineum Horo subiectu; Mystagoga¹² statua Momphta virtutem omnium dispositiuam; & demum¹⁴ Sothis, id est, $\epsilon\iota\omega\tau\chi$, quem Græci Αεσαυονα dicunt, sub forma canis sedentis; quem Phœnices Thaut, id est, Mercurium dicebant, Copti $\epsilon\iota\omega\tau\chi$; atq; hæc est $\sigma\eta\epsilon\alpha$ siuè catena Deorum, quam paulò ante ex Psello adduximus, qui supremi Numinis ductu, $\mu\alpha\lambda\acute{\iota}\mu\epsilon\rho\phi\omicron\iota$ omnia quæ in mundo sunt, administrant, & dispensant. Atq; vt omnia quæ hucusque dicta sunt, vna authoritate comprobentur, audiamus Psellem, qui omnia ad eò dextrè explicat, vt ad hæc enarrata symbola, respexisse videatur; ita autem in Anacephalæosi dogmatum Chaldaicorum quæ nil aliud sunt, quàm Scholia in oracula Zoroastris Aegyptia editionis Parisi. Authore Opsopæo fol. 116. dicit: $\epsilon\iota\sigma\iota\ \tau\acute{\iota}\ \mu\epsilon\tau\ \alpha\upsilon\tau\acute{\iota}\varsigma$, & $\alpha\zeta\omega\omicron\iota\ \epsilon\kappa\alpha\tau\alpha$; $\alpha\epsilon\eta\ \text{Ἡκυδότης}$, $\eta\ \chi\alpha\lambda\delta\alpha\iota\kappa\eta$, & $\eta\ \kappa\omega\mu\acute{\omicron}\varsigma$, $\kappa\eta\ \eta\ \epsilon\kappa\kappa\lambda\upsilon\sigma\iota\kappa\eta$. $\alpha\zeta\omega\iota\kappa\iota\ \tau\acute{\iota}\ \mu\epsilon\tau\ \alpha\upsilon\tau\acute{\iota}\varsigma\ \Theta\epsilon\omega\iota$, $\delta\ \Sigma\alpha\epsilon\upsilon\ \mu\epsilon\tau\ \kappa\epsilon\theta\ \Delta\acute{\omicron}\upsilon\tau\omicron\varsigma$, $\kappa\eta\ \eta\ \tau\epsilon\ \delta\acute{\omicron}\sigma\iota\delta\omicron\varsigma\ \sigma\epsilon\phi\epsilon\alpha$, $\kappa\eta\ \eta\ \tau\epsilon\ \text{Απόλλωνος}$. $\text{Αζωνοί δὲ καλοῦνται, οἱ διὰ τὴν ἐπιχειρησὶν αἰζοντες τὰς ζώωνας κὶ ὑπερδρῦμένοι τῶν ἐμφανῶν Θεῶν}$. hoc est: *Sunt apud ipsos quoque Hecates Azoni, quæ Zonas non habeat, vt Chaldaica Ἡκυδότης, κομῶς, & ἐκκλυσικῆ; Dij autem Azoni illis dicuntur, Serapis, & Dion; sius, Ostridis item σῆρα, quasi dicas, Geniorum series catena more connexa, & Apollinis; appellantur αζωνοί Dij, quod expedite potestate sua in Zonis utantur.* Sed explicemus singula, vt nostræ interpretationis cum Authoribus responsus vnde quaq; innotescat. Quid per Ἡκυδότην aliud, nisi triforme Numen quod à Chaldæis sub forma trina adorabatur? quid per $\kappa\omega\mu\acute{\omicron}\varsigma$ aliud, nisi mens opifex, quæ omnibus mundi vicis, vnde & $\kappa\omega\mu\acute{\omicron}\varsigma$ dicitur, se inferat, omnia in omnibus operando? quid per $\epsilon\kappa\kappa\lambda\upsilon\sigma\iota\kappa\eta$ deniq; aliud nisi spiritum mundi omnibus inclusum indicat? quæ quidem appositè quadrant volucris variè transformata, Hecatæ Archetypæ, siue triformis Numinis Ἡκυδότης symbolo; sequitur catena Geniorum, quorum ope omnia perficiuntur; Serapis, hoc est, teste Eusebio, spiritus mundi per aspidem erectu indicatus; per vas⁸ Niloticum Bacchus, seu Momphta humidi præses, quæ sequuntur¹⁰ Horus, id est, Apollo, ¹¹ Isis, ¹² Nephtè, & ¹⁴ Anubis, Hecates affectæ, quibus³⁰ vita rerum cõmissa est, in omnia¹³ mundi membra propaganda; patet igitur, id quod ab initio probandum assumpseramus. Sed his ita traditis vnum hoc loco paulò fusius explicandum duxi, est que symbolu canis sedentis cum globo serpentifero; vt potè ad multa in hoc Obelisco confirmanda, magni momenti. Mercurium, tùm literarum, tùm rerum humano generi necessariorum inuentorem post mortem in cælum translatum, in ea plaga, quam Leo occupabat, videlicet in Syrio, siue cane maiori, ad sagacitatè eius indicandam, regnum suu constituisse credebant. Vnde

non

non incōgruè ab Ægyptijs Sothis, vel Coptè Ⲛⲟⲩ , à Phœnicibus & Chaldæis mutato S in Th , $Thoth$ appellatur, præcipuus Aegypti ¹⁴ Genius & custos; seu ¹⁵ Tutelaris patriæ terræ fidelissimus; ut potè, qui ³⁰ Polymorphi genij ¹⁵ influxum deriuat in inferiora, vnde ³⁰ vita ¹³ mundi, abundantia rerum omnium & absoluta felicitas emanat; quæ omnia per sedentis ¹⁴ habitum, per ¹⁵ Crucem anfatam, per ¹³ globum serpente conspicuum, per aliud denique ¹⁶ serpentem cum segmento circuli & scepro indicabant.

Cùm itaque talis ac tantus esset hic Genius, regno terreno, Sacerdotio, & sapientia celeberrimus, sacrarum literarum vnicus institutor; Reges posteros in beneficiorum memoriam, huius cultui potissimū intentos fuisse constat; præ omnibus autem huius Obelisci Erector, qui cùm nomen sibi Sothis, ab hoc Sothi sapientissimo Rege, Sacerdote & Philosopho assumpsisset, hunc Obeliscum quoque in eius honorem, à quo omne bonum processisset, erigere constituit, & ut id posteritati constaret; Canem ¹⁴ sedentem in fine Obelisci exprimendum curauit, qui & Mercurium & Erectoris Sothis nomen veluti symbolum vtrique cōmune exhiberet, gratitudinemque tuam ei, à quo omnia accepisset ¹⁵ Tutelari & regni, & regiæ potestatis hoc symbolo testem relinqueret; posuit autem eundem in plaga meridionali, eo quod Sothis meridianæ potissimū plagæ dominaretur, à qua effluxus Osiridis, hoc est, Nili initium, cuius Sethis custos esset; & consequenter omne bonum promanaret. Atque hæc sunt, quæ de secundo Latere Obelisci explicanda restabant.

Nota Lector, nos Aspidis vocabulum subindè masculini, subindè feminini generis posuisti; quod multos alios quoque Auctores fecisse reperio, ne in contextu errorem forsan irrepissem, putares.

Idealis Lēctionis
Contextus.

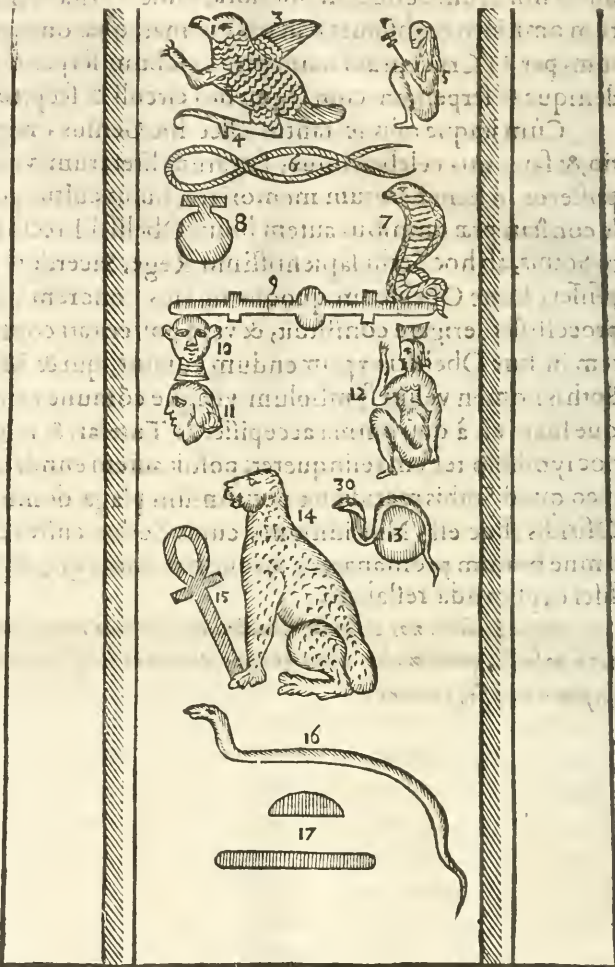
Schematismus VI. Lateris secundi
Meridionalis.

1 Triforme Numen
Mundo materiali im-
mersum *πολυμορφον*, 3
virtute sua omnia per
uolat, mēte 2 sua opi-
fice omnia exequi-
tur, 4 spiritu suo vi-
uifico omnia rapit,
inferiora superiorib⁹
per 5 influxum con-
nectit, 6 cocatenatq;
Vnde 7 varietas re-
rum existentium in
Mundo; hoc iterum 7
igne diuino 7. Aga-
thodemonis magni,
sacrum 8 humorem
temperat & fecundat

9 Superiori & in-
feriori Mundo domi-
natur, cuius Affecle
10 Horus, 11 Isis, Ge-
nij singulari ritu, &
12 cerimonijs per 12
statuā ijs erectā colē.
di sūt. 14 Sothis 30 vitā
à Triformi Numine
inditā 13 Mundo cu-
stodit, seruat, & influ-

xū supernum 15 cum internis coniungens, 16 vitam dat 17 rebus omnibus.

14 REX SOTHIS amore, & reuerentia huius Numinis motus,
hoc sacrum saxum ei veluti TVTELARI cognomini, à quo vitam,
& dominium acceperat, ponere voluit.

INTERPRETATIO
SCHEMATISMORVM

Lateris III. Occidentalis.

SCHEMATISMVS I.

*Triformis Numinis influxum in quadruplicem Occidentalis plagæ
Mundum exhibet, cuius interpositionem vide fol. 445.*

SCHEMATISMVS II.

Lateris III. Occidentalis.

Occurrunt in hoc latere primò duo simulacra ¹ Ibimorpha, mystagoga Ibis capite, & sacro velamine vestita, quæ hemisphærijs insident. Hæc sequitur ² vultur ³ Cælis insidens; postea caput pueri trizonij inter duo ⁴ retinacula intermedium, quod sequitur ⁷ Accipiter, cui ⁹ serpens ⁸ globum circumdans apponitur, crateri ¹⁰ insidens cum sceptro ¹¹ binodi & receptaculo Isiaci, siue cisterna ¹² sacra, cui supponitur ¹³ brachium manu extensa; deindè baculus ¹⁴ tuberosus, ex quo serpens emergit vnà cum ¹⁵ hydroschemate; hoc thyrsus ¹⁶ Papyraceus sequitur, cū ¹⁷ coturnice & duobus ¹⁸ ¹⁹ serpentibus; quos dicitur thyrsus & ²⁰ papilio *δρακοντόμορφος* sequuntur cum hemisphærijs supernis, & vno inferno ²² grandiore, denique duo baculi, inter quos tres ²³ circuli intermediant, & deindè duo scaleni ²⁴, inter quos duo ²⁵ quadrata sunt, sequuntur. Sed explicemus singula.

Postquam igitur in primo Schematismo ostenderent influxum triformis Numinis in quadruplicem Mundum, iam ad particularia descendentes, describunt in hoc latere operationes, effectus, & cultum Numinis ibiaci, humidi tam superioris, quam inferioris naturæ præsidis, prout per binas imagines mystagogas & ibicephalas aptè significatum est. Nam cum plagam occidentalem, aduersis dæmonibus, humidū beneficū anniuertario flatu Lybico cōtinuè infestantibus, refertam cōperirent hinc prophylacticos, occidua plagā respiciētes Genios, humidæ naturæ præsidēs ponūt, quorū vi cōtra infestos Genios se tutos, & innoxios, rebantur; varijs sacris placare conabantur, vt paulò post sequitur. Velum sacrum gestant, quo teste Plutarcho, statuas has ornare solebant, ob rationes alibi indicatas; in capite gestant cucurbitam, humidæ naturæ solum. Quemadmodum enim cucurbitæ fructus ventricolus omnem in se terræ humorem deriuat; ita Genius humidæ naturæ præses omnem in se humorem attrahit, dominio in omne aqueū

Ibiformes
in ægines
quid?

Plut. de Osero
& Isio.

Elemen-

Obelisc.
Latus I I.
Merid.

522 LIBER V. OBELISCI PAMPHILI

Quid duo
hemisphæria

Quid situs
statuarum in
forma n V?

Quid vultus
cyctoidi in
deus?

Elementum potens, & idè capiti imponitur, ad rationem in capite existentem, ex quâ omnis vis, & potestas emanat, indicandam; duobus hemisphærijs insident, ad indicandam potestatem hanc in omnes duorum hemisphæriorum horizontis res extensam, brachijs & pedibus exprimūt V symbolum influxûs Superni Numinis, cui subsūt, participandi, excipiendique; quoniam verò Genij concatenati sunt, & Genius humidæ naturæ suâ intentionem assequi nequit, nisi adiuetur à cælesti potestate, hinc illi supposuerunt 2 vulturem 3 cælorum indicem, siquidem vultur, vt aliàs dixi, in suo genere semper sœmina est, à vento enim concipere perhibent vulturem; & se habet per modum principij passiuui, & per talem proprietatem aptè, teste Horo, indicabant cælum, quod est instar principij passiuui, in vtero suo omnium rerum generabilium semina continens; 3 cælesti figuræ insidet, ad ostendendum, humidam naturam nihil proficere, nisi à cælo veluti in vtero quodam actuetur priùs, disponaturq; ad rerum generationem.

Quid Horus
inter duo
retinacula?

Hinc vulturi aptè supponitur intra 4° duo retinacula Horus Mundi; retinaculum, sub forma capitis puerilis tribus Zonis conspicui; vt indicarent, Mundum vniuersum tripartitum seminalibus rationibus repleti, vnde bonorum omniũ redundantia, quod symbolum fusiùs apud Plutarchũ exponitur; sub forma capitis pueri Horus efficitur est; vt innuerent, Mundũ semper noua & noua rerum generabilium productione veluti iuuenescere; Quia verò Mundus nihil proficit, nisi solaris Genius accedat, hinc Horo supponūt 7 accipitrem solaris Genij symbolum, vna cum 8 globo 9 serpenti-gero, cuius virtute & efficacia Mundus animatur sœcundaturq; 10 crateri insistit, quia vis & potestas Solis calore suo maximè in humidam naturam, eam attemperando disponendoque ad generationem rerum in hylæis Múdis, in quos potestatem suam exerit, agit. Sed 11 baculum explicemus: Baculus hieroglyphicus subindè enodis, subindè vno nodo constat, isque vel rotundus, vel quadrangulus; nonnunquam binis aut ternis nodis, vel circularibus, vel angularibus constat: per baculum enodem, simplex dominiũ in superiora, & cælestia, per quadrangulũ in inferiora elementaria notat; iterum binodi duplex, trinodi triplex dominium in Mundos superiores vel inferiores, pro ratione figuræ nodorum, indicabant. Sed vide quæ fusiùs de baculis, & sceptris, tũ in præcedenti Schematismo, tũ in proprio hierogrammatismo ex mente diuersorum Authorum tractauimus. Aptè autem inferebant sceptris suis hos nodos, quos sacros Iamblichus vocat, vt potestatis in omnia extensionem, rerumque omnium cum Numinis potestate, & dominio connexionem indicarent; baculus itaque hoc loco binis nodis quadrangularibus insignitus, indicat vim in infernos Múdos, & potissimum in humidam naturam subterraneis conceptibus referatam, quam per sacrã 12 cistam, sacrorum opertancam eidem suppositam aptè exprimunt; Dominium beneficum per 13 extensum brachium significatum, ex quo

Quid accipiter
cũ globo?

Quid crater?

Quid sacra
cista.

Manus seu
brachij extensi
nota?

quo per alium baculum tuberosum serpente factum, cum hydroschema-
te indicatur vita & fecunditas aquarum. Et quoniam moliminibus boni
Genij, aduersæ potestates insidiatur, & malignis machinamentis suis rerum
necessariarum usum fructumq; per thyrsum ¹⁶ papyraceum & ¹⁷ coturni-
cem indicatis, viuificum superiorum inferiorumque spiritum per ¹⁸ duos ¹⁶
serpentes insinuat, varijs modis impedire solet. Hinc polymorphum
Genium ²¹ per papylionem ²¹ *Ἰσχυρόμορφον* indicatum apposuerunt cotur-
nici malignæ, id est, aduersis potestatibus; huius enim vi & potestate, usus
rerum necessariarum per thyrsi ²⁹ notam in ²² inferioribus conseruatur, &
ab omni infausta potentia defenditur; qui cum in triplicem ²³ Mundum
potens sit, vim omnem fecundæ ¹⁴ generationis rerum in Mundos ²⁵ ele-
mentares ²⁴ generatione rerum varios deducit, quæ aptè per duos scalenos
& duo quadrata indicantur, vt alibi diximus. Nam Polymorphus Genius
omnia in singulis Genijs operatur; humidam quippè vim rerum altricem
promouet in Dionysio, seu Paccho; in Hercule seu Mompha solidatiuâ re-
rum; vt in Ammone fecundatiuam receptiuamque vim; in terra opera-
tricem; in Nephte seu proserpina. In Luna seu Isi vim denique humecta-
tiuam; si tamen quandoq. excessus defectusue in mundana domo Hori, in
rerum dispositione contingat, per Typhonem hanc adustiuam & causti-
cam, vei superfluum humoris (omne enim excessiuum vel defectiuum in
naturam rerum Typhon notat) ad mediocritatem reducit, & consonum
reddit, non secus, ac in corporibus perniciosis humeribus oppletis; caustica
aut in plus æque siccis hydrotica medicamēta faciūt! Quæ omnia adeo pul-
chrè à Plutarcho explicantur, vt huc rexpeisse videatur. verba eius adduco
*Rursus ubi Osirin Isis recepit, & Horum educat exhalationibus & nebulis, ac nubi-
bus crescentem & roboratum; superatus quidem, non tamen etiam interfectus est
Typhon, non enim passa est Dea, quæ terræ domina est, unde quæque aboleri naturâ
humori contrariam; Sed dimittit eam, & laxat, cupiens temperiem relinquere, quia non
poterat mundus esse perfectus, abolita ignea natura, & paulò post. Nam genita-
lem & alendo aptum spiritum Bacchi nomine afficiunt, qui vim percellendi & diui-
dendi habet, Hercules; qui recipiendi facultatem, Ammonis; id quod per tellurem &
fruges penetrat, Cererem & Proserpinam; quod per mare Neptunum nominant.
qui autem naturalibus istis etiam mathematica quedam astrologica admiscet; ij
putabant Typhonem esse vim adustiuam Solis, Osirin humectatiuam Lunarem; Lu-
nam enim, quæ lumen habet genitabile, & humectans, prosperam esse, & animalium
procreationi & stirpiumpullulationi; Solis verò, intemperato igni plus æquo calefa-
ciat, ex siccitateque natus & florentes stipes, & suo ardore magnam partem terræ fe-
cisse habitationibus ineptam, ac sæpe etiam Lunam ab eo superari. Itaque Aegyptijs
Typhonem Seth nominant, id significante vocabulo quod vi præualet; Hac de
causa immediatè supponitur tabula sacra, quæ veluti sacro quòdam amule-
to, & aduersarius profligatur, & benignus Genius attrahitur placaturque.*

1 Ibiformes humidæ naturæ
 in inferioribus præfides Genij
 ritu sacro colendi sunt, quia hi
 genitalia principia primò in 3
 cœlum, tanquam 2 principium
 passuum seminaliumque ra-
 tionum receptaculum diffun-
 dūt; Quæ 5 Horus sēfibilis mūdi
 retinaculum 5. 6 actuat, & col-
 ligat; 7 Osiris verò ijs incubans,
 9 vitali spiritu, tum 8 Mundum,
 tum 10 craterem sacrū fœcun-
 dat, cuius 11 bipotenti Domi-
 nio in inferiora, 12 cista operta-
 nea, siuè subterranea referatur,
 cuius & 13 benefico 14 viuificoq;
 dominio, 15 aquæ incrementū
 capiunt. atq; hinc 16 rerum ne-
 cessariarum profluit vbertas,
 omni 17 Typhoniâ vi dispulsâ;
 18 19 vita tam in superiori,
 quam inferiori mundo propa-
 gatur. 21 Polymorphus deniq;
 naturæ Genius se fingit ilis mi-
 scens, noua 22 inferiorem mun-
 dum 20 rerum necessariarum
 abundantia, & varietate instruit
 23 triū mundorū dominator; 14
 generationis rerum in mundis
 hylæis Author vnicus.

Vides igitur ex his, quomodo
 Lunares Genij ad generationem re-
 rum materiam disponant, Solares
 dispositâ actuent, & fœcundent; Po-
 polymorphus verò actuata vltimum
 complementum in varietate rerum
 producenda, præbeat.

SCHÉ-

SCHEMATISMVS III.

Lateris tertij Occidentalis

Occurrit modo sacra tabula, siuè Amuletum prophylacticum ferè idem quod in Schematismo VI. Lateris II. spectatur: intra quod primo loco ¹ Scalenus occurrit, cum ² brachio extenso; & duobus sceptris ^{3,5} binodibus, intra quæ sphæroides ⁴ intermediat. Sequitur ⁶ serpens, cum ⁷ receptaculo sacri influxus, & duabus ⁸ pennis cum ⁹ brachio extenso, cui subiungitur ¹⁰ hydroschema cum baculo seu ¹¹ sceptro. Sunt hæc sacra symbola, arcana quadam ratione condita, vt in proprijs hierogrammatismis singulorum probauimus; quæ cum ex rebus ad benignum Genium analogis constructa sint, affinitatem quandam siuè sympathiam cum Genio contrahere putabant, atque ad eò hisce eum attrahi, & contra intus potestates propulsandas animari, superstitionis credabant. Nam vt in præcedentibus, symbolis dictum est, Scalenus figura mysterijs referta, & principij generationis rerum typus vnicus, non proindè inuenustè à Plutarcho dictus *ἄμφω γεννιῶν, sæcundum nuptiale*. Reliqua hieroglyphica cum in præcedentibus, varijs locis explicata sint, ijs enodandis immorari nolui, cum ea ex sequenti idealis discurtus Lectione curioso Lectori facilè patere possint.

Prosequamur itaque effectus huius sacræ tabulæ per sequentia symbola ingeniosè indicatos; primò quidem occurrunt iuncus papyraceus, vas Niloticum cum figura linguæ, & concha cum folio perseæ. Sequuntur quadratum cum vase Nilotico. & figura Aræ; per ¹² thyrsus iunceum, chenosis potentia, per vas ¹³ niloticum cum subiecta figura ¹⁵ linguæ, humorem irriguum, quod sicuti lingua perpetuò in humido, teste Horo, degit, & humorem in cætera membra deriuat, ita humor Niloticus supernus in reliqua Mundi membra, per ¹⁶ quadratum verò cum alterò vase Nilotico ¹⁷ annum incrementum Nili, quo necessariarum rerum vbertas conceditur, notat. Porro per ¹⁴ concham, seu cyathum sub formâ cordis cum folio perseæ, & ara subiecta indicatur, amuletum præcedens vim suam vt conferat, Numen, cui inscriptum est, lingua & corde, id est, cordiali hymnorum persolutione per verum sapientiæ studium religioni iunctum, sollicitari debere.

Sequitur Mophta per sceptrum \Uparrow notatus; nam sceptris vt plurimum, Plut. teste, imponebant literas Genij, cuius potentiam, & dominium describebant. Sic hoc loco sceptrum Momphtæ notant per literam M, quæ ææus, id est aquam denotabat; cuius præses erat Momphta Numen, quasi dicant ææææ \Uparrow Deus incrementi aquarum, litera M insignitus, & indicatus; per pēnam autem, nunc velocitatem, nunc ventum, nunc animam, aut diuini Numinis impetum, vt alibi ostensum fuit, aptè indicant; hîc verò ventum

Obeſc.
Latus III.
Occident.

526 LIBER V. OBELSCI PAMPHILII

zephyrum aerem purificantem, & per 20° pisces Phagrum malitiam, id est, perniciosam impressionem & Typhoniam vim notabant, aerem adustiua quâdâ facultate infestantē, vnde & pisces hūc pro simbolo abominationis habebant, eo quod genitale Osiridis à Typhone in flumen proiectum, teste Plutarcho, deuorauerit. Tunc autem Phagrus censetur deuorare genitale Osiridis, id est, fœcundum affluxum aquæ Niloticæ, cum venti Typhonij ex mari insurgunt sicci & adustiui; quibus genitalis Nili humor, & fœcunditas sperata impeditur, est enim Phagrus mali ominis piscis marinus, qui cum è mari ascendens in Nilo conspicitur, exiguam spem monstrat vber-tatis, ex Nili tenuitate, & incrementi exilitate prouenientis, vnde & symbolum malorum, aliorumq; est, quæfused Plutarchus prosequitur hisce verbis. *Συλωίται δὲ ἀργεὺν ἀνέχουσι; δοκῆ δὲ ἐπιόντις Νεῖλω συνεπιβάεσθαι, ἔτιν ἀυξήσιν ἀσμένους ἀπαγγέλλει ὁσέμνος.* Syenitæ etiam phagro abstinent, & cauent eum, videtur enim una cum Nilo, eiusque exoptatum incrementum conspectus nunciare, tamen verò hoc loco Plutarchus innuat fœcundum Nili incrementum eum nunciasse; qui tamen verba rectè expendere, is ea per quandam veluti antiphrasin dicta esse reperiet; quasi diceret, videtur quidem exoptatum incrementum nunciare, quod tamen non consequitur; Vnde mirum non est, eundem in execratione apud Ægyptios fuisse, vt potè qui eos vana spe eluderet conspectus; Abstinebant itaq; ab hoc pisce non tantum, quod Typhonie naturæ esset, eiusque in exilitate Nili virtutis adustiuæ index; sed etiâ quod ex pudendo Osiridis gustauerit, adeoque Plutarchi citata verba, *ἐπιβάεσθαι* intelligenda esse, ex sequentibus luculenter apparet; sic enim paulò post ait. *Ἔραδοντ πρᾶτερα de omnibus membris Osiridis, solum penem ab iside fuisse repertum, hunc enim statim in Nilum abiectum, gustatumque à Lepidoto, Phagro, & Oxirincho piscibus; quos idèò præ alijs piscibus abominantur Ægyptij.*

Sed vt ad institutum redeamus, sequitur in Schematismo ²¹ *Μονία*, cum ²² receptaculo sacri liquoris, & figura quadrilatera, hemisphærio, quadrangulo, ²³ brachio extenso, quibus indicatur, per Moniam, vim à super-nis in quadripartitum mundum, & subterraneos meatus deuchi, vnde sacri liquoris receptaculum benevolentia Numinis repletur, vt supra explicatum est; ²⁵ aquæ inferioris mundi ²⁴ quadripartito influxu ²⁶ viuificantur; diuinus ²⁵ Osiris duplici dominio potens, ²⁸ cælos, ²⁰ inferiorè mūdum influxu ³⁰ suo beat, & omnibus bonis replet; quem influxum aptè per ³⁰ pyramidem, quam ³¹ manu tenet, indicant; sequitur porrò dictorum idealis Lectio.

Pudendum
Osiris à ph-
gro pisce deu-
oratum,

Idealis discursus Lectio.
Sacræ tabulæ sensus.

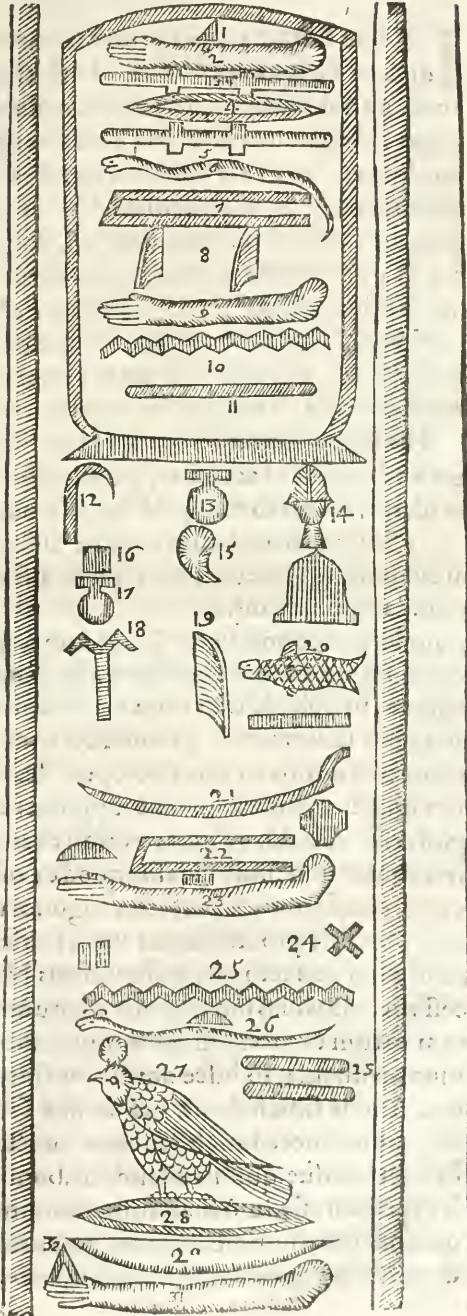
1 Generationis præfidi 2 de nefico + Cælorum 3 5 dominatori, 6 vitæ inuectori in 7 receptaculum affluxûs aquarû; 8 inimicæ virtutis aueruncatori, Aëris 9 conseruatori, 10 humidi 11 dominatori potenti.

Effectus sacræ tabulæ.

Sacrâ hâc prophylacticâ tabulâ, 12 necessaria 13 humoris copia ad 14 vegetabiliû 15 irrigationem germinationeq; suppeditatur, 16 annuo 17 Nili incremento. 18 Mophta 19 aëris 20 perniciosam & Typhoniam vim à Lybico cardine deriuatam infringit; 21 canalem 22 receptaculi facti liquoris, vti & 22 cisternâ Isiacam 23 beneficè in affluentia sua conseruat; 24 influxu quadrupartito incubat 25 aquis, eas calido, & 26 humido viuificando; 27 diuinus Osiris duplici 28 potestate 28 cælos 20 infernum Mūdum 30 influxu sup 31 beat, & omnibus bonis implet.

Mysticas adductorum symbolorum, rationes Lector tûm in præcedentibus, tûm in proprijs locis suis tractatas consulas.

Schematismus III. Lateris
HI. Occidentalis.

S C H E M A T I S M V S I V.

Lateris tertij Occidentalis.

IN hoc Schematismo primò occurrunt duo 1 scepra oculata; quæ sequuntur 2 tripus *τρίποδος*, id est tribus sustentaculis in formâ triangularem annulorum concinnatis, cum duabus 4 noctuis, & 5 simulacro mystagogo. Sequuntur hæc tria 6 quadrangula, & 7 trabs duodecim quadratis conspicua, tria 8 vasa Nilotica, baculus 11 serpente factus, 10 sceptrum oculatum, cum 11 hydroschemate, & 12 serpente, cui 13 feretrum sacrum supponitur. Sequuntur hæc duo 14 Sphæroides cum brachio 16 extenso, manu 15 pyramidem tenente; cui iterum succedit 17 trabs duodecim quadratis illustris, cum 18 hydroschemate, & sub eo 19 tabula sacra, cum 21 hydroschemate, atque è regione 20 cucurbita. Ista sequuntur 22, 23 sex statuæ mystagogæ, quoad situm omnes inter se similes, nisi quod tres superiores rariis diuersis ab inferioribus vestiuntur.

His supponuntur 24 caput Hori, 25 sacerdotis figura, 26 Horus iterum arę incumbens, cum 27 accipitre, quibus subduntur figura 18 catenæ, 30 phallus 29 oculatus, 31 Scarabæus; quid singula indicent, videamus.

1 Sceptrum oculatum, vt fusè alibi demonstrauius ex Macrobio, indicat diuinum intellectum, quem ipsi Osiridem Archetypum siue supremum mundanum vocant, mente suâ opifice omnia collustrantem; ideò duo ponunt scepra, quod sicuti Sol, & Luna, quæ sunt veluti duo quidam Mundi oculi omnia inferiora lustrantes; ita diuinitas suprema, vnâ cum mente sua opifice, in Sole, & Luna omnia in omnibus operetur, omnia perlustrat; vt autem indicarent, quomodò is cum mente sua opifice, & spiritu pantamorpho omnia in omnibus, per ideas diuinas triformi Numini communes operetur; hinc aptè sanè supposuerunt oculis 3 tripodem mysticū cum 2 globo seu circulo, ex quo tres radij extriangulis contexti (nota hic in figura triangulos non fuisse clausos, quod ex oscitantia sculptor omisit; in Obelisco enim clausi sunt, & perfectos trigonos referunt, vt in figura æri incisa videre poteris.) profunduntur versus inferiora; quo quidem hieroglyphico nihil aliud denotabant, nisi triformis Numinis ideis fetum in vniuersa processum, ideas suas sub trigonis classium rerum creatarum singulis, in quatum earum capaces sunt, communicantis; ab his enim ortus omnium, omnium existens, ab hisce omnia, vt sint, vt viuant, vt sentiant, vt factori eorum similia sint, habent. Sed de hoc symbolo in præcedentibus vide fusius tractatum. Succedunt hisce binæ 4 noctuarum malorum symbolum, binis oculis contrapositæ, quibus ostenditur, bonitatem triformis Numinis omnis mali expertem esse, imò malorum omnium, quæ originem à solis rebus creatis, quæ per binarium noctuarum norantur, habent, profligatorem esse; siquidem Numen optimum & beneficentissimum mala nequaquam intendit, sed ea ve-

Tripus *τρίποδος*
quid?

Dux nocturne.

luti

luti rubigo quedam, ut Plutarchus ait, ex ipsa ferri natura suapte spontè resultant.
5 statuaverò mystagoga, dū sacro ritu, quæ corporis situ exprimit, instituitur, ad Triformis Numinis virtutem recipiendam, tūm apta redditur, tūm ad omnia Numini contraria virtute sua, id est, ad potestatum malignarum, machinationes profligandas, potens & efficax. Ut verò particulariùs triformis Numinis influxum exhiberent, ad anni temporumque aptam dispositionem indicandā, 6 tria quadrangula sequuntur, per quæ primò tres corporeos Mundos, deindè tria anni tempora significant, vti in primo Schematismo lateris primi varijs authoritatibus comprobatum fuit.

Statua 3 mystagoga.

Cūm verò tres mundi hylæi vitales suas operationes non perficiant, sine Solis, & Lunæ motu per duodecim mansiones arcis magnæ, menstruo illo processu facto, hinc aptè supposuerunt trabem seu 7 murum duodecim quadratis, veluti totidem mansionibus arcis magnæ siue Zodiaci interstitium; quem non incongruè *δε δεικνύου* appellamus; per has enim Lunæ menstruo, Sol annuo permeantes, & trium annorum rationem disponunt, hylæorumque mundorum feminaria ad rerum generabilium productionem cient; horum progressu 8 Nilus vitali inundatione, cælestis terrestriusque; quæ abundantiam, teste Horo, per tres hydrias indicatā præstat; 10 oculis cælestis Osiridis 11 aquis 12 vitam præbet, proindè summo 13 cultu venerandus, quæ per 14 cælos 16 benefico 15 influxu in 17 duodecim mansiones Arcis magnæ, & hinc in 18 humidam naturā propagat, quæ aptè indicantur per symbola correspondentibus numeris signata. Huius autem hieroglyphici ratio inde dependet; quod Aegyptij, vti alibi ostensum fuit, Fanum Solis in Vrbe Solis, muro quodam mystico 12 pyramidibus, aut curribus quadratis dispositum cingerent, quarum singulas vni ex duodecim Zodiaci signis, singulorūque; præsidibus Genijs dicabāt. Hac enim mystica dispositione, Deos allecari ad fauendū, sacris, quæ ob sacros ritus fiebāt, magna persuasione ducebantur, vt proindè non immeritò inter sacra, symbola ea receperint; vide quæ ex professo de hisce declarauimus fol. 170. Vidimus effectus Numinis; iam quibus modis, & ritibus id attrahibile fiat, videamus.

δε δεικνύου
20 quid?

Primò itaque occurrit sacra 19 tabula, cum 18 hydrolchemate, & 20 cucurbita; indicare itaque volunt, sacram tabulam fieri debere humidi Genio inscriptā, deindè statuas mystico apparatu construendas; tres, 1 tribus Lunaribus Genijs, alia tres, occidentalibus 23 solaribusque Genijs, vt Schema docet; tres priores cidarin in formam cucurbitæ capiti impositam tenent; tres posteriores calathum fructibus plenum; figura statuarum refert literam N, quæ vt suo loco diximus, cūm duplicem pyramidem rectam, & inuersam exhibeat, influxūs superni infernique, tūm illapssionem, tūm receptionem indicat; præterea motum generationis rerum sursum deorsumque, motū quidè supernum, brachia in formam V contorta; infernum, pe des cum fœmore in formam Λ contracti indicant. Sedere finguntur, ad quic-

Vide fo.: 87.
3 Statua Lunar: 5-
3 Solares quid

tem

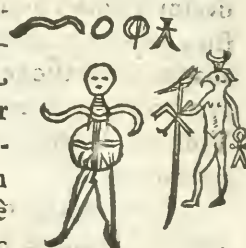
Obelisc.
Latus III.
Occident.

530 LIBER V. OBELISCI PAMPHILII

tem indicandam, quâ veluti ad formarum receptionem necessariâ aptæ red-
dantur materiales potentia; superiores Lunares cidarin in formam cucur-
bitæ, humidi symbolum; inferiores Calathum fructibus factum, Solaris be-
nevolentia; notam capitibus tenent, illis innuitur vis D humidæ, hisce ca-
loris in humido mixtura, quâ vegetabilium abundantia, quam pollicentur,
indicatur; Tres ponuntur, tum ad Triformis Numinis ideas, tum ad trium
anni temporum, quibus singulis singuli præfunt, & horæ, teste Diodoro, di-
cuntur, distinctionem, quam tam Luna, quam Sol, dum mansiones Arcis
magnæ percurrunt, per dictos geniorum ministros efficiunt, demon-
strandam. Nam ut in præcedentibus dictum est, Sol annuo cursu tria an-
ni tempora, Ver, æstatem & hyemem iuxta Aegyptios efficit, quorum sin-
gula 120. diebus, siue quatuor mansionum signis definiuntur; Luna mē-
struo suo cursu, per duodecim mansiones facto, annum conficit Lunarem
in tria pariter tempora distinctum, quorum singula decem dierum spacio
definiuntur, horum prius à Neomenia ad Lunam ἀμφικίρτον veri, alte-
rum, ab amphicirto ad amphicirtum, æstati; tertium ab amphicirto ad neo-
meniam siue οὐζυγίαν hyemi respondet; quæ aptè indicantur per paulò
ante positum murum duodecim quadratis insignem. Vide hæc omnia
alij locis comprobata.

His itaque sic arcanè constitutis, Mundanae²⁴ domus portam siue²⁴
Horum, quem caput pueri cum subiecta figura portæ indicat, aperiri cre-
debant; præterea per²⁶ Horo hoc, per alterum caput, & altare subiectum no-
tato, sacris ritibus cultibus, Genijsq;²⁵ Mophra &²⁷ Osiri, hoc est, in mu-
dana Oeconomia, superioris, & inferioris humidi & calidi præsidibus, quæ
per²⁵ Sacerdotis in literas nominis Mophra transformati²⁷ habitum, situm
quæ & per¹⁸ accipitrem indicantur, constipatum, tan-
dem, διὰ τῆς σέρας τῶν ἀγαθῶν αἰώνων, rerum inferiorum
feminarum benigno aspectu fota, Mundum
fæcunditate & vbertate repleri confidebant; ita ut per
catenam, Geniorum, rerumq; ijs subiectarum conca-
tenatio; per³⁰ phallum²⁹ oculatum, feminarum rerum
radijs solaribus fota; per³¹ scarabæum vniuersum aptè
designetur; Scarabæum enim nunc pro Sole, nunc
pro vniuerso, pro combinatione symbolorum poni, fusè in proprio eiusdem
hierogrammatismo probatum est. Ad phallum verò siue veretrum ocu-
latum quod attinet, fuit is symbolum fæcunditatis solis omnia videntis, &
nullis non fragmentis hieroglyphicis incisus spectatur. Origo huius ita se
habet; Isis Osiridis à fratre Typhone interrepti reliquias, cum anxie con-
quireret, nec inueniret, teste Diodoro, eiusdem pudendorum imaginem
diuino cultu honestauit. Hinc veluti è perenni superstitionum fonte emer-
serunt apud Græcos, Pamyliæ Dionisiaca, Ithyphallia, non sacra, sed scelera.
Quibus, inquit, Arnobius in Liberi honorè Patris / lib) phallos subrigit Gracia, & simu-
lacris

Horus duplex
quid Osiris,
& Mophra.

lachris virilium fascinorum territoria cuncta florescunt. Erant autem, teste Plutarcho, ficulnei, eò quòd Thrio, hoc est, ficus folium, genitale virile exprimat seu coriaceos, è collo pendentes narrant Herodot. & Nónus: aureus enim ille 120. cubitorum, cuius meminit Athenęus extra ordinem fuit; coluerunt autem id membrum hominis, teste Eusebio, quod ex eo omnium ortus sit. Hinc, ut est apud Arnobium, Nicetam, & Hyginium, phallophoria festa, hinc Cyprię abstrusę illę initiationes, quarum participes, pro stipe collatã, phallis donabantur. Hinc Faunorum, Satyrorum, Syluanorum *αἰθιδίων* hinc propudiosa illa Priapi & Beelphegor secreta profluxerunt. Hinc Mercurij fascinus à Cyllenij cultus Atheniensium religione sacer; hinc Neurospasta apud Lucianum ob remedium præbiaq; in collo pueris res turpicula fascinus videlicet quem infantium custodem appellat Plinius. Sed de hisce vide passim varijs huius Operis locis traditum.

Cur porrò post Aegyptios Græci, Romanique, qui ea à dictis Aegyptijs hauserunt, tanto semper studio huiusmodi sacra coluerint. apud Authores reperio factum esse; quod huius cultu ea mala, quę generationem impedirent, ceu falcinata, auerterentur; tùm verò ob eam corporis partem, à qua sit omnium origo; atq; ob primam rationem eum in hortis passim arboribus alijque locis frugiferis collocatum legimus, iuxta illud Ouidij.

Causa cur coleretur huiusmodi turpe idolum?

Pomosi que ruber custos ponatur in hortis

Terreat ut sacra falce Priapus aues.

Columel. *Et Arboris antiqua nomen venerare Ithyphalli.*

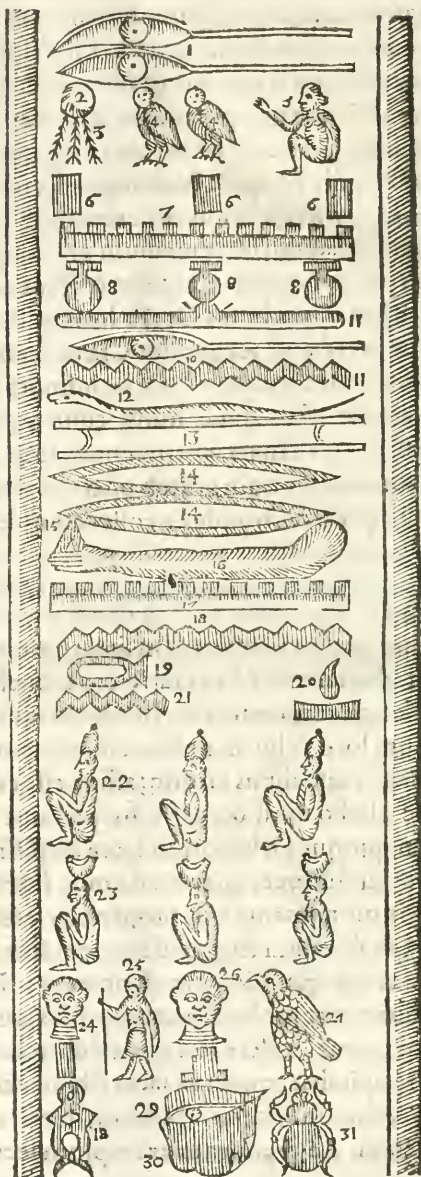
Hoc enim posito falsa quadam superstitione moti, rerum omnium sibi spòdebant vbertatem. Altera ratio eos mouebat, ut ad auertendam inductam per maleficia impotentiam, mulierumque sterilitatem auertendam phylacteriorum loco collo, manibus, cingulo, auribus portarent, quę & eandem ob causam animalibus brutisq; affixa esse ex hieroglyphicis patebit, in quibus hoc phallo nihil occurrit frequentius. Eisdem itaque ob rationes Gentem quoque Hebræorum sacra turpissima amplexatam esse, tantòque libentius auidiusque, quantò ad omne superstitionis genus, ac luxurię omnigenę inquinamenta erat propensior, asserimus: nam cùm huius Priapi, seu Ithyphalli cultui Aegyptij omnem felicitatem, terrę; adhęc hominum, brutorumque fecunditatem ascriberent; Nil facilius fuit genti, apud quem nil sterilitate erat probrosius; quęque laxatis temperantię habentis in omne libidinis genus, miserè sese etiam sub honestę propagationis humanę prætextu præcipitabat; quam ea sacra sibi asciscere; quibus id sub larvã religionis tutò & impune liceret; quibusq; sterilitatem illam probrosam & in lege maledictam, Aegyptiorum exemplum secuti, Priapéo cultu auerterent.

Hebræi Beelphegor colebant ad sterilitatem auertendam.

Idealis discursus
Lectio.

Schematicus IV. Lateris III.
Orientalis.

1 Intellectus diuinus per
mentem 2 opificem malo-
rum 4 omnium profliga-
tricem, quam generat, 3 i-
deis sibi similibus fetam,
quæ & sapientia Dei, in-
fluit per 5 simulachrum
ritu mystico cõstructum,
primùm in mundos 6 tres
corporeos seu hylæos per
duodecim 7 mãsiones ar-
cis magnæ, in 8 triplicis
Mundi Nilum, quem 9 fe-
cundat per spiritũ suũ, cui
& prouidet 11 humorẽ, et 12
vitam præstado, honore &
sacro ritu 13 venerandus.
14 Cælus 15 pyramidalì
influxu 16 beneficat; duo
decim 17 mãsiones ar-
cis magnæ 18 humore
grauidat. Hinc sacra 19
tabula apotelesmatica
construenda, ad diuini
tatem occultè in eam de-
riuandam; ad 21 humo-
ris omnium 20 principij
acquisitionẽ. Tria 22 si-
mulacra Lunarium Geni-
orũ ritu mystico ado-
rnada, & ad influxũ re-
cipiendum parata. Alia
tria 23 simulacra Solarium
Geniorum simili forma
& ritu simili cõsecrada,

vt in ea vis & potestas cælitus deriuetur. 24 Hori sensibilis & 26 in-
sensibilis Mundi imago per 25 appropriata sacrificia, per 27 Solem 27 spiritus
mundani præsidẽ 18 concatenata, 20 feminalibus rationibus, quas 29 ocu-
lo suo diuino perpetuò fouet, 31 Mũdũ vniuersũ fecundat & beat. operatio-
nibus 31 analogicè instituitis.

SCHEMATISMVS V.

Lateris III. Occidentalis.

In hoc Schemate ordine sequuntur sequentia symbola: 1 Receptaculum sacri liquoris cum 2 Crocodilo; figura bifurcata cum binis, pennis & statuâ 4 mystagoga Momphta, & tribus, quadrangulis, quibus subditur 6 hydrochema cum duobus 8 segmentis, vno inferiori, superiori altero, hisce duo 8 brachia in formam 11 sursum vergentia, cum 9 thyrsu papyraceo & vase Nilotico, stipato duobus 7 Rhomboidibus, & subiectis tribus 10 quadratis. Succedunt hisce 11 auis extensis alis in actu volare conatis, cui subditur Leo 15 incubans, cum duobus 12 Rhomboidibus; sequitur deinde 13 Capreolus cum 13 penna, & figura 14 Momphta, cum harpagone. Preterea tria quadrangula, quibus subduntur 8 thyrsus papyraceus, flos 19 Loti inclinatus, ex bulbo emergens, cum 20 statuâ Momphta, & 21 serpente bicorni erecto situ. Subiunguntur hisce 22 caput Ibis cum 23 calatho capreolato & tribus 24 serpentibus bicornibus cum segmento supra; infra hæc verò alia duo segmenta cū tribus quadrangulis, deinde 25 thyrsi figura, cū 25 lingua, 27 hirundine, & baculo 28 serpentigero erecto, 29 Tiarâ in formam calathi capreolati, cum sceptro 30 Cucucomorpho, & 31 receptaculo sacri liquoris, cui subest hirundinis 32 figura; sub hæc 33 tænia siue ligaculum cum 34 serpente. Quibus subiungitur Ibis inclinata triplici capreolato ramo conspicua, cum cycloide, segmento, & brachio extenso; quæ omnia quid significant, videamus.

1 Receptaculo sacri liquoris supponitur 2 Crocodilus, qui hoc loco ex combinatione symbolorum nõ DEVM, sed Typhoniam naturam indicat, receptaculo sacri humoris infestâ. Vnci quippe figura prohibitionē quâdam innuit, virtutis malignæ, per ventos benignos iuxta tripartitum anni tempus propulsatæ, quæ omnia per pennas, aëris, ventorumque indices & per mystagogam statuam, & 3 quadrangula indicantur, vt ex præcedentibus demonstratum fuit.

Sacros itaque Amuleti effectus & operationes in præcedenti Schematismo exhibitas, in hoc continuant; præter dictos itaque effectus, Amuletum, omne humori cõtrarium infaustumq; à sacri humoris receptaculo, & à tribus anni temporibus, in tribus hylæis mundis cohibet. Momphta simulacri vi sibi cõgrui, ventorū furentium vim, aquis & humori infestam dissipante.

Vbi nota, hanc statuam vt & duas sublequentes situ suo exprimere literas nominis Momphta, brachia enim cum pectore & manu pendente M; caput O, pedes cū scemore N, exprimūtq; Mom, quod in crementū Nili vt fol. 283. docuimus, indicat; nihil enim efficacius esse credebāt, quâ tacitis huiusmodi inuocationibus Numinis vt; quod & duobus brachijs paulò post sequentibus

Mystica ratio
statua.

Obelisci
Latus III.
Occiden.

534

LIBER V. OBELISCI PAMPHILII

Agrorum ir-
rigatio.

Quid Rhom-
boides ?

vt supra explicatū est fol. 48 5. in cœlū extensis indicant, per huiusmodi enim cerimonias humorum præsidem potenter moueri putabant, ad aquarum, rerumque 9 necessariorum copiam, per fœcundum 7 incrementum Nili, agrorumque 7 irrigationem concedendam; vbi nota agrorum annuam irrigationem aptè notari per vrnā 7 Niloticam duobus stipatam Rhomboidibus; Est aut Rhomboides nihil aliud, quàm ἀρσίζα aut aruum, siue quarta pars agri centum cubitos complectens, quo vti anni instantis spacium; ita agrorum inundationem, ad Sôthis ortum fieri solitam, intuebant. Vide Horum lib. 1. cap. 5. quem & sæpè allegauimus; quadrangula obliqua sunt, tum ad ea à quadrangulis rectangulis mundi elementaris, & anni symbolis distinguenda; tum quia eminus conspicientibus arua sub forma Rhomboidis obliquè apparent. Sequitur 11 Auis extensis alis crucem formans, Genius aërius, quadripartitæ aëreæ Zonæ præses, cum Leonino 15 Mophta & 13 penna; quo indicatur, Geniū, aërem vento immisso agitare, hūc ex agitatione incrassatum, ac per Leonis calorem resolutū, in humorem descendere, ex quo demum 12 agrorum vegetabiliū que fœcunditas, per binos Rhomboides & capreolum indicata, emanat; statua 14 Mophta, harpagone aueruncationis aduersarum potestatum symbolo instructo, strenuè cooperante. Ne itaque rerum 18 necessariorum suppeditatio deficiat, & vt rerum 19 vegetabiliū appetitus expleatur; 20 statua Mophta 15 triū hylæorum mundorū præsidis, sunt sacro ritu & mystico fabricadæ. Hinc enim 21 vita cœlitūs hausta, & in hylæos mundos deriuata, magnum conferet emolumentum; quæ omnia pulchrè indicat, scilicet per 18 thyrsū papyraceū res necessaria, per Loti 19 florem ex bulbo suo emergentem, summa luxuries rerum; per statua 20 Mophta ritu mystico exprimentam, per bicornem 21 serpentem erectam, vitæ fœcunda cœlitūs propagata significatur.

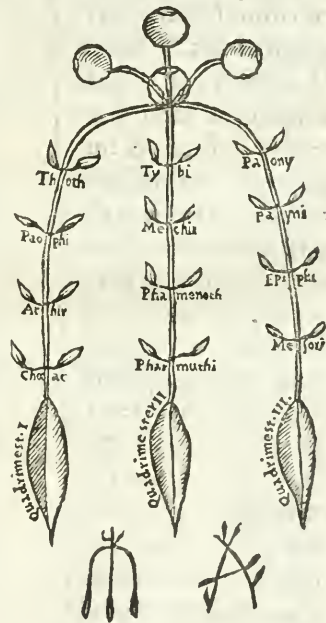
Quoniam verò nihil rectè sinè Genio Lunari conficitur, hinc eum veluti cooperatorem Mophta sub forma capitis 22 ibiaci expresserunt, qui 23 potestatem in a vegetabilia, quam calathus capreolatus indicat. adeptus, 24 triplicem vitam tribus mundis hylæis per tres bicornes serpentes, & tria quadrata ijs supposita indicatā largitur, ad necessariorum copiam, & humoris 26 continuationem.

Hirudo quid
significet ?

Quoniam verò 26 humor nihil efficit, nisi is pro ratâ proportione singulis rebus in hylæis mundis distribuatur, hanc aquæ distributionem aptè indigitarunt per 27 hirundinem, cuius ea natura est, vt mira filios alat æqualitate, singulis cibum æqualem impertiens, ea adhibita diligentia, nè qui semel acceperit bis accipiat, atque ita vt par sit, omnium sportula procuretur. Nam vt rectè Horus: *Εκείνη γὰρ κυκλίη ἑαυτὴν εἰς πολλὰ ἔκιν' ἔδ' τοῖς νεοττοῖς φιλῶδὸν μίλλετα πιδάου.* Vicina enim n ori se ipsam euoluat, ac pullis latebras comparat, vide Pierium, tit. hirundo. Hinc Osiridi & Isidi sacra habebantur, eò quòd dicta Numina mortalium animos maximè legibus, & iustitia ad vitæ temperamentum, testè Diodoro, instruxerint. Hac enim æqualitate

distrib-

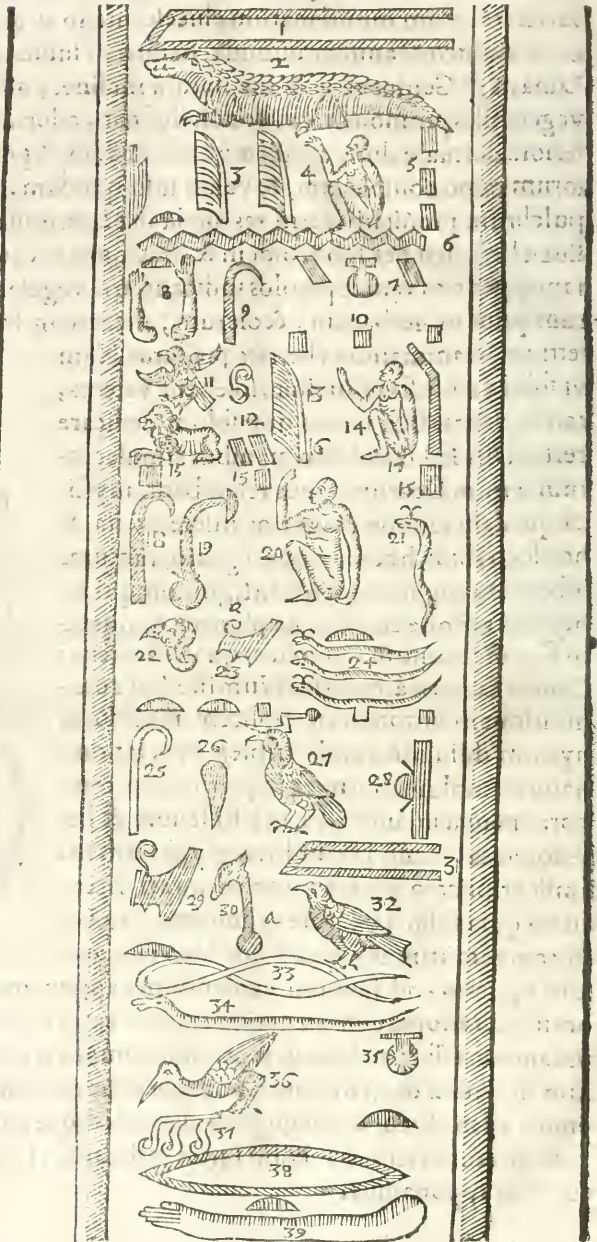
distributionis, maximè 28^a vita in 3^a receptaculo sacri liquoris consistit; præterea Numen hac 32^a æqualitate & sollicita distributione singulorum, in 30^a varietate rerum mundanarum elucescente, in vegetabilia 29^a potens, connexu 33^a viuifico 34^a animat humidæ naturæ 35^a substantiam. Cum denique Lunaris 36^a Genius ex se & sua natura inclinēt, ad fidei suæ commissas res vegetabiles promouendas, & non desinat cælorum beneficam vim in inferiora deriuare, hinc aptissimè sanè ibidem 36ª posuerunt, triplici capreolorum ramo conspicuam, & veluti nisu quodam in inferiora vergentem, pulchrum pronitatis suæ in res tutelæ suæ commissas symbolum; celi 38ª influxu benefico per sphaeroidem & brachium 39ª extensum indicato, cooperante; per tres verò capreolos indicant, tria vegetationis emolumenta, quorum prius in herbarum, & olerum; alterum in fructuum omnis generis; tertium in animalium vbertate præstatur. Nam vt folio 361. ostensum fuit, solebant veteres, certas plantas siue ramos non solum dedicare certijs Dijs sed & eisdem manibus simulacrorum eorum Deorum, quos referebant, mystica quadam ratione contortos inserere; ita & hoc loco Ibidi, hoc est Lunari genio, ramum tribuerunt triplici capreolo insignitum; qui vt mystica ratione constat, ita plurima quoque in significatione sua inuoluit; quasi dicerent; Genius Lunaris à triformi Numine sibi communicatam virtutem in triplicem mundum hylæum diffundit, vnde triplex vegetationis naturæ emolumentum; ex tripartito anni tempore emanat in inferiora, cælesti fauore & beneuolentia; Hanc ideam hieroglyphicam in simili triplicato perfectæ ramo admirari licet, quam quia folio 363. fuscè exposuimus, eo Lectorem remittimus, quare hoc loco eius tantum figuram, ad spatium explendum, apponemus. Quorum quidem omnium rationes cum in præcedentibus varijs in locis explicatæ sint, superuacaneum esse ratus sum, ijs repetendis tempus tenere. Sufficiat hoc loco solum in quibus de ijs tractatur, numeris determinasse. Quomodò verò hæc omnia ad mysticos & anagogicos allegoricosque sensus applicentur, suo tempore dicetur in cædipo. Nihil igitur restat nisi vt totius Idealis discursus lectionem apponamus.

Idealis discursus
Lectio.

Schematismus V. Latæris
III. Occidentalis.

Porro à ¹ receptaculis sacri humoris, omne in aquis, & aëre ² perniciosum in tribus Mūdis; hylæis sistitur per huiusmodi ³ statuam; ⁶ humor Nili ⁷ ad irrigationē agrorū per solitas preces, ⁹ necessariarū rerum copiam suppeditat tribus Mūdis. ¹⁰ hylæis; præterea. ¹¹ Aeriis ¹² Genius per ¹¹ quadruplicem Mūdi partem ¹³ diffusus, & huiusmodi ¹⁴ simulacro attractus, aërem malis impressiōibus liberat. ¹⁵ Mophta pariter appropriatā statuā attractus in tres ¹⁵ hylæos Mundos, primò ¹⁸ copiā rerum necessariarū, deindè vegetabiliū ex humido emersionē, per ²⁰ statuā deniq; ²¹ vitā cælitūs largietur omnibus. ²² Lunaris Geni us ²³ potestate super ²⁴ vegetabilia acceptā, ²⁴ triplicē triū Mūdo orū ²⁴ vitā deriuabit in rerū ²⁵ necessariarum usum; in ²⁷ aërem, eum ²⁶ humectando, ²⁸ fecundā-

doque receptaculum ²¹ humoris sacri; ex qua ²⁹ potestate ³⁰ varietas in inferiori ^a mundo, ³² aerisque ³³ connexus, cū ³⁴ viuifico ³⁵ humore, prouenit. Est enim magna ³⁶ pronitas Lunaris ³⁶ Genij ad sibi commissam ³⁷ vegetabilis naturæ œconomiam, ³⁸ cœlesti ³⁹ benevolentia prosequendam.

SCHEMATISMVS VI.

Lateris terij Occidentalis.

Occurrit primò in hoc Schematismo, triplex, flos Loti cum coturnice, & capreolo, & tribus 5 quadrangulis, quæ sequuntur tria 6 capita fœminea cum tribus 7 vrceis, quibus succedit 8 vultur sacra 9 barræ infidens, deindè globus cum thyrsis prostratis, quibus insistit capreolus. Postea ibis 12 cum quadrangulo longo, 14 baculo, & tribus 13 quadrangulis, quæ binode sceptrum, 15 hydroschema, 14 brachium extensum sequuntur; hæc iterùm binode 18 sceptrum, 19 serpens, & demum 23 barys sacra; cui insistent crux 20 ansata simplex, 21 remon 6 quadrangularibus eminentijs conspicuus triplicatus, & sceptrum 22 cucuphomorphum, quibus subduuntur iterum crux 24 ansata, 26 quadratum cum 25 sphaera supra eminente, & vase 27 Nilotico ansato, insignito cum 28 serpente & segmento. Sed adducta symbola breuiter perstringamus.

Declaratio
figurarum.

Cum itaque Aegyptij rerum naturam penitus considerantes, quibusdam in rebus mirificas illecebras, in nonnullis verò dissidia summa, litesque perpetuas reperirent; vt illas ab Orimazijs Genijs, id est, benignis & lucidis, ita has ab Arimanijs, id est, malignis & tenebricosis proficisci credebant, de quibus fusè libr. 2. capit. 10. Numinis tamen supremi apta distributione fieri, vt illa omnia inter se, quantumuis diffusa, concordata absolutam tandem, veluti ex consoni & dissoni miscella harmoniam efficiant, non ad Mundi duntaxat ornatum; sed & ad eiusdem conseruationem prorsus necessariam. Atque hanc concordem discordiã potissimum in inferiori tripartito Hecatis siue Ifidis regno notabant; vnde hanc sympathiam pulchrè sanè per triplicem 1 florem Loti, vti & antipathiam per 2 coturnicem exhibuerunt; per Lotum quidem inferiorum rerum ad superiora sympathiam; per coturnicem verò ingratum, ceterisque animalibus, imò Soli inuisum, antipathiã, vti in eius hierogrammatismo probatum fuit, indicabant. Nam vt rectè Plutarchus: *Mixta est enim huius mundi origo atque compages ex contrarijs facultatibus, sed quarum non sint aequales vires, melior enim præualeat quidem; deteriorum autem funditus aboleri nefas est, cum & in corpore ea valde inhereat, & in anima vniuersi, & meliori semper repugnet; In anima ergo mens, quod ordinatum est, equabile & sanum, id defluxus & imago Osiridis est, tempestatum, temperamentorum ac conuersionum vicibus consuetica; Typhon autem animæ pars rationis vacua est, & varijs motibus agitata tumuliuosa & bruta, in corpore morbos, in acere intemperiem & inconstantiam efficiens.* Sed ad Lotum reuertamur, in quo primus flos Oriëntem respicit, medius erectus quasi in medium cœli vergit; tertius verò in occidentam plagam nihil quodam tendit; quo indicatur, quod sicuti Lotus Solis diuinum cursum ex Oriente per Meridiem in Occidentè

Harmonia,
Mundi ex Consoni & Dissoni.

Loti natura.

appe-

Obelisc.
Larus III.
Occiden.

Mundus ex
bonis & ma-
lis comitat.

appetitu quodam infatiabili sequitur ita singulis in rebus esse ordines quosdam constitutos, quos inferiora in eodem ordine, superiores, veluti duces quosdam, à quibus potestatem, & vitam, & omne bonum hauriant, respiciant, quod est totius sympathicæ connexionis fundamentum ac basis. Quia tamen hic ipse amicus rerum confluxus minimè contingeret, si non essent in natura contraria quædam, quæ dicta uti ad malorum fugam, ita & ad boni prosecutionem sollicitarent, dicta symbola ad mundi varietatem veluti ex dissono-consonis, & malo-bonis contextam, assumpserunt, quæ aptè sanè per Lotus solarem herbam, & coturnicem Soli contrariam auem expresserunt. Hinc, teste Plutarcho, Mercurius ex nervis Typhonis excisis cytharam instruxit, quo occultè harmonia mundi ex cõsono-dissonis notatur, eorumq; cõmissione Author naturæ cùm ad mudi conseruationem, tùm ad rerum varietatem uti voluit; Quæ omnia ad eò appositè describit Proclus lib. de Sacrificio & Magia, ut ad hæc à nobis propõsita hieroglyphica respexisse videatur, verba eius sunt: *Quemadmodum amatores ab ipsa pulchritudine, quæ circa sensum apparet, ad diuinam paulatim pulchritudinem ratione progrediuntur: sic & Sacerdotes antiqui, cùm considerarent in rebus naturalibus cognitionem quandam compassionemque aliorum ad alia, & manifestorum ad vires occultas, & omnia in omnibus inuenirent, sacram eorum scientiam condiderunt, agnouerunt enim & in infimis suprema, & in supremis infima: In cælo quidem terrena secundum causam modoque cælesti: In terra verò cælestia, sed modo terreno. Nam unde putamus plantas illas, quas heliotropias nominant, id est solisequas, ad Solis motum Solem versus moueri? Sed selinotropias, id est, lunisequas ad Lunam verti? Nempe cuncta precantur, hymnosque concinunt ad ordinis sui duces. Sed alia quidem intellectualem modo, alia rationali, alia naturali, alia verò sensibili modo. Itaque solisequa quomodocumque potest mouetur ad Solem, ac si quis posset audire pulsationem ab ea in aëris circuitu factam, profectò illum quendam per eiusmodi sonum erga regem suum compositum animaduerteret, qualemcumque potest planta conficere. Quamobrem in terra quidem aspicere licet Solem & Lunam, sed pro qualitate terrena. In cælo autem plantas omnes, & lapides, & animalia pro cælesti natura, vitæ habentia intellectualem. Quæ quidem veteres contemplati, alijs cælestium, alia terrenorum adhibuerunt, unde diuinas virtutes in locum inferiorem, ob quandam similitudinem deduxerunt. Nempe similitudo ipsa sufficiens causa est, ad res singulas inuicem vincendas. Si quis enim canabim, siue papyrum calefaciat, deinde subigat lucernæ proximæ, etiam si non tangat, videbit subito accensam canabim, quamuis non tetigerit ignem, accessionemque desuper ad inferiora descendere. Comparemus igitur canabim calefactam, siue papyrum cognationi cuidam inferiorum ad superiora: appropinquationem verò eius ad lucernam, opportuno vsui rerum pro tempore, loco, materia: processum ignis canabim, præsentie diuini luminis, ad id quod potest capere, accessionem denique canabis deificationi mortalium, materialiumque illustrationi, quæ deinde ferantur sursum instar accensæ canabis, ob quandam seminis diuini participationem. Quid verò de Loto dicam? Lotus implicat quidem in se folia, ante Solis ex-*
ortum:

ortum: Oriente verò sole, explicat paulatim. Et quatenus sol ad mediam cæli ascendit plagam, eatenus pandit folia: Quatenus verò à medio petu occasum, gradatim folia contrahit. Videtur hæc non minus dilatatione contractioneque foliorum honorare solem, quam homines genarum gestu, motuque labiorum. Non solum verò in plantis, quæ vestigium habent vitæ, sed etiam in lapidibus aspicere licet imitationem & participationem quandam luminum supernorum: quemadmodum Helices lapis radijs aureis solares radios imitatur: lapis autem qui vocatur cæli oculus, vel Solis oculus, figuram habet similem pupillæ oculi, atque ex media pupilla emicat radius. Lapis quoque Selenites, id est lunaris, figura lunæ cornicularis similis, quædam sui mutatione lunarem sequitur motum. Lapis deinde helioselenus, id est solaris lunarisque imitatur quodammodo congressum solis & lunæ, figuratque colore. Sic diuinorum omnia plena sunt: terrena quidem cælestium, cælestia verò supercælestiū, proceditque quilibet ordo rerum, usque ad ultimum. Quæ enim super ordinem rerum colliguntur in Uno, hæc deinceps dilatantur in descendendo, ubi aliæ animæ sub numinibus alijs ordinantur. Deinde & animalia sunt solaris multa, velut Leones & Galli, numinis cuiusdam solaris pro sua natura participes: Vnde mirum est, quantum inferiora in eodem ordine cedant superioribus, quamuis magnitudine, potentiaque non cedant. Hinc ferunt Gallum timeri à Leone quam plurimum, & quasi coli: cuius rei causam à materia sensue assignare non possumus, sed solum ab ordinis superni contemplatione: quoniam videlicet præsentia solaris Virtutis, conuenit Gallo magis quàm Leoni: quod & inde apparet, quia Gallus quasi quibusdam hymnis applaudit surgenti Soli, & quasi aduocat, quando ex Antipodum medio cælo ad nos desceñditur. Et quandoque nonnulli solares angeli apparuerunt, formis eiusmodi præditi, atque cum ipsi in se sine forma essent, nobis tamen qui formati sumus occurrere formati. Nonnunquam etiam demones visi sunt solares leonina fronte: quibus cum Gallus obijceretur, repente disparuerunt. Quod quidem inde procedit, quòd semper, quæ in eodem ordine constituta inferiora sunt, reuerentur superiora: quemadmodum plerique intuentes virorum imagines diuinorum, hoc ipso aspectu vereri solent turpe aliquid perpetrare. Vt autem summatim dicam, alia ad reuolutiones Solis correnoluuntur, sicut plantæ, quas diximus. alia figuram solarium radiorum quodammodo imitantur, ut palma, daëtylus; alia igneam Solis naturam, ut laurus; alia aliud quiddam: videre sanè licet proprietates, quæ colliguntur in sole, passim distributas, in sequentibus in solari ordine constitutis, scilicet angelis, demonibus, animis, animalibus, plantis, atque lapidibus. Quocirca sacerdotij veteris auctores, à rebus apparentibus superiorum virum cultum adinuenerunt, dum alia miscerent, alia purificarent. Miscebant autem plura inuicem, quia videbant simplicia nonnulla habere numinis proprietatem, non tamen singulatim sufficientem ad numinis illius aduocationem. Quamobrem ipsa multorum commixtione astrahabant supernos influxus, atque quod ipsi componendo vnū ex multis conficiebant, assimilabant ipsi vni, quod est super multa, constituebantque; statuas ex materijs multis permistas. Odores quoque compositos colligentes arte in vnum diuina symbola, reddentesque vnum, tale, quale diuinum existit sicūdum essentiam, comprehendens videlicet vires quæ

plurimas : Quorum quidem diuisio unamquamque debilitauit, mistio uerò restituit in exemplaris ideam. Nonnunquam uero herba uia, uel lapis unus ad diuinū sufficit opus. Sufficit enim Cnebison, id est carduus, ad subitam numinis alicuius apparitionem, ad custodiam uero Laurus, Raccinum, id est genus uirgulti spinosum, cæpa, squilla, corallus, adamas, iaspis; sed ad præsagium cor talpæ; ad purificationem uero, sulphur, & aqua marina. Ergo sacerdotes per mutuam rerum cognationem compassionemque conducebant in unum, per repugnantiam expellebant, purificantes cum oportebat sulphure, atque asphalto, id est lumine, aqua aspergentes marina: purificat etiam sulphur quidem propter odoris acumen: aqua uero marina propter igneam portionem. Et animalia Dijs in Deorum cultu congrua adhibebant, cæteraque similiter. Quamobrem ab ijs atque similibus recipientes, primū potentias demonum cognouerunt, uidelicet eas esse proximas rebus actionibusque naturalibus, atque per hæc naturalia, quibus propinquant, in præsentiam conuocarunt. Deinde à demonibus ad ipsas Deorum uires actionesque processerunt, partim quidem docentibus demonibus addiscentes, partim uero industria propria interpretantes cōuenientia symbola, in propriam Deorum intelligentiam ascendentes, ac denique posthabitis naturalibus rebus actionibusque, ac magna ex parte demonibus, in Deorum se consortium receperunt. Elucescit autem hæc sympathia & antipathia rerum maximè in inferiori tripertito Hecates regno; quod aptè per tria 6 capita Isis, & tria uasa 5 quadrangula expresserunt. Hecatē enim cum Ifide, Nephte, Teleuta similibusque passim cōfundi, iam aliàs dictum est, & 1 3. fusè demonstratum: tria capita ponuntur, ad triformem huius subterranei dæmonis naturam indicandam; quæ pulchrè sanè, his uerbis describit Pfellus in Oracul. Zoroast. Τῶν δὲ ζωογότων ἀρχῶν, ἢ ἰσὶ ἀκρότης, ἐκάτη καλεῖται. ἢ τὴ μισότης, ψυχῆ ἀρχὴ, ἢ δὲ πρῶτασις, ἀρχὴ ἀρχῆς. εἰσὶ τὸ παρ' αὐτῆς, & ἀζωοιότης, ὡς ἢ τρεῖς δότις, καὶ κωμῆς, ἢ ἢ ἐκλυσιμῆ. hoc est, Principiorum autem animalia procreantium summitas uocatur Hecate; medietas animæ inchoatiua; extremitas, uirtus inchoatiua; sive & apud illos Hecate Azoni, & ti Triecdotis, Comas, & Eccllysicè. Triecdotis dicitur, quod in terrestri mundo tripilci nature, ei vitam largiendo, præsit, scilicet, naturæ sensitivæ, vegetatiuæ, & minerali; Comas dicitur, quod nutrimentum singulis ueluti per receptacula quædā, uenæque subterraneorum, meatuum distributū suppeditet. Eccllyticè dicitur, quod omnia dicta in se ueluti in utero quodam contineat, u. dè & centrum omniū influxum dicitur; in quo consona-diffonis mista, intentam à natura harmoniam conficiant; uerbo hæc Isis seu Hecate, triformis Numinis signaculo insignita, si anagogicè, uti supra quoq; demonstrauimus, sumatur, eadē est, quod triforme Numen, quod & 3 capita indicant; quod dū in terrestri mundo omnia, in omnibus operatur, appositè sanè Hecate dicitur, ab innumera rerum uarietate, quam ibi producit. Quibus Plutarchus subscribit, his uerbis : Est ergo Isis ea naturæ pars; quæ quasi fœminea, omnes in se recipit ortus, tanquam nutrix quedam & commune omnium receptaculum, à Platone dicta, à plerisque alijs: Myrionymes, id est innumere prædita nominibus; quod ratio eam in omnes formas

speciesq; veritat; cum enim bonum intendat, & malum fugiat, siquē receptaculum, & subiectum viriūsq; suarū tamen spontē ad melius semper vergit, seque præbet implendam conferendamque defluxibus, & similitudinibus, quibus facta & rebus gignendis apta gaudet & exultat. Hoc prætereā Isidis caput esse, Isidis statuæ nullibi non in Romanis Gazophylacijs obuia satis testantur. Porro cum hæc sympathica & antipathica rerū vis potissimum in 8 cælo veluti vtero quodam seminaria sua recondita habeat, proinde appositē per 8 vulturem, indicata, illius vis genialis per sacros ritus in 9 barra Isiaca factos, 11 deuehitur in 10 Cælum lunare; 12 Genius verò Lunaris diuinā in vegetabilia in-structus potestate, in tres inferiores hylæos 13 mūdōs 14 duplici potens domi- nio, inq; 15 humidā naturam 16 benefico 17 influxu deriuat, ex quo 18 do- minio, 19 tūm vita in rebus singulis, tūm ad boni prosecutionē, & ad malorū fugam motus nascitur. Prætereā Genius Lunaris eodem dominio in humi- dā 23 naturam agens, vitam præbet, quæ per mundanam baryn deriuatur in singula, 20 influxu 21 triformis Numinis vniuersali, per omnia mundi in-ferioris Hecates regni corpora, annuo spatio traducta, queis varietas illa 22 rerum in Mundo admirabilis efficitur. Hanc ob causam teste Plutarcho: *Lunam matrem mundi appellabant; propter naturam compositam & mixtam ex viroque sexu, quibus cum sit plena & prægnans ex Sole, iterum in ærem genitalia principia exiit.* Hinc 24, 27, 28 per periapta huius influxus viuifica, portatibus 28 vita, prosperitas & desiderata felicitas communicatur. Singulorū ratio- nes mysticas non apponendas duxi, cum omnia hæc iam in præcedentibus fusē expōsita sint. Solum hoc loco, quid Barys sit, exponere visum est. Ba-rys itaque Aegyptiaca vox norat certum nauigij genus, cuiusmodi vulgares nostræ cymbæ sunt; ex rapyro, seu Loto spinolo confectū, hæc enim, quonia Isidem in traiectione Nilij, dum Typhonē fugeret, euasisse ferūt, hinc eam in numerū sacrarū literarū recensentes, per eam supremi Numinis motū per humidum indicant; cui subindē supponunt Crocodilum, ut apud Eu- sebiū est; meminit huius quoque Diodorus, Propertius, & Herodotus I. 2. vbi eius figuram exactē descriptam reperies; Iamblicus verò mysteria eius tradit lib. de mysterijs fol. 343, edit. Basil. Figura eius graphicē expressa vi- detur in tabula Bemina, & respondet huic nostræ. Sed de his fusē in dicte tabulæ expositione. Nota quoque hanc non distingui a notā hemisphærij inferioris, nisi sistris & temonibus eidem impositis; cum & figuram hori- zontis siue hemisphærij inferioris pariter a similitudine Scapham appella- rint; ut supra ex Diodoro, & Eusebio probatum fuit. Nihil igitur restat; nisi vt ideam totius discursus congruā lectione supponamus.

Idealis Lectionis
contextus.

Schematismus VI. Lateris
tertij Occidentalis.

Hinc 1 Simpathia
& 2 Antipathia rerum
in 6 tribus Mundishi-
læis, triplicique 0 He-
cates, siue Isidis regno
7 inferiori elucefcit ;
7 humidumque velu-
ti in 8 caelorum vte-
ro actuatam , per sa-
cram 0 barram, vege-
tabilium vehiculum,
attractum adductuq;
omnia in pulchram
harmonia ex dissono-
consonis conflata,
coaptat . 12 Lunaris
Genius trium Mun-
dorum 13 illicium, 14
potestatem in 15 aquas
adeptus, 16 benefico
17 influxu bipotens ,
19 vitâ replet 23 baryn
mundanam, qua tri-
formis 20 21 22 Num-
nis vis & efficacia per
omnia Mundi corpo-
ra tradu sta, 22 varia-
tem rerum omnium
efficit; hinc amuleta
eracis 24 Tautice, 25 Ci-
culi & 26 quadrati my-
stici, hinc sacri valis 27
petriapta 28 vitam
hauriunt, quam omnibus ea portantibus communicant, & ad desideratam
felicitem perducunt.

INTERPRETATIO
SCHEMATISMORVM

Lateris IV. Septentrionalis.

SCHEMATISMVS I.

Triformis Numinis influxum in Septentrionalem Mundi plagam exhibens, cuius explicationem vide fol. 448.

SCHEMATISMVS II.

Lateris IV. Septentrionalis.

IN hoc secundo Schematismo primo loco ponitur 1. sistrum quadruplex, 2. Fauissa seu receptaculo sacri liquoris, 3. annexum, cum figura 4. portae sacrae; sequitur 5. quadratum cum 6. brachio extenso, 7. capreolum stringente; cui succedit 8. serpens bicornis, duo 9. quadrata, binæ 10. pennæ cum thyrso, 11. papyraceo, & 12. hydrochemate, & 13. binis 14. serpentibus, median- te 15. quadrato. Hoc demum sequitur sacra radula, cui includuntur 16. qua- dratum vrnæ Niloticæ impositum, cum figura aræ capreolis insignitæ, bra- chium 17. extensum cum 18. hydrochemate, & baculo 19. binodij in fine deni- que Stellæ 20. figura, cum binis 21. Rhomboidibus & quadrangulo; cui sub- duntur 22. noctua cum intermediente 23. brachio, claudunt Schematismum Sacerdotis 24. figuræ cum baculo, vas 25. Niloticum cum 26. lingua, & alio 27. vase, intra quod pyramidalis 28. figura deriuatur; quid singula indicent declaremus.

In hoc Septentrionali latere ponuntur quatuor sistra, receptaculo sacri liquoris insistentia; cum 2. porta, idque summâ sanè ratione. Cum enim hæc plaga infesta sit Arimanijs, seu Typhonijs spiritibus tenebricosis; & humidæ naturæ, frigore adustius infestis, vtpotè in tenebrarum regno sedè suâ figentibus. Rectè Boream Typhonis regnum esse dicunt, cui & vrsâ dedicatam, Plutarchus docet; eiusque allegoricam hanc ratione dicit esse, quod Osiris cum Nephthi Typhonis vxore congregiatur, id est Nilus Osiridis effluxus ex Austro prolapsus, in Boreali termino cum mari mixtus, omnè perdat fecunditatem, vnde & symbolum id malorum, & Saturni tachrymam vocitan- tes, nautas, & marinis negotiationibus deditos, tanquam Typhonis filios odio lumino persequerentur. Hanc itaque plagam dicitur de causis Ty- phoniam appellabant, spiritibus infestis plenam, quos, hoc sistrorum sono abactos, Aegyptum ab omni vi nocua immune, relinqueret credabant.

Nam

Obelisci
Latus. 17.
Septen.
Plutarchus

7544

LIBER. V. OBELISCI PAMPHILII

Nam ut rectè Plutarchus; Est Arimania ista vis siuè Typhonia nihil aliud, quàm violenta quadam inhibitiò, contrarietas, aut inuersio, quam aptè Aegyptiaca vocabula *Sith, Bebon, Smy*; significant: *Estque vis frigida & adustiuua ex mari Aegypti Septentrionali raens, qua humor Aegypti, facundus, scilicet Osiridis affluxus Nilus contabescit.* Atque hanc vim Arimaniam in Borea residentem sistrorum arcana quadam ratione cofectoru strepitu sisti, & cohiberi; Orimazam verò vim trahi, presentem que sisti, certum putabant; unde appositè receptaculo sacri liquoris illud insistit; præterea sistro indicabant, omnia naturalia quati, & motu indefinenti agitari, & si quandoque torpuerint, contabuerintque; excitari debere, cuius motus, ortus rerum, Nili accessus & recessus, teste Plutarcho, symbolum erat. Et sistrum quidè superiori parte rotundum, quatuor potissimum corpora, per quadruplex sistrum indicata, concuti monstrat. Nam quæ pars mundi ortui & obitui est obnoxia, ea continetur globo Lunæ, inque eà omnia mouentur ac mutantur, ratione quatuor elementorum, puta ignis, terræ, aquæ & aëris; quæ totidem ferè verbis Plutarchus recitat, quem fusè citamus in hierogrammatismo sistris, ubi & figuram eius mysticam unà cum varijs sistrorum schématibus suo tempore contemplare. Hinc Isis sistrum portare solebant, dùm sacerdotes caluitie insignes, linteis vestibus, sistrisque instructi sacra peragebāt, teste Martialis. *Id. In nigra fugiunt calu sistrataque turba.*

Syltri rationes mysticae

4. Elementorum agitatio per sistrum notatur.

Siferis itaque quatuor elementorum agitatio & Typhoniz violentia cohibitiò aptè monstratur, ex huius enim soni virtute, Typhone profligato, Numen beneficium per brachium notatum excitatur ad vitam inferi mundo concedendam, quam auferre moliebatur. Arimania Boreali mari profusa vis; hoc præterea mundi elementares agitatio, ventorumque noxia vis dissipata, rerum necessariorum copia conceditur, quæ per duo quadrata, binas pennas & thyrsum papyracum aptè indicantur. Humido quoque elemento, Arimania inimicè dissipata, duplex vita celestis & elementaris conceditur, quæ per hydrochema, duos serpentes cum intermedio quadrato, indicantur. Sono præterea sistris, sacerdotes ad diuinationis opera perficienda, variè afflari credebant. Quæ pulchre more sub explicat Iamblichus his verbis fol. 234. edic. Bas. *Uarijs Deorum gradibus respondent in mundo varia motuum species, certæque certis. Ex his etiam varia profertur de melodie, quæ sanguine similiter per suas quæque mens ceteris diuinis principijs deoblationum. Hæc cura reliquis sentis. Et si non possunt in suis imperant, sonis. Et melodijs sibi præcipue congruentibus adhibi, præcipue nostris que spiritibus, per eas affectis se insistentibus occupant hominum. Hæc quæ more est obsequii & potestate, penitus conuertuntur.* Sequitur modo sacra tabulâ siuè Amuletum prophylacticum, in quo primò una Nilotica cum quadrato superimposito, elementaris humidi symbolo, quod sequitur ara cum capreolis, & brachio extenso, hydrochemate, sceptro, binodi, stella, binis, Rhomboidibus & quadrangulo; per aram capreolis instructam indicant, ritibus sacris Numen bene-

nefi-

neficum & duplici in aquas dominio potens, continuo sollicitandum, attrahendumque, per influxum ¹⁹ stellæ appropriatæ, ad secundam agrorum ²² irrigationem, ¹⁶ acceptabiliumque prouentum procreandum; quæ omnia, varijs sensibus, vel ad corporeis, vel menti infitis necessitatibus subueniendū scitent. Hoc enim amuleto sacro omnia infauista, & infelicia profligari credebant, quod indicant per ²⁶ noctuam, quam ²¹ brachium extensum transversum veluti prohibere nititur; & quoniam nemo sola sacræ tabulæ gestatione voti sui compos sit, nisi accedat castimonia vitæ, & sapientiæ studiū, quibus uti sibi similibus rebus, Numen vnice ad subueniendum attrahitur, hinc ²² sacerdotes ad influxum superni Numinis in ²³ lympham deriuandum, lingua ²⁴ & corde, continuo id sollicitabant: Hinc ponitur ²² Sacerdos nudus, pennâ capiti impositâ, brachio demisso, manuque contracta, alterâ baculum gerens; per pennam sublimitatē contemplationis; per brachiū contractâ manu, efficaciam in operando; per corporis nuditatem, animum ab omni terrenæ corruptionis labe immunem; per baculum denique dominium, quod in res, quas poscebat hoc pacto, obtinebat, indicabant; per ²⁴ linguâ, precum assiduitas, hymnorumq; recitatio, per ²³ urnam denique, humorem supernum in infernum cœlitus deriuari, signabatur, quæ aptè per ²³ urnam superiorem, & per ²⁵ pyramidalem figuram, quæ in ²⁶ urnâ inferiorem deriuabatur, exprimuntur. Vides igitur ad attractionē Numinis Geniorumque in hoc præsentī Schematismo tria cum primis requiri, primò aduersarum potestatum per tonum sistrorum, (ob rationes mysticas, quibus istiusmodi instrumentum constat,) profligationem; Secundò amuleto sacræ tabulæ, quo contra easdem, munirentur; Tertiò denique per ceremonias sacras ritusque, uti & actiones Iijs beneplacitas; cuiusmodi sūt sapientiæ studium, castimonia vitæ, & efficacia in operando; his enim mundanus spiritus ad benefaciendum, malumq; auertendum vnice attrahi credebatur. Sed apponamus Lectionem.

Idealis Lectio-
Contextus.

Schematicus II. Lateris quarti
Septentrionalis.

1 Sistrorum sacro sono porta
2 magna aperitur ad 3 recepta-
culum affluxûs sacri liquoris.

Numen 3 beneficum excitatur
ad 4 agrorum vegetabilium abũ
dantiam, vti & 5 vitam rebus cõ-
cedendam.

Mundi 7 terrestres & 8 aërei ty-
phonijs impressionibus fcti, si-
stri sono purgati, rerum, necel-
sariarum vsum præbent.

10 Humido 11 vita 12 vtriusque
Mundi elementaris 13 concedi-
tur.

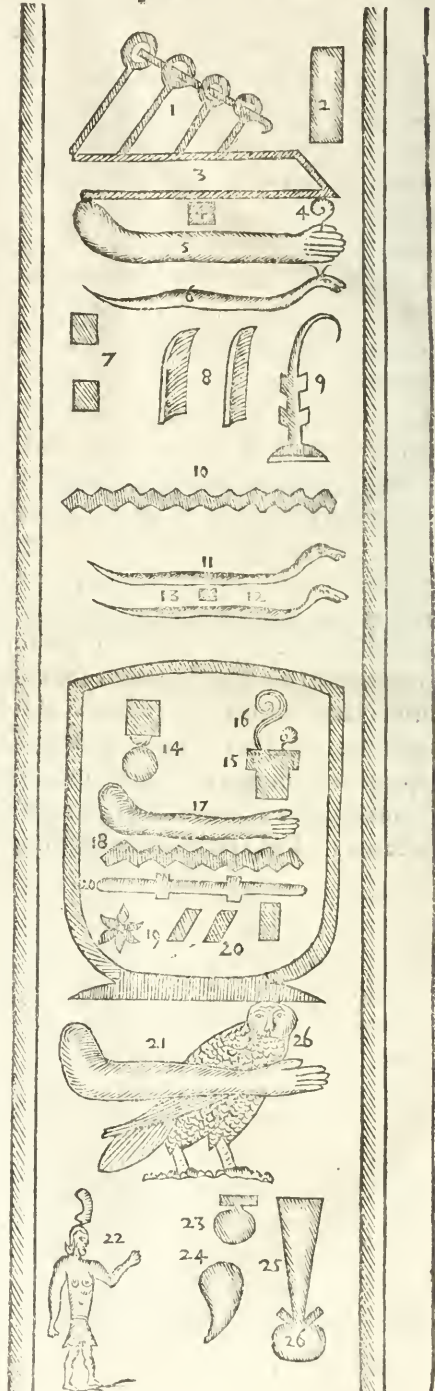
*Sacræ tabulæ amuletum
sequitur.*

Humidum 14 elementare, 15 sa-
cris ritib⁹ & ceremonijs præiis 19
vegetalis naturæ copiam, 17 be-
nifici Numinis, 18 aquarum
præsidio 20 bipotētis liberalitate,
per 19 stellam 20 conuenientem;
ad 20 agrorum sæcunditatē attra-
hitur.

Cuius ope & protectione 26 in-
fausta pernitiôsæque potestates
21 cohibentur domanturque.

22 Sacrorum mysticorum præ-
ses in sacris sapiens, promptus,
efficax, castus, dom'nio potens
efficitur, corde & linguâ conso-
nis, sacro 3 liquore cælitus perfu-
sus, 25 spiritus Mandani infla-
xum hisce præiis operationibus
participit. Quod etiam conse-
quitur per sequentis tabulæ sacræ
amuletum.

SCHÉ-

SCHEMATISMVS III.

Lateris quarti Septentrionalis.

IN hoc Schematismo primo loco occurrit Tabula sacra, cui includuntur 1 serpens, duæ 2 pennæ, brachium 3, extensum cum baculo 4 binodi, quibus subditur 5 stella cum quadrato, post sacram tabulam sequitur 6 cornucopiæ cū 7 septē quadratulis; deindè Ala 1° quadrizonia, simulacrū 9 Mōphra, cum Iynge, quæ insidet 11 sphæroidi; sequitur hæc 12 Horus cum 13 sphæroide, & 14 retinaculi figura; Aspis 15 erectus, cum Accipitris 16 dormientis figura, quæ insident 21, 22 segmentis; quæ sequuntur 17 vrna Nilotica, 18 decussis, cum 19 astrosopio; claudit agmen symbolorum, brachium 20 extensum cum 23 capreolo in manu, sed quid symbolorum contextus sibi velit, videamus.

Sacrę tabulæ figura quid significet, & quam rationem mysticam habeat, in præcedentibus passim indicatum declaratumq; fuit, tum ex lectione paulò post ponenda patebit. Sequitur 6 cornucopiæ cum septem 7 quadratulis, quibus indicantur septem mansiones septem Mundi præsidum; tot enim mundos corporeos cum tot præsidibus Zoroastræ schola constituerebat, Psello teste, qui in Zoroastris oracula commentans, sic ait:

ἑπτὰ θασὶ σωματικῶς κόσμοις ἐμπύριον ἓνα καὶ πρῶτον, καὶ ζῆσι μὲτ' αὐτῶν αἰθερῆς, ἑσφραζῶντες ἑαυτοὺς ἰδαίως. Septem d cunct corporeos mūdōs, empyreum τὸν αὐτὸν & primū; & deindè tres ætherios, & postea tres hylæos, siue materiales. Respondentque 7. planetarum circulis, quos ipsi mundos pariter vocant; quorum prior empyreus aptè Soli, ob igneam virtutem qua pollet, reliqui reliquis 6. planetis congruunt, quorum

3 superiores, ætherei, 3 inferiores ob similitudinem quandam & vicinitatem, quam ad elementarem obtinent, hylæi hoc est materiales mundi vocantur; de quibus Trismegistus in Pymandro fol. 24. *Septem deinceps fabri: cavit gubernatores, qui circulus mundum sensibilem amplectuntur, eorumque dispositio fatum dicitur; & fol. 42. Sol DEVS Deorum celestium prestantissimus; soli celites reliqui veluti principi regique parent.* &c. Per has itaque alibi citatos præsidēs veluti ex cornu quodam copiæ, tota rerum dispensandarum ratio in inferiores hylæos mundos deriuatur, qui aptè per suppositam cornui copiæ alā quadrizoniam indicantur: Nam vt rectè supra ex Platone apud Plut. ostensum fuit, erat ala symbolum impetūs diuinę intelligentiæ, quæ amore instimulata sese materialibus indit mundis, in generationem rerum lapsa: hocce quatuor mundos hylæos, igneum, ærium, aqueum, terrestrem indicat ala 4 zonis distincta; in pyramidis formā effingitur, vt indicaretur. ex apice veluti centro diuinitatis in amplitudinem rerum materialium motum eius procedere, varietas alæ diuersicolor ostendit entium, quæ motu producit, diuersitatem; ala denique ponitur, vt celeritas & promptitudo, qua omnia in-

ferioris mundi corpora peruadit, signetur. Hinc appositè sanè intra alam posuerunt, Iyngem, dictæ intelligentiæ omnia peruadentis symbolum, quam Psellus mentem *νοησον*, id est intelligibilem vocat, procedentem ex mente paternâ; sed audiamus Psellam: *Sunt autem potentie quedam post fundum paternum e tribus vniuersibus compositæ, quæ intelligunt, per paternam mentem, quæ causa illarum in constanti forma sibi ipsi representatam exhibet.* Porro hæc Lynx è regione aliud simulachrum appositum habet, in nomen Mophta transformatum, quod humidæ naturæ præsidem notat, habet is hydriam, seu vas Niloticum, aut modium in capite, ad indicandum subiectum principale, in quod dictorum mundorum præsidem per Sphyn gem siue Iyngem, agunt, esse humorem; cuius præles & dispensator Mophta est, & quia cum Serapi & Plucone ferè confunditur, hinc cum modio, seu vna in capite eum veteres finxisse, Seruius author est; Habemus igitur quomodo 7. præsidem mundi, per Iyngem in quadriparritum elementarem mundum agant; sequitur vt quomodo intelligentiâ diuina per Iyngem indicata, per omnia mundi corpora, à supremo Numine haustam vim distribuat, & quinam inde effectus resultent. Cum itaque Iyngi ratio omnium, qua de mundo disponat, insit, hinc aptè cycloidi quod passim cælorum symbolum dicimus, imponitur.

Ad indicandum primas paternæ mentis rationes cælo insitas, per quas deindè in mundum sensibilem, id est, ¹² Horum trizonium, veluti cælorum ¹⁴ retinaculum quoddam, indè in inferiora deriuentur. Nam vt rectè Plutarchus, dicitur Horus nunc Solis sensibilis motus, nunc mundus terrestris, nunc aeris omnia ambientis reperiens, proindè hisce aptè per collum trizonium indicatis; hinc inter duos cycloides medius ponitur, quod superiora inferioribus aptè temperet, & colliget, quod per ¹⁴ retinaculum innuitur. Quoniã verò mundus nihil proficit, nisi ratione omnium prouidente & viuificante, singula in fines suos dirigatur, hinc vitalis ille ¹⁵ vniuersi spiritus Agathodæmon supremus ¹⁶ Osirin veluti ad abditas virtutes in lucem efferendas instimulat; qui si dormierit, omnia in inferiori mundo, per ^{21, 22} segmenta quibus insident, notato, squalore & tabe quadam conficiuntur; vigilante verò eò omnia gaudio & læticia cum summa vbertate tripudiare, teste Eusebio, spectantur, quod aptè per ¹⁵ aspidem erectum & squamis gyrisq; illustrem, vti & per ¹⁶ accipitrem sub figura volucris dormientis expressum indicant, de quibus cum in præcedentibus actum sit fusius, ad ea Lectorem remittimus. Sequitur vna ¹⁷ Nilotica cum ¹⁸ decussis & ¹⁹ quadrante astrologico & brachio ²⁰ extenso manu ²³ capreolum stringente, quibus figmentis indicant, humorem sacrum, in quem dicti mundorum præsidem influunt, beneficam tandem rerum omnium abundantiam conferre. Influxus indicatur per ¹⁸ decussim ex binis pyramidibus compositam, veluti X, quarum vna recta influxum actiuum; altera inuersa passiuum indicat: denarius autem nascitur ex septem præsidibus & Iyngem ex tribus vniuersibus composita, quo totum completur; decussim autem, siue duas lineas decussatim se-

intersecantes, denarium indicare, Horus aperte docet, l. 3 c. 28. his verbis: γραμμὴ ὁρθὴ μία, ἄλλη γραμμὴ ἐπιπλάται μὴν, ἢ χροσμο, ἢ δὲ καὶ γραμμὰς ἐπιπλάτας σημαίνουσι. *Ætæta linea simul cum altera inflexa super alteram, et el decussim et el decem lineas planas indicabant* sed hæc fufius f. 385. explicauimus¹⁹ Astroscopium autem

tum in vfu fuisse, ostendit tabula Bembina, vbi passim hunc cum gradibus delineatum deprehendēs, indicabantque industriam astrologicam ad omnia ritè conficienda, & ad dictos genios propitiandos, accedere debere.

Exhibita itaque sacra tabula, iam effectus eius per concatenatorum Numinum attractum exhibent; ac primo quidem indicant, sacrâ hâc tabula in sacris cerimonijs cum fiducia, & singulari præparatione adhibita, septem Mundi principes, septem cœlestium mansionum præsidēs ad influxus sui copiam in quadrizoniam Mundi elementaris faciem deriuandam instimulari; Quia verò hi influxus nihil præstarent, nisi ij primo Momphtæ eorundem Tutori, ac dispensatori committerentur; Hic enim cooperante Iynge, rerum in diuina prouidentia latentium dispositrice è cœlis deriuatos, in totam sensibilis Mundi faciem, quam Hori caput veluti vinculum quoddam superiorem inferiori mundo connectens, indicat, communibus Numinum suffragijs distribuit, in eo actuat, & ad varietatem rerum summam concordia disponit. Quia verò Osiris humore mundano obrutus, quando que veluti obtorpescit, hinc igneus Agathodæmon ad eum excitandum deputatus est, qui humoris excessiui copiam, quo seminalium rerū penuria quodammodo suffocantur, æltu suo, consumpto humore solari superfluo, eum ad temperiem redigit; atque veluti à torpore ad vigilantiam deducit; quo factò humidum quadripartitæ mundi elementaris plagæ proportionatè distributum, astrologico quoque artificio adhibito, rerum omnium abundantiam confert. Quod si quispiam putet, hunc contextum esse arbitrarium, eum conuincet continuò Iamblichus, qui expresse dicit sacrarum literarum contextum esse secundum concatenatas rationes ideales summo ingenio à sacerdotibus institutas.

Anacephalæosis siue, recapitulatio totius Schematis.

Idealis discursus
Lectio.

Schematissimus III. Lateris
IV. Septentrionalis.

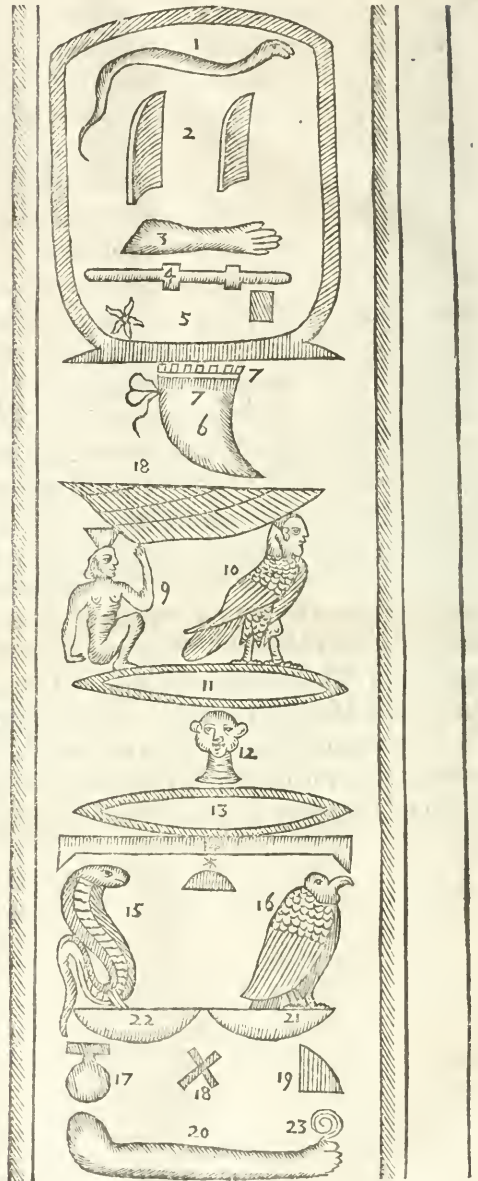
*Sacra Tabula exposi-
tio.*

In vitam 1 animatur aë-
rea 2 substantia; benefici 3
Numinis præsidio gemi-
nato, 5 astralis influxus ele-
mentari mūdo conceditur.

*Effectus Sacrae Tabulae,
sive Amuleti.*

E septem corporeorum
mundorum 7 præsidium
mansionibus, veluti à 5 cor-
nucopia, quatuor 18 aërea
Zonæ bonis omnibus re-
plentur; in 9 simulacrum
Monphæ sacro ritu & ceri-
monijs analogis, 10 lynx,
11 cælorum intelligentia;
vnà cum 12 Horo, 13 cæ-
lorum 14 retinaculo attra-
hitur; 15 Agathodæmon
magnus Osiris excitatur,
qui si 16 dormierit, omnia
torpescunt in 21 inferio-
ribus, 15 eo verò vigile
omnia 22 inferiora, 15 luce
& calore replentur; deniq;

Sacro 17 humore, 18 in-
fluxu 19 astrologico dedu-
cto, 20 benefica 23 abun-
dantia rebus omnibus
confertur.

SCHEMATISMVS IV.

Lateris IV. Septentrionalis.

Primo loco occurrunt tria 1 quadrangula, sub quibus vrceus in cucurbitosum corpus protuberans, cum 2 vrna Nilotica & segmento, deinde 3 malleus cum subiecto 5 Septo quod decem perpendicularibus lineis inter finctū, & 28 gradibus, 14 ab utroque latere instructum est. Sequuntur tres 4 serpentes bicornes, cum cruce 7 circulo inscripta, & 8 harpagone, quem sequitur 9 accipiter sacro 10 crateri insidens, postea alius 12 accipiter 13 spheroidi insidens, quem præcedit 11 quadrangulum oblongum in formam portæ. Succedant hiis 14 duo 15 Leonina simulacra sacro velamine vestita, cum 16 decusse, & brachio 17 extenso, capreolum manu stringente; deinde sceptrum 19 oculatum cum 20 globo infra, & tribus 21, 22, 23 quadrangulis intermediente capite 22 Ibidis, quibus subiungitur 24 segmentum in formam scaphæ cum serpente 25 amphibæna. Sequitur 29 Barys nauigiū 26, 27, 28 filtris hinc inde, in medio anlatâ cruce instructū, cui denique supponitur 31 Isis mystagoga, cum 30 harpagone & figura 13 Hori, baculo cucuphomorpho intra portam consistentis, quid singula indicent, ostendamus.

Tria 1 quadrangula tres mundoselementares, in quos 2 humoris copiâ demissam vnâ cum segmento circulari, indicant; sequitur malleus 3 Ifidis, malleus simul & clavis, quâ post ceremonias certorum pulsuum, teste Hecateo, quem alibi citauimus, aperitur 6 septum bouis Mneuij siue Apidis. Quid verò hoc Septum Apidis fuerit, & quibus mysticis rationibus insignitum, videamus. Strabo & Ammianus Marcellinus aiunt, Bouë Mneuium in septo quodam enutritum, hunc Macuium Poetam Lunæ fuisse dicatum, in Hierogrammatismo Bouis variè ostensum fuit, vbi & maculas signaque vsque ad 29, quibus periodicum Lunæ motum indicabant, expressimus. Cùm itaque tot ac tantis symbolis Lunæ congruis vaccam adornarent, Septum utpotè habitaculum eius, eodem symbolorum apparatu insigniebant; quod & in album hieroglyphicorum recipere, vti & omnem aliam sacram suppellectilem non sunt dedignati, cuiusmodi nūm hic, tūm alibi pictum reperitur, vt suo loco & tempore ostendetur. Septum erat quadrangulum denis trabibus terræ infixis constitutum, vtrinque quatuordecim ordine serratum dentibus per Vaccam itaque, vt dixi, Lunam, per septum quadrangulum, Mundum elementarem, per denas trabes perpendiculariter descendentes, Lunæ in decem elementaris mundi entium gradus, influxum indicabant. Quatuor gradus entium sunt primò, quatuor elementa simplicia, deinde sex entium gradus ex eorundem mixtione compositorum gradus, cuiusmodi sunt volueria, aquatilia, quadrupedia, insecta, vegetabilia & mineralia. In hæc omnia Luna cū vim suam inluat, haud

Declaratio
figuratum
in Iconf. IV.
contentarum

Bos Mneuius
quid?

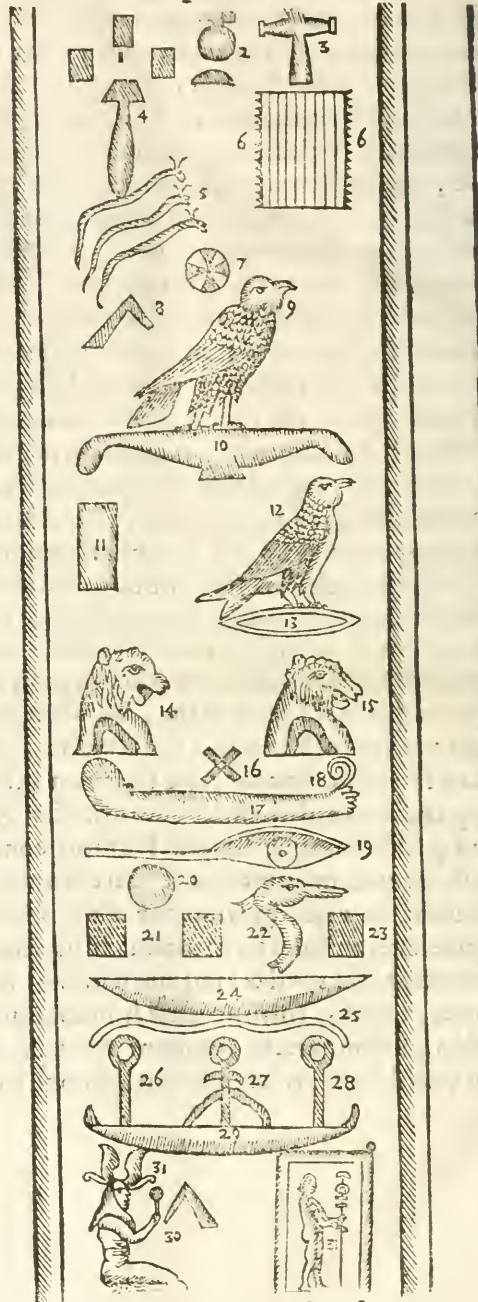
Mistica Septi
vnde deseri
pno.

sine ratione Septem decem lineis normalibus expresserūt; præterea vt ostenderent, influxu menstruo Lunam omnia sibi subiecta perficere, hinc extremas trabes veluti 14. dentibus vtrinq; exasperarūt, quæ simul iuncta dant 28. exprimuntq; periodicum Lunarum motus numerum, quo à Solis Syzigia continuo 14. dierum incremento facto vsque ad plenitudinem perfectam progreditur, & hinc continuo decremento 14. dierum facto ad concupitum Solem reuertitur, quod aptè per 14. dentes extremis trabibus infixos veluti gradibus quibusdam indicarunt; aperiebatur autem malleo & clauæ simul, sub forma characteris Tautici, siue crucisanfatæ constructa, vt hic apparet. Ex hoc enim mystico apparatu & cerimonijs . triplici mundo 5. triplicem vitam, in quadripartitam 7 mundi plagam diffusam, omnibus 8 infautis & pernitiolis potestatibus eliminatis expulsisque, 10 Craterem 9 Solis supernæ virtutis copiâ repleri, quæ omnia per 3. serpentes, circulum cruciatum, harpagonem, accipitrem crateri insidentem correspondentibus numeris signata indicantur.

12 Accipiter sphaeroidi insidens, quem præcedit portæ 11 quadrangularis figura, indicat Osiridem cælestem 11 portam elementorum aperire, per quam 14, 15 Momphta vterque sacro cultu placatus, influxum in decem entium genera factum, sæcunda & benefica vi sua cõpleat; cum verò Momphtæ conatus inualidus sit, nisi accedat 19 oculus cælestis Osiris & 23 Isis affectuarum Solis & Lunæ Geniorum auxiliarium; Nam hi in 20 Orbem abeuntes, 21 trium 22 anni 23 temporum differentiam constituentes, dum duodecies annuo spatio iunguntur consequenter in inferiori mundo vitam omnibus largiuntur, quæ pulchrè expressa cernuntur per 19 oculatū sceptrū cū 20 globo, cui immediatè infra Ibdidis 22 caput ponitur, quod duodenam Solis & Lunæ coniunctionem indicat, vt & per tria quadrilatera 21, 22, 23 tria anni tempora, per duodecim latera in tribus quadrilateris elucescentia, duodecim menses, quibus duodeno Solis & Lunæ congressu tres elementares mundi, aëreus, aqueus & terrestris iisdem quadrilateris indicati, vitam 25 duplicem, vraniam & hylæam hauriunt, quæ duplex vita aptè per 25 amphibænam indicatur, bino capite conspicuam. Per hunc quoque congressum Lunæ-Solarem 29 barys mundana 26, 28 sistris, ad noxiam vim propulsandam instructa, salutifero quoque Tautici characteris siue anfatæ 27 Crucis beneficio, quem ipsi scaturientes ex ea riuuli demonstrant, in omnia influente, in sacra simulacra Isis, hoc est Isis regnum inferunt, & in vniuersam Hori mundanam domum. Statuâ Isidem 30 referunt, rutulo, 31 binis serpentibus, binis alis cum globo intermedio insigni, quorum significationem alibi supra assignauimus; sistrum manu tenet ipsi solitum, ad Nili tutelam significandam, harpagonem adiunctum habet, ad malorum propulsionem monstrandam. Situ nominis sui literas exhibet; quo simul monstrat, sub hac formam ad se propitiandam coli debere, & iuxtà hanc Sacerdotum operationes perficiendas esse. Sequitur figura quadrangula, in-

tra quam, puer nudus manu tenet baculum anſatæ crucis figurâ, vt & capite vpupæ conſpicuum; per portam quadrangulam Mundus elementaris, per puerum portæ inſiſtentem, teſte Plutarcho, Horus ſiue ſpiritus mundanus, per pedes diſcretos occultus eiufdem motus in omnia; per baculum, denique πολύμορφον varietas rerum, quam motu ſuo in mundanæ domus Oeconomía efficit, indicatur. Sed hanc figuram libro tertio fuſius explicatam conſidera. Volebant igitur toto hoc Schematiſmo indicare, ceremonioſâ hæc, per malleum clauiformem, ſacri Septi facta apertione, hoc eſt cæleſtis Mundi, Oſiridis, & Iſidis habitaculo, cæleſtem ſiue diuinum humorem deſcendere, vitam triplicem in calido humido conſiſtentem, in quadruplicem cæleſtis Mundi plagam diſfundi (vbi nota Circulum cui crux inſcripta ſit, in cardines cæleſtes; decuſſin verò hanc X in terreſtres influxum denotare) Oſirin verò ſacrum, cui inſidet, craterem ab omni violenta poteſtate cohibere & cuſtodire; Iterum Oſiri hóc cæleſtium præſide portam hylæam aperiri, & curam in vltiora committi Momphtæ, cuius proprium eſt, humorem ad generationis negotium deſtinatum actuare, actuatumque influxu quadripartito, & beneuolentia largiſſua quatuor cardinibus terreſtribus ad vegetabilium abundantiam diſtribuere. Quia verò hæc ſine cooperatione Solis & Lunæ fieri nequibant, hinc cæleſtis oculus Oſiris & Iſisibiaca cæleſtes orbis annuo ſpatio obeuntés humidum per tria anni tempora in tres inferiores Mundos hylæos prouido deriuant motu in inferioris Mundi hemiſphærium, & hinc vitam in calido & humido cõſiſtentem, in baryn inferioris Mundi, per humidum genitale rerum, occulto Numinis motu promotam, ad vbertatem & incrementum efficiunt. Quia verò Dij niſi analogis ſibi rebus myſticis allecti, tergiverſantur; huius arcani ſacerdotes conſcij, arte ſacra iam inſtructi; certis anni temporibus, Bary crucibus anſatis, ſiſtrisſque inſtructa; Nilum peruagantes varijs ceremonijs ſiſtrorumque ſtrepitu Numina concatenata ad id quod petebant, id eſt; ſæcundum humorem rerum omnium principium obrinendum, lollicitabant; & vt dictę ceremoniæ maioris eſſent efficaciæ, & contra aduerſas poteſtates tutiores forent, ſtatuam myſticam Iſidis nili hoc eſt Mundani humoris præſidis, vti & Horii qui ſenſibilis mundus eſt, arcana quadam; ratione, tutulis, ſiſtris, ſceptris ſimilibuſque adornatam circumferebant quibus quidem peractis, omnem ſibi fauſtum ac ſecundum rerum euentum ſpondebant; vti ex ſequenti Lectione patebit.

1 Tribus Mundis Ele-
mentaribus 2 humor con-
ceditur; per malleū 3 Isia-
cum, fecundum 6 sep-
tum Bovis Mneuij, 6
ad menstruum, Lunæ
curriculum constitutum
aperitur; vndè vita 5 tri-
plex triplici Mundo, in res
7 quadruplici Mundi pla-
gæ subiectas, 8 perniciosas
qualitatibus expulsas, in 9
Solis, siue Osiris¹⁰ craterē
infunditur; hic verò Osi-
ris 2 cælestis accepta po-
testate, 11 portā aperit mū-
danam Momphtæ¹² supe-
riori & 14 inferiori; 12 qui
prævio sacro ritu cultus
quadripartito 16 influxu
17 beneficâ omnia 18 abū-
dantiâ replet, & seruat, id est,
quando sol peruenerit ad
Leonis mansionem, abun-
dantia rerū ex Nili incre-
mento conceditur, sacro
ritu proindè celebrandus.
Præterea Numen, omnia,
intuens, 19 oculus cælestis
sol in 20 orbem abiens, tres
21 Mundos 22, 23 elemen-
tares, iuxta tripartitorum
trium anni temporū (qui-
bus singulis quadrimetri-
bus quatuor, & perpetuo
cursus annui spatio 25, lunę
duodecies cōiungitur ra-
tionē inferiora fecūdat.
Hinc sacerdotes 26 influxū

hunc 27 triplicem 28 per mundanæ machinæ humidum diffusum, Bary 29
sacra vesti, Iystris 26, 28 & 27 cruce ansata contra omnem aduersam vim
securi, ad se deriuant; deniq; simulacra 30 Isis & 31 Hori Tutelarium 30
Numinum mysticis 31 symbolis 31 instituta; vim cælitus in se deriuatam
portantibus colentibusque felicitatem pollicentur desideratam.

S C H E M A T I S M V S V

Lateris quarti Septentrionalis

VSV comparatum fuit Aegyptijs, vt istius Numinis, cuius beneficia cognoscerent; benignam praesentiam mox sacris ritibus & ceremonijs inuocare, & attrahere omnibus modis studerint; Cum itaque in praecedentibus de spiritus mundani effectibus actum sit, hoc loco statuatam apponunt; ritus in eo sistendo, quod fit per Sacerdotis habitum in formam nominis Mophtha transformati, exhibet; baculum in manu tenet, ad dominiu, quod in Genios per sacra acquirat, notandum; sequuntur sacra amuleta, cucurbita, quam clauam Momphtae vocant; penna 3 accipitris, quam Osiridis motum dicebant, cum amuleto 4 sacrae vrnae, quam collo appendebant, & vt ostenderent hisce sacris peraptis spiritum mundanum prouocari; praedicta amuleta denuo ponunt, cum 6 penna, & globo 7 serpente facto & subiecto 9 quadrangulo, inferioris mundi symbolo, vt ostenderent spiritum mundanum non obsecundare, nisi per contemplationem, mentisque motum; & aquam Nili supramundani, quibus animus purificatus expiatusque; veluti ad superios influxus quadantenus aptatur, & capax redditur. Hac sequitur papilio: 10 *σπαζοντι μωρσι*; Genij polymorphi symbolum, quibus volebant significare spiritum mundanum; de quo paulo ante diximus, potissimum sese in Polymorpha Genio, hoc est, in varietate rerum exercere, huius siquidem virtute 11 terrestri Mundus in numeris formis imbutus, vti Schematismo II. Lat. II. declarauimus, splendescit; quia tamen tota haec potestas in inferiores Mundos hylaeo a supremo triformi Numine, & a superioribus mundis est; hinc apte supposuerunt inter duos baculos 12 tres, globos; cui succedunt tria 13 quadrangula cum scaleno 14 rectangulo, quae notant, ferum in tribus Mundis hylaeis generationem, non nisi a supremo Nomine in generationis sphaeram lapso, mediante spiritu mundano, & Polymorpha Genio profluere. Sequitur 15 canis prono corpore recubans, quem alibi Anubim declarauimus, fidum rerum inferiorum Ifidi siue Hecatae commissarum custodem; cuius officium est, non tantum fidam custodia res progenitas conseruare, sed & fatum trium dictorum Mundorum esse, & in ijs vnus cuiusque rei proprium, cum per astrologicas impressiones, magicalque operationes, tum per somnia, auguria, caeterasque diuinationes & ominum species, quorum ipse Author est, contra aduersa docere; quae omnia per canis figuram, per lanceam ferrum; per tres 17. Stellae indicantur, vnde summis honoribus, quos illi exhibendos, sacrum 18. ferretum monstrat, perpetuo colendus est. Praeterea ad dicta maiori efficacia consequenda, aliud apponunt amuletum sacrae tabulae inscriptum, cuius sym-

Figura Mo-
phta.

Cucurbita :
Penna vas
niloticum an-
tatum.

Papilio *σπα-
ζοντι μωρ-
σι*.

Canis recu-
bans lyn-
bolem.

Anacephalco
fis d'istorum

bola cum iam sæpè explicauerimus, & ex sequenti Lectione pateant, ijs immorari nolimus. Sed vt dicta melius intelligantur; nota i figuram Momphta representare, siue Numen quod actu omnia percurrat; Asp̄is quem capite gerit indicat, vitâ id omnia animare, dominio in omnia potens, 4 humidumq; 3 perclauam Osiris solidare Hic Momphta, quando prostratus videtur, vt in Schematismo II. Lateris I. numero 14. signatur, quid sacerdotes in eodem attrahendo facere oporteat, indicat; subinde quoq; pendulus quasi in aëre videtur; vt in Schematismo III. Lat. I. figura 17; & hâc figura notat dominium absolutum in aqueam substantiam; Quando verò sub forma capitis Leonini, aut figura leonis incubantis videtur, indicat incrementi Nilotici præsidium; quæ omnia hoc loco declarare volui, nè in æquiocatione nominis, & figurâ Momphtæ confundereris; Momphta vel Mophta dicitur, a *ææus* & *ϕ* *ϕ*, vel à *ææun* & *ϕ* *ϕ*, quorum illud Aegyptiacè aquas, hoc Deum significat, quasi diceres Deum aquarum, vel humidæ substantiæ Numen, & respondet Neptuno, quasi diceres Mephrurio. Hisce itaque in sacrificijs, cucurbitâ in formam clauæ, vrnâ Niloticâ vel collo, vel manibus pendulâ, cum penna in capite eius in mundana Oeconomia officia exprimebant. Numine enim mediâte, hoc pacto sollicitato, Supremum mundi Spiritum inferioribus mistum *πλὺ, μορφον* fieri, vel quod idem est, triforme Numen ex tribus superioribus sibi vicinis Mundis interis hylæos mundos id est, generationis Sphærâ lapsum, ibidem tanquâ in Morpuei regno omnia moderari putabât. Vbi Anubis fidelis dicti Numinis minister vigilans, malignâ vim Typhoniâ, per lanceæ ferrum indicatam interimit. Nam vt rectè Plutarchus ostendit, solebant Aegyptij Numen hoc in Hermopoli, hoc est, Mercurij ciuitate, per hominẽ lancea Hippopotamum, id est, Typhonem transfigentem exhibere; cuius rationes fusè explicatas, vide fol. 465. præterea hoc Numen sub forma canis circumire, homines astrologiam docere, per diuinationes, & somnia, varia hominibus euentura nunciare; proinde peculiari studio, & cura in Comasirû solennitate tanquam diuinum quiddam, & sapientis orationis præsidem coli solitum. Quoniam verò dicta concatenata Numina non facillè obsecundare vocitantibus sciebant, hinc sacram tabulam sequentem ordinabant; in qua Accipiter cû capreolo in cuius rostro herba, quod hieraciû ego interpretor, triangulum cum Sphæroide, & Leonis recubantis figura spectantur; queis indicabant, Sûpremu Osirin vegetabilis naturæ præsidem; qui vti genitalia principia cælis inspergit, ita hâc in Mophtæ regnum indè deriuata actuatæque desideratam felicitatem concedere, & hisce mediantibus Numinibus reliquam Numinum concatenatorum turbam, sub triformis Numinis præsidio, facillè se sistere. vt ex consequenti Lectione patet.

Idealis contextus
Lectio.

Schematismus V. Lateris
IV. Septentrionalis.

Sacrificans quoq;
facto ornatu, baculo,
claua² Mophra³, plu-
ma Osiris, & sacri⁴
liquoris amuleto in-
structus sit.

Nam⁵ hisce⁸ spi-
ritus⁷ mundanus in
Elementarem⁹ Mun-
dum deriuatur,¹⁰ πολυ-
μορφος, siue in omnem
formam¹⁰ transmuta-
tus rerum, inferiorum.

¹² Triforme Numē
ē¹² tribus Mundis su-
pernis in¹³ Elementa-
res, siue¹⁴ generatio-
nis spheram lapsū.

¹⁵ Anubin constituit
sacrum vigilem¹⁶
caelestium, & ¹⁷ astro-
logica impressionis¹⁸
vectorem & latorem,
omni honore¹⁸ colen-
dum, ¹⁹ sacrum verò &
²⁰ sapienter institutum
amuletum hoc est.

Sacra Tabula peri-
apton exhibens.

²⁰ Osiris²¹ fecundi-
tatis & totius vegeta-
tionis author est, cuius
²² generationis facul-
tatem e²³ cælo in suū
Regnum Sacer²⁴ Mo-
phra trahit.

SCHEMATISMVS VI.

*Lateris quarti Septentrionalis.*Quid statua
sedens.Quid triplex
triplicis diuer
sæ formæ tia
ræ.

Tabula sacra

IN hoc Schematismo sequitur Tabulam sacram figura mystagoga sub situ ¹ hominis sedentis, quam sequitur globus ² serpentifer cum ⁴ quadrangulo, deinde ⁵ crater cum tribus differentis ⁶ ⁷ ⁸ figuræ Tiaris; quibus iterum ad spiritum mundanum attrahendum, requirunt statuam sedentem pedibus discretis crateri sacro innixis, ut innuant, attractum Numinis in craterem sacrum, Numinis, inquam, triplici potestate eminentis; quarum prima tiara ostendit potestatem polymorpham in omnia; altera in vegetabilia, Solarem, per calathum capreolatum; tertia, Lunarem; per Cucurbiformem indicatâ. Sequitur deinde aliud Amuletum prophylacticum quod ad hanc triplicem potestatem in inferiora deriuandam, multum virtutis habere credebant. Signatur autem sequentibus symbolis, ⁹ triangulo scaleno cum brachio ¹⁰ extento, binis ¹¹ ¹³ sceptris binodibus medianre ¹² sphæroide; sequuntur duæ ¹⁴ pennæ cum ¹⁵ sceptro Mophta, ¹⁶ brachium extensum cum ¹⁷ vrna Nilotica, & binodi ¹⁹ sceptro, & ¹⁸ penna; succedit hisce ²⁰ Aries ante statuam mystagogam ²¹ sedentem, quæ insistent sceptro ²² binodi, claudit symbola segmentum cum sceptro binodi; quibus tacita quadam inuocatione, generationis beneficam vim, per cœlorum potestatem in aëreum Mundum, & regnum Mophta beneficum, & hinc in humidam naturam, & tandem in sacundum Ammonis Regnum; quod per Ammonium indicant Arietem, deriuari postulant; singulorum rationes cum ex præcedentibus pateant, reiterandas non duximus. Duæ statuæ mystagogæ quarum, prior ²³ Hori sub forma pueri sedentis & sceptro Cucucomorpha instructi. altero ²⁴ Isis sacro velo tutuloque spicaceo globo inserto insignis, manu tenentis Loti florem; atque hæc statuas mysticas ²⁵ feretro imponunt, ad innuendos ritus, & cerimonias, pompaq; quibus dicta Numina honorare debeant; vna cum ²⁶ periaptis ad auertenda mala gestandis, aptis ad id, quod in sacris suis prætendunt, obtinendum.

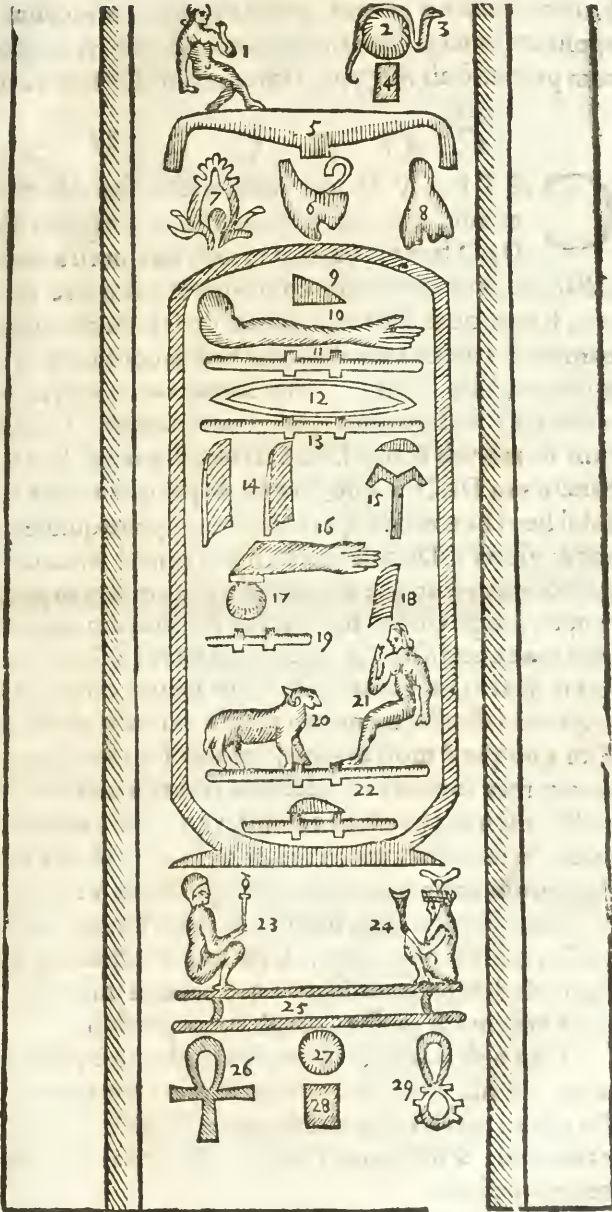
Vides igitur in toto hoc Schematismo, nil aliud indicari, nisi modum, quo mundanus spiritus, per statuam appropriatam, & per sacram tabulam mystico apparatu instructam in sacrum craterem, id est in vniuersi humidam substantiam, attrahi debeat; quomodo inde triplex emolumentum, per triplicem à supremo Numine Spiritui mundano concessam potestatem emanat. Præterea quibus cerimonijs per Comasiarum Pompas & solemnitates, ad Numinis attractum procurandum procedendum sit.

Idealis Lectionis
contextus.

Schematismus VI. Lateris IV.
Septentrionalis.

Hinc per¹ simula-
crum 3 spiritus² Mūdi
in 5 craterē + inferiorē
trahitur; 7 triplex 7 Su-
perni 7 Numinis pote-
stas 6 in humidū Poly-
morphū cōcedit; quā
potestatem concedit,
& sequens periapium
sacrę tabulę. 9 Genera-
tionis 10 beneficus 11
Pręses 12 cęlesti domi-
nio 13 quadripotens 14
aëre per 15 Mophta 16
beneficū 17 humorē 18
aëreum 19 committit
20 Ammoni in 22 infe-
riora 22 potentissimo,
qui per 21 simulacrū
& cerimonias appro-
priatas trahitur, ad
potentiā exerendam.

Hinc si sacerdotēs
23 24 statuas sacras mi-
stico 25 apparatus, Dijs
attrahendis analogo, a-
daptent, spiritus dicto-
rum Numinum 26 per
influxum ex 27 super-
no in 28 inferiorem
mundum trahetur, &
vita ab omnibus malis
& 29 aduersis immunis
transigetur, & felicitas
perpetua acquireretur,
qui finis est totius sa-
crę doctrinę hierogly-
phicę.

Atque

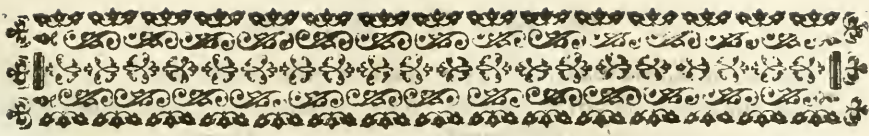
Atque hæc sunt, quæ, quantum temporis Angustia permisere, de mysterijs Obelisci Pamphili dicenda putauimus, multis alijs, quæ sensus analogicos, tropologicos, politicos, cõcernebant prætermisissis; quæ quilibet symbolicae doctrinae peritus, nullo negotio cæterorum mundorum seriebus applicare poterit. Interim hoc loco specimen aliquod interpretationis rerum primariò ab Aegyptijs intentarum, Lectori curioso dedisse sufficiat.

C O N C L U S I O.

CÆTERTVM quoniam veluti spatioso vastoque nimis mari emenso, magnis difficultatibus, tanquam fluctuum voluminibus DEO benè iuuante, nauicula hæc nostra, iam quò tendebat, appulit, restat, vt summo bonorum omnium Authori, ac munificentissimo Largitori, si non quas debemus, saltem quas possumus gratiarum actiones exsoluamus, & coram omnibus viuentibus confiteamur ei, qui fecit nobiscum misericordiam suam. *Etenim Sacramentum regis abscondere bonum est; opera autem DEI reuelare, & confiteri honorificum est.* Itaque summo Regi Seculorum immortali & inuisibili Sacrosanctæ triadi Patri, & Filio, & Spiritui Sancto vni DEO, à quo, in quo, & per quem omnia existunt; & sine quo nihil boni non modò agere, sed nè cogitare quidem possumus, omnis honor & gloria. Deindè tibi humani generi seruator Θεωσωτης Iesu Christe, qui hos qualescunque labores ad optatum finem perducere dignatus es, qui vt opus longè viribus meis impar absoluerem, copiosum gratiæ munus serulo tuo contulisti; Tu vt Æterna Veritas, Sapientia increata, & Verbum Patris Æterni, ita quoque animum meum caliginosum tuo illustrasti lumine, gratia visitasti, mentem crexisti, excitasti effectum, subrogasti auxilium Tibi quoque Amori æterno, Spiritui supremo, qui obscurum humidum animæ meæ incubans, cœlestium rerum amore excitasti, in futuram animasti, inspirasti necdum volenti, vt vellem, adiuuisti bonæ voluntatis conatus, vt facerem, qui in tuis, & velle, & perficere operaris. Tibi denique diuinorum donorum dispensatrici Deiparæ Virgini gratias ago verè *αθανάτου*, cuius benignitate, meritis, & intercessione tantam me gratiam obtinuisse profiteor & gaudeo. Demum Sanctissimo Angelo Custodiæ meæ diuinitùs destinato confiteor, qui occultis instinctibus semper adfuit, & vt quod vellem, id possem, occasionem præbuit.

Non nescio, multa in hoc opere placitura, multa displicitura; hæc vt mihi, ita illa *πνεύματι* Spiritui, & Patri luminum DEO, sine cuius præsidio omnis meritò humana sapientia stultescit, omnes humani ingenij conatus irriti, & frustranei fatiscunt, & sicuti exilis scoria quæ ventilatur in area, euanescent.

Deniq; si quicquam orthodoxæ doctrinae contrarium præter mentem; & intentionem meam excidit, id reuocatum volo, adeoq; omnia mea Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, iudicio subiecta sunt, vale

I N D E X

R E R V M N O T A B I L I V M

Ordine Alphabetico.

A

<i>Prima litera Aegyptiorum</i> αιγυπτος αιμων. pa. 26	<i>Accipiter Mercurio sacer ob diuinationem.</i>
<i>A Ibi:</i> symbolum. 324	312
<i>A litera quid?</i> 413	<i>Presentiendi Vis in Accipite.</i> Ibid.
<i>Abiegna corona.</i> 195	<i>Accipiter cur Thausus dictus?</i> Ibid.
<i>Abraxas quis Deus?</i> 164	<i>Accipiter Ban^o lingua Aegyptiaca.</i> 402
<i>Abstinentia symbolum Noctua.</i> 317	<i>Accipiter tutulatus quid denotet?</i> 449.
<i>Acteonis fabula quid denotet?</i> 186	<i>Quid Accipiter cum globo?</i> 522
<i>Nouem Aetiones humane.</i> 343	Adam.
<i>Acus Pharaonis.</i> 44	<i>Adam Author omnium artium & scientiarum.</i> 2
<i>Acuti, & obtusi anguli quid?</i> 389	<i>Quis liber fuerit ab Adam o scriptus, & quid continuerit?</i> 3
<i>Accipiter</i>	<i>Magister Adams Razel,</i> 118
<i>Accipiter quid figuret.</i> 112. 419	<i>Adiantum herba.</i> 331
<i>Accipiter quales literas dederit?</i> 127	Adris.
<i>Deus Accipitris caput habet.</i> 214	<i>Adris secundus, a Chamo multa hausit.</i> 27
<i>Accipiter summo honore cultus apud Aegyptios.</i> 308	<i>Posteri Hermetis Nomen Adris ambierunt.</i> 28
<i>Accipitris varia transformationes.</i> Ibid.	<i>Secundus Adris Hermes Trismegistus fuit.</i> Ibid.
<i>Accipitris significationes.</i> Ibid.	Aegyptus.
<i>Hieracion Accipitris herba.</i> 309. & 313.	<i>Aegyptiorum Sapientia ante Moysen.</i> 46
<i>Accipiter Apollini sacer.</i> 309	<i>Aegyptus omni marmore abundat.</i> 49
<i>Mira proprietates Accipitris.</i> Ibid.	<i>Aegyptus superstitionis Seminarium.</i> 110.
<i>Accipiter Solis virtutes in omnibus emulatur.</i> 310	<i>Aegyptiorum cura in abdendis mysterijs.</i> 117.
<i>Aethiopicus Isidis statua Accipitris pennis vestita.</i> 311.	<i>Aegyptius Hermes primus literarum inventor.</i> 124
<i>Accipiter in moralibus quid denotant?</i> Ibid.	<i>Aegyptij abhorrebant a navigatione.</i> 155
<i>Accipiter sanguinem notat.</i> Ibid.	Aegyp-
<i>Accipitris ossa aurum trahunt.</i> 311	

I N D E X

<i>Aegyptiorum idololatria unde?</i>	157	<i>Angulus rectus quibus sacer?</i>	389
<i>Aegyptus monstra cur colerit?</i>	159	<i>Angulus trianguli 4. Dijs dicatus. Ibid.</i>	
<i>Aegyptij cur in Obeliscis sua exhibuerint?</i>		Anima.	
160		<i>Animam aliam secundum Pythagoricos</i>	
<i>Aegyptij truncatis pyramidibus cur vsi sint?</i>	Ibid.	<i>quomodo intelligentum?</i>	118
<i>Aegypti laus in rerum inuentione, artiumque traditione.</i>	167	<i>Allegoria Rabbiorum de egressu Anima ex corpore.</i>	Ibid.
<i>Apud Aegyptios omnia mysterijs plena.</i>		<i>Allegoria de alis Anima.</i>	119
168		<i>Explicatio allegoriae de alis Anima. Ibid.</i>	
<i>Aegyptus copte xru dicitur.</i>	198	<i>Tropologica de alis Anima expositio. Ibid.</i>	
<i>Aegyptij contra omnium nationum mores cum canibus comedunt.</i>	293.	¶ 171	
<i>Aegypti symbolum Crocodilus.</i>	307	<i>Anima compositio ex Platone.</i>	171
<i>Aegyptij motus calorum ex motibus Scabraei discunt.</i>	339	<i>Animalia Aegyptiorum quibus Dijs consecrata?</i>	100
<i>Ab Aegyptijs vsitatus duplex significandi modus.</i>	371	<i>Per 4 Animalia in Comasij portari solita, quid indicetur?</i>	119 ¶ 128
<i>Aegyptij putabant statuas Astrologica arte animari posse.</i>	478	Annus.	
<i>Azadodaimon quid?</i>	453	<i>Tot Annos vixit Henoch, quot dies in anno.</i>	28
<i>Figura Agashodemonis.</i>	Ibid.	<i>Annus magnus Hermeticus quis?</i>	171
<i>Agricultura origo.</i>	264	<i>28 Annis Osirin regnasse quid mystice?</i>	202
<i>Agrorum irrigatio.</i>	534	<i>Annum Quomodo notarent Aegyptij?</i>	425
<i>Ala quid notent?</i>	399	Anubis.	
<i>Alatus globus quid?</i>	402	<i>Anubis immaturus partus Nephce.</i>	195
<i>Alpha prima litera Graecorum unde.</i>	257	<i>Anubis variae formae.</i>	295
<i>Alphabetum literarum Aegyptiorum fuit ante Moysen.</i>	9	<i>Anubis comparatio cum Cynocephalo.</i>	302
<i>Altare figura propria rei significata.</i>	478	<i>Anubis et el canis quid?</i>	446
<i>Amor ¶ Cupido unde dicatur?</i>	227	<i>Apes quid figurent?</i>	122
<i>Amuleta Phylacteria.</i>	396	<i>Apes ex Boue nascuntur.</i>	266
Amun.		<i>Apex in Obelisco quid indicet?</i>	178
<i>Amun quid?</i>	210 ¶ 270	Apis.	
<i>Amun quid Iamblichus?</i>	270	<i>Apis quis fuerit, ¶ cur sub forma bouis cultus?</i>	258
<i>Amun Deus igne armatus;</i>	272	<i>Apis manum Germanici Caesaris auersatus, quid portenderit?</i>	Ibid.
<i>Quomodo Ammun hieroglyphice exhibuerint Aegyptij?</i>	Ibid.	<i>Expositio macularum Apidis.</i>	264
<i>Variae figurae Ammun, eorumque significata,</i>	Ibid.	<i>Apocrypha Alexandri de Cainan inscriptio.</i>	7
<i>Anguilla quid figuret?</i>	122		

RERVM NOTABILIVM.

Apollo.

<i>Apollo Dax Musarū supatus tribus Graecijs.</i>	243	<i>Asaphim quales fuerint?</i>	108
<i>Apollo ποζόμενος</i>	279	<i>Arabes astra Deos. putabant.</i>	188
<i>Apollonius Thyanaus, quid per Leanam</i>		<i>Astrologi de herico commenta.</i>	281
<i>8. catulos utero gerentem notarit?</i>		<i>Superstitiones Astrologica.</i>	291
209.		<i>Astrologia ab Aegyptijs inuenta.</i>	167
<i>Apollo in accipitrem transmutatus.</i>	311	☉ 239	
<i>Apollinis nuncius accipiter. Ibid.</i>	419	<i>Αΐσις Mensis.</i>	195
<i>Apopis solis frater.</i>	199	<i>Atropos quid?</i>	229
<i>Apostrophe Panegyrica ad Deum.</i>	190	<i>Augustus Aegyptum occupat, Obeliscos ex</i>	
<i>Aquila quid notet.</i>	122	<i>Aegypto delatos Roma erigit.</i>	76
<i>Aralim qui?</i>	242	<i>Aula sancta quid?</i>	137
<i>Arboris Sefhiroth mystica ratio,</i>	367	<i>Author quid in hoc Opere praestiterit?</i>	2
<i>Arbor rationalis quae?</i>	388	<i>Authoritas magna librorum Zoroastris</i>	
<i>Arca à Moyse instituta quid?</i>	136	<i>apud Veteres.</i>	21
<i>Arca in adytis Tabernaculi quid notaue-</i>		<i>Axioma musicorum.</i>	142
<i>rit?</i>	138	B	
<i>Arcanum Chymicum.</i>	291	B <i>Aculus Tauricus S. Antonij quid?</i>	
<i>Archimedes Mechanicam ab Aegyptijs</i>		140.	
<i>didicit.</i>	87	<i>Baculus furciformis quid?</i>	472
<i>Arcus ☉ sagitta quid?</i>	231. ☉ 288	<i>Bacchus quid notet?</i>	281
Aries.		<i>Βάσις ☉ Βασοποιία Graecorum quid?</i>	362
<i>Aries eur primum locum possideat in zodia</i>		<i>Barra sacra quid?</i>	472. ☉ 485
<i>co.</i>	270	<i>Basiliscus quid notet?</i>	350
<i>Quid per Arietem notarint Aegyptij. Ibid.</i>		<i>Basilisci mira vis.</i>	351
<i>Aries viuum Ammun habitaculam.</i>	271	<i>Basis Obeliscorum proportio ad truncatam</i>	
<i>Cur Aries inter sidera relatus. Ibid.</i>		<i>aream.</i>	52
<i>Arimanius 6 contrariorum Deorum con-</i>		<i>Baud quid?</i>	311
<i>diditor.</i>	173	<i>Bellona quid?</i>	229
<i>Arimanius 24. Deos in ovo condidit.</i>		<i>Belli Duces refert Scarabeus.</i>	346
176.		<i>Benelohim quid?</i>	243
<i>Aristotelis Philosophia Aegyptia.</i>	214	<i>Beresus quis propriae fuerit, quo tempore</i>	
<i>Arithmetica ab Aegyptijs inuenta.</i>	167	<i>vixerit, ☉ quid scripserit?</i>	19
☉ 239.		<i>Etymon Berosi, ☉ quo tempore floruerit?</i>	
<i>Arpedonapta qui?</i>	422	20.	
<i>Ars Mechanica nobis congenita.</i>	86	Bos.	
<i>Ars Nautica qualis fuerit?</i>	155	<i>Bouis cultus in Aegypto, caeterorumque a-</i>	
<i>Artes seu Musa ab Aegyptijs inuenta.</i>		<i>nimalium ante Moysen viguit.</i>	
167. ☉ 240.		100.	
<i>Arundinea virga.</i>	234	<i>Bos quid figuret?</i>	122
<i>Duo genera Arundinum.</i>	355	<i>Bos Aeneis cur niger?</i>	198

Bbbb

Bos

I N D E X

Bos pulla veste indutus, 4. maroris & luctus Ifraci cause.	199	Cabaliste ad 10 omnia reuocant.	376
Bos inter animalia primum locum cur habuerit?	257	Calmus Græcarum literarum inuentor.	143
Bos cur Alphâ dictus?	Ibid.	Cadmus & Phoenix Aegyptij origine. Ibid.	
Numen sub bouis forma hominibus comparat, & instruit.	Ibid.	Caduceus Mercurij ex Taitico Charactere originem habuit.	234. & 378
Signa Bouis, diuinis honoribus culti, quod & quanam?	Ibid.	Calathus cum fructu Persea capiti imposuit, quid?	419
Qualitas Bouis colendi.	258	Cambyses Aegyptum occupat, omniaque euerit.	76. & 103
Macule Bouis.	Ibid.	Canalis Mœuis quid?	470
Quomodo factam sit, ut Bos tot notis distingueretur?	259	Candelabrum septem lucernis fulgens.	137
Hieroglyphica Bouis significatio.	Ibid.	Canis.	
Bos diuersis notis maculatus, diuersos Solus effectus notat?	Ibid.	Canis quid figuret?	122
Symbolorum Bouis interpretatio.	Ibid.	Canis quales literas, dederit?	127
Duo boues colabantur ab Aegyptijs, alter Soli, Luna alter consecratus.	261	Quid per canem Aegyptij notent.	193
Explicatio Bouis.	263	Canis Vatis, & Prophete symbolum.	296
Vnde idololatria Bouis, & quomodo propagata?	265	Canes simulachra Deorum fixis oculis inuentur.	Ibid.
Alia Bouis significatio.	Ibid.	Quid Canistrum Calathiforme?	412
Membra Bouis singula quid notarent?	Ibid.	Quid per Capreolum dicitur?	442
Ibid.		Capreolus quid cum brachio?	470
Ut boues apes, ita apes Bouinum quid generant. Historia rara.	Ibid.	Caput.	
Inter Bouina cornua Isidis symbola quae?	267.	Caput hircinum.	276
Bos agriculturæ symbolum.	Ibid.	Ibidis caput quid?	451
Bouis utilitas.	Ibid.	Quid Ibis caput 12. circellis circundatum.	477
Bos humana facie quid?	269	Caput Isidis terrestris nota.	484
Politica expositio symbolorum bouis.	Ibid.	Carina quid?	450
Quid Bos indicet?	442	Cautela in explicatione seruanda.	397
Bos quid significet lingua Phœnicam?	127.	Cecrops Atheniensium Rex cur dicitur dicitur?	143
Brachia quid denotent?	506	Cerastes vitæ in calido, & humido consistens symbolum.	477
		Ceres quid?	224
		Cham.	
		Cham res pœtranas ad usum profanum conuertit.	4
C abaliste in arbore Sefiuroth tres proprietates Deo affingunt.	212	Cham primus Zoroaster, qui & primus Magie & Idololatriæ post diluuiam inuenit.	
Quid tria iud. apud Cabalistas?	277		

R E R V M N O T A B I L I V M .

<i>inventor.</i>	13 & 16	<i>Veteres Circulo quiddam diuinum inesse putabant.</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Chami impudentia.</i>	13	<i>Circulus in honore apud Aegyptios.</i>	381
<i>Rabbinorum de Chamo placita.</i>	14	<i>Proprietas Circuli.</i>	382. 496
<i>Cham Colonia quanam.</i>	16	<i>Cur Aegyptij capitibus Deorum Circulares coronas seu orbis imposuerint?</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Cham Mathusale filij Henoch discipulus doctrinam sacram post diluuium propagauit.</i>	27	<i>Circulus quid notet?</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Cham alias erexit pyramides post diluuium supra fundamentum priorum edificatas.</i>	45	<i>Quomodo Aegyptij Dei infinitatem ex Circulo ostenderent?</i>	384
<i>Chamanim simulachra Solis à Chamo.</i>	14.	<i>Quomodo Circulus, triangulum, linea recta in Deo idem sint?</i>	<i>Ibid.</i>
Characteres.		<i>Circulus seu globus quid notet?</i>	399
<i>Arrianus ait ab Indis characteres ex animalibus translatos.</i>	135	<i>Plato Deum Circulos metientem dicit.</i>	400
<i>Interpretatio Characterum.</i>	141	<i>Quid tres Circuli?</i>	421. 424. & 496
<i>Ex Tau ansato Characteris Astronomici formatio prima.</i>	369	<i>Quid Circulus Hecatinus?</i>	512
<i>Compositio Characteris Tautici.</i>	370	<i>Circi referebant Mundum, Obelisci in medio Solem.</i>	59
<i>Characteris Mercurij origo.</i>	373	<i>Cista sacra quid?</i>	432. & 522
<i>Compositio Characterum Astronomicorum.</i>	<i>Ibid.</i>	<i>Cisterna sacra qualis?</i>	473
<i>Tauticus Character efficax amuletum Aegyptijs.</i>	377	<i>Claua Herculea.</i>	288
<i>Chasdim dicitur à Chus quasi diceret Chusdim.</i>	18	<i>Clotho quid denotet?</i>	229
<i>Chasdim quales fuerint?</i>	107	Cælum.	
<i>Cherubim quid donotarent arce incubentes.</i>	138	<i>In Cælo effluxus Dei perennes.</i>	201
<i>Cherubim qui?</i>	243	<i>Cælum animus rationalis.</i>	344.
<i>Ciconia quid figuret?</i>	122	<i>Cælum circulus est, quia Genius eius circulus.</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Ciconia caput in sceptris Aegyptiorum quid?</i>	135	<i>Colonia Chami in Bactriam introducta.</i>	17
<i>Cicumæ, Ciconia, & Vpupa concordantur.</i>	328	<i>Columbæ non habentur inter hieroglyphica.</i>	323
Circulus.		<i>Morales actiones per symbola Columbæ.</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Syllogismus circularis motus</i>	344	<i>Filij Seth Columnis committunt sideralem scientiam.</i>	4
<i>Per Circulum, & lineas rectas omnia in mundo explicant Aegyptij</i>	371	Columna	
<i>Miranda Circuli.</i>	380	<i>14. Columnæ à Chamo erectæ.</i>	4
<i>Circuli definitio.</i>	<i>Ibid.</i>	<i>Descriptio Columnæ in Thebis aut Morgum ab Arabibus.</i>	69
<i>Circuli proprietas mirabilis.</i>	<i>Ibid.</i>	<i>Columna à Semiramide erecta 152. pedum alta.</i>	87
		<i>E Columnis Mercurij, Græciæ Philosophi</i>	

I N D E X

<i>phi hauerunt sua.</i>	105	<i>CruX.</i>	
<i>Veteres ante diluuium in columnis sua</i>		<i>CruX hieroglyphica vitam venturam</i>	
<i>sculpebant.</i>	162	<i>notat.</i>	365
<i>Columna erecta contra Meridem Regem</i>		<i>CruX ansata vitæ venturæ symbolum.</i>	
192		<i>Ibid.</i>	
<i>Collyrium optimum Hieracion herba.</i>		<i>Origo Crucis ansatæ.</i>	366
313		<i>Quid per Crucem ansatam.</i>	371
<i>Comasiarum solemnitas & hieroglyphica</i>		<i>Omnis numerus sub Crucis figura latet.</i>	
<i>simulachra circumferri solita.</i>	121	372	
<i>Computus Chronicus Zoroastris.</i>	16	<i>CruX astronomis veteribus vsitata.</i>	377
<i>Constantius deuiso Magnentio ad Obe-</i>		<i>CruX Serapidis fronti incisa.</i>	378
<i>liscum erigendum adiecit animum.</i>		<i>Quid ansata CruX in manu Geniorum?</i>	
84		439	
48 <i>Constellationes ab Aegyptijs positæ.</i>		<i>Cubus quid?</i>	428
176		<i>Cubus totius harmoniæ moderationem</i>	
<i>Cordis & lingue symbolum Perseæ.</i>	361	<i>continet.</i>	429
<i>Quid duæ Cornices?</i>	476	<i>Cucurbita quid notet?</i>	506
<i>Cornua hircina quid?</i>	279	<i>Cultus.</i>	
<i>Corpus Osiridis discerpitur.</i>	196	<i>Cultus Origo diuini.</i>	271
<i>Coruus & Cygnus dedicantur Apollini.</i>		<i>Cultus hircinus apud Mendesios.</i>	274
231		<i>Origo Cultus Leonini.</i>	283
<i>Coturnix.</i>		<i>Ridiculus Cultus leonis.</i>	289
<i>Natura Coturnicis.</i>	321	<i>Cultus felium apud Aegyptios ridiculus.</i>	
<i>Coturnix ingrati tudinis symbolum.</i>	<i>Ibid.</i>	303	
<i>Vox Coturnicis quid significet?</i>	<i>Ibid.</i>	<i>Cynocephalus.</i>	
<i>Malitia Coturnicis.</i>	322	<i>Cynocephalus frequens inter hieroglyphi-</i>	
<i>Coxa Leonis quid?</i>	470	<i>ca, quis?</i>	297
<i>Crater quid?</i>	522	<i>Quid notaretur per Cynocephalum?</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Plagiarium Crimen quorundam huius</i>		<i>Cynocephalus literas nouit.</i>	298
<i>temporis Authorum.</i>	42	<i>Cynocephalus pisces abhorret, & sine præ-</i>	
<i>Crista.</i>		<i>putio est.</i>	299
<i>Duplici Crista conspicua Vpupa.</i>	328	<i>Cynocephalus literas hieroglyphicè notat.</i>	
<i>Lunæ symbolum Crista Upupe.</i>	329	<i>Ibid.</i>	
<i>Typus hieroglyphicus, quem Crista Vpu-</i>		<i>Cynocephalus duodecies interdium urinam</i>	
<i>pæ septemcolor exhibet.</i>	330	<i>mittit quid?</i>	300
<i>Crocodylus</i>		<i>Cynocephalus extensis manibus quid?</i>	
<i>Crocodylus quid figuret?</i>	122	470	
<i>Crocodylus diuinæ essentiae rationem notat.</i>		<i>Cynocephalus Orientis Lunæ symbolum.</i>	
306		506	
<i>Crocodylus motum solis notat.</i>	307		
<i>Crocodylus Aegypti symbolum.</i>	<i>Ibid.</i>		
<i>Crocodylus quid?</i>	509		

RERVM NOTABILIVM.

D

<i>Δ</i> quid notet?	126. & 142
<i>Undè</i> Aegyptium <i>Δ</i> ?	325
<i>Δεῦρο</i>	241
Defectus luminarium.	203
Denario omnia clauduntur.	246
12. <i>Maiores Gentium Deæ</i> ; <i>diversis Luna virtutibus respondent.</i>	251
<i>Veteres Deitatem per Osiridem, Isidem, Typhonem, Horum expresserunt.</i>	209

DEVS

<i>Deus supernaturali quadam ratione naturalium operationibus hominis semiscet.</i>	40
<i>Quid Deus Loto insidens?</i>	123
<i>Deus vnus.</i>	208
<i>Deus per sapientiam suam omnia producit.</i>	212
<i>Deus circulus est, & quomodo hoc intelligendum?</i>	380. 383
<i>Deus circumactū corporis colendus.</i>	381
<i>Quomodo reditus fiat ad Deum?</i>	Ibid.
<i>Deus Trinus & Vnus.</i>	405
<i>Quid Aegyptiacè & hieroglyphicè nomen Dei significet?</i>	492
<i>Dialectica ab Aegyptijs inuenta.</i>	240
<i>Διαλεκτικὴ</i> species.	242
<i>Mystica dictorum explanationes iuxta Clementem.</i>	138
<i>Dictum Iarchæ Indorum Regis ad Apollonium.</i>	191

Difficultas.

<i>Maxima difficultas instituti & corruptio Nominum.</i>	1
<i>Difficultas huius Operis.</i>	92
<i>Digni Solis.</i>	44. & 50

Dij

<i>Deorum in Aegypto Regnum quodnam, & quale fuerit?</i>	62
--	----

<i>Locorum praesides Dij undè?</i>	158
<i>Undè multitudo Deorum?</i>	187
<i>Dij praesident partibus humani corporis.</i>	

Ibid.

<i>Multiformes Aegyptiorum Dij quid?</i>	215
12. <i>Maiores Gentium Dij, prout diversis Solis Virtutibus correspondent.</i>	251
<i>Parallela praedictorum Deorum representatio.</i>	254

Dimensio.

<i>Dimensio area totius Obelisci.</i>	54
<i>Dimensio Pyramidij quoad aream.</i>	55
<i>Dimensio Obelisci, si in pyramidem excurrisset.</i>	Ibid.
<i>Dimensio soliditatis Obelisci, si in pyramidem excurrisset.</i>	56
<i>Discursus Alchimicus.</i>	340
<i>Dissidium naturæ per noctuam & per cornicem.</i>	320
<i>Diuinatio.</i>	396
<i>Diuinitas per omnia diffusa.</i>	256

Diuisio.

<i>Diuisio Obelisci in Schematismos 24. quorum quilibet 6 Hierogrammatismos continet.</i>	397
<i>Diuisio hieroglyphicæ doctrinæ.</i>	106

Doctrina

<i>Qualis doctrina lapidibus incisa fuerit?</i>	33
<i>Sacra doctrina ab Hermete tradita, in superstitionem vergit.</i>	99
<i>Post Cambysen adhuc triguit sacra doctrina.</i>	105
<i>Doctrina hieroglyphica non continet laudes Regum.</i>	151
<i>Finis doctrinæ hieroglyphicæ, & cultus animantium.</i>	256
<i>Dodecaedron uniuersum notat.</i>	429
<i>Δοδεκάεδρον quid?</i>	529

I N D E X

Dæmon		<i>Huiusmodi Tabula originem è sacris lite</i>
<i>Dæmones solares .</i>	159	<i>teris perunt. Ibid.</i>
<i>Dæmones cur Scirim dicti?</i>	275	<i>Sub Fabularum corticibus magna myste-</i>
<i>Cur Dæmones λεοντομορφοι gallo obiecto</i>		<i>ria . 192</i>
<i>dispareant .</i>	292	<i>Fabula de Horomaze & Arimano. 227</i>
<i>Hebraorum Dogmata .</i>	242	<i>Fabulose narrationes ad mysteria diuina</i>
<i>Dominium in igneam substantiam. 350</i>		<i>transformate . Ibid.</i>
<i>Dracunculi multiformis significata. 501</i>		<i>Fabula de Saturno ad Astronomicas res</i>
<i>Dyas in Pyramide . 179</i>		<i>deducta. 219</i>
E		<i>Chimica interpretatio huius Fabule. Ibid.</i>
D		<i>Fabula de Hercule . 232</i>
<i>Iuersi effectus Solis sunt Genij, 159</i>		<i>Fabularum de Mercurio explicatio. 234</i>
Elementum		<i>Fabula Iunonis in Vaccam transforma-</i>
<i>4. Elementa per Obelisci 4, Latera indi-</i>		<i>ta expositio Physica. 263</i>
<i>cata . 169</i>		<i>Ad Lunam transposita Fabula. 264</i>
<i>4. Elementa, & 4. anni tempora . 241</i>		<i>Ethica expositio Fabule . Ibid.</i>
<i>Vpupa 4. Elementa notat . 329</i>		<i>Fabula de Ioue hircina pelle tecti. 279</i>
<i>Elohim quid? 243</i>		<i>Fabula de Fele . 383</i>
<i>Emeph quid? 210</i>		<i>Fabula de Vpupa . 331</i>
<i>Ensuph apud Cabalistas quid? 178</i>		<i>Falco quid figuret? 122</i>
<i>Epics Aegyptius Deorum, Hieroman-</i>		Felix
<i>tes & interpres. 310. 420</i>		<i>Felis in Sistris apice quid? 302</i>
<i>Epistola S. Pachomij & Theodori symbo-</i>		<i>Felis imitatur Lune phases . 303</i>
<i>lica. 140</i>		<i>Felis habitaculum Isidis; Ibid.</i>
<i>επιτάχορον. 241</i>		<i>Significatio hieroglyphica Felium: Ibid</i>
<i>Erica planta quid? 484</i>		<i>Feretrum quid notet? 431, & 432</i>
<i>Erica frutice arca Osiridis in Nilo tecta</i>		Ferula
<i>conseruata traditur . Ibid.</i>		<i>Cur in pompis Bacchi Ferulas portent? 354</i>
<i>Error Eudoxi & Aristotelis in Chronicis. 15</i>		<i>Ferule à ferendo dicta . Ibid.</i>
<i>Essentia Dei per circulum denotatur. 400</i>		<i>Descriptio Ferule . Ibid.</i>
<i>Tres partes Ethicae. 204</i>		Figura
<i>Quid in Ethica Sol, & Luna? 205</i>		<i>Figura Typhonis . 216</i>
<i>Exemplum Physicae expositionis in Taber-</i>		<i>Figura hieroglyphica Mercurij Cynocephala</i>
<i>naculo à Moysè descripto. Exodi cap. 26. & 27. 137</i>		<i>lus . 294</i>
F		<i>Figura decussata. 371</i>
Fabula.		<i>Figura notant ideas rerum. 379</i>
<i>Fabula Promethei. 186</i>		<i>Figura Geometrica: 394</i>
<i>Fabula de Cura & Iunone. 189</i>		<i>Figura cycliformis quid? 431</i>
		<i>Explicatio figurae. 436 448 & 482</i>
		<i>Figura hieroglyphica scutica instructa. 438</i>

R E R V M N O T A B I L I V M .

<i>Figura ex Nardio.</i>	Ibid.	<i>Antiqui Geometricis summa notabant ,</i>	
<i>Quid figura indicet?</i>	506	<i>mysteria .</i>	397
<i>Flamma quid notet?</i>	448	<i>Gezarim qui?</i>	108
<i>Explicatio moralis de 4. Fluminibus Pa-</i>		<i>Γλαυξ quid, & unde Minerva Glau-</i>	
<i>radisi.</i>	119	<i>copis dicatur?</i>	317
<i>Felicitas quid sit?</i>	381	Globus.	
<i>Folia populi quid notent?</i>	288	<i>Globus alatus quid?</i>	402
<i>Folium Persee.</i>	317	<i>Cur alatus hic Globus ad apicem Obelisci</i>	
<i>9. Formae corruptibiles.</i>	343	<i>ponatur?</i>	408. 455
<i>Quid forma masculina, & feminina?</i>		<i>Quid globus serpentifer?</i>	449
457		<i>Quid in alis Globi 3. ordines pennarum?</i>	
<i>Frons consecrata Genio.</i>	189	455	
<i>Funiculus frustillatim diminutus.</i>	196	<i>Quid per Globum .</i>	506
		<i>9. Purificationis notionum Gradus.</i>	343
G		Græci .	
G <i>Alca quid?</i>	224	<i>Quinam in Aegypto fuerint Græcorum,</i>	
<i>Gallus Mercurio sacer.</i>	234	<i>Philosophorum Magistris?</i>	41
<i>Gallus quid notet?</i>	316	<i>Græci cur nominis Trismegisti non memi-</i>	
<i>Hierogramma Galli.</i>	322	<i>nerint.</i>	41
<i>Gallus in hieroglyphicis non inuenitur .</i>		<i>Græcorum à temporibus Moysis nomen vi-</i>	
<i>Ibid.</i>		<i>guit .</i>	42
<i>Generationis & corruptionis vicissitudo</i>		<i>Græci Aegyptiorum imitatores .</i>	218
203		<i>Græcorum Hammon ab Aegyptijs tran-</i>	
Genius .		<i>sumptus .</i>	271
<i>Hebrai 70. Genios indicunt .</i>	187	<i>Gratia, & Venus Vulcano iunctæ.</i>	288
<i>Omnia mundana spatia plena Genijs &</i>			
<i>animabus: .</i>	190	H	
<i>Genijalicuius regionis contrarij alterius .</i>		H <i>Quid notet?</i>	142
256		<i>Habitus .</i>	352
<i>Nomina Geniorum Mundi presidum .</i>		<i>Quid habitus & instrumenta Genioru no-</i>	
343		<i>cent?</i>	359
<i>Attrahio Geniorum bonorum; malorum</i>		<i>Haiothbakadosch qui .</i>	223
<i>propulsatio .</i>	396	<i>Hammon unde dicatur .</i>	15
<i>Genius παντοκροπος quid?</i>	410	<i>Hanoch cur Trismegistus sit dictus .</i>	27
<i>Quid gestatio Statuuncule in manu Ge-</i>		<i>De mundi Harmonia Hebræorum dog-</i>	
<i>niorum?</i>	440	<i>ma .</i>	242
<i>Cur tres Genij tantum in Una facie?</i>		<i>Harmonie proprietates .</i>	226
457		Harpago .	
<i>Quibus modis Genij Luna-Solares attra-</i>		<i>Quid Harpago?</i>	451. & 506
<i>hendi sint?</i>	491	<i>Harpago in forma Ibis factus .</i>	453
<i>Geometria ab Aegyptijs tradita .</i>	167	<i>Harpago sacer Aegyptiacæ Gammar, id est,</i>	
& 240		<i>extra-</i>	

I N D E X

<i>extractio.</i>	<i>Ibid.</i>	Hermes
<i>Harpocratis pulchrum hieroglyphicum?</i>		<i>Posteri Hermes, Osiris nomen am-</i>
316		<i>bierunt.</i> 28
<i>Harpocrates supra Lotum quid?</i>	359	<i>Quando vixerit Hermes Trismegistus?</i>
415		30
<i>Hartumim quales fuerint?</i>	108	<i>Hermes nepos, pronepos, abenepos Cha-</i>
<i>Hassemalim qui.</i>	243	<i>naan, Chami.</i> 31
Hebraei.		<i>Hermes diuinos honores ob inuenta sua</i>
<i>Hebraei eandem cum Aegyptijs scientiam</i>		<i>consecutus est.</i> 46
<i>proficentur.</i>	210	<i>Cur Hermes sua in Obeliscis insculperit.</i>
<i>Hebraeorum Theologi qui exprimant sa-</i>		47
<i>cram Triadem?</i>	215	<i>Quo tempore regnauit Hermes Trismegi-</i>
<i>Cur Hebraei sacrificia instituerint contra-</i>		<i>stus?</i> 48
<i>ria Aegyptijs?</i>	275	<i>Hermes superstitosam, primarum gen-</i>
<i>Hebraei successiua traditione aliquam hau-</i>		<i>tium doctrinam emendat.</i> 98
<i>serunt notitiam SS. Triadis.</i>	405	<i>Hermes Trismegistus in numerum li-</i>
<i>Cur Hebraei Graeci nomen DEI, &</i>		<i>terarum Astronomicarum Tautram</i>
<i>C H R I S T I digitis exprimant?</i>		<i>stulit.</i> 369
472		<i>Virum Hermes mysterium nouit, ex</i>
<i>Helleniorum nomen p̄alò post Moysen or-</i>		<i>reuelatione, an aliunde?</i> 405
<i>tum.</i>	43	<i>Herodotus arguitur circa argumentum</i>
<i>Quid duo Hemisphaeria?</i>	522	<i>Obeliscorum.</i> 152
<i>Henoch Adaris uocatus ab Hebraeis, ab</i>		<i>Heruarius alter interpres Tabula Bem-</i>
<i>Arabibus Idris.</i>	23	<i>binæ à scopo aberrat.</i> 153
<i>Quantum vixerit Henoch?</i>	28	<i>Refutatio interpretationis Heruuaritia-</i>
Hercules.		<i>nae.</i> 154
<i>Hercules draconis interfector.</i>	186	Hieracion.
<i>Hercules quid?</i>	231	<i>Hieracion accipitris herba.</i> 309
<i>12. Labores Herculis ad mores transla-</i>		<i>Hieracion collyrium optimum.</i> 313
<i>ti.</i>	231. 232. & 238	<i>Descriptio Hieracij.</i> <i>Ibid.</i>
<i>Hercules Leonina pelle indutus quid?</i>		Hieroglyphicum
282		<i>Hieroglyphicorum Studium, tempore</i>
<i>Herculis ctymon.</i>	287	<i>Scnnisfertei maxime floruit.</i> 72
Hermapion.		<i>Hieroglyphica discipline ante Moysen.</i>
<i>Hermapion interpres Obelisci Scnnisfertei.</i>		102
147		<i>Hieroglyphicae literaturae post Moysen pro-</i>
<i>Interpretatio eius falsa est, & quare?</i>		<i>pagatio.</i> 103
151		<i>Hieroglyphica literatura non perijt, sed</i>
<i>In Obelisco Hermapionis laudes Ra-</i>		<i>sparsa hinc inde in Graecorum monu-</i>
<i>metis Regis contineri non possunt.</i>		<i>mentis remansit.</i> 105. & 114
152		<i>Quomodo Author literaturam hierogly-</i>
<i>Alius error in interpretatione.</i>	<i>Ibid.</i>	<i>phicam quasi peritiam eruerit.</i> 106
		<i>Quid</i>

R E R V M N O T A B I L I V M .

<i>Quid propriè hieroglyphicam, eiusque def- finitio.</i>	120	<i>Horapollo per ostreum, & cancerum, & per scarum piscem quid indicauerit?</i>	133
<i>Hieroglyphica excogitari non potuerunt, nisi ab homine totius naturæ consulto</i>	163	<i>Horizon Anubis dicitur.</i>	203
<i>Hieroglyphica symbola vestibulo incisa</i>	198	<i>Horologium.</i>	
<i>Hieroglyphica Leonis.</i>	286	<i>Descriptio Horology in Campo Martio, cuius stylus Obeliscus erat.</i>	77
<i>Hieroglyphicum generationis & corrup- tionis rerum.</i>	387	<i>Ratio fabricandi istiusmodi Horologium.</i>	78
<i>De Hieroglyphicis.</i>	389	<i>Vmbra in Horologio ad Ortum vel Occa- sum erit infinita.</i>	79
<i>Author interpretationem Hieroglyphicorū omnigenæ doctrinæ autoritatibus cō- probat.</i>	391	<i>Forma totius Horologij secundum omnem Symmetriam delineata in Campo- Martio.</i>	80
<i>Interpretationem eius bono ordine instituit Ibid.</i>		<i>Horometria Horologia unde originem tra- xerint?</i>	300
<i>I. II. III. & IV. Classis Hieroglyphico- rum.</i>	392. & 393	<i>Horomazes, & Arimanius Dij cōtrarij.</i>	206
<i>Hieroglyphica hic exhibita consona sunt orthodoxæ Religioni.</i>	460	<i>Hesperidum Hortus.</i>	186. 232
<i>Hippocentaurorum historia quid denotet.</i>	186	<i>Horus.</i>	
<i>Hippopotamus.</i>		<i>Horus superat Typhonem.</i>	196
<i>Hippopotami symbola, eiusq; duæ ungu- la.</i>	135	<i>Quid Horus?</i>	200
<i>Hippopotamus Typhonem notat.</i>	304	<i>Horus pingitur infans & quare?</i>	204
<i>Hippopotamus ingratitude symbolū & impietatis.</i>	305	<i>Horus est concordia & pax in politico mundo.</i>	275
<i>Hippopotamus quid?</i>	Ibid.	<i>Interpretatio symbolorum Hori.</i>	214
<i>Hircus.</i>		<i>Horus mundus.</i>	297
<i>Hircus fecunditatis symbolum.</i>	274	<i>Horus cum sceptro quid notet.</i>	330
<i>Hircus Aegyptiacè Mendes.</i>	275	<i>Emendatio loci corrupti in Horo.</i>	386
<i>Quid p.r. Hirci Hieroglyphicum?</i>	276	<i>Horus aquis mersus, quomodo à Mercu- rio eruatur?</i>	453
<i>Natura Hirci solis effectibus parallela.</i>	279	<i>Quid Horus inter duo retinacula?</i>	522
<i>Hirundo quid notet?</i>	534	<i>Horus duplex.</i>	530
<i>Minotauri Historia quid?</i>	186	<i>Tres Hydriæ quid.</i>	283
<i>Historia Aegyptiorum cur tam varia sit?</i>	193	<i>Hymnus Deo Triuni ab Hermete persolu- tus.</i>	405
<i>Hodhod quid propriè Arabibus?</i>	328		
<i>Homo gulosus hieroglyphicè exhibitus.</i>	286		

I

Quid Ianta Aegyptiacè, & Statua
in forma Iantæ literæ Aegyptiacæ
facta.

480

Cccc

Ibis

I N D E X

<p style="text-align: center;">Ibis.</p> <p><i>Ibium in serpentes immissio.</i> 125</p> <p><i>Ibis cur Agathodæmon dictus.</i> Ibid.</p> <p><i>Ibis in hieroglyphicis frequentissima.</i> 324</p> <p><i>Vtilitas Ibiæ.</i> Ibid.</p> <p><i>Ibis Vinum habitaculum Mercurij.</i> Ibid.</p> <p><i>Ibis symbolam A.</i> Ibid.</p> <p><i>Ibis Aegyptum notat.</i> Ibid.</p> <p><i>Ibis cur Mercurio sacra?</i> 325</p> <p><i>Pondere ibidis ovo exclusa tantum pendet, quantum cor infantis recenter nati.</i> 325</p> <p><i>Ibis symbolum Genij Lunaris, & ideo sacra Mercurio:</i> 326</p> <p><i>Ibisforme simulachrum quid?</i> 449</p> <p><i>Ibis Lune nota.</i> 477</p> <p><i>Ibisformes imagines quid.</i> 521</p> <p><i>Icosædron quid?</i> 428</p> <p><i>Iéthon quid?</i> 210</p> <p><i>Vndè Aegyptiorum Idolatria:</i> 157</p> <p><i>Idolum simplex.</i> 352</p> <p><i>Idolum multiforme.</i> Ibid.</p> <p><i>Idris, Tautus, Thoth, Phthatha, siuè Hermes Trismegistus hieroglyphicæ literaturæ inuentor.</i> 93. & 167</p> <p><i>Ietzirath liber de formatione Abrahæ ad scribitur.</i> 406</p> <p style="text-align: center;">Ignis.</p> <p><i>Ignis cultus à quo institutus?</i> 18</p> <p><i>Ignis symbolum quod?</i> 427</p> <p><i>Cur ignis trigono cum globo alato includatur?</i> 456</p> <p><i>Imperatores Romani non nisi maiores Obeliscos erigebant.</i> 59</p> <p style="text-align: center;">Incrementum</p> <p><i>Incrementum Nili 28. cubitos quid?</i> 203</p> <p><i>Phases Lune Incremento Nili respondent.</i> Ibid.</p> <p><i>Ortu caniculæ promouetur Incrementum Nili.</i> 293</p> <p><i>Influxus triformis Numinis in mundum siderium,</i> 417</p>	<p style="text-align: center;">Instrumenta, & Machinæ, quibus Obelisci erigebantur. 86</p> <p><i>Invidia Typhonis, eiusque dolus.</i> 195</p> <p><i>Imago Iouis.</i> 220</p> <p><i>Alia descriptio Iouis.</i> 221</p> <p><i>Iota litera quid significet?</i> 141</p> <p style="text-align: center;">Isis.</p> <p><i>Isis mysticè sapientia.</i> 191</p> <p><i>Isis Osiridem inquiri:</i> 195</p> <p><i>Isis inter Deos refertur.</i> 196</p> <p><i>Isidi Sirius attribuitur.</i> 199</p> <p><i>Isis terra, Nilus Osiris, è quorum conjunctione nascitur Horus.</i> Ibid.</p> <p><i>Isis amor seu appetitus boni.</i> 200</p> <p><i>Nomina Isis.</i> 201</p> <p><i>Isis Luna.</i> 202</p> <p><i>Isis Minerua dicta cur?</i> 203</p> <p><i>Isis amor, & prouidentia.</i> 211</p> <p><i>Isis æterna Dei sapientia.</i> 217</p> <p><i>Vsus Iunctorum.</i> 357</p> <p><i>Significata papyri, seu Iunci Aegyptij.</i> Ibid.</p> <p style="text-align: center;">Iuppiter.</p> <p><i>Iuppiter vniuersi natura.</i> 221</p> <p><i>Iuppiter dictus est Pan, eo quod omnia sit.</i> Ibid.</p> <p><i>Iuppiter cæli circulus.</i> 383</p> <p style="text-align: center;">K</p> <p><i>Καδμῆα γράμματα.</i> 143</p> <p><i>Kim mensura Arabibus usitata 20. palmorum.</i> 67</p> <p><i>Kw quid?</i> 141</p> <p style="text-align: center;">L</p> <p>L <i>Abyrithus naturam difficilem accessu indicat.</i> 476</p> <p><i>Lachesis quid denotet?</i> 229</p> <p><i>Lampades in manu Proserpine quid?</i> 225</p> <p><i>Lapides quid?</i> 394</p>
---	---

R E R V M N O T A B L I V M.

Leo .

Leo quid? 122
 Variæ Leonis partes . 282
 Naturæ Leonis expositio . Ibid.
 Sub Hori throno Leones quid? Ibid.
 Expositio Leonis Symbolorum moralis . 286
 Quid Leo Simiam deuorans? Ibid.
 Leo cur inter sydera relatus . 287
 Leo sacer soli . 288
 Magi , & Oniromantæ quid per Leonis partes significarent . 290
 De Leone mirum exemplum . Ibid.
 Quid partes Leonis anteriores , & posteriores notent? 469
 Lepus quid figuret? 122

Liber .

Quid continuerint Libri Adam , ex opinione Arabum? 3
 Libri septem Seth attributi . Ibid.
 Quomodo Libri ante diluuium ad posteros post diluuium traducti sunt , 4
 Arabes Libros Seth sæpè allegant . 5
 Aethiopes Libros Seth & Enoch se habere gloriantur . 6
 Quid S. Augustinus de Libris Enoch sentiat? Ibid?
 Cur Libros Enoch Hebraei non recipiant . Ibid.
 Quid Libri Enoch continuerint? 7
 Libri Chami post diluuium . 8
 Libri Chami siuè Zoroastris ex Suida , & alijs . 18. & 19
 Libri Zoroastris Chaldaicè scripti , à quonam in Græcam linguam translati? 19

Libri Gnosticorum Zoroastri inscripti , falsi sunt . 21
 Libri Mercurij Trismegisti ex Seleuco & Manetho apud Iamblicum 32
 Libri Hermetis tempore Clementis Alexandrini superstites . 33

36000. Libri ab Hermete conscripti , quomodo accipiendum? Ibid.
 Vtrum Libri Trismegisti adhuc supersint 34
 Synopsis Librorum Veterum Aegyptiorum Aegyptiaca lingua conscriptorum , quæ in diuersis Aegypti Bibliothecis , præsertim in illa Cayri Madrase detecta adhuc supersunt . Ibid.
 Hermeticos Libros legitimos esse ex auctoritatibus SS. PP. ostenditur . 36 & 107
 Libri Hermetici post Christum non poterunt supponi , & à nullo Heretico suppositi sunt . 37. & 39
 Quis translator Librorum Hermeticorum fuerit? 39 & 43

Libri Mercurij . 107
 Libri Aegyptiorum Veterum apud Rambaham , ex quibus Abenuaschia & Abenephi Arabes sua , pleraque desumpserunt . 109
 Liber de cultura Aegyptiorum , quem transtulit Abenuaschia , quid contineat? 110
 Libri Tauti , & septem fratrum . Ibid.
 Philo Biblius transtulit Sanchuniatonis , Libros ex lingua Phœnicum in Græcam . 111
 Porphyrius de Sanchuniatone , laus , & libri illius . Ibid.
 Qui , & quibus temporibus hauserunt sua ex libris Aegyptiorum? 112 & 113

Linea .

Linea viridis Cabalistarum , quenam? 344
 Quid per ductus Lineares . 458
 Explicatio Linearum , Schematumque , &c . Ibid.

Lingua .

Utrum Lingua Græca ab Aegyptijs processit-

I N D E X

<i>cesserit ?</i>	142	<i>Gnomica Literæ Symbolicæ quæ ?</i>	133
<i>Virum lingua Aegyptiaca à Græca proces-</i>		<i>Tertij generis Literatura.</i>	134
<i>serit ?</i>	144	<i>Quartum genus Literarum quid ? Ibid.</i>	
<i>Mistura linguarum exterarum cū Copta</i>		<i>Propagatio Literarum Aegyptiarum.</i>	
<i>concurrentium.</i>	<i>Ibid.</i>		136
<i>Quando maximè floruerit Lingua Cop-</i>		<i>Literæ Coptorum mystica.</i>	139
<i>ta ?</i>	145	<i>Literarum traditrix Ibis.</i>	325
<i>Coptæ Lingua Vicissitudo.</i>	146	<i>Inuentum Literarum per thyrsum papy-</i>	
<i>Lingua fortuna, Lingua demon.</i>	361	<i>raceum.</i>	357
Litera.		<i>Origo Literarum Astronomicarum.</i>	372
<i>Ante diluuium quis Literarum & scrip-</i>		<i>Undè prima semina Literatura hierogly-</i>	
<i>tionis usus ?</i>	2	<i>phica.</i>	394
<i>Literarum Aegyptiarum usus ante Moy-</i>		<i>Lotium mulieris Hortulani remedium ce-</i>	
<i>sen viguit.</i>	33	<i>citatis.</i>	133
<i>Literæ Salomonis ad Vaphrium, & hu-</i>		<i>Lotium aduersus Solem dimittere, nefas</i>	
<i>ius ad Salomonem.</i>	75	<i>prifeis.</i>	157
<i>Pythagoras promouit, & propagauit Li-</i>		Lotus.	
<i>teraturam hieroglyphicam.</i>	104	<i>Loti descriptio.</i>	123
<i>Phœnix, & Cadmus 16. Literarum in</i>		<i>Lotus Osiridis, & Isis herba.</i>	358
<i>Græciam allatio.</i>	123	<i>Significata Loti.</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Palamedes 1. Literarum inuictor. Ibid.</i>		<i>Lotus motum solis sequitur.</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Quadruplex Literarum genus Aegyptijs</i>		<i>Luna effigies mystica.</i>	200
<i>usitatum.</i>	124	<i>Luna oriens per Cynocephalum indicata.</i>	
<i>Triplex Literarum genus à Clemente A-</i>		299	
<i>lexandrino recitatum.</i>	<i>Ibid.</i>	<i>Lupus quid figuret ?</i>	122
<i>Demetrius Phaleræus de septem Literis</i>		<i>Quid Lupus Anubidis comes notet ?</i>	169
<i>vocalibus Aegyptiorum.</i>	125	<i>Luteres Platonici qui ?</i>	501
<i>14. Literæ Aegyptiorum ex animalium</i>		<i>Lutum quid ?</i>	122 & 193
<i>forma desumptæ.</i>	<i>Ibid.</i>	<i>Licoctonos herba.</i>	296
<i>Litera Γ ex collo & rostro Ibis, desum-</i>		<i>Licophon quid denotat ?</i>	122
<i>pta est.</i>	126		
<i>Litera Δ ex Ibi desumptæ.</i>	<i>Ibid.</i>		
<i>Litera V ex apertione rostri Ibis. Ibid.</i>		M.	
<i>Literæ Ophiæ & Labdæ 127. & cetera</i>		Q <i>uinam Magistri in Aegypto fue-</i>	
<i>ex alijs animalibus, vide sequentia</i>		<i>runt Pythagoræ, Eudoxi, Solo-</i>	
<i>folia.</i>		<i>nis ?</i>	105
<i>Decem Literæ ex 4. animalibus extractæ.</i>		Manus.	
127		<i>Manus dextra quid figuret ?</i>	122
<i>Primæua Literarum Aegyptiarum fabri-</i>		<i>Manuum, peduumque ratio.</i>	352
<i>ca, & institutio facta à Tauro, siue</i>		<i>Manus.</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Mercurio Trismegisto.</i>	130.	<i>Manus seu Brachij nota.</i>	522
131. 132.		<i>Marcolis idem quod Mercurius.</i>	39

R E R V M - N O T A B I L I V M .

<i>Mare Saturni lachryma .</i>	155 & 197	<i>Mercurius depravatam doctrinam Cha-</i>	
<i>Marmor</i>		<i>mi emendatam, faxis insculpsit.</i>	46
<i>Marmoris genus, quo Obeliscos faciebant</i>		<i>Mercurius Trismegistus Rex Aegypti .</i>	
<i>erat mysticis rationibus insignitum</i>		47 & 96	
49		<i>Inuenta Mercurij Trismegisti .</i>	47 &
<i>Omnes Obelisci ex marmore Pyrite confe-</i>		96	
<i>cti sunt, & cur?</i>	Ibid	<i>Mercurius cum Misraim vixit, cuius &</i>	
<i>Cur Aegyptij nullo alio, praeterquam mar-</i>		<i>Scriba, & Consiliarius fuit .</i>	47.
<i>more Pyrite in Obeliscis usi sunt?</i>		43 96 & 167	
<i>Ibid.</i>		<i>Mercurius Trismegistus cunctis Scripto-</i>	
<i>Mars quid denotet?</i>	229	<i>rum monumentis celebratissimus .</i>	94
<i>Materia prima per Obelisci figuram in-</i>		& 95	
<i>dicata .</i>	169	<i>Mercurius Sesostris dictus est .</i>	97
<i>Mathematica disciplina ante Moysen</i>		<i>Mercurius pinguior Cynocephalus .</i>	122
<i>vulgares in Aegypto .</i>	102	<i>Mercurius cur Hermanubis dictus?</i>	168
<i>Mecaschaphim quales fuerint?</i>	108	<i>Mercurius 20000 voluminibus descriptis</i>	
<i>Medalia veterum symbolis praenotata ad</i>		<i>principiorum rationes .</i>	209
<i>similitudinem Aegyptiorum .</i>	136	<i>Mercurij scripta de Dijs .</i>	210
<i>Medicina ab Aegyptijs tradita .</i>	167	<i>Mercurij τειχεειδον .</i>	234
<i>Medicandi ratio .</i>	396	<i>Imago Mercurij .</i>	Ibid.
<i>Medicus quis?</i>	231	<i>Mercurius Politice primus institutor .</i>	
<i>Melachim qui?</i>	243	292	
<i>Melchisedech falso cum Trismegisto con-</i>		<i>Cur Mercurius Anubis dictus .</i>	Ibid.
<i>funditur .</i>	95	<i>Mercurius in caelum translatus, canicu-</i>	
<i>Menuphta .</i>		<i>la siue Sothis dictus .</i>	293
<i>Menuphta post Moysen Obeliscorum e-</i>		<i>Mercurius cordis & rationis praeses .</i>	325
<i>rector primus .</i>	65	<i>Descriptio Mercurij .</i>	378
<i>Menuphta primus post Moysen hierogly-</i>		<i>Mercurius iuxta notitiam reru ante dilu-</i>	
<i>phicae doctrina promotor .</i>	103	<i>uium propagatarum sua mysteria expo-</i>	
<i>Mens diuina varie accipitur .</i>	219	<i>nit .</i>	394
<i>Mensura</i>		<i>Mercurius Trismegistus Author discipli-</i>	
<i>Mensura Obelisci Vaticanani .</i>	81	<i>nae hieroglyphicae .</i>	399
<i>Mensura Obelisci Exquilini .</i>	82	<i>Mercurius, eo quod Deum trinum asere-</i>	
<i>Mensura Obelisci Ludouisi .</i>	Ibid.	<i>ret, Trismegistus dictus est .</i>	404
<i>Mensura Obelisci Lateranensis .</i>	85	<i>Mesramuthisis .</i>	
<i>Mercurij</i>		<i>Mesramuthisis quid & cur sic dictus?</i>	
<i>Varij Mercurij .</i>	22	48	
<i>Mercurius Aegyptius quis?</i>	Ibid.	<i>Mesramuthisis in somno de Obeliscis eri-</i>	
<i>Mercurius legislator, & literarum inuen-</i>		<i>gendis monitus .</i>	Ibid.
<i>tor .</i>	Ibid.	<i>Mesramuthisis Aegyptiacae, quasi diceret</i>	
<i>Mercurius Trismegistus, Scriba Saturni</i>		<i>ex Misra & Isi genitus .</i>	63
29		<i>Mesramuthisis minores erigit Obeliscos,</i>	
		<i>& qui-</i>	

<i>Et quinam illi?</i>	Ibid.	<i>sicè refert.</i>	136
<i>Metalla.</i>	394	<i>Moses Aegyptiorum sapientia imbutus.</i>	
<i>Mira Metamorphosis hieroglyphica.</i>		178	
516		<i>Mosis serpens exaltatus quid?</i>	401
<i>Metempsychosis.</i>	290	Mundus	
Middoth		<i>Mundus D E V S creditus ab antiquis.</i>	
<i>Explicatio trium Middoth.</i>	406	108	
<i>Tria Middoth apud Hebraeos quid? Ibid.</i>		<i>Qua dextra Et laeva Mundi pars iuxta</i>	
<i>Ex Middoth emanant 10. in Deo Sephiroh.</i>	Ibid.	<i>Aegyptios.</i>	155
<i>Minerva, Diana quid?</i>	225	<i>Mundus animal quoddam.</i>	157
12. <i>Genij Ministrorum bonorum, Et malorum causa.</i>	188	<i>Mundus rudis, indigestaque moles.</i>	169
		3. <i>Mundorum dependentia.</i>	274
		<i>Mundus ad S. S. Trinitatis imaginem factus.</i>	215
Misraim		<i>Mundus triplex.</i>	241 Et 242
<i>Misraim dictus Misra, Et Mesres.</i>		<i>Mundo ovo assimilatus.</i>	338
48		<i>Triplex ordo rerum in triplici mundo.</i>	
<i>Misraim primus Aegypti Pharaon.</i>	63	347	
<i>Misraim suè Mithras cum Osiri confunditur.</i>	166	<i>In singulis mundis singula omnia. Ibid.</i>	
<i>Misraim Vulcanus etiam dictus. Ibid.</i>		<i>Mundi res in se perpetuo reuolubiles.</i>	349
<i>Mitatron quis?</i>	164. Et 243	<i>Mundi Angelici, Et Genialis Classis expositio.</i>	395
<i>Mom vel Momoi quid?</i>	283	<i>Mundus Siderius.</i>	396. 435.
<i>Momphercur quando erexerit Obeliscos.</i>		444. 447. 454	
72		<i>Mundus Elementaris.</i>	396
<i>Momphercur filius maximum Obeliscum erigit.</i>	103	435 444 447 454	
<i>Monas generat dyadem, Et triadem.</i>		<i>Quatuor Mundi partes.</i>	390
407		<i>Mundus Archetypus.</i>	435
<i>Monasterium S. Pachomij in Aegypto iuxta 24. literas diuisum.</i>	140 Et	444. 447. 454	
141		<i>Mundus Angelicus.</i>	435
<i>Vnde tanta Aegyptiorum monumentorum in Vrbe copia?</i>	59	444. 447. 454	
Mophta.		Musæ:	
<i>Mophta vel Momphtha quid?</i>	283. 284	9. <i>Musa quid denoteni.</i>	229
<i>Mophta Etymon.</i>	284	<i>Musa sapientia rationes, Et humana vocis instrumenta denotant.</i>	240
<i>Quis Mophta?</i>	469	Musica.	
<i>Duo Motus in natura simplices, rectus Et circularis.</i>	372	<i>Musica ab Aegyptijs tradita.</i>	167.
		Et 240	
		<i>Musici toni.</i>	214
		<i>Cursus planetarum Musicus.</i>	Ibid.
Moyse.		Muspès	
<i>Moyse omnia tradidit per symbola.</i>	115	<i>Muspès quid apud Persas.</i>	17
<i>Moyse omnia sua ferè sub symbolis my-</i>			

RERVM NOTABILIVM.

<i>Μεσπός lapis candelae factus.</i>	157	Nilus.
<i>Mysterium Chymicum.</i>	340	<i>Tempore inundationis Nili Obeliscos ad</i>
<i>Mysterium sub Litera N.</i>	386	<i>destinatum locum deferebant.</i>
<i>Mythras.</i>		<i>Nilus Osiridū defluxus.</i>
<i>Mythres Obeliscorum Author.</i>	163	176
<i>Quis Mythres?</i>	Ibid.	<i>Nilus triplex per diversa forma Nilotica</i>
<i>Differentiam inter Mythram & Misra-</i>		<i>vasa indicatus.</i>
<i>im.</i>	Ibid.	480
<i>Mythres quando regnàrit?</i>	164	<i>Veteres Nili aqua abstinebant, eo quod</i>
<i>Quid Mythras inter Orimazen, & Ari-</i>		<i>obestores redderet.</i>
<i>manium Medius?</i>	174	191
<i>Mythras Μεσόντις Horus, Apollo, id est,</i>		<i>Nimbus quid?</i>
<i>Harmonie Author.</i>	175	383
<i>Mythras Persarum Numen Leonina for-</i>		
<i>ma.</i>	282	Noctua.
<i>Mythras λεωντίμορφος, eiusque expositio.</i>		<i>Noctua tria potissimum significat.</i>
285		315

N

N <i>atura ineffabilis Dei.</i>	306	<i>Natura Noctuae.</i>	Ibid.
<i>Nauis.</i>		<i>Noctua symbolij sapientie silentio com-</i>	Ibid.
<i>Nauis prodigiosa magnitudinis ad Obeli-</i>		<i>parata.</i>	Ibid.
<i>scum deuehendum constructa.</i>	84	<i>Cur Atheniensibus Noctua pro symbolo?</i>	317
<i>Nauis, quae detulerat Obeliscum Augusti</i>		<i>Multitudo Noctuarum athenis prouer-</i>	Ibid.
<i>Puteolis incendio perijt.</i>	89	<i>bium dedit.</i>	Ibid.
<i>Nauis, quae detulerat Obeliscum Nun-</i>		<i>Noctua victoriae symbolum, quid intel-</i>	Ibid.
<i>corij, in Ostia Tyberina submersa,</i>		<i>legendum.</i>	Ibid.
<i>fundamento turris inseruebat.</i>	Ibid.	<i>Noctua cur Aesculapio dicata.</i>	Ibid.
<i>Nauis verò formam qua Ramsesus O-</i>		<i>Noctua cur Abstinentie symbolum.</i>	Ib.
<i>beliscus à Constantino Magno ad-</i>		<i>Noctua malignum demonem notat.</i>	318
<i>uectus fuit, vide fol.</i>	90	<i>Naïs inauspicata Noctua.</i>	Ibid.
<i>Nautas odio habuerunt Aegyptij.</i>	197	<i>Noctua dici symbolum.</i>	Ibid.
<i>Nembrod filius Chus propagator Idolola-</i>		<i>Sanguis Noctuae mistus cornicis sanguini</i>	320
<i>trie.</i>	17	<i>non coalescit.</i>	320
<i>Quid Nephrys?</i>	199	<i>Quid adiuncta Noctuae varia symbola</i>	321
<i>Nephrys.</i>	203	<i>denotent.</i>	321
<i>Imago Nephryni.</i>	223	<i>Noctua aduersae potestatis symbolum.</i>	484
<i>Neruus in animali quo moto omnia mo-</i>		<i>Duae Noctuae quid?</i>	528
<i>uentur?</i>	208	Noë	
<i>Nilen quid?</i>	276	<i>Noëms in Italiam concedens, nouas</i>	93
		<i>Colonias fundat.</i>	93
		<i>Noë, filijque notitiam rerum ante d. lu-</i>	394
		<i>nium ad posteros propagant.</i>	394
		Nomen.	
		<i>Barbara Nomina quae notent.</i>	359
		<i>Nomina ab Orpheo prolata SS. Triadem</i>	408
		<i>referunt.</i>	408

Aegyptij.

I N D E X

Aegyptij.		<i>Proportio Obeliscorum quoad altitudinem</i>
<i>Quomodo Aegyptij ex ordine rerum mensuri in cognitionem unius Numinis pervenerint?</i>	185	<i>Ibid.</i>
<i>Descriptio Numinis Hieropolitanorum.</i>	234	<i>Soliditas Obelisci Vaticani in palmis.</i>
<i>Numen Amun sub forma Arietis.</i>	270	57
<i>Triforme Numen Apud Aegyptios.</i>	278	<i>Pondus Obelisci quale?</i>
<i>Triformis Numinis essentia centralis, & quomodo generet.</i>	395	<i>Ibid.</i>
<i>Numen in multitudinem lapsum. Ibid.</i>		<i>Roma Superstites adhuc 12 Obelisci. Ibid.</i>
<i>Cur sic symbola triformis Numinis disposita sint,</i>	418	44. <i>Obelisci Romam translati.</i> 58. &
Numerus.		83
<i>Binarij Numeri significatio,</i>	179	<i>Obelisci in Insula Tyberis, eiusque vestigia.</i>
<i>Ternarij Numeri laus.</i>	180	<i>Ibid.</i>
<i>Nouenarius Numerus.</i>	245	<i>Idem Malum in naui exprimebat.</i> 59
<i>Mysteria Pythagoraeorum in Numero. Ibid.</i>		<i>Obeliscus in Ara Caeli, & Palatio Cardinalis Sacchetti.</i>
<i>Omnis Numerus sub crucis figura latet?</i>	372	<i>Ibid.</i>
<i>Numeri notant ideas rerum.</i>	379	<i>Obelisci in Aegypto superstites.</i> 60
<i>Quomodo Antiqui Numeros formarent.</i>	386	<i>Descriptio Obeliscorum Constantinopoli superstitum.</i> 61
<i>Nunquid Aegyptiacè?</i>	233	<i>Obeliscus Pamphilius à Sothis erectus, & Barberinus, & Campo-Martinus.</i> 66
O		<i>Obeliscus Rameffeus ab Augusto in Circo Maximo, à Sixto V. reerectus in Campo Lateranensi.</i> 68
Obeliscus.		<i>Obelisci à Sesostris erecti quanti, & quales?</i> 69
<i>Obelisci ab Arabibus dicuntur Acus Pharaonis.</i>	44	<i>Obeliscus in Cæpo Vaticano à Momphercur erectus.</i> 70
<i>Obelisci primi erecti sunt in On, quæ est Heliopolis.</i>	48	<i>Varie lectiones circa Obelisci Noncorij erectionem.</i> 71
<i>Primus erector Obeliscorum Mithres, siue ut nos Misraim. 50. 64. & 163</i>		<i>Obeliscus Vaticanus non est integer. Ibid.</i>
<i>Obeliscus à Phœnicibus erectus, qualis.</i>	50	<i>Obeliscus Psammirtæus ab Augusto in Circo Maximo, à Sixto V. reerectus ante adem B. Virginis vulgò del Popolo.</i>
<i>Cur in quibusdam Obeliscis duo latera opposita ad aliâ duo inæqualia sint?</i>	51	72
<i>Obeliscus nihil aliud est, quam Pyramis truncata.</i>	52	<i>Obeliscorum à Simarre, Aphrie, & Nectabi erectorum, unus à Sixto V. in Colle Exquilino ante adem B. Virg. reerectus, alter verò sub Ecclesia D. Rochi sepultus.</i> 74
		<i>Cur rasos Obeliscos erexerint Reges Aethiopes?</i> Ibid.
		<i>Multitudo Obeliscorum in Aegypto. Ibid.</i>

R E R V M N O T A B I L I V M .

<i>Obeliscus Campo-Martius horas designat.</i>	<i>Interpretatio allegorie de Orimaze, & Arimamo.</i>	<i>Ibid.</i>
76		
<i>Idem 30. ab erectione sua annis non amplius rectè monstrat,</i>	<i>Ibid.</i>	<i>Orimazes Osiris, & Arimanius Typhon natura contraria principia neca. 2 lb.</i>
<i>Obeliscus in Circo Vaticano à C. Caligula erectus.</i>	81	<i>Orimazes 6. Deorum conditor quomodo intelligatur.</i> 173
<i>Obelisci Claudij ante Mausoleum Augusti erecti.</i>	82	<i>Antithesis Deorum Oromazis, & Arimani.</i> 174
<i>Obeliscus Rameffaus à Constantino Magno, Thebis deducitur Alexandriam</i>	83	<i>Orimazes 24. Deos in ovo condidit.</i> 176
<i>Modus Obeliscos excisos in statutum locum transferendi.</i>	88	<i>Orpheus discipulus Aegyptiorum hieroglyphica literatura imbutus fuit.</i> 104
<i>Quo ingenio Obeliscus Nectabis Alexandriam fuerit deuectus?</i>	89	<i>Osiris.</i>
<i>Obeliscorum Origo.</i>	160	<i>Osiris Πολυώνυμος.</i> 166
<i>Definitio Obelisci.</i>	<i>Ibid.</i>	<i>Osiris arca clauditur quando.</i> 195
<i>Etymon Obelisci.</i>	161	<i>Osiridis effluxus omne humidum.</i> 199
<i>Finis Obeliscorum.</i>	<i>Ibid.</i>	<i>Osiridis in arcam detrusio.</i> <i>Ibid.</i>
<i>Obelisci figura mysteriosa.</i>	168	<i>Osiris vis seminalis, & simulachrum eius</i>
<i>12. Obelisci Heliopoli.</i>	170	200.
<i>In Obelisco Pamphilio varia Symbola.</i>	392	<i>Osiris Sol.</i> 202
<i>Qua in Obeliscis contineantur.</i>	396	<i>Osiris in 14. partes secus quid.</i> <i>Ibid.</i>
<i>Octaedron quid denotet?</i>	428	<i>Quando Osiris occiditur?</i> 205
<i>Omnis vis humida Osiris dicitur.</i>	198	<i>Osiris quid?</i> 210
<i>Quomodo omnia omnibus insint.</i>	342.	<i>Osiris intellectus Archetypus.</i> <i>Ibid.</i>
⊗ 344		<i>Quomodo restaurandus sit Osiris, applicatio ad fidei nostrae mysteria.</i> 215
<i>Onomi herba quid praestet.</i>	175. ⊗ 206	<i>Osiridis simulachrum.</i> 259
<i>Omphis Osiridis nomen quid.</i>	203	<i>Cur Osirin per cornua Hirca notauerint?</i>
<i>Ophanim qui?</i>	243	279
<i>Operum diuinorum spiræ.</i>	342	<i>Varia symbola Osiridis.</i> 287
<i>Origo Oraculi Hammonij.</i>	271	<i>Cur Osiri thyrsus ferulaceus sacer?</i> 355
<i>Orbis.</i>		<i>Osiris ut plurimum fiebat ex Lauro, & Loto.</i>
<i>Orbem terræ quomodo per Cynocephalum notarent.</i>	298	<i>Osiris, & Mophta.</i> 530
<i>Quid radiosus Orbis circa capita Sanctorum?</i>	383	<i>Osra Hori Magnes, Typhonis, Ferrum.</i>
<i>Quinque sapientum Ordines.</i>	107	180. ⊗ 201
<i>Orimazes.</i>		<i>ὄραγια quid?</i> 361
<i>Allegoria de Orimaze, & Arimanio.</i>		<i>Oui Zoroastræi mundani vera effigies.</i>
172		177
		<i>Oui constitutio, & ad mundum comparatio.</i> 338

I N D E X

P		Pes
P ALLAS è Iouis cerebro nata?		352
212		
Cum Pallidis agrè conuerfantur Aegyptij.	198	<i>Quid indiscreti pedes?</i> 414
Pallium Eudoxi lambens bos, quid portenderit?	260	<i>Quid pedes cum vase Nilotico,</i> 483
		<i>Phallophoria quid.</i> 196
Pan		Phallus.
Panici tumultus.	195	<i>Phallus oculatus quid?</i> 479
Panis seu Iouis Lycij imago.	221	<i>Pharetra proiecta quid?</i> 317
Panis exacta descriptio, & symbolorum explicatio.	223	<i>Pheron sacrilegus in Nilum cecitate percussus.</i> 133
Pan, & Iuppiter distinguuntur.	Ibid.	<i>Mystica Philosophia in Tetraedro.</i> 428
Pan in hircum transmutatus.	274	Phi osophus.
Quid Pan?	278	<i>Plerique Philosophi ex Graecia in Aegyptum migrant,</i> 192
Simulachrum Panos, eiusque expositio		<i>Phæbi etymon.</i> 269
Physica.	280	<i>Phra quid.</i> 210
Expositio alia simulacri Panis.	Ibid.	<i>φιδλοβουλλέμενοι quid?</i> 362
Pantomorphos quis?	170	<i>Physica significatio.</i> 197.
Papauer quid notet?	317	<i>Laurentius Pignoria alter interpretas Tabula Bembinæ.</i> 156
Quid per Papilionem?	500	Piscis.
Definitio Papyri.	357	<i>Veteres à Piscibus abstinebant.</i> 192. & 197
Christus pleraque sub Parabolis tradidit.		7. Planetarum Orbes 241
110		<i>Pluto subterraneus Damon.</i> 223
Comparationes Parallelae.	206	<i>Pluto quid.</i> 224
Parallela comparatio.	212	Poëta.
Pariæ quid denotent.	229	<i>Poeta res adeò ampliarunt, ut posteros in admirationem raperent.</i> 186
Pastor quis?	231	<i>Veteres Sapientes non credebant πολυθία</i> 208
Longa vita primorum mundi post diluuium Patriarcharum.	62	<i>Origo πολυθία.</i> 248
Patriarchis primeuis singulis sui Angeli.		<i>Porta figura propria rei significatæ.</i> 478
367		<i>Potentia Sesostris Regis.</i> 68
Pectorale in veste Sacerdotis quid?	139	Præceptor.
Peniæ cum Poro commistio.	201	<i>Præceptores in Aegypto quinam fuerint, Græcorum Philosophorum.</i> 192
Persea.		<i>Quid Proserpina proprie?</i> 224
Natura Perseæ,	360	<i>Quid Protheus.</i> 179
Significata Perseæ.	Ibid.	<i>Psalmi nonnulli quibus Patriarchis adscripti?</i> 8
Cordis & linguæ symbolum Perseæ.	361	
363		
Persia dicta ab Equorum præstantia.	18	

R E R V M N O T A B I L I V M .

Pfontomphanech .	<i>num cacumini alligari curavit , ut</i>
<i>Pfontomphanech quales apud Aegyptios .</i>	<i>cautiùs in molis erectione se gererent</i>
17	<i>Architecti .</i> 68
<i>Pudendum Osiris à Phagro pisce deuoratum .</i>	<i>Rameſſes filius Sothis Obeliſcos erigit .</i> 103
196. & 526	Ramus .
<i>Putifar Sacerdos , Heliopolis præſes literarum ſacrarum .</i>	<i>Significati Ramorum .</i> 361
99	<i>Ramorum uſus in ſacris .</i> 362
Pyramis .	<i>Qui Rami , & quibus Diſ ſacri .</i> 363
<i>Pyramides Aegypti maiores ante diluuiũ à quo erecti .</i>	<i>Rami triplicis ſignificata .</i> <i>Ibid.</i>
45	<i>Ramus triplex quibus ſacer ?</i> 364
<i>Pyramidum edificatarum rationes mechanica .</i>	<i>Seth plantauit Ramum arboris Vita in</i>
88	<i>deferto .</i> 367
<i>Pyramidum ratio !</i>	Ratio .
160	<i>Quid Aegyptij per allegoricam illam dicen-</i>
<i>Lucida , & tenebroſa Pyramis quomodo ſumatur .</i>	<i>di rationem intenderint ;</i> 185
171	<i>Quadruplex interpretandi ratio ab Aegyptijs uſitata .</i> 193
<i>Quid Aegyptij per Pyramides indicent ?</i>	<i>Receptaculorum ſignificata .</i> 502
<i>Ibid.</i>	<i>Quid Regina Aethiopiæ ?</i> 199
<i>Pyrites .</i>	<i>Quid per tres temones , uel remos .</i> 482
49	Retinaculum .
<i>Miſtura Pyritiſ quadruplex , quatuor Elementorum ſymbolum eſt .</i>	<i>Retinaculum tricuſpe motus Solis ,</i>
50	<i>ex ortu per Meridiem in Occaſum nota .</i> 484
Pythagoras .	<i>Quid tricuſpe Retinaculum .</i> 490
<i>Pythagoras Aegyptios imitatus , omnia per ſymbola docet .</i>	Rhea .
115	<i>Rhea Iunonis mater .</i> 223
<i>Cur Pythagorici & Platonici tegunt ſua ſymbolis ?</i>	<i>Rhetorica ab Aegyptij tradita .</i> 240
116	<i>Quid Rhomboides .</i> 534
Q	Ritus .
Quadratum .	<i>Ritus & cerimoniae Soli exhibitæ à Chami filijs .</i> 14
<i>QUID per tria Quadrata ?</i> 241.	<i>Ritus ternario numero peracti .</i> 181
424. & 453	<i>Cur Aegyptij tantum in Ritibus & ceremonijs curam adherent .</i> 256
<i>Quid per Quadrangulum ?</i>	<i>Ritus à Sacerdotibus conformabantur , iuxta rationes myſticas ſimulachrorum .</i> 471
424	<i>Ritus Sacerdotum in adytis .</i> 485
<i>Quid Quadrangula ?</i>	
453	
<i>Quid □ .</i>	
477	
R	
Rameſſes :	
R ameſſes omnium Obeliſcorum maximũ erexit ; filium , ope 20000. hominũ	

I N D E X

S

- S**ECTA Sebaorum qualis, & unde
 orta. 100. & 275
- Sabai ab Hermete Aegypto expulsi tan-
 quam Heretici: 109
- Sacerdos.
- Sacerdotes ex minoribus Obelificis nonnul-
 los crexerunt. 64
- Sacerdotes iurejurando obstricti ad silen-
 tio supprimendam sacram doctri-
 nam. 99
- Sacerdotes mysteria per symbola abscon-
 dunt. 115
- Sacerdotes ad normam symbolorum, qui-
 bus Genij instruebantur, omnia in sa-
 crificijs peragebant. 440
- Mos Sacerdotum in lauando se. 480
- Sacerdotes in characteres Nominis Deo-
 rum, symbolorumque corpus in sa-
 crificijs contorquebant. 491
- Transformatio Sacerdotum in varias fi-
 guras sacrificiorum tempore. 492
- Mirae Sacerdotum in sacris facta corporis
 transformationes. 493
- Sacrificium.
- Sacrificia à Moysè instituta quid? 137
- Sacrificiorum nomina. 159
- Sacrificiorum peragendorum ratio. 416
- Veteres Sale abstinebant, eo quod ad
 bibendum appetentiores redderet. 191
- Sanchuniaton quis, quid, & de quibus
 scripserit? 110
- Eusebij testimonium de Sanchuniathone.
 Ibid.
- Sancta Sanctorum. 138
- Sapientia:
- Veteres omnibus abstinebant ad Sapien-
 tiam facilius acquirendam. 191
- Sapientia in quo consistat? 315
- Saturnus.
- Saturnus unde dictus. 219
- Mystica symbola Saturni. Ibid.
- Saturnus Osiris Aegypti Rex. 220
- Saturnus binis alis in capite quid? 402
- Quid Satyri notent? 281
- Satyrium herba. Ibid.
- Cur Aegyptij saxum aded durum elegerint
 161
- Scalenus nota generationis, & qua-
 dratum anni. 483
- Scarabæus.
- Cur Aegyptij Scarabæum tanto honore co-
 luerint? 334
- Differentia Scarabæorum. Ibid.
- I. Scarabæus Feliformis. Ibid.
- II. Scarabæus Tauroformis. Ibid.
- III. Scarabæus Unicornis. Ibid.
- Scarabæus ἀλεξόμοσχος quid notaret?
 Ibid.
- Scarabæus soli dicatus cur? 337
- Scarabæus Lunæ dicatus quis? Ibid.
- Scarabæus Mercurio dicatus quis. Ibid.
- Scarabæus Heliocantharus soli dicatus?
 338
- Scarabæus 30. habet digitos. Ibid.
- Operationes Scarabæi analogæ solaribus.
 339
- Scarabæus Lunæ motus observat. Ibid.
- Comparatio Scarabæi ad Solem Lunā, &
 Siellas. 345
- Scarabæus annulis insculptus. 347
- Quid Scarabæus. 448. & 477
- Scarabæus Mundi nota. Ibid.
- Operationes Scarabæi mysticæ. 449
- Sceptrum.
- Regum Sceptrum subiecta habebant tingu-
 las Hippopotami. 305
- Sceptrum pupæ capite insignitum. 328
- Quid per Sceptrum Cucuphomorphon,
 Ibid. & 437.
- Sceptrum oculiforme quid? 473

R E R V M N O T A B I L I V M .

<i>Scherim quid?</i>	281	<i>Ad compositionem Simulachrorum quodlibet animal cum homine assumptum</i>	
<i>Vndè Aegyptiorum diuinatrix Scientia?</i>			290
269.			
<i>Scirpus quid?</i>	357	<i>Sistrum quid in manu Anubidis.</i>	296
<i>Scriptura?</i>		<i>Situs.</i>	352
<i>Scriptura Seth de stella apparitura in or. tu Messie.</i>	4	<i>Situs quid statuarum in formam V.</i>	522
<i>Scriptura sacra tota aliud, quàm mystica rerum doctrina.</i>	116	<i>Sol</i>	
<i>Scriptura Ciceronis hieroglyphica.</i>	136	<i>Encomium Solis aspectu decepta antiquitas idolatriam peperit.</i>	156
<i>Ex qua materia scutica auerruncatiua.</i>		<i>Solis excellentia.</i>	157
<i>fieret.</i>	438	<i>Sol Dei statua.</i>	157
<i>Sedes stabilitatis nota.</i>	413	<i>Sol aurea gleba.</i>	Ibid.
<i>Segmentum circulare.</i>	470	<i>Sol mundi anima priscis.</i>	Ibid.
<i>Segmentum circuli inferiorem mundum notat.</i>	501	<i>In uno Sole omnes Deos representabant.</i>	
<i>Seraphin quid.</i>	243	<i>Ibid.</i>	
<i>Serapis vndè deriuetur.</i>	260	<i>Nomina, quibus diuerse gentes Solem Deum nominabant.</i>	159
<i>Serpens.</i>		<i>Multiplex Solis, & Lunæ virtus multitudinem Deorum peperit.</i>	203
<i>Quid serpens caudam mordens?</i>	122	<i>Sol radiosus.</i>	250
<i>Symbole serpentis.</i>	347	<i>Solis ortus symbolum oculi Crocodili.</i>	307
<i>Serpens motu suo omnes figuras exprimit.</i>		<i>Solis excellentia per Scarabæum.</i>	333
347		<i>Sothis</i>	
<i>Serpens salutis symbolum.</i>	348	<i>Sothis Rex Aegypti Obeliscorum erector, à Patre destinatorum.</i>	65
<i>Serpens mundi symbolum.</i>	Ibid.	<i>Sothis quid significet?</i>	Ibid.
<i>Serpens terram, aquam, aerem, ignem, denotat.</i>	350	<i>Sothis filius institutum patris prosequitur.</i>	
<i>Quid Serpens notet ex globis emergens?</i>		103	
399		<i>9. Sphære caelestes.</i>	343
<i>Serpens secundam Diuinitatis formam notat.</i>	401	<i>Spuma Maris Typhon dictus.</i>	176. &
<i>Serpens animal viuacissimum.</i>	Ibid.	197	
<i>Quid Serpentes?</i>	448	<i>Sphynge alata in Templis quid?</i>	402
<i>Cur Serpens infra globum emergat.</i>	455	<i>Statua.</i>	
<i>Sesoftris aliàs Sesostris promouet Obeliscorum erectionem.</i>	103	<i>Statuæ tetelesmenæ.</i>	396
<i>Sesoftris cur muliebria saxi insculperit?</i>		<i>Cur Statuæ tam multiformes?</i>	456
133		<i>Statuæ prophætice Amuleta sunt contra aduersas potestates.</i>	478
<i>Sigilla vndè originem habeant?</i>	114	<i>Statua mystagoga.</i>	529
<i>Significatio mystica exponitur.</i>	437	<i>Statuæ Lunares, & solares quid?</i>	529
<i>Silentium Pythagoricum in quo consistet.</i>	117	<i>Mystica ratio statuæ.</i>	533
		<i>Quid Siria in alis accipitris.</i>	457
		<i>Siruppi quid.</i>	456

Super-

I N D E X

<p><i>Superstitio Aegyptiorum</i> . 318</p> <p><i>Superstitiones</i> , 396</p> <p><i>Veteres suos abominantur</i> . 192.</p> <p style="text-align: center;">Symbolum .</p> <p><i>Quid sit Symbolum ?</i> 114</p> <p><i>Differentiam inter symbolum , & conie-</i> <i>cturam , Veraque eius diffinitio .Ibid.</i></p> <p><i>Symbolorum duplex ratio</i> . 115</p> <p><i>Symbola Pythagoræ</i> . 117</p> <p><i>Symbola affectionum</i> . Ibid.</p> <p><i>Symbola amicitiae</i> . Ibid.</p> <p><i>Symbola de Republica</i> . Ibid.</p> <p><i>Traditio successiva symbolicae doctrinae</i> . 118</p> <p><i>Symbola Aegyptiorum similia sunt He-</i> <i>brais</i> . 120</p> <p><i>Symbolorum explicatio</i> . 227</p> <p><i>Symbola Iherulis , eorumque mysteria</i> . 231</p> <p><i>Consensus symbolorum</i> . 320</p> <p><i>Quenam sint symbola Kyriologica</i> , 390</p> <p><i>Symbola denotant modum procedendi in</i> <i>sacrificijs ?</i> 416</p> <p><i>Symbolorum 4. Hierogrammatismis con-</i> <i>tentorum explicatio</i> . 421</p> <p><i>Varia symbolorum significatio</i> . 441</p> <p><i>Explicatio omnium symbolorum</i> . 445</p> <p><i>Quid varietas illa symbolorum in genia-</i> <i>lis Mundi Schematismis</i> . 456</p> <p><i>Interpretatio symbolorum</i> . 469. 476</p>	<p><i>Tabula Smaragdina Hermetis</i> . 374</p> <p><i>Interpretatio Tabulae hieroglyphicae ex Ga-</i> <i>zophilacio Barberino de prompta</i> . 463</p> <p><i>Tabula sacra quid ?</i> 491</p> <p><i>Sacræ Tabulae expositio</i> . 502</p> <p><i>Sacræ Tabulae sensus , eiusque effectus</i> . 527</p> <p><i>Teniae Osiridis quid significant</i> . 513</p> <p style="text-align: center;">Tau</p> <p><i>Tau , ceterasque nonnullas literas Aegy-</i> <i>ptij ex Boue didicerunt</i> . 260</p> <p><i>Quomodo Tau exprimeretur in Bouis frôte</i> . Ibid.</p> <p><i>Tauticus character Accipitrinum caput</i> <i>refert</i> . 313</p> <p><i>Tau siue ansatam crucem Aegyptij à pri-</i> <i>mis Patribus acceperunt</i> . 368</p> <p><i>Quid significet Tau ansatum propriè</i> . 369</p> <p><i>Cur Tau ansatum toties videatur inter</i> <i>hieroglyphica ?</i> 376</p> <p><i>Quid maculae in Tauro ?</i> 203</p> <p><i>Tautus quid ?</i> 313</p> <p><i>Quid Tekypha apud Hebraeos , & de De-</i> <i>monibus eis præfidentibus</i> . 188</p> <p><i>Integrum Templum ex rupe</i> . 87</p> <p><i>Terræ symbolum quod ?</i> 427</p> <p><i>Tetraedron quomodo fiat</i> . 428</p> <p><i>Nomen Dei Tetragrammaton ante dilu-</i> <i>uium in magna veneratione</i> . 7</p> <p><i>Tetradi germen</i> . 195</p> <p><i>Tetras siue Quaternarius in Obelisco</i> . 182</p> <p><i>Thautus quis ?</i> 22</p> <p><i>An Thautus & Trismegistus idem sit ?</i> Ibid.</p> <p style="text-align: center;">Theologia .</p> <p><i>Theologia mystica</i> . 115</p> <p><i>Theologia ab Aegyptijs tradita</i> . 167</p> <p><i>Quid in Theologia Aegyptiorum Osiridis</i> <i>occisio ?</i> 214</p> <p><i>Aegyptiaca Theologia secundum Aristo-</i> <i>telem</i> . 400</p>
T	
<p>T <i>Quid ?</i> 142</p> <p><i>Tabernaculum à Moysè institu-</i> <i>tum , quid ?</i> 137</p> <p><i>Mystici Tabernaculi per partes expositio</i> . Ibid.</p> <p style="text-align: center;">Tabula .</p> <p><i>Tabula Bembina non continet Magnetis</i> <i>mysteria , neque navigationis artem</i> . 154</p>	<p style="text-align: right;">Theo-</p>

R E R V M N O T A B I L I V M .

<i>Theologica Hebraeorum arcana de tribus Dei proprietatibus.</i>	407	<i>Typhon.</i>	
<i>Thephilim seu Totaphot.</i>	369	<i>Nomina Typhonis.</i>	179
<i>Thereus in pupam conuersus.</i>	332	<i>Typhonis neruos excisos in hram animauit Mercurius: 180.200. & 297</i>	
<i>Thryo folium ficulneum habet similitudinem phalli.</i>	199	<i>Typhon ignorantia est.</i>	191
<i>Thryo quid?</i>	363	<i>Typhon quidquid squalidum.</i>	198
<i>Thaeris Typhonis pellex.</i>	196	<i>Quid Typhonis impotentia.</i>	199
<i>Thyrtus.</i>		<i>Cur Typhon non omnino occisus sit?</i>	200
<i>Thyrus ex quibus fieret?</i>	354	<i>Typhonis effectus in mundo.</i>	ibid.
<i>Cur curui essent Thyrsi?</i>	ibid.	<i>Typhon Suth, Bebon, Smy, Ferrum.</i>	
<i>Litus ex Thyrsis consciebantur.</i>	ibid.		201
<i>Significata mystica Thyrsi recurui.</i>	356	<i>Typhon quid?</i>	204
<i>Papyracei Thyrsi significata</i>	501	<i>Allegorica Typhonis descriptio.</i>	216
<i>336. Tintinnabula in veste Sacerdotali quid?</i>	139	<i>Typus hieroglyphicus Solis, eiusque effectum.</i>	236
<i>Triangulum ορθόγων symbolum vniuersi</i>	201		
<i>Triangulum equilaterum Isosceles, & Scalenus quid notarent?</i>	388		
<i>Quid per 5. Triangulos?</i>	422		
<i>Trianguli significationes.</i>	425		
<i>Triangulum Isopleurū, Isosceles, & Scalenus.</i>	426		
<i>Triangulum geneticum quod.</i>	427		
<i>Triangulum equilaterū Deum ut creaturam notat.</i>	429		
<i>Triangulum Scalenum quid notet.</i>	430		
<i>Triangulum quid.</i>	477		
<i>Trias in Obelisco Hieroglyphica.</i>	180		
<i>Terna omnia circa Regem.</i>	211		
<i>Tripus quid proprie?</i>	231		
<i>Quid Tripus Idealis?</i>	496		
<i>Trismegistus Hermes à Chamo multa hausit.</i>	27		
<i>Trismegistus floruit tempore Abrahae.</i>	30		
<i>Trismegisti nomen antiquitūs usurpatum</i>	42		
<i>Trismegistus vixit in Italia per aliquod tempus cum Ianigenis.</i>	47. & 97		
<i>Tutulus figura mediae mysteriosus.</i>	448		
		<i>V</i>	
		<i>Vasa sacra, à Moysè instituta, quid?</i>	137
		<i>Vas Niloticum quid?</i>	446
		<i>Venus</i>	
		<i>E genitalibus Caeli Venus nata quid?</i>	227
		<i>Venus undè dicatur?</i>	ibid.
		<i>Venus hirco insidens.</i>	281
		<i>Quid verenda recta.</i>	414
		<i>Vesta.</i>	
		<i>Vesta cur sedeat sola inter Deos.</i>	414
		<i>Vestibulum.</i>	137
		<i>Vestes sacrae, quid?</i>	137
		<i>Cur Aegyptij à vestibus laneis abstinerint.</i>	272
		<i>Virga Moÿsis.</i>	
		<i>Ex ligno arboris Vitae Moÿsis Virga fabricata.</i>	365
		<i>Virtutes rerum Veteres Genios opinati sunt.</i>	107

I N D E X

Vis .		
<i>Vis præſagens pueris inefſe creditur.</i>	195	Z
<i>Cur Italis Viuis ſacra .</i>	355	
<i>Vnitas deſcripta .</i>	179	Ζευς
Vpupa .		
<i>Deſcriptio Vpupa .</i>	329	Zeuus quid ? 355
<i>Vpupa παντοκρατορας .</i>	Ibid.	Zodiaci, Deorumque in ſingulas eius partes diſtributio . 170
<i>Septem colorum Vpupa .</i>	Ibid.	Zodiaci 12. ſigna cum Dijs ſuis. Ibid.
<i>Vpupa varietatem rerum notat .</i>	330	
<i>Vpupa præſtigioſa , & auguralis ?</i>	331	Zoroaſter .
<i>Adiantum Vpupa nido imponitur .</i>		<i>Quot & quales fuerunt Zoroaſtres .</i> 11
<i>Ibid .</i>		<i>Etymon Zoroaſtris .</i> 12
<i>Speciem ſuam mutat Vpupa certis anni temporibus .</i>	332	<i>Vera Zoroaſtris deriuatio ex Chaldaica lingua .</i> Ibid.
<i>Vpupa caput quid notet ?</i>	413	<i>Zoroaſter Cham fuit , & cur ita dictus</i> 13.
<i>Vranus ſeu Cælus .</i>	218	<i>Zoroaſter Perſomedus qualis , & mira de natiuitate eius .</i> 15
<i>Vſiarchi qui ?</i>	170	<i>Ibid. Chaldæus , & Perſomedus Zoroaſter vnus , & idem Cham fuit .</i> 16
Vulcanus		<i>Secundus Zoroaſter Chus , filius Cham ?</i> Ibid.
<i>Vulcanus , & Minerua .</i>	228	<i>Quis fuerit Zoroaſter PAMPHILIVS .</i> 18
<i>Myſtica Vulcani .</i>	Ibid.	<i>Primus Zoroaſter Cham .</i>
<i>Vultur Salis ſymbolum .</i>	479	<i>Secundus Zoroaſter Miſſraim .</i> Ib.
<i>Quid vultur Cycloidi inſidens .</i>	522	
X		
<i>Χαομα quid , & ſignificata eius ?</i>	385	
<i>Χημ quid ?</i>	163	

F I N I S .

NOTA AD LECTOREM

De Mendis in Opere commissis .

LECTOR benevole, hoc opus præfens, uti nouum, exoticis terminis, linguarumque varietate refertum, ita quantum humanitatis fieri posset emendatissimum, tribus in hunc finem Correctoribus, qui operam suam in typis emendantis impenderent, adhibitis, in lucem producere constitueram; sed solitam hanc scilicet, omni possibili diligentia adhibita vitare non licuit; dum postrema inpressi iam Operis reuisione, non sine ingenti animi cruciatu errores non paucos deprehendimus. Quicquid sic, ne meæ officiantia commissi imputarentur, hic in unum congestos adiungere placuit, ut Liber correctus suæ integritati restitueretur.

Menda igitur sic emenda, Primus Numerus Paginam, secundum verò lineam notat.

P Ag. 6. l. 39. Ilkadofch lege Hakadofsch. 11. 5. dd lege ad. 14. 4. vo-vocat lege vocat. 15. 8. cornibus lege cornibus. 21. 2. 4. gentis lege generis. 41. 18. inticularur lege inticulator. 43. 29. loquitur lege loquitur. 52. 35. superior s lege superioris. 55. 34. palmotum lege palmorum. 58. 3. dictus lege dictus. *Ibid* 25. in Campo lege à Campo. 65. 31. ver us lege vetius. 66. 16. lonhitudine lege longitudine. 68. 1. putrat lege putaret. 69. 35. memæ acurunt lege meminerunt. *Ibid* 36. caderr lege caderet. 83. 29. saci lege sacri. *Ibid* 33. trènsferebant lege transferebant. *Ibid* 34. cui:borum lege cubitorum. 89. 33. viâ lege viâ. *Ibid* 39. testè lege teste. 93. 33. lociebatur lege lociabat. 95. 37. apotetesmatu lege apotelesmatu. 100. 30. abominantur lege abominabantur. 101. 15. dicet lege dicit. 107. 30. extat lege extant. 111. 23. tæteris lege cæteris. 112. 1. depromanus lege depromemus. 113. 14. repertum lege coopertum. 125. 1. vt ad ad triginta lege vt ad triginta. 135. 17. hippotamus lege hippopotamus. 160. 35. illa lege illi. 167. 27. aptissimum lege aptissima. *Ibid* 32. scientia lege scientiæ. 173. 32. sapientia lege sapientie. 177. 10. radices lege indices. 179. 33. quadratæ lege quadrati. 180. lin. vlt. triangonum lege trigonum. 205. 10. Typhonem illum lege Typhonem, illum. 207. 14. Ofiris lege Ofiris. 224. 39. Raputi lege Rapuit. 230. l. 2. col. 2. pluuius lege pluuias. 232. 19. vim lege vis. 245. 13. connexam lege connexam. *Ibid* 14. clausam lege clausum. 251. 13. diuerso lege diuersis. 255. 16. corfim lege scorfim. 256. 8. De Bouis lege De Boue. 263. 15. elegantium lege elegantiam. 269: 5. *Ibid* 28. De Arietis lege De Ariete. 283. 1. sum lege osfusum; 289. 25. ideò lege adeò. 315. 30. quibus dele. *Ibid* 31. lege quibus reliquæ. *Ibid* 36. perspicas lege perspicax. 318. 24. omnia lege omnia. *Ibid* 26. omnibus l. g. ominibus. *Ibid* 33. generi triptia lege generi tristia. 334. 4. transla as lege translata. 339. 17. contendat lege contendant. 340. 8. noctis lege nostri. 362. 33. Horas lege Horus. *Ibid* 41. pulatim lege paulatim. 364. 10. centuplam lege centuplum. *Ibid* 24. expressimum lege expressissimum. 365. 1. hieroglyppicam lege hieroglyphicam. *Ibid* 25. insculptum lege insculptum. 366. 33. inuestigator lege inuestigator. 368. 8. foglio lege folio. 369. 37. tradidit lege tradidit. 370. 30. supra lege supra. *Ibid* 32. luipsius lege luipsius. 372. 8. Pythagoas lege Pythagoras. 375. 22. col. 2. Scalabæi lege Scarabæi. *Ibid* 35. mistenissimi lege mysteriosissimi. 377. 8. Iamblichus lege Iamblichus. 380. 36. Spæræ lege Sphæræ. 385. 8. liquas lege reliquas. *Ibid* 33. inuenerunt lege inuenerunt. 392. 32. pluuium lege plurimum. 418. 27. inaccessa lege inaccesa. *Ibid* 35. sape lege sapè. 422. 20. attractionis-quo lege attractionisque. 425. 52. Pro domo lege Prodomo. 428. 28. Octaedro & Icosaedro lege Octaedra & Icosedra. *Ibid* 33. erram lege terram. *Ibid* 40. quatruplo lege quadruplo. 439. 23. Numinm lege Numinum. *Ibid* 37. aduerfas lege aduerfas. 422. 12. vitis Cest lege vitis? (est. *Ibid* 16. vt ea vix lege vt ab eo vix. *Ibid* 34. quodripartilo lege quadripartito. 447. 51. propriijs lege propriis. *Ibid* 33. vteburam lege vtebantur. 484. vti & 24. anni, & anni vbertate lege vti & 24. anni vbertate. *Ibid* 23. filiorum lege foliorum. *Ibid* 40. Flexura lege Flexuræ. 493. 12. exhibendam lege exhibendum. *Ibid* 13. temporisque lege temporisque. 494. 1. imploramus lege imploramus. 495. v4. se fistens lege se fistens. 496. 9. syntagmata lege syntagma. *Ibid* 13. animabu: lege animabus. 498. 13. metrem lege marem.

Errores in Græcis.

Pag. 20. l. 26. φλαγγήμιον, lege φυλαγγήμιον. 110. 23. Ἐφυσκῶσις, lege ἡ φυσκῶσις. 267. 6
 κίετρον, lege κίετρον. 288. 2. ἀνπλῶν, lege ἀναπλῶν. 386. 11. γεάμμα, lege γεάμμας.

Errores in Hebraicis.

Pag. 2. lin. 36. מחבר, lege חבר. 3. 8. אלה, lege ה'אלה. Ibid. 16. בני, lege רבנו בני.
 8. 29. omittatur. Ibid. 30. אחרוני, lege אחר. 9. 4. בספר, lege ב ספר.
 Ibid. 30. לביות, lege לבנות. Ibid. 33. ישראל, lege ישראל. 14. 13. גמרה,
 גרמה. Ibid. 22. בעז, lege לעז. Ibid. 22. עזבים, lege עזבים. Ibid. 26.
 חמנים, lege חמנים. Ibid. 38. שמש, lege השמש. Ibid. 39. חמנים, lege
 חמנים. Ibid. 40. קידור, lege כידור. Ibid. 42. לשמים, lege לשמים. 23. 28. וישלחנוך,
 lege ושלחנוך. Ibid. וראשון והראשון, lege וראשון. Ibid. 33. טבץ,
 lege טבע. 94. 41. שבלעץ, lege שבלעץ. Ibid. 43. ראשון, lege ראשון. 95.
 3. להיוח, lege להיוח. Ibid. 5. ומדעה, lege ומדעה. Ibid. 15. כוחו, lege
 כוחו. 118. 29. ומגדה, lege ומגדה. 156. 30. ועברו, lege ועברו. 162. 37. יגרפו,
 lege יגברו. 187. 30. ונשאו, lege ונשאו. 188. 2. לחצליח, lege לחצליח.
 189. 40. כר, lege כר. 275. 28. ולוח, lege ולוח. 344. 9. רבנו, lege רבנו.
 410. 32. חמר, lege חמר.

Errores in Arabicis.

Pag. 20. lin. 39. الكمال, lege الكمال. 24. 11. الله, lege الله. 25. 1. صغنة,
 lege صغنة. 45. 10. اسطوح, lege اسطوح. 69. 27. كيق, lege كيق. 170.
 37. الاسرار, lege الاسرار. 272. 28. بصروا, lege بصروا. Qui error sæ-
 pè occurrit. 283. وكافا, lege وكان. 316. 8. منبصلة, lege منبصلة.
 319. 9. منكور, lege منكور. 325. 16. بصروا, lege بصروا. 335, 24.
 الفصل, lege الفصل. 353. 19. الفلسفة, lege الفلسفة. 403. 19. جردون,
 lege جردون.

REGESTVM.

abcdefgh.

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTVXYZ.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Na Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vu Xx
Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo Ppp
Qqq Rrr Sss Ttt Vuu Xxx Yyy Zzz.

Aaaa Bbbb Cccc Dddd Eeee.

Omnes sunt Duerniones præter Eeee, quo est folio!

ROMÆ, Typis Ludouici Grignani. Anno Iubilæi MDCL.

SVPERIORVM PERMISSV.

REGESTVM

1848

ALCOHOLIC BEVERAGES

ALCOHOLIC BEVERAGES

ALCOHOLIC BEVERAGES

ALCOHOLIC BEVERAGES

ALCOHOLIC BEVERAGES

ALCOHOLIC BEVERAGES

ALCOHOLIC BEVERAGES

6580, 7020000.

10000

